6049

नं. १६/५६क
भैरवतन्त्रम्
३०७ पत्राणि
[illegible]

6049
f. 307 complete

५

१६५८

मे
रूतं
१

ॐ श्रीगणेशाय नमः यथा सत्त्वं दिवा भाति न च भा
ति कदाप्यसत् यस्मिन् ज्ञाते न सा भाति तस्मै तस्मै न
मो नमः १ जलेयरेण विजिते स्वरास्वरनरैरखिले
सत्स्वरूपेण ने सर्वं महेशशरणं गताः २ दिव्यान्यह
सहस्राणि समाधिस्थं विलोकयते शाश्वितं चार्चिता
नैस्तवामदत्तिणमार्गिभिः ३ श्रेवानन्दावोपपुत्तान
वानेसंख्याजितपत् ध्यायन्ति विधिहर्याद्यास्त्वां त्वथा
यसि किं पुनः ४ मां वदन्ति परेशं किं मां वदन्ति परेशि
वे श्रावयोरपि किं भेदं तत्त्वमे कृपया वद ५ इति प्र
तावचस्तस्याः स्मितां किं विस्महेश्वरः उपवेश्य पवि
धीत्वादीन वाक्यमेतदुवाच ह ६ नराणां परमे हदे
शास्त्रः सेरागः शान्तेसमाः नदर्हे वेदे यानीनां दिनमा
उपस्तच्छन्ते विधाने परमे तस्य मानेकलियुगस्य
नत् यमाईसाईसंवेशयमांणां तत्र्मणतः दर्द
भूशैलनिरूतमे त्यागुमानवेपरे कृतदमाणमुहे
तेसमयेः कायस्तवकः ७ एवमेदेविन्द्रसंवियीले
णां दिनस्वयते याध्यायते महामायामयातच्छासनि
गमः ८ श्रुं वोत्रलदिवसः कुंभकोरावरिस्यत एवं
तस्याधिकयावद्धिमेकं विधेः स्मृते ९ चतीशन्तेमि
तेन स्याबलाजीवनिकीटवत् एतमेकं सतीरूपांशु
शुद्धा

कृतपार्वति ११ अनन्तमात्रे हरिर्जीवे ब्रह्ममात्रमहेशिवः
एवंसाशानवर्षौवैमहाकालस्यमोहिनी १२ सर्वंकव
कवदेहंत्वत्कामकापुनस्त्रेवा समस्तदेवपुवातिष्ठत्व
मयाविपर्यीकृतः १४ एवंश्रुत्वावचनस्यदेवीब्रह्मा
दयःसुराः अहंकारस्यविलयंकृत्वाभीतानतःपुनः
१५ देवाऊचुः त्राहित्राहिमहादेवशरणागतवत्सल
साहंकारावयंमूढाईश्वराइतिवादिनः १६ निर्जिता
अपिनिर्लज्जाजलंलयरवैर्षिणः मशाकाश्चवयंदेवन
वत्वेमशक्रोयसः यस्याश्रेणापियस्यपदांहौशेननो
समा महाकालःकथंजेयःकथंतुकिर्भवेत्क्विव १८ तु
त्ययःकतियादेवश्रेष्ठाकाकिंचसाधनं वदास्माकंयदि
कृपादेवास्तिविश्वेश्वरत्त्व १९ ईश्वरउवाच ज्ञायतेतत्व
भावेनसकलैर्देववाक्यतः पुनर्मोदयनेबुद्धितस्य
मायाऽतत्पया २० मयाकृतानितंत्राणिसंख्ययाष्टोत्तरं
शातं येनयेनप्रार्थितोहंदेवीसंप्रार्थितामया २१ देवी
भिःप्रमथैर्देवैस्तत्तन्मार्गस्तत्तद्विधः येनमार्गेणभव
तिससमार्गःप्रकाशितः २२ तत्रापितांत्रिकादेवाअहं
कारेणमोहिताः अस्मान्देवांश्चनिंदंतिषट्कर्मनिर
ताःसदा २३ कलिनाहतसौभाग्याःखानेपानेचमैथुने
जायन्तेनिरतास्तेननिर्घृणाःप्रेतरूपिणः २४ दृष्टपन्नेते

कल्लोनस्माद्भवद्भिःसम्यगीरितं वेदसारंयमेसारंतं
ज्ञाणाहृदयंपरं २५ महाकालेनयस्मात्कंपंचमीसु
क्रिसाधनं सर्वेषांमेरुतोयोनेतत्तंत्रेमेरुसंज्ञितं २८
यथानोयंजलनिधेर्हीनाह्याःस्वधारया वर्धतेतेते
त्रेवाप्युस्तंविद्रूपंकरोतिच तद्वन्महाललवान्महा
मायाप्रकर्षति कर्मणातेनसंभिन्नास्तेदेवाःकोटिशो
भवत् २९ यथानेकमगुणतोविदवोयान्तिचोयतो
तथैवोपासनामार्गगुणावाप्युस्त्देवतो ३० यतःसरि
ज्ञागतोयापतितास्हृदयात्रजेत वाघ्यादोवनन्तलेस्या
तद्धद्धेवोपिमोहितः ३१ पुनर्नरःपुनस्तिर्यक्शोषय
ध्धलाशयः पुनःसूर्यकैरनीतःपुनर्हेधिःपुनर्जले
३२ तद्धडधकर्मनाजीवोनानायोनिषुजायते यथाज
लोघःसन्मार्गान्नदिनीतोमहानदी त्रविष्टस्तोयपिं
पश्चादपुनर्भवतोत्रजेत वोदवोदरसंवेशात्तद्भूगी
वोपिदेवतो ३४ विस्मृतोशिवतोलब्धामहाकालोभि
नायते समग्रज्ञादाहृतःकश्चिद्देवान्यक्तलतत्र ३५
यथासमग्रे भवतिन तद्धडलसमनाश्रपि वलस्तानाद्धि
निर्मुक्ताद्धितावोपासनाकर्मे ३६ देवुवाच वामदति
णभेदेनपंचपंचक्रमेणव उपासनावामदत्तातत्रत
त्रत्रज्ञास्तिता ३७ तत्रभोगक्रियामोक्षक्रियापुनःक्रिया

पिच लभ्यते देवताकाच सर्वाभ्यल्लभमोत्तमम शि
वउवाच देवासुरैः पुराकल्पे मथ्यमाने महोदधौ
तत्रशपामासमनुत्पन्ना सुराकलशधारिणी ३९ गौरां
गपरुणैचैलाचभास्वद्धरितकंचुका स्वेनोत्तरच्छेद
देवित्रैलोक्यस्यापिमोहिनी ४० दृष्ट्वातांदानवाःस
र्वेसुराश्चापिबलान्विताः जित्वातांजगृहुस्तस्याःक
लशाच्चपपुःसुरां ४१ देवास्तुत्पापितां दृष्ट्वा शक
यत्नंचसमास्थिताः पपुश्चाप्यपितांश्रेणपा सुरां देवत
मातरं ४२ वराननपिबंतस्तुःसुरापाः सुरमातरः
अनयासमान्तर्धयन्तिःशेषंहरद्वेतिदेवताः ४३ तेसमु
पालसन्देहोअभुक्तिमुक्त्यैकभाजनं सुरांगंगासुरासि
धुःसुरादेवीसरस्वती ४४ सुरागोदावरीरेवा हरे
वपरमंपदं सुरांनिन्दन्तियेमूढा मूढास्तेजन्मज ति
न्मनि ४५ गंधर्वैर्मथ्यमानास्ताःशाक्यरूपेवदानवाः
पुनर्मन्मेनपुजलधिंवलिहीनैःसुरैःसह धन्वन्तरिः
समायातःसुधाकलशहस्तवान् सुरांमंत्रास्तितेप्रो
चुःकिमिदंप्रकृष्टाहृतः ४६ उवाचमधुरंविष्णुःसोत
यस्यप्रतारयेत् एवंदेवाःसंतप्तुस्वयमस्वपापाणस्पपा
नतः ४७ अग्रेयदिदमुत्पन्नेपीपूर्वंतत्यकीर्तिते
अग्रेण्येनतद्देवार्थ्यन्तिःसारेप्रकृष्टाहृते ४८ ततोहरि

मे रु तं. १ मोहिनिरूपधारिवामेनतेनोपाययेत्सूर्वदेवान् शक्तिः
सर्वास्त्वरूणान्भैरवादीपतत्मंत्रानुद्धरेदमवर्षे ५०
दत्तेणदेवानस्तेतपाययेल्लततत्मंत्राः पूर्वदेवान्
वाप्यन् हाहाभूतेसमरेसमस्तेशुक्राचार्योज्ञात
वान्ततत्समस्तं ५१ ततःसक्रोधनामातःजलेकृत्वा
शा कैशयत् पिपिपगृत्वानेसुरारीणामनयासुरयाहृतं
५२ तस्मादिमांयेपिबन्तिसर्वेपातकिनस्तुते त्रया
र त्वनिर्वंधयोरंतिहृविहृपिशाचवत् ५३ स्कताते
हारुणांशापप्रज्वालतदासुरा निदेहेतिविलोः
कोस्त्रीत्वाकेपतसुरासुराः ५४ ततोमयास्तवां(ता)देवी
क्रा: वीजगर्भैस्तवोत्तमैः पादयोःपातितःशुक्रःशुक्रोधते
भयात्त्वंता ५५ माययारमयावावासंवुध्यवात्रिवः
स्तिका शुक्रशापंविमोचयपुनस्तहर्म्यकालिका ५६
घस्यउपासनात्तस्यावीजेनपुटितोमन्त्रः षोडशाक्षी
स्तवात्व्यातोमेत्रितोप्येतरेशाते ५७ निशापंकृत्वेसा
धंशुक्तिशुक्तिकभाजने इतिदीताक्रमोयेषांवेशेट
वीसमागतः ५८ सकौलोद्भलेभोदेवीदाताभोक्ताच
पावकः यस्मिन्मार्गेप्रथानोयंतेचैवामपथ्यःस्मृतः
मद्यंमांसंवमत्स्याश्चमुद्रामैथुनमेवच कुलमार्गप्रवि
ष्टेनसदासेव्यंसहर्षिणा ५९ कौलिकोग्रहतोमामेवा

मः स्याच्चार्जुनीसमः चीनक्रमो मध्यमस्यात्सिद्धांती याव
रोभवत् ५१ कनिष्ठः सावरो मार्ग इति वामस्तु पंचधा
धः पीतममृतं तैस्तैः सोमपाः बलदर्पिताः ५२ लक्ष्याम
हसमुद्भूताः शत्रयन्नास्वसोमपाः तेषामुपासनाशोक्ता
दलमार्गसमाश्रितैः ५३ कर्तव्या वैदिकी श्रेष्ठा स्मार्ती
समध्यमोत्तमा पौराणी मध्यमा ख्याता तांत्रिकी त्ववरा
स्मृता ५४ देशीच काली जातीया कनिष्ठा स्यादुपासना
वाममार्गी यदा दक्षविशेषतस्तैः सह विद्यते पीड्य
तेवापि नसिद्धिमधिगच्छति दलमार्गी यदा वामशवि
शेषतस्तदा लोकदृष्ट्या स्वापयंति तं त्रसंति च वावि
ते तस्मात्स्वकुलमार्गं त्यक्त्वा कुर्यादुपासनां भक्ति
श्रद्धान्वितो शिष्यगुरुसंपूर्णलक्षणो सर्वोपि मार्गस्तु
काले भुक्तिमुक्तिप्रदायकः धनार्थिनस्तु गुरवः शि
ष्याः शिष्यार्थिनः कलौ तस्मान्नवो भवोः सिद्धिर्देवता
नो विदेवने द्विजानामनुपेतानां स्वकर्माध्ययनादिषु
यथाधिकारो नास्तीह स्याच्चोपनयनादिषु ९० तथात्रा
दीक्षितानां च मंत्रदेवार्चनादिषु नाधिकारोस्त्यतः कु
र्यादात्मानं मंत्रसंस्कृतं ९१ दीयते ज्ञानविज्ञानं क्षीय
ते पापराशयः तेन दीक्षेति प्रोक्ता प्राप्ता चेतस्तु रोपि
त्वात् ९२ अस्मद्भक्तः स्वयेन दृः कथं तारयते परं विश

मे
कृते
४

हिशोधकगुणैर्युक्तो गुरुर्भवेन्नयत् १३ यस्त्वक्रोधोय-
थान्को गः शुद्धवेषो मनोहरः सर्वागमार्थतत्त्वज्ञः सर्व
मंत्रविधानवित् १४ इंगिताकारचेष्टाविद्दूरतः कृतज्ञ
जनः प्रसन्नमुखो वहिर्दृष्टिः सर्वज्ञो देशकालवित् १५
आज्ञासिद्धो दयायुक्तः शान्तो वेदाङ्गवेदवित् नित्यनैमि
त्तिके काम्यरतः कर्मण्यनिन्दिते १६ अलोलुपोऽहिंसक
श्वापन्नपाती गुरुर्मतः अनीदृशो गुरुर्मंत्रो मरणाया
मऊः खिह्नत १७ श्रिश्रपवेदशः कार्यो गुरुर्नैव मदद
शः उत्तविद्धद्रजातीयः प्रातिलोम्यनदीक्षयत् १८
तणात्रेन निर्वीर्यः पितृमातामहस्यैव सोदरस्याग्र
जस्य च वाममार्गे निर्वीर्यवान् पतितेन गुरुः शिष्य
विहृद्विलक्षणैर्युते द्वादशाहेन दद्धैवान दद्धैवायवी
तयेत् २० गुरुवाक्ये प्रमाणाज्ञे गुरुशुश्रूषणे रते ल
ज्जाभिमानगर्वादिविवर्जिते कुलनायके २१ निरपेक्ष
रुस्यैनतस्मादाभिकांक्षिणि जपध्यानादिनिरते मो
क्षमार्गाभिगामिने २२ समाधिसाधनोपेते शुद्धदेहे
वधार्मिके दृढव्रते सदाचारे श्रद्धाभक्तिसमन्विते २३
दीनसत्यमितस्त्रियप्रभाषिसंसासाधुसंमते गुरुकुलपि
धात्रके धीरे सर्वोपकारिणि २४ सदैवमस्यु विक्रयी च्छिष्य
देवतनवृपे दत्वा दीक्षां ततो भार्ये देवताशापमाप्नुयात् २५

परशिष्येऽस्तु सूद्रवेशे शूद्रैर्यपाठितमानिनि स्त्रीद्विष्टे सम
यग्रहेऽवेगोदीनातानिस्फला ७६ नवेदग्रहणं वेमन्त्रका
मंत्रवेदसमुच्छितः तस्माद्वेदपरो मंत्रो वेदांगश्चागम
स्मृतः ७७ वृषाकर्यादिके कर्मदृष्टादृष्टफलाप्रदे वे
देनसाध्यते सर्वं ग्रहयज्ञादिभिः किल ७८ नवेदेनविना
यज्ञान वेदाय ज्ञवर्जिताः तस्माद्वेदपरो मंत्रो न मंत्रो वे
दवर्जितः ७९ नमंत्रेचापि कारोस्ति शूद्राणां नियमं ततः
परः यावत्सर्वाणि मंत्राणां शूद्राय प्रतिपादयेत् ८० ताव
न्नो ब्रह्महत्याः स्युस्तस्मात्संस्कारयुक्तवते स्वाहाकारेण
रहितं दद्यात्स्वधाद्वतोऽन्यके ८१ स्वागमोक्तेन मार्गेण स्त्री
शूद्रेष्वपि पूजनं कर्तव्यं संस्कृते तैलैः स्वागमोक्तेन वर्त्म
ना ८२ विधवायाः सुतादेशात्कन्यायाः पितृराज्ञया भर्तु
र्वीक्ष्य ते न भार्या ततो सौ सर्वदीक्षाकः ८३ तथापि पूज्यादे
वस्य तुष्ट्या सौ सर्वसाधनैः शैवो वा वैष्णवो वापि स्त्रीशू
द्राणां नमोन्तकः ८४ नाममंत्रं निजाबाचाण्डलानीय
दीक्षयेत् ब्राह्मणोः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रोपोलस्यतान
यः पंचधा मनवः ख्याताः प्रदेयाश्चानुलोमतः मायावी
जे ब्राह्मणः स्यात् श्रीबीजं क्षत्रियः स्मृतः ८६ कामबीजम
वैश्ये पंचवाग्भवं शूद्र ईरितः चतुर्बीजपरित्यक्तो मंत्रः पो
लस्य संज्ञकः ८७ हनवर्णाय नोदद्यान्मंत्रं त्रैवर्णिकवर्ण

मे॰
रु॰ तं॰
५
5

कश्चानुष्टुभं चैव शाक्तिमंत्रा नीलसरस्वती ९८ कल्लोला
वैदिका विप्रैर्देया विप्रैर्देया विंध्यनिवासिनी ब्रालणे
नत्रियचापि देयाः पाशुपतादिभिः ९४ सौदर्शनानारसिंह
कार्त्तवीर्यस्य नान्यतः वर्णत्रयेपि दातव्यं दक्षिणामूर्त्ति
योरकं ९· अष्टाक्षरं हयग्रीवमुग्रमामाहेश्वरं तथा लक्ष्मी
नारायणं वासुदेवं नारं वराहकं ९· अग्नेः सूर्य्यस्य ब्रह्मणय
ल्लागयाश्च गोणस्वराः सर्ववर्णेषु दातव्याः कालिकारूपा
मलातथा ९२ छिन्नमस्ता च बाला च मातंगिम्यतारिका
योगिनीनायकाणी नैत्रैपुरावटुकादयः ९३ शाक्ताश्च
बुलस्यानि नजप्या द्विजन्मनि उपासना द्विजप्रोक्ता
श्रेष्ठा तत्रत्व सावित्री ९४ धर्मसंध्या च मानसी रुजा जपोत्तु
ख्यैतमोमस्तेो राजसो दक्षिणो मार्गः प्रतिमायां च पूज
ने ९५ वाकोपचारैः पुष्पाद्यैस्तत्रयाने विशिष्यते नाम
मोपासने मोक्षपीठो देवलिरानतः ९६ वाममार्गेणत
द्यायवर्णाहि विप्रश्चास्यते पश्चाद्व्यवस्थासंज्ञोक्ता वाम इति
णयोः परा ९० गोपिता सर्वतंत्रेषु किमप्युच्छिन्नमिल्लुप्य
इति श्रीमारुमायाकालानुमते मेरुतंत्रे शिवपार्वतीने व्य
वस्याप्रकाशः प्रथमः १ श्रीदेव्युवाच शान्तशाम्भवजनादेव
नेउमार्गेष्व व्यवस्थिताः ९८ सिद्धिर्न दर्शने कापि किं परम
भविष्यन्ति यदि कर्मप्रधाने च देवनारायणेन किं ९५

दैवतारापनंसमंसायकाद्भुःखिनःकथं पत्नेमेसं
शयंछिंधिकिंचैकैस्थापिमाविकैः ९ संस्कारास्त्वक
थंकार्यास्तांस्त्रिकालाज्ञवदस्वनत् ईश्वरउवाच गर्भैक
मंत्रयंकुर्याज्जातमात्रेनथादश १ ततःकर्मत्रयंचेति
संस्काराःषोडशस्मृताः द्विजातीनांतथामंत्रेकुर्यात्क
मंत्रयकैरुः २ दशाशिष्यस्ततःकुर्यात्तस्मिन्हेमंत्रेपुन
स्तयं षडेवजन्मसंस्काराःप्रोक्ताःस्त्रीशूद्रयोरपि इत
थेवमंत्रसंस्काराःषोडशपरिकीर्तिताः चौडालादि
षुचत्वारोमंत्रेनवन्नपवहि ४ त्रयस्त्र्यवनादीनांत
मंत्रेष्वपितेत्रयः वामदक्षिणभेदेनतेषांकर्तव्यतोष्टू
ए ५ श्राजस्थानेस्वरांवामेहोमार्यंथप्रकल्पयेत् पा
कायेषुचमांसंस्यात्तच्छेकादौनियमाःस्मृताः ६ मैथुने
ब्रह्मचर्यंचमुङ्जातकर्मकालस्तथा गर्भाधानेस्वकेला
कवर्त्मनाप्रथमंभवेत् ७ दक्षिणनामथावामेहृताया
गंसमाचरेत् सम्यग्ध्येयंदक्षदेवमंत्रेर्योनिवर्तीर्थतः ८
श्रस्यांश्रेगेदेवतानामंत्रन्यासंसमाचरेत् सर्वान्यासा
स्वस्यदेहेभावयंताचभैरवी ९ स्वयंचभैरवोभूत्वार
तिकर्मसमाचरेत् सुखोमनस्योभगगेध्यगजेकृत्वा
जपेदमुं १० मंत्रेपंचसहस्रेतुययेष्टंलभतेसुतेल
क्ष्मीप्राणेश्वरीचेतिममपाहिनवान्तरः ११ तस्याःसोमे

श्रीप्राणेश्वरि ममपाहि

मे· कृ·तं ८

देवताराधनं मन्त्रं साधकात्तुः खिनः कथं प्रनन्मेमं
शायेच्छिविधिं किंच कैश्चापि, तस्य सूर्य्यगर्भस्त्रिहुटाल
ले अथ द्वितीयसंस्कारः कार्य्यः पुंसवनाभिधः २२ तृ
तीये मासि कुर्वीत अथ पुंसवने बुधः वेदोक्तप्रोक्तदिव
से स्वकल्पोक्तेन वर्त्मना २३ तत्र वैदिकमुख्यस्य लोभ
स्यानेस्वदेवता जरूपाकारणेनैव चतुराकृतिसंख्ये
या २४ तदाचरणे देवानां पुरुषाणां हृदये हृदये प्रकाशी
णां वाममार्गे विशेष पूर्ववदीरिते २५ सतीर्थ्यसप्तपुण्य
त्रैनिशायां भैरवो वलिः अथ तृतीयसंस्कारः सीमन्त
त्येः प्रकीर्तितः २६ चतुर्थे षष्ठेष्टमे पुमासः स सप्तमस्य
माधमः सोतिः शास्त्रोक्तदिवसे स्वकल्पोक्तेन वर्त्मना
२७ वामी तद्देवतामन्त्रं सीमन्ते सकृद्वालिविवत् सामेऊ
थी तं दंगे श्रुमति कृयोरहस्तारिणे २८ ततो न गच्छेत्तो
भाग्यं देवताशापभीतितः कामेन वाच्यमोहेन तुः
कौलेवा विधानतः २९ अमन्नवोक्ततः संगः सीमन्त
लद्यावहः अथ तुर्य्यं तं संस्कारं कुर्यादस्त्रीशूद्रयोरपि
जातकर्माभिधं विप्रः स्वकल्पोक्तेन वर्त्मनाः कस्माज्जन्म
नि विप्राणां शूद्रस्य सूतजन्मनि २२ तत् सीमेव क्रियाकृ
द्या हि वस्मरणपूर्वकं वामाचारेण कुर्वीत मेपाजनन
संस्कृतिं २२ किंतु स्वर्णस्य लेवस्याविलिविकारणाद्यथा

तालदेशे मूलवीजं रमनाथोंतथा मतं २२ देवतांतर्प
येन्मखाद नमकमतद्दलवत् अथपंचमसंस्कारंना
मकर्माहृयफवं २४ सर्वदैवोमेचमुदिष्टःसूतकांते
शुभेदिने स्वकलोक्तेविधानेननामकर्मसमारभेत्
२५ तत्रेष्टयानिचोक्तानिमात्राचक्राणिषोडश विचार्य
तानिकुर्वीतनामयत्सफलंभवेत् २६ नक्षत्रेचेदक्षत्ता
मताद्दशाब्देक्षकुलदा पूर्णाभिषेककुर्वीततत्सवीजं
निरूप्यते २७ यस्माद्दत्तगुणैःसिद्धिःविप्राणांसंप्रजाय
ते ताराचक्रंप्रवक्ष्यामिवालानांमंत्रसिद्धये २८ अथाहय
ईईयमेचईउऊवक्रिमेमता ऋऋऌॡचरोहिण्या
मृगेशिवमेचपे २९ ओऔपुनर्वसौपुष्ये कःकारःसर्प
भेखगौ पितृभेचंडौभाग्येचार्यम्णएौछजौमतौ रः
हस्ते झञटचित्रायांठस्वात्यांडौविशाखभे ढणौ तथानु
राधायां तथौज्येष्ठायां दधौ मूलभे ३१ नमफापूर्वषाढा
यांचकारोभस्तवैस्वभे मःकर्णेयधनिष्ठायांरोलःश
तताके ३२ वशौतत्पूर्वभद्रायांषसहाःस्फरूपानिमे
लेलंअः अश्विवस्वगणेषामंत्रालरर्तितः ३३ साध्याना
मादिवर्णात्तेत्रिगाहृत्यातत्फलानितु स्यान्नाशःसतो
संगोवङ्कमैत्रीमतेःसमं ३४ आर्थिव्याधिसमाप्नोतिसा
धकाकार्यसिद्धये वङ्कभिःशत्रुनातेषांविपत्तिःसंपदा

मे॰
रु॰ तं॰
७

मयः ३५ पञ्चाङ्गमासावक्रस्य फलं ज्ञात्वा चैवेदृशं ज्ञात्वे
क्रमात्स्वकाभिर्भेज्ञात्वा साधकसाध्ययोः ३६ स्त्रीपुंसो वा
व्यस्तयोश्च गणचक्रं विचारयेत् क्षिप्रराणि विमयोग्रा
णि रौद्रेन रगणास्ततः ३७ ह्रयंसमिज्ञाउ तौ उवा तेश्च
करे चाटकाः देवाः शेषा राक्षसास्तु साध्यसाधकयोः फ
ले स्वदेवयोः फले शीघ्रं व्यष्टयोः कष्टतः फले स्वदेसयो
मनुष्याह्वाय्यष्टयो मरणं भवेत् ३८ देवदानवयोर्द्वंद्व
व्यस्तयोर्निष्फलं भवेत् यत्नोपग्रहमंत्रेषु शाश्विचक्रं वि
चारयेत् ४॰ वेदाणमात्रपुंमपुंसवेष्टितिमोशषदष
हुगोश्चनतः षट्सुनामवर्णस्य लात्मनोः ४१ भवेद्य
ज्ञादिमो वर्णः फलं तत्र भवेदिदं रक्षोदासः पोषश्च रोग
हृत्सुदः शुभः ४२ स्त्रीसो व्यक्तहातकारी मायपदः का
र्थसिद्धकृत् लाभा क्रूश्च यत्कृष्ठेति शोककृयं राशिमात्र
ति
का ४२ स्त्रीपुंसद्वंद्वे तो मानेनाममंत्रे रूपापसंना पूर्वोक्त
राशयोज्ञेयामीनापोश्चद्विजादितः ४४ वर्णास्तमोमनुष्या
ज्ञो वैदिकोत्र विशेषतः वैतच्यकौलिकोमार्गे सिद्धिकृन्मां
वभौतिकं ४५ वायुत्रिभूजलाकाशं पचततत्वानि विमैस्त
होठोमवैगेतलेले व्योपकाराया स्ततः पुनः कादिकाश्च
पिषहगोषस्त्रगामस्वस्वपा पुनः पुवनामले व्योमंत्रात्तर
समोमनुः ४६ तस्मान्मनमं नु तैव्यो पुगपत्स्यान्समापते

यावत्तावल्लिखित्वाथ वर्णेनैतं विचारयेत् ४८ स्थाप्य
रूपैकैकतं मित्रं तत्तेन तत्तद्दले उदासीने पादमेकं तु
योगः पंक्तिभाजितः ४९ उच्छेषस्यादष्यकष्टेन शेषे रूपे
समे दले पादो मित्रे च तद्वत्तत्कष्टं स्यात्कलात्मकं ५०
इष्टेऽपि केवलं कष्टेनैतं मंत्रस्य यत्नमाचरेत् कुर्वंति भूत
वेताला: पिशाचेश्चान्यथानले ५१ महीशरीरयोर्मंत्र सलिल
मनलान्निलयोरपि साम्यमग्निभूम्योस्तु सलिलानि
लयोस्तथा ५२ शास्त्रं वैपरीत्येन चक्रं स्यान्तपोचभौ
तिके सिद्धादिचक्रं वक्ष्ये हं यत्तज्ज्ञानान्नामकारयेत् ५३ द
लिलोपा स्वनामार्णैस्वमंत्रस्य सदैवतो द्वादशारेतथा
चक्रे कूटाक्षरविवर्जितान् ५४ आदिद्वान्तालिखेद्वर्णा
न् पूर्वतो यावदीश्वरे स्वनामाक्षरमारभ्य ज्ञेयो मंत्रस्त
णावधि ५५ सिद्धः साध्यः सुसिद्धोरिरिति ज्ञेयं पुनः पुनः
सिद्धः सिद्ध्यति कालेन साध्यः सिध्यति वा न वा ५६ सुसि
द्धो ग्रहणादेव रिपुर्मूलं निकृन्तति अथ वक्ष्ये महाविद्या
साधने सिद्धमातृकां ५७ मूलक्रमेण ज्ञेयानि तत्र कोष्ठा
नि षोडश: क्रमादेतेषु कोष्ठेषु मातृकार्णान्न्यसेत
न् ५८ कुटीशाकव्योमसूर्याः दिक्षडष्टस्वपाहषा पंचा
गा तिथि विश्वे च कोष्ठकास्तत्र कीर्तिताः ५९ आदौ ज्ञेयं
चतुष्केन सिद्धाद्यं विदिशासु च ततः स्थानस कोष्ठान्त

पुनर्गाणपंगुरूक्तिनः ९० सिद्धसिद्धोजपात्सिद्ध्येत सिद्ध
साध्यो हि संगुणान् सिद्धसुसिद्धः संप्राप्तेः सिद्धारिर्हन्ति गो
त्रजान् साध्यसिद्धो नियमैर्लक्षैः साध्यसाध्योऽतिदुःखकृत सा
ध्यसुसिद्धो भजनात्साध्यारिः स्वस्तियं हरेत ९२ सुसिद्धसि
द्धोहं जपात्कृत्याद्वतत्परः अतिद्रुतेद्धिः सुसिद्धः सुसि
द्धारिः कुलापहः अरिसिद्धः सुते हन्यादरिसाध्यस्तु कन्य
कां अरिसुसिद्धः पत्नीघ्नोऽर्थ्यरिः साधकापहः ९४ अत्र प
सिद्धनामस्यान्त्यसमोयेनजागरत्वान् यस्तुबीजात्मको मे
रुस्तत्र षट्दलमातृका ९५ विज्ञयात्तत्र पद्मन्तु रचयेन्न षट्
दलेशुभे तत्रन्यसेन्मातृकार्णान्कूटंवेद्यविवर्जितान्
स्वनामाद्यंतरं येतत्तदारभ्य विचारयेत संपद्दारिद्र्ययोर्ज्ञा
णावेध्रुविग्रहसंशयो ९६ सर्वनाशः क्रमादेतन्नामाद्य
क्षस्यकोष्ठतः कथं मंत्रस्य सिद्धिः स्यादेतदर्थं मरूद्भुवे ९८
यन्त्रमात्रिकोंतषट्त्रिंशद्वर्गाषट्कृता वसुभागभुवे
लेख्यांश्रेकापकादशस्वराः ९९ ततरेवाद्यठान्तवाद्यलेख्यो
वर्णाह्रोत्मिताः नदयोहिक्रमसात्रिवेदपिसमेपुसाग
गः १०० षट्पंचसाधकस्यांकामंत्रांकाः पूर्वमीरिताः स्व
रंध्रजननभिन्नानां मंत्राणामांनां पृथक्पृथक् अंकयोग
स्तथाकार्यः साधकस्य तु नामजः नागशेषावुभौ स्थाप्यौ
यावन्नामांकनामतः अधिकस्तत्साधकस्य देयं मंत्रेणामाधिन

तावत्संख्योत्सयायोगानस्याध्यानपिसाधयेत् ७३ हीनो
ऽग्रहयोगेननष्याङ्कस्तोपपतितः पुरस्वर्ण्यापुनःकृ
ध्यात्मेत्रमंसंदीमयेपुनः ७४ ऋणीनस्साधकोज्ञेयःसा
धकोंकोयदाधिकः यावत्स्यादधिकस्तावत्संख्योकाति
यदाचरेत ७५ पुरस्वरणसंज्ञातिनदासेसमताभवेत्
पुरवर्ण्यापुनःकृत्वातदास्याकार्यसाधकः ७६ एक
स्मिन्सापिनेकार्ये पुनर्यातिसक्रुणत्वेता नावज्जयेपुनः
कृत्वांवेककार्येत्समाभवेत् ७७ नत्वमेत्रप्रकटितंसर्व
तेत्रेपुगोपितं योधयोर्विजयार्थंतत्प्रसंगान्मल्लमात्
कं ७८ वक्ष्यामितस्यास्वकेन्नरवयेदेवमेवहि पंचपं
चाग्निरामाग्निरसत्वङ्गमनामवं ७९ भूस्थाध्यपंक्तौसं
लेघाल्लदयःषडवर्जिताः एकादशस्वरास्थाःस्तहीना
लेख्यास्तत्तले ८० कद्भमायाल्लिखेद्वर्णानङभण्णा
लरवर्जितान् नामानत्रराङ्कसंयोगाख्याभोजनतासशोध
कः ८१ तल्पतायोद्वयोर्योगःकार्य्यस्थास्तावशेषितः
त्वेदर्त्तेशरागाग्निभूदयष्ठगितेजयी ८२ समयोरु
भयोर्युद्धमेत्रयेत्रेविनाकलिः योरेमात्राप्रवक्ष्यामि
विजयायनिर्वैरयोः ८३ पट्टेदत्तीपुसमाद्विनगाहि
रसत्वेयरा उर्द्धाकाःपूर्ववक्ष्येत्वमेकयोगोपशेषि
तः ८४ हीनस्याहानिरधिकेजयोगोयमिदंसमरःराज

मे॰
कृ त
५

मात्रांप्रवक्ष्यामि भूपयोर्विजयप्रदां ८५ वर्गाष्टकोऽक
वर्क्तोष्टसहितोदोंप्रेडवक्रयः हृयचभाजयेद्धर्मान्समा
नेष्टेपिकेमजयः ८८ नल्पशेषवर्गवलाद्वर्गैकेषग्रा
णवीथ्यतः मातृकोकलहांवसेकसेविजयप्रदं ८७
वर्क्तोडवेडप्रड्गसेडरन्नेपंचस्वराल्लिखेत् कछेटय
भवसुखोदंस्त्रशोणाश्चतहितो ८८ पंचभक्तेऽपिकेशे
षेजयोहीनेपराजयः वामेरणेवासीपेसोजयदंमा
तृकांशृणु ८९ भूषषट्पंचभेदाग्निद्विभ्रूखशराःक्र
ताः त्रिहिभूलेदयोवद्धोवर्षान्तुंडेशनेसतरेरितान् ९०
मेगत्स्वनामवर्णोकान्माग्राभेदेनभेदितान् सप्तनष्टे
पिकेशेषजयोहीनेपराजयः ९१ सप्तशेषविवेकल्ल
क्रुध्यात्माणाद्ववर्गैतः सेनापतिजयार्थंव मात्रांशृणुष्व
न्तेदेवताः रसाग्निलोचनश्रुगनागषट्गोत्रिवक्रयः
त्वेभूश्चतदयोलेख्योः करणामस्वरेरिताः आद्यास्तंक
योगार्क्कैर्हीनाष्टाकीर्थकेजयः कादिहान्ताल्लिखेद्र्णा
न्तेषफानपविवर्जितान् रसाग्निश्रुमवेदांगषट्कृता
मित्रशुभपूः विलिख्योकानयोर्हृतगतितोरेकसमिति
नगाष्टभिष्टरपिकागतिनेञ्जीवितेभवेत् साम्येपाप्स
मि स्वकापन्नाद्यो ऽश्माष्टकाः विधायेतत्कुशुखोद्राम
कर्मसमाचरेत् ग्रहग्रासनमेस्कारः षष्टसार्वजनीनकः

स्वकल्पोक्तविधानेन शूद्रादीनाममंत्रकः पितरस्तत्रसं
पूज्या वाममार्गेतु भैरवाः ४८ स्वेष्टदेवास्यचक्रस्य पूजा
न्ते सवशेषितं सतीर्थस्यफलं दद्यान्मूलमंत्रमुदीरयन्
४९ एवंकृतविधानस्य त्वहिपत्तिर्नजायते अथसम
संस्कारं वोर्गांख्ये शृणु पार्वति २० सर्वेषामेव दुष्टिष्टं वा
स्यपानकनाशनं वौद्धानां यवनानांच विशिवात्र स्यार्थ
ते नच १ स्त्रीणामपि च कर्तव्यं सौभाग्यरोगपहृद्धये वा
मेपूजास्तकर्तव्या मंत्रबीजसमाः कृताः २ तीर्थेति स्वा
त्वेनेद्रुमो विशेषो वाभिनाभिति अथाष्टमंत्रसंस्कारं सौ
म्नी वेद्यमहंब्रुवे ३ गुरोः समीपे नयनेन तच्चोपनयनं
स्मृतं स्वकल्पोक्तविधानेन तत्कुर्यात्कुलवर्द्धने ४
वामाचारे द्विजैः पूर्वं कर्त्तव्यं कुलदीक्षणं पश्चाद्दीक्षा
न्तसाविशेषोव्रतात्साप्तनिनोभवेत् ५ दीक्षान्तरस्तु दे
वस्याप्राक् पश्चान्मुहूर्तलक्षणा हृदुद्देवतमंत्रेषुसि
द्धेतदाः स्वयंवशाः ६ तेषां या सा यत्रदीक्षा पुरश्चर्या
समारभेत् प्रयोगांश्चापि कुर्वीत न सिद्धस्य कदाचन ७
सच्छिष्यं वा सुपुत्रं वा विनेष्टं दापयन्नच लोभाद्रुषा
द्वाकामाद्वा योदद्यात्किं हि मंत्रकं ८ शिष्यस्य जायते
सिद्धिः गुरोः शापः प्रजायते यस्याय स्यादेवताया अश
क्तिर्यंत्र यत्रच ९ तत्तन्मार्गे प्रशस्ता सा स्वराजे राजवद्भवे

मे
रु तं
९

10

त्तं तेषामष्टोत्तरशतं मया प्रोक्तानि पार्वति ९ येन येन
तु यत्सृष्टं तस्यापि कीर्तितं वर्णितं निःपक्षपातं वक्ष्यामि मेम
तं त्वं यथार्थतः ११ सर्वेभ्यो वैदिके श्रेष्ठं मूलं तस्मात्ततः स्म
ते ततस्तोत्रं ततत्रापि संहिताग्रणीवास्ततः १२ यामलाः
संगमास्तत्रमुड्डीशा निचताण्डवे इंद्रजाले कक्षपुटी वी
ड्डेशे ते च शाबरं १३ क्रमादपवितंस्तेयं यथायोगेप नमु
त्वेषा नीवे उद्वसपातस्याज्जीवउद्धामते ह्रुवे १४ स्म
तिदार्भ्याय सर्वे पिशाचा वा राक्षसैर्भवेत्ते संस्कारं नवमे
विधायत्वजापमव्रताभिधे १५ स्वकस्तोकेन मार्गेण वै
दिकः स्नात्रिकः पुनः पतद्धतस्य संस्कारेणानमस्त्रोम
उत्स्कृतः १६ चक्रत्वाणाद्धिकारदत्ते उच्छिष्टायास्तवाम
के संस्कारं दशमं सौम्यव्रतं वैदिकमाचरेत् ९ स्वक
लोकेन मार्गेण तत्स्थाने तांत्रिकः पुनः गृह्णीयद्भैरवं
मंत्रं बटुकाख्यं सर्वागमके १८ कालभैरवमाहस्यपय
कस्यापि दत्तिले पुरश्चर्यायां पासकानां नाशको भैरवो
यतः १९ दरिद्रैः सार्थकैर्योस स्वर्णाकर्षणभैरवः एका
दशं तत्संस्कारमात्रेण याख्यवते हि न २० कर्ष्यात्तस्मात्क
मार्गेण तस्मिन्स्थाने ततो तांत्रिकः गृह्णीयाद्रुद्रदेवानां म
ज्ञानोदयगुरोर्मुखात् २१ पूजादिमंत्रास्तच्छिंतात तद्व्यति
यमास्तथा द्वादशं वापि संस्कारं वैष्णवव्रतनामिधं २

तस्मिन्स्थाने भवेद्दीक्षा स्वेष्टमंत्रस्य तान्त्रिके त्रयोदशे
तु संस्कारे गोदानान्तः प्रकीर्तितं २३ तत्स्थाने तान्त्रिकः
कुर्य्यात्सर्वपापविमोक्षणे स्थलेन समासीनः स्वा
दर्शे वाथ घटोदके २४ ध्यायध्याये समयावाचा ततः संप्रार्थ
येदिति पुरश्चरणकामोहं पापं क्षपयितुमुद्यतः २५ स्वा
पराङ्कजपं ज्ञैर्वै देवताः सन्तु साक्षिणः पृथिव्यम्बुतेजस्या
काशवायुसूर्येन्दुभानि च २६ यावच्छरीरे पापानि ति
ष्ठन्ति मम देवताः तावच्छ्रुतिविधौ मे मतिर्नाभात्वपा
तके २७ शान्ते पादद्वमध्ये च यथा संदृश्यते तथा स्पष्टः
सन्निभमथो भूत्वा चिन्तयेत्पापपूरुषं २८ दक्षकुक्षिस्थि
तं हृत्समे गुष्ठपरिमाणकं विप्रहत्याशिरोयुक्तं कनक
स्तेयबाहुकं २९ मदिरापानहृदयं गुरुतल्पकटीयुतं
पापसंयोगपद्वंद्वं उपपातकरोमकं ३० एवं हि च समयं
उद्दिष्टमधो वक्त्रं सुदुःसहं एवं संचिन्तयित्वाथ जपं कु
र्वन्विचिन्तयेत् ३१ क्षीयमाणे पापनरे जपान्ते प्रेक्ष
येत्ततः आदर्शादिय दास्वच्छा सर्वेच्छा या प्रदृश्यते ३२
तदा तन्निर्गतं पापं पुरश्चरणयोग्यता चतुर्दशे तु सं
स्कारे समावर्तनमुच्यते ३३ तस्य स्थाने पुरश्चर्य्या कर्त
व्या तान्त्रिकैर्जनैः आदौ संक्षेपपूजान्ते दिने कृत्वा तु
कौलिकः ३४ आसायं तज्जपं कुर्य्याद्वक्त्रपूजां तथा नि

मे॰ रु॰तं ११

शि शक्तिभिः सहितः पंचमकारादिसमन्वितः एवंसि
द्धिमवाप्नोति नान्यथा जपकोटिभिः विवाहः पंचदशमः
सर्वेषां संविधीयते ४७ विधवाया विवाहस्तु पिप्पलेनैव जा
यते सर्वपापविनिर्मुक्ता सा तु विष्णुपदं व्रजेत् ४८ अथ बाल
णी वैहिकर्ण्या ह्यमेकेन तथापि ति षोडशः पितृमेधाख्यः
स्वगृह्योक्तेन वर्त्मना ४९ वैदिकलौकिकस्तत्र दैवह्याने
स्वदेवतां स्थापयित्वा वैरुद्धांडुवालणामस्तंपथिनः
अथवा जजमानस्य मार्गस्थस्तदभावतः ग्रामस्थाने
प्रकुर्वीत वामीत्पलेपेटके ५० शक्तियुक्ता हिजाः कौ
लेभार्याकार्डवेनयथा वर्जयेत्तलसीतत्र स्वगराजेत्रैष
जयेत् ५१ पाकः कौलिकवत्स्त्रनोपिताडिस्वकायितोव
नाः एतैः षोडशसंस्कारैः संस्कृतः साधकोत्तमः ५२
जीवन्मुक्तस्स विज्ञेयः सामर्थ्ये देवतासमः अथ षोडश
वस्येह संस्कारान्तेत्र सम्प्रियतान् ५३ शापैर्मन्त्रा विद्या
लेयात्स्तत्वादेवनिर्मितैः अथातः सर्वमन्त्राणां जाग्रतिः
प्रोच्यते मया ५४ गुरुणा साधकेनैव व्याप्तिसिद्धस्य सिद्धि
हैतैव तारामात्रिविजनतफट् देवयास्मिन्नाग्नेयकः सत्व
यप श्रुत्वा सौम्यः स्वापकालः इडायामग्निरूपिणः सौम्य
स्यपिंगलायां स्यात्त्रेधा रमन्त्रयागरतिः ५६ प्रबोधकाले
मजमाजाग्रते जायते मन्त्रः अथवा संपुटीकृत्य तालान्
नायान्तविडुकान् ५७ पुनस्समस्तविसर्गान्तान्लकारे
केवलपठन एवंजेमा प्रतिष्ठस्य प्रवृद्धः शीघ्रसिद्धिदः ५८

अथ शावरमंत्राणां जागर्तिम्भ्रणपार्वती कोस्यभाज
न्मानीयस्तुहेभस्मादिभिः कृते ५९ पूजयेद्विशेषेण तुर्ये
धीमेयामेशनाष्टकं त्वा दिर्ण्यांताउयेयषष्ठाकोस्यपात्रे
वदेदिति जायतोभवमंत्रस्त्वभाषयायन्तरीयके या
मेद्याद्वलिंकाल्यामणेजेभैरवस्यान्त ॐ कुंदेवा
स्पदेवेषु स्फोटयेनारिकेरकं ह्ररयाह्यययापूर्वं देव
देवाविमोहिताः यदानदानभगवान्सावाचमधुसू
दनः कः पूज्यो भवतां मध्ये कः श्रेष्ठस्तत्रिगद्यतां अन
नोन्ततदादेवाः श्रेष्ठोहमितिवाब्रुवन् किंचितस्मिंदा
समभगवान्मोहयन्नात्ममायया इत्येवाचयस्यवाके
शायेवानुग्रहेत्तमं सएवदेवः श्रेष्ठात्र पूर्वो वा पप
रोपिवा इतिश्रुत्वावचाविस्मः स्मशापवपरस्परं मे
त्रनूपाएपेतादेवमंस्कारैःशापमोत्तणे विनातशा
पमोत्तेणकःसिद्धिंप्राप्नुयाजनः देव्युवाच शापः केन
कथंदत्तःशापेजमेवकिंफलं निःशापत्वंकथंतेषामस्ति
हिःस्यादितिमेवद श्रीशिवउवाच आदिमध्यावसाने
षुवाग्रुध्यस्यव्यवस्थितः चतुरायोगवेवीजोनिपाये
कत्रसंगमः केमापिवसमाक्रान्तःसमेत्रःछेदितो
स्तिताकार्लिकेयनन जीयात्विघ्नेस्यमंत्रारणाः
आदौमध्यवसानेवाभूवीजस्युगलंभवेत आदौयस्याहि

धावन्त्रिविधामध्येनतेनोह्विधा हेडेशाक्रस्यशापेन
भुक्तिमुक्तिविवर्जितैः जातोमंत्रोवामदत्तमार्गायो
रपिसंवित्तो क्रींसौंफेंश्रीहुकतमयत्रवीजंनदृश्यते
उकारोवासमंत्रस्यशक्तिहीनकृतः स्मरैः एतादृश
श्येसंजपः सामर्थ्यंहन्तिमंत्रिणः शक्तिहीनस्यवाम
स्यमरणमात्रसंशयः नादोक्रौनवमध्येक्रींक्रौंन्ते
वानेवदृश्यते श्रसौपराङ्मुखिमंत्रोजातः सूर्यस्यणा
पतः पराङ्मुखिभजेमंत्रेदेवतास्यापराङ्मुखी देवा
स्कार्य्यपिसंसिद्धिलाः कःस्याच्चपराङ्मुखिः श्रादावते
तथामध्येहूवासंवानदृश्यते वधिरासेहृतामंत्र
देवावार्येणशापिताः जपेत्तुवधिरंमंत्रेविस्मृति
ल्लस्यजायते जायतेवधिरान्नूनंमहाकालेनभाषि
ते सूर्यवीजंहूंकारःस्याद्वेदवीजंनमः स्मृतः रेफे
त्रिवीजमुद्दिष्टंपतेनेत्रत्रयममम पंचात्वंयत्रमंत्रे
यैत्रेकसपिनाख्रिवेत ममधायान्नोपहीनोडःख
शेशाकामपुष्पद्रः नादोमध्येनवानेवाफ्रौंवाहंस
वाधूहं पंचाख्ववाथवाऊँवानभावाहामनुःसत
शापेनकीलितोमंत्रोराजदेवेनपार्वति जपमस्तकी
त्तितोमंत्रोनसिद्धिमपिगच्छति मध्येपकोलतकाति
रोवाफडान्तेलद्वयंयदि फट्द्वयंवालत्रयंवानवे

त्सङ्ल्लभितामन्त्रः शापेनभैरवाणास्मिन्सिद्धिंभवतिशो
भने कदापिनैवत्रुःस्त्वेचप्रायशोवज्रलेभवेत् आदौ
नयस्यमंत्रस्यक्रमात्समस्तरानिचेत् रेफेनवायुका
अणसंयुक्तानिमन्त्रःसत् वाह्निशापसंदग्धसाध
केपरितापयेत् तस्मात्संस्कारयेद्देविसिद्धयेसाध
कोत्तमः द्वाभ्यांत्रिभिरथोवाद्भिरष्टभिर्वाप्रदृश्यते य
दत्तैरन्तरितःषट्कारःसनिगद्यते नारसिंहस्य
शापेनत्रस्तःमंत्रासयेत्सदा स्वमादौसाधकंनैवसि
द्धिःसंदृश्यतेक्वचित् वाह्नेर्वासकारोवानादौभी
तोमन्त्रःसत् ब्रह्मशापाद्धिनसिद्धिःभवेदन्तेतकष्टदः
आदिमध्यावशानेषुभिलितामत्रवतुष्टयं समंत्रोम
लिनोमायाःशापात्मालिन्यकारकः ह्रूंवादौवामेत्रम
ध्येवान्तेफट्युगलेभवेत् तिरस्कृतोरुद्रशापात्
साध्यंकुर्यात्तिरस्कृतं आदौतारद्वयंचान्तेवषट्वा
प्यप्रमादेन कुटुम्बकलहंकुर्याद्धालाशापेनभेदि
ताः हकारेणसकारेणरहितस्तालरस्तयः सप्तुनः
सिंहशापेनप्रोक्तोभीष्टफलापहः अष्टादशाक्षराद
र्ध्वःपंचषट्कारएवकः वामुण्डाशापतोज्ञातोमदो
न्मत्तोनशोभनः मध्येवसंचफट्काराःकालिका
शापतःसतः मूर्छितोमूर्छितंकुर्याद्धामिनेतविशेष

मे·
रु तं
१२

13

षः एवमंत्रेच फट्कारपंचकं समतंरभया हतवीर्य्य
स्तशापनकृतनीणत्वकारकः वलागेयत्र फट्काराः
अदिमध्यावसानिकाः अष्टादशान्तरोहीनोह्या निर्भेर
वशापतः एकोनविंशात्वर्णश्चैत क्रौं क्रौं मोंकारसंयु
तः प्रथमस्तः कामशापनंधमसये कामकारणात् म
मवर्णोमनुर्वालः क्रमारोष्ठात्तरःस्मृतः षोडशार्णो
स्ततरुणः श्रों क्रों व्रों माद्विवर्णिकः त्रिंशत्कलाः शांते
वेदकाष्ठावर्णास्त्वयवत् सकृद्दिपतेकालेनप्राप्ता
डः खोनिकुर्वते नवार्णोॐकारयुतश्चाष्टाक्षरोऽशाप
तेमंत्रः निस्त्रिंशः साकेक्षिगात्रिंस्त्रिंशेन न संशयः
शक्तेनवा·· स्वाहावानालिवायस्यमध्यतः वषट्वौ
षट्समई फट्पतद्धानास्यैसोमनुः निर्वीजइतित्रिंश
मोभुवनस्यास्यसाधकः सेवांकुर्वन्भेद्दशनाशवर्ष
अयादितः आदिमध्यावसानेषुषट् फट्कारास्त्वयस्यत
कौमार्य्यास्तसशापेन सिद्धिहीनोन सिद्धिकृत दशातः
रोयस्तुमंत्रः सगणेशस्यशापतः मंदोजगत्तस्तु एवं
कुर्य्याजन्मनिजन्मनि आदिव्यंजनसंयोगात् एकएव स्व
रोभवेत तत्स्कृतकृमेतान्हानिमातेगणाः शापतः स्मृतः
हिवर्णः सततहीनः स्याद्वाश्रियस्यशापतः नाशायत्साथ
कवलंराज्ञः सैन्यविनाशयेत् चतुर्वर्णः केकरस्तुजातः सर्ष्या
दिशापतः

ञपित्वाकेकरंमंत्रंचलत्वंनैवपश्यति षडक्षरावीज
हीनाजानारावणशापतः वंशाद्बहिर्नतोजापादस्प
र्शासीत्सर्वेनहि साद्वैत्रिसप्तसूर्य्याणांधूमावत्याश
शापतः भूमिताव्याकुलेविनेजायतेसाधकस्यतु
विंशान्तेथैकविंशाच्चत्रिंशद्वर्णैस्तुतारयः सप्तप्राणिलि
तेचायेजपात्स्वमरणोमृतिः द्वाविंशस्यत्वरोमंत्रःस
रस्वत्यास्तुशापतः मोहितःसाधकंकुर्य्यात्तथानादि
व्यसमाकुलं चतुर्विंशतिवर्णोयःसप्तविंशतिवर्णि
कः तथार्तौराजमातंग्याःशापाद्दारिद्रकारकः त्रयो
विंशवर्णोफद्रावर्णाःकौलिकशापतः मंत्रोष्टमस्तज्ज
येनच्छिद्रकोजायतेजन षड्विंशकोनत्रिंशाद्विंशत
षड्विंशदक्षरः सुप्तःशापादंगहीनःकामनापूरको
नहि अष्टाविंशोदकत्रिंशद्वर्णानेदीशशापतः अति
क्रूरःशापनाशंकतानशेषप्रसाधवः अष्टत्रिंशात्तरो
मंत्रोमातृकाणांतशापतः अतिक्रूपत्यंजपेनस्वकृ
तेस्वल्पमत्रयः चत्वारिंशत्समारभ्यत्रिषष्टियावदक्ष
रे सवीजमालिकाशापात्सवीजास्तःसुसाधकाःपंच
षष्ट्यक्षरायेषुमंत्रास्तेशांतमानसाः कामशापेनत
जापाद्योगस्यफलेनहि षट्षष्ट्यतोनवनवतिपर्य्य
तेकुजस्यतु स्थानदृष्टास्तुशापेनजातास्ताटकवसाप

मे॰
रु॰तं॰
१४

कः यातिर्धृतिर्ध्यातिधृतिः कंकग्रथंमन्त्रिगोचराः शत
त्रयंयत्रवर्णाः स्थापिताः छिन्नमस्तया सूर्यंभवन्तितिः
स्नेहाः साधकानांभयावहाः निःकाः मैर्यतिभिर्जेमाः
संसारस्नेहनाशनाः चतुःशातामथारभ्ययावद्धर्मासह
स्वकं प्रतिहृद्यायत्तशापाः मोहिकादिषुवर्जिताः सह
स्रार्णापिकामंत्रादाण्डपाणेस्तशापतः दाण्डकाण्याः
पीडिताश्चतेजापाकष्टमाम्पयात् हिमहस्राम्पिमंत्राःभार्ग
वस्यतुसापतः खिडीकृताः समथानेसिद्धिखाण्डकाः स्मृ
ताः श्रमलक्षुणंवतभोदेवामुनिनाजीपितं यदा सिद्धिंभजा
तान्ततदादत्तःशापमुदारुणः आस्वामसंनं देवतानांजा
नेसिद्धेरकारणात् उपदेशेगुरुःकुर्यात्तस्मात्तन्मत्र
शोधनं तत्प्रकारंप्रवक्ष्यामिस्मृणुवन्नुसकलासुराः गु
रुः सिद्धासनेसंस्थापगुदमेढ्रान्तरेदृढं वामेनपार्श्विना
पीडयतस्योपरितुविन्यसेत् पादन्दक्षिणगुल्फंगुल्फ
ग्रथ्योरमोग्यमर्दनं यथास्यात्तथस्वकन्तेव्यतनोदक्षिण
पार्श्विता लिंगमूलंतिनिःपीड्यस्थिरकायउपाविशे
त गुदमांकुंच्यपवतमपाताखिनदागुरुः उत्थापयेत
नः प्राणवायुसंस्थाङ्गिरोयंयेत अपानःप्राणयोःकुर्या
तसमवंहंचैकटङ्कनाः मूलाधारेचित्स्वरूपकुण्डलां
परमात्मनि जातदेहासमस्यमंत्रवियेनातवत्र संकुरुः ।

तस्य मंत्रस्याक्षराणि क्रमादेकैकशस्ततः सुषुम्नायाः
न्तमार्गेण मूलाधारे प्रवेशयेत् स्वाधिष्ठाने ततस्त
स्मिन्मणिपूरेऽनाहते विशुद्धाज्ञाचक्रे च भित्वा भि
त्वा प्रवेशयेत् एवं नीत्वा ब्रह्मरंध्रं तत्र त्वात्सोममण्ड
लात् निर्गतामृतसंसिक्तमंत्राक्षराणि तु विभावयेत्
पुनः ततस्तं मंत्रं मृष्यादिन्यासपूर्वं जपेन्मनः अष्टोत्त
रसहस्रं तेनेन शुद्धो भवेन्मनुः उक्तशापाद्विनिर्मु
क्तं पश्चादुपदिशेद्व्रतं अल्पपुण्यतया पापाधिक्यात्ता
पः कलौ युगे आशीर्वादफलं लोके पूर्वपापादिजं फ
लं वाचिकानां तु शापानां नाशाय यत्नमथोच्यते श्रीप
र्ण्यां वा वेदनेस्य पीठवृत्तादिकस्य वा कस्तूरीकुंकुमा
द्यैस्तु विलिखेत् पंचभौतिकं चक्रमावाहयेत्तत्र मा
तृकाख्यां सरस्वतीं यथोक्तविधिना पूजां कृत्वा चाष्टो
त्तरशतं जपित्वा मातृकां तस्यामध्यात्स्वाभीष्टमंत्रकं
स्वरव्यंजनविंदुस्थसर्गयोगात्त्वराणि च पृथक् पृथ
क् गायत्र्या हृदये चैव कीलक्रमगुरुक्तितः दहेत्तं जनयन्मं
त्रं पंचांकं संजननेन हि दं आद्यंतं प्रणवं कृत्वा प्रणवान्त
रितात् जपेत् अष्टोत्तरशतं मंत्रं वर्णानेनैतज्जीव
नं रोचनाकुंकुमाभ्यां तु जपेद्विलिखेन्मंत्रं अष्टोत्त
रशतं वारं ताडयेच्चंदनांभसा समन्त्ररवायुवीज

मे
रू·तं
१५
13

मेतन्नादनमुच्यते कुण्ठिताः शावरा मंत्राः ताडिताः
सिद्धिकारकाः पूर्वोक्तपीठे संलिख्य तन्मंत्राक्षरसंख्
या आह्लादकरवीरस्य पुष्पाण्यथ समुच्चरन् अर्पयेतं
वैतैः पुष्पैः शतवारं हनेदिति उच्चरेद्वह्निवीजं च बो
धनं त्वेतदुच्यते प्राग्वत्पीठे वैते ईदृशैः पद्ममष्टदलं
लिखेत् तत्कर्णिकायां मातृकां लिखेत् कलिकायेक
या पंक्तिकार्णं तु मंत्रस्य तन्मंत्राक्षरसंख्यया वोधितुप
ल्लवान् रक्ष्यतमेव मंत्रमुच्चरेत् अभिषिंचयेन्मुमं
त्रेण मंत्रमभि — चयेत् नानामन्त्रोपितायेन पल्लवे
केन कालं वं एकमष्टोत्तरशतमभिषेकं कल्पयेत् ततः
अभिषेको मंत्रशुद्धिं कुर्यान्द्वणांग्यथा जलं योतिर्मंत्र
श्चिन्तनीयो मूलाधारेऽग्निमण्डले संस्कृतं ध्यमन्त्रतस्य
दग्धमेवं विभावयेत् तानवाप्युः साहतिकः आरं
नमलत्रयं ज्योतिर्मंत्रेण निर्दग्धमेकमविचिंतयेत्
एवं तु विमलो जातः स्वमंत्र इति चिंतयेत् ज्योतिर्म
त्वेतत् प्रयोगान्नेपि कारयेत् विमलीकरणं
दृष्ट्वा मंत्रं विलिख्येत् भावतः पीठे कुंकुमादि
नव पुष्पेनाभूर्ध्ने लिखित मंत्राणाष्टोत्तरं शतं अभिमंत्र्य
नलेनेन मंत्रेण कुशाविष्टभिः

श्चैतत्संप्रोक्तं येनैतेन तद्व्याप्यतं मतं पुरश्चर्याद्भि-
शितानां समावर्तनेन वत्विदं कर्पूराद्यैर्तात्र प्रणवेम
ध्ये मंत्रं विलेखयेत् पात्रान्तरे च कर्पूरादिकवासित
सजले गृहीत्वा चार्घ्यपात्रेण परान्मंत्रमिमं मनुं तर्प
यामि नमोन्तेन तर्पयेदिति तर्पणं ॐ ह्रीं श्रीं पूर्वकं
मंत्रं जपेदष्टोत्तरशतं जपदेन दीपनं स्यात्सर्वमंत्र
स्य दीपने जप्यमानस्य मंत्रस्य गोपनेन प्रकाशने
संस्कारा दश संप्रोक्ताः सर्वतंत्रेषु गोपिताः एवमे
का दश प्रोक्ताः संस्कारा दश पंच च प्रति मंत्रं च प्रथमा
वो जपो होमश्च तर्पणं मार्जनं भोजनं वापि द्विजाना
मिषोडश प्रोक्ताः मंत्रस्य संस्काराः किमन्यच्छ्रोतुमिच्छ
सि इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतंत्रे शि
वप्रणीते संस्कारप्रकाशो द्वितीयः २ श्रीदेव्युवाच
वाममार्गे कथं दीक्षा दक्षिणे च कथं भवेत् किं तत्रा
वश्यकं केषामिति मे निश्चयं वद ईश्वर उवाच शृणु
देवि प्रवक्ष्यामि सर्वतंत्रेषु गोपितं दीक्षाविधिं पंच
विधं तद्राज्ञामुत्तमोत्तमं उत्तमं महदाद्यानां सामा
न्तानां मध्यमं ब्राह्मणानामल्पमुमुक्षुयतीनामपि
वाल्पकं तस्माद्दीक्षां प्रवक्ष्यामि तत्र्यं यद्वोत्तमोत्तमं
यस्मिन्ज्ञाते च तत्क्षणादिभेदानां विषयो भवेत् तत्रादौ म

मे
रू·तं
१९

16

ण्डं कुर्य्यादुत्तमोत्तमं कर्म्मणा। स्थलादर्क्कांगुलोच्छ्रायम
ण्डपस्थलमीरितं भूमिस्तु खननाच्छोध्या स्वेष्टकृताग्र
हितस्यधः अस्थिकीटांगारमलादिकहीनं स्तुभावेद्द
श्रमध्यानांस्वदेशकालापूरयेच्छुभया मृदा ग्रामाद्बहिः
स्थयातत्रविशोध्येस्वस्ववर्णतोया ततोतां समसमीकृत्वावि
स्तीर्ण्णभाजनेजले अष्टांशेन सरेःखाते पूरयित्वा प्रचार
येत् तस्मात्रयत्रलेखायाजलमूर्द्धं समागते तत्स्थये
द्वायत्रोते निम्नयेत्तत्स्यलेबुधः एवं समीकृतानांत
भूमौ दिक्साधनेवरेत् सूत्रकर्क्कोटकीलानिरह्रौ
त्वौवैनिशान्तरे अथान्तरे वसेयुक्तान.. काष्ठवेवेदि
का याम्यात्तराशांतमध्येकेशहृतंसमालिखेत् लेखा
न्तोहृतमध्येतेनकर्क्कोटकेनत्र यत्नुःकुर्य्यात्तत्स्था
येततकुर्य्याचतःपुनः एवंवापानिषट्तत्रपश्चभव
तिष्ठट्चलं सोम्ययाम्यत्रयेकृत्वाटलानांमध्येदशतः
दीर्घालेखाकृतासातभवेत्सर्वापराभिया याम्यपश्चि
योःसोम्यपूर्वयोःरूपरिस्थयोः वापयोरर्द्धांगसूत्रमीशा
नीगातत्सीमभवेत् अन्येयाम्याप्ययोरेवमाग्नेयीवायवी
भवेत् विदिकंसस्थानिसूत्राणिसमान्येवहिहत्त
तः यथेष्टंवहिरानीयनिखनेत्तत्रकीलकान् व
र्द्धंचतस्रोकीलानांमस्तकेद्दढसूत्रकम्

समेकमर्धदिगंकं तच्छेदस्याब्धबरस्रकं गणेशपूज
यित्वा दो प्रणाहवाचयेत्सुधीः ततः पंचनिनादैस्त्रम
ण्डपं रचयेच्छुभे मण्डपं कुलदीप्तायां कुर्याद्विंशति
हस्तकं मध्यमां सप्तरंध्रीनो समाविशाय यथा भवेत् म
ड्योष्टादशकरः स्मृतो ते वा मया र्गिक अल्पत्वात्तत्कु
ण्डानामपि केपि समपंच के वेदिके वरुसामग्रान वकु
ण्डे तु षोडश कुण्डाल्पतायां सामग्र्यामल्पायां वेदह
स्तकः इति एव रुसामग्र्यां सूर्यहस्तं तु मण्डपः अ
ल्पायां दशहस्तः स्यात्तः वहुलः स दा विंशा शूद्राणां स
महस्तस्यात् शंकराणां तु पंचवं प्रोक्तामानेन मण्डपानां
सर्वेतंत्रेषु गोपिते प्रोक्तानाना विधाहस्तास्तत्रित्वमय
मथ मण्डप यस्मिन्देशे च काले च समप्तन्नाय यथा यवाः
तेषामष्टानराणां स्यादंगुलं तद्विज सत्तमा समभोदैरेत्त
शूद्राणां संकरादीनां तथा रंसैः श्वेदै विकस्य विप्रादेरेन तस्ते
ण्याक शालिभिः यवकर्ता स्वयंतं त्रमानेमेतदतो प्रथा
प्राचार्ये दक्षिणकरे मध्यमांगुलि मध्यगे पर्वणो रं
तरदैर्घ्यमात्रा कुलमुदाहृते उच्छ्रायः प्रतिमायाश्च प्रा
सादादेस्तु निर्मितः वेदिकापीठशिविकार यापितन्त्र
माणतः विनांगुष्ठेनशेषाभिश्चतुर्भिरंगुलिभिः कृतः च
तुर्हो विभजेदेकोभागो मुष्ठांगुलेन तु जानत् होमांगानिष्य

मेः रु तं ९

वादीनिकुण्डस्यमण्डलवेदिका यज्ञोपवीतमन्त्राः प्रोक्ताऊ
र्ध्वामुष्ठाङ्गुलेनतु येकेचित्सौरुषायामेविभज्य दशधा
पुनः पंचदशभागांस्तुकृत्वातेष्वेकमङ्गुलं देहल
द्व्यङ्गुलेनाममज्जानीयात्तस्यतन्मनः प्रभिन्नैस्तुविंशति
भिःहस्तःस्यादङ्गुलैःपुनः अनेनप्रतिमोगानिमानमु
न्मानमेवच नराणांवापिनारीणांऊर्ध्वागेयंप्रकाशि
ते चतुर्दशकरंकोटिःहोमेसमप्यतिसंस्मृते अमध्याष्ट
दशकरंलक्षहोमेषुद्विकरं मण्डपंनवधाकृत्वामध्ये
भागपस्यवेदिका संभास्तुवेदिकाकोणमण्डपाद्वाह्ये
तावहिः पंचमांशंसमेत्भूमौपृष्टताशोशास्तूत्रतः मस्त
केकलशाकारंतद्दशांशेनकारयेत् स्वायामाद्वाभवे
हैवीनवकोष्ठान्यमेपिद्व मण्डपस्यत्नीयांशदीर्घो
लिभाःनस्तविन्यसेत् द्वादशैवतुपंचांशाभूमौकूटंद
णाशातः मध्यस्थभक्षितेकूटंमस्तदेशाभप्रकल्पयेत्
वास्तुलिभोर्द्वितोदयावलयोद्वादशैवाहि पत्रदीर्घावि
यैःपद्मनिभकूटंतत्कारयेत् त्रिधारंवामदीर्घायां
शाखाभेवैस्तेवमुखे चरस्याचःकोणावेदीसर्वफ
लप्रदा तद्यागादिप्रतिष्ठायांपद्मिनीपद्मसंनिभा
राज्ञांस्यात्सर्वतोभद्राचतुर्भेद्राभिषेचने विवाः
हैश्रीयथादेवीविंशान्यस्तसमन्विता

वाममार्गेणदीक्षायांशुभ्राज्यस्तान्वेदिका स्तंभानांशु
परिरक्षायाम्यत्रनानिमज्जनिर् एकजातीनिकाष्ठानि
विधास्तंभगलन्यसेत् नारिकेरदलैर्वंशकैराछाद
येत्ततः श्रेष्ठामारुतहेष्ठादिभयेनस्थापयथ्यानयथा ए
वैकंमंस्थापयित्वाकुर्यात्तद्वारानिचवनारितमण्डपस्य
पंचांशमानावल्लदेहलीस्यात्तद्धिद्योछितेनत्रकपात
शावे वाममार्गेद्वारमिदंदलिणेश्वेतमण्डपे कुर्या
देहलकोरमंगामाणांगुलकरद्वयं मध्यमेमण्डपेकु
र्यात्तुयांगुलकरद्वयं हीनेकरद्वयंतस्योच्चतानाद्वि
गुणामता एवंद्वारान्द्वहिर्दलमात्रोस्यकाष्ठवंततः
श्रेष्ठमकनिष्ठत्रयमघटंपंचहस्तकंउछितंफल
केकुर्याद्विस्तटशंगुलं तथापंचाङ्गुलंस्थलेविध
मेचतुरस्रकेवितस्याचोर्ध्वतशिखद्वारस्योभयपार्श्व
योः स्थापयेत्फलकोध्वोत्तश्रेष्ठमध्यकनिष्ठके मि
ण्डपेतोदीर्घतयाक्रमात्सार्द्धकरद्वयं सपादद्वितयं
श्रुममहस्तंपंचांगकेभुवि निषेनदशिमीडेतितराय
त्रायाश्वयोद्वयोः तत्सजातीयकाष्ठेनतावद्विस्तारग
र्भकं चतुरस्रंतविषमेद्वयोरुपरिकीलयेत् दर्भ
मालांवबध्नीयात्सर्वद्वारेविधिपूर्वकं एवंतदक्षिण
द्वारेतद्वारंत्तत्तकाष्ठजे ॐश्रेत्वेतिमंत्रमालांवध

मे·
रू·तं
१८

येत्पूर्ववत्तथा औदुम्बरमयंकुर्य्यात्पश्चिमद्वारत
स्त्विदं अग्निश्चायाहिमंत्रेन ज्वलतं वैदिके मते प्रागवद
वेष्वश्ववीतवटद्रुतमयं तथा शंनोदेवीति मंत्रेणसौ
म्यदिग्द्वारतो मसत् तेषामुपरितिर्य्यक्स्याकाष्ठंतो
मध्यतोविले कृत्वा तोरणजातीयकाष्ठेन रचयेत्कुंभं
श्रेष्ठमजचमेषु शैवनागे त्रिशूलकं विस्थशागांगुलंदी
र्घंतद्वत्तथांशाविस्तरे वैसवेद्वादशांशेन शंखचक्र
गदांबुजे प्रागादिक्रमयोगेन समेतसौरेपि वैसवः स्त्र
णैवमध्यमे शृंगे किंचिद्वंके तत्पार्श्वयोः पदंशूलोगण
पतिः शिवायां शिववन्मताः ततस्तमाणुपस्याग्रेभू
म्यूर्ध्वदशहस्तकः भूमौ कररहयवंशः स्वच्छवस्त्राव
गुण्ठितः विस्तृतैश्चकरहस्तैलनदीर्घैः पंचकैरर्धजः स
ऽदेवेति विचित्रमाल्यपंचसवाहने चेटाचामरस्मु
केदेवतावर्णवर्णकं स्थापयित्वाध्वजे पश्चाद्दशादि
लश्वकल्पयेत दिग्गीशानां पताकाश्च ध्वजस्याद्वप्रमा
णतः वेदोक्ततत्तन्मंत्रेण तत्तवर्णाश्वतदिशि ग्रा
नारमितिंदमितिच पीतवर्णाहरेदिशि श्या ग्रंथ्यापि
ऊ·लातवेत्राग्रेग्रेवैकृणमेवतः स्पृगनः पंथ्यामनुनुः
नाहृस्ववर्णात्वयास्तता शसहेवेतेतिमनुनानेकस्मां
पूस्तवर्णिका तत्वायामिवत्नोगोतिवक्रणम्पसितवर्णिकां

ग्नौनैर्ऋतिशुद्धिरितिचवायव्यांहरितांभवेत् वर्णेसौमत्र
नेइतिसौम्यायांचेन्द्रवर्णिका नमीशानमितीशान्या
मतिश्वेतापताकिका ईशानपूर्वयोर्मध्येशंखरक्तप
ताकिनः तोपःनैर्ऋत्यमध्येतुविधिरक्तपताकिनं
वाममार्गेवेदमंत्रोवज्रपातसमःस्मृतः ब्राह्मणानांवा
ममार्गेनरकायैवजायते मंत्राभावेनाममंत्रान्ब्राह्मण
वाच्यान्छेदनकान् पठेद्दक्षिणमार्गेतुवामेब्राह्मणंचव
र्जितान् मण्डपोपरिविभीयाद्दक्षिणेतंवितानकं स्थूले
कैर्याम्रपत्रमालादिभिरेनंतुवेष्टयेत् श्रीमाम्बप्यदलो
त्पन्नाप्लुक्षयादीर्घमालया स्तंभानष्टकूलैःसंवेष्टम
ध्येकुर्य्याद्वेदिकां इष्टिकाभिरपक्वाभिर्हस्तविस्तृत
पिण्डिकां मण्डपायामरुद्रांशनवसप्तपञ्चमकैःस्वे
शैःसमुन्नतांवापितारतम्यंविलोक्यच सामग्र्यादेःस
मावेशायथास्यादितिमण्डपः स्वस्वताकृतिर्होमेतुवि
धेयःस्थण्डिलोपरि एकहस्तमितंकुण्डंदशलक्षावधि
स्मृतं लक्षाणांदशकेनैकंहस्तंहस्तंविवर्द्धयेत् दश
हस्तंकोटिहोमेवेदिकानामितीरितं मध्यमासादिहो
मस्तुकुण्डएवविधीयते पंचाशन्मितेहोमेप्रकोष्ठ
कृतमुष्टिकं कुण्डस्यमानंभवतिशतेप्यरत्निसंमितंभ
वेत् सहस्रंहस्तमात्रस्याद्विहस्तमयुतेमतं चतुर्हस्त

मे॰
कु॰तं
१९

19

मितं लक्षहोमे द्विहस्तं दशलक्षके कोटिहोमे चाष्टहस्तं कुण्डं
वामे विधीयते एककुण्डविधाने तु चतुरस्रं विधीयते
ब्राह्मणाना विशेषेण स्तंभने चापि पूर्वगं नवकुण्डवि
धाने तु वह्निभागे भगाकृति भोगार्थं वापि पुत्रार्थं वामि
ने चतुरस्रवत् अर्द्धचंद्रनिभं याम्ये वैश्यानां सर्वकर्म
ति अभिषामारणे प्रोक्तं च तत्कुण्डेषु पीष्यते त्रिकोणकु
ण्डे नैरृत्ये दिक्षु घातकरं स्मृतं विद्वेषाकारं वैवै ते क्षुद्रा
णां च विशिष्यते हृतं मृत्युच्छेत्तृत्रियाणां सर्वेषां शान्तिक
र्मणि पश्चिमायां तत्कार्यं पौष्टादीनां च सिद्धिदं षट्कु
ण्डमुद्घाटयटिच्छेदेषु च विशिष्यते वायव्याकारयेत्
वसंकराणां विशेषतः उदीच्यां पौष्टिके पद्महाषुंदत
ष्टिदं तथा सर्वप्रयोगेषु नयापरप्रीतिकरं मतं अष्ट
कोणं मुक्तिकरः मैशान्यां तद्विधीयते कारागृहान्तथा
रोगाद्विनाशे मोक्षमाप्नुयात् अष्टकुण्डविधाने तु कै
यं नवकुण्डके नवमं चतुरस्रं स्यात्पूर्वेशानदिग्मंते
विधाने पंचकुण्डीनामीशाने पंचमं भवेत् सप्तकुण्डवि
धाने तु नवान्ते वेदिके वहिः अन्ये के पंचकोणमपि
चारविनाशने तथान्यत्सप्तकोणं वक्कुण्डं भूतनि
कृन्तने अथादौ चतुरस्रस्य कुण्डस्य विधिरुच्य
ते ॥

नाभियोनिसमायुक्तं श्रेष्ठं कुण्डं त्रिमेखलं द्विमेखले
तच्छूद्राणां शेकराणां क्तमेखरं यावान् कुण्डस्य विस्ता
रः खननं तावदेव हि यावत्कुण्डमिहेष्टं स्यात्तावदि
क्रमायतेन कृते चतुरस्रं समं कुर्यात्समकर्णं च शि
ल्पयेत् एकहस्तस्य यः कर्णो भुजास्तैः तु करद्वय
द्विहस्तस्य तु कर्णः स्याद्विहस्तभुजसंमितिः चतुर्ह
स्तादिकेष्वेवं कंठः सर्वत्र भूसमः जिनभागसमास्त
स्य बहिः कार्यास्त्रिमेखलाः द्वादशांगुलविस्तारायो
त्सेधा यावदंतरंगुला तदूर्द्धमपरा दीर्घाष्टांगुला तावदु
च्चता चतुर्भिरंगुलैर्दीर्घा तावदुच्चा तदूर्द्धतः दैर्घ्या
त्र्यंगुला योनिः श्रेष्ठा नाविस्तरेण तु एकांगुलाच्छि
ता सा तत्र विष्टाभ्यंतरे तथा कुंभद्वयसमायुक्ता वा
स्वन्यदलवन्नता अग्रहमेखलायुक्तामध्ये वा पृष्ठ
तितमा योन्यास्तु पश्चिमे भागे मेखलान्तितया बहिः
चतुरस्रं भवेत्पीठं कुण्डषष्ठांशविस्तृते तावद्दैर्घ्य
नश्चोच्चं चनारं तो मध्यतो मेयत् योनिमध्ये धृतहस्ते
कुण्डषष्ठांशमानतः प्रागग्रियास्य कुण्डस्य नो प्रोक्ता यो
निरुदङ्मुखी शेषाः पूर्वमुखाः योनिकुण्डे योनिवर्जये
त् कुण्डमध्ये पृथक्केंद्रात्कुर्यात्कर्कटकेन तु प्रसारि
तेन व्यासार्द्धभागतुल्येन तत्परं षष्ठांशेन तु हस्ते स्या

मे॰
रु॰ तं॰
२॰

सूर्यहस्तं तु कर्णिका कर्णिकाग्रे वायुहस्ताभ्यन्तरेष्ट
दलानि तु एवं षड्गुलो वृत्तः स्यान्नाभिर्वेदाश्रमीरिते
दृष्टस्य चतुरस्रस्य जिनांशो भाग उच्यते सपादैः पंचभि
र्भागैर्मध्यसूत्रे विवर्द्धयेत् प्राच्यामथ शङ्कुकर्णाच्च चतुष्ठी
वितस्तके मध्यतो भ्रामयेत्कर्कोटकं पश्चिमसंस्थ
योः अर्द्धचाया कृति रुद्रवहिर्हिं शेषात्तदग्रतः विन्यान्त
पातयेत्तत्र तं द्वयोरहि तदा भवेत् अश्वत्थपदलसंकाशं
योनिकुण्डमुदस्रवे प्राग्मानाश्चात्रकर्त्तव्या योनिरू
पास्वेमेखलाः चतुरस्रीकृते तेत्रे दशधा विभजेद्बुधः
एकमेकं त्यजेदंशमथ षड्भौ वर्त्तते त्रिवित् ज्यासूत्रं पात
येदग्रे तन्मानाद्भ्रामयेत्ततः अर्द्धचंद्रनिभं कुण्डमेरम
नीयमिदं भवेत् अत्र तद्याम्यपृष्ठस्यान्त एकं तन्मार
णायैवै सौम्यपृष्ठे ततो मत्रयोनिः पश्चिमदिग्गता अग्रे
शाकं त्रिभुजे कार्यं लेवान्तल्पा स्वयोपि च सान्तरं समवे
तेत्रे छ्रीकमेत्र निरंतरं एकहस्ते त्रहस्ता याभुजाभू
द्वादशाङ्गयः द्विहस्ताद्दो हस्तये पंचविंहस्ते षड्के भूमयः
चतुर्हस्ते त्रयं वेदपंच हस्ते त्रिगोशराः षट्हस्तेभ्य
हस्ता माश्चनगे भ्याकृति सागराः अष्टहस्ते कृताग
ल्मादेवी विष्णात्रयोगावि वेदातिधृतियुग्मानि दशाह
लभुजाः इमे बामाई चतुरस्रस्य स्याष्टादशभागयुक

तावत्कर्कटकाद्धृते हस्तेकुंडमिहोच्यते २ वयेद्वारस्य
स्यव्यासार्द्धं स्वल्पभागयुक् तावत्कर्कटकेनापि क्ष
ध्याहृते मेनाहरे तेन कर्कटमानेन विलिख्य षट्कं वसु
र्ध्ववत् कृत्वा तत्र भुजान्दत्वा कुंडमेवं षडस्रयुतं २
वृत्तस्य चतुरस्रस्य चतुर्विंशांशकल्पनां कृत्वा तन्मध्य
तः सूत्र्यभागकर्कटकेन च हृते कुर्याद्व्यासेन सार्द्धे ति
थिभागे द्वितीयके दिग्विदिक्ष्वान्तरालेच सूत्राण्येषो
त्रयाणां येन तेनोन्नहृते रेखायार्ध्वंशसूत्राग्रसूत्रतः रे
खानयेद्वाशु हृत ऊर्ध्वसूत्रस्य मूर्द्धनि ततो दक्षिण
रेखायामन्तर्हृतस्य मूर्द्धनि तामानयेद्दलं तस्मादेव
मष्टदलानिच क्षेत्रव्यासार्द्धकेनापि यद्धृते सात्र क
र्णिका ततः षड्गुणव्यासार्द्धहृतेन केशराणि च व्यास
षष्ठांशमानेनाष्टाकर्णिकोकेशराणि च शुक्लपुष्पा
निच्छेने यथा पद्माकृतिर्भवेत् पद्माकृतिं प्रकुर्वीत
कंठमेखलयामहृ कार्यं तथावाकाभिश्चतुरस्रस
मं यथा अथाष्टचतुरस्रस्य व्यासः स्वेष्टादशांशायुक्
तेनैव भ्रमयेद्धृते विलिखेत्र दिगष्टके क्रमात्स्पृशेत्
उपरि भुजान्दद्यात्समानिति अष्टाभ्रं जायते कुण्डं त
द्वत्कण्ठमेखला ३ षट्स्य चतुरस्रस्य व्यासार्द्धं स्वन
वांशयुक् तद्व्यासार्द्धेन हृते स्यात्तत्र विलिखानि पंचवत्

मे·
रु·ते·
२१

2)

समभागेन देयानि तेषु सूत्राणि दापयेत् न्यायूपानि
यन्त्रलोपात् कुण्डे पंचात्मकम् भवेत् इष्टस्य चतुरस्रस्य
व्यासार्द्धं पंचमांशयुक् भ्रामयेत्तेन हस्तेन तस्य मध्यसं
कल्पयेत् व्याप्तान्येतानि कुण्डानि तान्त्रिके स्मार्तक
र्मणि अनेनाभिकाम्यके ठानि विधानीनिष्कृतीरिते आवा
घं कुण्डे नवमेव चतुरस्रं तु वैदिके अष्टाशक्तौ तु चत्वारि
दिक्कुण्डानि तान्त्रिके तदशक्तावेकमेव चतुरस्रं च
कल्पयेत् शाक्ता उपासने वामपद्यके योनिकुण्डं च
नेकदोषदं कुण्डे मानन्यूनाधिके यदि तस्मात्सम्यक्
परिच्छेदं कर्त्तव्यं शुभमिच्छता व्यासाधिके भवेद्रोगी
हीने धेनुधनक्षयः वक्रकुण्डे तु सन्तापो मरणं छि·
न्नमेखले मेखलारहिते शोकोऽप्यधिके वित्तसंक्षयः
भार्याविनाशके कुण्डे प्रोक्तं योन्या विनाकृते अपत्यध्वं
सनं प्रोक्तं कुण्डे यत्कण्ठवर्जिते शृंगाररहिते यच्च कु
ण्डे जर्जलमेखले यजमानविनाशाय प्रोक्तादः स्फुटि
ते भवेत् सूत्राधिके सुहृद्द्वेषः सूत्रहीने दरिद्रता अ
नारे जठरे रोगः छिद्रे कुण्डे तु वाच्यता यथोक्तकुण्डे
प्रमाताद्देवजाते फलं विदे षट्बाणात्रिवेदैश्च नेत्रे
मित्राः स्युः पंचमेखलाः यमिभेदे जातिभेदे वा वार्ध्ययज
मानयोः षष्ठांशेनाष्टमांशेन मेखलाहितयं मतम्

कौलिकेवाममार्गेचवेदोद्दिष्टेनेनचशावरे एवंकृतेमहा
पेनवाल्लभ्यंनोसमारभेत् नूतनेपिगढेहेकार्यंमया
महद्धुपद्रवः स्मार्त्तीवनोविकीचेतिद्धिविधासानिग
घेनवाक्लनामाप्तुराकश्चिदसुरोभून्महासुरः त्रैलोक्ये
निर्जितेतेनत्रिपंचाशच्चदेवताः येरणेसंमुखेजाता
स्तेनतेतितिनिपीडिताः पुनःपुनर्जितायुद्धेसपवासी
तप्रजापतिः दिव्यवर्षसहस्रांतेदेवाःशरणमाग
ताः विष्णोर्ममचपार्वत्यादेसंदेशापितद्भुतम् योद्धु
कामःसोभ्ययावद्वारदेनप्रबोदितः कृतेयुद्धेतेनसा
र्द्धमस्माभिर्वर्षपंचकं ततोदेव्योमदोन्सिक्तोविस्मा
याविमोहितः उवाचवचनेतद्धोद्रीयतांद्रीयतामि
ति नैस्ते एवचक्रवेरेणममतोषकरंकृते समैम्येना
पितयुद्धेत्वयातजटिलेनहि कृतेविल्लसहायेनपा
र्वत्यष्टीगयारिणा तेनाहंतोषमापन्नस्त्रैलोक्यपर
मेश्वरः श्रदेयंनास्तिमेकिंचित्त्यावयतेत्रयोपिच
स्माकंएवचसस्यशिवयोभूप्रबोदितः हरिप्राहम
हायत्नादैत्येन्द्रतस्मोक्तिकः सत्यंचिवाकेत्रुरूषत
हावाकोवरोमया शिवेनापिचपार्वत्यापकप्रवाप
रोनहि त्रिरूवाचतथ्यादैत्यसत्सदाविसृष्टोजितिपत
पथ्यातेतरितेमस्तत्रःसउपायःप्रदर्शपतां विलोक्य

मे॰
रु॰ ते
२२

मितिज्ञानो दैत्येन्द्रस्तमभाषत श्रवणमेव गोतक्षेमदैवं॰
कालमुखो हरे तथापि स्वप्रतिज्ञार्थं योगच्छति सजीवलि
पंकैतैकानमेव शोथे ममतस्सेवने कृते तस्य मार्गे दर्श
यितानो दहोयं विनिपात्यतां कालेतस्मिन् प्रभो देवा वायु
वावाशरीरिणी दैत्येन्द्र कुरु माशोकं भूमेर्जन्मनवाय
वत् तत्रैव तवं लेयया हि बलो मार्थं वरं शृणु येवस्मीः
स्वस्य भोगार्थं करिष्यन्ति नवेरट्हे तत्र स्वदुत्सवमस्ते
नानाद्यः वैरूपदुताः कालकर्णादिकादास्यो विना
कमुखोष्यते सेवकाः पीडयिष्यन्ति इमान्तापारमेष्व
री इत्याकर्ण्य वचः सोपि गर्तेकृत्वा महाविलं प्रविश्य
ततो देवैस्तपाषाणैः प्रपूरितं तेनये निर्जिता देवाः
पुनरुद्रमशोकया तस्मोर्हैत त्रिपंचाशत्रिवासं चकु
रुयताः तस्मादवश्यं पतेपूज्यः रद्दवासस्यविप्रगृण प्र
एवं ततहिथिं देवानामदत्तिणमागतः पाषाणेष्वति
ति मायां वावाक्लोघ्यते प्रतिजानि. इति वैदिकमंत्रेणत॰
स्यावाहनपूर्वकं नाममंत्रेण वाम्येषां पूजां कृत्वा प्र
पूरयेत् नैर्ऋत्यकोणे गेहस्य चत्वरस्याकृतिं प्रभो हि
तामसमतलां भूमिं वितस्त्यं चाववैदिकाम् विला
रायामतो हस्तमात्रां तत्र लिखेद्बुधः पकाशीति
पदेचकं वैदिकमन्त्रदेवताः

मध्यकोष्ठेषु नवैस्वतोदो ब्रह्माणमर्च्चयेत् आपव
त्सं तदीशाने प्राग्ग्यंस्त्रिकोष्ठके आग्नेये सविता
रं च विवस्वन्तं मध्य विष्ठु इंद्रं नैर्ऋत्य दिग्भागे मित्रंप
श्चिमगो विष्ठु वायव्ये राजयक्ष्माणं सुमेरुं चैव नरं त्वेथ
वेदकोष्ठेषु चैशान्यामीशकोणेत्र देवताः शिखीच
पर्जन्य आपश्चादितिश्चाकोष्ठयोः द्वयोः क्रमादेतंप
चे देवास्तावत्याः सर्वेमार्गतः जयन्तेन्द्रौ सूर्य्यसत्यभृ
शश्चाग्नेयकोणके अंतरीक्षं तथा वातः पूषा सावित्र
पवच वतस्करीशते देवास्ततो दक्षिणपंचके गृ
हक्षमाश्च वितथा ग्टहरलयमौ तथा गंधर्वौ भृंग
राजश्च नैर्ऋतीष्ठ चतुष्कके ईशानीते जयमृगोपि
तृदौवारिकौ तथा ततः पश्चाद्दिके पंचसुग्रीवः पु
ष्पदंतकः वरुणो सुरशोषाश्च वायव्ये ईशतस्त्रि
कृदस्थपापयक्ष्मा चरोगाश्चानरपंचसु मुख्यो भल्ला
टसोमौ च भुजंगश्चादितिस्तथा देवाएते पंच [redacted]
च चत्वारिंशत्त्री भक्तितः अथकार्त्तिकमार्गेत्तु चतःष
ष्टिपदे तथा कोणयोः स्त्रत्रयुगलं मध्ये ब्राह्मणम
र्च्चयेत् चतःकोष्ठेष्ठ नस्त्रं वीयाम्सकोष्ठे द्विके द्विके
आर्य्यकं च विवस्वन्तं मित्रमत्यमहीधरं सावित्ताश
कः च्छिन्द्र जिदुद्रनज्जयोः आपवत्स कोचेतिशेष्याः

मे:
कृ·तं
२३

23

कोणार्द्धकोष्ठयोः सर्वेषु गृहेष्वाद्यमणां जृम्भकं पिलिपि
च्छकं चरकिं च विदारीं च पूतनां पूर्वकोष्ठयोः ईशान
स्याथ पर्जन्यो जयन्तः शक्रभास्करौ सत्योहृषान्तलक
स्य पूर्वाशाकोष्ठगाः क्रमात् अग्निः पूषा च वितथो य
मोऽथ गृहक्षतकः गंधर्वो भृंगराजश्च मृगो दक्षिणादि
गताः निर्ऋतिश्चतण्यांदौवारिकः सुग्रीवकस्तथा व
रुणः पुष्पदन्तश्चासुरः शोषाख्यरोगकौ पश्चाद्दिशोऽन्त
रेवात्र नागो मुख्यस्ततः परे सोमभल्लाटार्गलाख्या
अदितिर्दितिरुत्तरे ब्रह्मस्थाने रक्तवर्णैर्दिशः पीतैर्वि
दिक्सितैः ततो दिग्बलस्रुरितैर्विदिशः कृष्णवर्णकैः
अर्चिताः पायसैः क्षीरपायसैः सदरमाण्डले भवेत् ब्रीहिभि
र्यवैः तोदहृततुगयस्लैतैः क्रमात् अष्टोत्तरशतेन वा
ह्रोत्तरविंशतिमेव वा प्रत्येकं तैः ॐ नेद्वैर्मन्त्रैः हु
वपायसैः बलिं च तेषां कुर्वीत पायसैर्व्यञ्जनान्वितैः
ससितैर्दुग्धकदलीफलापूपादिभिर्घृतैः एवं सिद्धा
नैभानैऋत्यां शतिवत्सरं सर्वगेहे वास्तुपूजायाम
एडेपेषु समाचरेत् नवालमरणव्याधिभूतप्रेतादि
कानिच नसर्ष्यपीडनानामोमकलहाघषभानिच प्रत्र
कैत्रयनारोगयपत्युदासीसमडिभाक प्रयोगी विजयी
ल्यात त्रिसंजीवति तन्नृहे राजवश्यमससर्वत्र तथा च महीक्षी
गृहे

सचिवामास्यमेनानिभवनेषुपुरेनथा विदध्यात्स्वति
र्वर्षान्तप्रोक्तसिद्धैकदेशिकः नेचेडकामयथारूपक
लैःक्लेशानिसंभवेत् भैरवेत्तत्रपार्श्वेनायोगिनीनांवि ता
शेषतः वामाचारैर्वलिःकार्यामहिषैर्वापिकुक्कुटैःश्वा
गायितास्तवामेनजायन्तेतिबुभुक्षिताः देवताबलिमि
च्छेतितद्दीनेहंतिसाधकं मद्यमांसश्रमत्तासेप्राक्तेने
नप्रचोदिता कदाचिद्विघ्नमिच्छंतितस्मात्सद्भिर्नवामतः
क्रियतेभ्यर्हणेनेनासंपानेननिकटेयतः शुभंभवति
वानवायथाशास्त्रतथाजेने यावन्नमद्यमांसाशीजन
स्तावदलोलुपः भुक्तेतस्मिन्नन्नमनाःस्यात्कुजपःक
चदेवताः मद्यमांसादिकस्यागात्तस्यवातिनिषेवनात
दृश्यतेतत्स्वरूपायः ससिद्धोन्यस्तुपातकी एवंपरीत
कर्तव्यासिद्धानामपिसंगतिः सत्संसंगीपंचमोयम
न्यसंगेणगण्यते कालरूपेणकलिनागीतागाथावि
धेषुरः मर्य्यायैर्याहृसोनश्यतस्मयाद्धोविनश्यतः या
तर्वादानयेनश्यत्सर्वनाशस्तुवामतः इतिसंचित्यभो
देवाःस्वधर्मःश्रेयसेभवेत् वास्तुशांतिविधायैवसद
सद्मानेहतवे समभिनेवभिर्वापिदिनैर्दीक्षादिनात्
र बीजारोपनकर्मेदंकर्तव्यंसर्वकामदं मण्डपोत्त
रदिग्भागेसंस्थापनतरंपरे भवनेमण्डलेकुर्यात्स्वतान्

मे·
रु·तं
२४

प्रागवरुणाग्रतं याम्योदीच्यायतं वामदीस्तायां संप्रशस्य
ते गोमयेनोपलिप्तायां भूमौ दत्तेण वामके सूतेलवे
शैलेनैव सूतेल विजयाद्वैः नवलेखाः पंचकरदीर्घाः
कार्याल्ल पंचव वितस्त्यन्तरिताः रुद्रैरेखाः कार्यास्तथा
यताः चत्वारिंशकोष्ठकाः स्युस्तत्र विंशतिकोष्ठकैः वा
गेस्तत्र वीथी स्यात् स्वरयेद्वस्तु सूक्ष्मकैः पश्चात्कोष्ठचतुष्क
यद्गुलस्थाने तदीरितं आग्नेयकोष्ठमारभ्य ईशानान्तं प्रपूर
येत् पीतरक्तसितकृष्णरजोभिः सृष्टिमार्गतः कोष्ठ
यंतेता वीथी रक्तेनैव प्रपूरयेत् विघ्नस्थाने तदग्रतस्त्रेय
कोष्ठचतुष्टयं प्रागवद्रजोभिरापूर्य तदग्रेपि च वीथि
काः प्राक्स्थं कोष्ठचतुष्कं यं गुडुस्थाने तदीरितं तत्पू
र्यौ पूर्ववद्वैगैरिकैः सर्वैरेखिकाः विस्तारोत्र निर्दिष्टो
णकृष्णयावास्तु पालिकाः कार्याडमरुकाकारास्तत्रेस्था
विस्त्रैर्देवताः द्वर्वीमत्रपल्लवताम्रस्यदलोपेतास्त्रवेष्टिता
स्त्रेणविघ्नस्थानस्थवतः कोष्ठेनिवेशयेत् वैरंच्याः पं
वमुख्याः कोष्ठजाः षोडशाग्रतैः प्राग्याम्योदीच्यादि
चौ खिरुकाः पश्चान्निवेशयेत् ब्रह्मस्थाने पल्लवादि
सूत्रैः प्रागवद्धपोजिताः शेवाः शरावाश्चत्वारो भाण्डं
गलमत्रच्छया प्रताल्पसूत्रैः संवेष्टप्रागवदमात्रिघ्नस्य
मेत शालिपुंजेषु गंगयादिदर्भकूर्चपुतेषु च पूरयेत्तानि

पात्राणि वालुकामृत्करीषकैः शांतवृक्षेण नानादेश्यपं
वर्भिर्ब्रीह्मणाशिखा ततः स्वर्णादिके पात्रे दशबीजानि
धापयेत् यंबीजं प्रजपेन्मंत्री डिंडिमनतालयेत्ततः ता
नि ब्रीहयो यवश्यामाकतिलसर्षपशालयः मुद्गातकौ
लत्तिनिष्पावाः खल्वामाषाः प्रकीर्तिताः ब्रह्मपात्रेण वि
किरेत्प्रथमं वैखवेनततः ततः शैवं पंचवाद्यब्रह्मघो
षपुरःसरं हरिद्राद्रैस्तस्मै सिद्धवस्त्रैराछादयेत्ततः स
ध्ययोरुभयोरङ्गयोर्वापि बलिं हरेत् गुरुः पंक्तिक्रमा
र्गेण सम्यक् पात्रत्रयायततः नवाहे तद्बलिं दद्यात्त
त्तद्दिक्षु देवते शाल्योदनेतिलाज्यसक्तवः प्रथ
मे दिने हरिद्राचूर्णसंयुक्तो भूतेभ्यो यं बलिं मतः प
रे द्वितीयदिवसे पितृभ्यस्तिलतण्डुलैः तृतीये सक्त
वो गजायदेभ्यो दधिसंयुक्ता नागेभ्यः सक्तवस्तुथैना
रिकेलजलप्लुताः दद्यात्स्यात्त बलिं पंचमे ब्रह्मणे
मुदा षष्ठे शिवाय चापूपयुक्तं भक्तं प्रशस्यते शुद्धोद
ने सप्तमे क्षि विश्वेवे विनिवेदयेत् विष्णोर्देयोष्टमदि
ने दुग्धोदनबलिर्मतः कृशरान्नेन नवमे विष्णोरे
व प्रशस्यते वामवायवत्तद्दिक्षु मण्डलस्य बलिं हरेत्
ब्रह्मस्थाने तद्देवतालोमेष एतस्य बलिः ~~ततः~~ विस्रष्टा विल
ने भैरवी स्यात्प्रजनस्त्याणां बलिर्मतः भैरवस्य शिवस्था

मे
रु.तं.
२५

25

नेमाहिषंबलिमिच्छन्ते गोधीमाधीचैपक्षीवसुराल्ला
ग्रकमात्मकाः मत्स्यंमांसमप्यश्रुकंभूतेभ्यो बलिरिष्य
ते पितृभ्यःसामवपलंयतेभ्यःकुक्कुटमधु भैरवाद्धु
कबलिनोगेवाममार्गेबलिस्तथैव पवनातेषुनवसप्ति
वैमेषुविलोकयेत् सम्यकतस्योद्भमोजातः किंनष्टम
ध्यंमंचकिं सम्यगात्स्यद्भमेसिद्धिःकृमिचेत्वेविघ्नमाशुयात्
कीटभुक्तेमस्यफलेस्फुटितेसर्वनाशने सिद्धिःप्रियंग
भिन्नैर्योषणमाकैः स्त्रीसंवभवेत् तिलैःसज्जनेनालाभः
सर्षपैर्नाभिचारके शालिभिःसर्वमाम्नेवमुद्गैर्देवकर्ण
भवेत् चनैःपाटलस्याद्दर्कोनिष्पावातत्रसंदिरे व
लैःसक्रमसिद्धिश्चमाषैःशान्तिरेभवेत् सर्वैःसमो
कैतैवामसिद्धिःपातस्तेनोत्पत्या वैश्यादीतापफलेङ्कःविप्र
निष्ठारत्नसिद्ध्यै हीननतामरणेवंधुनाशङ्कष्टंततःक्रमा
त दारिद्र्यसिज्ञानेवश्यभोत्कलेतस्याप्यना ज्ञानमेधा
विनाशश्चस्वर्णसिद्धिर्ज्ञाविवर्द्धने समृद्धिसिद्धिश्चैवेम
लेमांसंतर्पयेत्पूजेत् भुक्तिमुक्तिप्रदःशुक्लैः कैसोमात
प्रदःस्मृतः वामाचारवलीशुद्धैर्नमत्स्यलोपिमध्याः
कमादीतापफलेभानांसममताचतत्याविपत् मनस्तापःकि
यांसोद्धिसोद्धिमंत्रस्यसिद्धयेत् सिद्धिश्चक्रमेणापाक्ति
मंत्रस्यसिद्धयः सर्वमंत्राःप्रसिद्ध्यन्तिसर्वमंत्रस्यसिद्धये:

नियतं राजदाराश्च वशित्वं सर्वसिद्धयः लक्ष्मीदेवतसे
सिद्धिः श्रीरुद्रे सिद्धिस्तु भामति देवमैत्री सर्वहानिः कल
हश्च महाभये संपद्रोगजयात्सिद्धिः लोभः संतापई
शाना सर्वसिद्धिफलं भानोः क्रमाद्दलेष्ववामके वतर
लेत्वथः पादोदग्यालिङ्गिन भूमिते तिथ्यफलं वृद्धिना
शः क्रमात्ज्ञेयाः स्युः सिद्धयः श्रीगौरीमात्रिकाश्च ष्ठा वि
गणेशाश्च स्कंदःविनाः सिद्धं तिमंत्राः सर्वेपि न सिध्यंति
कदाचन समृद्धिर्द्धुत सिद्धिश्च मूर्छितास्यकृन्नाशनं
जडतारिक्तनाशश्च सर्वधूर्त्तिभवे फले मृत्युश्रेष्ठाने
वलकलाष्ठुभास्त्रभगराहवः सिद्धिः स्यात्सर्वमंत्राणाम
शेषाणां महाभयं सिद्धिर्हानिर्विशेषेण सूर्यहानिः पि
त्तस्ते क्रमाद्वारफलं वृद्धिजेऽत्ता मरणं तथा निये
गहीनता पुत्राः धनाप्तिः स्त्रीरीतिः विष्कुंभादिक
योगानां नामवत्स्यफलं भवेत् आनंदादिकयोगाणां
सर्वत्राविकलं फलं विष्टिं विहाय करणेचरेत्सिद्धि
द्धिं ते भवेत् सर्वसिद्धिर्विष्टिपुच्छे स्थिरे तत्स्थिरता भवेत
ग्रहलग्नफले देवायतनयात्रासमृद्धयः स्त्रसर्वाधम
वेद्धानिः पश्चपात्यविनाशनं राज्यं वा देवता सिद्धिर्हा
निर्मैत्रा विनाशनं रत्नादिलक्ष्मीलाभश्च धनं धाम्येव
सिद्धयः पूर्त्तिसिद्धिः प्रतापश्च हानि विज्ञाननाशने

मे॰ पुत्रप्राप्तिर्मंत्रसिद्धिः यशोविपुलंधनं सदादुःखंतथा
ते रू॰ हानिर्वाभिन्नोमिथुनेशुभः वासिंहेनायवतानोचविरुद्ध
२९ बद्धयाशुभं त्रिषडायगताःपापाःशुभाःकेंद्रत्रिकोण
गाः रंध्रस्थसप्तदाःसर्वेव्ययमेव्यरिपोवरूक मेत्रस्थं
26 वलेःग्राहोमेष्वास्यादयिमेभवः तारावरागुरुपेनैद
वनायाहंकृपाभवेत् यमदोराज्यदसिद्धिप्रदोमध्यासिना
शकुन प्रातःसंगमसध्याक्रोःपरांकेशायमेवच वंद
टहेतदारिंद्रेसौरेसर्ववसंदेयः गुरावशुनटेहवसि
ह्लेत्रेसहशोभने आगच्छतिगुरुर्देवात् यदादोलातदाभ
वेत दोलादिनात्पूर्वेदिनेप्रातःकृत्यंनिवर्त्यैव समलं
कृत्यदेहंस्वस्वाटेहंपूजनंवचरेत् गणेशस्यविधानेन
पुण्याहंवाचयेत्ततः नांदीमुखंविलपयित्वापंचवाद्य
पुरःसरं यथोक्तक्रमेणसंभारागच्छेहुरटेहंप्रति आ
वार्ष्यैश्चविविधवर्णैःसंभारोदशधामतः श्रीपर्णीहत
पीठानिहस्तमानानिमानानतः अंगुष्ठागुलसमुच्छ्रायाः
महितासिसमानिव सप्तविंशतिदर्भाणांवेणयः
गंधग्रंथिभूषिताः विंहताः सर्वयत्नेषु लक्षणपरि
कीर्तिते सुवासोदकसंभृताः पाद्यार्थताम्रगडु
काः शंखश्चार्घ्यप्रदानायगंधपुष्पजलान्विताः स
ताम्रस्यकमण्डलवः आचमोदकपूरिताः

तैगुयामधुपर्कार्थकांस्यादध्यादिपूरिताः महर्घ्यौ
णिवस्त्राणिमुद्रिकाद्यंसभूषणं मयूरपत्रछत्राणि
सोष्णीषाणिसमाहरेत् पादुकाश्चाहरेत्तत्रचर्माभर
णभूषिताः कृत्वैतत्फलमाप्नोतिमहायज्ञार्हणोप
मं अन्यथामधुपर्कस्यविधिभ्येपूजनेस्मृते भक्त्यात
द्विगुणंदद्याद्दाचार्यायसभक्तिमान् अर्घ्येर्हिजैस्सम्य
ग्दैशिकस्यप्रपूजने तस्मिन्यज्ञेफलेस्वल्पमनाप्र
प्नोयथाविधितः एवंगुरुगृहेगत्वाप्रणम्यगुरुपादुको
दकावरणसामग्रीं कलशाहरणायाद्दिके उद्यार्थमु
कमेत्रस्यग्रहणायद्विजोत्तम गुरुदेवेनेतिसंभाष्यत्वा
महेन्द्रवत्ततोब्रह्मणे इत्वकाहरणेयात्किष्याहूतेतास्मीति
ततोगुरुः यथोचितंगुरोःकर्मकुरुष्वेतिविदेष्ठिण
करवाणीतिचोक्त्वार्ध्यगुरोरेवाज्ञयाततः ब्राह्मणान्
हरेयाद्दक्षोवेदवेदांगपारगान् तद्देवतोपासकाञ्च
स्मृतवेनाथवायदा चत्वारिकुण्डानितदाचत्वारऋ
त्विजःस्मृताः ततःशिष्येणसहितोयायायागगृहंगु
रुः उपविश्यचतत्रद्वारेपरीक्षामारभेत्ततः शिष्यायमू
लमंत्रमेवप्रदद्यात्तलयावतं दंतान्विसृज्याप्युपरतस्य
णिलेलतलमात्रके चतुरस्रेभ्रामयेत्ततःपरीक्षेत्ततो
गुरुः तदग्रेयद्दिशामस्थितंतद्देदंपूर्वतःफलं भूमिर्हु

मे॰
कं॰ तं॰
२१

27

दयसंतापो वंध्यनाशस्तथास्मृतिः शोकस्य व्याघ्रना
मोऽज्ञानलाभः क्रमात्फलेऽथ मंगलस्थानघाते प
यश्चिन्तं समाचरेत् अष्टाधिकं सहस्रं वा शतं विंश
रेव वा अस्य संपुटितं तेषां नाम्नां स्वाहान्तेन च दे
वानं जुहोत्येवं पदं नामावसानकं केवलाज्येन जुहुय
ऽः स्वमेध्यमेव हि देनकाष्ठेन दैवं पुनर्दृष्टे च तु
णे तृतीयमपि दृष्टे चेत्तदा मासात् देवता वाममा
र्गं सकृदपि गुरुशिष्यौ विनाशयेत् ततः स्वमपरी
तोषं कुर्यात्तद्धि प्रकथ्यते वैदिकीं तां दक्षिणां तां वै
स्वानां च वामिनां प्रजायते तो हरमुद्देति देवमाहात्म्य
मंत्रानुष्ठानं स्थिते देवान् लब्धे कमुकं दक्षिणां पात्र
धीस्वं मपरिलेतयथोपदेशं भगवन्देवदेवेश शम्भु
लम्हेहबवाहनः इष्टानिष्टं समाचरेत् स्वमेस्वम स
निशान्ते पश्यति स्वमं सम्भवाय दिवा स्वमे ॐ ह्रः समक
माधिपतये नमः स्वममानवमंत्रायमुपवासी जितें
द्रियः दर्भेसमागतो रात्रौ स्वमं पश्ये यथा नत्वं भु
क्त्वा शीतशयने सम्पुटे वसयातले अर्द्धरात्रेस
स्वायं यथा पादशौचं विधाय च ।

श्रीचम्पदेवंसंस्थाप्यसंपूज्यचसपंचवैके शिवैर्देवतयो
रैकंभावयन्मंत्रजयेदिदे नामोजायत्रिनेत्रायपिंग
लायमहात्मने वामायविश्वरूपायसर्वमाधिपतये
नमः स्वमेकथयमेदित्यसर्वकार्य्यमशेषतः क्रिया
सिद्धिंवियास्याभिवत्प्रसादान्महेश्वर दीक्षितादीक्षि
तानांवयथास्वमेप्रजायते शृणुतत्त्वदेवादेव्यास्वभाव
यानांतत्त्वतहिदिं पार्थिवेश्वरपूजानेरविरोतेजपेत्म
ते जप्त्वायातर्दशांसेनविल्वपत्रैर्हुतस्तते तर्प्पणंमा
र्जनंतुकार्य्यंब्राह्मणभोजनं सिद्धमस्यभवेवमे
शेःस्वमेवक्रियदीक्षितेनाशेहि लिङ्गंयस्थलेपानाये
हिस्पर्ईइतिः स्वमभानवमेत्रोयद्वादशालयेइतिः
स्वमंलक्षप्रथमेयामेसंवत्सरफलोभवेत् षड्भि
र्मासैर्द्वितीयामेत्वस्त्रिभिर्मासैस्तृतीयामकः चतुर्थेमासमा
त्रेणप्रातःकालेतत्क्षणं स्वमान्नीज्ञफलमिस्यात्स्वमा
वाव्यानवचमथा चिंताकृदस्नामर्दीर्घयतत्फलेनै
वविद्यते तावाधिक्काभवेत्स्वमेस्ताहृसौख्यीनपूर्वकं
पित्तानिजोत्रिपीतादिरक्तेकृयादिकेतस्या प्रधानमये
तादिशितशयनायेवलासनः वातेप्रातस्त्वगामदंःपि
तादाहस्तनेत्रयोः कफात्प्रसेकतेनिसंहंहेहंन
किंत्रिषु सिद्धिवास्वगुरुदेवप्रसन्नोवीकुमारिकां गे

मे॰
रू॰ते
२८

गोगांभारंतीभातुलिंगिनेलिंगोमेम्बरं वालेह्यत्ररथे
दीपंप्रासादेकमलेनदी कुंजलेवृषभमालंममुद्रप
लितेद्रुमे पर्वते प्रज्वरे वक्रिमाममांसेमहरामेव यहा
नेभारिविधुसूर्य्येरत्नामाभरणानिच सिंहासनेवि
मानेचधंजेराज्याभिषेचने श्वेतवंदनवस्त्राणिश्रा
लयःकुंकुमंमधुः राजासिद्धार्थकंमार्ग्यानवभाएं
चपायंम श्रेष्ठफलानिसिद्धान्नेदधिवारविलासिनीः
उग्रंवाद्यानिचापंचमसूत्रेनजलेस्त्रगं वहुमेकप
मूत्रंश्मसद्धांकंचवल्तरंजने भूमिजंभेदर्पणंचमीन
मांसंचरोवने शवेरोदनहीनेवशस्त्राणिचपताकि
का भारद्वाजनृपातोचवेदशास्त्रेचगायने कशामो
गल्पगीतानिचांकुशेयदृढःप्रिये स्वप्नेदृष्टानिचे
तांनिमायकःसिद्धिमाप्नुयात् आप्याप्यातेनासिद्धः
(विसामामःसत्वमाप्नुयात् यदाकमेसकमेशुस्त्रिय
स्वप्नेषुपश्यति कामयंतीनदीसिंधुतरणंचवे
॰॰ भास्करोदयनचैवग्रहणंचेंद्रसूर्य्ययोः ॰॰
मादनागाश्ववृषशैलाग्रिरोहणं भोजनेदधिभक्त
स्याःपद्मकमांसस्यभक्षणं कृमिविष्टानुलेपश्चरुधि
रेणाभिषेचने ताम्बूलभक्षणंमद्यपानेदध्योमिवं
दने प्रचंडकिरणःस्वच्छःकार्यसिद्धिस्तुलक्षणं

कृष्णांबरधरा नारी कृष्णस्रग्गंधानुलेपना अवगूहति
यं स्वप्ने सा रात्री तस्य पश्चिमा पद्मरक्तया वा व्याधिः शो
कोरुणसमानया नीलया कलहो हस्ता पीतया करण
नयेत् श्वेतांबरधरा नारी श्वेतमाल्यानुलेपना अव
गूहति यं स्वप्ने तस्य श्रीः सर्वतोमुखी आसने शयने या
ने शरीरे वाहने गृहे ज्वलमाने विबुध्येत तस्य श्रीः सर्व
तोमुखी सितांगस्य देशस्य जायते दक्षिणे करे दंश
हो भिभवे ल्लाभो रोगी रोगात् विमुच्यते निगडैर्वा रूपा
शेन बध्येत वा सुतो भवेत् प्रतिष्ठा वर्द्धते तस्य ड्गपा
ताद्धनात्ययः श्वेतो रक्तोपि वा विद्यालभे विद्याधने परे
दधि दृष्ट्वा भवेत्प्रीतिर्गोभूमस्य च नागमः सिद्धावि
षागमे विद्यालाभः सिद्धार्थके तथा दधिलाभाद्ध्रुवे
दर्थो घृतलाभाद्ध्रुवं जयः घृताशनात्यनक्ले शोज्जय
लदधिभक्षणे लिंगाद्यभ्यदृष्टा वै वहारे जयो भवेत
यत्समक्षेत दशा गादिं भुंजीत घृतपायसं निःशंकं ग्र
रेपा द्वत्ते विद्यात् पृथिवीपतिं देवता लिंगिनो गावः पि
तरो ब्राह्मणा नृपाः यं वदंति नरं स्वप्ने तत्तथैव भवि
ष्यति अश्वैः सर्वैः परवृत्तं ग्राममेवानगरं तथा ग्राममे
ण्डलराज्यं स्यान्नगरे पार्थिवो भवेत् चंद्रतारार्कग्रस
ने परिमार्गणमेव च भूम्यंबुधीनां ग्रसने शत्रुणां च

मे॰
रु॰ तं॰
२५

वधक्रिया जयो विवादे घूर्तेषु शत्रुणां च तथा जयः वडु
वामहिषीसिंहीगोहस्तिमादिदोहने प्रसादो गुरुविप्र
इष्टदेवसिद्धादिकाद्भुभः स्याने राज्याभिषेकस्य स्वशिर
श्छेदने मृतिः तीर्थोदकानां तरणं तथा विषमले च वं
गोहस्तिवडवासूतिवक्रिया भस्लेष्मवच परस्यालिंग
नं तस्यालाभो रोदनमेव च विष्ठालेपः कुत्स्नातो बन्धु
लक्षेशदर्शने रणग्रतविमर्देषु जयो निगडे वंधनं
पशुमत्स्यमृगाणां च लब्धिर्लोप्यमन्ने तथा शिखिलाभः
श्वेतवस्त्रपुष्पचंदनधारणं मणितारस्य वस्त्रादिपात्रे
भोजनं च यदा पश्येत्तदा साधकस्य ज्ञेया सिद्धिरुपस्थि
ता कार्याणां नाकार्यसिद्धिरितः रेषां धनागमः वं
ध्यावमेतद्धारमाहिलवणागारमित्यने विटक्किवो
त्मनीतैलानिजटिलादिवेसोषधं रोगीत्वणं च संन्यासी
नग्नपैत्योतथाबलः विमुक्तकेशपतितो भोगास्क
सरतल्लंते माजीरयुंडकापीसोराभिणीवरजस्वला
गडलक्रेंचकाषायीपंकारणाकलिर्टिहे वस्त्रादिके
स्पः खिलनेमलापसमरं तथा अथः कुओउर्वंचा
नोवधिरः विजतुश्चले वमने चचरोरिकोरजकी
मलिनोवरा पतितदेहेन कार्यस्याद्रोगीमत्समवा
सुयानत् अशोकेकरवीरं चपालासेवापिष्ठामिते

स्वप्ने पिशलिलं दृष्ट्वा नरः शोकमवाप्नुयात् स्वप्नांतरे
प्रवेशश्च दक्षिणाशागतिस्तथा पंके विमज्जनं स्ना
नं पुत्रभार्याविनाशदं गोहस्तिद्विजविप्रादिवर्ज्य
कृष्णनग्नेशाभनं रक्तगंधाबरः स्वर्णीकृष्णोवादक्षि
णामुखः स्वप्ने दृष्टमहिषारूढः स्त्रिमासेनसजीवती
स्वप्ने वापितृ दैत्यैर्हृष्टैर्दारंचास्यपिपीयते नरोतिष्ठति
यत्तस्मान्नदन्नंतस्यजीविते वान्तिमूत्रेपुरीषंचसेंता
नजनं नेष्टुतिः शुक्रस्य पश्ययः स्वप्नेतस्य दुर्दशामा
सिकं वाष्यतेविकृतैः कृष्णैः उन्मत्तकृष्णंतां पुर्थैः पा
षाणैस्ताडयतेवापितस्य मृत्युर्न संशयः महिषोष्ट्रख
रारूढ़ैलिलाभ्यक्तस्य मुण्डितः दक्षिणांप्रस्थितो
यस्तस्यमृत्युर्न संशयः पश्चेपत्यासाद्यपतनेगृहस्य
शशिसूर्ययोः पर्वतानां च हन्तानामथपिकाराद्भुते
भवेत् हानिश्चैव स्वगात्राणां व्याधिनाभिवल्लव्यारू
ढ्रसंमार्जनेयोगामयेनमृत्युपिवा नोर्ताननदीसेम
यातः तीरेस्पष्टसनेपृते रोगिरोगाद्विमुच्यतेनह्यानिः
स्वस्थस्यजायते पुष्पमानेमृगाखगाः पोतकोशुक
गिरला पिंगलाकुक्कुकापल्लीवामोगेकोकिलाशि
वा स्त्रीनामानोमृगाखगाः श्रीकण्ठोवानरोरुरुः
क्षिकरेः पिपलोभासः दत्तकाकर्तेकुकुरगाः दक्षिणव

मे॰
रु॰ तं॰
३॰

क्षें ह्रों गिनो रोगनाशः साधकसिद्धये स्वस्य स्वं चोपमा
लाभैर्दिवामासात्रयेणाभवेत् विराज्ञोपाषितो भूत्वा हवि
ष्यासीपुत्री हितः सतीरागणांहतास्मानोममिधानोशंते
ष्णेनेत पालासातान्नगायत्र्यास्तूद्दः स्नात्वा हविष्यभुक् दी
पंदद्याद्विप्रदेहे विसोर्गेहे शिवालये पवेद्धाश्चभस्वम
ग्रक्षौ यात्मनुमनसा ग्रहीतेहानिरेवस्यात्तस्मादेवंवि
विन्तयेत् एवंविचार्य सततो गुरुः पूजां समाचरेत् वि
धायावमन्त्रेतत्रसामामात्यौ विधायच अर्घोदकेन सं
स्वस्त्रारस्य पूजां समाचरेत् ततश्चदेशिकोविद्वान्दिव्यान्ना
लोकनेनेव अन्तरिलगताः तेश्चोदकेन तस्मारयेत्क्रमात
पार्थिवान्मास्त्रियानेत्तत्तिभिस्तस्मारयेत् ततः श्रेयासंको
चकिंचितः शाखावामगतोस्पृशन् उत्सारितानोविघ्ना
नोदस्तमिन्द्रदत्तिणे पादेनदत्तिणेनाथ प्रविशेषधा
मणप्रेवाममार्गेणथवाशाकेवाममादष्टगुरुः संत्रला
णंवास्वधीशेवैनेऋस्यांदिशिपूजयेत् अर्घ्यात्तु नावग
क्षेनयागरथ्यामेमहविनेयेत वीक्ष्यतोयेस्ततः सिद्धिंवत
ष्टवासमाचरेत् मंवीरसमूलमन्त्रनाजस्त्रेणप्रोक्षयेत
तः कुर्यान्ताडनमेत्रेणकवचेनावसेचयेत् श्रीविणउ
गरुवैत्रमभूपिनेस्त्रेणासमथा जमानवेदनसिद्धार्थ
हवीमस्मालतानक्षणान सत्जातिकिरन्मेत्रीप्रमस्ह

ग्रान्हिमण्डपे मार्जयेदस्त्रमंत्रेणतन्मंत्रीदर्भमुष्टिना
श्रासनायतत्त्ववर्त्म ईशाने स्थापयेद्व्रतान् पूर्णाहुत्वा
वर्यितत्पश्चिशात्संतोष्ययन्नतः वेदिकायां लिखेत्स
स्मार्तसर्वतोभद्रमंडले अथातस्यविधिं श्रौतेस्मार्तेयद्भ
द्रमुच्यते दृतिवर्गासमाकार्याः कोष्ठकाचतुरस्रके
त्वेकैकं त्रिपदं कोणेष्वेतन्वर्णेन पूरयेत् कोणाष्ठैः पं
चभिः कोष्ठैः श्रृंखलाकृष्णवर्णिका श्रृंखलामध्यतोवी
लावल्लीशंकरकोष्ठका श्रृंखलामध्यतोभद्रमरुणे
नवभिः पदैः वापीजिनपदास्यैतापीतानिनः परिधिर्भवे
त् मध्यषोडशभिः पद्मंरुचिरं वेष्टयेद्बहिः श्वेतारुणासि
तैरेवं सर्वतोभद्रमण्डले अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि कु
र्यान्नैमित्तिककर्मणि ऋजुवर्गसमाः कार्याः कोष्ठका
श्चतुरस्रके मध्यषट्कोणकोष्ठानि मार्जयेत्तत्र मंलिखे
त् शोधामष्टादशांशेनचबहिःस्यात्काष्ठमध्यतः ततोष्ट
तत्रयं मध्ये समं कुर्याद्यथाविधिः कर्णिकामध्यहेते
नद्वितीयेन तत्केशरान् ग्रंथाष्टमेनपत्राणिपत्राग्रस्य
क्रमागतः किंजल्काग्रेषु संस्थाप्याः पार्श्वेतस्याष्टवंद
काः तदग्रेत्रिभिःकोष्ठैः पादान्कोणेषुविन्यसेत
शेषाणि पीतगात्राणि परतः पंक्तियुग्मकं वीथिं कुर्या
न्मार्जयित्वा च तद्दिक्षु मध्यतः क्रमाद्द्वाभ्यां वतर्भिश्च को

मे॰
रुतं
११

ष्टहारचतुष्टये कोष्ठत्रयेनैवैकेन प्रमकं द्वारपार्श्वयोः
शोभा भवेत्ततः कोष्ठैरेकतस्त्रिभिरेव च उपशोभाः
स्ततः कोष्ठैः षड्भिः कोणानि कल्पयेत् शुक्लेन एकलवृ
त्तिस्पाण्डुन्ने याम्यामतस्तथा श्रेगुलेन समाकार्य्याः सी
मारेखादलानि च पीठगात्राणि च द्वारचतुष्कं तेन पूरयेत्
श्रविश्रैः पूरणीयानि रक्तेनैव दलान्यपि कुङ्कुमचूर्णेना
रक्तं पूरणीयास्ततेन तु द्वारशोभाः पीठपादाः सर्ववर्णै
विलिखयात् पीतेन हरिद्राचूर्णस्यापीठगर्भं च कर्णिकं
उपशोभाश्च विघ्राण्यपः पीतनगर्भचक्रमस्ततः विल्वपत्र
चूर्णैस्सैहरितैस्तेन पूरयेत् पत्रमूलफलाकारमणि
ताहृदयंगमाः वीथीचतुष्कमध्ये तु कल्पवल्लीप्रपूर
येत् सर्पिश्च कल्पवल्लीश्च पीतरक्तेन केशरान् ना
नावर्णरजोभिस्तारं जयेत्कशरीगुरुः कुलसर्वर्णेनको
णोमिर्भूषयेत्क्रमात् सर्वतं त्रिविधं प्रोक्तं सर्वतोभद्रम
ले वैरप्यदेवयोनीनां सर्वतोभद्रमण्डलं मार्गेच्छदं
त्तिलेनत्रकोष्ठकारविवर्णिका प्रारेवदेवतत्तन्मध्ये
पञ्चषड्भिशतात्रुभं एकपङ्क्त्याभवेत्पीठं द्वारशोभा
वपूर्वेवत् षड्भिः कोष्ठैस्तकोणानि रञ्जितं वापूर्वव
त पीठपादाः परिपयः पद्मायपूर्ववन्नतेम...

ष्टैर्द्वारचतुष्टये कोष्ठत्रयेन चैकेन प्रत्येकं समाग्रे मंड-
लस्यान्कोष्ठैरष्टकवर्गितैः चतुर्भिः पंकजं मध्ये तद्वा
ह्ये वीथिका शुभे कल्पवल्लीसमायुक्ता पद्म``` र्ध्वदेव
हि दिक्चतुष्के तु पद्मानि चतुर्भिः कोष्ठकैस्वरेत विदि
शासु चतुर्भिः स्वस्वचतुष्कैः वेदसंख्यकाः चतुष्कः पद्मवी
थीनां मध्ये स्वस्तिकसन्निभे जायते तच्चतुःकोष्ठैर्विदि
शासु चतुष्वपि रजोभिः शुक्लहारिद्ररक्तनीलैः प्रपूरये
त् स्वस्तिकानां शांतस्थानां पूर्ववत् परिकल्पयेत् उदित
मण्डलेऽस्मिन्न वनागं सुशोभने पतेद्वाकमार्गेण
मध्यद्वारे विदिक्कंजे पकोष्ठचतुःकायं पंचपद्मं प्रवक्ष्य
ते पद्मं प्राग्वालंतेद्वारं स्वस्तितच्चतुष्ककाः वर्णैः
वीथिकान्यपीठतस्मारयोनिषु ग्रंथसंचयनितिष्ठे
वसेचाकरणमण्डले चतुरः से चतुःषष्टिकोष्ठं वेयो
निवेशयेत् श्रेयोजान्नि मयातान्स्तदिल्लकोष्ठत्रिमार्जे
येत् मध्यस्थं चतुरस्त्रो गिहारात्माणि तत्पूर्वतः पीतस्ता
मस्वेतहरिद्रजोभिः परिपूरयेत् कोणकोष्ठं विहायै के
पंचातःपादसंज्ञिताः पीठस्यापाण्डुरारक्तपीतकृष्णैः
प्रपूरयेत् आग्नेयीतःकोणकोष्ठात्मारक्तहरिनासितैः
पूरयेद्द्युतस्यार्द्धविताने वैयथेयथा स्वेतवर्णेन च
तारिमध्ये हस्तान्निकारयेत् षट्त्रिंशद्दशान्यासार्द्धहस्त

मे॰
कं॰ तं॰
२२

मायंतपीठंततः तस्मीतेकार्णिकाकारेशितरेखोह्नतं
ततः द्वितीयेद्विगुणव्यासरूपकेशरसंयुते पीतरक्त
श्वेतवर्णमूलमध्याग्रकेशरे द्विसमसंशिकाश्वेता
तस्याग्रेकुरुतेत्रिकों तृतीयेतत्तृतीयांशतल्पव्यासं
तत्रतले श्वेतमष्टदलंतत्ररक्ताग्रतदलोतलेः श्वेतं
बहिः कृस्नवर्णाग्रामवइरेखोभितोकुरु तद्विहिहिहेतस
लग्नातेष्वाउशागानप्रकल्पयेत श्यामपीतारुणश्वेते
लंदंतलयवाहृता: सितपीतारुणश्यामहरिताःये
वेरषिकाःकार्य्याःसरुचिराःपीठस्यान्तरेवप्रपूजयेत
वज्रेशक्तिंदण्डखड्गपाशांकुशगदात्रिशूलानि
स्तुतथेशानांसामूलवक्राम्बुजालिखेत पूर्ववत
समाहृतभवः सविशेदथ वद्धपद्मासनोमौनीऋजुका
व दत्तिणेवानभागेतस्योपकरणानि
तमेपूर्णेहस्तप्रक्षालनंयव पश्चात्तत्रनिधाय
दीपान्प्रज्वालयेत्सुभौ अंजनेमुकुरेछत्रेचामरादि
तमेत्रवित सेकुर्यात्तानिसर्वाणिवस्यमानविधान
नः करशुद्धिं विधायाध्यकर्यात्तालत्रयंततः शरमंत्रेण
दिग्बंधंकुर्यान्मंत्रीसमाहितः मन्त्रस्ततनउस्मन्त्रेणदयेत
द्विसवेतः भूतशुद्धिंततःकृत्वाप्राणस्थापनमाचरेत

न्यासादिकं ततः कुर्याद्देशिको यतमानसः ऋषिन्यसे-
त्ततो मूर्ध्नि छंदो वक्त्रगतं न्यसेत् देवतां हृदये न्यस्य मू-
लमंत्रस्य देशिकः षडंगं विन्यसेन्मंत्री पंचांगं वा यथा
विधिः यस्य मंत्रस्य पंचांगं नेत्रं तस्य विधीयते अंगे
विहीनस्य मनोरंगं तेनैव कल्पयेत् ततो मंत्रोक्तमा-
र्गेण न्यासान्न्यासान् समाचरेत् शरीरे स्वस्य मंत्रज्ञो यो-
गपीठं प्रकल्पयेत् देहात्मके ततः पीठे ध्यायन्मंत्र-
स्य देवतां दर्शयित्वा ततो मुद्राः स्थापयेदर्घ्यमुत्तमं
जलेन पूरितां दत्ते प्रोक्षणीं स्थापयेत्ततः तत्रात्ममले
शंखोद्दुततस्तदन्तरतो न्यसेत् पाद्यमाचमनीयं च मधु-
पर्कं च मंत्रवित् ततो मूलाणुना मंत्री प्रोक्षणीद्भिः स-
माहितः स्वात्मानं मण्डलं चास्मतत्पूजोपकरणादिकं
प्रोक्षयेद्धूपपुष्पाद्यैर्देशे स्वे देशिकोत्तमः योगपीठं स-
मभ्यर्च्य न्यासमार्गेण मंत्रवित् पीठान्ते च ततस्तत्र पू-
जयेदिष्टदेवतां देवतात्मा ततः पंचकुर्यात्पुष्पांजलिमनो-
जलीः शीर्षे हृदि तथा पादे चरणे सर्वगात्रके पूजये-
त्रिविधेन रहिते स्वंदनादिभिः सर्वोपचारैस्तु चेष्ट-
गुर्वादिष्टेन वर्त्मना समापयेदिदं सर्वं प्रोक्षणाद्भिः
समाचरेत् पाणीयं प्रोक्षणीं हस्त्यस्य कामं सर्वपूर्व-
वत् उपचारैश्चकृतनाद्यैः मण्डलं पूजयेद्गुरुः पूरयेत्क

मे॰
कृतं
११

स्मिकांपूर्वशालिभिः स्नाउलैलन्नः दर्भास्यमेडपर्श्वस्रं
सातकंकूर्चकंततः छिन्नमूलाकुशादीर्घाः समविंश
तिसाख्यिकाः ब्रह्मग्रंथियुतास्तग्रदेशेकूर्चइहोच्यते
यजेदाधारशक्त्यादिपीठमंत्रावसानके स्वर्णादिरचि
तेतत्रकलशंछिद्रवर्जिते त्रिगुणात्मकसूत्रेणवेष्टि
तेसर्वतोवह्निः वेदनागुरुकर्पूरैमध्येसम्यकप्रपूरि
ते स्फवेजपविधानेन स्थापयेद्देशिकोत्तमः नवर
त्नानिनिःक्षिप्यकुंभेकूर्चमध्योपरि दूर्वाचंदनसंयुतैः
विमैसैदक्षिणान्वितः शुक्लनीरंचवैडूर्यविद्रुमंमौक्ति
कंतथा ततोमरकतंवज्रंगोमेदंपद्मरागकं प्रोक्ता
नीनवरत्नानिदेशिकैस्तत्रवित्तमैः ध्यायन्क्रमतोमा
त्रमातृकांमनसाजपन् मूलमंत्रंजपन्नेतेचिन्तयेत्रं
कमात्मनः चेटस्यपीठभेदंचवितयेत्साधकोत्तम
पंचाशदौषधीकोष्ठैः पूरयेत्तदनंतरं पंकेनमहि
नास्लास्रवत्सौषध्यमृताश्माः चंदनेचापिरक्ताख्य
दंनचागुरुकस्तथा कर्पूरोशीरकुष्ठानिवालकंचापि
केसरं कंकोलकंजातिफलंजटामांसीमुरातथा
पियंकेशवनाजातीपत्रंपिप्पलबिल्वकौ एस्मिपर्णी
विजकंवलवंगाककरणंतथा कटूफलंचापिगं
नास्याउदेवरककाश्मरी ।:

पद्मकोषंशंखंत्वक्श्रीमद्रसस्य शिखानखा प्रतोत्रि
मेघस्स तथा मुद्गपर्णीकुशाः पुनः पाषाणभेदकः
कुस्तशंखत्वक्श्रीवरो हिंगी स्योनाको हहनी चैव पाट
ली मुस्तक स्लिका तलशोशिवरीं इस्त्र वल्लीभ्यो गीभिधा
स्यः ततोपराजिता तालमूली वापिकं तोजली उवाष्ठी
देवकमास्यो भाभगतो भद्रमुस्तकं लवंगरहिताश्चे
ताः पंचाशन्मात्मिका इति उष्णहृत्तत्वचाक्वाथपल
भृंगकुर्युद्गैवैः गंधपंकप्रसूनादिवासितैर्वाप्तभेन्ने
लैः क्वाथादिनोपेराष्ट्रथ्यं शंखत्वत्क्षिप्त विलोडयेत् गं
धाष्टकं तस्य तस्य देवस्य प्रोक्तं मिते चंदनागुरुकर्पू
र रोचना कुंकुम भेदे रक्तचंदनजावागरिगानघस
मुदाहृतं श्रीवैरं चंदनं कुष्ठं मंगरुः कुंकुमं सहं से
घाकं च जटामांसी वैष्णवं तदुदीरितं चंदनागुरुकर्पू
र कुंकुम रोचना जटामांसीक पिपुनाशाकं गंधा
ष्टकं विदुः जलकाण्मालकुष्ठस्तुवक्कलेरक्तचंदनैः
तमालागुरुकर्पूरैः सौरं गंधाष्टकं विदुः गोरोचना
चकस्पचकर्पूरं गारुकुंकुमैः चंदनेन समामांववर
देनवपत्रजे गंधाष्टकस्य संयोगात्ममयांहदेशिक
स्पव समाक्तिकं जलकुंभ भवेदेवं विदुर्बुधाः ग्रावै
कशान्तुसंवंधिकलादशकमेवायेत पूर्वाह्निन्द्रा

मे॰
रू॰ ते
१४

ज्वलिनीज्वालिनीविस्फुलिङ्गिनी सुश्रीः सुरूपाकपिला
हव्यकव्यवहेउभे कलाद्वादशकंमेोर्कं पूजयेत्तदनंतरं
तपीनीधूम्रामरीचिर्ज्वालिनीरुचिः सुषुम्नाभोगदा
विश्वाबोधिनीधारिणीक्षमा कलाषोडशकंचांद्रंयजे
स्मम्याहृल्लनमः अमृतामानदापूषातुष्टिःपुष्टीरति
र्धृतिः शशिनीचंद्रिकाकांतिर्ज्योत्स्नाश्रीः प्रीतिरंगद
पूर्णापूर्णामृताकांतिदीपिमः स्वरजाः कलाः वेदादि
भेदसंजाताः कलाः पंचाशदिउपुक मेनियाप्यप्रति
ष्ठाप्याभ्यर्चेमेत्क्रमशस्तताः निवृत्तिःप्रतिष्ठाविद्याशं
तिरिंधिमूर्दीपिका रेचिकामोचिकापरासूक्ष्मासं
स्मृतातथा ज्ञानाज्ञानाप्यायनीवव्यापीनीव्योमरूप सू
श्रनेतासृष्टिर्ऋद्धिस्मृतिर्मेधाचकांतिका लक्ष्मीर्द्युति
स्थिरास्थितिःसिद्धिर्जराचपालिनी क्षांतिरैश्वर्यारतिः
कामावरदाह्लादिनीतथा प्रीतिर्दीर्घातीक्ष्णारौद्रीभया
निद्राचतंद्रिका क्षुत्क्रोधिनीक्रियोत्कारीमृत्युरूपा पीताश्वेता
रुणा असितानंतथानंतामध्येमध्येश्वपूजयेत् हंसः स्वविसर्गा
दिव्यादिव्यतिविसर्गलवेतिच प्रणवकेचगायत्री विसर्गा नि
नेत्रवव तारस्यपंचभेदास्यकलानांपूजनेसुधीः कलाद
शाकसावा हिरण्यपंचसेनियाप्यच हंसः शुचिषदिव्या यो
श्वेतंसजप्यपूजयेत् प्राणः संस्थापनेकृत्वाकलानांपूजयेत्तत

पद्मं जलाधारश्री हस्ताः पादाः पीतश्यामाश्च विधानवित् तिष्ठे
माधारस्यापि यजेद्दक्षात्तत्त्वा विचित्रणः अकारोकारकौ
प्रोक्तौ मकारो बिन्दुनादकौ शक्तिशान्तौ क्रमात्समस्तव
भेदाः प्रकीर्तिताः शक्तिसोद्भवाविमौ भेदौ एष्य गोवसमी
रिति ततः अश्वत्थपल्लवः चूतानां पल्लवान् दद्याद् वंथ
येदिद्वारफणालनयाप्युवटस्य तु कल्पवृक्षविधाते
वभावे यकलशोपरि पात्रं न्यसेलसेद्ध पूर्णं नारिकेलफ
लान्विते कल्पवृक्षफलैः श्रेत तस्यापधेरनधाथिया
पदवस्त्रगुणनापि वटमेवं हृदयेन ततः एतत्स्थानकुं
भस्याप्यनेपीरकीर्तिते अथ पूर्वादिकाष्टासु तोरणा
नासमीयतः यथेक्रयामण्डलानि कृत्याद्वाष्टदला
निव तत्रहृद्गर्भशालिपुञ्जततश्च निधाय संसमाचरेत् तत्रहृदे
पूर्णकलशं न्यसेद्वेनानश्च सूजयेत् प्रागेव वेदयथ गां दे
तेपश्चाद्वाक्वतिस्तुतरे विघ्नेशमथवाग्नेय्यादिसु कुम्भा
नेस्रविन्यसेत् अस्मते द्वौ जंयसिद्धार्थके मंगलमर्च
येत् पुनः पूर्वादिकास्तु क्रमादिन्द्रादिकान् यजेत् लोक
पालान्मण्डलेषु कुंभोपरिवितदत्वा ऐरावते पुण्डरी
कान्तवामने कुमुदोञ्जनो पुष्पदन्ते सार्वभौमसुप्र
तीकं तदग्रतः ततो गुरुः स्वयं यानरगताः स्याम्यतेवि
शेत संविमूलमंत्रेणमूर्तिन्निसित्रफलमः नेसा

मूर्त्तौसमावाह्यपूजयेदिष्टदेवतां स्मृत्वामूलमन्त्रेणैवश्री
सम्यक्प्राणायाम्य ततः निर्गमय्य चैचेतन्यं नासिकाग्रवि
निर्गतं प्रजलेलोमात्स्कापद्मेमहः शुष्याल्विते गुरुः मल
कान्तेसमुत्थाप्य तस्यामावाहयेत्ततः संस्थापनेसन्निधा
नेसेनिरोधयेत्ततस्त्वरेत् संमुखीकरणंचापि सकलीकर
णेततः ततोवगुण्ठनेकार्यममृतीकरणंततः परमी
करणंकुर्यात्क्रमशः स्वस्वमुद्रिमा क्रमाहिदध्यात्त
तउपचारान्प्रकल्पयेत् आसनादिप्रसूनांतानुपचा
रान्प्रकल्प्य च ततोमन्त्रविधानेषुप्रोक्तांगावरणान्यपि
सर्वांतिलोकपालानांततरस्त्राणिचपूजनं विधायपूजा
मेवहि धूपदीपनिवेद्यकैः कृतेनिवेद्येचततोमण्डले
परितः क्रमात उपचारान्प्रकल्प्यचततोमन्त्रविधा
प्रवालोकलयाज्ञानि स्थापनीयानिमेत्रिना वेदिकाया
दत्तभागोकृत्वा स्थंडिलमतमे संस्थाप्यवह्निसंस्कृ
सर्वैस्वदेवसमारभेत यथाविधि ततस्तत्रगंधा
येदेवतांद्येनेत् नत्रत्रणावपूर्वाभिर्ऊवाक्याह्वि
तिभिः शुभा तत्कुर्यात् मूलमन्त्रेणपायसेनहवनेनच
पंचविंशतिभिः पश्चात्तु वाक्याहुतिभिः ध्वनः स
पूज्यतांवेदनाद्यैः पीठमूर्त्तौनियोजयेत अग्निवि
स्वजशिष्टेनपायसेनवलिंहरेत ॥

पार्श्वदेशस्थंदनादिपुष्पाक्षतसमन्विते ततउत्थाप्य
नैवेद्यंततस्य लेशाय्येयन्सुधीः पुनर्यजेद्वीपवीरैः पं
चभिर्दर्शयेत्ततः दक्षिणेब्जनेक्षेत्रेचामरंसुविवास
के सहस्रंचजपेन्मंत्री मूलमंत्रसमाहितः देवतायै
निवेद्याष्टांजलिंसंपदेततः ईशानदिशियः पूर्वं
स्थापितोविविरोत्रव स्वर्णावस्त्रसंयुक्तेकरकेजल
पूरिते समस्तयजेदस्त्रदेवतांचारुरूपिणं पश्चिमा
स्यांखड्गखेटधारिणीं सिंहसंस्थितां तिष्ठन्तस्तएव
ततोष्टस्रोत्रांतेप्रदक्षिणं भ्रमेदंतेस्वरंतेनिलोकेशा
नामितीरयन् नालयुक्तेनोदकेनदेवाज्ञांश्रावयेत्त
ततः स्वस्थानेस्थापयेत्तं तफट्मंत्रेणततोर्चयेत् उ
पविश्यतत्भूयाह्रंगायायैमंत्रविन्नमः ततोवह्निस
मेकम्पवरुं गोपयस्मापचेत् नैवेतान्स्रादिजेपात्रेता
रितेचशरावेणा मूलात्मनाभिमंत्र्याष्टतंडुलान्शालि
संभवान् निष्पिष्टानिमानेनपारणेप्रजेपतत्क्षिपेत्
प्रक्षालितेनमात्रेणयावद्दर्भांपिधायच हूंमंत्रेणत
तोमूलमनुनादेशिकोत्तमः पचेद्वरुः प्राङ्मुखेस्व
स्वनेतमभिवारयेत् मूलेनस्रुवमेस्थ्येनतूतेनाथा
वतारयेत् हूंमंत्रेणस्वसंजमेकुशास्तीर्णे विभज्यतं
त्रिधाचैकंदेवतायैपरंवह्नौनिवेदयेत् शिष्टंशिष्ये

मे: क्र·तं ३९

णसहितोगुरुः मुंजीनमंत्रवित् प्रादेशमात्रंहृज्जमं
यच्चोक्तेदंतधावने शिष्यायदद्यान्शरदान्विशोध
तालितंसृजेत् आचान्तमंत्रेचयथाविधिनेशिष्यापांवं
येस्वरलिताममन्त्रयायमेत्री वेधोशयातकुशसंस्तर
णेरजन्माशिष्याणांसाईमन्त्रनागादितोपिवासः समुख्या
योघस्मिपुनःस्नानंसंध्यादिकेचरेत् गुरुशिष्याञ्चवि
नस्मृगच्छेद्यागागारंहेप्रति सर्वतेस्वस्यकुण्डेत्वञ्जरुयुः
सद्दृतेलिलेः पुनःसाध्येनमन्तुनास्थेपितरसहस्रकं
इत्थंविधानमोक्तेवीजनेदस्यापिकेशते शिष्यस्नातं
पंचगव्यपाययमंत्रवित्मः कुण्डस्याभ्यासमानीय
दिव्यदृष्ट्याविलोकयेत् लिङ्गाण्डीकोष्ठेतमशिष्यस्या
स्तनियोजयेत् आचार्यस्ततप्रधानेषट्विधेशोधये
ल्कमात नेकलानतेभुवनात्मिपदामंत्रपूर्विका शि
छस्यपादयोश्विंस्यागुरुणात्रकलाइमाः तिष्ठसिष्ठत्र
तिष्ठावविद्याशांतिस्तेषेवच शांत्यतीतेनिपचाण्यशोध
नक्रमउच्यते ईशेनवगुरुः शिष्यंस्पशत्कुण्डेस्वकेऊ
नेत् तिलैर्हुतातेकेलाराययमनुकाध्याननमत्रच शोध
यामिहिगतेतवमंत्रेणाघाऊतिऊँजेत् तत्राधनिवि
लितेतत्कलाधानेविविन्तयेत् नेत्रालिगप्रदेशेस्यनवा
येनानिविन्नयेत् गाणेशानिचशेवानिनेत्रेतानिरसात्रयः

तथाध्याशिवशक्तीचसदाशिवमहेश्वरौ विद्येतिपं
चशुद्धानिशुद्धाशुद्धानिसमव मायाविद्याकलारागः
कालोनियतिरेवच पुरुषश्चाथशुद्धानिप्रकृतिर्बु
ध्यहंकृती मनश्चेंद्रियदशकेतन्मात्राभूतपंचकं
श्रुण्वेतत्वतत्वानिद्वात्रिंशत्समितानितु जीवःप्रा
णोमनोबुद्धिस्तन्मात्राभूतपंचकं दशेंद्रियाणिह
रागंसूक्ष्मसोमात्रयस्तथा वासुदेवश्चसंकर्षणः
प्रद्युम्नानिरुद्धकः सोराणिभूततन्मात्रामनोगर्वे
न्द्रियाणिच प्रकृतिर्बुद्धिरितिचवतत्वविंशतिसंमिताः
दशेवशक्तितत्वानिश्चात्माविद्याशिवाइति शिवावि
द्यातथात्मेतिचात्मविद्याशिवाःपुनः सर्वतत्वं चेति
पुनःप्रागवद्देहेनहोमयेत् तत्वाध्यायेविलीनस्तत्वि
तयेद्भुवनाध्वनिं शिष्यस्यनाभौचिंत्यानिभुवनानि
चतुर्दश नातिक्रमेणपातालरसातरमहातले त
लातलेचसुतलेवितलेचातलेवभुः भुवःस्वर्म
हश्चापिजनस्तपइतिक्रमात् सर्वचभुवनाध्वा
नेहेमापूर्ववत् विलीनेध्यानेवर्णाध्वनि
विचिंतयेत् अकारादिक्षकारांतान्वर्णांस्तांश्चिंतयेद्गु
रुः वर्णाध्वायेविलीनस्तुपदाध्वानिविचिंतयेत हे
माहःप्रागवदेवात्रललाटेचिंतयेत्ततः पदाध्वानेमू

लमंत्रपदवर्णस्वरूपकः पदाधाश्चो हृह्हो माहित्रब
देवमभ्यचरेत् मंत्राधात्रि विलीनं तपदाधाने विवि
नेयेत् मंत्रमिमंत्रो मंत्राधाविं तये छिष्यमूर्द्धनि हृ
मोहः प्राणवेदेवात्र विलीनो येपरेशिवे ब्रह्मरंध्रे स्थिते
ध्यायेत्ततस्मात् दश शोधने स्त्रैंजे स्पष्टा विलीनात्मा
शिवान्तावक्तृकृत्तमः ब्रह्मार्पणात्वमंत्रेण सर्वकर्म
छिदे सुधीः नकुर्यादाकृती रष्टौ केवलात्मेन मंत्रवित
देशिके इष्टयेन शिष्यं दृष्ट्वा दृष्ट्वा वदिव्यया नैवेत सं
नस्वस्मिन्नेव वचो योजयेत् ऊनेन महाव्याहृतिभिः ततो
देशिकसत्तमः श्रीगणेशस्मा हुतीनां ऊनेन इयोहुतेनैव
ब्रह्मार्पणात्वमंत्रेण सर्वकर्म छिदे सुधीः नकुर्यादा
कृतीरष्टौ केवलात्मेन मंत्रवित् ऊनापूर्णाऽऽहुति मंत्री
न्तना मूलानुनाततः श्रग्निं संप्रार्थ्याग्निसंगमंत्रेनैक
इति मंत्रेणत सपिधिमा हुवमापूर्णं पूर्णं पूर्णं दोपथ
योमत्राव स्वगुणपतिस्वं चदत्वा पुष्पंनतत्रपूतापयेत स
ध्यातस्कराभ्यां वस्पुत्ताभ्यां वेशाविवत मत्स्येनस्था
सलेभ्यो नाभौ नित्यं नित्याय च पूर्णा देवीति मंत्रेन मूलेन
वमसयतः दृष्या मूर्णाकृती लिसः सर्वकामप्रपूरणीः श्री
त्रियम्ब नदुर्दिष्टश्रलः पूर्णाकृतिं चरेत मूलेनैवो पदुक्तेन
स्वाहान्तेन तवामतः हे मंत्रमांसमयाभ्यां तीर्थाम्भाभ्यां च पूर्ण
ता

कुर्यात्स्वाहान्तमूलेन फलाञ्जेनन्तवैदिकः दक्षपादे
पुरस्कृत्य दलः पूर्णाञ्जलिं चरेत शक्तिहोमे वामपादं
वामाङ्गीं च समर्चितः पुनः संपूज्य गंधाद्यैर्मूलमन्त्रेण मं
त्रवित् कुण्डस्थां स्वचावाचार्यो देवतां कलशे समस्त
सांगां सावरणां तत्र पूजयेच्च यथाविधिः समस्त्याहुत्या स
ग्निं जिह्वाङ्गमूर्तीनामष्टकिको तु येन परिषिच्याग्निं
प्रार्थयीनात ततो गुरुः भोभो वह्ने महाशक्ते सर्वकाम
प्रदायक कर्मान्तरेपि संप्राप्ते सान्निध्यं कुरु सादरं इ
ति मन्त्रेण संप्रार्थ्य वह्निं समयमस्य दपि ततो बलाण
मुद्रास्य ब्राह्मणाय प्रदापयेत् द्वात्रिंशत्पलमात्रेण
निर्मितं ताम्रपात्रकं तण्डुलेन समापूर्य सहिरण्य
सदतिलं दद्याद्विप्राय तत्तत्छेत्रोपूर्णपात्रमितीरितं त
तः परितरास्त्रेण परिधीन्निस्तियेत्तत्तन्निसेनेमितिके
नाल्लतिमेदेशिकसत्तमः वस्त्रेणानेत्रमन्त्रेण शिष्यने
त्रे निवध्यते कुशाद्युस्ते समादायतन्येन्मण्डलसन्निधौ
स्वमनोभिः प्रपूर्यास्य संजलीः तेपयेद्वरे मूलमन्त्रो ह्या
रं पूर्वं देवताप्रीतयेगुरुः नेत्रवंधमपास्याथ वेशये
त्कुशासनोपरे ततस्त्वपाठयेच्छिष्यं मन्त्रमेनं गुरुस्तमः
अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया चक्षुरु
न्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः अनेन पूजाविधानेन

मे॰ कृ॰ त॰ ३८

संहारेणानयेद्वत्ते शिष्योप्यनन्यमेवमस्यामामादेहे परिस्य
मेत् पंचोपचारैरभ्यर्च्य कलशस्थेष्टदेवतां तत्रोत्क
वर्त्मना तत्र सकलीकृतिं भावयेत् अथोपवेशयेच्छिष्यं
भूषितं मंडलान्तरे कुंभास्यस्य सरन्ध्रस्य मूर्द्धन्यस्य शिष्य
गुरुः अथ पंचनिनादैश्च विप्राशीर्वचनैः सह सस्थितं
नियतात्मानं सिंचेत्करस्थपुष्पकैः येन प्रकारेण स्नायी
जितस्य सहस्रधामेयो तोयैरन्तरसंस्थैः केचेटसैन्ये वर्त्मना
प्रविश्याभिषिंचेदस्य संपदस्थामये रहीनाभ्यर्चितैः
वकरं केसरस्वरूपिणं तैस्तोयैरभिषिंचेत्तैर्लाये देशिके
नमः जलेन शिष्टेन शिष्यं गुरुराचामयेत्ततः तेद्वस्त्रं
स्वरूपेण विद्यातां सकलीकृतौ वाससी विमलीयं
मंत्रविशः दत्तकर्णे वेदहिहानविप्राघोदकपूर्वकं
अस्य भाले वदेदेवमेवमंत्रविवर्त्तनः स्वयंज्योतिर्मयं
विद्यां गच्छन्नो भावयेद्गुरुः आगतं भावयोच्छिष्योन
मोस्मीति विशेषतः अथाष्टशतं शिष्यः प्रजपेद्गुरुं
लोहिते अष्टाविंशतिवारं वा स्पष्टकं तोष्यवाजयेत
मंगुरुवेदं ध्यानसाधको भक्तिमान्तमः साष्टाङ्गं स्वा
र्थं पंचाङ्गं पूजाकर्मसंमतः

॥

हस्ताभ्यां च जानुभ्यां वत्समातथा मूर्ध्ना दृष्ट्या तथा
वाचा चित्तेनाष्टांग ईरितः हस्तजानुशिरोवाक्यधीभिः
पंचांग ईरितः आचार्याज्ञां ततः ऊर्ध्वात्मयः शिष्यो
विचार्यैव अलंकारांश्च वासांसि दद्यात् दक्षिणां आदरा
त् ईश्वरार्पणबुद्ध्या तु द्विजातीभिः स्वनेदितः प्रदद्या
द्रेव शिष्यशिरश्चनार्हं तदर्द्धकं दशांशं वा प्रद
द्याच्च वित्तशाठ्यविवर्जितः गोभूहिरण्यविपिनगृ
हक्षेत्रादिकं तथा सुक्षेत्रास्तवत्सादि दद्याद्वित्तानु
सारतः प्रकारांतरमारभ्य रूपेतन्नतो घ्येतन्
तद्धीनमतानि स्पतत्तचिंतनपरायणः तस्माद्गुरुज्ञो
भूत्वा भवेत्साधकसत्तमः ततो नानाविधैर्भक्ष्यैले
ह्यचोष्यैर्स्तपानपैः ब्राह्मणान्भोजयेत्सम्यक्स्वद
द्यादुरिदक्षिणा पंचक्रियामयीदीक्षासंप्रदायी ति
रूपिता राज्ञां यतानां वैश्यानां विप्राणां अवशापि
ता अयं दीक्षाक्रमः प्रोक्तः भोगमुक्तिसिद्धिमिच्छतां
अथ वर्णमयी दीक्षा शृणु एवं त्वंस्तानदायिनी शुक्र
मात्मकवेचवर्णानां समुदीरितं नादक्रमवशाच्छरी
रस्यप्रोक्तमेवाखिलदेशिकैः तत्रस्त्वेनो शिशोन्यासे
दर्हीतिदेशिकसत्तमः सहारेहेममयी म्पनवर्णान्तस्या
नं संस्थिताना देशिकेन्द्रः स्वमामपथ्यात् तयादेवतात्मनः

मे॰
कृ॰ तं॰
३५

देवतात्मा भवेच्छिष्यस्तदा संलीनतत्वकः ततस्तु शि
ष्यचैतन्यं परमात्मनि योजयेत् नानसंस्थितउत्थाप
येच्छिष्यशरीरके तस्मिन्सृष्टिक्रमतस्तेहेतंस्पृश
येत्सेत भवेच्छिष्यो देवतात्मा नित्यानंदात्मकः शिव
ज्ञानदास्मिमयी दीक्षा कथिता सर्वसिद्धिदा अथवक्ष्ये
कलादीक्षां अनिमादिष्टसिद्धिदा वेदैपंचकलादीक्षा
दतेष्टत्रिकलामता कृपंवाशकलावामेसिद्धमंत्रगुरो
स्तसा ग्राह्याद्वतेसिद्धिकर्त्री विपरीते विपर्ययः कला
हेतिप्रमत्राभूतानीपंचचिंतिताः शिष्यकायभूतमये
वेयेयेताः क्रमात्मधीः पदादिजानुपर्यन्ते निवृत्तिः सं
स्थिताकला ओंवाः स्वकाशाद्याभिप्रतिष्ठाख्याकला स्थि
ताः नाभितः कण्ठपर्यन्ते विद्याख्या संस्थिता कला क
ण्ठतो भालललाटंतशान्त्याख्या संस्थिता कला कण्ठतो
स्थाललाटंतशान्त्याख्या संस्थिता कला भालाच्छिखावधि
श्रोत्काशान्त्यतीताकलातथा संहृतिक्रमतो विद्वान्वे
ययेतस्थानतोमतः स्थानेस्वीयाद्रपांचैवदीक्षापंव
कलास्थ्ना अष्टत्रिंशकलादीक्षा पुरुष्टिं एवं तदेवत
क्रमेणकादिकावर्णापत्रेष्टादशसंस्थिताः चिंतामा
मादिकायत्रतत्रस्थानहृदयेकल भावनीयातत्स्मर्षेस्वधा
शांतविद्यात्मणा यकारादिस्थलेवकेभावनीयाकलाः

ततो वर्णकलां तां तत्त्ववर्णस्थानाच्च संहृतिः पुनस्तज
ये छिष्यं कलादीक्षाविधास्त्वथं कौलिके वाममार्गे
वे वेधदीक्षाफलप्रदा अस्मात्त्वाद् दक्षिणमार्गे मध्या
त्पतितो भवेत् दीक्षावेधमयीं वक्ष्ये योऽलङ्घात्मजनः
तत्कालमेव संसारे जीवन्मुक्तोऽभिजायते मूलाधाले
तु शिष्यस्य ध्यायेत्कुंजे चतुर्दले तस्य मध्ये त्रिकोणे तु
तन्मध्ये वापि कुण्डली बिसाब्वर्णमयी देवी विद्युत्पुञ्ज
स्वरूपिणी महादेवमयी साक्षात् तत्स्थानमात्रशरीरि
णी अशेषारणीयसी देवी चक्रषट्कप्रभेदिनी सुषुम्ना
वर्त्मना दिव्ययानेन शिवरन्ध्रं प्रति साक्षात्वादीतलस्था
नात्पद्मस्थाने समाहरेत् षड्दलेकमलेतत्तला
त्तेवायस्थितुर्दले स्वाधिष्ठाने गुरुः सम्यक्योजयि
ता तु वेधयेत्तत्त्वं वर्णान्तान्योजयेत्कूटे कूटान्ते कू
त्मरोरुहे कान्तपर्णपत्रस्थे वेधयेद्दीपवत्तत्त्वं व
र्णान्तानाहरेदस्मिन् कण्ठपद्मे च तेन तथा कलादलम
ये पद्मे स्वरान् संयोज्य यत्नतः सदाशिवेष्य संयोज्य
तान्तदूमध्यपद्मके द्विदले हृत्त संयुक्तं वेधयित्वाथ
देशिकः शक्त्या सह च मात्मानं नयेत्परशिवावधि
वेशिकाज्ञावमार्क्ष्याद्दग्धाज्ञानस्तदा तितो पतेद
वात्र विज्ञानः सर्वज्ञो जायते ततः सदाशिवस्वयंभू

मे· हे·त· ध·

40

यात्मत्वमेव न संशयः इयं ज्ञानप्रदा प्रोक्ता दीक्षा वेधा
त्मिका शुभा गुरुं स्वयं गुरुं ध्यायेत्स्वहृत्स्थे शिवरूपिणं
मूलविद्यां षडंगं च मातृकादिमन्त्रं जपेन् शिष्यस्य म
स्तके दत्वा कृपया दक्षिणं करं पश्चादुपदिशेत्सोक्ता
स्पर्शदीक्षेति सिद्धिदा सदाशिवेन विरूपं गुरुं स्थितं ति
ष्ठापयेत् मंत्रान् समस्तानन्तर्गतान् ध्यायेत्स्वयं न दा
त्मकः ज्ञातो गुरुस्स्वकृपया केवलोऽहं सदाशिवः इति
ध्यायंत्रुपदिशेद्दृग्दीक्षा त्रिधा मीरिता निमील्य नयने
ध्यात्वा परमात्मनि देवतां तद्दर्शनानन्दपूर्णनेत्राभ्यां
वीक्षयेद्गुरुः शिष्यप्रसन्नचित्तः सन पश्चादुपदिशेदि
ति मंत्रसिद्धस्य सिद्धस्य हृद्दीक्षेयं फलप्रदा गुरोरा
लोकमात्रेण भाषणात्स्पर्शनादपि सद्यसंजायते ज्ञा
नं सा दीक्षा शांभवी स्मृता भुक्तिमुक्तिप्रसिद्ध्यर्थं परि
त विधिवद्गुरुः पश्चादुपदिशेन्मंत्रमन्यथा निःफलं भ
वेत प्रमादेन च यो दद्याज्ञात्वा समयायनश्चयः ददतो
रक्तो वापि कुलशापो भविष्यति गुरुशिष्यावुभौ
मोहादपरीक्ष्य परस्परं उपदेशं ददन् रक्तान् ग्रामया
नोपि शापवतो अशास्त्रीयोपदेशं नयोरक्तानि ददानि
च भुंजीतेतावुभौ घोरान्नरकानेकविंशति असेस्क
सोपदेशं न यः करोति विमृष्टधीः विनश्यति वनतं

त्रः सेकेन शालिवीजवत् अनर्हे मंत्रविज्ञाने न तिष्ठ
ति कदाचन तस्मात्परीक्षयेच्छिष्यमन्यथा निःफलं
भवेत् सच्छिष्याय अतिभक्ताय तत्तज्ज्ञानमुपदिश्यते
तस्मात्प्रोक्तिव्रतीनिसंगोतीरागतयच्छाहूते यनेच्छाभय
लाभार्थैर्योग्यं यदि दीक्षयेत् देवताशापमाप्नोति कु
तेच विकृतं भवेत् एवं दत्वा गुरुर्दीक्षां कुर्य्यात्पूर्णाभि
षेचनं विनायेनाभिषेकेन साधकः पूर्णो वाथ नो आ
चार्य्यत्वं च नाप्नोति सङ्गतिं च समीहितां तस्माद्गुरुः शिष्यं
शिष्यं वाथ विनाभिषेचयेत् विरच्य विपुलं चंक्रमण्ड
पे तिमनोहरे तोरणैर्भूषितेन कुंभं स्थापयेद्ब्रह्ममध्यतः
अष्टसु कलशान् तत्र वस्त्रहेमसमन्वितान् दलेषु विवि
धाः स्थाप्यास्तत्रावाह्येष्टदेवतां अष्टवर्गमध्ये वा तेषु
सांगावरणदेवताः स्थंशष्ट मध्ये कलशमाचार्य्यः प्र
पठेदिति सांगां स्वयं वदेदीवेदान्ततस्तेन जलेन तं अ
भिषिंचेद्गुरुः शिष्यमिति पूर्णाभिषेचनं देवभावः स
वे तेजाणि तं वै स्यात् मनवत्तथा यतो यानास्तेनः शिष्य
सर्वमंत्रैकभाजनं भवेदाचार्य्यनामा च कुर्य्यान्नामा
न्तरं गुरुः एताद्दृशस्य योदीक्षां गृह्णीयात्तस्य सिद्धिभा
क् सर्वमंत्रप्रदानेषु समर्थः स तु जायते सर्वदेवाव
शास्तस्य वेदं यथा तथाशालिकः एषपवविधिस्तत्रमा

मे:
रु तं·
४८

गैस्याहृत्रिणाभिधे विशेषफलत्रनोयानितीर्थानामृ
रेन्द्रधीः गंगायायमुनायास्वसरस्वमामहोदये सिं
प्रशोणवरीरेवाकावेरीभ्यष्टशूद्रकात् महेंद्रजाया
सरयूवमेणव मोक्षश्रुष्करात् महानयावेदिकाया
त्तिशैवेत्रवतीजले कुरुक्षेत्रस्य गण्डक्याः हूर्म्यायाम
नमस्य च घेटदत्राजपेमेत्रात्रमातेत्रगतानपि श्र
भिषिकलेनेलोये:सिद्धालेमनचोस्यत प्रयोगार्थ
नधारमस्यदानार्थमथवामके मयतीर्थघटः स्या
प्यः शोभालोयचटामताः येयेभ्राताहितादेवागुरु
णातस्वराघटे नेनकुर्वतसानिध्यमत्ररूपाश्चतन्त्र
वि स्वयमिहेतिवागस्य मृहानेनेवनामेयत् यर्ध्व
नामितो मृहातस्य मरहेनसंशयः वाममार्गे गुर्य
स्यईहकसिद्धोयदाभवेत् सिध्यश्चनिरहंकारः स
रोदेवनततमरः देवतार्थयस्यनात्रत्रयेभोगमतो
नव सपवसिद्धावामस्यादमोनिरयभाजने दी
हेतुः त्रिवितामृष्विरहलोकपरत्रव क्रियादीनावि
यिकर्णायणाशक्यागुरुक्षितः पततत्वसमाख्या
नेकिमन्यक्षात्रमिक्षुण इति श्रीमहामायामहाका
लानमतैमकृतेत्रेशिवत्राणितेदीलाप्रकाशस्य
मीयः संज्ञयाप्रार्थितादेवीमुनिभिःश्रोतकर्मभिः

तदिष्टसिद्धये देवी देवं प्राह व्यजिज्ञपत् देव्युवाच
श्रौत्रमार्गरता ये ते पृच्छंति मुनयः शिव येतेषां सं
शयं छिन्धि त्वदृते माः प्रमात्र हि ईश्वर उवाच ए
ष्वेते ऋषयस्तावद्देवाश्चापि मनोगते यावत्कालः
समायाति जलस्थं वध्यस्य तु मुनय ऊचुः ब्रह्मिक
कचे देवाश्च हूयते ये सर्वाः कथं न प्राप्नुवन्ति ते इ
ष्टाभिलाषं कस्माद्वद स्वनः ईश्वर उवाच न सर्वेन
वतीर्ये पुण्या ध्यौ मुनेभ्युच ऋषयो देवताः संति
मंत्रा एव हि देवता साधकानां फलदानं तत्तु रूप
ष्टंतेष्वरैः मुक्ते स्वरूपं तेषां तु मंत्रा एव न वेत्तरत
से ष्टकृताः सात्त्विका मंत्राः परब्रह्म च शर्मदा जन्मान्त
रे भवपुण्यश्रवीरकृपाः न संशयः तत्रापि वैदिका मंत्राः
सर्वकामाः प्रकीर्तिताः न तु गंतिमवाप्नोति तेषां सं
सेवनान्नरः दिवं प्राप्य ये लोकाः सेवन्ते तांत्रिकाम
न्त्रम तत्काम सर्वदं ते तु ध्याताश्च सर्वतोरक्षाचारिणः
तारक्रूपास्तारकत्वान्न नवदेतांत्रिकाश्चापि फलप्रदा
रेहामुत्र नमोदीनाभवान्तरे १० किंचिद्राजससात्त्वा
त्रयातनान्नेपुनस्ते भवंति फलदायस्तुह टोउत्म
रोपफलाः तामसाः प्राकृता मंत्राः इहलोकमहाफ
लाः न परत्र यथा ह्यत्रावेन्मेरपनसादयः तन्मेऽप

मे॰
कृ तं
४२

डुतेवक्षोकीटकंदहतिपावकः ग्रहश्चिनोतित
ष्ठेयोयथ्यानयोन्नतेरसे निर्दोषान्नयथ्यानाडीवहे
दक्षरसेलघु देवयोगेणाग्रहस्तल्हष्ठेयोशेवहतेस
गः सूर्य्यभाद्विगुभेषुर्क्केनांशेशेयाभिवर्द्धते पाप
ग्रहेदिकामेत्रानितगत्कृतिवामभवत् ततस्त्रिभेषु
सोमस्यनाडीत्रुडिविलासकृत् तस्माद्विगुसितप
पिवासितनामतिपुष्टिदा ततस्त्रिगुणैतैः सर्वेनाश
येन्मंत्रसंशयं वेदस्यसर्वमंत्राणांपुष्टिकर्त्रीततः शि
षु ततः सत्रिष्ठारानाडीपलेमत्रविनाशयेत् तस्मा
त्रिगुणोनाडीसवरेमंत्रसिद्धिदा राजनाडीत्रिगुत
तेनसमेसेशावकेतरे विघ्नतःकेननाडीनसद्गुतं
मंत्रदेवकृत् तिथिवामरसंयोगाद्दतशेडुनाशन
विविकोकृतेरनेत्रत्रयतोत्रोस्वरूपके मारयन्साध
केवलेहरतेभूतलेयनं त्रयताग्निःफलेहतेशुभ
मेवस्वरूपगः वैकेलस्यापनेकुर्याद्दैदिकः कल
मागेतः नोविककुलाणस्यकारागनष्टादशसमावेत
मूलमंत्रेनसंप्रश्रेपस्यातयेदस्वमस्वतः कुशैःसेत
देयत्कुलाणस्यहमंत्रपठन्निधा ततःकवचमंत्रेणअं
णस्याभृतलेततो शस्त्रमंत्रेणावेननेकुलाणस्यागुल
मानतः गुरुष्ठानामिकाभ्यांतोमरदमंत्रेणवोईरेत

त्रतः शुद्धास्पदानेव पूर्वस्मै हृदयाणुना समीकुर्या
नेतोलेन सेवेक कवचेन च काष्ठादिना कुष्टयेत्न मं
त्रेण स्पाटयाद्दक्के कुशैः संमार्जयेत्कुण्डं ततश्च क
वचाणुना विलेपनं गोमयाद्भिः कवचेनैवकारयेत्
कवचेनाग्निसूर्येन्दुः कलाः कुण्डे विचिन्तयेत् त्रिसूत्री
कृतसूत्रेण वेष्टयेत्सति मे वेला त्रिवारं वर्ममंत्रेण
कुण्डे पूजां न तत्स्पर्शेत् कवचेनाग्निसूर्येन्दुः कलाः
कुण्डे विचिन्तयेत् त्रिसूत्रीकृतसूत्रेण वेष्टयेत्स्तनिमे
वेला त्रिवारं वर्ममंत्रेण कुण्डे पूजां न तत्स्पर्शेत् नार
स्पामुककुण्डाय श्रासनन्नेन मोऽइति पद्मोर्द्धे इस्यायू
हेस्पमकलेपूजनं चरेत् नाभेस्थमेखलानांचकुर्या
देवेपपूने संचिन्तयेत्ततो सेत्रेण तत्केड वज्रवत्तदक्षे
वक्षेज्वालानिराशाय हृन्मंत्रेण कुशैस्ततः कुण्डस
तच तर्दिस्तकुर्यात्मार्गचतुष्टयं स्वस्तिकाग्रे कुशैर
स्त्रमंत्रितैकुण्डेभिनिषु भूतप्रेतादिदिष्टीनामस्त्र
वीनां समावरेत् अच्छादनमिमे प्रोक्ताः संस्काराष्टभि
संमिताः अवेदनेन विधिना कुण्डस्थाप्यतत्पाटने
वामसेरोमतसंस्कारश्चायास्वनारयवहि नित्तसित्तसो
त्रिवेद्वेवाः प्राग्दयाहृदानुना स्पस्तास्पप्राक्सुखा
ग्राणां देवा विष्णीशवासवाः उदक्सुखाग्रे खानांब्रह्म

मे॰
कृ॰ तं॰
५२

सूर्येन्दवः क्रमात् विलिखेद्दर्भकाण्डेन वाममार्गेसं
त्रतः त्रिकोणोपरिष्ठह्लेण त्रिकोणं हितयस्पत्र विष्णीश
वामवाहीनां घर्णांतत्रतत्पूजने वाममार्गेति हेद्व्या त्रि
कोणपूजनं भवेत् संयोगस्य प्रणवेनाथ्य योगपीठं सम
हेयेत् तद्धिविसेषवस्याभिमण्डके विन्तयेत्तले काल
ग्निरुद्रं तस्याई शक्तियुक्ते विचिंतयेत् तदूर्ध्वे चिंतयत्
मंतस्य पृष्ठे वसुन्धरां श्वेतद्वीपं तत्र चिंतयेत् सुधासिंधुस
वेष्टिते ध॰ मंदारान् पारिजातांश्च संतानान् हरिचंद
नान् कल्पवृक्षांश्च तत्रैव चिंतयेत् पूजयेदपि एतादृश
गर्हे चिंतये रम्यं मणिमयं गृहं स्वर्णपीठं तत्र मध्येत
स्यपादान् विचिंतयेत् शुक्लवर्णांस्तु धर्मादीन् धर्मास्ता
न विरागता ऐश्वर्यमिति वांगानि पीठस्याकानि तत्र
न मध्ये तत्र तत्र उपद्ममानं दमयकल्के मविव्रालं
तस्यायोकाविकारमयकेशराः पंचाशद्वर्णमालकपत्राणि
पंचाशद्वर्णकर्णिका सूर्यस्य न्दोः पावकस्य मण्डल
त्रिनयं ततः ततः पूर्वादिकाष्टासु समंतेरजस्तमश्चे
तः श्रेत्तगात्मप्रताश्चात्मा परमात्मा ततः परे मायात
नेष्यत्तानात्माकला तत्वे प्रतिष्ठितः विद्यातत्वं परं तत्वं
योगपीठमितीरितं स्वाग्रादिशारद तिलेण ननस्य मध्ये पा
रेश्वत मध्ये तं पूजयेद्देवताजयां च विजयां तथा

अजिता ख्यं चापराजिता नित्या च विलासिनी दोग्ध्री मघो
रा च तथा मंगला मध्यतस्तत ह्रीं सर्वशक्तिकमलासना
यतस्तदुच्यते दत्वा पुष्पांजलिं कुर्यात्पूजयेद्भुवनेश्वरी
मावाहनादिपरमीकरणान्तं च पूजयेत् कामान्मन्त्रेशि
वं तत्रैव देवीमस्त्रमन्त्रीतथा गणेशं शेषवशाकेषु ध्या
येत्तं पूजयेदिति वैष्णवे च तथा सौरे लक्ष्मीस्तवमन्त्री
स्मरेत् नारायणस्य सेयोगाज्ञातमन्त्रं विचिन्तयेत् अ
र्घपात्राणि विप्रगेहाद्वाग्निकुमारिका स्ववासिनी वाम
हस्ताकृतशौचा समाहरेत् पात्रान्तरे चपिहितेताम्र
पात्रादिके शुभे अग्निप्राणायणाऊर्ध्याच्छरावेनाथ नूत
ने दद्यात्स्नेन पात्रेग्निकवचेन विधाय च जीर्णे शरा
वे कापाले भिन्नपात्रे तथात्मके नाग्निप्राणायनं कुर्या
त्स्यापि हानिभयावहं क्रव्यादांशं चैनेस्त्यजेद्देव
णावक्रितः देवांशो मूलमन्त्रेण स्थापयेदग्रतः सुधीः
पश्चान्नमन्त्रिसेस्कारैः संस्कुर्याद्वीतणादिभिः प्रदीप
ककलिकालेनजग्राबाह्येत्ततः पैकैजाठरवेल्वैव
क्तिमांपार्थिवस्य च स्मृत्वाग्निवीजकेनार्घ्यं चैतं स्यो
जयेदथ ॐकारेणाभिमन्त्र्याथ येन तु स्तुत्याम्स्तीकृतेस
रस्य वरणं नाथ कवचेनावगुण्ठयेत् ९ ततः सम्प्र
क्षाल्यस्य आमयेत्रिःप्रदक्षिणं प्रणवेन ततः स्वस्यसंस्त

मे:
कुं.ते
४४

ं विस्नीयकुण्डके देव्यायोनौतत्रजातस्तष्ठभूम्निस्वदे
सिकः शिववीजमिति ध्यात्वानिक्षिपेदात्मृण्डत्तणिंदे
वेदेव्यागावमनंनेमैथुनान्तधियाचरेत् चिन्मगलहूनहू
नपचपचदहदह सर्वज्ञापयस्वाहेतितागादिर्जिनव
सिकः श्रमुमन्त्रप्रभाष्ठेवह्निकृशानुंज्वालयेत्ततः अग्नि
प्रज्वलितंवंदेजातवेदोहुताशनं स्ववर्णावर्स्मिममा
लेस्मिंहसमवैतोमुखे अग्नेनेनज्वलितंमेत्रेनोपनिष्फ
नासने मुखिनैवथमेदर्भिमुखांदेवीव्यजायते कुशी
पलाशादिपर्णैर्नीयवित्रेणकेनचित् ततः प्रविन्यसे
जिह्वाटेहमेत्रेविभावसोः सलिगगहुमूर्द्धास्यनाशा
नेत्रेषुवक्रमात् समर्वाङ्गेषुजिह्वासप्तावलयते त्रिविधा
त्मिकाः हिरण्याकनकारक्ताकृष्णाचैवचसुप्रभाबहु
रूपावातिरक्ताजिह्वासप्तसेनिसात्विकाः अनलाधी
सविंह्नाःसाद्दियान्नानराग्निताः मंत्रीप्रविन्यसेद्रु
योवर्केरगानिवेक्रमात् ०० सहस्रार्चिः स्वलितपूर्णेऽग्नि
षुत्रतसबसलण्या धूमव्यापीसमजिह्वापद्महररत्नीपी
ताः न्यसेद्वदक्षिणेदेहेवह्निमूर्द्धिपृष्ठकेक्रमात् मूर्धा
शापार्श्वकेऽम्बुकर्णियासीशाकेपुच श्रणवादितमौता
लास्रग्रेयपदपूर्वकाः जातवेदाः सप्तजिह्वास्यवाहं
स्तीयके अश्वादरजेवस्थानगालकोमारतेजसः

विश्वमुखो देवमुखो मूर्तियोष्टौ प्रकीर्तिताः प्रदक्षि
णक्रमेणैव संसिंच्य चतो जलैः मेखलोपरि संस्पृष्टैः
पुनर्दर्भचतुष्टयैः प्रागग्रैरुदगग्रैश्च हित्वा पूर्वोप
रिस्तरेत् एकमेखलके कुंडे मेखलाधः परिस्तरेत्
द्विमेखले द्वितीयायां मध्यमायां त्रिमेखले स्थण्डिले
सिकतानां तु वा सभूमौ परिस्तरेत् नाभिमेखलयोर्म
ध्ये परिधिस्थापनं स्मृतं इध्मं कुर्यात्तथा विद्वान्मध्य
मामेखलोपरि पलाशकाश्मरीबिल्वविकंकटस
मुद्भवान् एकहस्तान्द्रवानार्द्रान्परिधीन्वा कुमात्र
कान् प्राणानायम्य विधिवत्परिस्तीर्य कुशानरैः स्व
गृह्योक्तविधानेन वा पुद्देशाच्च पूर्वतः ८- स्रुक्स्रुवौ
च प्रणीतां च प्रोक्षणीपात्रयुग्मकं आज्यस्थालीं च परि
धीनिध्मं च कुशमुष्टयः अधोमुखानि पात्राणि होमद्र
व्यं बलिं तथा गंधपुष्पाक्षतादीनि सर्वाण्यासादयेत्तथा
ताम्रमृन्मयपात्रेण वा नानाविधानि यच्च प्रोक्षणीपात्र
युग्मं परिस्पृश्य प्रमुखं तु ता दर्भात्तं पवित्रं च तदुत्पू
यनिधापयेत् द्विगुणस्नानमात्रे प्रणीते स्थाप्यते बुधैः
ततः किंचित्प्रणीतां तु प्रोक्षण्यां पातयेज्जलैः पवित्राय
संभारं प्रोक्षयेन्मूलमंत्रतः हृणयाद्वालणेशाने देव
नामंत्रदीक्षितं कुण्डस्य दक्षिणे भागे वेशयेत्तं कुशा

मे॰
रु॰ तं
४५

स्मिने अमुकामुकगोत्रोहममुकामुकगोत्रिणं दीक्षां
गभूतहोमेस्मिन् ब्राह्मणं त्वाहं वृणे इति वस्त्रालंका
रादिकेन हुत्वा तं परिपूजयेत् कुर्य्यात्कुशवटुं वापि ल
क्षणैर्ब्राह्मणेन चेत् कुण्डमध्ये तु षट्कोणगर्भितं स्व
वर्णिकं नानाकेशरसंयुक्तं चतुर्द्वारसमावृतं चिंत
येदष्टदलकं चतुरस्रं तथावृतम् पूजापीठं ततस्त
केसरं च मणिकं कादिकान् ५॰ ज्ञानात्मात्रेयोगपीठं
मेपूज्याष्टदलेषु च शादहितिपनमध्यान्ते पीतां श्वेतां
थारुणां कृष्णां धूम्रां च तीव्रां च पूजयेत्स्फुलिंगिनीं
रुचिरां ज्वालिनीं चेति सर्वपीठे च पूजयेत् सर्वशक्तिक
मलासनाय स्वाहादशाक्षरः सप्तमस्य पीठपूजाया वन्हे
रुदाहृतः ततो हुताशनं ध्यायेद्वरस्वस्तिकशक्ति
अभयेन च संयुक्तं भुजैः समभिविराजितं सिंदूरवर्णं
पद्मस्थं स्वर्णालंकारभूषितं त्रिनेत्रं च जटाजालमौलिं
रुणास्रक्सितांबरं ध्यात्वैवं मनुनानेन पूजयेत्तूपचा
रकैः वैश्वानर जातवेद इहावह लोहिताक्ष सर्वक
र्माणि साधयेत् स्वाहान्तः प्रणवादिकः सप्तविंशा
क्षरोयं मन्त्रः स्याद्वह्निपूजने ततः षट्कोणमध्ये च जि
कार्ध्यानेन च पूजने निजाज्वालाकवचः संवीवराभयक
रास्नया पेशंपाहिरण्या स्वर्णाभा नित्यपोष्टिकसिद्धिदं

वैडूर्य्यवर्ण्णा कनकाभाश्यां स्तम्भनकार्य्यकृत् विद्वेष
नेकृष्णादिसन्निभा रक्तोग्निकोणगा कृष्णाञ्जनचयप्रख्यो
नैरृत्यां मारणेतु सा १० सप्तमा पद्मरागाभा वारुण्ये
यतेदायका अभिरक्तोजपाभासोच्चाटे वायुदिशंगता
बज्ररूपानलघट्टोटमध्येघट्टणे संयुता अनेककार्य्य
संसिद्धिनाशकर्त्री च सा मता यथाकार्य्यं तथा जिह्वा
ह्यपते चत्स्वदिग्गता ज्वालारूपानदासिद्धिर्विपर्य्यये
न विपर्य्ययः प्रभादीप्तिःप्रकाशा च मरीचिविलापनीत
थाः करालालोहिताचेति जिह्वा वै सप्तकमीरिता ईशाग्र
वह्निनैरृत्यपश्चाद्वायव्यामध्यतः संस्थिताः सकला
जिह्वाबलाभयलसत्कराः अग्निसान्तरवायव्यदेवाग्रे
वापिदिशेच पूजयेद्व षडङ्गानि पत्रेष्वाह्वानि देवताः
ईशादीन्वा पुर्याम्यश्चाल्पे पूज्याग्निं पुनर्जयेत् ततश्रोपो
मुखीकृत्वा स्रुक स्रुवौ तप्रतापयेत् कुशाग्रैस्ततो
रग्रेमध्यः मध्ये सम्मार्जयेत् मूलं मूले स्त्रियाचैव मार्ज
यित्वाप्रतापयेत् प्रवात्तावामहस्तेन प्रोतयेष्पालणी
नैलेः दक्षिणेनकराग्रेणपुनः संतापयेत्ततो कुशा
नलिप्यातततोवक्षोस्य दक्षेनकुशास्तरे संस्थाप्यस्रुक
स्रुवौ पश्चाहृतसंस्कारमाचरेत् समादायहृतस्था
ली मेत्रमंत्रेण स्रवयेत हुतेनतत्रसमाप्य्यवीत्तणादि

मे॰
कं॰ ते
४९

स्तसंस्कृते वायव्येग्नौ गारानकृत्वा तेषु हविराज्यमेत्
गापंनेनत्समुद्दिष्टकुशद्वयमतः क्षिपेत् आज्यप्रज्वलि
नेवर्को विमसेत्तु हुताल्विते पवित्रीकरणं दर्भद्वयघन
ज्वलितेनत्व वर्म्मणाजेवनीराजेवक्रोदर्भद्वये क्षिपेत्
अभिद्योतननमेतत्स्याद्युद्योतननप्योच्यते कुशप्रज्वलि
नेचाज्यदर्शयेत्तहूदाक्षिपेत् वक्रोद्धास्यचहुतमे
गागानत्रिषुक्षिपेत् अथः संस्त्रपमेत्रजोकुर्य्याद्रुल्व
नेततः अप्समेत्रजपत्मेत्राकुशौ प्रादेशमात्रेको ग्रं
गृह्यानामिकाभ्यां वरदहीत्वाहुतमुत्त्वेवत् ततो दं
कुशाभ्यां तत्स्वाभिमुखेन संप्रवेत् हंतेतत्यात्संस
वनेषट्संस्काराइतीरिताः उत्तमेगाहुतेप्रोक्तंमध्य
मेमहिषीभवे अथमेच्छागलीजाते निषिद्धंवे उकादि
ने क्रीते यदापमेचाज्यंस्वाद्रुवेरुव्यवततत कुशाद्व
यहुतेतत्पश्चात्ततः प्रादेशसमिते मध्येग्रथिकृत्वासाग्रौ
हौप्तुवल्कहस्तेविविनयेत् २॰ पत्नोवामहस्तेदलेपिंग
लामध्यतस्ततः स्नुवमाज्यसंस्कारे संगीततेहोमंस
मावेरेत् दक्षभागात्सकवेनाज्यप्रदक्षीयाहुदाबुना
दत्तेनेत्रुतापात्याग्नेयस्वाहेतिहोमयेत् दक्षिणाबसवा
सर्वत्रनोमम इदंमेत्रेणारक्षीवाज्यमध्यनोमध्यतोचवेत्
मभागाइदावामेत्रिलोचने क्रूनेत्सोमायस्वाहेतिमागः

ऊनेतस्याऽग्निषोमाभ्यांस्वाहेति च द्वितीयकौ दत्तभागा
मनस्वाज्ये हृन्मंत्रेण समाहरेत् अग्निवक्त्रे यथैव स्विष्टकृ
ते स्वाहेति होमयेत् सताराभिव्याहृतिभिराज्येन तत्क्र
यास्ततः जुहुयादग्निमंत्रेण त्रिवारं देशिकोत्तमः गर्भा
धानादिका वक्ष्ये समुद्राहावसानिकाः शुभे कर्मणि
कर्तव्याश्चाज्याहुत्यपूर्विकैः क्रियाः प्रणवपूर्वं मुद्राध्यक
मैनामसमुच्चरेत् संपादयामि स्वाहेति सर्वकर्मस्वयं
विधिः गर्भाधाने तु संस्करेत् सीमंतोन्नयनं चरेत् जातेवा
गीष्पतीगर्भात्प्रागवस्थाये हुताशने जातकर्म ततः कृत्वा
नालच्छेदं समाचरेत् सूतकेशौचपित्राथ कुर्यान्नामध
ध्याविधि तस्मिन्येयस्य यदेतस्याग्निसंज्ञामपूर्वकः चौ
लोपनयने वक्ष्ये महानाम्नीव्रतं तथा महाव्रतं वोप
निषद्व्रतं गोदानमेव च सामावर्तनमुद्वाहः शालेवा
गभवपूर्वका ततश्च वक्ष्ये पितरौ देवदेव्यादिकौ तथा
सूतयित्वा विसृज्याथ मूलाद्येष्टहुतस्ततः समिधोनिः
त्ति पेसंच वक्ष्यावधच पूर्ववत् सवीजरसनानाम्नावे
वैकामाकृतिं कृतेतत् ततश्चाग्निर्जुहुयाद्देके मूलेष्ट
कं तथा इंद्रादिलोकपालाश्चश्चाप्युपानि ततःपरं मं
त्रेणोंकारपूर्वेण स्वाहान्तेन विचक्षणः स्वाहावसाने ज
हुयाद्ध्यायत्वे मंत्रदेवतां चतुर्थीं स्रुवेणाज्यं गृहीत्वाह

मे
रु ते
५२

विनिःक्षिपेत् तेनैवतांविधायाग्नौऊनेत्रिष्टगुरुःस्वयं
वौषंटतेनवक्षेत्वमनुनासंपदेततः जिह्वायामध्यमे
ध्यायंमेऽग्नौज्वालावलीततेः नागधेहशर्भमेदः मूर्व
मूर्वसमन्वितेः मनुनागानपद्मेनजुहुनेत्सूर्वदसाजुतीः
जुहुयाद्वचतुर्वीरसमलेनैवतेनतु संपूज्यदेवताधी
ठवक्षोसम्यक्कतोगुरुः अग्निरूपध्यगंतत्रपूजयेदिष्ट
देवतां आज्यनसाध्यमनुनापंचविंशतिसंख्यके जुहुते
मेऽग्नौचाग्निमुखेवक्षैकीकरणंविदे आत्माग्निदेवतांव
चिंतनश्चैकमात्मवित् एकादशाध्यमूलेनजुहुनेदाज्येन
वाजुती नाडीसंधानमेतत्हि प्रोक्तंदेशिकसत्तमैः श्रेरा
ग्रअस्मावधीनमेकैकामाजुतिंजुत पंचविंशतियाम
स्थिःसंपुतेनपर्यायसा स्रुवेणाज्यसमिसाणाः स्रुवा
शोधकरेणतु तत्रदिव्यनहोतव्यंतीर्थेनार्धेणवातथा
योनविधिजुहुमेश्नोव्यगारिनिचमानवः मत्वाग्निरा
मयावीवदरिइस्वोपजायते दयाद्वलिंगमुख्यभूपए
वेकमादरात् नतत्राणांसवाराणांरासीनावश्यकए
षट्क देवताभ्यःपदेप्रोक्तादिवानक्तेवदेतथा वेरे
भ्यस्वाध्यसर्वेभ्याभूनेभ्यस्वनमोवदेत् इत्येषलो
त्रिकोहोमविधिप्रोक्तोमयासवाः एकैकनम्यदू
कुमपिवलाभिप्रारणागताः

:: ::

इति श्रीमहामायामहाकालानुमते मेरुतंत्रे शिवप्र
णीते होमविधिप्रकाशश्चतुर्थः देव्युवाच यतिनां
मध्यमानां च दरिद्राणां गृहवासिनां परदेशस्थिता
नां च कारागेहादिवासिनां कार्यादौ व्याहतानां च युक्ता
नां सूतकादिभिः कार्य्याणां वस्त्वभावे वा वामेकानां क्व
पानिये षडाम्नायरहस्येन कथं नित्यक्रिया भवेत् लो
कलज्जावतां चापि दिनचर्य्या वद प्रभो शिव उवाच म
हाकालेन यत्प्रोक्तं यन्महामायया कृते रहस्यं तन्म
वेमंत्रेषु सर्वमंत्रेषु गोपिते आम्नायानां रहस्यं तदा कि
के प्रोच्यते मया शृणु एवं तु सर्वभो देवाः साधकानां प्रसि
द्धिदे तत्र नित्यक्रिया प्रोक्ता गुणत्रयविभेदतः श्रयिका
रिविभेदेन तदापि त्रिविधं भवेत् शुद्धं मिश्रं च गलि
तं तत्रैव फलप्रदं शुद्धं संपूर्णफलदं मिश्रं किंचि
त्फलप्रदं अकृते तस्य चायोन गलितं सफलं जैन श्र
द्धाकारविहीनं चेन्मानं संज्ञानपूर्वकं स्वस्थचित्तेन क्रि
यिनाकृतं तच्छुद्धमुच्यते तादृशो वै रहस्येन निर्द्वे
षेण वा कृतं श्रद्धेन पथिकेनापि कारागृहगतेन
वा भक्तितो वापि तन्मिश्रं वा सपूजादिकारतः शीता
दिभीत्या वा वित्तसंतयाद्यकार्यतः त्वरादेर्नियोगा
त्कलिते गृहीणामानसं मतं वाह्यपूजादिकं यद्यपका

मे॰
कृतं
४८

नेनियमेनच भक्त्याहृतेगृहस्थेनतत्कृतं राजसम
ते पूजार्थंयद्दावयिताश्रद्धाभक्तिविवर्ज्ययवा लोक
भीत्यादेवभीत्यायत्तद्राजससंमिश्रितं प्रतारणार्थंलो
कानांयाचितंदेवनामतः इत्थंकृतेदुड्देशेगलि
तेतत्रराजसे वाममार्गसमाश्रितकौलेधर्मविवा
ध्यैव श्रमयमेस्यवादेत्वात्कृतेशुद्धेतामसे कृत
ष्यकामतःकर्मचैहिकंपारलौकिकं वाममार्गसमा
श्रियमिश्रितंततत्तामसे त्रिकालोभेनयतत्वातेया
नेयतत्कामेनारतं श्रेष्ठवामारणार्थंगलितंतत्र
तामसे पुष्टसेतेनमोक्षःस्यान्नस्वर्गःस्यान्मिश्रसत्वतः
सिद्धिंगलितसत्वात्स्यादैहिकीचमनुष्यता स्वर्गःस्या
द्राजसाकुडाकामःस्यान्मिश्रराजसात् गलिताद्रा
जसातिर्यक्योनावपिस्वविभवेत् सात्विकानामसा
देवयोनित्वंप्राप्नुयान्नरः मिश्रतामसतोदुःखीनारकी
वान्धतामसात् कर्मःपंचविधंप्रोक्तंपंचधामुक्तिदाय
के प्रसर्पणामुपादानमीमांसाध्यायस्तल्पाप्नुतिः संमार्जे
नोपलेपादिसंकारो देवमंदिरे भक्त्याज्ञेवसर्पणस्या
देवमालोकाकारके पूजामायतनसामग्र्यामेलनेभ
केसेवने नृत्यगीतिःस्यादुत्पादामेदेवतारूपदायके
पीठपूजानपूर्वंयन्मोऽद्भसापवारकैः मूर्त्तौयंत्रेष्वथवा

पूजासग्रासामग्रीप्रकारिका तद्धाम्नां भजने सम्यक
कृत्वा मन्त्रार्थभावनं कृत्वा जपः स्यात्त्वा ध्यायेद्देवता
शुभ्यकारकः गुरुदेवात्मकालानां समयोगैक्य विभा
वने समयोगोस्ति देहस्य नाशकः कालयोगकृत् नि
सायाः पश्चिमे यामे स्मरेदिष्टां च देवतां उत्थाय दक्षि
णेनेनवाम पादं न्यसेद्भुवि ततो गत्वा बहिर्गत्वा व-
शपकमादाय रात्रिवासः परित्यज्य वाससी परिधा
य च शौचं समाप्य शुद्धदेहः सन् देवतायागमंदिरं माज्र्ज
यित्वा परितोष्य भक्तियुक्तः स्वशक्तितः उपविश्य
शुद्धे देशे प्राङ्मुखः प्रोक्तासने प्राणायामत्रयं कृ
त्वा न्यासं समविधाय ततः निर्माल्यमपकृत्वार्घ्यं दद्यात्तथा
नं लिंगतथा अर्घ्यपात्रे निक्षिप्यार्घ्यं दद्याद्वेदनयावनं
शिवप्रस्तारेण कृत्वा दद्यादाचमनीयं कराभ्यां श्री
कृत्वा नाथाय दद्याद्धोमं मलेपूर्वं ततः स्वमस्तके वि
संसहस्रदलपद्मके कर्पूरगौरमं स्मरेत्तत्र श्रीगुरुं नि-
जरूपिणे सुप्रसन्ने रत्नसिंहासनमण्डिते श्वेतवदने व
राभयज्ञानमुद्रापुस्तकैर्व्याहृतैः करैः युक्ते श्वेता
म्बरे शान्ते श्वेतपुष्पविभूषिते वामांकगतया शक्त्या
लिंगिते रक्तवर्णया रक्तवस्त्राभरणया रक्तवदन
माल्यया वामे लीलाकमलया लिंगिते मादतिर्णेन च

मे॰
कृ॰ते
४५

ध्यायेदंतर्मुखं शांतं योगिनं शिवरूपिणं तस्मादपग्रज
गलच्छुतमधुधारया अभिषिक्तं स्वस्य देहं एवं शिष्यो
विचिंतयेत् अर्चयेद्वंधवध्यायेद्वायस्थैर्मानसैस्तवा
नामभिस्तस्य संकेतसंसिद्धैर्गुरुकीर्तितैः प्रणम्यसंयुः
मंत्रुनाभावयेत्लयेहृदि ततस्तु मूलाधारादिब्रह्मरं
ध्रांतमुद्यतं तेजोदंडमुद्गमानं सहस्ररविसंनिभं
नदात्मकं मूलमंत्रं ध्यात्वा तत्तेजसा हृतं स्वशरीरे विचिं
त्येत्रिप्राणायामंत्रयंचरेत् मूलमंत्रेणमनुसंख्यादि
न्यासमाचरेत् अंगन्यासादिविधायाथहृदिदेवं विचिंत
येत् मानसैरूपचारैश्च पूजयित्वा समं जपेत् यथाश
क्त्याथ देवाय तज्जपं च समर्पयेत् स्तुत्वा प्रणम्य देवांत
स्तोत्रैरभिप्रार्थयेत् शिवादिकस्थले भावमूर्हंस्वष्ट
सचावरेत् त्रैलोक्यचैतन्यमयादिदेव श्रीशंकरत्व॰
दाज्ञयैवं प्रातःसमुत्थाय तव प्रियार्थं संसारया
त्रामनुवर्तयिष्ये संसारयात्रामनुवर्तमानेन त्वदाज्ञया
शंकरदेवदेव स्पर्द्धातिरस्कारकलिप्रमादान्भ॰
यानि मायाभिभवन्तु नाथ इति संप्रार्थ्य देवेश
माज्ञामादाय तस्यात्तु प्रार्थयित्वाथ गोभ्यां सद्धक्तो
पादेति धापयेत् समुद्रमेखले देवि पर्वतस्तन
मंडले ॥

विष्णुपत्नि नमस्तुभ्यं पादस्पर्शं क्षमस्व मे ततोऽहृ
हहीर्य्यामध्यो नैर्ऋतीं वा दिशं व्रजेत् पदे पदे स्मरेद्दे
डं घायाद्विजालघात् अतीमवानामात्रं वसुवृष्या
माह्विलोकश्च कीटतोयादिरहिते देशे च स्थानमिदृप
थेत् उत्तिष्ठ हृषयादेवाः गंधर्वाप्सरसाः तस्माः परित
स्यजतां स्थाने विण्मूत्रोत्सर्जनाय मे अनेन मन्त्रेणालो
ष्टमणोरुद्रात्स्यदेवताः कुर्य्यान्मलस्तुतिं तत्र वामहस्ता
के श्रवेष्टव त्वं दिशाश्चनपश्येत मौनं च मूत्रनवातिभिः
एकां लिंगे गुदे समदश वामकरे तथा उभयोः सप्त
रात व्याः स्त्रियोह्यहापि मृत्तिका मूत्रोत्सर्गे वामहस्ते
लिंगे पंचैव मृत्तिकाः त्रिः करद्वितये चैका पादयोर्द
श्वावरेत् गंधलेपक्षयकरं मनोसातिहरं परं क
र्यात्द्वादशगण्डूषान् पुरीषोत्सर्जनेनातरे मूत्रमार्गे
नवचतरश्चाचामेत्रिस्तनः परं अर्कसम्मायखदिर
करंजककुभादिजं कनीयसंयसमसाध्यात्त्यप्रगुणं द्वा
दशांगुले क्लिं पुष्पाकामदेवाय सर्वजनप्रियाय च
नमो वनस्थिपिवर्णीयं मंत्रो दंतविशोधने प्रक्षाल्य दं
नकाष्ठं च शुद्धदेशे परित्यजेत् वर्कमूलानुनोतिमि
तालयेत्त्रिहिहतवे अथ पूजाहोमकर्मसिद्धये स्ना
नमुच्यते शंकुनासाभिजमेन मृविस्थानानारटतिर

मे॰
रु॰ तं॰
५॰

को गृहीत्वास्त्रेण संसिच्य पायाज्जलनिकेतने नेत्रो-
सैतलकूलेन ततस्तालयेदस्त्रवारिणा हृदे कृत्वा त्रित
त्रपकंभागोपगत ततः निधाय गोमये दर्भांस्तिलांश्चा-
प्यभिमंत्र्य तान् मृत्तिकाभिः सधाभ्यां च कंठांतं स्नान-
माचरेत् बहिरुद्धृततोयेन मलस्नानेन ततः परं वि-
धायैवदिके स्नानेन तदंगतर्पणेन तथा ततस्तांत्रिक-
स्नानस्य विधिरस्तेन मृत्तिकां समादायास्त्रमंत्रेण
मंत्रयित्वा मृदादिके शिखामंत्रेण पहृसविमूले-
नाभिमंत्रयेत् मूर्द्धादिपादपर्यन्तं विलिप्य त्रणाये
जले श्वाधारः सर्वभूतस्य विष्णोरतुल तेजसः तद्रू-
पाश्च ततो जातास्त्वाश्रापः श्रणमाम्यहं सत्रुविकर-
णीमुद्रां बध्वा प्राणान्निरुध्य च निमज्य तूष्णीमुत्था-
य नाभिमात्रे जले स्थितः तांत्रिकस्नानसंकल्पमासा-
ल्वादिपूर्ववके कृत्वाथ मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं
वेशेत विन्यस्य च षडंगानि कल्पयेत्तीर्थमग्रतः चतु-
रंस्र हस्तमात्रं तज्जले परिकल्पिते ब्रह्माण्डोदरती-
र्थानि करैः स्पृष्टानि ते रवे तेन सत्येन देवश तीर्थं
देहि दिवाकर इति सूर्यं प्रार्थयित्वाङ्कुशमिस्पृशामुद्रया
मित्रार्कमण्डलेन तस्मात्तीर्थानामावाहयेदिह गंगे च यमुने चै-
व गोदावरी सरस्वती नर्मदे सिंधुकावेरि जलेस्मिन्सन्निधिं

कुरु

एवमुक्त्वा तु तीर्थानि तस्मिन्तोये नियोजयेत् मूलमं
त्रेणाथ तीर्थशक्तिं तत्र समावाहयेत् अर्कस्य मंडले
ध्यात्वा तन्मंत्रेणैव पूजयेत् सर्वानंदमयीमशेषदुरि
तध्वंसां संगमाकप्रभां पिप्रतामूर्द्धकरद्वयेन दधतीं
पाशं सृणी वामतः अन्नस्यामृतपूर्णहेमकलशमु
द्दीस्तोलमालोवरां गंगांसिंधुमुखस्थिगादिसदितां श्रीती
र्थशक्तिं भजे क्रांक्रींक्रूंक्रैंक्रौंक्रः इति सर्वानंदमय
तीतीर्थशक्तिं तथा हिलि प्रगले वह्निगेहिनी एक
विंशाक्षरः प्रोक्तस्तीर्थशक्तेर्महामनुः तज्जले गांग
मंत्रेण मंत्रयेद्दशवारकं नागेनमो भगवती तूर्यादे
वततोऽम्बिके अंबालिके महामालिन्यैह्येहि भगव
त्यस्थ अशेषतीर्थालवाले मायाश्रीबीजमुच्चरेत् पि
वमलाविरूटे च गंगे गंगाम्बिके हिठः गंगाविषय
मात्व्यानात्रिपंचासे गिरलेरैः भुवनेश्वरी समालोक्या
मृतीकृत्य समस्तधामुना कवचेनावगुण्ठ्याथ संलक्षा
स्त्रेण मंत्रवित् मूलेन देवतां तत्र संगांसावरणां त
था समावाह्य जले ध्यात्वा तत्पादद्वयनिर्गतं ध्यात्वा
तीर्थस्मरं मूलमंत्रेण स्नायाज्जले त्रिशः हृदि देवस्मरन्स्य
स्याक्षिचेतकं उं भमुद्रया त्रिभिः श्लोकैर्मूलमंत्रेण तारवे
बीजपूर्वकैः सिक्तोऽभिविलेविश्वसुऊः प्रकेप्रणायने

मे॰
तं॰
५८

मातरःसर्वभूतानामाद्योदेव्यःपुनंतुमां अलक्ष्मीम
लरूपायाःसर्वभूतेषुसंस्थिताः तांलयंतुतिजसश्वा
शपोदेव्यःपुनंतुमां मर्त्यकेशेषुदौर्भाग्यंसीमन्तेय
वसुर्द्धनि ललाटेकर्णयोरक्ष्णोरापल्लेश्वेतवानमः न
मःस्वाहान्तमूलेनत्रिराचमनमाचरेत् त्रिधादेवंच
संतर्प्यतोयमध्यान्तेदेवंजेत् पीतवस्त्रेषुगंधपुष्पाश्च
तालेप्यारूकैरीतथा स्नदाड़िल्लतआचामेदेवस्नान
विधिस्मृतः मंत्रस्नानेप्रकर्तव्येशीतयोर्देशकाय
येः तोयाभावेगतेदुर्गीकायस्वास्थ्येचवार्द्धिके प्र
स्नाल्पयादावावेस्पर्शाहूतेनतवारिणा स्यानेदशादि
शःश्रावतेत्रशेपायापविशेततः जलेहस्तेतलेस्पस्
क्रमाश्मासेस्नातस्मरेत् मात्रकादीन्यणामूलमंत्र
न्यास्नानेशेषतः न्यासान्तेसंस्पृशेत्तोयंमंत्रस्नानमपि
देवं केवलाड्डटकेस्नानात्मस्कारपरिवर्जितात्
प्रभासादिषुतीर्थेषुयत्फलेस्नानकस्यतु ज्ञेयंदश
गुणांतस्मान्मंत्रस्नानपरिवयात् ध्यानस्नानमथाव
सेह्याभ्यामपिपरंवयत् विस्थितेनशाग्रीकालंमंत्रमूर्ति
प्रश्रस्मरेत् नमोदादकजोयागानियंतेतीस्वमूर्द्धनि विदुः
येत्मंस्मरयेनप्रविशतीस्वकांतनु नस्मात्मंत्रालयेत्सर्व
मनदेहगतेमले नत्वाणाहिकज्जोमंत्रीजायतेस्फटिकोपम

द्दंस्नानबलमेव स्नानं ह्युत्तमं मतं मनसा यस्तु
संशुद्धः सशुद्धः सर्वकर्मसु अथ मानसिकं स्नाने
मनसा मूलमंत्रतः प्राणानायम्य कुर्वीत हृष्टातीर्थे
शुभावतः यद्वा शिवात्मके मंत्रैः कृत्वा तीर्थे शिवात्मके
मार्जनं संहितामंत्रैः शिवस्नानमितीरितं स्नानपूर्वाः
क्रियाः सर्वाः शुद्धाः सिद्धिं प्रयांति च तस्मात्स्नाने उ रकु
र्यादेहे के देह शक्तितः ततस्तु तिलकं कुर्याज्जाते
वीदेवतस्य च यथाक्रमफलं तीर्थस्य द्विविधा भक्तिभावतः
ब्राह्मणस्योर्ध्वपुण्ड्रं स्यात्तत्त्रिपस्य त्रिपुण्ड्रकं शूद्रस्य वें
त्वैष्णवस्य शूद्राणां वर्तुलाकृति ऊर्ध्वपुण्ड्रं मृदा कुर्यात्
त्रिपुण्ड्रं वापि भस्मना केशरेण च कस्तूर्या शेषशीतय
थारुचिः वैष्णवस्योर्ध्वपुण्ड्रं स्यात्त्रिपुण्ड्रं शिवसेविनः
अर्द्धचन्द्रं गाणेशस्य देवीभक्तस्य वर्तुलं नारायणोप
रीयस्तु चंदनस्य तु मूलकं भाले विभूतिवेधोसौ वस्तु
विश्वशिवात्मकं भूतिदा तु विभूतिः स्याद्विधिना विध
नाय दिं यथाकथं विहितं वा भस्मसात्कृते तेजने शि
वाग्ने भस्म संग्राम मन्त्रिषा मोड्वें तत्वा वैवाह्यग्ने
वैवापि पक्षेष्व विप्रगोपि च कपिलायाः शकृत्कर्म गर
हीतं गगणोपततं न क्लिन्नं नापि कठिनं न दुर्गंधि न
वोषितं उपर्यधः परित्यज्य गृह्णीयात्पतितं यदि पि

णीकृतमशिवाग्नेमेतन्नलिप्येन्मूलमंत्रतः अपक्वमपि
पक्वंचसंस्पृश्यमसितेसिते आलोड्यवामसालोड्यभस्म
धारेविनिःक्षिपेत् भस्मसंग्रहणेऽर्थ्याद्वेवेत्तद्वासिते
ति उद्धासनेकृतेयस्माद्वाणेभस्मप्रजायते यद्वाद्वि
तिस्मकुर्यःसंघमानीयगोमयं वामेनपात्रसंयोज्या
घोरमंत्रेणनिर्दहेत् पुरुषेणसमुद्धृत्यईशानेनवि
शोधयेत् इत्यंतसंस्कृतेभस्मअग्निरित्यादिमंत्रतः
नडुस्पृयेतियजधामंत्रयेडुदंसंतया प्रणवायैस्तत्र्य
हृदंतेनामभिरेशीकैः पंचवक्त्राघस्यगोयेभालेपोटे
लिप्त्वाच त्रिपुंड्रधारणंकुर्यान्मूर्ध्नि पंचाक्षरेणच प्रभि
स्वनामभिपार्थ्येत्रुनभस्महिजादिभिः ब्रह्मालालाटेवि
सेयोहृदयेहव्यवाहनः नाभौस्कंदोगलेपृष्ठेहृदेद
तिणवाक्षके आदिमोवाऽक्षम्येवशाशीवमणिबंधे
वामवेवामवाहोवाऽक्षमय्येप्रभंजनः मणिबंधेचव
सवःपृष्ठदेशेहरिस्ततः शंभुककुदिशेधाकः परमा
त्माशिरस्ततः कण्ठर्थ्याह्निकमंत्रकेभस्मशाकल्य
रयेत् अह्निनेमूलमंत्रेणशिवपंचाक्षरेणवा त्रि
प्रणेकार्यद्वालेत्रलिविश्वशिवात्मके मंत्रपुत्र
लिभिगदायतिस्पृभिर्मूलमवितम अनामाम
घमांगुष्ठेस्तथावास्यात्रिपुंड्रकम

वत्तेष्यतां त्रिकोसंध्यां मूलेनाचमनत्रयं सिंचोवधा
च मूलेन प्राणायामत्रयं चरेत् अंगानि विन्यसेद्देह
कंन्यासमुद्राः सरं असतीकृत्य पुरतो जलं वै धेनुद्र
या अभिमंत्र्य च मूलेन सप्तवारं ततः परं अकारादि
लकारांतैर्मातृकावर्णैः सबिंदुभिः अन्यं संप्रोक्षयेत्स्व
ह्रींकुशैर्मूल.. च त्रिधा देवं ध्यात्वा चमन्नुविज्ञात्रमण्ड
लसंस्थितं घ्रायतनोयमामेव्यवीजैर्भूतात्मकेलर्णा
लेवैयैर्ह्रैरित्येवतान्यतैः सप्तधा जले मंत्रयित्वा पु
नः सप्तवारं मूलेन मंत्रयेत् तज्जलं वामहस्तेन धार्य
तन्मूत्रविंदुभिः दक्षहस्तेन संप्रोक्ष्य केपठं मूलमंत्रः
के हस्तव्यमामूतोवामा तत्वारीसेवनमाचरेत् तासा
मास्थिरछ्छिशिष्टेन तेजोरूपेणतेन तत्र प्रविश्य नाडीगते
सर्वमलं संशोध्य निर्गते दक्षणासाष्टेनैव तत्स्त्रवा
दक्षिणहस्तगं वामभागे वज्रशिलां ध्यात्वा तां स्वेणवते
क्षिपेत् प्रमाल्य हस्तावाचम्य मूलमंत्रेन मंत्रवित् गा
यत्र्याचार्यमूलेन दद्यादर्घ्यत्रयं ततः रविमण्डल
संध्याय स्वेष्टदेवाय तर्पयेत् जलेन मूलमंत्रानेश्य
मुकेत पंचामिच उक्ता त्रियात पाणीयं वामकेः कार
णेन च इष्टदेवस्य गायत्रीमष्टाविंशति संख्यका
जपेदभावे त्वाह्लीतैर्वैदिकं मनमाश्रितः तांत्रिकः

मे
रु·तं
५२

शिवगायत्रीं येत्स्माग्नविशेष्यते गें तन्महेशाय विद्म
हे वाग्विशुद्धाय धीमहि तन्नः शिवप्रचोदयात् मूलेना
ष्टोत्तरशतं जपित्वाचार्घ्यं देवस्तत्वानेनेष्टदेवतो सू
र्यमंडलतो देवं विसृज्य हृदये स्वके ततो गुरुं च प्रण
मेदिति संध्यानतो त्रिकी त्रिकालमेवाकर्मे व्यासेध्या
लोपात्फलेन हि देवतायदि लोपश्चेत्तदा मूलेशतंज
पेत् प्रायश्चित्तायनोक्तत्वात्कुर्वीत समयागतो वैदि
केन तर्पणं कृत्वा ततो लौकिकमारभेत् प्राणायाममंगे
कृत्वा मूलेन न्यासमाचरेत् स्वच्छादिचित्तयः स्वाथगुर
तोयन्तुद्वया वेजपमास्ततोक्तसजलेनतत्सचक्रके
सोगावेनके देवं ध्यात्वा मूलेन समूद्धरेत् अमुकनर्थ
धामीति प्राक्काचाष्टोत्तरशतं तदर्द्धमथवा विशारद
गुरुके स्वगोत्रके देवस्यास्तनद्वध्यानतीर्थतो घेः प्रत
धयेत् तदावरणदेवोश्चतद्देके कवारके सेतर्क
देवस्वहृदि तीर्थमूर्ध्नि विसर्जयेत् गुरुं दिग्गीशाख
खिनान्नवाभाण्डेकरेदयन् जलपूर्णे वै जनोमोनीस्व
ष्टदेवं हृदिस्मरन् पकोन्नेनिर्जनेयायात्मनोस्तदे
खवर्जितं दिगं तेरेनवीरस्यतयावस्त्रामोनिवेद
हम् शुदतिणियजवाफेहस्तपादौवहस्तके
श्वतात्पाचमप्रजायारहहृद्दारान्तरेस्थितः

गेहे च द्वारदेशे स्थः प्रणम्य मनसा गुरुं प्रणमेदिष्टदे
वं स्वदिक्कालान् विचेतसा यत्पूर्वमर्जितं पापं तद्दि
नेष्वदिनेपि वा तत्पापस्यापनोदार्थं मंत्रं हृदयमुदीरये
त् हे देव प्राकृते चित्ते पापाक्रान्तमभिदं मतः तन्निःसार
य चित्तान्मे पापं फट् फट् च ते नमः सूर्यः सोमो यमः का
लो महाभूतानि पंच च एते शुभाशुभस्येह कर्मणो न
व साक्षिणः ॐ फडिति द्वेवाक्यो यदष्टाः पश्येच्च पार्श्व
योः एवं कृते प्रथमतः पापोत्सादनकर्मणि यस्माद्
कृतं पापं न दूरे वावतिष्ठत प्रतीते पूजने ध्याने स्वप्र
याते च नश्यतत् यस्माद्दल्पतरं पापं तेन नाशमुपगच्छ
ति पूजनेष्वल्पपापस्य कामभिष्टतणाइवेत् ततः प्र
क्षाल्य पादौ च हस्तौ वाचम्य यत्नतः दद्यादर्घ्यं दिनेशा
य नमस्कार इहोच्यते गोमयेनोपरिमार्ज्य भूमौ कृत्वा
चैव मण्डलं सिंदूरेण ततः पश्चादुपविश्य निजासने
प्राङ्मुखः प्रणमेदिष्टदेवतां भक्तितत्परः प्राणायाम
त्रयं कृत्वा सूर्यमंत्रेण मंत्रवित् ह्रीं ह्रीं सः इति सूर्य
स्य प्रोक्तो मंत्रऽउच्यते विन्यस्य च तथैवाङ्गादीन् ध्यात्वा
सूर्यमनन्यधीः पद्मद्वयाभयवरान्दधतं कराब्जैर्मा
णिक्यमौलिमरुणाङ्गरुचिं त्रिनेत्रं रक्ताम्बुजासनम
शेषगुणैकसिंधुं भानुं समस्तजगतामधिपं भजामि

मे॰
कं॰ तं
५४

54

नकल्पोक्तविधानेनपूजयेदुपचारकैः शुरतोमण्ड
लेकृत्वाजलेनचतुरस्रकं निधायतत्रसाधारेसजले
ताम्रपात्रके गंधपुष्पाक्षतान्दर्भान्दूर्वासर्षपसंयुतं
सतिलान्रक्तपुष्पाणिजवाख्यापिचविन्यसेत् सूर्यमं
त्रेणतत्पात्रेसहस्रशत्रेणैवनरेशतं अभिमंत्र्येचपात्रेसमुद्य
यकृत्वयात मूर्द्धानेसूर्यमंत्रेणदद्यादर्घ्यंविचक्षणः
ह्रींह्रींसः सग्रहराशिनक्षत्रपदमुच्चरेत् ततस्त्रयोगव
रणपङ्क्तमसेनेतिच संस्थितश्रीसूर्यायैषतेऽर्घ्यः स्वाहा
मत्रःस्मरतः चतुर्विंशदततोयेसूर्यार्घ्यमंत्रमनमर्थीः
नदर्घ्यमष्टुतेसूर्यंध्यायेद्देशिकसत्तमः स्तवापूण
स्पविसृजेन्मण्डलान्ते दिवाकरं ततउत्थायविधिवद्
रपूजांसमाचरेत् हारमर्घ्योत्तुनाप्रेत्यतत्पश्चे विद्यं
जपेत् तदक्षिणमहालक्ष्मींवामेवापिसरस्वती दु
रश्रियंवतत्पश्चेशावषोईलिनाम्पयोः ऊर्ध्वभागेत
रंघावंसवपंचविभागके नामस्याच्चरेविड्ग्रतेला
मवदंतके सम्मुखाग्र्यविदंतेचदेवानेतान्प्रपूजयेत्
गणपतिंतत्रपालेततस्थवस्रयात्स्या ग्रकेशांविनि
दत्तेवामेवद्भमतोष्टुतं पूजयित्वापय्य निवितदयो
दत्तवामनः सोपाशक्तिं च विद्धिं किंगंगांचजगुतानाण
धानारंचविधानानांदेहस्यैतमसत्वयः आदौतपक्षि

महारभूजाचयेप्रकाशिना नंदीचापिमहाकालोद्वा
रयोर्दक्षवामयोः संपूज्यैवमुदग्द्वारेप्राग्गणाम्बिचप्र
पूजयेत् द्वारपालौक्रमात्तेषुगणेशाहृषभावपि ४८
गिरीटिस्तथास्कंदउमाचण्डेश्वरौतथा विघ्नेनंदःसु
नंदश्चचण्डश्चापिप्रचण्डकः बलश्चप्रबलश्चैवम
दश्चापिप्रभद्रकः वक्रतुंडैकदंष्ट्रौचमहोदरगजा
ननौ लंबोदरश्चविकटोगणेशद्वारपालकाः वि
घ्नराजोधूम्रवर्णःक्रमात्पश्चिमद्वारतः देव्याःसूर्यस्य
योर्मिन्याष्टावेताःद्वारपालकाः ब्राह्मीमाहेश्वरीचैव
कौमारीवैष्णवीतथा वाराहीचतथैन्द्रानिचामुण्डा
चश्रियासह प्रथवद्वारदेवथानेमेत्रेषुगणपति
देवेद्वारेद्वारदेवाःस्वयमुद्धाटयन्तियत् पाशांकु
शफलांभोजपाणिपानलंहडिले वीरविघ्नेश्वरंवे
देगजवक्रंत्रिलोचनं पद्मद्वयवराभीतिलसत्पाणि
चतुष्ट्यां निर्दग्धहेमगौरांगींमहालक्ष्मींत्रिलोचनां
प्रशस्तकुड्मलकाभातिवरहस्तांत्रिलोचनं ध्यानप
द्मासनीशुक्लांश्वेतवस्त्रांसरस्वती नमस्कारेस्वराभा
सादिव्यरत्नविभूषिता द्वारश्रीरुद्रपद्मस्थावराभय
करांबुजा सितोगजास्यःपरंशुदण्डपाशांत्रिशूलकं
भुजैश्चतुर्भिर्बिभ्राणोमूर्ध्निकोपरिसंस्थितः कपालेश्व

मे॰
रु ते
५५
15

लविश्रानेकृपालेकृत्स्नविग्रहं अलेतीलाभवायामिते
ऽसलेन विहितं वमयायां दक्षभुजेनालिंगनं सतोऽउ
ले वामेशे रवेर्यरक्तानिर्भशेखेनिर्यभजे शालिंग
नेवसंमतिललाटपद्मविकिते पद्मनिर्यमृणिनिभे
वामेणामलयायिने वशीकृशाभीतिपाशहस्तांसंसार
मूलिको त्रिनेत्रोशपामवर्णानोशपामोमायामहंभेनेपा
शांकुशवराभीतिदयानामरूपणःप्रभो त्रिनेत्रोविकं
लोवदेगोविवेरोज्वलो.... वराभयकरीसोम्यासोम
कोटिसमप्रभो भजेगोमहादेवी परादेवतरंगिति
वराभयकरांवंदेकालिंदीकालविग्रहा कमलकच्छ
पमाद्रकोकंठनीलोत्पलप्रभो कर्णोरजगतांवदेशव
चक्रगदाम्बुजे विश्राणागारूडारूढं यानारंकृत्सवि
ग्रहं रंकारंकारविंदस्थंवराभयकमण्डले हेमारूढं
विधाःकारंवंदेअलसमलिने सिंहारूढोशपामव
सोवद्रविटकथातिणी प्रथस्योदेरलिवेदपश्चिम
र्णोमदलिणी पश्चिमद्वारमामाशपनालवितय
पूर्वकम द्वारमुद्दायवाक्षेणमेवितानस्थपाल
नान श्रयग्रकोलवितिकिरेन्मराइपाभ्यन्तरेवृथः
नारायमंदयासमागावमेत्रेणदशिकः अपा
कामंतभूतानिपिशाचाःसेवगुलिकाः ॥

ये चात्र निवसन्त्यत्र देवता भुवि संस्थिताः अपसर्पन्तु
ते भूता ये भूता भुवि संस्थिताः ये भूताः विघ्नकर्तारा
स्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया श्लोकयोरेतत्तस्थाने पठन्नाराः
चमुद्रया तिस्रस्तालान्मण्डयस्थान स्तेना विघ्नान्निर्गता
न् स्ववामांगस्यसंकोचान्मार्गं दत्वा प्रसारयेत् अस्त्रमंत्र
स्मरन्वाममपार्ष्णिघातेन त्रयेन च भौमानुत्सादयेत्तालत्रि
तयेनान्तरिक्षगान् तिर्यग्दृष्ट्यावलोकनेन दिव्यान्वि
घ्नान्निवारयेत् दक्षपादेश्वरस्कन्धप्रविशेद्देवमंदि
रे प्राकल्लवामपादेन द्वारमाश्रायवामसा पंचग
व्याहृतोद्याभ्यां प्रोक्षयेन्माण्डपान्तरे संमार्जनोपले
पाद्यैर्दर्पणोदरवत्कृते विमले धूपदीपादिशोभदा
मादिशोभिते पंचवर्णैरजश्चित्रे स्थानशुद्धिरियं मता
नैऋत्यामर्चयेः द्वालपुरुषं चैव दनादिभिः तत्रैव वा
स्तुवीथीशाय ब्रह्मणे नमः इत्यपि रक्तवर्णैरक्तवर्णेश
क्तिद्वादशसंयुते पूजयित्वादीपनाद्यैर्भैरवं पार्श्वयोर्दि
दि अतितीक्ष्णमहाकाय कल्पान्तदहनोपम भैरवा
य नमस्तुभ्यमनुज्ञां दातुमर्हसि अः फडिति च मंत्रेण
पूजां वेदीं ततो विशेत् सत्कुर्यादासनस्थानं च तदभिवी
क्षणादिभिः संस्कारैस्तत्र संपूज्याधेयान्ताः पीठदेवताः
आधारशक्तिमारभ्य स्वासनं तत्र विन्यसेत् पूजासनम

मे
रुतं
५८

ण्यात्मीयं चेलाजिनकुशोत्तरं तत्रोपविश्य विधिवत्
स्मरेद्विघ्नेशगुरू सुदा मेरुपृष्ठऋषिः प्रोक्तः सुतलं छंद
इरितं पृथिवी देवता प्रोक्ता विनियोगो निजासने पृ
थ्वि त्वया धृता लोकाः देवि त्वं विष्णुना धृता त्वं च धारय
मां देवि पवित्रं कुरु चासनं आसनस्य चतः कोणे गणे
शं च सरस्वतीं दुर्गां क्षेत्रपतिं वापि वक्ष्यादिषु समर्च
येत् उदङ्मुखः प्राङ्मुखो वा स्वस्तिकासनमास्थितः
पद्मासनगतो वापि ऋजुकायो मनःस्थिरः स्थापयेद्द
क्षिणे भागे पूजाद्रव्याणि चात्मनः सुवासिताम्बुसंपू
र्णं कुंभं सुशोभने प्रक्षालनार्थं करयोः पात्रं पू
र्णं निवेशयेत् हेतादिज्वलितान्दीपान् स्थापयेत्सवि
नः सुभाम् दर्पणं चामरं छत्रं तालवृन्तं च पादुके य
ध्यायन् भुसं स्थाप्य संस्कृत्य तानि चात्मवान् पुष्पे
वेष्टां गंधादीन् ह्रीं ॐ फडिति मंत्रतः नाराचमुद्रया दृ
ष्टा समस्यां च विलोकयेत् दृष्टं वा चात्मविद्यां नेत्रस्य
कुपुष्पादि दूषितं त्यक्त्वा शुद्धस्पर्शनं वापि यदस्यान्यदि
नेत्रं वा तथा निर्माल्यं संस्पृष्टं कीटाद्या रोहणं च यत्
तन्मंत्रेण नाशमायाति नैवेद्याद्यवलोकनात् नेत्रस्मि
तिमंत्रेण शिलादीपस्य संस्पर्शात् सर्वस्माच्छुभसंदीपो
निःकंवाद्दः साक्षाद्दः पतंगकीटकेशादिदाहानकंवादि
हृतः

वस्त्रामजादिसंभूतैः कृतार्घ्येरूपयोजितं अज्ञानतह्रः
पेतत्सर्वंदोषस्पर्शाद्विनश्यति हौंवीजगुरुमंत्रे
देवतीर्थेनसंस्पर्शेत् पानीयंचहमध्यस्थंदृष्ट्वासा
धकःसाधकः वामेनपाणिनाधृत्वावामपार्श्वस्थितं
यते पात्राधारेणमंत्रेणसंस्कुर्वीतस्पर्शेज्जले स्वसं
ज्ञायत्नेविंदुचंद्राढ्यं परियोजितं नमाइनामहे
वहृदनःप्रात्रमंत्रकः पदज्ञानादेमध्यादिसंस्थि
तिहंसगता पदस्थत्वेनपात्रतोयेचाज्ञानतोमवे
त् जलाशयशवस्पर्शाज्जलस्थानात्रसंगते इत्यादि
दूषणंनश्येत्तसिद्धेदेवपूजने ततःकृत्वांजलिंपूर्वो
वामदक्षिणपार्श्वयोः गुरुंगणपतिंनत्वागुरूनःदे
ष्टदेवतां सुगंधपुष्पमादायचंदनाक्तानिमंत्रवित
फौंमंत्रेणकरयोरस्त्रमंत्रेणमर्दयेत् नमस्तेवाम
हस्तेनसमादायचमूलके धामयेत्सरितस्सारंजप
ज्ञाज्ञायतनमनः हौंक्लूंपूर्वंपठेच्छ्लोकमिमंसचवि
ग्रायते समस्वंविलयंयातयेमाहिंसिनस्युयता म
सरोगभयंक्लेशाःपतन्तुरिपुमस्तके अस्त्रमंत्रेण
नाराचमुद्रयैशादिषिसृजेत करशुद्धिंततोस्त्रेण
कुर्यात्तालत्रयंततः इहौंहमस्त्रमंत्रेणदिग्बंधम
पितेनच तेनसंजनितेतेजोवह्निप्राकारमुद्रया

मे॰ रेचकान्तमणिमूलेन प्राणायामत्रयं चरेत् भूतशुद्धिं त
रु त॰ तःकुर्यात्तत्प्रकारमथ श्रुवि पादतो जानुपर्यन्तं चतु
५७ रस्रं वज्रकं लंयुतं पीतवर्णं च भूस्थानं ब्रह्मदेवतं
अधिष्ठितं निवृत्त्याख्यकलया स्थानमुच्यते उत्पत्तिस्थ
जीवानामेवं रूपं विचिन्तयेत् जानोरानाभिपर्यन्त
मपां स्थानं सितप्रभे अर्द्धचन्द्रनिभं पद्मद्वयेन समल
क्षितं षट्कोणविन्दुभिः षड्ङ्के वंबीजसंयुते प्र
तिष्ठाकलयायुक्ते ध्यायेत विष्णुदेवतम् नाभ्या
दिकण्ठपर्यन्तमारके रुद्रदेवते रंबीजयुक्तेक
लयायुते विद्याकलया तथा शोभिमत्स्वस्तिकोपे
तं त्रिकोणाकारतां गतम् महाप्रलयसंस्थानं व
ह्निलतं विचिन्तयेत् कण्ठाद्भ्रूमध्यपर्यन्तं मारु
केरुद्रदेवतम् षड्लीनाकालेनोगतं षड्विन्दुलो
क्षितं तह्नते वह्नितत्कस्वबलिके वायुस्थानं शान्तिक
लाधिष्ठितं शिवदेवतम् यंबीजयुक्ते सर्वेषां प्रा
णरूपं विचिन्तयेत् ॥
॥ ॥
॥
।।।
।

भ्रूमध्याद्ब्रह्मरंध्रांतमाकाशस्थानमुच्यते वृत्ताकारं
धूम्रवर्णं समहोच्चध्वजलांछितं शांत्यतीताख्यकलया
धिष्ठितं शिवदैवतं हंबीजयुक्तं ध्यात्वैवं स्वदेहे भूतानि
विन्यसेत् पद्मकंदसमुद्भूतं ज्ञाननालसुशोभितं
कृत्वा तकर्णिकोलस्थप्रदीपकलिकानिभं सुषुम्ना
वर्त्मना जीवं परमात्मनि योजयेत् योगयुक्तेन विधिना
सोहं मंत्रेण साधकः तत्रैव सर्वभूतानि विलीनानि
विचिन्तयेत् शरीरे वामकुक्षौ तु चिन्तयेत्पापपुरुषं
वामकुक्षिस्थितं पापपुरुषं कज्जलप्रभं ब्रह्महत्याशि
रःस्कंधं स्वर्णस्तेयभुजद्वयं सुरापानहृदायुक्तं गुरु
तल्पकटिद्वयं तत्संसर्गपदद्वंद्वमंगप्रत्यंगपातकं
उपपातकरोमाणं रक्तश्मश्रुविलोचनं खड्गचर्म
धरं कुरं कृत्तं पापं विचिंतयेत् तथास्य शोषयेद्दे ते
पूरकादिक्रमेणैव विधाय प्राणसंरोधं वायुबीजे
न वायुना वह्निबीजेन तेनैव भस्मावशेषत्सकलांतं
संजातं सकलं देहं देवतोपासनक्षम आत्मलीना
नि तत्त्वानि स्वस्थाने प्रापयेत्ततः आत्मानं हृदयांभो
जं मानयेत्परमात्मनः हंसमंत्रेण विधिवः तेजोरू
पकलेवरं देवताराधनेजोग्यमुत्पन्नमिति भावये
त् भूतशुद्धिं विधायैवं प्राणस्थापनमाचरेत प्राण

मे.
रु तं
५८

58

प्रतिष्ठामेत्रमुनयेजेशापघ्मनाः ह्रंदेऋकयजुषंसा
मप्राणशक्तिस्तदेवता ऋषिः शिरसि वक्त्रे वक्षस्थ
लि हृदि देवता श्रीबीजाय नमो गुह्ये पदे क्लीं शक्त
ये नमः नाभौ नमः क्लीं कीलकाय नियोगो सुस्थिता
वति ॐ श्रीं क्लीं अं कवर्गमात्रस्वारं नभोमुवे पवनतत्व
मुखाय्यात्मने श्रीं हृदि स्पृसेत ॐ श्रीं क्लीं क्लीं इं चवर्गं
तत्वश्च हादिपवके श्रात्मने इसमुखार्य शिरसे वक्लि
हिनी तानि बीजानि उं ताइ कटवर्ग श्रीञकादि च श्रोक
तदात्मने इं च शिखायै व वषड् देत तानि बीजानि एतं
चवागवादिनि तदात्मने ऐंमुक्राकवचाय ति इवद
मदनत्रं चतुर्बीजे च पूर्वोक्तं ओं पवर्गं चताइश
वचनादिचतत्ठत्स्पोदें नेत्राय वौषट् तथा चतुर्बीजं
वक्षेत्राइकयवर्गमनव्यादिव तदात्मने खरस्त्रास्त्रो
सायफट वेति मे वदेत अंगुष्ठादोहस्ततलान्ते मसे
देवमेवहि नाभ्य यस्नापि कण्ठायोमुर्द्धायोथत द
नेत्रे श्रीं क्लीं क्लीं क्रमतो मस्तके हृदयमाप्रदलेषु व पूर्व
तः क्रमतो वर्णात्मिका यो हृ दलकान् लं रं हं
षपं चे पं व मे श्रीं ते इति वर्गतः दिसत्पमेततो ध्याय
स्याणशक्तिहृदिस्थिता रक्तोश्चि तारुणपद्म में ध्या
पाशांकुशाविलशरासवासनान मूलेकपालेटयंती

छिपो

२॥॥

करांगन्यस्तां त्रिनेत्रां प्रणमामि देवीं हल्लं निधाय हृदये
प्राणबीजं यथादिकं पूर्वके हंसः सोहं मम प्राणाविदेहि हृत्स्थि
तोऽहमिति प्रोक्तान्तथैव च पुनर्मम जीव इह स्थितः पुन
स्तद्वत्था मम सर्व वेदवत्सर्वेंद्रियाणि च पुनस्तद्वत्था मम
मनश्चक्षुर्नस्तद्वदुच्चरेत् श्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य
सुखं चिरं ततः तिष्ठंतु च क्रिया यातमुक्त्वा तां रनतो
नयेत् वज्रमौलि मंत्रं ध्यायेदिति स्यात्प्राणसंस्थितिः
प्राणायामत्रयं कृत्वा मौकाम्या समाचरेत् प्राणायाम
क्रियाप्रोक्ता सा त्रैवैदिकैर्योगिकाः मंत्रसिद्धिः पापता
प्रोधयागसिद्धिफलेक्रमात् मातृकाख्यस्त्रमंत्राख्य सं
त्रिके द्विविधो मतः मातृकाख्यो जपस्यादौ जपान्ते च
कृतो यदि वर्णापादि दोषनाशो भवेत्ततः पूरण
वामयापूरयेत्प्राणं पुष्पैः कार्यः प्रकुंभके रेचयेत्यादि
भिर्दक्षनासायां मातृकादिभिः यावत्कंकानियम्याह
मनसैवमनुं जपेत् कनिष्ठानामिकांगुष्ठैर्नासापुट
वानमाधिकः प्राणायामस्त्वयं प्रोक्तो यदन्यमनसा
कृते जपपूजादिके तत्प्रदोषभवव्यपोहति गायत्री
शिरसा साईमस व्याहृतिपूर्विको प्रति प्रणवसंयु
क्तो त्रिरयं वैदिको क्रमः मध्यमुत्लाय यावदग्रमंगु
ष्ठेन निपीड्यते मात्रा सा परोक्ष्यते सद्भिः योगिभीष्टप्रय

मे॰
ह॰ तं॰
५५

69

ह्येति जानुं प्रदक्षिणीकृत्य यावत्कालेन छोटिकः ताव
त्कालमिता मात्रा स्वनिःश्वासमापि च ज्ञेयस्तोरविमा
त्रः स्याज्जीनमात्रस्तु मध्यमः श्रेष्ठः स्याद्गुणमात्रोयं योग
त्रयं गुरु साधकः केवले कुंभके सिद्धे सिद्धिः स्याद्राजयो
गजा वीर्यं लभस्व बलाग्रु वलिपलितनाशने पूरके
कुंभके सिद्धे क्रियायोगस्य सिद्धयः पूर्वोक्तवचनशीलो
लवायात्वहृद्दृढभवापि च पूरकः कुंभको रेचको यदा
बल्पः प्रजायते हठयोगस्य दा सिद्धो स्यति मायष्टसिद्ध
यः ईषट्फले जेयोस्तु तम मध्यमस्य परेषिले निरंजना
हृदि नयोभ्यासात्सर्वं भवेत्फले रुधिर्गुरुतान्छिरंसि
वर्मिवाछेदसोगुवे धारणे प्रोच्यते विर्तिजया साद्वे
नाहृदि श्रगताहिति यातत्त्वस्ववर्मः प्रापको मतः
विवर्ताष्यत्वविताय मतत्त्वापकस्तुसः क्षेतीतिष
नारिक्षां यादादिटा नार्थको भवेत् श्रतश्छात्रदेहदः
विषेषाश्रनवर्मिनः क्रीडार्थिकादिधातोः सपूर्वि
देवतापदे साधकाय ददातीति देवतापरिकीर्तिता
रतमानोहृदात्मायादिटयस्ति विदात्मकः तस्मात्त्वत्र
मस्कुर्यात्मनोग्रहेन संशोयेत स्वाहयाक्रियते संस्य
कविषयाहरणं यतः श्रनामातनेनीयान्नेराकेष्टः केति
देयते सिवामहेवविदवागंशिवियात्सतत्त्वगहः

यस्मात्तस्माद्धृदंडितिक्रियते गुल्मध्यया ग्रहणार्थः
कवचयात ऊर्द्धलेन गृह्यते शरीरेतस्तकवचेतर्जे
स्नानामयापितत् यथार्थज्ञानहृद्दृष्टत्ततोत्रसंशय
नायते तस्माउक्तेनत्रवीषट्वर्जमायेस्तुतस्ततं प
कोतत्वात्क्वेरादिदेवतेप्रेतस्तुद्वेरत् भोन्त्वविलारि
केरुद्रोसेत्वनेत्रयात्मकं आध्यात्मिकादिरूपेयतमा
यकस्य विनाशयेत् अविद्याजातमेवमेतत्फट्नारा
मंत्रप्रपच्यते प्राणायामेमातृकायाः कृत्वान्यासात्समा
चरेत् तेचैकविंशतिः प्रोक्ताकामनाभेदतोपिच प्र
त्येकारिविभेदेन तिस्रोवेनापिकेचन देवताभेदतो
वापितद्वहस्यंनिरूप्यते भूरुषदेवते तिस्राकेवल
स्वरमातृका यंमासाद्धलिवर्णायाः यमाः स्थितिस्मा
यके ऋषिर्ब्रह्मादेवतातुमातृकाब्राह्मसरस्वति हैलो
बीजानिगायत्रीछंदशक्तिः स्वरामताः व्यक्तिःकील
कमुद्दिष्टंनियोगोभीष्टसिद्धये दत्तकरतलेतस्पृष्ट
प्रवकरेभतथा अंगुष्ठादिषु यथोवामेविपर्यासेन
विन्यसेत् विंदुयुक्तात्मकेमोवस्वरान्न्यासोयमादिमः
श्रयंव्यासमतोन्यासः संहारेन्यासउच्यते पापशत्रुत
द्यायर्थेकर्मोगोवीसमाचरेत् सविसर्गैः स्वरैर्यद्वके
वलःन्यासवत्कृते स्थितिन्यासः प्रयोगादौकर्तव्यःल

मे॰ रु॰तं ९॰

स्यसिद्धये: वामाङ्करतलान्तस्थकनिष्ठान्तेन विमृशेत्
अष्टौ स्वरान् ॐकारादीन् तथा दलन्तरादपि अकाराद्या
न्विन्दुसर्गयुक्तामात्मोपयमितिरितः स्थिमाद्यो मुनिदेवादि
प्रवकार्येष्वितावयं ककारादिनकारान्तान् वर्णान्तथं
पदेशैवहि अंगुष्ठादिकनिष्ठान्तेदन्तैः हलस्यपर्वसु
नमेहिंडयुतान् सर्वान् वामेप्येवं ततादिकान् अंगुष्ठा
दिकनिष्ठान्ते हलयुग्मेपि विमृशेत् युगपत्पादिका
स्थवस्तूयाद्वर्णानमान्तके ततस्थाने करं दत्वा करहृदि
करन्यये अआमध्ये कवर्गः स्यादिईमध्ये चवर्गकः उ
ऊमध्ये टवर्गस्तु एऐमध्ये तवर्गकः ओऔमध्ये पव
र्गः स्यादंअःमध्ये तु यादिकाः पभिः सबिंडकैर्युक्ता
दिन्यासो हृदादिकः कर्तव्योपस्यस्वस्थ्यादिविनियोग
स्यसिद्धये षडंगमुद्रैकोधादिज्ञानपापनिहृतये
तालत्रयं चदिग्बंधं प्रकुर्यादस्य मंत्रतः ततोध्याये
हृत्पद्मसंस्थितं स्वशिरसि स्थिते कर्णिकायां निजं
मंत्रं संस्मरेत् केशराष्टके स्वरयुग्मं तथा पत्रेष्टस्व
यिवकादिकान् सप्तवर्गान् अष्टमे तु ललामेवं वि
नेयेत् एवं विनयतो योगी
वंविनयतो योगी योगीध्याप परमस्म विनश्यपति
सवहेलनः शुद्धिकारकं येहकतायोगिनी अध्यानमातृका
वतेत मूलाधारं वे निष्क्रमाद्प्रवृद्धा वितपातकेन प्र
ब्रह्मशक्तिकुण्डली

ज्वलत्पावकसंकाशा तस्यां तेजःस्वरूपिणी मूलाधा
राच्छिरःपद्मस्पर्शिनी विद्युदाकृति तथास्य हंसशिरःपद्मा
दस्तेनो च स्वरूपिणः निर्गतान्मातृकावर्णांल्लिखेद्वा
वमनात्तेन स्थापयित्वा स्थितानेतान्ध्यात्वा प्रविमृशे
त् कण्ठे विशुद्धिचक्राख्ये पद्मे षोडशपत्रके तु ह्यास्
प्राग्दलात्तत्र संस्थिताः षोडश स्वराः एवं संचिंत्य ता
नादिबिंदुयुक्तान्मात्रके वेदस्वरैव सर्वेषु वर्णेषु
षपङ्क्तिः हृदयेनाहते चक्रे ध्यायेत् द्वादशपत्रके पू
र्वेषु प्रान्तदलेषु प्राग्वत्कादीन् विमृशेत् मणिपूरेत
न्नाभ्यंके चिंतयेन्नाभिमण्डले दशपत्रे तत्र डादिवर्णा
न् प्राग्वद्धि चिंतयेत् स्वाधिष्ठाने लिंगमूले चक्रे बिंदु
लसंयुक्ते चिंतयेद्वादिकान्तत्र षट् स्मितानपि पूर्ववत्
त् मूलाधाराभिधं चक्रं पद्माकृति चतुर्दले वशाषस
तत्र विन्यसेत् पूर्वाशादिदलेषु च आज्ञाख्यचक्रं भ्रूमध्ये हि
द्दलेकमलाकृति हंसं ध्यायेद्यं कार्यो मनसा केवले
न च स्वदेहेनामयाकार्यः सृष्टिर्हरमूर्तिषु आना
दिवान्त्रस्थादि ब्रह्मलिव ध्यानमस्य तत् वहिर्न्यासम
थोच्यते पूर्वोक्तकमलरेथके वर्णारविंदे मध्यायेत्मा
तृकाख्यां सरस्वती पंचाशद्वर्णभेदैर्विहितव
दनदोःपादयुक्कुक्षिवक्षोदेशां भास्वत्कपर्दाकलि

मे॰
रुतं
६१

तथाशिकलामिंडुरूपावदातो अतसकुंभविता-
लिषितवरकरो श्रीलणीपद्ममालापाशांकुशो
चवरदंनिजवाकदोः विश्राणमिंडुसकलाभर
णंत्रिणत्रमर्द्धाविकेशमनिशंवपुरोश्रयामः ह
मौनेमास्कामुक्तोदेवानेवसमुचरेत इतेदेनो
वतञ्छेक्तिनमोनामस्कायल नेगारुडेशासमदा
स्थिमजाशुक्राणिस्वल्वेदेत शक्तिक्रोधतथात्माने
इं॰तेयादिकशस्वपि श्रीकाण्ठमूर्त्ती देशोवानन्तो
विरजयालितः स्तृलेशः शाल्मलीयुक्तो लोलाली
युकत्रिमूर्त्तिकः अमरेशो वर्मेलालाद्दीधीशोदीर्घ
वोषया भारभूतिदीर्घमुखातिथिशोगोमुखीयु
तः स्थाणोठीशा दीर्घजिह्वायुग्वरः कणोदरीयुतः
उंठकेश्णाचवक्त्रगवीशाभौतिकोविकृतास्यया सद्यो
जातोज्वालामुखोनुग्रहो कामरूपीयुतः अक्रुलक्ष्मी
मुखीमहोमेनाविघामुखीयुतः क्रोधेशश्चमहाका
ल्पावोरेशोनसरस्वती एवानकः सर्वसिद्धिगो-
र्यायुक्तः प्रकीर्तितः शिवोत्तमेशाविमासोयुक्तो ले
लोकाविघया एककृद्रो मूत्रशान्तपाक्रमेशाष्टश
क्तियुक एकनेत्रो भूमिमाज्ञायुक्तो ष्यवनगानंतः
लेवोटर्यायुतः प्रोक्तो नेजेशोक्षाविणीयुतः सर्वे

शोनागारीपुत्रः सोमेशः खेचरीपुतः लांगलीशाख्य
मेजर्य्यादारुकेशेनरूपिणि वारिण्यावाह्लेनारीशो
धूमाकान्तः पुत्रः पुतः काकोदर्य्यानतथाबालाक्षीपू
तपुत्रकृतीरितः पूर्वोक्तापवमुख्याः षडध्वा
नमुच्यते सिंदूरकान्तिममिताररणां त्रिनेत्रां विद्याक्ष
सूत्रपाशाकवराद्धानां पार्श्वस्थितांभगवतीमपि
काचनाभां ध्यायेत्करांबुजधृतपुस्तकमालामास
कार्यांस्तवक्रभिः स्थितिमेकारसृष्टये संहारसृष्टि
स्थितयोगरुडस्य लक्षमेतत्क्रमात् वानुप्रध्यापघत
योसृष्टिस्थितिलयत्क्रमात् मासान्कुर्यादितिप्रोक्तः
स्थितिमेतस्यविस्तरः वर्णोकलामातृकायामासेतस्य
ऋषिः स्मृतः प्रजापतिश्चगायत्रीछंदश्चस्याः देवता
सरस्वतीमातृकाख्यानियोगेभीष्टसिद्धये नौरेषडे
गंकुर्वितक्त्वदीर्घान्तरस्थितैः ह्रस्वैः पञ्चरथागन्
णमथ्यहरितेपुस्तकंवर्णमालांदक्षेशाभ्रकपालंद
लेमस्तनलसद्धंमकुंभंवहन्ति मुक्ताविद्रुमयोद
स्फटिकमणिजपावे भूरैः पञ्चवक्त्रैः त्र्यक्षैर्वतोजन्न
मोसकलशशिनिभांशारदांतांनमामि ध्यात्वैवंनार
पूर्वान्तामकारायांचमातृका विंदयुक्तांडेन्तकला
माप्लावितममाखिला पूर्वोक्तषड्डमात्राणां मासमध्याने

मे
तं रू
६२
62

ष्ठुविमसेत् निवृत्तिश्च प्रतिष्ठा च विद्याशान्तिस्तथैधिका
दीपिका रेचिका वापि मोचिका चपलाभिधा सूक्ष्मासू
मृताभिज्ञानामस्तथाप्यायनि ततः व्यापिनी व्योमरूपा च
नन्तासृष्टिः समर्पिका स्मृतिर्मेधा तथा सः कान्तिर्लक्ष्मीर्धु
क्तिः स्थिरा स्थितिः सिद्धिर्जनापालिनि चैता किंनी च निका
तिः कामिका वरदा चामाह्लादिनी प्रीतिमपनी दीर्घांगी
गन्धारी रौद्री सघातिज्ञा च रुद्रिका तथास्या क्रोधिनी च पद्वी
क्रियाकालीसरूपकी पीनोंवनान`` येचदंडिनानर्क
न्विता अक्षाकलामात्रकेच स्थाने`` कानादिकमस्पृत् नेत्र
नारात्मनाज्ञानाः स्वनजाः समस्तशिवान् अक्षमालांगुलि
चपादांचापिकपालके हस्ते हृद्यस्याध्येयास्तापीनांगया
त्वेलपना मोध्येयास्ताः पीनगंधानुलेपनाः विभ्रान्क
गात्मजाताः स्ततवर्गकलादश रूपामाश्रभयशंखारिच
रहस्याः समर्पिताः सकाराद्रुद्रतोजाताः पयवर्गकला
नव शरदिंदुनिभा हस्तैरभयंशूलमेवच कपालेववरं
केदयम इतिसाधकैः सकारादिकयेवारामीस्मरा
विरस्तोभवेत् अभयंहरिणंदंकैवरंवकरपद्मवैः
दयमोरक्तवर्णाश्च ध्येयासामेकलात्मके केशा
वादिमात्रकायाः सा ध्यानारायणो मुनिः अष्टा
यानगायत्री छंदो लक्ष्मीहरिः स्मरः

ह्रिरक्तैः शक्तिश्रीकामैः षडंगानि समाचरेत् शंखच
क्रगदापद्मकुंभादर्शाब्जपुस्तक विभ्रन्नमेघचपला
विस्फालक्ष्मीहरिं भजेत् शक्तयस्तुप्रियाकेषुनिघ्नलोः
माक्षिताननाः एवं ध्यात्वा मसेत्क्लिश्रीकामपुटिता
लं नारादिहृदयोन्तोयकेशवाद्यास्तुशक्तयः ध्या
त्वानमोन्ता उच्चार्याथ्याने कारादिकेन्यसेत् कलामा
त्रात्स्वशक्तानां निर्मायविन्यसेद्विनाशितः दण्डीशो
भद्रकालीयुगन्त्रीशोयोगिनीयुतः मीनेशःशाखि
नीयुक्तोमेषेशस्तर्जनीयुतः लोहितःकालरात्र्याच
शिखीशःकुब्जिनीयुतः छगलेंडःकपर्दिन्याद्विरण्डे
शस्त्वज्रया महाकालोजयायुक्तोवालीशःसुमुखी
युतः भुजंगोरेवतीयुक्तःपिनाकीमाधवीयुतः ख
ड्गीशोवारुणीयुक्तोबकेशोवायवीयुतः श्वेतोरक्षो
वधारिण्याभृगुःसहजयायुतः नकुलीशोलक्ष्मी
युक्तःशिवेशोव्यापिनीयुतः संवर्तकोमहामायायु
क्तएतास्तुमातृकाः श्रीकण्ठाद्यायथेशान्तास्तत्रनेत्र
प्रयोजयेत् सर्वेरुद्राःस्मरनाराकाभृतशूलकपालकाः
शक्तयोरुद्रपीठस्थाःसिंदूरारुणविग्रहाः रक्तोत्पल
कपालाभ्यामलंकृतकरांबुजाः येनोपास्यामहावि
द्यादशातस्याधिकारिताः भुवनेशीबीजपूर्वैमातृकामा

मेरुतं
६२

मनेस्याः ऋषिः शक्तिस्तु गायत्रीछंदः स्यान्मातृकाम
यी भुवनेशी देवतास्य नियोगः स्वेष्टसिद्धये ह्रस्वदीर्घा
न्तरगैतैः स्वकुर्गैदीर्घसंयुतैः मायवर्णैः षडंगं स्यादंग
छादितंथैवच उद्योत्कोटिदिवाकरप्रनिपरांगेगोरुपी
नलनीवक्त्राईंडकिरीटहारसनामंजीरसंशोभिता
विभ्राणांकरपंकजैर्जपवटींपशांकुशापुस्तकं दिव्या
न्नाजगदीश्वरीत्रिनयनापद्मानिषण्णासवे लज्जावीजं
पूर्वमुक्तामातृकामासयवर्हि भुवनेशीमातृकाणां
मामाकैर्यत्रमाथने श्रीवीजपूर्वतः कार्यालक्ष्मीकामे
रहस्यितैः ऋषिभृगुश्चगायत्रीछंदे मातृस्वरूपिणी
लक्ष्मीतदेवताप्रोक्ताहरस्यानेशरोकुरु मामार्थेन
षडंगादेः शेषश्रीवीजपूर्वके विपुत्रासमप्रभाहि
ममितिप्रोक्तैस्वतभिर्भुजैः एणांउदाउसमपुहनामट
पतेराभित्यमामाताभिमो विभ्राणांकरपंकजैर्जपवटी
पद्मद्वयंपुस्तभास्वद्रत्नसमुज्वलांकुचनतांध्यायेज्जे
गलवाभिनी कामनामात्रमिहष्ट्यंकामवीजादिष्टं
के कुर्यात्त्वमातृकामासमुनिसंमोहनेमतः गायत्रीछंदे
उदिष्टं देवतामातृकामयी समोहनिनामदेवीएवेषु
न्यासषडंगाके वालार्ककोटिविरांस्फटिकावलमाल कौदं
इमित्यजनितेस्मरपंचवाणान विंधावहस्तकमलेहृदयंनीं
नेत्रां

ध्यायेत्सम्मलजननीं नवचंद्रचूडं शक्तिश्रीकामबी
जादिमातृकामासमेतोऽष्टार्णो शत्रुनाशामेवं दोषानपप
न्निवक्रवर्णिताः महासंमोहकाक्षिर्गायत्रीछंदईरितः
संमोहनीनामदेवीमासप्रमपामातृकासमः ध्यायेदम
लवलयेत्तपाशासपाश पद्मद्वयांकुशशरांश्चवेद्व
लकंचपाविभ्रतीनिजभुजैरकनांकुचार्तासंमोहिनी
त्रिनयनांनवचंद्रचूडां सर्वविघ्ननिराशार्थमेवरूपमा
समाचरेत् गणेशमातृकायास्तुमुनिर्गणकईरितः
निवृत्कापत्रिकाछंदोदेवः शक्तिविनायकः स्मृतादी
र्घोत्कृष्टायातेगंकृत्वाध्यायेद्गजाननं शूलांकुशवराभी
तिपाणींकान्तहस्तया प्रियायालिंगितं रक्तं त्रिनेत्रंग
णपंभजे एवंध्यात्वामपेसत्वीयवीजपूर्वाल्गानिवितं
विघ्नेशोङ्कीसमायुक्तोविघ्नराजः श्रीमायुतः विनायक
श्शृष्टियुक्तः शिवोत्तमः विघ्नकृत्तृष्टिसंयुक्तोविघ्नहर्त्ता
सरस्वती भयस्तस्वाहयायुक्तोसकदतस्तमेधया द्वि
दन्तः कान्तिसंयुक्तोगजवक्त्रणकामिनी निरंजनोमो
हिनीयुक्तःकपर्दीतनदीयुतः दीर्घजिह्वःपार्वतीयुक्त
ज्वालिन्यासंकुकर्णकः वृषध्वजोनंदयायुक्तस्तथासा
गणनायकोगजेंद्रःकामरूपिण्याशूर्पकर्णस्तथो
मया त्रिलोचनस्तेजोवत्या रसोदरस्तु समया महाने

मे॰
तं॰त
६५
65

दक्षविघ्नेशाचतुर्मूर्त्तिः स्वरूपया सदाशिवः कामदायु
क्तश्चामोदो मदजिह्वया हर्षुखोभूतिसंयुक्तः सुमुखो भी
तिकायुतः प्रमोदः स्मितयायुक्तः एकपादो रमायुतः हि
जिह्वो महिषीयुक्तः शूरस्यापि भुजंगिनी वीरो विकर्ण
यायुक्तः षण्मुखो भृकुटीयुतः वरदो लज्जया वामदेव
स्यादीर्घघोनया यजुर्द्रावक्रतुण्डो द्विरंडो जामिनी
युतः सेनानीग्राविमयुक्तः कामोयोग्रामनीयुतः मत्तं
शशिप्रभायुक्तो विमतो लोलवचना मत्तवाहनवोवसे
जटीटीमिसमलिनः तेजी सुभगयायुक्तः खड्गीडुभग
यातथा वरांणिस्त्रशिवायुक्तो भगयायुग्मद्विकातनः भ
क्तप्रियाभृगिमानुगणेशाभामिनीयुतः मेघनादः
स्वभयायुक्तव्यापिस्याकालरात्रियुक् गणेश्वरः कालि
केतिप्रोक्ताविघ्नेशमातृकाः ब्रह्मादियोगेयादिनीपूर्व
वत्परिकीर्त्तितः प्रपंचयागत्मासोष्ठवदेसतेभुक्तिमु
क्तिदः महागणेशमंत्रेणप्राणायामत्रयंचरेत् ऋषि
प्रपंचयागस्यगणकः छंदईरितं गायत्रीतनिहृतः
र्वीमहागणपतिःस्वरः श्रीवीदिग्रमसेनांस्वगंवी
जेवापिगुरुकेः स्वाहाशक्तिःपादयोस्त्रनियोगाभी
ष्टसिद्धयेओंश्रीह्रींक्लींग्लौंगमतिएवंषड्दीर्घयुग्मकं
उत्तार्ध्यंकुर्यादंगानितथ्यागत्वादियुग्मसेत

तालत्रयेनतथास्त्रेणकृत्वादिग्बंधमाचरेत् तर्जन्यंगु
ष्ठयोगेनदशदिक्षुविनियेत् हस्तोत्थाननमीक्षुह्
उःमरुणंब्रह्माघेत्रिनेत्रंरसाद्राश्लिष्टंप्रिययासपद्मक
रयास्वांकस्थयासमन्ततः बीजापूरगदाधनुस्त्रिशिर
शूक चक्राब्जपाशोत्पलव्रीह्यग्रस्वविषाणरत्नकर
शान्हस्तैर्वहंतंभजे महागणपतेर्मंत्रमष्टवाररंज
पेततः गणिमैकाक्षरंबीजंगुणकोस्यमुनिर्मतः दे
वोविघ्नस्यरक्षदोनिवृज्ज्ञायत्रिनामकं अपंचास्याप्ये
धागस्यसांगतासिद्धिर्दितेव चतुश्चत्वारिंशसंख्यान
पार्श्वेविनियोजने अथवर्षसूर्धेयुक्तेनकुर्यादंगानिये
नतु दंतपाशांकुशवरकरंव्यंतंचतगण्डेले सीहृग[?]
भेवेदंमौलिसंग्गभूषितलंदे एकवारंजपेनमस्त्रा
ग्णानोत्वेतिवेदिकं गणेशमालामंत्रस्यमुनिर्भ
गणकःसृतः छंदोमित्रगणपतिर्देवतापरिकी
र्तिता फ्रौंक्रौंतारौनमःसर्वडेन्तेतियाधिपंततःसर्वा
र्थसिद्धिदायतिसर्वेडःखप्रशेत्तिच ततोमनायमुक्ते
हिभगवन्त्वादयतिच लेभयतिद्वयंफ्रौगगणान
मोवक्लिगेहिनी क्रौंह्रींमिस्यपंचपंचाशाद्वर्णामंत्रउ[?]
च्यते जपेदिदंचतुर्वारंमुख्यादिसहितामसेत न्या
सपूर्वंत्रिवारंतुमात्रिकांध्यानपूर्विकां सखादिसम

मे
रु तं
६५

65

वर्गैस्त्वग्रहान्मप्रविन्यसेत् मुविबाहूःपादयोश्च
जठरेहृदयक्रमात् मरमायाश्चहंसश्चस्वाहेतिवे
नः श्रपंचयोगमंत्रायमष्टाभिः समुदीरितः श्रपंचयो
गमंत्रस्यमुनिर्ब्रह्मासमीरितः परमायासमाख्याते
गायत्रीछंदउत्तमम् मरूपंसमाख्यातेदेवताविल
यात्मके अव्यक्तेव्यापितेनित्येसर्वव्यापिनिरंजने
चिन्तामणेःपंचवर्णैः श्रपंचमन्त्रसंस्थितैः ह्रस्वदीर्घ
नस्थकादिवर्णैः हर्वसमन्वितैः तारमायादिकैरं
ग्रैःहरिहरारावैः षडंगानिप्रकुर्वीतज्ञातिपुज्ञा
निर्दशिके वेदादिपंचमन्त्रुभिःपरिचीयमान मौने
गम्यमनिशंजगदेकमूले सचित्सममलगामनश्च
मध्यततेतेजः परंभजनेमाइंकेपाङ्गराशिं वर्दा
माययोरस्तेतत्कारात्मात्सविंडकान् इष्टग्रहार्थे
स्वाहेतिवदनेहृदि विन्यसेदिमान्वैर्णानाम
कौजहाम्यहं पंचक्रमाप्रकारानमकारायायुम
ऊनन्त् विसर्गांतनामसहकारान्तेविसर्गेस्मात्स्वा
ले पंचप्रपंचयागाख्यामात्रकान्यासईरितः एकं
शान्तेनोयोगपीठाख्यामसमाचरेत् तस्यैवमुक्तंच
ततःस्वस्वमंत्रमसंचरेत् प्राणायामंत्रयंकृत्वा
मूलमंत्रणसाधकः ।:

विमसेतद्दर्षिच्छेदादेवतानियथाविधि करोगन्या
सस्तु(न्या)सस्वनामसन्न्यात्समाचरेत् ततकल्पादिना
न्यस्यानंतरंमुद्राप्रदर्शयेत् आगमोक्तेनमार्गेण
न्यासानिसकरोतियः देवताभावमाप्नोतिमंत्रसि
द्धिःप्रजायते: योन्यासकवचच्छन्नोमंत्रंजपतियः
प्रियेः हृष्ट्वाविघ्नाःपलायंतेसिंहंदृष्ट्वायथागजाः
अकृत्वान्यासजालंयोमूढात्माकुरुतेजपं विघ्नैःसवा
तेनुनेव्याघ्रैःस्वर्गांमृगशिशुर्यथा मासेनप्रवुरव
नफलानामपिसूदिता दुष्कर्मासोःमहिमाकल
यितेकामतस्वरेत् ॐह्रींमितितत्पिजामोमुद्राया
वेयनस्स्ते दर्शयन्मूलमंत्रेणहृस्वविजनसेप
जेत् ध्यानंकुर्यात्ततोमंत्रीतत्कल्पोक्तविनंतना
तदपिविविधंप्रोक्तंसगुणंध्यानमुच्यते यज्ञीवव्रह्म
णोरेकोसोहस्मामितिवदने तदेवनिर्गुणंध्यानेम
तिवत्तुविदोविदुः अष्टमलप नववेयथावदवधा
रये वामनादीसमाकृष्यकिंचिदाकुंचयद्गुदरेच
येत्समभागिनिजिह्वांतालगनात्स्वरेत् शक्तिंशिव
परेयाव्यकिंचिदाकुंचयदयः हृन्वेवन्नयजेत्सीठ
न्यासमात्रेणमंत्रवित् तस्मिन्पीठस्थितामिष्टदेव
तामूर्तिविग्रहां ध्यानायजर्चदनायेमानैसेभोजनाल

मे कृ ते ९९ कैः भोजनावमरत्वेनतञ्चष्टदेवं समाचरेत् शक्तिश्री
वपरेयाज्यं किंचिदाकुञ्चयदद्यः कृत्वैवं तद्यजेन्मी
ठंमासमात्रेणमंत्रवित् तस्मिन्पीठेस्थितामिष्टदेव
तामूर्तिविग्रहां ध्यात्वायजेद्देवनांधेमानसैर्भोज
नांतकैः भोजनावमरत्वेनतञ्चष्टदेवं समाचरेत्
मूलाधारेसमन्त्रकोणेत्रकुंडल्यग्निसमसज्वले आत्मान्तरा
त्मवरमस्तानात्मचतरस्रके धर्माधर्मौ विनेयम
मूलमंत्रपुरःसरं श्रंहुजुहामिस्वाहेतिप्रत्यकं जुहु
यात्ततः श्रंहुतासमस्पेत्यमकामक्रोधादिकं हु
विः ममपवश्चवश्रुवः श्राक्तः हृष्टलाश्रुग्रहीरित
तदन्ततन्मयोभूत्वाजपेदष्टोत्तरशते
वेसंपर्तीदेवतायैनिवेदयेत् मूलेनतत्
पूजाचक्रंसमुद्धरेत् ततःप्रणम्यवगुरुं
वशवर्तिनः सर्वकर्मरचितैःपीठभूपाला
लाकृतीर्णरचितेयंत्रेसमाराधयकामदं
टिकंस्वच्छंमनोभिलषितंप्रदंमते पंचत्वस्का
यंत्रेराज्यदंतत्किंशुकिदद्देत मानिकरचिते
शत्रुविनाशनं लोहेकृतेमारकंतेयंत्रेसर्वं
श्रीखण्डेशान्तिदं लोहत्रयाद्भवंयंत्रंसर्वसिद्धिकरंमतं
श्रीदिव्यपूजार्थंधनराज्यदं ताम्रेपौष्टिकं तत्कंवदन्ते श्रीपर्णीपीठ
वैडूर्येवस्त्रलाभंपनभूर्जेपत्रेव
तःपदः

गाण्डकीभवपाषाणो भुक्तिमुक्तिप्रदस्ततः भूमौ सिंहर
रजसारचिते सर्वकामदे सीसकांस्यादिष्टकृते सैप
त्तिसंस्ततिं हरेत् फलकामापरैर्भिन्नो स्थापयेन्न कदा
चन स्थापिते यदि मोहेन नाशयेत्तं ज्ञनेकुले अग्निरेव
ले विस्तारं प्राकृप्रमत्त लिंगोन्नरे पलप्रमानकर्तव्य
मर्ध्ना पीठमनाहरे पर्श्वाङ्गुलंद्वेप्रकुर्वित संसमान्ततः त
स्मिन् पीठेन निर्माण पूजाचक्रस्य कारयेत् माणिक्या
दिक पीठेन मानन्यनन दोषकृत श्रीपर्णीचंदनादी
नाम पिंके चेद दोषकृत् लेखं शुभग्रहोपेतन कुलग्र
णसालिनि अभिषिंकारयेदोषां स्वर्त्तादितिथ्यादिको
तोज्ञाज्ञेड्रवेः प्रपाप्तेनालिकेलीभसाततः अभिषि
च्याध्यतो येनकथितेन नलेपषेयेः आवाप्तासंख्येतल
रोवक्रेस्ताध्यपूजयेत् गंधपुष्पैर्नैवेद्यधूपैर्दीपैर्नैवेद्य
देपणेः त्रिरात्रं पूजयेद्देवी विसर्ज्यं चततथा निशि म
कौरेपंचभिर्युक्ते चरस्तु चामिनार्चेन शिष्टायां शक्ति
पूजा च ह्वतीजागं च कौलिकाः एवं दिनत्रयं कृत्वा त
तो नित्यक्रममभजेत् एवं देवी प्रतिष्ठायां क्रमः सात्वि
यकारकः स्त्रीशूद्राणां वामिना च कौलिका नामयेवि
धिः महापापं न कुर्वंति पशवं द्वेदमार्गगाः अग्निःशू
विर्वततमःशूविर्वतेविप्रः श्रुतीरिते आख्याननैस्सल

मे: रु तं ६७

67

गुभिः साध्यावेधननाशितैः पातकैस्तन लिप्यते न सं
नैपशवः स्मृताः वाममार्गा पाशिमे येत्रे सद्यो ग्निसमते
जसे पापिनो हृष्टिदेहेन सलकाने यथा रविः यथास
स्तिदिनकरो वेधसर्वनिरीक्ष्यते दत्तमस्यापितो येत्रेत
था तु गुणपत्मलीमत सर्वेतोषामवभूतानां तल्पतुः स्व
स्वादेभो वामदक्षिणहस्तौ च ततस्तस्मा ग्रौ दिवौकसां प्र
थामतश्च रथीनां वामामार्गे दक्षिणगाके शेमानथैव
गैप्रिकाद्याकाद्यविभेदतः कुण्डगोलकाजाति वि
च्युतोऽस्य ये विश्रामे वामाः परिकीर्तिताः ब्राह्मणाहा
कृहेषीमसेमासनतैमेश्रुते श्रब्राह्मणवामामार्गे प्रवृ
लैलसैविते कौलवामन सिद्धमेवन संशयः सिद्धि
संजायतमथांनरकोयेव केवलं श्रीदेवदेविते मं
विश्राम्भतारणं चेरत् यानतिर्मितये त्राणां प्रतिमा
विशेषतः श्रग्निः सप्तिवोजमिति सर्वं सप्ति स्याते
श्रुनिचित्रप्रकलेउके देवताग्निः प्रकीर्तितः श्रग्नि
देनरहितं सम्कमेतच्छेतजपन् श्रविधिचेच्छ्रुहोतोयं
स्तितः संपूर्णसूत्रकैः श्रमृषिवेच्छ्रुताहमाः रसताय
णमिदं स्मरते तालयेद्दातया येत्रमादायलेन निसमे
यिष्टानकार्यैः काष्ठसमर्पणादैः केवलं जलात् पवं स
तालितं येत्रमेरत्येद्वदनादिना ऽरतस्थापयमीठे द

धाम्बुभ्यांजलिं ततः मूलमंत्रेनाथवामे स्वस्य देवाग्र
तस्त्रैरेत हृज्जेन वेष्टिते सम्यक् त्रिकोणं चवृत्तंनाभ्रसा
नहृद्विस्त्रन रसंचविंदध्यात्मनस्यमुद्रया संपूज्यगंधे
र्दैश्च मण्डलायनमोऽनेना श्रेगानि चवर्ष्यादिकोणेषु
९रत्नषा दिल्वांसमभ्यर्च्यौशवाधारंप्रविन्यसेत्
आधारेण विनात्रेसानत्रसिद्धिवमानतः तस्माद्विविध
दाधारं त्रिपदंवाचतः पदे पद्मामेवात्रिकोणंवायोग्य
मेथात्वजमुततः मूलान्तेवास्तुकाधारणात्रेसंस्थापया
निच अत्रामेखादिकाधारमण्डलस्यापयेदथ मवे
धर्मप्रदेमस्त्रकावदे दशकलात्मके फ्रान्तवह्निमण्डले
वेदवनामवर्काननेयेत् ततः श्रीपात्राधारायनमः श्रीका
प्रपूजयेत् वह्नेर्दशकलाः पूज्या सम्यक् प्रोक्ताः प्रदक्षिणं
श्वस्वमंत्रेणच ततः कनकादि विनिर्मिते शंखोदिपा
त्रमथवाशंखमंत्राणनाजलैः प्रक्षाल्यागुकदेवार्घ्य
पात्रंप्रतिष्ठापयामि एवमुक्तातदाधारे संस्थाप्यैवव
देमनः अर्घ्यप्रदेहाद्वादशेतिकलात्मनेवेदततः सू
र्यमण्डलमस्त्राम्यार्घ्यदेवस्यनामत अर्घ्यपात्राय
चनमोमनुनातेजयेत् तन्मात्रमथ्यतत्रैवभावयेद्
विमण्डले षट्कोणंतत्रवांगानिपूजयेत् पूर्ववत्ततः
कलाद्वादशासूर्यस्यप्रोक्ताः पात्रेप्रदक्षिणं ततः स्वधा

मे· रु· त ६८

मंयेस्तोये मूलान्ते मातृकापठनं विलोमाद्युदयेत
स्मिन्पूजकोमंत्रनाम्रना ॐ सं कामप्रदे स्वाहा षोडशी
लिकलात्मने: नमः पंचदशार्णीयमंत्रशेविप्रपूर्ये
गंधपुष्पाक्षतैर्तयंवह्निशाग्रतिलसंछिपात् ॐ चौ इय
पात्रस्यशोके दृष्ट्वा हूकेस्तनः ननोयेगंधपुष्पाद्यैः पू
जयित्वा समस्वेयेन कलाषोडशाकेचांद्रपश्चात्सं
कलात्मक प्राणनिष्ठाकुर्वीतपूजान्तेमायकल्पतः
प्रावनिध्यसमावाममूलमंत्रेणतत्रतसंयोजनेत्र
मेत्रेण पुष्पमस्पशिवात्तुना प्रदेर्शपमालिनीमुद्र
याप्यत्तुमंत्रया ब्रह्मनिकूपविधिववित्रयाविज्ञे
नमायकः ध्यात्वष्टदेवतां तत्रसकलीकरणंचरे
ऋंगत्यासेनवाम्हेनकलयंचांगिर्शोदशा नेत्रमंत्रे
णामंवीक्ष्यमुद्रांगामंसविमंत्तया अवस्त्यततोदी
पमुद्रयायानिरूपया गंधपुष्पादिभिस्तत्रपूज
येदिष्टदेवतां छांगानिचमंपूज्यमंत्रयेत्स्वरमं
त्रतः अष्टतत्सतत्सार्चोच्छादयेत्मत्स्यमुद्रया तच्छि
ष्यजनेतेकिं विक्रमस्तोयं विनि:क्षिपेत अर्चयेस्यांनि
वेद्यागेपायमाचमनीयकं मधुपर्कं चसंस्थाप्यवि
कोणपुत्रयथाक्रमं पंकैकपात्रंमूलेनसंछादकानि
मंत्रयेत् मधुपर्कंसमस्तोदेदयितद्वेतनलभ्यते

दपितृयंत्रगुरुः तोद्रैवतप्रतिनिधिर्नेहि पर्मेपम
दैदेवामयुसंज्ञंतदुच्यते नदाप्यतेयेनकर्मतत्सौ
केमधुपर्कके कांस्यस्यवाथरौप्यसेशेवेशात्वप
रौद्रेरौ महाशंखावाममार्गोस्फाटिकेग्रहनायके
दत्तिणोधोत्तणीपात्रमेदयाद्भिः प्रपूरयेत् किंचिद
ध्यांम्बुसंगटस्यप्रोत्ताणंभसिधोजयेत् पुनराचमनी
यार्घ्यपात्रेसंस्थापयेत्ततः पाद्यश्यामाकदूर्वात्रविल्व
कांताभिरुच्यते जातीलवंगकंकोलैमतमाचम
नीयकं कुशपुष्पजवव्रीहिवक्रमूलतमालके दा
पेयस्तोत्तणीपात्रेशलिलेप्रणाव अज्ञाभिरद्भिर्विहि
तेपुनराचमनीयके इच्छाभावेतथाःतालितालि
उलाःशुभाः अर्घ्याद्यादि॰॰ पात्राणांफलेवसेशुभा
शुभे सर्वकामप्रदंस्वर्णेगेप्यमायःसतप्रदं सौभा
ग्यनामपात्रेणयर्मेहद्धिलतमस्तुनमेया नारिकेलेदेव
तेष्टिःपुष्टिकनाचसंभवे लक्ष्मीप्राप्तिर्विल्वपात्रेश्री
लिंपंवत्सलहृतजे मारणोच्चाटनेलोहस्तंभःपाषा
णजेभवेत् मंत्रस्याराधनेकाष्ठंवाममार्गेतत्नोवि
के रत्नादीनांतपात्राणिशुभेरवाकितानिच अर्घे
नैवेद्यपूजार्थंवलिदानेप्रकल्पयेत् पात्राणामादरः
कार्यःपात्रात्सेवोत्तमानिच वलिहोमक्रियार्थेहिवि

नापात्रेनसिद्ध्यति षट्त्रिंशदंगुलेपात्रमुत्तमंपरिकी
र्तितं मध्यमंतत्त्रिभागोनेकनिष्ठंद्वादशांगुलं व
स्वंगुलविहीनेनतुनपात्रंकारयेत्क्वचित् नाभिवि
रमध्यानिपुण्डरीकाकृतीनिच शंखनीलोमलाभा
तिपात्राणिपविकल्पयेत् स्वर्णादीन्यतिशस्तानिवि
शाटीनांक्रमेनच सेवयेत्मातणीपात्रेनोयेमूलाल
मुद्धरेत् आत्मानेयागवस्तूनिपूजाद्रव्याणिमूले
दशांगुष्ठेनमुद्रांचदर्शयित्वाहृदियमता योगपीठ
मासदेवतांतत्स्थानेषुपूजयेत् मणिपीठेभावन
यानतःपूज्यास्वदेवता आत्मानेदेवतारूपंध्याय
न्मूलेनपवत पुष्पांजलयादेयामस्तकेहृद
यगुह्ये पात्रद्यासर्वगात्रेचपूजयेचंदनादि
भिरूपयोरेस्वनैवेद्यविनिवेदयेत् गुरूपदिष्ट
विधिनाशेषमर्मैतत्समापयेत् श्रोत्रणपह्निः प्रयुंजी
नसर्वमेतत्समाह्निनः ततस्थात्मनरंकार्यमयि
कार्यंत्रवीमितो मूलाधारेचततःकोणमभितुउविचिन
येत् तत्राग्निकुण्डलीरूपध्यानकालेसमुद्धरेत् यमोयमस्वि
दीमेआत्माआमनसाष्कच सावस्त्रावस्मनानिममेकही
नेरोम्यहं शुण्यजहामिस्वाहेतिश्लोकानेसार्द्धेरेमनः
कुनसुंलषुः श्लोकः पुनःपापंजहामिव क्षमाकृतेच
संकल्पाविकल्पायस्मैपवव

कृत्वाऽष्टपंक्तिकं स्वाहान्ते पुनः श्लोकमिमं पठेत् प्रकाश
मर्धहस्ताभ्यामवलंब्योत्पनीमुद्रं धर्माधर्मकलास्ने
हपूर्णे वह्नौ जुहोम्यहं स्वाहान्तेनाहुतिं दत्वा प्राणा
यामशिरोयतः निरस्तनिखिलोः पोपि मात्मानं वि
मर्शयेत् स्मरेत् प्राणायामत्रयं कृत्वा रुष्यादिन्यासमाच
रेत् कृत्वा षोडशमासं च मंत्रमष्टोत्तरशतं जपित्वा दे
वताजेतदर्घ्ययदर्शितो येतः पूजाचक्रं समभ्यत्वाव
हिर्यागं ततश्चरेत् पूजापिठं विशोध्य पूजयेद्भी
ठदेवता गुरुपंक्तिरुद्रकन्यामहागणपतिक्ष
वाक् पूजयेद्दनलादीनि देवस्याय समभ्यर्च गणे
कःस्थापितःस्यात् रुद्रकालानललस्तत मूलप्रकृति
साधारशक्तिं कूर्ममनन्तं वाराहं तस्याः दंष्ट्राय पृथि
विमर्चयेत्ततः तस्यां सुधाम्बुधिं तस्मिन् द्वीपं रत्नवर
त्नजं स्वर्णशिलं च तन्मध्ये तद्रूपं समन्ततम तत्म
ध्ये कल्पवृक्षास्ततन्मध्ये रत्नभूमिकं स्वर्णप्राकार
मेखलान्तन्मध्ये रत्नमण्डपं तस्यान्तः स्वर्णवेदीव
रत्नसिंहासनं पुनः वेदीमध्ये आवलिंपपूजयेद्व
दनादिना पूजाचक्राधारपीठं सिंहासनमिति स्यात
तस्यादेपुजने स्यामकथ्याग्नेयादिषु वायुर्वारुणके धर्म
घत्ने रक्षे ज्ञाने कुले च सिंहवत वैराग्यभूतवसीते

मे
रु·तं
७०

ऐश्वर्यक्रमस्तु क्रियवत् अथ यमादीन्दिक्षु वर्णान्पीठस्या
धःसमर्चयेत् मायाविपयच तन्मध्येन तन्न्यासाकृति
जेजत् तस्य मुक्तिं जपेत्सदा अष्टाष्टक्रतिपत्रकं ध्यानं द
कल्कंकमविज्ञाले विकारकेशरे कर्णिकामात्मकार्णि
तमन्त्रेषुक्रमाच्चयेत् सिद्धीरष्टौ क्रमात्योक्तत्वनिमाव
प्रकामता लघिमशित्वमहिमावशित्वप्राप्तिर्गोवे
केशरेषु तथा मध्ये पूर्वादिषु यथाक्रमम् तत्त्वमन्त्रेणाति
पीठस्य नवशक्तिः प्रपूजयेत् पीठमन्त्रेण गायायःयी
टमध्ये ततो द्वियेत् चक्रपीठं नवमातृकैः स्वे स्वे दे
जनामभिः मध्ये षड्बीजलिंदयामी पीठमन्त्रेण साय दे
मूलमन्त्रसमुच्चार्य षट्छानेपीठनामसव मूर्तिचक स्य
यामीति मूर्तिमध्यवितिः लिपेत् प्रतमूलंसमुच्चार्य ये
वनाम ततः परं मूर्तिं प्रपूजयामीतिनाशुष्ठेन समब
यत ग्रंथयष्टदेवताप्रीत्येयजेदायतन्नामपि ईशाने
शजशिवाहराविशेषाजेनसाः रवावीशशाजेभौमा
देव्याविशिगाभास्कराः गाणपशाजेशभादव्यामपच्याई
शादिकोणतः एकपीठेपृथक् पूजाविनायेत्रेकगोति
यः देवताशापमामोतिगोरवेनरकेत्रजेनत् नेत्रेणपू
येयंत्रेमदेवशापमामयात् शावाभदेवतामेकामब्र्ये
वीमदेवतो अन्यंत्रेमपूजावादेताशापकारिणी

पूजनं वज्रमूर्तीनामेकपीठे भवेद्यदि पृथक्कुवंदनेतु
द्याणीपूपदीपादिनेत्रतः खंडिते स्फटिते दग्धे भ्रष्टेमा
नविवर्जिते योगेन हृपशुस्पृष्टे पतिते दुष्टभूमिषु
अन्यमंत्रार्चिते चैव पतितस्पर्शदूषिते दशस्वेतेषु
नोकुर्युःसन्निधानं दिवौकसः गणेशसूर्यविष्णवी
शदेवीनां पूजनं क्रमात् दशस्थानानि देवानां पूजा
र्थं कल्पितानि च सान्निध्यं सर्वदेवानां भवस्यतेत्रतो
भवेत् मंत्रसंजीवनं तत्प्रोक्तः प्रतिमायां शरीरवत्
सिद्धायामपि सामर्थ्यं विना मंत्रफलेन हि शिवलिं
गे मणौ यंत्रे शालग्रामे घटेथवा स्थंडिले मूर्त्तिहृदि
स्थानेष्वेतेषु पूजयेत् भूमौ चैव कृता पूजा पुत्रायुर्हृन
नाशिनी दशांगुलप्रमाणो वा अथवर्द्धोप्रतिमाविस्ता
गृहेषु गृहमेधिभिः पंचसूत्रसमायुक्ते शिवलिंगम
र्चयेत् गृहस्थानां भुक्तिमुक्तिधनारोग्यप्रदं ततत्
लिंगमस्तकविस्तारो यावत्तावद्वदीर्घता लिंगस्यलि
गशालकाया जलहार्यामलंथ्यैव च लिंगपीठस्य पंचानां
समंतात्पंचसूत्रिका शालग्रामसमुत्पन्नैर्मृण्मयेवत्पर
मादृता गाणेशकाशाकप्रसन्नं भवेत्सममदेवताः सर्वेषु
गाः सर्वदातेजननामितिनेमराः तस्मात्स्वतपमाहि
ष्ठात्रलविस्मयमहेश्वराः वरदास्तेसमुपक्कावत्रेमारु

मे
कं तं
५८

स्पृष्टतो ऽशक्तास्मेवं दानं नदा समास्त्वयाकुथा
प्रतारणं मम स्वराः कृतं यस्मादतः पुनः कीटयोनी
प्रपद्यथाः क्रुद्धा स्तस्य सपंद्यतो अविचार्यैव येन स्वा
यायत्नपंसाद्दृत नेनकर्मविपाकेन जडा कस्मान्नदीभ
व श्रमोस्मनाणेपंक्तवैस्पं महाकालाहरो भवत् प्रके
पिताः स्वराः सा च ब्रह्माणे तव्यजि शिवः ब्रह्मयाहि भस्म
शापादस्मोस्पपतितेक्रुथा इति देववचः श्रुत्वा ब्रह्माणं
रमब्रवीत् शिवः प्रोवाच योतारमहं संहारकारकः
वेस्सृष्टिकर्ता विस्नुस्तुपालको ब्रुहि मत्तरः सप्रष्टुं ध्यो
स्यासंस्यस्तु भयो मे भवेदिति इति माहेश्वरं श्रुत्वा वच
विस्नुरब्रवीत श्रृणु ब्रह्मन्महादेव श्रृणु देवी राजा
न मद्रणो ब्राह्मणा प्राह्ममा तेगोशापतो उत्र भविष्य
तस्यायोमे तेकारिष्यामि कलेवले श्रोर्मं भविष्यति य
दान्तमेदोमजंसभवाः पाषाणान्तगताः कीटावज्रा
त्याः प्रभविष्यथ श्रेयेव गाण्डकी पुण्या गंगा तस्य मह
नदी गाण्डकी गिरिराजस्य दक्षिणे दशयोजने वि
णेतस्मिन्तटे त्रपुण्ये तत्र महीतले वक्रतीर्थमिति वि
नविष्णुलोकेषु विख्याते शालग्राममगता देवा देवोत्त
गावतीगतः उभयोः संगमो यत्र मुक्ति स्तत्र न संशयः
सर्वदेवप्रीतिदा भुक्तिमुक्तिप्रदायिनी

भवेत्तस्मान्न पाषाणाद्येन दन्तगताः सदाः पार्थिवाः सं
विनाः सर्वे वज्रकीटा भवन्तीति अनेनैव तद्गण्डक्याः उ
त्रैव भवनामपि भविष्यति न देतस्य विकृते देवतोद्भव
विज्ञायेयेद्वेषिष्यति सा प्रीता न स्य देवता न यत्र स्थन सू
नैस्थ न हृत्तस्यापि पूजनात् संतोषो जायते तेषां गण्ड
कीमर्दनाय था इति विष्णुवचः स्कन्दाब्रह्मा वचनमव
वीत् स्नीयवर्णा शिला पूज्या ब्राह्मणाद्यैः सुखो मयेस्नि
ग्धा शिला मेत्र सिद्धि कृपा सिद्धिं करोति च मेचकाकीर्ति
दाधीतोगारवत्साद्यणोहरा पाण्डुरा पापशमनी मलि
नापापदीकरा पीता पुत्रफले दद्यावरवर्णा सतो हरेत्
नीला संदिशते लक्ष्मीं धूम्राभा हरते मतिं रोगप्रदा रक्ता
वर्णा सिंदूराभा महाकलिं दारिद्र्यकारिणी वक्रा समा
सर्वार्थसाधिका स्थूलानि हन्ति वैवायुः सूक्ष्मा स्वल्प
निहरेत् पूजाफलं लांछितया निष्फलं लांछनं विना
कपिला वितिवैकस्य नेत्ररोगं च कर्बुरा भग्ना भगकारिणी
यावक्रचक्रापमानता हृष्टमुखीकलत्रघ्नी हत्वचक्रा
स्तत्रा लक्ष्मीं हरेत् संलग्नचक्रा तस्य विवद्धचक्रा महागदं भ
मचक्रा तदारिद्र्यं सर्वनाशं वधोमुखी उष्ट्रादिकव्या
लमुखी विषमा विविधापदं विकृतावर्तनाभिः स्याद्वि
कारान्कुरुतेव कृत् वेशद्वेरोगदहस्या नाना नारसिंज्ञो

मे
कृतं
७२

प्रजायते रेखावर्त्तोऽङ्कः स्वराज्ञीयथ्यासूक्ष्मानथ्यामुखं
ययास्त्रिरथ्यास्तथ्यालक्ष्मीन्नृहिभेदाननतः शृणु लक्ष्मी
निःस विज्ञेयो यत्र पद्मं सचक्रके केवलावनमालावा
हस्यानामभीष्टदः वासुदेवस विज्ञेयो यद्वारे चक्रयु
के निरंतरे समं वापि सम्येतः पापनाशनः संकर्ष
पापनाशनः संकर्षणः स विज्ञेयः प्राकाख्याचक्रयुग
के सलग्रे पूर्वभागोस्य सहदलः सुशोभनः प्रद्युम्नः
लम्बः स्याच्छिद्रदीर्घविविचित्रे सुषिरान्तर्वक्रछिद्रं पी
नदष्टप्रदायके अनिरुद्धस्तु नीलाभो वर्त्तुलश्चाति
भनः रेखाद्वयं तत्र द्वारि पृष्ठे पदे नलांछिते केशवः
स तु विज्ञेयः पीकेवाद्वयमेव वा याम्यापरस्याचक्र
ह्वतः कोणसमा गयकृत् नारायणः श्याम वर्णाभो
केतथावृत्ते दीर्घे रेखा समा युक्तो यजिने सुखिरं पृ
हरिकृपाशिलासायस्या उर्द्धं मुखे भवेत् हरिवदप्य
नेद्वारे भुक्तिमुक्तिप्रदातास परमेष्ठिस विज्ञेयः प
चक्राङ्कितनल्लयः विल्लाङ्कनिष्क्रमुक्तामः पृष्ठेवष्ठी
रेमहत विष्णुस्तु कृष्णवर्णः स्यात्स्थूले चक्रस्य शोभ
ने द्वारोपरि तथा रेखा दृश्यते मध्यादमतः नरसिं
हस्तु कपिलः पृथुचक्रो हृदन्याचः त्रयो वा पंचवत्र
विन्दवोरदहितो नेमत् कपिलो नरसिंहस्तु गुरुस्ताद

निभोभवेत् स्थूलकंदृयंमध्येद्वारेरेखासुशोभना
महान्नसिंहोविज्ञेयः पूर्वोक्तैर्लक्षणैर्युतः लेखाश्चके
शमाकारामुखेदीर्घंभयानकं लक्ष्मीन्रसिंहोविज्ञेयः
स्वनश्चक्रः सविंदुकः पूर्वोक्तलक्षणैर्युक्तो वनमाला
विराजितः वराहोसौशक्तिलिंगेवक्रेचविषमेतथा
इंद्रनीलनिभःस्थूलस्त्रिलेखालांछितोभवेत् पृथ्वी
वाराहनाम्नीसायावाराहाकृतिःशिला आनम्रोवैव
रैखिकायानराज्यप्रदायिका मत्स्याख्यासाशिलाज्ञे
याबिंदुत्रयविभूषिता कांस्याङ्गावाखर्मानिभादीर्घा
साभुक्तिमुक्तिदा कूर्माख्योत्तशिलापृष्ठेवर्तुलावानु
नाभवेत् हरितेवर्णसंमायर्तैकलक्षमेनववर्त्तिता शि
लाकूर्मकाससविज्ञेयः कूर्माकारस्तयोभवेत् वक्राकि
तानथा ब्रह्मापूजितानामाप्रकृष्टप्रभा हयग्रीवांकुशाका
रारेखावंक्राससमीपगा वरुविंदुसमायुक्तेपृष्ठेनी
लेदलकं ज्ञेयःसम्यहयग्रीवोहयग्रीवासमाशिला
दीर्घायारेखयायुक्तारेखावालनाइस्मिभवेत् हयशी
र्षःसविज्ञयामुखेयस्यहयाकृति पद्माकृतिभवेद्धा
पिसान्तमालेशिलास्तथा वैकुंठंचक्रिलवर्णाभस्त्र
कैमकन्तथाधज द्वारोपरितथारेखापूजकारास्स
शोभना श्रीयरस्तनथादेवस्त्रिचक्रिनोवनमालयाक

मे
का तं
१४९

दत्तकुसुमाकारो रेखापंचकभूषिता वामनः स तु
विज्ञेयो योनिकः स्वस्वर्वतेरः अतसीकुसुमप्रख्यो विं
डुनोपरिशोभितः हृषिवामननामा तु ऊर्द्धोधस्त्रङ्कु
संयुतः महाद्युतिरनिकेतस्वः सभितेत मदायकः
सुदर्शनस्तथा देवः श्यामवर्णो महाद्युतिः वामपा
श्वेनथा चक्रे रेखैकैव तद्दक्षिणा सहस्रार्जुननामा
सोनानारेखोमयिभवेत् चक्राकारायतपंक्तिः सन
पुष्टवदायकः स्थूलो दामोदरो यस्य मध्ये चक्रे प्रति
ष्ठिते उर्वीभेदारिसकीर्मिः पीतो रेखायतनप्रदः राधा
दामोदरोत्तेयउद्धोयस्स्रक्रमानुविरे नातिदीर्घश्च खं
मध्ये लेखा रेखासमभोमादः दामोदरः स विज्ञेयो यस्य
कठयलोछितः सुलभभवच्च विलक्षजितः सा खेदः
सदा श्रनेनो वक्रवर्णः स्याज्ञागभोगेन चिह्नितः श्र
नेकचक्रसंभिन्नः सर्वकामफलप्रदः पुरुषोत्तम
नासो यस्य दिल्लविदिल्लच ऊर्द्धामास्यानि दृश्यन्ते पु
कर्माथफलप्रदः योगेश्वरः स विज्ञेयो लिंगयस्य
शिरोगाते ब्रह्महत्यादिपापानां नाशकाय योगसि
छिदः पद्मनाहस्तथा रक्तपंकजस्त्वं संजनतः तलस्प
शिता निमेदरी ह्वास्तीपुरो भवेत् रश्मिमतालोहिरण्य
सावेडामः स्फटिकोपमः अथवा जायते नानास्वर्णरेखा कि
रचितः

गरुडः स तु विज्ञेयो मध्ये पतेद्यान्विते सुदीर्घोद
रपत्रे रेखा स सर्वविघ्ननाशकः जनार्दनः स विज्ञे
यः केवलानि स्फुटानि च यस्योदरे तु चक्राणि चत्वारि
पिन्दरमिहात् लक्ष्मीनारायणो ज्ञेयो वनमालांकि
तोदरः स त्वमद्वारस्थ न स्वक्रो भुक्तिमुक्तिप्रदायके हृषि
केशः स विज्ञेयो योऽष्टचक्रः कृतिर्भवेत् नमभ्यर्बालम्ब
त्वर्णे विद्या च समीहितान् लक्ष्मीनरहरिर्ज्ञेयः कृलव
सिः स विड्ढकः वामपार्श्वसमे चक्रे रदरस्याभीष्टदाय
कः त्रिविक्रमस्तु विज्ञेयः श्यामवर्णो महाद्युतिः वाम
पार्श्वे च क्रयुग्ममेकारेखा तु दक्षिणा कूर्मोज्ञेयः शिला
कृष्णा समचक्रा च विचक्रिका प्रदक्षिणावर्तकृतावमा
ला विभूषिता चतुर्भुजः स विज्ञेयो द्वे चक्रे मध्यदेशतः
वनमः पार्श्वगा रेखा वो दशाहोमसम प्रदा विसोहेदि
द्वंमेषाकारश्च देवावामहरि विसर्जयदेव पूजान्ते प्रति
ष्ठिनात्र कारयेत् शालग्रामास्समाः पूज्याः समेषु द्वित
येन हि अस्समाने व पूज्यन्ते पकः पूज्यन्तेमोनमः पू
ज्यन्तमोनमः शिलाद्वादशया निर्मभक्तेण संपूजयेत्र
रः दिने दिने पम वृद्धिः पापनाशश्च जायते शालग्रा
मशतेय लभक्त्या संपूजयेन्नरः शतेदिनानि यस्त्वेन
कृतः कामः स तिष्ठति शालग्रामामतत्वरूपाश्च गणेने

मे: रुतं ५४

घांतललक्ष्मणे यत्स्वनाड्ढवदिष्टमिहलोकेपरत्रच
शितामःसविज्ञेयःसलिंगाकारतोगतः स्वयंभुलिं
गाकृतिमानंमत्रसिद्धिविधायकः ग्रवकःसत्वक्षि
योविंडत्रयविभूषितः मूलाकारानथारेखागतश्चल
प्रदायकः पूजितःसतविज्ञेयायत्ररेखाजतासमोः
तिम्नापत्रप्रदृश्यन्तेसोचिंतोज्ञनदायकः शेभ्रुल्लणा
एउरोजयोविंडःक्रमसल्लमसल्लके विल्वप्रमाणलेज
सौपूजितस्त्रीवशंकरः ईश्वरःसतविज्ञेयारक्तोविं
उल्लमसल्लके एकचक्रोद्विचक्रोवाभ्यंतरेयस्त्रगोपं
मतेजयः सविज्ञेयःसल्पस्सतविनाशकः श्रयस्रं
तउर्हवस्वनारेखात्रिस्थूलमान् वेदशेखरनामासा
वर्द्धवर्द्धकतिल्लके मध्यचक्रद्वयंतस्यसेवनाद्रोगा
नाशने रुद्रःसएवविज्ञेयःकपिलोमूर्द्धिरूलितः
वक्रमध्यभवेद्रेखामारयेत्रसतति शालग्राममध्ये
वंसेशक्तिकीतसमुद्भवान् यषांपूजनतोदेवीभवा
णीस्वप्रसीदति श्रीविद्यासातरिचक्रमूर्द्धिच्छेत्रप्रदस्था
ते वामवंशोकितेमूर्द्धिस्त्रिगणाशपामाशिवरेखलदा म
हाकालीतसोत्रयोयानिविकमममलित हतास्सलावि
पिटाववाममार्गेणपूजयेद्यत वाराहीतवराहस्यविविंति
नेतःसक्ताविना स्नापितावलिरके:सायदर्थमहयेवें

विछिद्राद्याः सर्वशिलास्त्रिकोणनोकितास्त्रयाः यदसु
याकृतिश्चोर्द्धतारेखीतत्रनिहदृश्यत देवीशिलासवः
काघातदत्तमार्गेनतंजजेत् सोछिनावाममार्गेनलोक
ह्यसत्रावहा याचक्ररहिता देवीशिलानोवामतोद्व
येत् स्पर्शःकार्योनविप्राणांमयाभोतोमक्कुद्रवेत् सो
रीशिलाउत्तमेवप्रायकलियुगेस्तराः स्फटिकाभामवे
स्नातवचमेमुक्ताविमुंचति भूलेसार्द्ध स्थितेवह्निसाभि
षिक्ताप्रवर्षेण कृत्तेनयथा मिथ्याकृतोस्यांकुष्टका
रकः गणेशः सत्वविशेषोयः स्वम्भूराजकितोभवेत् सु
णकाराशिलावापिराजाः ननमस्मापिवाः यस्यामध्ये
महेचक्रंसुलभचक्रेचयदिशि साशिलानस्यहि ...
सेव्यातदिशिरास्पदा श्रद्धेवंराकृतिर्यत्रदृश्यतेशल
हये सातशिलाउग्रसुकाभोमशिलामता वाणाका
रेणविकेनत्रयाबुधशिलास्मृता दीर्घेणचतरस्रेणगु
कोयुक्तशिलामता पंचकोणानुसुकस्यवाणाकाराश
नेर्मता पूर्णाकारानराम्सहोः स्यात्केतोध्वजरूपिणी
प्रोमकलियुगेघोरेवामाचारविमिश्रिते भवणाभसे
विचारादिरहितेम्लेच्छसंकुले कामक्रोधादिभिःप्राप्ते
नेनस्त्रीभिर्विनिर्जिते क्वशिष्यःक्वगुरुर्मंत्रःक्वगुरुर्मे
त्रःक्वजपःक्वचसिद्धयः ब्रुताहेकलेघोतेत्यजेद्धि

मे·
रु ते
७५

सुशिलामहीः नदस्मीजाह्नवी यत्न तत्र ह्यसौ देवताशिला
जपपवकेलोक्षेयान् शालग्रामार्चनेतथा सूर्यार्थेद
नसमयेदाने विभवतः परे आवाहनादिके कुर्यान्मू
मादोनवधात्ततत आदावावाहनेकार्ये त्रिजपेन्मूलमं
त्रकं स्वलोकात्स्वस्वरूपेण देवस्यागमम मूर्तिषु स्थित
एवंभावयित्वासतुश्चाचमनादीः आनीयतेजः स्वस्था
नाग्राशिकारेय निर्गते केशपीजेलोस्थाप्यतेइयाव
मूर्द्धनि देवस्यतेजलेमूर्तोआवाहिन्याख्यमुद्रया स्था
पंयउव्ररस्त्रलेमततदावाहनेमते विभोनिवेशनं च
त्रेस्थापनेकथितेवुधैः ततः संस्थापनेकुर्यादिह हि
छच मूलानेदेवतानामतस्यान्नवपेठदिति आस्था
पनीयमुद्रांच दर्शयित्वाविभावयत् जानस्थिरोदेवइ
तिपश्चात्संप्रार्थयेदिति देवेशभक्तिसुलभसर्वोभव
णंसंयुत यावत्त्वापूजयिष्यामितावत्त्वंसुस्थिरोभव
एवंसंप्रार्थ्यदेवेशंसन्निधापनमाचरेत् मूलमंत्रम
मुद्राद्यंसंवुध्यतोऽहत्रवसं त्रियेहितिविकृतास्वप
सन्निधौ स्थितदेवताछेयवसन्निधायनमुद्रया सं
निरोधंततःऊर्ध्वान्मूलमुद्राद्यैदेवता संतुष्टानां स
मुद्राद्यंसंनिकृष्टाभवेतिच द्विकचरेतत्कृपाएसी
भक्तिभावनिरोधितो ॥

प्रतिमायां स्थिरं जातां देवतामभिचिंतयेत् संमुखीक
रणं कुर्यान्मूलमुच्चार्य देवतां संमुखतामवगुंठि
तां भवेदिति प्रदर्शयेत् अवगुंठनमुद्रां च दर्शय
ह्विमयेदिति भक्त्या संमोहितं देवं विस्मयो फललो
वेन सकलीकरणं चैव देवस्य हृदयादिषु षडंगमे
त्रालिन्यस्य मूलमुच्चार्य देवतां संमुख्यतां च सकली
कृतो भवदेवतः ध्यायेदगीतिदेवत प्रतिष्ठाङ्ग
देवताः यस्माद्भिन्नस्वभावानां पदभिन्नप्रयोजनं
अंगानामेगिनासांई सकरणाद्भवेत् अमृतीकरणं
वसौ पीठे संस्थाप्य देवतां वधास्थाप्येन मुद्रां देवमू
र्ध्नि प्रवर्षणं जयते वामृतस्यातिध्यायन्नर्घ्योदकेन च
वि: सिंचन्मूलमंत्रेण दीपिनीमेवं तालिपा अकारादि
तकारान्तमातृका भिन्नियां पुनः वाग्भवं वदमुमेव
वाग्वादिनीचवाग्रवं क्लीं क्लिं नेत्रे क्ले दिनि क्लेदय महा
तोभमित्यपि कुरु युग्मकामबीजे सौः मां तेक्ररुयु
ग्मके प्रासादस्यपराप्रासादः सप्तत्रिंशद्दलैः दीपि
नीमनुराख्याता देवलोजोभिद्वद्विकृत लेखवायतां
नेचे देवतामामृतीकृतः भवेति वचहीदिसमम्र
नीकरणं तिदं परमीकरणं वह्येमहामुद्रां च वेपय
त उच्चार्य मूलं देवं च पूर्ववत्परमामृती कृतो भव

मे:
रु ते
७६

निवेशोत्काध्यायेद्देवस्यमल्लके परमात्मन्तहृद्विवदे
वस्यहृदयेस्यशान् कुर्यात्प्राणप्रतिष्ठांचममप्राग्व
वेदेवहि तस्मैदेवतकल्पोक्तात्कालतोमुद्राः प्रदर्शये
मुद्रेस्वरूपलाभाभ्यांदेहद्वारेणचात्मनः यात्रयेय
मायत्नेनमुद्रास्ताः शक्तयोमताः मोदयेन्निग्रहादि
मःपापौघंद्रावयंतिच मोदनेद्रावनेयस्मादेतामुद्रा
प्रकीर्तिताः ततः संपूजयेद्देवंशक्त्यालभ्योपचारकैः
तत्राद्यैः पूजनेकार्यंषोडशोपचारकैः आसनंस्वा
गतंचार्घ्यंपाद्यमाचमनीयकं मधुपर्कोथाचमनं
स्नानंवस्त्रमलंकृतिः गंधपुष्पाणिधूपदीपनै
वेद्यवंदना प्रयाजयेद्देवेनाद्यामुपचारांल्लषोडश
दशोपचारामध्यास्यात्मागरहस्येहिधीयते प्रोक्तेपा
येतथाचासामधुपर्कैस्तथाचमः गंधाद्यानिव
यान्ताःउपचारादशस्मृताः गंधाद्यानिवेद्यान्ताःप्र
नाःपंचोपचारिका ग्रागहस्येग्रहस्येवाकलेष्वाकी
येतस्मैः श्रौतोक्तंकुर्यात्वैदिकस्त्वेवदमंत्रेणपूजने
ततस्ततोविकेमंत्रेवांगीशृद्रस्यतेत्रतः श्रेंहृंहृंहृं
इदमिदमिदग्रहानउडयम् योग्यः सर्वोपचा
रेषुमंत्रः पंचदशानतरः पठ्याद्वैदिकस्यान्ते
तेत्रमंत्रेनवैदिकः
॥

सर्व्वत्रवह्नियागाःस्यानेमृद्धानमपथेत देवस्यवा
मभागेतद्व्यात्मनेनवासने पीठंदारुमयंचात्र
वामेकोशचतैजसं पीठंपुष्पादिरचितेकुशडवी
दिसंयुते नानावर्णस्रगंधवकोमलेसर्वकामदे
यस्ययानिनिषिद्धानिपुष्पाण्यप्रकानिःकृतेकेवले
रामनेहंतिसाधकस्यमनोरथान् यज्ञदारुमयंगुडू
नैवैवंवावेदनोद्भवं गंभार्य्यावाविपूरोवाश्रीघर्णि
वेष्टितपदं सकंठकेतीरसुतेतालशालशीलवि
वर्जिते चैत्यश्मशानसंभूतेवर्जयेद्बुविभातकेराम
नेवाल्कलेकोशजातेकार्पाससंभवं वास्त्रवचतविंय
शेषुपूर्वपूर्वसुदाहृते सिंहव्याघ्रनरताणांकागाम
महिषस्यच गजानांतुरगाणांचवृकस्यसारस्यचर्मता
श्रामनंनिर्मितंश्रेष्ठंनिषिद्धंखरकुक्कुरं मंगारस्यह
कस्यापिगोःशशस्यकपेस्तथा कृशकाशःशगोत्र
पोायवाडवीस्कल्कजाः गोकेशभुंजोकृणंस्सम्
वेभावेपरःपरः योगपीठस्यसदृशमेतेषामासने
स्मृते पूर्वपूर्वश्रेष्ठतमंकोशंदशदशविंयस्मृते
स्वर्णतारांताम्रसदंवैगानांतुपरंपरं हीनानिषि
द्धलोहंचकास्यसीसंचपित्तलं सागमावर्णंदेवस्य
जार्घंसिंहवागाते इतिष्यानातदुत्तानेस्वागतंपरि

मे॰
रु॰ ने॰
११

कीर्त्तयेत् ततोर्च्छेन्मूर्त्तिं दद्याच्च कालोस्य त्रिविधे मते:
श्रागनायतथाह्वार्घ्यस्नानमानकारवनैवेद्यापक्
मेपिच त्रिविधः पायकालस्यापार्घस्याययथावते स्वां
यस्तिकाभिर्व्वांगायपिष्टातकेपिच सम्यक्यालत
पूर्वनशीनेवैष्णनेलेभवेत पायचमधुपर्के नस्ना
नेवस्नापवीतयोः भोजनेचामः स्पृष्टतोयैः स्नाप्याथ
कीर्त्तितः लोहकलाकांस्यपात्रे दद्यात् देवस्तु वीवृजे
पिवेमेदधीमंत्रकः स्तुपचारमपवत् जातीफलले
गेलाचदकेकालचूर्णपुक स्तुनगाचमतीयार्घैले
यदेवस्तुवर्पयेत स्वगंधतेलेरभ्यज्य स्तगंधामल
काशिभिः उद्वर्त्तनैर्वीयायाथ स्नापयेत्सुवारिणा
गंधोदकैस्तु मूलेन यथाक्रमाभिषचयेत् क्षीरदध्या
समधुभिः त्वेक्षुनैव पृथक्पृथक् नारिकेलोदके
नापितथातालफलांबुना गंधपुष्पैश्च वज्रभिः तथा
गंधोदकेनच पत्रेवनादकेनापि समकशाद्विगंधिना
कदलिपनसाम्रस्य रसेनापि सुगंधिना
मधुतेशाम्रावाणाभिषवनः शातेसह
पयेतमनमधीः सर्वेषांश्रीनिदः शांविमहस्रैतेनैवस्ना
वन पंचामृतेनैव सौर्घ्येतोयैरभिषिक्तः शिवाशुद्धं लभेतना
मशालेवोदकलनः शुद्धोदकेनैव स्नानं पुष्पमणुतेनकार्यं

मूलेनास्त्रिभिः

विस्त्रेवेवगलास्त्रुवैपीतकौशयमेवं शिवायवक्स
रसैसेपास्वनाथ्यायपूत्रके रक्तेशतर्कविद्वानां
भौमसैसागतयोरपि कृस्नभैरवकालादेः राधादेनी
रमेवं शुक्लिहूंमन्लभिन्नेचसदसंयन्नथारिते का
र्यामजेवाकौशेयेराक वेवाविशिष्यते नैलादिडु
र्विनाङ्गेगाः सच्छिद्रास्यतामवेत् परकीयाच्छद्र
रिद्वंजीर्णोद्धाशुःतायोभवेत् दग्धाह्निपड्वेदास्म
टेनेगभस्त्रावलविते स्वविद्धातस्फाटकोदिमलि
लाक्लिन्नता उमकेशेपुत्रनाशश्चायोतेदीनताभवेत्
मिथ्याभिशापोभवति श्लेष्मसुत्रादिदूषिते यज्ञोपवि
तेदत्ताघ्यभूषणानि समप्रयत् फलेनमोतेतनाम
पूजनादौप्रयोजयेत् तानिनानाविधानिस्युःकटा
दिभेदतः सौत्रभेदतश्चापिविज्ञेयानिविवत्त
णैः हूंसिहूंहूंयमसारःसेमदःशाणिसेभवःगोयः
पेवविधोज्ञेयोमोददः स्वर्णवासितो प्रशस्तंगायत्रु
कानांपत्रहर्मीतिविधानिच तानिगंधाक्रुयानिस्युः
कीजःप्रथमःस्मृतः श्रेष्ठामलययोगंयःसरलामे
चदारुच कृस्नागुरुः कस्वेवस्त्रहितीयोयंप्रवाल
कभद्रमुस्त शिलारसः कुंदरकोकिलश्चसंबंतिका
केतनगाहरीनाः मनकेपोटेःसंयुतकाचकुर्यादि

मे
रु ते
१८

त्वात्तुत्वंविलोहपलोहपलोहमूत्रैः काशितोप्यमरसं
भुतस्य सौगंधिकैः कावकैटरकेयः महामोदना
मात्मामोदकारीतथाभूततत्तोरगानेककारीत्वा
गेवकच्छहिंशकापहारी यथामोगमनकेतस्मं
थागंधवारिभिः मर्द्दिताः सतश्चैलसंमर्दइतिकौमी
ते कस्तूरिकावैकभागाद्वेभागेमुस्तकस्यच तत्के
लाजटामासीबकुष्ठंचसिलरसः चतुर्भागंवालकंच
हृतमच्छात तथानलिवि सुगंधकोकिलालोहवालोगव
ण्वानतथा त्रयोभागाकेशरस्यमुरापाष्पाण्येषाउश
कस्तात्तुरुष्काकरीरंकालियमप्यथषापयः भागासेव
न्तिकाकस्यचदनेनविमर्द्दयेत् कामादनामासमदे
देवतागनतोयक्कृत कस्तूरिकाचोलहद्वः शाणिजा
इतिद्वितै पवमेघसागंधस्लेदेवदनेतोयक्कृत शुद्धे
पववियप्रोक्तेपरंवापरमेवचा उत्तमंमध्यमंहि
नेषांवलामिलत्वाणं परमर्वमिशुद्धंस्मातत्समादा
धाण्यमेव श्रप्पगाद्वैकेदयमर्वनाट्गृतभवत्
श्रपरंगजंतशुद्धंतातत्रत्नेवत्रकीर्तिते सदायोगंधे
दमपित्रिवर्षैवैकवर्षके तलकीकेतकीपद्मके
रवीरंचमालती पंचैतात्मकमप्यमोनितपोवत
दशा महिकाकुण्ठमेदारंतगरात्तुनकिंसुकाः

पालिजातमशोकंचविल्वंचंपकमेवच पद्मद्रोणंस
वर्णंचसुगंधंहीनमुच्यते नर्तनंमेत्रंविधानेषुविही
तामसमर्चयेत् नापद्यभूषिपतितंकोलेककृमिभ
क्षितं अंगलग्नंसमायातंस्नानेपर्युषितंतथा उग्रगं
धस्यान्नमघ्राकेंस्नानंततस्तथा पत्रंचायदिवापुष्पंफल
नेष्टमघोमुखं डःखदंतत्समाख्यातंयथोक्तंतथा
फले चित्रपूजासुसर्वासुनविमर्दस्पृहर्षणे अयोगु
लोप्यंणानेष्टमूषाजलिवियोनतत् नपर्युषितदोष
स्तितलसीविल्वंचपके जलजेवकुलेगस्त्यामाला
कारग्रहेषुच केटकीकुठजेनेशंनचर्वर्ज्यातंनेहरिं
नेहृवंयपत्रजेहर्गां विल्वपत्रेदिवाकरं लंबोदलस्या
वहृतन्हीनेः समर्चय देवीनामर्कमंदारावादिमे
नगरंतथा गणेशायचसर्वांयरक्तपुष्पमतिप्रियं
पुष्पाभावेप्रवालैर्यत्नंदभावेचकोलकैः नदभावे
फलेपत्रेस्तदभावेतृणांजलैः करणीदाडिमंकोले
नेवचिंचामलाम्रकं मातोलिंगचजंवीरपनसेश्व
षमुच्यते अथपुष्पोपचारान्तेकुर्यादावरणार्चनं
मंत्रसंपुतितैर्वर्णैर्मातृकायाः सविंदुकैः क्रमगंपत्र
घायैर्देवस्यांगेसमर्चयेत् लयांगार्हवनमातृणांप्या
नांगेषुततःपरं प्रथमावरणेपूज्यानदेनेदेवतांयजे

मे
रु.तं
७५

ते पुनसावरणं वेष्टा देवानामर्च्चयेत्तथा पवंलमर्च
सर्वाल्लायथोकाह्वर्मिदेवताः केशरेष्वग्निकोणादौ
दयादीतिमृजयेत नेत्रमध्ये दिशास्वस्व ध्यानतश्चास्त्रा
देवताः तेषां स्फटिकश्यामनीलकृष्णारुणाह्विषः
वरदाभयधारिः एपः प्रधानतनवः स्त्रियः श्रश्रीणे
वायव्यामध्यदिक्त्वक्रमास्थिताः देवस्यपुरुतस्याविज्ञे
यावणपूजेने तदादिपरिवाराणां प्रादक्षिणोतपूज
ते श्रुगमेश्वालपूजायोमानमात्ताऊतैथ्या स्वाहान्ताः
थ्यदेवस्याभिपुवितःसमास्थिताः ततोयजेस्लोकप
लानस्वस्वंदिक्षुव्यवस्थितान आयुधानि तदग्रचतेष
ध्यानमथोच्यते इंद्रंसुराधिपपीतं मेरावतगतं वि
सहस्रनेत्रं द्विभुजं पीतवज्रधरं कलदाद्दं रंकूं
तेह्रेंतेभयानकैः ८२ रक्ताधिपवक्त्रंतिशवासम
मास्थितं प्रमाभावह्रूंह्रंसंचपिंगललक्षकूंहंकं
केशंस्थितं विभूतिभूषणशाकरोरुजे हुतांगेनदिरं
देवकणायाटशापति वायुप्राणाधिपंधूम्रवर्णंकु
करं पदं वातप्रमीसमारूढ्यावन्तेवेगातामजे पद
पदिंकुवेरंवश्रुकेश्लेगदाधरं नरसिंहासनारूढं
मदलविधिविलीश्रुतं विघ्नाधिपंनिम्नलयरंहभवा
हरं त्रिनेत्रंभालवंदेवजटाजूटधरंसितं गोरंनागा

थिंपंसुह्विफलनामण्डलभूषिते पीनोन्नतंगंवक्रपर
मनेनेविघ्नगंभजे लोपिपेविधानतांरक्तपद्मकरंश्च
मे हेमारूढंचपाठेकुर्वन्नेतमहंभजे पुनमूलेनसु
वार्घ्यमोगायेसपरीतिच वारायेनामदेव्याश्चवतर्थ्यं
तमुदीरयेत् नमश्शब्दयेद्रयपुष्पंयेमायकस्थिया
धूपपात्रेततोस्मिणनालयेत्पूजये हृदानुगाश्चवसे
णचणटामेसपूज्यवादयेत् धूपंदहेद्दशाङ्गप्रियप्राक
लागुग्गुल १॰ सर्जदेव्यामहेसस्यतिर्यासादेवदारुजः
विलोहकैलाः कृष्णागुरुः श्रीतभास्करस्यप्रियमत शके
दशांगंवस्वामिशेलेयममयोऽद्वं नंवक्तुर्हमजेरस
मेकेकामंसंकल्पयेत् शिलारसागुरुजपमासीभागा
हृयमते षट्मात्तिकेशिनावाष्टौ चपायशक्तिमोहनः
हरितकीसंजेरससराम्मोस्यः कृभापिकाः लाक्षाविभा
गाचत्वारोभागाः शैलजसुसल्पयाः पंचभागंनवतिश्रोक्ते
षड्भागंगुसुच्यते द्वादशांशागुदकेशविष्णुविस्वदशा
गकः मधुसुलाहृतंगंधोगुग्गलगुरुश्रीरजे सलमि
लंसित्रिषश्चैत्राथदेवदशांगकः वामनंतत्त्वातःधूपपात्र
वाननदत्तिणे नधूपंवितरेभूमोनसननपटेनथ्या
यथ्यानथ्यायारगतंक्रमातेत्रितिवेदयेत् मदेमद्वी
पुनानस्थाविस्लवेदारंभवेन पूजयीत्वाखमेवेण

मे
रु॰तं
८॰

४०

वेष्ठनेनाष्टपूर्वकंदीपंदद्यात्तविभवैर्ज्ञानावाप्यपु
रःसरे तरोजयध्वनिपदंमेत्रमानेनाग्निगोहिनी यका
दशात्तरोमेश्रोवेष्टायाः सर्वसिद्धिदः ५॰ आवाहनेया
धूपेचशुभ्रेष्वनैवेद्यदीपयोः वेष्ठनादेवक्रुचिंतविशे
षाद्धूपदीपयोः पूजाकरेविनामंत्रकुर्यात्दस्याःप
दने नानयाचविनापूजाकारेसिद्धिलालसः गोमहि
षावातैलेनवस्नावलत्तुगमया उच्चैःप्रदर्शयेद्दीपंन
मेदाक्तिनाक्षचित नमिश्रीकृत्यदद्यात्दीप स्नेहान
हुतादिकान कृत्वामिश्रीकृत स्नेहस्नेताभिश्रेन रकेप्र
जेत पाराचतत्रमाकारज्ञोमयघेप्रदर्शयेत देवस
सर्वाचेयवानश्लोकमकतेतः पैथ्यत ध्रुवकामामा
दीपःसर्वत्रतिमिरापहः सर्वाशासन्तरेज्योतिद्विपि
यश्रतिमिरल्वेता दलिणस्याघपदीपंतिलतैलास्य
मतः श्वितावर्तिंदलिणेनारक्तावर्तिस्तुवामतः हृ
प्रदीपादानवोनव्यभूमौकदाचन कृत्वातहशोषिवि
तापदीपमुत्सृष्टेतेनरः सन्तापंनरकेशाय्यासेवस
तेसमा नैवनिर्वापयेद्दीपंलक्ष्मीनाशकरायतः
पायसाचमननीयेचदत्वानैवेद्यमर्पयेत नि
घस्तस्मिजेपात्रेसाधारेतर्वमण्डल सेस्याप्यव
तरस्यचमसत्वार्थ्याच्छास्वमागतः ॥

अस्त्रमंत्रेणसंप्रोक्ष्य चक्रमुद्राभिरक्षिते स्पर्शादृष्टादि
दोषाश्च वायुबीजेन शोषयेत् स्पृशान्दकराग्रेण वह्नि
बीजेन निर्दहेत् ते विजेमामृतिक्रम मूलमंत्रेणत
मलः स्थाणिकराः भ्यां विधिवत् अष्टधा चाभिमंत्रय
त येत्रपुष्पाक्षतदशार्घ्यगंधधूपैः समर्चयेत् देवमम
बीकुर्यात् द्वेत्थं जलिमनमधीः हिमपात्रस्थितं दि-
व्यपरधानं दंसस्कृते पंचधाषडंसोपेतेगटहानम
मसिद्धये मूलमंत्रेस्समुद्राद्यैस्तान्तेजलमर्पयेत्
देवम स्वीकुर्यात् द्वेत्थं जलिमनमधीः कराभ्यां
स्पृशामात्रं नैवेद्यं तेनमोवदे देवसदृक्षिणहस्तेन
लेदत्वापठेदिदं अमृतोपस्तरणमसि स्वाहेति भवा
तरः दर्शयेद्धामहस्तेन विकचोत्पलसंनिभां दर्शी
शिखायामसुद्रां पंचप्राणाहुतिं हरेत् कनिष्ठानामि
कांगुष्ठयोगप्राणस्यमुद्रिका तर्याग्रासंगटहित्वाप्राणा
यत्वाहेति संवदेत् तर्जनीमध्यमांगुष्ठयोगेपानकेव
देत् फलस्वाहात्तानामध्यव्यानायतमोवदेत् स्वाहा
ध्यमध्यमामांगुष्ठयोगेनतिवपन् हित्वाकनिष्ठाम
वाभिरुदानायाग्निगेहिती सर्वाभिरुत्समानायस्वा-
हाम्काग्रामसनापयेत् ततः स्वस्ति द्विजपात्रेमतोयपे
त्रप्रदया अमृतीयकृमदेवायदेयमंत्रमिमंपठन्

मे
तं क
८१

नमस्ते देवदेवेश सर्वतृप्तिकरं वरं अस्मो निवेदि
तं शुद्धं प्राकृतिस्य स्रुशितले परमानंद संपूर्णमा
ह्लानजलमुत्तमं उक्त्वैवं देवतावामे जलपात्रं नि
वेशयेत् त्रिभिर्बलि:प्रदातव्यो देवार्थं पाकभोजनं
हतपक्केडस्य स्निंद्रसाधिते केवलास्मिना युक्तमे
तवधे केनत ह्युत्रस्य प्रशस्यते ततः पुष्पांजलिं द
यादस्य मेत्रेणावधने दिशाकृताजवनिकां देव
स्यपरितो मसेत् अस्तृतात्मकं नैवेद्यनमस्त्रवो
पुनः येनत्रुद्राप्रदक्षपथे भुजानो देवतां स्मरेत् अ
श्रोतर शतेजस्वामूलमंत्रेदेजेल नैवेद्यानेवा
चमनं दत्वाह्लामविधिवरेत् पूर्ववत्संस्कृतेवस्त्रै
देवमावाकमेडवित् संपूज्य मूलमंत्रेणापंचवि
शानिगाकृती: कृत्वेदानह विघ्नानि लेबीपायसैः
पुष्पैः तंडुलैस्तिलैः तेनिस्रैवीथपुष्पकैः अग्नावरण
वानां मेकैकामाकृतिरूनेन उद्धास्य देवं वर्त्तेचपूजा
स्यानेश्चनेन ततः उपविश्य समं मंत्रैर्दपादूनवलिततः
दर्शनेमाण्डलेकृत्वा साधारेतवनिः लिपेत् अत्रैवांज
नैवेद्यानाद्यपात्रे पुष्पादिपूरिते तत्र भूतानि संपूज्यात
ततस्सभ्यो बलिं हरेत् योगोदकं मांगणं गोदस्यानलिवा
स्मिनः धारिसोप्रगत्रूपावस्रगणातो मयिपास्थये

भूचराखेचराश्चैवयेतिष्ठंत्यंतरित्तगाः सर्वेतेप्री
तमनसोभूतागृह्णंतुविमंवलिं वामहस्तेननतमात्रे
जलधारांसमर्पयेत पुष्पांजलिमादायभूतानि
श्रावयेदिति भूतानिजानिहिवसंतिभूतलेवलिं
गृह्णांत्वाविधिवत्सष्टुकं संतोहमासाद्यव्रजन्तुसर्वे
तमेतनान्येत्रनमोस्तुतेः दत्वापुष्पांजलिंनत्वावि
हरेत्तयथासुखं भूतानिजानिहिवसंतिभूतले
वलिंगृह्णांत्वाविधिवत्सष्टुकं संतोहमासाद्यव्रज
न्तुसर्वेतमेतनान्येत्रनमोस्तुतेः दत्वापुष्पांजलिंन
त्वाविहरेत्तयथासुखं भूतानिजानिहिवसंतिभूत
लेवलिंगृह्णांत्वाविधिवत्सष्टुकं संतोहमासाद्यव्र
जन्तुसर्वेतमेतनान्येत्रनमोस्तुतेः दत्वापुष्पांज
लिंदत्वाविहरेत्तयथासुखं भूतादिनिवनागाचपु
ष्पाविसृजेटतः देवस्नमिति ध्यात्वानैवेद्यगत
सारकं संचितस्तोदिग्भागेपात्रेतस्थापयत्ततः गो
मयाद्विस्तदेहेणनैवेद्यस्थापनशोधने देवोच्छि
गृहीत्वानतनिर्माल्यभोजिनेनमः इमेशेषान्याविनिः
लिप्यहस्तेप्रक्षालयेत्ततः पुनश्चमनंदद्यात्करौ
हस्तेनमेवच मुष्टमानमवंदत्वासगंधयेगंधयेत्करौ
ततोदद्याच्चतांबूलविस्तवेद्वादशांगके खदिलेवो

मे
कं॰तं
८२

गंहूर्णंखदिरचूर्णंसिक्थमेलकं जातीकोशंदलंलिं
कक्कोलीकशौरेषुते पुगाफलमथश्रोक्तंदशांगंभा
स्करस्यतः मृगनाभितमालाभ्यांहीनेविज्ञेयस्यरस्यत
पंचांगचूर्णंखदिरचूर्णंयसिफलेल्कं शैलेद्या
जातीकोशगुतेतत्त्वमेहमितः ततस्त्रमुकुटादीमिर
याइूषणकानिच दर्शयेद्वैतण्यादशेकल्पयेच्छत्रचा
मर शिरस्यारोपदेवस्य हृद्वेत्ततपवित्रकं श्रागडि
केततकृष्णाहुमकामाश्छिसिद्धेय सावमिराजतेकं
स्वलासनेत्रमेनाहरे कुंकुमेन लिखेमथमष्टपत्र
स्वशोभने महादीपकर्णिकायांपमपत्रेष्टदीपका
न यवगोधूमरचितान्शर्कराडगपसंयुतान् बल
याधिंतशोभाभिःशोभितानन्घृतपूरितान् श्रीमंत्र
नतोमंत्रोरत्नस्वर्णाब्नवासितः श्रीक्लींग्लें म्लूंमयपश्र
रवतलम्बश्रीक्लींमितिक्रमात दलम्बर्णाःसमुछि
हूल्लनोमूलनतोयेनेत ततस्तमात्रमुहृमममस्त्का
नेश्वनःश्वनः सेववारभामयवचक्रमुसेप्रदर्शयेत
देवप्रणाम्यवततः प्राणायामंत्रयंचरेत मूलमंत्रेणा
स्यपर्वंमामंतम्सर्वानसमाचरेत ब्रह्मणारमतेवाधिजि
पन्नलमतेहितः समामजपमालोनितण्यामल
कोपरि ग्रंथपात्रजलं·· लगद्दीनेदपठेमनः

गृह्णाति गुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं सिद्धिर्भव
तु मे देव त्वत्प्रसादाज्जगत्पते देवस्य दक्षिणे हस्ते तो
यं दत्वा समर्पयेत् जपं च जपमालां च स्थाप्या रहसि वे
ष्टिता ततस्तु वीतः स्तुतिभिश्च घण्टावादनपूर्वकं ब्राह्म
णो वेदमंत्रायत्त त्रियः संहितादिभिः पौराणिकाश्च वै
ष्णवास्तु स्तवस्तोत्रशास्त्रकृतादिभिः वामिनस्तूपचारान्ते कु
र्यान्मेयन तर्पणं तेषामेव निमेहोमस्तु नित्यतर्पणे स
वेन कौलिकैः शक्तिसहितैस्तदुच्छिष्टं च सेवयेत् माह
टाकामतः स्तुत्वा स्तोत्रं संहितास्मृति पठन्नरकमा
नोति पितृभिः सह पाठकृत् यद्भ्रंशं वृद्धिपूर्वं तत्पूर्ण
याच्छ्रावयेद्द्विजः वदनोद्वोदः ख्रितावतत्तिनभवेत्य
त्रेनारकी अधिकारमदोयत्स्थयनमेमदतोपिवा स्तू
त्वा स्तुत्वा पृण्णयाद्धेदं सनिर्वाणेस्त्रतिद्वेनः अन्तानाश्चेष्ठो
तो वेदः श्रावितो वा द्विजन्मना प्रजापतिस्त्वये कृत्वा
तो ह्यो शुद्धो भविष्यति ततोऽर्घ्यपात्रमादाय मूलमुच्चा
र्य मंत्रवित् मा भवासाप्युवाक कर्म यद्यदाचारितं म
या तत्सर्वं भगवन्देवगृहाणानारायणे वर इत्युच्चोदक
मतस्यकिंचिद्देवस्य दक्षिणे करे समर्पयेद्विद्वान्
कृतमाराधनं ततः भक्त्या प्रणम्य देवेशं श्लोकैरेभिः
समापयेत् यद्दत्तं भक्तिमात्रेण पत्रं पुष्पं फलं जलं

मे
रु॰तं
८२

निवेदितं च नैवेद्यं तद्गृहाणानुकंपया आवाहनं न जा
नामि न जानामि विसर्जनं पूजां चैव न जानामि त्वं गतिः
परमेश्वरः कर्मणा मनसा वाचा तल्लोकान्यागतिर्मम
अन्तःसारेण भूतानां दृष्टा त्वं परमेश्वर नाथ योनि सह
स्रेषु यासु यासु व्रजाम्यहं तासु तासु सदा भक्तिरच्यु
तस्तदास्तिति देवो दाता च भोक्ता च देवः सर्वमिदं जग
देवो जयति सर्वत्र यो देवः सोहमेव च तेनार्घ्यपात्रे
येन कुर्यादाराधनापणं साधु वा साधु वा कर्म मय्य
दाचरितं मया तत्सर्वं भगवन्देव गृहाणाराधनं प
ब्रह्मार्पणस्य मन्त्रेना कुर्याद्ब्रह्मार्पणं ततः नारादितं
एवमिति निर्माणपुष्टीति संवेदनं देहधर्माधिकारितं
सातत्वमसत्वमयच स्यात्सकामनसा वाचा कर्मणा
मन्त्रमतः पञ्चहृत्सादेरणोति शिखाघघव्रम्ह तेन
त् उत्कंपयेद्वक्रनेतत्वं सर्वव्रह्मार्पणं भव तस्माहं हि
संबोध्य घटघटस्थमिममीरितः उदासयनतो देवप
निवारगोणः सहः इति पुष्पांजलिं दत्वा प्रणम्य पा
भावयेत् देवस्यागो विलिनेन नक्षिमिहृत्समशेषतः
तेजोरूपं शिवं ध्यात्वा तम त्वं तिपुनः पुनः त्वमा
धारोपयेत्स्वीये हृदि संभोजितो देवतो गच्छ गच्छ
रंभानेपरमेश्वर ... ...

यत्रैब्रह्मादयोदेवा न विदुः परमं पदं । त्रिमुख्येनेन
मंत्रेण ततः पूरकवायुना ध्यायस्व मंत्रेणानेन ध्या
त्वा तो ध्यायपय हृदि तिष्ठ तिष्ठ परेशानेन ध्यानेन पर
मेश्वर यत्र ब्रह्मादयः सर्वे सदा तिष्ठंति मे हृदि २
नि संध्याय संपूज्य हस्तान्नानेन तन्मयं स्मरेत् ईशान्याम
ण्डले कुर्यात् द्वारपद्मविवर्जिते निर्माल्यभोक्त्रे पूजा
ध्यानेन तन्मयं स्मरेत् ईशान्यां मण्डले कुर्यात् द्वारपद्मवि
वर्जिते निर्माल्यभोक्त्रे पूजां षडंगे पंचायतनपूजने क
र्त्तव्या नित्यं चैव ईशान्याम मध्ये भावयेत् लेवादरोग
णस्य तेजस्वी विवस्वतः विष्वक्सेनो हरेः प्रोक्त
श्रीमहेशितुः चण्डेश्वरो भवान्यास्तु मंत्रो हेतादृश
चेरेत् लेश्वोध्यानपादि निर्माल्यप्रक्षिलेपनं निर्मा
ल्यभोजिनेतन्मयं ददामि श्रीशिवाज्ञया इति निवेद
वा विसर्जयेत् अथ क्रों ह्रीं सः बीजेस्तु सहितेनामुना
पुनः मंत्रेण भास्कराय ह्रीं मच्छिदार्घ्यं निवेदयेत् न
मो विवस्वते तनीभास्वते विश्वतेजसे २ जगत्सवि
त्रे शुचये सवित्रे कर्मदायिने ततः कृताञ्जलि स्थिते
श्चिरेक कृत्वा पठेदिति यन्मच्छिद्रं तपश्छिद्रं यच्छिद्रं पूज
नेमम सर्वं तदच्छिद्रमस्तु भास्करस्य प्रसादतः अ
थैतायेनचनतांगय पूजा विशेषिते आगामकिं

मे
रु॰ तं
त्र

84

विक्लेनमंत्रेयेदृष्ट्यापुनः प्रोक्षयेत्तेनततोयेनस्ना
मानेमूलमंत्रतः निर्माल्यमस्तकेधार्यंमूलमंत्रेण
मणिणा प्राश्यपादोदकंपश्चान्नैवेद्यंविभजेत्ततः त
द्भक्तेभ्यः स्वयंतुस्नातन्मयोविहरेत्सर्वं शैवस्तुशिव
निर्माल्यप्रसादस्याधिकारवान् अन्योनिरयमायाति
नदोषः पंचसंग्रामे स्वयंभुलिंगेतीर्थेवाप्रसादेवाविभ
क्षितः अशैवाद्वाथवाशैवाद्वासुच्छन्नेपापराशितः प्र
हेमस्यापितेलिंगेपूजयदानमेनवा नत्सेवयिप्र
हारिरक्ते निरयमाप्नुयात् प्रातःकृत्यंयथोदिष्टं
शौचंसमाचरेत् स्नानंसंध्यांतर्पणंचैववैदिकंतां
त्रिकंतथा आगमंचाद्देहंपश्चात्प्राणायामंवि
चरेत् कुर्याद्वैमातृकान्यासंतथाङ्गन्यासंत्रय
त्रस्यकरांगन्यासंसंशोध्याक्षेदृष्टिदेवतेतं
देवतायाः पूजांपंचोपचारिकांसंस्थितिमंत्रस्ना
पुष्पैरेवपूजनं वैश्वदेवोनंतरं वेदनानंतरादतीनं
के मूल्यनहोमयजनंतत्रप्राकनन्तरंदददनाकृतिपंच
दिकाकाशबल्यन्तेपूजाचाच्छिष्टभोजिनो ततःसंप्रा
धीयदेवमार्येसंध्यासमाचरेत् देवागारेदीपदानं
प्राप्तेसंतपासाह्निक अध्यापराह्णिकमेवत्यनतथान
दशाकेभवेत् मार्गीश्रवासेउर्गोवनात्रप्रामोमनाभवे

कारागृहेऽशुभस्थाने सर्पव्याघ्रादिजे भये परवका
मकुर्यान्होचायेन्तु यथा तथा मंत्रस्नानादिकं विस
कृत्वा नानसपूजनं मनसाहृदयास्थानेध्यात्वायो
गाख्येपीठके तत्रैव पृथिवीमध्ये पूजादेवस्याचरेत्
यथाशुद्ध्याशिभिः पूजा वहिर्देशे विधीयते तथाहृदि
कर्तव्याः सर्वास्ताः प्रतिपत्तय मनसाजठरेहोमप्रदी
पदिवाह्निके अथान्तराह्निके वैसे नित्यसन्ध्यादिकस्य
वे यदि लेशेन पद्धेनोव्याधिरात्मनि दृश्यते तदा पूजा
नकर्तव्याः स्थण्डिले प्रतिमासु च न स्नानं दन्तकाष्ठं वा
कुर्याद्धोमं तथापि वा रविमण्डलमालाके प्रतिमास
थवा पुनः मूलमंत्रं कृत्वा ‥ पुष्पं साकतमुत्सृजेत्
शान्त्याद्याधिभिर्मन्त्रैर्जेरयाचेंडियेच्छतः निजसाम
र्थ्ये केवापि स्वकर्तव्यंसमापयेत् रुग्निवृत्तेस्ततः ता
ताः पूजितिथिवाग्निदेवताः गुरुविप्रस्तदग्रेचवाकामे
ताउदीरयेत् एतावकाशसविछिन्नापूजापुष्यस्यास्तदतः
मदोष्यास्तितिमेस्यान्यपुनः पूर्ववदाचरेत् यलीरोग
वेगादेरोयतनतत्तारंनेचरेत् जपनचापदामनहृ
मेन ध्यानतोपिवा अथसूतकीनांनित्यवैदिकनस्म
मीत्यिते कृत्वातेविकपूजादिमनसैवसमाचरेत्का
मनान्यथयोगस्तेनदापूर्ववदाचरेत् मृतगोहेपरिम

मे॰
क॰ ते
८५

85

स्ववामाचारेण सूतके सूहां हित्वाज्ञानपूर्वं कुलनोप
मेमागते यथालभेद्धामधर्म्मदेवतानात्संजायते गुरु
पदिष्टं यपकर्म्मभक्त्यावामकौ नियः शास्त्रतमदे
वनत्वेनावर्त्तितगुरुकः ज्ञाननत्वामतभजेत सावि
धीतत्वजायते तत्स्वामेहितः येनास्तस्माधर्म्मे
चारयेत् मेत्रैस्तन्त्रैरर्द्धैमध्यपात्रादिस्थापने पूजा
दकेन कर्तेम्यानीयपत्रे चविधते नदासपूजयेद
वेभावनाक्रमसमादिभिः भक्तिश्रद्धाभावनाचपू
ज्ञानेनाज्ञीवक्ष्यते जडानामाक्तिकेवस्त्यतथासंत
पकर्म्मणि रत्नमभूपयमादिचतत्कमूलगोमूत्रं
मूलमूर्तिः षडङ्गानि तेषांपूजाविधीयते सर्वेषाम
पिवत्नेनामलाभेमावेनेवहि निर्मलेनादकेनेव
पूजयेतत्स्थिरमानसः सामान्यतस्त्रियापूजाचात
मामध्यमाधमा श्रयिकारितिभिसत्ताभियतेशात
याञ्चनः यामोपकरणैः कृतत्वैः क्रियमानान्नमाम
ता यथालब्धैः विनिः पाद्यैरर्घ्यैः पूजाष्टमध्यमा तत्र
ष्ठांत्रनिपाद्यापूजायायाधर्म्मसंज्ञका विहिताविलवै
देकेश्रेलविभिरकल्मैतैः क्रियमानानयापूजाम
कौसाविशुक्तिदा राजर्षिभिस्तपानिष्टभगवत्तवै
दिभिः यापूजाक्रियतेसमाप्यकराजसीतासत्वः प्रदा

स्त्रीबालेहदेसूर्वोयेभक्तैरत्र इमानसैः याष्टजाक्ति
येनेनित्यंनामसीसाप्रकीर्तिता अथ्यन्येस्वल्पकामा
नोसिद्ध्यर्थंपूजनेहिता निकामानांगृहस्थानांहितगे
हेतुपूजने कदाचित्तन्नविनमाज्ञोवेदमार्गोद्विजैःस
दा वेदप्रुतानांविप्रत्वैवापिंडूलभे वेदवर्तितुनोश्राः
येवेतं
कलैत्रानितुयुगेयुगे कलेसणिसैंभवेविप्रैयेनाख्या
कीर्तितानित कलिनाश्रेरिताविप्रालल्लेत्रयष्याग
नितः कामलाभादिभिर्गोलाबालमणपनविहितताः
हेछालेनभविष्यातिदीनश्रेणाश्रयोरवे मतिष्यति
कीत्तायुतलेवेवरेदेकसुतस्जेत इलामेरहिमालयेप
हलेविसृगोपने अध्यायेयोकृतनाश्चमाः स्वाध्यायोते
द्विजेष्मनो यमुद्दिश्यकृतेनतेत्रजसप्त नत्रमहत्तता म
हतेत्रेनयतप्राकेतततास्पिरताद्यष्याभवेत इतिदेवाः
समाख्यातासुष्मतप्रश्नविनिर्णयः यविचार्यकृतं
कर्मनतुःखायप्रवर्तते इतिश्रीमेरुतंत्रेपामहाका
लातुमतेशिवप्रणीतेष्टाकिकप्रकाशपंचमः ॥
मेरौशिवप्रणीतस्मिनमेरुणाप्रकटीकृते मेरुभूते
वतेत्राणांकृत्याकिकविनिर्णयः श्रीदेव्युवाच श्र
स्मरणाशह्वमपञ्चार्थंचविधितथा वेदिकायाःस
वेमत्रानस्त्रियंतिचयेविना श्रीईश्वरउवाच रह

मे
ह॰ ते
८९

86

स्यसर्वमंत्राणांकथयामितवाग्रतः कल्पार्थंसर्वतं
त्रेषुयस्मात्तेनहोमोपिते धर्मार्थकाममोक्षाणांसाध
कोमंत्रउच्यते तस्मिन्द्वयेपुरायद्ब्रह्मचर्यंतेनतस्यकीर्तिं
पुरश्चरणकर्माख्यंविवदेदीश्रावणांतके मेत्रेघत्रेत
थाविशेषतस्त्वकागान्ब्रवीम्यहं जपहोमतर्पणंच
मार्जनंविप्रभोजनं पंचांगकेयदूपंतदाहुःकेचनं
चत्व वत्वरंगाल्लयाग्रंगाद्व्यगापकागिनोपिच मं
क्षिप्रसिद्धिवैदहुतथातेत्रेपिशावरे केचिच्छूद्रेणाम
त्रास्तलंदशांशंजपापिति प्रथमसर्वेणसूर्याचेनगु
पीनप्रयाणामेकैः केवावेधापंचभिस्त्रैतेरवंस्वपञ्च
कक्काः हतीयाभालस्थावोधीकमैनस्त्रकस्मूजनात
धनलिंगसमाधेभोजपाद्यबलिदानतः महावलि
प्रदानाच्चभवेत्प्रेकादशांगाः षोडशांगाकोलि
कानोगगकानोगगकानाह्निकारिताः अतपस्थि
मेवातोष्टादशांगानास्त्वेकोरिंशा १ सर्वपापस्तंधं
थादश्ववासिहिवंयस्कृत यावमापतस्यनाशकृता
घामरस्कृतिः यथाधाकेनमार्गेणतस्यसिद्धिरहतः
सर्वपापतयस्तत्रभवेद्दैहिकवर्मिना तांत्रिकानांको
लिकानांवामिनांनापिकारता तस्मिन्कर्मणिवैधांतना
पिकारोस्मिनैवदिके श्रकेशास्याधापिभिपकार्योगिणको
योग्यतश्छिधिः

स्नातः कृतः क्रियः पत्नीसहितो दर्भसंस्तरः प्राणा
नायम्य संकल्प्य पूजयित्वा गणेश्वरं स्वगृह्योक्तविधा
नेन संस्थाप्याग्निं चरुं श्रपयेत् आज्यं विलाप्य तद्रुक्केहि
गाघोरयते ततः अग्नेनयेति सूक्तेन षडृचेन रूनेत
तः प्रतिमंत्रं आज्यभागौ अग्नयेदं न मम इमथाग्राम
वोव सेमाल्लशाखाविपर्ययः अग्नेनयसुपथाराये
अस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् युयोध्यस्मज्जु
हुराणमेनो भूयिष्ठांते नम उक्तिं विधेम प्रवश्लक्ता
यमानवेभारधं हृवेमतिनाग्रयेस्मृतं घौर्दया
स्मिमानुषाजनुष्यनविश्वानि विद्यनाभिगाति अबृ
गिरोमतयोदेवयंतीरथियेविद्रविणाभितसप्राणाः
स्मेमदशंसघतिकेस्ववाहव्यवाहमरतिमानुषाणो
रः अग्नेत्वमस्मद्युयोध्यमीवा अनग्नित्रा अभ्यमन्तकृ
ष्टीः पुनरस्मभ्यं सुवितायदेवयतो विश्वेभिरमृतेरभि
र्यजत्र अग्नेत्वंपारयानव्योअस्मान्स्वस्तिभिरतिदुर्गा
णिविश्वा पूश्चपृथ्वीबहुलानउर्वीभवातोकायतनया
यशंयोः प्रकारवोमननावच्यमानादेवध्रीचीनय
थदेवयंतः दक्षिणावाड्वाजिनीप्राच्येतिहविर्भिर्भय
न्त्यग्रयेहुताची याजस्काछादशावेनेपोरुषेण नेता
रूनेत् जगत्ठीजायप्रस्रायनमसेतिचत्यजेत् अ

मे:
कृ:ते
८७

वैस्नवो वैस्नव स्वनारायणाय नमस्सा देवदेवी प्रियं
सक्षेनदिदानीं गायते सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः
सहस्रपात् स भूमिं विश्वतो वृत्वात्यतिष्ठद्दशांगु
लं पुरुष एवेदं ६ सर्वं यद्भूतं यच्च भाव्यं उतामृतत्व
स्येशानो यदन्नेनातिरोहति एतावानस्य महिमातो
ज्यायांश्च पूरुषः पादोस्य विश्वा भूतानि त्रिपादस्या
मृतं दिवि त्रिपादूर्द्ध्व उदैत्पुरुषः पादोस्येहाभवत्पु
नः ततो विश्वङ्व्यक्रामत्साशनानशने अभि तस्माद्वि
राडजायत विराजो अधि पूरुषः स जातो अत्यरिच्यत
पश्चाद्भूमिमथो पुरः १ यत्पुरुषेण हविषा देवा य
ज्ञमतन्वत वसन्तोस्यासीदाज्यं ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः
सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिः सप्त समिधः कृताः देवा यद्य
ज्ञं तन्वाना अबध्नन्पुरुषं पशुं तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्ष
न्पुरुषं जातमग्रतः तेन देवा अयजन्त साध्या ऋषयश्च
ये तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः सम्भृतं पृषदाज्यं पशूंस्तांश्च
क्रे वायव्यानारण्यान्ग्राम्याश्च ये तस्माद्यज्ञात्सर्वहुत ऋचः
सामानि जज्ञिरे छन्दांसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजा
यत तस्मादश्वा अजायन्त ये के चोभयादतः गावो ह
जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाता अजावयः यत्पुरुषं व्य
दधुः कतिधा व्यकल्पयन् ॥

मुखंकिमस्यासीत्किंबाहूकिमूरूपादउच्येते ब्राह्मणो
स्यमुखमासीद्बाहूराजन्यःकृतःऊरूतदस्ययद्वैश्यः
पद्भ्यांशूद्रोअजायत चंद्रमामनसोजातश्चक्षोःसूर्यो
अजायत मुखादिंद्रश्चाग्निश्चप्राणाद्वायुरजायत नाभ्या
आसीदंतरिक्षंशीर्ष्णोद्यौःसमवर्तत पद्भ्यांभूमिर्दिशः
श्रोत्रात्तथालोकाँअकल्पयन् ५ वेदाहमेतंपुरुषंम
हांतमादित्यवर्णंतमसस्तुपारे सर्वाणिरूपाणिवि
चित्यधीरोनामानिकृत्वाभिवदन्यदास्ते धातापुरस्ताद्य
मुदाजहारशक्रः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः तमेवंवि
द्वानमृतइहभवतिनान्यःपंथाअयनायविद्यते य
ज्ञेनयज्ञमयजंतदेवास्तानिधर्माणिप्रथमान्यासन्
तेहनाकंमहिमानःसचंतयत्रपूर्वेसाध्याःसंतिदे
वाः अग्नेर्मेवेतिसूक्तेनद्वाविंशत्यृचकेनव ऊने
मवत्रिवृत्सामगोअग्नयेमनसेतिच सूर्यायवेदगायनेमस
स्यागः पंचमषष्ठयोः मित्रावरुणाभ्यामिति सप्तमा
ष्टयोस्तथा वायुसूर्याभ्यामितिनवमेदशमेतथा
अश्विभ्यांचमरुद्भ्यश्चद्वादशैकादशोभवेत् विश्वेभ्यो
देवेभ्यइतित्रयोदशचतुर्दश अनुमत्यैहव्यवाहाय
येचतिथिसंख्यके अनुमत्यैषोडशोस्यात्ततःसप्तद
शोभवेत् वैश्वानरायाग्नयेचतथैवाष्टादशोपिच

मे
कृ.ते
८८

द्यावापृथिवीभ्यामिविंशमेकोनविंशायोः शेषयोर
ग्नयेवतिरुवस्ताः स्तृणसोप्रते अग्नेर्मन्वेप्रथमस्य
प्रचेतसोयंपांचजन्यंबहवः समिन्धते विश्वस्यांवि
शिवांसमीमहेसनोमुञ्चत्वंहसः ५ यस्येदंप्राणन्नि
मिषद्यदेजतियस्यजातंजनमानंचकेवलं स्तौम्यग्निं
नाथितोजोहवीमिसनोमुंचत्वंहसः इंद्रस्यमन्येप्रथ
मस्यप्रचेतसोवृत्रघ्नःस्तोमाउपमामुपागुः योदाशुषःसुकृ
तोहवमुपगंतासनोमुंचत्व ६ ंहसः यःसंग्रामंनय
तिसंवशीयुधेयःपुष्टानिसंसृजतित्रयाणि स्तौमींद्रं
नाथितोजोहवीमिसनोमुंचत्वंहसः मन्वेवांमित्राव
रुणातस्यवित्तंसत्यौजसादृंहणायंनुदेथे याराजा
नंसरथंयाथउग्रातानोमुंचतमागसः योवांरथऋ
जुरश्मिःसत्यधर्मामिथुश्चरंतमुपयातिदूषयन् स्तौ
मिमित्रावरुणानाथितोजोहवीमितौनोमुंचतमागसः
वायोःसवितुर्विदथानिमन्महेयावात्मन्वद्बिभृतोयौ
चरक्षतः यौविश्वस्यपरिभूबभूवतुस्तौनोमुंचतमा
गसः उपश्रेष्ठानआशिषोदेवयोर्धर्मेअस्थिरन् स्तौमि
वायुंसवितारंनाथितोजोहवीमितौनोमुंचतमागसः
रथीतमौरथीनामह्वऊतयेशुभंगमिष्ठौ ययो
र्वांदेवौदेवेष्वनिशितमोजस्तौनोमुंचतमाग

पादमानेषत्वन्त्वं सूर्याया श्विवक्रेणसंसदिमिक्षुमा
नैश्लोमिदेवावश्विनोनाधिनोनोहवामितोनासुव
नेमागमः मरुतांमत्येऽधिनोऽसुवन्तऽमांवाचविश्वा
मवन्तुविश्वे ग्रासुवेसूयमानोनयेनेनासुवनेनसः
तिष्ममासुपूर्वोचितेसहस्वदिव्येशऽंछतमोसूजिस
श्लोमिदेवात्मरुतोनाधिनोनोहवीमितोनासुवन
मेसः देवानांमध्येऽधिनो सुवन्तुऽमांवाचंविश्वाम
वन्तुविश्वे ग्रासुन्दुवेसूयमानूतयेतमेसुस्वेवेनसः
यादिदंसाभिसेवातिपारुषणदेव्येन श्लोमिविश्वाद
वाश्चाधिनोजोहवीमितेनासुवेनेमसः ग्रमृतोयात
मितिर्यज्ञदेवेषु मन्यतो ग्रग्निश्वरूप्यवाहनोभवता
लश्वधमयः ग्रत्विदमनुदेवमस्यामशंवनःकृति
केवदत्वायणोहिणः ग्रणायासुगंवितोरिषः वैश्वानरो
नउत्पाग्रयातुपरावतः ग्रग्निरुकथनवाहसो छष्टो
दिविष्टष्टोग्रग्निःष्टथिव्यांपृष्टोविश्वाग्रोषधीराविवेशा
वैश्वानरःसहसापृष्टोग्रग्निःसनोदिवासरिषापातन
के येग्रप्रथेतामसिमितेभिरोजोभिर्येप्रतिष्ठेग्रभवतो
वसूनां श्लोमियावापृथिवीनाधितोजोहवीमितनो
सुवतमेमेहसः येनेवेयपुरुषजायाविष्णाविहो
सश्वरूमावद्वनागाः रूधीषसाई ग्रादितेरनागा

मे
रुते
८५

स्योनास्मि त्रिष्टुभो विश्वगायत्र्ये ७ यथाहस्थनेमेवोगी
ष्ठे विमतिरिच्चितामसुचेतायजत्राः प्रवात्मसस्मेस्मसु
ष्ठेहः प्रातार्यमयप्रतरोत्रप्राङ्गः यावामित्रावरुणा
तिवनर्यागुसकेल्लतः इन्द्रावरुणाभ्यागाः सर्वेत्रता
था यावामित्रावरुणायतव्यातेनूल्लयेमसथंहमो
चति यावामित्रावरुणासहस्यानतनूल्लयेमसथंहमी
श्रवत यावामित्रावरुणासहस्यानतनूल्लयेमसथंहमी
शुवतो यावामित्रावरुणातेष्याल्लनूल्लयेमसथंहमी
सोशुचत यावामित्रावरुणानितनेगाभिभिस्वहामयेत
इन्द्रावरुणाभ्यामितिमागाः सर्वेत्रतायथा यावामित्रा
वरुणावग्राम मत्वामेतेनावयजे यावामित्रा
रुणाद्विपात्सुपशुमाम मत्वामेतेनावयजे यावामि
द्रावरुणाचतुष्पात्सुग्राम मत्वामेतेनावयजे यावा
मित्रावरुणागोष्ठग्राम मत्वामेतेनावयजे ८ यो
द्रावरुणाग्रहेषुमाम मत्वामेतेनावयजे यावामि
वरुणावश्वेषुमाम मत्वामेतेनावयजे यावामि
द्रावरुणावोषधीषुमाम मत्वामेतेनावयजे यावामि
द्रावरुणावनस्पतिषुमाम मत्वामेतेनावयजे यावामि
वसानानूवाकाघः ख्यातः समदशार्थकः त्रिष्टि
वाश्चैसनत्रायाक्रक्षिवाकान्तशाकिकैः ॥

पावमानीभ्योनमस्समायोवा ॐ अल्पशक्तिकैः पावमा
नैसूक्तयोशेषैः पवमानायस्वायथा पवमानःसुवर्ज
नः पवित्रेणविचर्षणिः यः पोतासपुनातुमा द्वि
तीयापित्रिपाकाद्देवजनेभ्योमह्यः विश्वभ्यस्तथा
भूभ्योनमस्स्वाहा ईरितः पुनन्तुमादेवजनपुनन्तुम
नसाधियापुनन्तुविश्वाभूतः ९ तृतीयापिचनवी
क्याग्नयेजातवेदसे इदंनममस्वाहा क्रस्यागःसा
स्यकस्यकाश्यपेजातवेदःपवित्रवत् पवित्रेणपु
नीहिमाशुक्रेणदेवदीद्यत् अग्नेक्रत्वाक्रतूंरनु
वत्रथीतित्रिवाकाग्नयेनममेतिच त्रिवाकापव
मानागःसावित्रेणउभेयथा यत्तेपवित्रमर्चिष्यग्ने
विततमन्तरा ब्रह्मतेनपुनीमहे उभाभ्यांदेवसवितः
पवित्रेणसवेनच इदंब्रह्मपुनीमहे स्वाहाषष्ठीवत्
वाकान्यागस्त्रासानिरूप्यते वैश्वदेव्यैरतिनममसे
तिवस्वायथा वैश्वदेवीपुनतीदेव्यागात् यस्यैबह्वीस्त
न्वोवीतपृष्ठाः तयामदन्तस्सधमाद्येषु वयंस्याम
पतयोरयीणाम् वैश्वानरायवाम्यायइषिरायमयोभु
वे द्यावापृथिवीभ्यांचेतिनममभ्यांस्वाहाईष्यते वैश्वान
रोरश्मिभिर्मापुनातु वातःप्राणेनेषिरोमयोभूः द्यावा
पृथिवीपयसापयोभिः ऋतावरीयज्ञियमापुनीतां

मे॰
रु॰ते
४॰
१०

सममीतचतर्वीकात्रिवाकावाछमीमता सवित्रेण
घेनमसमागोछभ्यावसायष्या ९ हृहद्भिः सवि
स्तोभिः वषिछदेवमनभिः ऋग्वेदैः पृश्नीहिमा
नः परेचतर्वीकादिव्योयत्रब्रह्मणेऽभजेत नवम्या
वमानीभ्योदशम्यादिभुतायष्या येनदेवाअपुनत
नयोदिव्यंकशः तेनदिव्येनब्रह्मणा इदंब्रह्मपुनी
महे यःपावमानीरध्येतिऋषिभिःसंभृतंरसं
वंसपूतमाश्नातिस्वदितंमातरिश्वना पावमानी
र्योध्येति ऋषिभिः संभृतंरसं तस्मैसरस्वतीदु
तीरंसर्पिर्मधूदकं पावमानीः स्वस्त्ययनीः सदु
हिघायविती ऋषिभिः संभृतोरसः ब्राह्मणेष्वमृ
तंहितं पावमानीर्दिशंतुनः इमंलोकमथोअमुं
कामान्समर्धयंतुनः देवीर्देवैः समाभृताः पावमा
नीःस्वस्त्ययनीः सदुघाहिघृतश्चुतः ऋषिभिःसं
भृतोरसः ब्राह्मणेष्वमृतंहितं येनदेवाःपवित्रे
णआत्मानंपुनतेसदा तेनसहस्रधारेणपावमा
न्यःपुनंतुमा प्राजापत्यंपवित्रंशतोद्यामं
हिरण्मयं तेनब्रह्मविदो
वयं पूतंब्रह्मपुनीमहे सनीमामहितेंडायथा

स्यामसहितसोमायसमी च्यासहितायेतिवरुणाय
ननोवदेत् अनूराभिःसहितायमायराज्ञे ईश्वेयत्
सूर्येयमासहितोयजातवेदसइमपि नमसेतिव
देवसमदशणास्थागेगथयेनैः मार्जालेकृतेमताभि
रैःस्नानेजाह्नवीजले ईदृशूनीतिसहमाघ्रनतसो
मःस्वस्यावरुणाः समीच्यायेमाराजाश्च स्तराभिःश्रमा
तेमा जातवेदामूर्जयेमाघ्रनात यद्देवादेवहेडनंवि
शामर्द्धनहोमयेत् यागःप्रथमतस्तत्रश्राद्धिमप्य
नयथ्या यद्देवादेवहेडनंवास्ससत्कमावयं श्राद्धि
स्यास्तान्मृचश्चतस्यतेममामुग अग्नयेगार्हपत्या
यहितीयेके द्यावापृथिवीभ्यांसरस्वत्यैचेति ऋच
यथ्या देवाजीवनकाम्यायदीवानृतमूरिम अग्नि
मीतस्मादेनसोगार्हपत्यः प्रमुंचतडरितोयानिचक
मकरोवमामनेहसे ऋतेनद्यावापृथिवीऋतेनस
रस्वति ऋतात्मामुंचति हसोयदन्यकृतमानिम
जातवेदसेनमसेचतुर्थैवश्यपंचमे अग्नयेगार्ह
पत्यायगालल्लरवयंयथ्या सजातेसेसाउतजामिभं
सातवायसः सेशाउतवाकमायमः अग्नेसातईव
कतेपदेनस्तस्मात्वमस्योजातवेदसंमृगियदाचो
यन्मनसावाऊध्यामसीविझाशिश्रेयदल्तेवकमाव

मे
कृ.तं
५८

ये अग्निर्मा तस्मादेनसो गार्हपत्यः प्रमुंचतु दुरिताया
निचकृम मकरोत्वमानेहसं ऋतेन द्यावापृथिवी विश्वे
नमस्यति ऋतातास्मा मुंचति हसो यदन्यकृतमानि
जातवेदसेनमसे चतर्थेनव्यपंचमे अग्नयगार्हप
यमायत्तल्लरवं यद्यष्या सजाने मेसाडुतजामिषस
वायसः सेशाडुतवाकमायम अनेनाज्ञातई वकृतं
नस्नस्मात्वमस्मा जातवेदस्मृपियद्वावोयन्मन
वाऋभ्यामशीवज्ञाशिश्रेयदन्नतेचकृमावयं अग्नि
मातस्मादेनसो गार्हपत्यः प्रमुंचतु दुरितायानिचकृ
करोत्वमानेहसं गार्हस्थ्ये तेभ्यो शोरेभ्यः षष्ठमागो
सतेम अग्नेयगार्हपत्या घनवेमवाग्रयेवेदत यद्
साभ्यांचकिरकिल्बिषाणि अक्ताणां बग्रुसृपजि
मानः इरपश्चाचरो गृह्णभवगृह्णभवनान्यस्मे सा
वनृदनामसाणि अदीक्षेरपापदयंवकारयद्
स्यत्वं साराजतेभ्यः अग्निर्मातस्मादेनसो गार्हप
मः प्रमुंचतु दुरितायानिचकृम मकरोत्वमाम
हसं यदापिपुषमातरं पुत्रः प्रमुदितो धयन्
हिंसितो पितरौ मयातदग्ने अनृणो भवा
यन्मयि माता गर्भमतिपतन्मकारयत्पिता
अग्निर्मातस्मादेनसो गार्हपत्यः

प्रमुञ्चतंदुरितायानिचकृममकरोमामनेहसं अग्न
येगार्हपत्यायदशमेकादशेवेदत् द्वादशेनग्रये
ण्येग्नेग्रयेगार्हपत्यायच यदन्तरिक्षंपृथिवीमुतद्याय
मातरंवाजिहिंसिमाग्निर्मातस्मादेनसोगार्हपत्यः
प्रमुञ्चतंदुरितायानिचकृममकरोतमामनेहसं ऽ:
यदाशसानिशसायममासयापयदेनस्त्वकृतमाल
नृतमेयत्मगायणं अग्निर्मातस्मादेनसोगार्हपत्यः प्र
मुञ्चतंदुरितायानिचकृमनकरोतमामनेहसं अति
क्रमे पितृरितेवदेनजहामिसिरिप्रेमेसमथ्यायेमत्ति
सहकृतिनापितुःकृतसमारोहामिसहकृतानूलोके
विदवाअसृजेतेनदेवःचितपतेमतुष्यपुमासृजेत
तोमायकिंचिदानशे अग्निर्मातस्मादेनसोगार्हपत्यः
प्रमुञ्चतंदुरितायानिचकृममकरोतमामनेहसं च
वहृशेनविमेनद्रोवरुणायततोह्वयोः अष्टादशे
नविमेनद्रोवरुणायततोह्वयोः अष्टादशेनविव
रुणाभ्यामिति दविजानाअसृजानानायानानाओषधी
भ्यः अग्नोघाअग्निजाआपत्नानःशुन्धन्तुशुन्धतीः प
हायोनकंडरिते चरामयद्यदिवानूतनेनयमवाणं
हिरण्यवर्णाःसतनउमूर्णानः इमम्मेवरुणश्रुधी
हवमद्याचमृडयत्वामवस्युराचके तत्वायामिब्रह्म

मे·
रु·ते
९२

णावन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः अहेडअ
नोवरुणेह बोध्युरुशꣳस मान आयुः प्रमोषीः
न्नोः अग्ने वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेडो अवयासिसिष्ठ
यजिष्ठो वह्नितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषाꣳसि प्र
मुमुग्ध्यस्मत् सत्वन्नोः अग्नेवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या
षसो व्युष्टौ अवयक्ष्वनो वरुणꣳ रराणो देहि मृडी
ꣳसुहवोन एधि अग्नये अयसे विशे स्त्के वैश्वा
रन्नतः अग्नये वैश्वानराय
वैश्वानरो यमीरितः अग्नये वैश्वानरो याथ
अयामस्तव्यमूर्हि नमो अग्ने अयस्य यामस्तमेन स्पाहि
उस्मा अस्मान मूर्हिघयानो येहि मेघꣳ वैश्वानरी
ने वैश्वानरपरावतः अग्निरुक्थेन वाहसा ऋताव
वैश्वानरमृतस्य ज्योतिषस्पतिं अजस्रं घर्ममीव
वैश्वानरस्य दꣳसनाभ्यो बृहदरिणादेकः स्वपस्य
कविः उभापितरा महयन्नजायताग्निर्द्यावापृथिवी
भूरिरेतसा पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृथिव्यां पृष्टो वि
श्वा ओषधीरा विवेश वैश्वानरः सहसा पृष्टो अग्निः
सनो दिवा सरिषः पातु नक्तं जातो यदग्ने भुवना व्यख्यः
पशून्नगोपा इर्यः परिज्मा वैश्वानर ब्रह्मणे विन्द गा
तुं यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः त्वमग्ने शोचिषा
शोशुचान आरोदसी अपृणा जायमानः

वेदेवो ब्रभिशस्तेरमुंचेो वैश्वानरायनतेसूर्याय पं

ततःस्विष्टकृतंकृत्वापरिधीनप्रहरेत्सच पूर्णक

लशमादायनेऋसांनवततच्छ्येथ पादप्रक्षालनेक

लाप्याचम्यशास्त्रुवेस्तदा पत्नीभिःसहदीक्षितच्छ्रो

धांतस्मिन्शुभाशुभे स्विहोमेमन्तुसंश्रेमेनतुवाके

वेनयेत्ततः स्वमिद्यानश्रापश्रोधयघःसविनिनिः

क्षिपेत् भूम्यांकिंचिज्जलंपश्चादितिष्टेनलशालितः

उर्मिश्रालस्येभूयाश्चःएष्ट्रतःकलशेक्षिपेत् परेस्या

मस्यादिशिदृष्ट्योभवेत्तेवनिःक्षिपेत् पश्चादपउप

स्पृश्यस्वगृहंप्रविशेद्द्विजः विसर्ज्यमेवसमाहृक्षकर्या

दूर्पनिर्गमयेत् यजपश्यतोयमस्येच्छायामश्लोत

दाभवेत् यजमानःस्पृष्टतोयमस्यथापुनराचरेत्

ततश्चाशीर्वचोगृह्यब्राह्मणान्भोजयेत्ततः यावत्कर्मप्र

कुर्वीतताव्वक्रोनसमाचरेत् स्वकृतदेवसमस्त्रीयाउ

च्छिष्टब्रह्मचर्यभाक् जितेंद्रियोभूमिशायीपूर्वज

न्माजिंतादद्यात् मंत्रसिद्धेविघ्नकर्तृमुक्तोभवेत्तता

मणा अज्ञानाद्वाप्रमादाद्वाजन्मस्मिंस्त्वयकृते पात

कंतस्यनाशार्थंकुर्याच्छ्रीभिस्तहोममेयत् ९ वैदिके

घस्यनिस्यानाः पितरोज्ञानदोषतः पतिस्वकौलिके

मार्गेदारिद्र्यादिभिरर्दितः मनसाउपतमश्चतमात

मे॰
कृ॰ते
९३

तकनिहन्तये लोके ह्यप्रतिष्ठार्थं सोपि ग्रमसमा
चरेत् स्वर्णचौर्ये सुरापाने गोवधे ब्रह्मघातने गुरु
तल्पगमने वर्षव्रतमेतत्समाचरेत् चौर्ये च भ्रूणह
यामयोनौ वीर्यसिञ्चने विप्रासघातने त्वासह
नयने चरेत् उष्ट्रप्रतिग्रहे चौरेय ग्रहणे वेदस्यं यो:
नले शिवालये दाने गर्हीताभ्रष्टमेककेकूटसाक्ष्ये
दं तेपत्समाचरेत् लकेरग्रहो देवविप्रापकारेव प
यानने देवायर्थे संस्कार भोजने वेश्यागमने पशु
केशश्मश्रुवापयिनान्म्व विमत्यालोपने वह:
गानेनवैरेव कूपाराम्रो मिन्नावाप्रुणेप जलाशये आजं
त्रिंशपविवाणिज्ये भिरुहोमयेत् माविवेवज
त्वतिग्रहत्यवाद्गुलेद आमिलोभनयैठ शेपायदा
कोमेवनस्त श्रोद्दनः समकवोधानाहूतं वापि समाप्र
त १॰ पतद्विनेन भोक्तव्यं ब्रह्मचर्याद्विशुद्धवत् स्रे
त्वगोचतेनवतदभावेच्छामायगे प्रथामिस्विकानत्र
वेदरनेदवेभप आहितेभप स्थाणगालत्रमीरितः वि
भोदवेभपइतिद्विनीयायाश्चसोत्यते प्रायवमागस्त
यायाम्नतिममामावकथ्यते देवात्तीवनकाम्यायद्वाया
सूदिम तस्मात्ररूपश्चतत विषदेवासमेनोषमः

ऋतेनद्यावापृथिवीऋतेनत्वंसरस्वती कृतान्नःपा
सेनसोयक्षिंवात्स्तमुदिमः इंद्राग्निमित्रावरुणसो॰
मथात्स्वहृहस्पति भ्यस्मागत्स्वचतण्यायाश्रुतासाऋ
ग्व्यते इंद्राग्निमित्रावरुणौसोमोधाताबृहस्पति ब
नोश्रुवत्वेनसोयदस्मकृतमारिम सजातशंसादितिब
पूर्वीक्तापंचमीमता यद्वावायत्मनसाषष्ठीपूर्वमुदी
रिता ज्योतिषेनमसस्यागःसप्तम्यासावकथ्यते श्रव
येनसमस्यागत्स्वयाष्टम्यांस्यसोच्यते येनविनोश्रन
वास्त्रिवभूवयेनसूर्यंतपसोनिर्मुमोच येनेंद्रोविश्वा
अजहादयातीतेनाहंज्योतिषाज्योतिरानशानआक्षि
दः यत्कुसीदमप्रतीतंमयेहयेनयमस्यनिधिमाव
रोमि यतत्कन्ध्रनृणोभवामिजीवन्नेवप्रतिदत्तेद
दामि यन्मयिमातेतिपूर्वेप्रोक्तासानवामाहृति य
दाषिपेषमातरंप्राक्रोकैकादशाहृति यदन्तरीक्षंप
थिवीप्रोक्तप्रोक्तैकादशाहृतिः यदाशसानिशासेप्रो
क्तावद्वादशाहृतदग्निस्तत्त्वलिखपवेपंचदशाहृतीः
यदायोनकमितिपूर्वीक्तोषोडशीभवेत् श्रद्योहिरण्य
वर्णाभ्यत्संपोभागोविधीयते इमंमेवरुणोमाद्दिपं
वक्षः पूर्वमीरितः सप्तभागास्तैनैकविंशद्वाहृतयःस
मीरिताः इंद्राग्निभ्यांवह्नाविंशोभागःसाऋगणोच्यते

मे॰
रु॰ ते॰
२४
94

यद्दीक्षेऽनृणमहं वभूवादिः सत्वात्संजगाम ज्ञनेभ्यः
अग्निर्मातस्मादिन्द्रश्च संविदानौ प्रमुञ्चतां॥१॥ उदुत्यंप
शपाशाद्दुष्कृतान्मम्याः मस्मेरोभ्य इदं देवेदत मायोऽक्ष वित्रयो
विशेयहस्ताभ्यामितीरिता प्राग्वमागस्त्रं विशेवह
णायततोऽहृयोः इमेमेवरुणमादिशनः प्राग्ववत्स्थ
ये उदग्रयस्पताद्दुष्कृ किल्विषानि यदत्त हृतमनुदत्त
मेततं नेन्नऋणात्ऋणाव इत्समानायमस्य लोकेऽवि
रश्वराय ॥८॥ अवतेहेडोवरुणनमोभिरवयज्ञेभिरी
महेहविर्भिः क्षयन्नस्मभ्यमसुरप्रचेतोराजन्नेनांशि
श्रथः कृतानि उदुत्तमंवरुणपाशमस्मदपायमं
विश्रथ्यमं॥१॥ श्रथाय अथावयमादित्यव्रतेतवाना
गसोऽदितयेस्यामा एकविंशसंक्रमकोचनिर्ऋ
निस्तेनेभ्यस्त्यागउक्तस्ताऋचाप्रोच्यते प्रना संक्रमकौ
विक्रमकौ निर्ऋत्यो यश्चतिः स्वनः तेयमस्य यत्समना
गम्मह्या हरमचीचते तेतोहयो रग्रेयेषनष्ठेत्या गर्ले
दाग्निम श्रायुष्मत ग्रेयत्यागः पंचविंशत मेमतः नि
जेह्यमचीचतेतक्रमो निर्ऋतिंच तेनयोस्मतस्य
नेतमस्मेप्रमह्वामसिः ३ः पाशंश्मातुपाशंश्मात्या
वनेनातुस्त्रेनेनच तेनायोस्मात्समस्त्वौतेतमस्मेप्रे
वामसि संवर्त्वमापयमा मेतनूभिरतत्म हि ॥

मनसासᳪंशिवेन त्वंहोनोग्रविदयान्नरायेत्रुमा
हेतत्वायहिलिंहे आयुष्टे विश्वतोदधदयमग्निर्वरे
ण्यः पुनस्तेप्राणआयातिपरायक्ष्मंᳪं सुवामिते आयु
र्दायाग्नेयमावाः घृतंशेषुतदग्निये अग्नयेवरुणायो
दितेविश्वेभ्योदेवेभ्यश्च २ आयुर्दाअग्नेयेहविषोवृ
तयोनिरोपिहृतेपीत्वामधुचारुगव्यंपितेवपुत्रमभ
रक्षतादिमं इममग्नआयुषेवर्चसेकृधितिग्ममोजो
वरुणसᳪंशिशाधि मातेवास्माअदितेशर्मयच्छविश्वे
देवाजरदष्टिर्यथासत् अग्नयेपवमानायमाराहं
विधातविष्णु तस्माद्धवीर्जातवेदसेअग्नयेप्यायउष्णते
अग्नआयूᳪंषिपवसआसुवोर्जमिषंचनः आरेबा
धस्वदुच्छुनां अग्नेपावस्वस्वपाअस्मेवर्चः सुवीर्यमा
दधत्पोषᳪंरयिंमयि अग्निॠषिःपवमानःपांचज
न्यःपुरोहितः तमीमहेमहागयं अग्नेजातान्प्रणु
दानःसपत्नान्प्रत्यजातान्जातवेदोनुदस्व अस्मेदी
दिहिसुमनाअहेडंछर्मैतेस्यामत्रिवरुथउद्भौ सह
साजातान्प्रणुदानःसपत्नान्प्रत्यजातान्जातवेदो
नुदस्वअधिनोब्रूहिसुमनस्यमानोवयᳪंस्यामप्रणु
दानःसपत्नान् अग्नयेहव्रज्ञायेतित्रिचत्वारिंशाकेततः
अग्नयेयरतितस्मात्उषमतिन्नुवेभवेत अग्नयेयोनोभि

मे
फ़ते
५५
९५

जनोयकोवारोजिघांᳫसतितनांᳫस्त्वंहव्रहंजहि
स्मस्मभ्यमाभर १ अग्नेयोनोभिदासतिसमानोयश्च
निष्ट्यः तेवय ६ समिधंकृत्वात्भ्यमग्नेपिदध्मसि
योनःसपत्नश्चापतोयश्चनःशपतःशपात् उषाश्च
मेतिसृकसर्वंपापᳫसमूहतां षट्चक्त्वातिंशे
मागोदेवभ्यश्चतदग्निमे जीतवेदमेत्रयेचततन्स
मोत्रेयभेवत योनःसपत्नोयोरणोमर्त्योभिदासति
देवाः इध्मस्यवप्रक्षायतोमानस्योच्छेषिकिंचन
मोहेष्ठिनातेवदोयचाहंहेष्ठियश्चमा सर्वांᳫश्च
त्रेमेदहयाᳫश्चाहंहेष्ठियश्चमा योश्चस्मभ्यमरा
तीपाञ्चश्चनोद्वेषतेजनः निंदाद्योश्चस्माद्दिप्साच
वीᳫश्चलात्रस्मस्माकुरु श्रोत्रियायत्वां
पंचाश्नातमे नदग्निमेपिचतश्चातिमेवैश्वानरायउ
स ८ शितत्रलस ८ शितवीर्यस्वल स ८ शितं
त्रजिल्लयस्यामस्मिजुमोहितः उद्देषांबाहूअतिरमुष
दद्देवल त्रिणामित्रलाणोमित्रानुत्रयामिस्त्वां १ अग्ने
पुनर्मनःपुनरायुर्मआगात्पुनःप्राणःपुनरात्माम
मनःप्राणःपुनराकूतंमआगात्पुनश्चक्षुःपुनःश्रोत्रंमआ
मआगात् वैश्वानरोमेदब्धस्तनूपावनाग्निंपुनरायीं
निविश्वा १ एवंकृत्वातनत्स्मिन्नपात्रयंतोउशिना
कृत्वातनत्स्मिन्पुनामिमागोकृदस्त्री

अग्रेदक्षिणतो वक्षिस्वीनद्वादशार्द्धभिः वैश्वानरा
यप्रतिवेदयामो यदीहण ६ संगारोदेवतामस्सपता
माशास्यमुञ्चस्य वेदसनो मुञ्चानडरितावयात् ।
वैश्वानरः पवयात्रः पवित्रैर्यत्संगारमभियावाम्या
शा अनाजानन्मनसायावमानो यदेत्रेनो अवतन्त
वाम्मि अतीत्रेसमभगो दिविविहृतोनमितारके अहा
स्तनस्य यक्षतामेतद्द्रकमोचने विजीहीर्षलोका
कपिवेयान्मेवासिद्धके योनेरिवमच्युतेनागभः स
वौमयायाअतुष्ठ सप्रजानच्यतिरक्रीतविस्ताम्यजा
पतिः प्रथमजाऋतस्य अस्माभिर्दत्तेरजसः परस्ताद
छित्रेगोतमनसेयरेम गतेगोतमन्वेकेयत्रसेवरे
तियेषां दत्तेपित्रेमायनवत् अवेधेकेददतः प्रय
कारातेवक्षुकेवा ६ समरोपषा ध्रारहेणामनुस
६ सभ्यां ६ समानेपथ्यामवथो हृतेनायद्वा सूर्व
परिविष्टंयदग्नीतस्मेगोत्रायेहजायापतीसं ६ रभे
यां यदेतरिक्ते पृथिवीमुतयोयन्मातरंपिरं ६ वा
जिहिं ६ सिमो अग्निमीतस्मादेनसोगार्हपत्यउन्नो
नेषडरितायानिचकृम भूमिमानादिनेजिनिंअ्या
तोनरितमभिशलपनः योत्रैः पिता पितरयावेभ
वासिजामिमितायाविविस्मिलोकान् १ · यच्चमहार्द्दः

मे
रु॰ ते
९९

96

स्कृतोमदन्नेविष्णायगागेनत्वांश्चेत्वायां अश्लो
गैरकृताः सर्गीतत्रपशुणमपितरंचगुरुं यदत्रमद
ऋतेनदेवाहास्मत्नुतवाकारिष्यन् येदेवानांव
ष्यामोक्षियदेवकिंचप्रतिजग्राहमग्निर्मातस्माद
एवकरोत यदत्रमग्निवरुथाविरूपवासोहिरण्य
तुगामनावि येदेवानांचत्तष्यामोः क्षियदेवकिंच
ति नग्राहमग्निर्मातस्मादन्टणंकरोत एवमग्नि
ष्याणकरष्यामभियंकृनेत वक्ष्यमाणेनमंत्रेणम
गैवस्वानरायच यन्मयामनसावाचाकृतमेनःक
चन सर्वस्मान्मेलितोमायिनवंश्चे हियस्यपथ्यात
थंस्वाहा नपादिहिमश्नततः ऊर्ध्वंदतत्रिरूप्यिन
रस्मन्नमकृताचानोप्रायश्चित्तनिवारके इदमुगी
द्विजातीनांशूद्राणामप्यचोच्यते मार्गशीर्षेशि
घमांकृतनियमक्रियः शुचिः एकभक्तेहविष्येन
वमानक्रमाचरेत अयाचितंतदशम्यांचएकाद
सुगोषवेण द्वादश्यांचपनेस्कृत्वापूजयेद्विप्रदेवताः
मेनारायणायेतिस्वष्टवीजादिकमंत्रं अष्टाव
कृतुवाहस्रीवाजपमाचरेत् अष्टलंतद्विजोष्टि
भाजीनक्षेवचनेरतः ग्राममध्यांत्येजेपकुर्याद्दशधा
लवर्थमकृत निःपापोजायतेमहाणिजपेनोवेदेन

रेत् निःपापपविकं वलेत्रतपापूर्वोक्तहोमयोः होम
पारेभदिवसे निवेशणे रत्मयेदर्कं स्नानवेष्टकलशो
त्थापयेपालिभयेस्थले नस्मिंतीर्थादिजेतोयेनिःक्षिप
कलशोक्षिते भृंगलद्दीपसूत्रेकावपात्रेनियापये
त् पलामात्रेहयोस्तसकुर्यादिहगार्द्धेने परीतादि
वेसहूजोकवातत्स्यार्थेयजले आपोनारायणः साली
दक्षसमेप्रतिष्ठिते तेनसत्येममपापस्नानेसत्येममा
स्तुत इतितोयेप्रार्थयित्वादद्यात्पुष्पांजलिं ततः पक्षे
त्वस्यशरीरस्यछायायांतोयेतथारसे पश्यारसेतथा
तोयेद्देवमातकेगते स्नानांतोयेयदाछायांतदापा
पेगतेनहि प्रायश्चित्तेपुनःकुर्यायविछायांतिति
मेला नष्टपापाभवेदेवंपुरश्चरणसिद्धिभाक् यः
कश्चिद्वेदिकोमंत्रेजपमस्येदर्धुदानरे पक्वजन्मकृ
तेपापंनाशयेत्राममंत्रकः विलोमेमगणेशस्य
वैसवतदर्धके प. हेतिपापंतोत्रिकलतदर्धप्रा
कृतोदले अपदेशास्तदर्धंचिवेत नत्सवेत्रगोपिते
मेपस्थानानिवस्यामिकृत्रिमाकृत्रिमानिव शुभा
नि सर्वतंत्रेषु देवतानांपृथक् पृथक् महागणपति
नेत्रेमापूरंनर्मदातटे महाश्मशानमापूरंगणेशम
त्रसिद्धिदं प्रभासंयक्षकृतेत्रेपुष्करंभस्मपर्वतं ॥

मे·
रु·तं
९७

97

यमुनायामलंकाशीदिनेशामनुसिद्धिदं अयोध्यायामथु
रामायाकाशीवदरिकाश्रमः गयाचगंडकीतीरेद्वारि
काश्रमः गयाचगंडकीतीरेद्वारिकाविल्वसिद्धिदा के
दारस्थंचकेकाशीकोमवेमोक्षनानिच गंगातीरेवैद्य
नाथरामेशःशिवसिद्धिकृतज्वालामुखीप्रयागेचका
मिनीमालिकापदे सरस्वमानद्यातीरेशक्तिमंत्रस्यसि
द्धिकृत तीरेचकमलेश्वर्याम्मेकलोयत्नपर्वतः श्रुउं
वंगकलिंगाश्चरुद्रदेवतासिद्धिदाः कामरूपवनेपा
लेहिंगुलाविंध्यवासिनी जालंधरेपूर्णागिरिर्वाममार्गि
णसिद्धिदाः तीरेपद्माकराणांचकदलीखर्केवाटिकाः
विद्रुमाकुलितोद्यामोगाणेशस्यातिवल्लभः ९ पद्मार्क
रतदारात्पिकरवीरार्कवाटिकाः गोधूमद्र्वीहेग्रामि
शिलाभानुमतःप्रिया नलशपखञ्जयात्रीक्षशालिग्रा
मादिसंनिधौ गोष्ठाश्रोवियत्रुग्रामहेरमुद्धेदिकानिके
पश्चिमाभिमुखेलिंगेनदीदर्शेशिवालये शिवनो
चेवटस्यारात्संगमेविपितरूदे कदलीचूतवंवे
लीमवंतीववर्वीवने ग्रेथ्याज्ञोतः नदीतीरेशक्तेः
शेश्रीतिस्त्रनिर्जनेग्रेथ्याज्ञोतः नदीतीरेशक्ते
ल्वलाराधिमकोलशाखोरमधुकाकुलावाल्मी पा·
केषधुक्तयांचमोदनेलद्रदेवताः

पितृगेहे श्मशाने च त्रिपथे च चतुष्पथे भूमातयेश
वाकीर्णेषु विप्रविन्नंषंनिमकाः गृहगोष्ठे तथोद्या
नेवनेपर्वतमस्तके नद्यांतत्संगमेदेवालयेसाहै
हिकोपिकः यस्मिन्देशेनगोहस्थानापित्रात्मवयोभ
वेत् नश्रावयतिभूरिस्मसिद्धिलतत्रतुवैदिकी म्लेच्छाः
पावेष्टिनोभूर्तीराजानःसविवादयः प्रवत्स्यनवर्तते
नेतत्रसिद्धिर्हरतः मीर्णदेवालयोद्यानगृहहृत्तन
लेषुच नदीकूलाद्रिकूटेषुभूष्विन्द्रादिषुनोवसेत् १०
एवंविचार्यमतिमानकुर्याद्भूमिपरिग्रहं एकांतेवाहृ
मेदृश्यंभूसुगंधस्वबलेनच तृणादस्तुकमेत्रस्तुरस्सरेण
सिद्धये मयेयंरक्ष्यतेभूमिमत्रोयंसिद्धतामिति मंत्रो
घोउमस्त्रराखस्यमन्ताम्पतरक्षत्तजात विनिक्षिप्रमिता
त्वेमात्वभीयाकीलकोदश ग्रष्ठ्रिनिघातेयदष्टदिशासी
नसूर्वेयोः मध्येनिषमोत्रवमस्तुष्यातथाष्यथः प
श्चिमेवरुणयोमध्येमस्त मंत्रेणकीलयेत् एतांतथाष्ट
मंत्रेणतेषुसद्यचप्रपूजयेत् तेत्रचकीलितमंत्रीनवि
घ्नैःपरिभूयते दिक्कालेभ्योमाषभक्तबलिंदिशस्तक
ल्पयेत् तेत्रमध्येतत्रपालेपूजयेद्वगणेश्वरं तृतीये
वास्तुपुरुषंतेम्योदद्याद्वलित्रयं तेत्रमध्यंसमासाद्य
कूर्मचक्रंविचारयेत् कूर्मचक्रमविज्ञातमहाविघ्नोभि

मे
रू·ते
९८

98

जायते परदेशग्रामगृहेदानकर्मस्वन्विय हननद्वं
प्रकुर्वीत नवकोष्ठकमेदिते कवर्गीयाः समले
पूर्वीशादिप्रवृत्तको ईशान्तं विलिखेन्मध्यमे
ष्ठहंयहंय ८- स्वगाणां पूर्वेनालेख्यो श्रीबीजं मध्ये
ष्ठके शाद्य्रवः परकृमेल्लसवेदैवप्रजायते देशं
मानिमावर्णीयस्यादिशिव्यवस्थितः देशकर्मसु
स्यादिशिस्याद्ग्रामकृमेक सुविहयन्नविज्ञेयं स्वगा
जननतस्तथा गृहकृमेस्वदनेयदिस्थारं गृहं भवे
श्रावस्यपार्श्वयोः प्राणीकृतीपादैततततः प्रष्ठमे
मध्यामध्यपृष्ठमेकं षडंगवान् महारिवेमीवनाप्र
वेरापाहनतनाशने किं विदेरसवल्पवेततदिदानी
गायते प्रगोक्षोत्कोल्पैजेफाघघोजः ईश्वरंतो क
भगायमाव निमहारिकीर्तितो जङ्घोश्रोद्घयश्रो ग
तनैरवात्र्ययोरलो वैरंतपंचमेवर्गेत किं विम
रयोमेवत वटयोर्ध्ववध्याघ्यापितरयोरशयोरपि प
वर्गेपराश्रीतिः स्ववर्गद्विगुणोक्रमः स्थानेवर्गेपुन
ष्ठमपृभिस्त्रापरुच्यते स्थानवर्गद्विगुणितः स्ववर्ग
नोपृशेषितः स्थानाधरभयोः कार्यमन्नरयस्यशेष
यावन स्थितेमाढ्यदः स्यात्साधकोर्थप्रदेतनसत ९.
श्रावेसर्वार्थसिद्धिः स्यात्करयोरल्पमिद्धयः

करोने किं विद्यामसंपादयोः ग्रच्छेगेमस्तिः कुरुक्षेत्रप्र
यागे वगंगासागरसंगमे महाकालवकाशणावकूर्मे
ध्यानेन विंनियेत् लेत्रसाधकमंत्राणामेकमेवायम
तरे यदिस्याक्षफलंवमंत्रः सर्वसिद्धिःफलप्रदं अम
तोह्यभः शैलराजोवासकिरेव ग्रर्थंकृक्क क्लिकृम्
वकाष्ठादेव लिनार्चयेत् पमयानि महाशंवेच्छाया
लिवाधिमध्यमे कूर्मपृष्ठगदहेकृतागदहृद्याजपमा
वेरत् ग्रथमालाप्रवक्ष्यामिसिद्धिविधासाह्यिरावरा स्थि
रानुस्थिरचितानां वंचलाचलवेनसा ग्रकारादिक्षका
रान्तैर्विंदुमन्मातृकाक्षरैः ग्रनुलोमविलोमस्थैः क्लृप्त
यावर्णमालया प्रत्येकमत्रप्रगंमवाजमाः स्युः सर्वसि
द्धिदाः ग्रार्वाधाग्रपिकिंचान्येप्रोक्तेयंस्थिरमालिका
ग्रकारादिक्षकारान्ताप्रोक्तेयंतत्तमालिका जपेचाष्टो
त्तरशतेश्रुतवर्णाणियोजने वराघ्यकथ्यतेमालाभि
धारेतिस्थिसंख्येकैः मुक्तार्थेपंचविंशत्याभसंख्येःस
वेदाजपेत् १.. त्रिंशद्भिर्धमैहृद्धिस्याचेतः पंचाशते
क्षिते शतात्सान्तथाष्टाष्टाधिशतात्सकलसिद्धयः
समस्तसिद्धिरुद्राक्षामणयोधनदामताः गतप्राप्तिक
रः शांखो भीमाहकस्फटिकोमतः पुत्रप्रदाः पुत्रजीवेः
पद्माक्षाः पुष्टिवर्द्धनाः विद्रुमोस्यावश्यकरामौक्तिक

मे॰
कृ॰ ते॰
५५
११

कामुक्तिदा मता पापापहाः कुशमयाः स्वर्णजाः का
दायकाः कामहाद्भिस्लारजोतैरिंद्राक्षैः स्याऊतेपदं
वशणार्थे हरिद्राद्याः शङ्खाः शुक्रभवशपकृत ज्वलेह
लाक्षाद्याः खिङ्गस्य पिरत्नमिकृत अर्कस्योच्चाटने का
श्रीफलैः ज्ञानसाधने गजदंतस्य सर्वार्थमोहने ता
नामता मारणेवायसी प्रोक्ता धनार्थं स्येत पद्मजा
घातने रवेदनो स्याच्छांतिकृत्स्येत काष्ठजा रक्तं वंद
वीजोस्याय तिलपादिकसाधने पद्मकाष्ठाद्वा तुष्टि
वशाकृष्टेव विकृक कृष्णकाष्ठसमुद्भूतैः स्यामस्यके
सिद्धानि भूतस्तंभेनि मज्जातात्जनस्तंभे शमीभवा
हानि स्वनजं किम्पा भूतिसैः स्तंभने रुजा इंद्रहृता
णास्तंभे भाभिवाभोवानराख्यितः १ रुद्राक्षितेनावम
हिसाईलोनसेदवताः नरास्याशात्तसावश्यावी
ह्यपाहृद्याक्ष्यितभिः रामभाख्यात्तद्दसिद्धिमीप्यताव
क्षितिभिः मूर्तिकाभक्ष्यमणिजामालायाः वरसिद्धिद
कप्रव्यालजेदवहिनः स्वर्णमणिभिर्लेपः पुत्रजीवेजैः
ष्पः पद्माक्षैः सर्वेपवहि कृशाल स्फटिकेशलमध्य
विद्रुपायेत् मध्येदवाजपकुर्वेत्कामकोतोविना
यतन चतर्थ्यास्त्रातयन्मालागणनाप्यस्मंत्रकैः मध्या
केसमममंत्रे वोवातस्यमंत्रके हादश...सवीमाला

नमा विल मंत्रम

त्रयोदशपात्रसंख्यायान्तन्मंत्रैः शिवमालिका ग्रहसंख्या
वाचन्तदशपानवसंख्याभूमिनेदने शक्तोनामपिकर्त्तव्या
भुक्त्वागांगेयथाविधि ग्रथितापट्टसूत्रेणोद्ध्याः श्रीसे
तमालिका कार्यासैवेस्त्रवीमालापद्मसूत्रैर्यथापि
वा दुर्गाभिर्वीचवल्कलैर्वाशैवीकार्यासमसूत्रजा प्रायशः
सर्वदेवानांसूत्रोमणिविधिंशृणु सूत्रंद्विजेन्द्रणपसी
लिमितंग्रंथिवर्जितं त्रिगुणंत्रिगुणीकृत्यग्राह्येप्रला
लपयन्ततः २ एकवक्त्रैर्द्विवक्त्रैश्चचतुर्वक्त्रैश्चपंचभिः
षड्वक्त्रैर्वाथकर्त्तव्यामिथोमिश्रान्नवर्जयेत् मुखेमु
खंसंयोज्यंपुच्छंपुच्छेनयोजयेत् कृत्वासूत्रंतेप्रो
केमुखंविधृत्यतन्निबद्धं धात्रीफलप्रमःश्रेष्ठोमध्यमाव
दरसंनिभः अधमस्त्वर्णकामःस्यात्ततोहीनोविपत्ति
कृत् एकोमेरुस्तत्रदेयःसर्वेभ्यःस्थौल्यगुरुकःआय
स्थलेततस्मात्सूत्रेन्यूनतरेततः सर्पाकारांप्रकुर्वीत
बलंग्रंथिमणिंप्रति अथवाग्रंथिरहितंदृढरज्जुसमप
लितेत्रिराहस्तार्थमध्येनवाऽर्द्धहस्ताद्देशतः ग्रंथिः
बहलिताववनैः सब्बलंग्रंथिकल्प्यते एकभक्तेविधा
यांसेसायकोग्रथयेत्स्वयं कृतनित्यक्रियःशुद्धःउक्ते
सैतत्प्तेद्विनः स्वतरतःसवर्णाभक्तःसवर्णाद्विजादि
नः पतेषुमालानाः श्रेष्ठाजपमालाकृतेनिशं अलाभे

मे
रु. तं.
१००

100

तद्विजातीनामपि वा स्वमजानघः कलौ तद्दुर्लभा विप्रा
यण्याविशास्वधर्मगाः अतिस्थूलोतिसूक्ष्मस्स्फुटितो
भग्नोगतश्चः भिन्नः पुराणोजीर्णोकस्तानोनशुभःस्म
नः १- अमोकस्य विर्षणादेवजपहानिर्भवेत्फले मण्यतो
ग्रंथयः कार्यानात्रमुक्तादि विन्यसेत् एकवक्रे शिवस्सा
स्यमालात्तज्जपतोहरेत् ब्रह्महत्यादिपापानि तथ्या
माद्विकेष्टदा उमाशंकरनामाख्यो द्विमुखो यद्यपो
हनि गोहत्यादिकपापानि गोहा स्याच्छ्रमसो खेदः
त्रिमुखस्त्वग्निरूपस्मात् स्त्रीहत्यादिकपापहा धर्मार्थ
कामसिध्यैनिधारणात्तज्जपादपि चतुर्मुखोभवेद्ब्र
गुरुहत्यादिनाशकः स्कन्देति सकलाविद्यावाप्तिर्द्वि
ख्यापिजायते पंचवक्रे शिवःसाक्षात्सर्वपापहरःस्मृतः
शैवगणेशशाक्तानां तु ते सिद्धिस्तज्जपात् कार्तिके
यस्य षड्वक्रः स्खलितव्रतपापहा विधिना दक्षिणे बा
हौ धारणात्समरे जयः सप्तवक्रो महानागोऽनन्तो नाम
थ्यतज्जपात् अनन्ताः सिद्धयः सर्वे विषभीस्तु न जायते
अष्टवक्रो गणेशः स्यात्सर्वविघ्ननिवारकः नश्यन्ति ते
जपात्सर्वे कामक्रोधादिशत्रवः नववक्रो भैरवः स्याद्दि
ममार्गीस्य देवताः जपादेव प्रसीदन्ति वामबाहौ श्रि
नोघहा ९- जनार्दन दशमुखो जपात्सर्वपनिधारणात्

पिशाचग्रहवेतालब्रह्मराक्षसपन्नगाः एकादशमु
खेःसाक्षाद्रुद्रएवास्यधारणात् जपाच्चहयमेधादिय
ज्ञानांफलमाप्नुयात् द्वादशास्योभास्करःस्यात्तेजपाद्धा
रणात्तथा तेजस्वीरत्नाधीचगोमेधफलमाप्नुयात्
त्रयोदशमुखेःसाक्षाद्विश्वेदेवात्मकःस्मृतः श्राद्धकाले
धृतोदद्यात्पितृणामक्षयांगतिं चतुर्दशमुखोविघ्नेशस्तद्धा
रणात्पापनाशयेत् पूज्यतेदेवमनुजैस्तथालभतेगतिं
अथमालाकृतिंवक्ष्येतालयेसंवराख्यकैः रुद्रकोचन
वर्णायाःश्वेतायाःस्त्रवर्णामध्ये गोमूत्रंताम्रवर्णायानी
लायाश्चभवेदपि हरितेतक्रसवर्णायाःपंचपंचामृतंपि
व गवेवर्णाल्लसलभाःसंतिदशषड्क्रमेण तद्ववर्णवि
भागेनपंचगव्यानिवाहरेत् वर्णालाभेनदोषोस्तिमात्रा
हीनेतुवर्जयेत् गोशकृद्विगुणंमूत्रंसर्पिर्दध्नाचतद्गु
णं क्षीरमष्टगुणंप्रोक्तंपंचगव्येतथादपि गायत्र्यादाय
गोमूत्रंगंधद्वारेतिगोमयं आप्यायस्वेतिचक्षीरंदधिक्रा
वणेतिदधि तेजोसिशुक्रमित्याज्यंदेवस्यत्वाकुशोदकं
पं· क्षालयेत्पंचगव्यैःसद्योजातेतिमंत्रतः चंदनागु
रुगंधाद्यैर्वामदेवेनघर्षयेत् धूपयेदघोरेणकृष्णा
गुरुसुगुग्गुलैः तत्पुरुषाख्यमंत्रेणलेपयेच्चंदना
दिभिः ईशानःसर्वविद्यानामितिवत्प्रत्येकंमंत्रयेच्छतं तेने

मे॰ रु॰ तं ९९

वमंत्रेणैकमेकमयोरेण एवमंत्रेणेन ग्रथ्याममालासं
स्कारंवेरुस्त्रत्यस्यपत्रकैः पद्माकारेणनवभिःस्था
पितेनत्रविन्यसेत् मणिसूत्रेचगंधाद्यैःक्षालयित्वाथ
मंत्रयेत् ॐ ह्रीं सूं वैमातृकार्णैःक्रमादेकैकशोमणिं
सूत्रेचतत्रविन्यस्यपूजयित्वाऽनेनततः तिलाक्षैःकेव
लाक्षैर्वासद्योजातादिभिःपृथक् पंचमंत्रैःशतंवाष्टव
शविंशतिरेववा होमाभावेजपःप्रोक्तःप्रोतयेन्मालि
कांततः गोपुच्छसदृशीकार्याएकाग्रावासमेरुका
प्रावाहनादिसुत्राणामष्टकंदशोधनततः सद्योजातादि
मंत्रैःपूर्ववत्क्षालनादिकं कौलिकादेविशेषेणसर्वया
मणिनपेण शिरोमालात्वष्टत्रिंशद्विशत्कण्ठमालिका
कर्षैरेषाऽश्वप्रोक्ताद्वात्रिंशन्मणिवेधयोः ८ ग्रथितम
नैष्ठिकसूपवीतेविधीयते तदर्द्धंसूत्रमेवमालाशिखा
मेकउच्यते कर्णयोस्त्वपिषट्संख्योधारणक्रमईरितः
संख्याहीनेनकर्त्तव्यमधिकंनैवदृश्यति रुद्राक्षत्याग
घेमनेदेहान्तेसशिवोभवेत् बहुफलंलभेतपुण्यमा
गपवानिहन्यायते स्नानेदानेजपेहोमेवैश्वदेवेस्या
र्वने प्रायश्चित्तेनत्थाश्राद्धेदीक्षाकालेविशेषतः ह
शतधारीभूत्वाचयत्किंचित्कर्मवैदिकं योविप्रः त्र
नतेकुर्यात्तत्कर्मसफलंभवेत्

कण्ठे शिरसि हस्ते च कर्णे योपवीतके रुद्राक्षधार
णा देवि रुद्रो भवति मानव त्वोदन्मांसेपि वक्त्रयं सं
गच्छेत्स्मृजादिषु सद्योजवति हृतात्मा रुद्राक्षं मूर्द्ध्नि
धारयन् देवास्तस्य नियेदवाः पशवस्तेन वैदिकाः
नास्मान यन्ति ये कालेनेषां शास्त्राल्पयं यमः तेषां सं
ताण्डाय नात्मा रुद्राक्षतो भुवि रुद्राक्षाः सर्वदेवानां
मंत्रसिद्धिविधायकाः रुद्राक्षं कण्ठमाश्रित्य श्वनको
म्रियते यदि सोपि रुद्रत्वमाप्नोति किं पुनर्मानवादयः
१०· उच्छिष्टो वा विकर्मस्थो युक्तो वा सर्वपातकैः मुच्यते
सर्वपापेभ्यो नरो रुद्राक्षधारणात् रुद्राक्षमालिकां
कण्ठे धारयेत् भक्तिवर्जितः पापकर्मापि यो नित्यं रु
द्रलोके महीयते अरुद्राक्षधरो भूत्वा यत्किंचित्कर्म
वैदिके कुर्यान्हि विप्रस्तु यो मोहान्नासावाप्नोति फल
मूलार्थं च क्रियामर्थं मालासंस्कार उच्यते गणेशस्
यं विलिख्य शाड्गीं संपूज्य भक्तितः मालायामथ तामा
लक्ष्यै वीजेनाभिमंत्रितं अष्टोत्तरशतं पंचगव्येनं
स्नापयेदहं चतुर्थेन समुहृत्य लालयेदस्य मंत्रतः
हृन्मंत्रेणाग्रथयित्वाश्वडिले तां निधापयेत् ततस्त
तोलपनी मालां स्थापयेद्धेमपात्रके पंचामृतेन संस्ना
प्य शीतलेन जलेन च चंदनेन सुगंधेन कस्तूरीकुंकु

मे· तं· १२

मोदिभिः अभिषेकं ततः कुर्यान्नैकोमंत्रेणसाधकः
नवग्रहान्पूजयित्वादिकालांश्चापिपूजयेत् तिलेनहो
तद्दशांशेन शक्तितो होमयेत्ततः स्वर्णं तद्दक्षिणां दद्या
न्देवमणिसंख्यकान् तन्मंत्रजापिनो विप्रान् भोजये
द्वाष्टवेदिकान् ८ अभावे स्वर्णपात्रस्य ताम्रमन्मय
यके मालासंस्कारहस्तको जपःस्यात्सिद्धिदायकः कौ
कसादीकमालानांकौलिकानांचवामिनां सिध्येवश्य
मिसंस्कारंसर्वतंत्रेषुगोपितं शिल्पिनेहृजयेदादावस
गंधाद्रलेपनैः संहृष्टः कारयेन्मालांमंत्रपूतं विवस्त्र
धु पंचाशन्मणिभिः कार्याक्षतममाभयोहितेन नि
शामेकांसमुद्दिष्टकारणैः सालेयमततः शुद्धोदेमूल
मंत्रेणाभिषिंचेद्विजयारोमैः प्रक्षाल्यपूपयेमस्त्राप्यो
तेथदिष्टमंत्रकैः मंत्रैर्वैपूजयेपनीलेहकस्मामारणाके
मणि मोहनेन तद्धरितंलभे भूमाभेद्विषतोलभे श्री
नौवृक्षामिनवद्वेषरक्तमुद्राटनेभवेत् वश्यपापीतेक
षायन्तविनेपकरणामते वकृष्टेना ततःकृत्वासाष्टि
तरसहस्रके ऊतेन्मधुपलाभ्यां चमूलमंत्रेणसाध
कः ततोवलिं दद्यामायं महिषादेःप्रदापयेत् शक्तिक्षि
साधकांश्चापिभोजयेन्मणिसंख्यकान् एवंसाधितां
मालोपशवेनप्रदर्शयेत् येनमंत्रेणयामालाकृताते

तजेपेनयथा ४· अनमिं तजपाद्धोपो देवनाघाः प्रनाथ
ते इदं मुत्रं निष्पुंजीत जपेत्तु ठागिनो यथा जीर्णे सूत्रे
पुनः सूत्रं ग्रथयित्वा शतं जपेत् तर्जन्या न स्पृशेत् सूत्रं
कंपयेन्नैव धूनयेत् न स्पृशेद्वाम हस्तेन कर भ्रष्टां न का
रयेत् अनामिकांगुष्ठाभ्यां मध्ये न संस्पृशेत् जप
काले तदा विद्वान्मेरुं नैव विलंघयेत् परिवर्तनकाले
तु मेरुं नैव कारयेत् कलिः विदाश हेदो लस्य नैव ल
मनिः चालितेनैव विविधिद्देषः स्फाटितेन व्याधिसंभवः
हस्तच्युते महाविघ्नः सूत्रच्छेदे विनाशनं अथवांगुलि
मालाभिर्जपं कुर्यात्तदुच्यते अनामामध्यमारभ्य क
निष्ठानुक्रमेण तु मध्यमामूलपर्यंता करमाला प्रकी
र्तिता मध्यमानामिकामध्यपर्वयुग्मं प्रकल्पयेत् मे
रुं चानामिकामूलात्कनिष्ठानुक्रमेण च तर्जन्याद्विते
मध्यामूलांते दशसंख्यकाः अथवा कल्पयेन्मेरुं मध्या
मध्यादि पूर्वकं अनामामध्यपर्वे च तर्जनी मूलकाव
धि दशसंख्याजपे प्रोक्ता नत्वान्यत्र विधिर्मतः ५·· त
थोदो विधिः प्रोक्तः पूर्वोक्तो यजपा मया अंगुल्यासंख्याजे
पः प्रोक्तो नमनेनानमेन च कनिष्ठिकानाम्न्यांगुष्ठावध्य
ं दशकं भवेत् अंगुलीगतले खाभिर्जपो लेखाभवेत्
अंगुलीनविद्युंजीत जपकाले कदाचन अंगुलीनांवि

मे
रू॰तं
९१
103

योगेनक्लिश्येत्सुस्थवत्तेजपः नोलंघयेद्ब्राह्मणान्नोकिंचि
ल्लेकोचयेत्तले नदर्शयेत्करनोचेस्फलेत्कष्कान्निगत
सा: सजेद्धिंसानिकर्माणि सिद्धिविघ्नकराणिच लोभं
क्रोधंचमात्सर्यंकामंद्वेषंवनाऽनृतं दंभशुद्बाटनाभ्यं
गाप्रियमिथ्यावचलष्णा गीतवाद्यंमधुह्यायाविभी
तकंस्त्रयोः मांसंश्वतित्रहेमाल्यताम्बूलंपाप्रिभाषणं
एतानिवर्जयेद्दिहाकर्मव्याम्रप्यमेघूपण मनोनिरोधं
मंत्रार्थचिंतनंनियमकर्मच नैमित्तिकंशौचमौनेयवर्तं
मानंनेदम: भूमिशय्यात्रिषवनस्नानंप्रान्तिकार्यं
ने नियमानेगुरो:पादशुश्रूषाहारनियंत्रेण स्नानंचं
वराश्येनपवित्रकरधारणं १ त्रिसंध्यावंदनंपंचयज्ञत
र्पणकंचशक्तितः यथोक्तवस्त्रधारणंप्रायश्चित्तंमं
ध्येन सकृदुच्चरितेशाद्रेश्रणावेसमुदीरयेत् प्राकृ
मरशाहेपिप्राणायामेसकृद्बेरेत वऊप्रलापेचावं
स्पृशानिनतोजपेत् वतेनव्यवतथास्पृशपापिनां
स्पृशेणपिच मौनमार्गेजपेन्मंत्रेवैसर्वाचलन्यं
पतितान्मजनसंदर्शीतेजोवन्नेनिरीक्षयेत् सूर्यं
श्वद्रमाविदामनयोभानिनारकाः विहाक्रेवाग्नि
णाश्वनितेजोहीना:परेपरे लनोधावायुगमे
मनेयपतितादिकमाषणे ॥

स्नकाजपेत्तथाचम्यप्राणायामेषडंगके कृत्वापश्चाज्ज
पेन्मंत्रंस्वभार्यांविसृज्यचरेत माजारकुक्कुटक्रौंचश्वा
नरध्वांक्षविडालकपि दृष्ट्वाचम्यचरेत्कर्मस्पृष्ट्वास्नानंवि
धीयते देवाद्दस्तत्रभाषीचेन्नरोद्दीपोह्यघंजपेत् वरु
णेष्ववस्त्रोवामुक्तकेशोगलावृतः उष्णीषीकंचुकीन
ग्नःशिरशिखाहतोपिवा विनायाक्षतविमोवाकुद्धो
भ्रांतःक्षुधान्वितः उपानद्गूढपादोवायानशय्यागत
स्तथा २ शय्यानोवाधीतेपादःपश्चाद्दक्षिणामुखः
म्लानवस्त्रोऽहंवसस्त्यक्तथाद्दिगुणवस्त्रकः स्निग्धवस्त्रो
द्विकच्छकः वहिःकच्छोत्तरीयोवाविकच्छेकच्छकः
कौपिनीप्रौढपादश्चतथासीवितवस्त्रवान् जपोमत्कः
प्रमादाद्वेज्ञानस्तैस्तरैस्मतेफले नकारणपरित्यज्यातज्ज
पेत्तुनराचरेत स्वभार्यायांप्रमादेनःस्खलितश्चेत्तदाष
सि स्नात्वाष्टावाशतंमौनेनदशांशंमितंजले श्रोत्रिय
स्यगृहेदृष्ट्वायामरतार्योमहद्धके जपस्थःदत्ताहुतिः
सैवंयापरिकीर्तितः हीनोवाग्जःकामिकल्पमध्यः
श्रेष्ठस्तुमानसः यउच्चनीचस्वरितैःशब्दैःस्पष्टपदाक्ष
रैः मंत्रउच्चार्यतेवाचाहीनोसौवाचिकःस्मृतःशनैरु
च्चारयेन्मंत्रमीषदोष्ठौप्रचारयेत् केविज्ञवर्णयागम्य
स्सकायिकःस्मृतमध्यमः बुध्यापदाक्षरश्रेण्यायथाख्या

मे॰
कृ॰ते
९॥५

१०४

५ ९ यथा पनेन सं नष्टो जायते तहाकः यत्नु नष्टो वबलिदानेन पूजया रुद्रदेवताः ९ ३-५

नेष्ठुवोवरेत ग्रथंस्मरणपूर्वैतसश्रेष्ठोमानसोजपःक
ङ्कमक्रहाविकःस्याकायिकःसर्वसिद्धिकृत सानसः
साथयेन्मोसेनतोमःस्तद्धककृत २ जपेनदेवताति
मेल्र्यमानाप्रसीदती जपात्सिद्धिर्जपात्सिद्धिर्जेया
सिद्धिर्नैरतः ❀ यथामहागुणेवैश्यपाजायतेगुणवा
भु तथासंवेचविस्मेकौजपात्सर्वफलप्रदा आसनेत्रि
याश्रोक्ते नित्यकामिकभेदतः कुशाजिनाम्बरैर्युक्तं च
तरंगुलमूर्ध्नः चतुरस्रसिद्धिदंसंचसदंरमस्तुनिर्मलं
इदंसुखासनेनित्यंजपसिद्धिविधायकं अथकाम्यानि
वस्त्रेज्ञानसिद्धिःस्मृगाजिने सर्वसिद्धौव्याघ्रचर्मनाशि
केरोगनाशने कौशेयपौष्टिकेश्रोक्तेवेत्रजेश्रीविवर्द्धि
ने श्वेतेतुकम्बलेधर्मसिद्धिरक्तेर्थसिद्धये पीतेकामी
हिनामेषामोक्षदःकृष्णकम्बलः दुःस्वप्नैरजित
लनीलीरंगेनशोभनः सजेतनिषिद्धेमसोग्रनिषि
देशसंविशत् निषिद्धासनमथववंसनेशोकः यत्ना
कवासने वंशासनेदरिद्रःस्याद्दुःखेस्यानविनापृ
ने पाषाणेचव्याधोदज्वरः स्यात्सन्मयासने ४
तिम्यासनेभवेमीअपल्लवेचित्तविभ्रमः २०
सनेभवेमीउनिषिद्धेत्विष्टिकासनम् ॥
॥ ॥ ॥

वितन्होमो रहस्यस्यकृत्स्नस्यासाजिनेभवेत् वटवनस्थ
समासीत्स्नानकः सिद्धिमाप्नुयात् स्वभंस्वहृदैनतत्रैवति
ष्ठेत्स्नात्वा यथाविधि विप्रान्सन्तर्प्यचैतेन भोजनाद्याद
नादिभिः भूविन्नवस्त्रभूषाद्यैः संतोष्यगुरुमात्मनः
प्रारंभेचजपंपश्चात्तदनुज्ञापुरःसरं जपध्यानेततः
कुर्यात्त्रिकोणंवर्तुलंवहिः तद्वहिःचतुरस्रंचतत्रलेखे
शमर्चयेत् इहागच्छेमादिवाक्यैस्त्रिकोणाग्रतःपुनः
गंधोदकादिसंपूर्णंवलिपात्रंनिधापयेत् वामिभिमि
ह्निषादेयः कौलिकैर्वकैरलक्ष्या श्रविसिद्धांतिभिरत्र
निवेद्योमंत्रनामुना पद्येहि विउघीतस्मकापुरुषंजय
प्रमके नर्तयेहितयंपश्चाद्विघ्नविग्रमहेतिवभैर
वक्षेत्रपालेतिवलिंग्रहाणहृदयस्वाहा विबवातिंशद
र्णोयंक्षेत्रपालवलेर्मनुः तस्मैसपरिवारायवलिंदया
समर्चयेत् प्रारंभेनपुरश्चर्यादीनाकदिवसेशुभे पं.
प्रणम्यादौगुरुंविप्रान्नशेषंपरिपूज्यच पुण्याहवाचनं
कृत्वाकुशहस्तोवदेत् सूर्यःसोमोयमःकालसंध्येभू
तान्यहःक्षपाः पवनोदिक्पतिर्भूमिराकाशंखेचरामराः
ब्राह्मणाःसंघमादायकल्पतामिहसंनिधिं पठित्वेदं
ताम्रपात्रंकृत्वाकुशतिलाक्षतान् उदङ्मुखस्संकल्प
कुर्यात्संवत्सरादिकान् कामनात्मनोऽत्रवरेखात्रविंशति

मे· मेष्टिकान् संवत्सरायनेमासःपंचागमेवच नवग्रह
रू·ते स्थितिंचस्वभागामूर्द्धमेकेनिति स्वदेशभेदाननस्लाने
१·५ कामनामसहितान्वदेत् द्वीपेमुकेवाक्षेमुकेवर्षेचनी
हति अमुकेचामुकेत्रे गोत्रप्रवरमुच्चरेत् स्वनामजा
तिनामान्तेद्विजाश्शर्ममेवचवर्मेव गुप्तोदासोथ्यामुक
सामिश्रिकामुकः करिष्येहंश्रस्यर्थ्यामेतन्मेस्वोजा
पात्मिका श्रयारभ्यदिनेरेनेरस निश्रतिवाथके करिष्य
इतिसंकल्पमनेसेवप्रकल्पयेत् वेदवाचाभिलाविव
कर्मणावापपाययेत् गुरुंगणपतिंदुर्गांमातृन्नवाव
पूजने ९· कृत्वास्वमूलमंत्रेणप्राणायामत्रयंचरेत् कृ
वाऋष्यादिविन्यासमंगन्यासंततेवच ध्यायेद्धृद
येदेवंपावेमंत्र्याप्यमालिकां श्रेयंदकेनसंप्रोक्ष्यतत
लोप्रार्थयेदिति ॐमांमाले महामायेसर्वशक्तिस्व
रूपिणि चतुर्वर्गस्त्वयिन्यस्तस्तस्मान्मेसिद्धिदाभव पू
जयित्वाततोमालांगृह्णीयाद्दक्षिणेकरे वीजंगणा
नेः एवंमुद्राध्यतदनंतरं अविघ्नंकुरुमालेत्वंगृ
यातदनन्तरं हस्तेणदत्तिणे पश्चाच्चिंतयेन्मनसाश्री
वे चिंतयेद्गुरुंमूर्ध्निध्यानवर्णादिकंभवेत् मंत्र
ध्यायेत्कण्ठमध्येपीतवर्णंहिरण्मयम् महामा
येवहृदयेस्वात्मानंगुरुपादयोः ॥

धाराचक्रे ततः पश्चाद्दूरे मंत्रस्य चात्मनः देव्याश्चाधे
कंतानीत्वा सुषुम्णावर्त्मना ततः जनस्वरूपमेकं तथ
चक्रे प्रतिलेचयेत् षट्चक्रेपि महामायालक्षणं ध्याना
प्रयत्नतः लभ्येयन्मूलमंत्रेणाधारादिषोडशचक्रके
ष्वादिषोडशचक्रस्थां साधकानेष्टदायिनीं चिन्तयेत्सा
धकोदेवीं जपकर्म समारभेत् ७ भ्रुवोरुपरि नाडीनां
त्रयाणां प्रांत उच्यते तस्मिन्ने त्रिपथस्थाने षट्कोणेव
नरेंगुले रक्तेचक्रं कुलयोगीन्द्रे राज्ञाचक्रमितीरितं क
ण्ठत्रयाणां नाडीनां वेष्टनं विद्यते त्वणां सुषुम्णेडा
पिंगलानां षट्कोणेन तस्मिंडंगुले तस्यचक्रमिति श्रो
कं सुलंकेक एव स मध्यगो त्रयाणामपि देवानां हृद
यैचैकता भवेत् तस्यानेशोडशांरस्यात्समागुलप्र
माणतः तस्मीनसुक्तयोगानामादिषोडशचक्रंगाधे
याध्यनाम मंत्राणां चिन्तितस्यजपस्यच यस्मादायेत
हृदंयन्तस्मादादीतिगायते तत्रप्रणव उमन्नः पूर्वमा
दौस्ततः सत्व निःसत्वकेयथानोयेलक्षणां त्रिस्नप्रसर्प
नि मंत्रसत्येवनिःसत्वलक्षणां लरनियन्त्वनां तस्मा
त्सर्वत्र मंत्रे पुर्वत्वर्वणां द्विजातयः पार्श्वयोःसत्वमा
दायजपकर्म समारभेत् मंत्राणां प्रणवः सत्वहि
नानोपरिकीर्तितं चतुर्दशस्वरान्मे षांवेदाद्रुत्वारसे

मे·
रु· तं
९९

106

युतेः एवंविचिन्त्यमध्यायाममध्यभागेतुमालिकांअ
स्पृशन्तर्जनीमामंगुष्ठाग्रेणचालयेत् ८० पूर्वमंत्रंजप
मेरुलंसंस्पृशेदपरेमतिः अंगुष्ठेनमेवनस्य किंफलः
मजपःसदा ८१ मालामरुदयामसंपृक्तादक्षिणया
णिणात् देवीं विचिंतयेत्जपंकुर्याद्वामेननस्पृशेत
पकचित्तःप्रशान्तात्मायतस्त्रुवकरःशुचिःभुग्नग्रीवो
नतःशान्तःकण्डूमीलनवर्जितःसविसर्गसमात्रेव
सविंदुमात्रेरस्फुटे नद्रुतंनातिविलंबेनक्रमेणमंत्रं
पद्मधीः जपान्तेशान्तरपातेजमालांशिरसिधारयेत्
मालांमंत्रत्वंश्रीसिद्ध्येनमःसंप्रार्थयेदिति त्वंमालेस
र्वदेवानांप्रीतिदाशुभदाममशिवंकुरुष्वमेभद्रेय
शोवीर्यंचवर्द्धय ग्रहणोस्थापनेपूजांयाथात्मकामा
सिकामन्त्रः पश्चात्तरत्नंतोदेवंस्विष्टंसंप्रार्थयेदिति
गुह्यातिगुह्यगोप्तात्वंगृहाणास्मत्कृतंजपं सिद्धि
र्भवतुमेदेवत्वत्प्रसादाज्जगत्पते ८८ मूलमंत्रेसमु
ह्यार्घ्यंदेवहस्तेनिवेदयेत् तेजपंचार्पयेत्तोयेनम
कैसमर्प्यतिविदे ८९ तद्धेहं पूर्ववत्तत्वाध्याविशेषेणविधा
नवित् न्यासावसानमखिलंकर्मभक्त्यासमर्पयेत् ९० पु
नाग्निहोममर्पयेत्ततस्तजपमारभेत यावद्दिनावसाने
भूयःस्नानानन्तरोद्विजः उपास्यपूर्ववत्संध्यांदेवंसंपूजयेत्ततः

विसृज्यभोजनंकुर्यात्स्नानंतेनारकोदयो सकन्दफल
मूलाशीमद्विन्नाशीनविप्रभुक् पयोव्रतीभवेद्रोष्ट
लेषांलक्षणमुच्यते ८१ आगुष्करेत्नमूलेपिण्डस्फ
कणेरुक रक्तदृस्सीशवमधुसालकेश्रष्टमुच्यते श्री
तास्रजमृपनसेकपित्थविजेरिकादाडिमनारिकेले
गुरुषंकेत्तीरिणीवारतिंडकम्मन्युधाश्रारुर्भवेस्रवि
वे शतमूलेत्वचामूलेविमलेपंचभोजरा श्रकवाङ्कः
कवकुस्रमूलेपावित्रेकारके वेदिकावारयुक्तानां
श्वीनांश्रीमतामता सक्तलस्थानजलानांभीताशी
वाग्रजन्मनो वरुमूलेफलतीरदधिभीतान्नसक्तवः
पनत्स्वमविधेभिलालत्रुभुस्वव्रतस्थितैः हविष्याणि
लपंचाशतृष्वतास्विन्नतिमाद्भवाः तण्डुलाः षष्टिका
नीवाराःश्रीविघतण्डुलाः मुद्गायवास्तिलाःकलाः
कलायास्त्रिपुराश्रपिकेगवस्यवक्रुष्टाक्ष्यवत्रालः
कंनशिका ८० कालकेशोवामूकेकरंवुर्हिलमोवि
का वकवतीविक्रमर्दपलेकः शतपुष्पिका १ मूलेहे
मतजेस्वंतगजकेमार्षजेतिले स्तणालेमूशारीवोटा
शतमृलेविदारिका २ सर्वपिडालवोमत्ताकरोवक
शोकजे श्राकष्करःकेवृकस्रकेलगेमानवारुको २
मासृतंयवेगावोदध्याम्सेगोजमाहिषं ऊपेसमार

मे॰
तिते
१२
107

मधुरं फंपयश्लल्पवीजके ४ पनसांश्रामलेविंबाविफ
लितगुंजेन्नवे हविष्यभषजेसर्वे हित्वामीनान्त्वरोयं
ष श्चेषुगवांतुयमुक्तेमधमेसरभीभवे श्रयमसाहि
षवामड्रनस्पानांनिषिध्यते ९ मजन्निषिद्धमानारंम
धोसैाशाल्वतस्थयत निषिद्धंदेशकुलतःप्रशस्तेमा
यमःस्मृतः ३ निषिद्धासथकथ्यन्तेपंचाशास्त्रमिताति
वे श्वेतसुद्गामसूराश्चकोद्रवाश्चणकास्त्रिधा माषाश्च
भूमिलवणंयत्रजातेरसान्तरे नोद्रेतारंववलेगृञ्जने
काञ्चभोजने ५ माशेचविवत्रमवणामाद्रकोवारणं
रकं श्वेतपत्रंचितेतैलेनाम्लूलेलत्वद्रयाम्यके ९ पटे
वापिहन्नाके मूलकेंवकलिन्नके दयान्नेवद्विपं
चगाणान्नेनालजेफले ११ भूदेक्कुकुटपादांचवंशांगु
रकविर्भिके राजकोशातमाआतवंध्याककैटकीमि
ति देवाविशेषंश्रावन्नवर्णाश्रमविभेदतः तिल
नेलेमेत्रपत्नेपावनेदेवडलेभे मदेयिताटहृष्यन
स्नानेकार्यंहिसर्वदा हिजेस्वभोजनकार्यमुपर्णी
याभियाधैव १४ पावैर्यहूदिकैमैत्रैःप्रोत्तणाद्धिक
कर्मणा पुनर्मूलेनसंमेत्र्यभुञ्जीयाहृदयाङ्गना
मूलाभिमंत्रितेतोयेभोजनेनप्रविमंपिवेत पटेः
शापत्रेभुञ्जीयातमध्यपत्रविवर्जिते २८

तदभावेकदल्यावामभूकेसजेकेपिच भुक्काशयीत
शयनेसम्पृष्टेवसथातेल अहत्नास्तरणानीणीसंद
र्भशयनेसुचौ मेविनेमूलमेत्रेजितक्रोधोजितेन्द्रियः
अभीष्टदेवतांध्यायन्याकशिरस्कोनिशिस्वपेत् अर्द्ध
रात्रेसमुत्थायपादशौचंविधायच १९ आचम्यदेवसं
स्मरन्धीमान्संपूज्यपूर्ववत् जपंकुर्याद्यथाशक्तिरर्घ
येद्वतथ्यर्घ्ये २० स्वपेत्ततस्तुयदष्टस्वप्नंतगुरवेवदेत्
जपस्थायवनस्थानांप्रोक्तोयंब्रह्मवादिना दशांशप
श्चाग्नासाल्वर्याचेत्समापने कर्तेयोवेदयंकालः
प्रोक्तोमावश्यकेपिच आद्यध्यानेजपःश्रेष्ठमध्य
मः श्रहरत्रयं माइयामत्रयंहीनोवश्यकेप्रोक्तलक्ष
णः पंचयात्रविधिप्रोक्तोजपसंपूर्णकारकः अथः
कल्पः प्रतिदिनेयामध्यानेजपंचरेत् तद्दशांशेनक
स्रोतकद्रव्योहोमेप्रकल्पयेत् तर्पणंमार्जनेनकृत्वातथा
ब्राह्मणभोजनं २५ तद्दशांशेनत्रयंप्रथमकल्पई
रितः अथद्वितीयःकल्पस्तत्रमेकेजपंचरेत् होमा
दिस्तकृत्वाग्निमल्लेसमारभेत् अथतृतीयःकल्प
स्तेसंपूर्णंजपमाचरेत् एतेहोमतर्पणादिपूर्वम
वाचरेदिति चतुर्थस्तत्तथाकल्पोदरिद्रैर्द्विगुणंज
पः होमयभावेकर्तव्यःस्यादिनिद्रोल्पादिकैःपंच

मे
कृ॰तं
१॰८
108

मस्तनथाकलोघस्य देवस्य यत्प्रियं तद्देवद्विगुणं
कार्यं शीघ्रं देवतनुष्टये जपप्रियाः सर्वे देव्यो वाम
मार्गे बलिप्रियाः १- होमप्रियो महादेवो भास्करस्त
र्पणप्रियः मार्जने तु गणेशस्य विलोक्य ब्राह्मणभो
ने प्रायश्चित्ते तु नक्षत्रे तदा शुद्धो भवेद्द्विजः पुरश्चर्या
व तु षट्कैर्न विप्रायैः तु विप्रादिकाः अथ वाम प्रकारेण
पुरश्चरणमुच्यते ग्रहणे कालविदो वा शुचिः पूर्वमु
पोषितः नद्यां समुद्रगामिन्यां नाभिमात्रे जले स्थितः
स्पर्शादिमुक्तिपर्यन्तं जपेन्मन्त्रं समाहितः १४ तावत्का
लं जपित्वैवं ततो होमादिकं चरेत् ब्राह्मणान्भोज
स्त्वामरस्तर्पणाभ्यां समाप्तिः १५ प्रायश्चित्ते प्रयोगस्य
स्ववायस्य नाशने येषां जपे च होमे च संख्यानं तेषु तो
दिता नत्रैव येषु तर्पणं सर्वेन्तेषु गोपिता वाममा
गीयमन्त्राणामेवमेवाभ्युच्यते कुलाष्टमीसमा
भयावत्कुलस्य वर्ततेदंशी देवध्यानाज्जपेन्मन्त्रमपुता
नं च तुष्टये दशांशहोमे यत्नस्यान्तर्पयेदभिषिंचय
ब्रमिद्धवाङ्करो दैवाः शिष्याभिसिद्धिर्जायते नदीणाय
कुर्यात्तत कृष्णमपुनोच्यते अनुलोमे विलोमे न वि
उमन्मानस्कान्तैरैः ५ जपेत्संपुटिते मन्त्रं प्रथमं ह
सत्येया पकमासं ततो होमादिकान्तिशुद्धो भवेन्नरः

३र स्त्र्यर्णाक्रमखिलमाह्निकं च समाचरेत् एवं वैदिक
मंत्रस्य सिद्धये निरसार्णिकाः ४१ वर्णादेयादेयावि
३ स्त्र्णाक्रमतश्चात्क्रमेन रः ऋस्वदीर्घप्लुतैर्भेदैरउ
ऋ द्विधामताः ऋस्वप्लुतौ लृ द्विद्विधा धामताः दीर्घ
प्लुत विभेदस्य तु स्वरो विसर्गकः चतुर्विंशति राख्या
तोः स्वराः एवं ममैः सह चत्वारकादिका वर्णा न जि
का मूलीय युक्तकः एवंकवर्गो दशधा वाघाधा वदश
स्मृताः उपध्मानीय संयुक्तः पकारस्तत्र तेन विद्
माय षष्ठायिनि सप्तोकाय पूर्वे देवमातृकाः छत्तैद्धाव
पिको ऽस्तत्तो पिको ऽथर्वणि स्मृताः जपः श्लोक्षातरश
नेषम् सहेमा समात्रके अनध्याया लक्जेषिद्धाचत्वारि
शाह्निने तथा होमादि सकले प्राप्नतिसमेव प्रकल
येत् क्रूरदैवचतुर्थके तृतीयं च क्रमेणैव वर्गोना
मतां पठेत् उप्ति त्रयं तत्वैषैव विचत्वारिंशदत्तैः
ऽस्वगृदैवतेजप्यष्टोत्तर सहस्रके ५ त्रिकालेगायत्र
र्यायेनिशीथे पंचमैः पुनः धर्मणासेकोदाश्वेदवि
नामश्रमीदति अयोगपगुरुतोलज्ञावाचाद्या दिस्थानमा
स्थिताः ३ देशान्तामर स्त्र्यर्णाक तैवेद्धकेतन हि ५२
गगमाभागमतोवापि क्रमसमारप्यवायथा सिद्धिर्भवेत्
याचस्यवर्णोधपिपुरश्चिक्रियां समस्मापरिज्ञेयावर्णोमा

मे
तं॰
१०५
109

सेत्वसिद्धिदा मंत्रवर्णमयी कार्ष्ठिरयेत्स्फटिकाः शुभाः
वर्णक्रमेणतान्प्रोक्ष्याग्रनुलोमविलोमतः स्थूलादिका
स्थलयांतीः कर्मेव्यामनेयायथा सर्पिन्द्याकृतिर्माला
भवेत्त्रितंतयोजयेत् मालायामणिसंख्याकेचप्रमोथं
पःस्मृतः सर्वेसमानामनुयःप्रोतव्याः स्वर्णसूत्रकैः क
एवयाथार्थाकण्ठमालानिस्समेणोद्वितीयकः तथैवराजते
सूत्रेप्रोक्तापरिपूजयेत् तदेवकल्पमार्गेणप्रक्रमोयं
तीयकः वर्णमयीरजोलिप्योगोहतेनतपंचमः तन्म
ठमेनकुर्यादेषषष्ठःप्रकीर्तितः तद्भस्मधारणंनिमं
र्यादितितसप्तमः ब्रह्मदेवाङ्गरोहेक्षनसीहृवि
नजायते ९॰ शापतोवाकिलिवतानत्रेयायाष्टकंभ
वेत् मंपानाप्यायनशावोवाचनेचवशीकृतिः पीउ
नेपोषशोषोचदहनेनतत्क्रियोच्यते भूर्जपत्रेसमानी
पद्ममष्टदलेलिखेत् अष्टगंधेनदेवस्यरोचनावंर्ती
नवा साधकस्यतन्नामार्णैर्मंत्रसंदर्भितेलिखेत् याव
ह्वयोःसमाभिस्यात्तस्यचायंतेयालिखेत् नारादिकं सा
यकस्यनामाष्टाष्टदलेषुतत् ९४ ह्रौंह्रौंलेख्योम्नेनव्वी
मध्यायंसमयात्मके तत्संवेष्ट्यमस्दासमस्यगवपूजयेत
ज्वालामालादिकः ९५ शुक्लादिवर्णपापश्चात्सितंकेन
वेष्टयेत् लिपत्रिमधुरेनतत्स्स्वरयेतच्छुभाजने ९८

अग्निस्थापनं कृत्वा संनिधौ तस्य तं घटं संस्थापयेत्त्रि
मधुरैर्मूलमंत्रेण होमयेत् अष्टाधिकं सहस्रं तु संता
पं कलशे क्षिपेत् होमं समाप्य तं कुंभं तैः क्षिप्त्वा ज
लाशये स्वगुरुं वस्त्रं स्वर्णाद्यैस्तोषयेद्दक्षिणादिभिः
मंत्राप्याप्यापने चैवं कृते सिद्धिर्न चेद्भवेत् द्रावणं तु
तदा कुर्यात्तस्य कारणं ह्युच्यते १० वंबीजेन ग्रथितं यि
ना भूर्जपत्रे लिखितं मंत्रं उशीररोचनाभ्यां च शिलाक
हरकुंकुमैः लोराज्यमधुतोयानां मध्ये तं लिखितं ज
पेत् पूजनात् जपाद्धोमात् द्रावितः फलदो भवेत् द्रा
वितोऽपि न सिद्धश्चेद्बोधने तस्य कारयेत् वाग्भवेन च
बीजेन संपुटं कृत्वा तं जपेत् एवं कृते भवेत्सिद्धो नो
चेत्कुर्यात्तु वशीकृतिं कुंवेदने महादाहकहरिद्रामद
नी शिलापत्रे लिखितो मंत्रो भूर्जपत्रे सशोभने
कण्ठे धृतो भवेद्वश्यो नो चेत्कुर्यात्तु पीडनं अनुदात्त
स्वरेणाद्यमुदात्तेन द्वितीयकं तृतीयमनुदात्तेन प
ठेत्तुर्यमुदात्ततः एवं पदानि सर्वाणि पठेन्मंत्रस्य
साधकः अनुदात्तपदोच्चारे देवं ध्यायेदधःस्थितं
ऊर्ध्वस्थितमुदात्तस्योच्चारेऽष्टाधिसहस्रकं जपेन्मंत्रं
ततो भूर्जे भानुदुग्धेन लेखयेत् मंत्रं तमाक्रमेद्वाम
पादेनाथ च होमयेत् अष्टोत्तरशतं मंत्रः पीडितः स

मे·
रु·ते
११·

110

प्रसीदति नसिंहस्यैतद्दाणेद्यप्रच्यते तत्क्रियाधुना
मौः वीजग्रदितं मंत्रं विलिखेद्भूर्जपत्रके ८· रोचनाकुं
कुमाभ्यांच धारयेद्दयितप्रयोः इदं सौभाग्यमिश्रले
द्वेषशोषणमुच्यते यज्ञस्यभस्मालेख्य वा पुवीजं
दर्भिते भूर्जपत्रे लिखेन्मंत्रं तत्कण्ठे धारयेदिति पतं
षणमिश्रकं दृढं तेषां प्रोच्यतेधुना एथ्यकृष्टकमंत्रां
स्तवदित्व समाहृतान् देवीनपलाशस्य वीजले
मेलिखित् भूर्ज्यपत्रे पतहीं ध्यैं कंठदाहक्रिविंय
षशावरमंत्राणां त्ररक्षरणमुच्यते कामनूपाख्ये
ह्रकामात्तापत्रे देवता कामेशोलास्तियत्रासौकाम
ठंतदुच्यते नत्रमेलेख्यमंत्रंहिवेशोपरियथाक्रम
ग्रकृणावाचनीयमेमस्वर्धपश्चात्मठेन्मत्रः गुरोरभावे
तेस्यैवमूलेशेलस्पपर्वशि लिखित्वाथपठेन्मंत्रंका
मपीठेगुरुमतः अथवायोगिनीशेलेदक्षिणे
दिक्षिफवे योगांवायत्रदेवीमालिखित्वाथपठेन्मं
मालाप्तुविःसमीघवाहिलाजसमीपतः लिखित्वाथ
पठेन्मंत्रेनायपवश्रसिध्यति मध्यतः स्त्रीसमीपे
कामपीठेमतोग्रहः ९· अथवासर्वदेशेषुमंत्रग्रहे
णमुच्यते तालपत्रेमतुलेख्यपूर्णकुंभेनिधापये
न् भास्करेन गुरुंध्यात्वावाचयेत्त्रिगुरुरविः

अथतांत्रिकमंत्राणांदीक्षांश्रुणुगुरुंविना श्रुत्वापठे
त्रयोदशपांचदत्तापावलाविंते गत्वावदतिणाम्मूर्ते
संनियोऽभिजयत्युते कलसस्थापनेकृत्वातदग्रेपरि
लिपेत् तालपत्रमनुलेख्यमंत्रंदेवंचपूजयेत् दे
वोगुरुरितिध्यात्वामंत्रंव्यक्तंतुवाचयेत् अष्टोत्तर
शतंचैतन्मंत्रग्रहणमुच्यते एततत्वसमाख्याते
गोप्यमातरिजारवत् गुरोर्लोभाद्यथादोषात्स्माह्
ह्निजेतमनः अतःशास्त्रगुरुंकृत्वादत्तिणामूर्तितो
मनुः एवंसिद्धमनोदेवीमोक्षमार्गनिरोधकाः ९७
तपःक्षयकराश्चैवजायतेनेकसिद्धयः स्वल्पसिद्धौ
तिमत्रश्चैवजायन्तेणिमादयः ९८ अणिमादिषुम
त्रश्चैमोक्षवार्तानिदुर्लभा अतेनतपःक्षणान्नश्चैमध्य
मेवापिगर्वेन सिद्धिरागमहतस्यचिकित्सतस्यमुच्य
ते स्वस्मैवात्मसमस्तेवाआश्चर्यमतिहर्षदे ९९ अक
स्मात्प्रदीनायतेनव्यातव्योगुरोर्विना प्रकाशनायत
कोपिपिहिकिंसिद्धिमिच्छता १ प्रकाशयतियोमोह
तोनकामेवजेस्वेव निकटस्थाश्वतानस्यसिद्धया
पानिहरत आविर्वतिदुःखानिशोकश्चविविधात्र्यपि
अल्पासनेनस्वल्पनिद्रासदाविनप्रमत्तता प्रकाशगुरु
शरीरस्थेवाक्यंसत्तंप्रजायते मंत्राराधनशक्तस्यप्रथ

मे॰
रु॰ तं॰
१११

मेवमस्त्वत्रयं जायेतेवहृद्वोविद्यानियमस्यागहेतवः
नोद्दिष्टेसाधकोयातिकर्मणामनसायदि ततोवशि
याहूंहूराजानस्त्वमहीभृतः प्रार्थ्ययेतेत्रुरोयेनगावि
ताश्रपिमानिनः प्रसादःक्रियतेनाथममोद्धरण
कारणे प्रज्वलेतेप्रपद्यंतितेजसाविभवेनव श्र
नलेमुनिशार्दूलविस्तरेवक्रमत्तमाः नवमावत्स
गाहूंहूंस्वयंसिध्यतिमंत्रराट् वाञ्छनोरथसंसिद्धि
दाताभोक्ताश्रयाचकः अथवक्ष्येदरिद्रस्यमंत्रसिद्धि
धेयाभवेत् होमकर्मण्यशक्तस्यविप्रस्यद्विगुणोज
पः इतरेषांतुवर्णानांत्रिगुणादिविधीयते ८ होम
द्विगुणजप्येनसंपूर्णंतर्प्पणंभवेत् अशक्तेमार्जने
प्राक्तर्प्पणाद्विगुणोजपः प्रमाणमायोत्रतभोय्यात
कृत्वाविमयाक्ष्कतः सर्वेषांभोजयेद्विप्रक्षेतसांगा
सिद्धये १२ विप्राराधनमात्रेणव्यङ्गंसाङ्गंप्रजायते
यानियान्यपिकर्माणिहीयंतेत्रद्विजभोजनैः निरर्थक
नितानिस्युर्वीजान्यू॰ ॰॰रगानिव गुरुंसंतोषयेन्मस्या
तगोहिरण्याम्बरादिभिः १४ गुरौतुष्टेहिसंतुष्टामंत्रसि
निमंत्रिणः यदक्षपाङ्कृतेमंत्रच्छमनापिलेनवा परिदि
वागाथ्यावातजपेपयनर्थकृते प्रज्वलकेलिविनान्संयाना
लोकाप्रजपनिये ब्रह्महत्यासमंतेषांपानकंपरिकीर्तिते

अनेककोटिमंत्राणां विनश्याकुलताकरी मंत्रगुरुस्तु
त्वामात्ममेकं स्यात्सर्वसिद्धिदं कुलधामकलावागोमा
नितः सार्वसाधकैः सिद्धिलक्षणसंपूर्णैः प्राणिमात्र
स्पघः सम मित्रनशत्रवोपस्य सर्वमार्गप्रदर्शकः
सएव तद्गुरुः कार्यो नानामोवामेकदाचन २ इहलो
केपरत्रापि कौलः पतन्ति वान्यथा २ सिद्धेरभावेद
तेन पापहानिः प्रजायते सेवनात्मचवक्षस्य वामे
तनिरयाः श्रुरः इच्छशोमात्रुरस्यर्या किमसंक्लोचात
सिद्धसि २१ इतिश्रीमहामायाकालानुमते भैरवतंत्रे
शिवपार्वतीसंवादे रहस्यार्थप्रकाशः ६९ श्रीदेव्युवाच
अस्मिन्घोरे कलियुगे स्वल्पसिध्यनिदर्पिताः भवि
ष्यन्ति जनास्तेषां स्थिरा सिद्धिः कथं भवेत् अग्रवशारि
हे हिस्सर्वेशा देवकृपा तथा मातः कथं साधकस्य
नथावदकृपानिये ईश्वरउवाच अहंकारपरिमा
गात्कामेकर्मविवर्जनात् स्वधर्माचरणात्सर्वमना
यासेन्नजायते पतकतेमशाकस्थ्रेनिषिद्धं तपरिसे
त विहितं कुर्वीत सिद्धिः स्यात्सत्रपात्रकी ध नत्रादेक
ष्ययिष्यामि निषिद्धानि सर्वैः सह देवस्थानेगुरुस्था
नेषमशानेवचलक्षये ५ पादुकासनविण्मूत्रमेषु
नानिविवर्जयेत् प्रमत्तामेमजोकस्मोपुष्पातापतिना

मे॰
रु॰ तं॰
११२

112

स्तनी ९ विरूपंश्मश्रुकेशीकामार्तांचननिरीक्षयेत् कन्या
योनिंपश्वर्क्षीआदित्यंवेश्याप्रकटस्तनीं नालोकयेत्स्मरं
चापरदारांश्चवर्जयेत् यामगोरुदेवाग्निकोशपुस्त
कंसम्भावे नैवप्रसारयेत्पादौ नचैतानि विलंघयेत्
आलस्यमदस्मेमोहहिंसापैशुन्यविग्रहान् असूयामा
नसंमानपरनिंदांचवर्जयेत् लिंगिनंव्रतिनंविप्रं
देवदारांसंहिताः १० गुरूणांनामशास्त्राणि कल्यांष्टा
पिनड्ववेयेत् श्रृंगंमूशलंभस्मश्मशानंदाममृत्क्लीमुलूख
ले सूर्पंसमार्जनींदारुध्वजंवैतूर्यमायुधं करणंवा
मरंक्षंत्रंदर्पणंभूषणंतथा भोगभोग्यानिवान्या
नियागरत्नानियानिव महास्थानेषुवस्तूनियानि
शादेवतालये द्वियात्मानि पदार्थानि भूताविष्टानि
यानिवै लंघयेज्जातु नैतानि पदास्पृशेत् योगोष्ठी
लोकविद्विष्टायाचकैरविसर्पिणी परहींसात्मिका
याचनतामवतेरक्वचित् प्रतिग्रहंनरटंजीयादा
भोगविधित्सया देवतातिथिपूजार्थयत्नतोपूजे
येद्धनं विभीतककरंजार्कस्नुहीछायांनसंश्रयेत्
त्रैभदीपमनुष्याणांमेषछागाजिनानांतथा नखाग्रके
शानिर्द्धूतस्नानवस्त्रपदोदके पतनस्पर्शमजेहंरं खरं
नेरजस्तथा लिंगस्थानेच निर्माल्यंनायानैववलंघयेत्

नयाश्रवाह्वयेत्सर्वदयान्ता शिवदीक्षिते नलेखयेद्गुरो
र्नामगुरुमन्त्रंनवदेत्तथा अपिचैवतथाकालेकामतो
यो विशेषतः २० नाभक्ष्यंसमुखोव्रूयाद्गुरोरग्रेकदाच
न श्रेष्ठेतेदेवपूजांचगुरोश्चैवपरिमानेन पादुकासो
नशय्यादिगुरुविक्तानिसादरं नलंघयेत्तस्मैनैव
तत्समन्तेनधारयेत् पर्यंकशयनेतद्वत्तथापादप्र
सारणे श्वेगाभंगवलालोचनंकुर्याद्गुरुसंनिधौ २२
क्षोयानलेपथेनएगच्छेत्पुरतोगुरोः नकुर्वीतच
रोरग्रेप्रभावंशिष्यसंग्रहं अहंकारंनवीतेनाल्वणं
धारयेद्वपुः प्रगुरोः संनिधौनैवस्वगुरुंप्रणमेद्बुधः
२५ नमस्कारायचोद्यतेगुरुदृष्ट्वानिवारयेत् निविणो
गगुरोरद्यायपश्चदानेवभाषयेत् श्रीनाथदेवस्वामी
तिवाथनेभाषणंवदेत् जातायामापरिभ्रंशेसपथ्यं
गुरुसन्निते नकुर्याच्छिवसंज्ञेवाप्रसादनक्रियंतवे
त नदर्भेलिवेहृयहानादेनेपूजाजयाकृतीः अनिवा
हेनकार्यस्यपदर्थसपथ्यःकृतः प्रायश्चित्तमनोः
कुर्यान्सलाक्षस्यसहस्रकं लोकोद्वेगकरीयावया
वससिणीकृतिमी स्थितसद्वेगकरीयावतागिरनैव
भाषयेत् २६ रम्यमप्युज्वलमपिमनसोपितमीक्षितं
लोकविद्विष्टसत्रोवेषेनगच्छीयाकदाचन तेजोकामः

मे-
रुतं
११३

113

समाचारानैहिकामुष्मिकोचितान् आचरन्नादराद्बु
निश्चीलितः सोऽधिगच्छति सामाज्यसिद्धो दत्तार्थ्यपरेशा
त्रकदाचन श्रेयोऽर्थिभिः स्वस्य मे शोमहाययपिसाधकैः
गुरुद्रुभूतयादेच भयात्स्वार्थेन वा पुनः कृपयापरया
कुर्यादनाथ्येषु श्रेमहि यत्रतत्रपरीवादो मात्सर्याद्
यनेगुरोः नत्रतत्र नवल्लव्यं त्रयायां स्मरद्रुरि वि
शिवस्यशास्त्रस्य वेदस्याकेगणेशयोः भवानापं
निंदांतत्ताश्मिस्याने व मेतन कर्मणा मनसा वाचा
हिंसेत्सरदायकान् सदीक्षितेननो कार्यः शापानु
हकर्मणि १० नैतेन मंत्रोच्चारः क्रोधमुद्भावासमयानु
पि सिद्धमंत्रस्य कर्त्तव्यो विविधः परिकीर्तितं निर्मं
मितिकंकामंतत्रादौ नियमुच्यते देवंगुरुं
नैतेज्ञापि देवताः साङ्गासिद्धासादिवासश्री एवं
मुदीरयेत् धारयेदार्थवं समं सौपशी लं समताप
तिं ध· शांतिदयामवश्यावदिव्याशक्तिवसर्वदा ग
मनागमनेकुर्यात्स्वपाम्ययुरुपाडके पश्चात्सदैवना
गच्छेत्स्वपणेचगुरोरदात् मंत्रमुक्ता दिरहितः कं पा
श्रुविमूर्च्छनात् सोमसूर्याग्निरूपं चगवाक्षस्यादि
यागो भावयेद्देवतां विस्मगुरुविप्रशरीरगां मध्य
नमातापितरौ विस्मतंद्रस्त्रियानि ध्यिम

ज्ञेयो विस्थापश्चयो विसर्गात्माज्ञेयश्च विसर्गवत् स्थानु
स्थानेन तु यत्कर्म सर्वं सर्वस्य गोपयेत् मंत्रशक्तिश्च कथि
ता सतत मंत्रसिद्धये गुरोर्नाम न गृह्णीयात् देवदेवस्य
केचिति ॐ श्रीपूर्वं गुरोर्नाम देवनाम ततः परं पादश
ब्दसमेतो येन तन्मूर्द्धाञ्जली युतः जमन्ते च वदेन्नामति
सिद्धहरेर्नाम नित्यनैमित्तिके काम्ये माये देवपूर्वपूर्व
तः अन्यथा भजने देविकरोमायोमहत्परो प्रसन्नेह कि
यते पूजा सा तु नित्या प्रकीर्तिता नैमित्तिकापि तत्रै
त्या पंचतत्र्यापरेदिने अभावे पि कदाचित्स्यान्निय
नैमित्तिकाविधे सद्यो नैमित्तिका पूजा प्रोक्ता विश
तिभेदिका ५ पर्वाणि च महायात्रा आनियातः सर्वेष
तः मन्वादयो युगाद्याश्च वेदां मे देवताभवे शुभाश्च
रविवाराश्चविगुरुसोमाश्चकौथके जन्माहश्चापि दीक्षा
यादिवसं नवरात्रके गुडतामस्य पूजायात्रावस्यक
दिने स्मृतः विशेषान् कृता यस्मिन् पूजा भवति निष्कला
परदेशीकाममनेचैव वीरस्वजनदर्शने वेदस्मृत्यो
पराग च लाभे हा मे च व्रतोत्सवे पीठे पीठगमे शुभपनी
थ्ये देवनदर्शने रोगोत्पातदोषयुक्तः संगोत्रु निमित्त
के पतकाले यथाश्राद्धा यथाद्रव्य यथोचिते यथाव
ले यथादेशं तथा पूजां समाचरेत् नैमित्तिकां च नेकालाः

मे॰
कृते
११४

प्रातर्मध्याह्नसंभवाः प्रदोषमात्रिविघ्नेशरविविष्णीश
शक्तिजा दमनेनचयोदेवंवर्षमध्येनपूजयेत् तस्य
कृषिकृतंपूजाफलंहन्त्यानिकामदात् चैत्रादयस्त
योमासाः प्रशस्ताः पूर्वपूर्वतः अष्टमीनवमीपूर्णि
मास्यमाचचतुर्दशी एतन्मध्येतकस्यांश्चित्स्यादि
नेतप्रदोषके कृतनित्यक्रियः शुद्धोयुक्तः सामग्रि
जैनैः ९ दमनस्यसमीपन्तुगत्वासनउपाविशेत् प्रा
णायामत्रयंकृत्वाऋष्यादीन्विन्यसेत्ततः कामभस्म
मुद्भूतरतिबाष्पजलोद्भव ऋषिगंधर्वदेवादिमोह
नायदनमोस्तुते ९२ सांवत्सरिकपूजायाः परिपूर्ण
तसिद्धये दमनः त्वंसमायाहितमस्त्वचनमोस्तुते
विप्रप्रसादसंभूतअत्रसंनिहितोभव शिवकार्यो
समुच्छ्रेयनेतव्योसिशिवाज्ञया एवंदमनमामंत्र
कामदेवंततस्त्वारतिं प्रीतिंचपूजयेत्तत्रतन्मंत्रेण
साधकः नादः क्लींकामदेवायनमस्त्वितिवाततः
श्रीश्रीश्रीक्रोमितिप्रोक्तारेफेचाष्टवर्णकः रति
नेप्रीतिपदादयमप्यष्टवर्णकः ततस्तुगृहमागच्छे
द्वितीयेदिवसेपुनः ९ कृतनित्यक्रियः स्वेष्टयुक्तो
दमनमाव्रजेत् उमादेहसमुद्भवदयहास्वमूलस्यासं
त्रतः ९८ गृहमानीयतोयेनमंत्रेणानेनसेचयेत् ओं

अघोरेभ्यैँचश्रौँचघोरक्रीमितिकीर्तयेत् घोरघोरत
रेभ्यश्चसर्वेभ्यः सर्वसर्वेभ्यः नमस्ते रुद्ररूपेभ्यश्री
श्रीमितिमनुस्मृतः ७. चतस्त्रिंशद्दलं गात्मादमन
नेनिधापयेत् पूजास्थाने च पीठात्तेनवीशान्तस्य
कारयेत् कृत्वा चाष्टदलं पद्मं तत्रभागात्स्वविस्यमेत्
वेदनागुरुकर्पूरकुंकुमैर्लेपयेत्तान् ध्यानंदेशी
बीजवर्णैर्विंदुमद्भिर्नमोन्तैः पृथक् पूजालतद्वि
नेसहस्रमलवरयौं ॐनमोरतिमध्येवीमेवमहि
णरञ्जयेत् त्रिसूत्रंद्वावधाण्याममयेदमनोपरि
श्रवमेवेणाष्टनूतवस्त्रेणाच्छादयेत्तं रहसिध्याय
येदेतत्संप्रोक्तमधिवासने द्वितीयाह्नि ततःस्नात्वा
निसक्रमेसमाप्यच पूर्णाहुत्याचनेकृत्वादमनं
नेसम्मानयेत् पूजास्थानेप्रकल्पीतसर्वतोभद्रमण्ड
ले तस्याष्टदिक्षुसंस्थाप्ययष्टाःस्वर्णौरिनिर्मिताः
मध्यथवाकुंभमेकमशात्कस्थापयेत्ततः तत्रस्थास
नेपूजादियोगपीठान्तमर्चयेत् तस्यदलिणादिभा
गोसिहरेणाष्टपत्रके पद्मंकुर्यादितयुग्मेवाष्टितेभ्यू
पुरेणव पञ्चवर्णैरजोभिस्त्वकर्णिकायामशोक
कै लिविन्नाप्रार्थयित्वातेपूजयेवंदनादिभिः ८. श्र
शाकायनमोऽलंभंकामस्त्रीशोकनाशकः शोकाति

मे
रु·तं·
११५

115

हस्रमेनिर्मेमानन्तंजनयस्वमे नमस्यदक्षिणनस्लाद
ड·माण्डलेपूजयेत्ततः वरावकुथरंकालंपचेरंगैर्वि
चित्रिते नयाद्विवलयान्नोयःकालरूपोमहाबलः
कलयत्यपिविश्वंयस्तस्मैकालात्मनेनमः अशोकस
तेनायस्तात्रिकोणमण्डलेशुभे माण्डकाद्विस्तानाम्ना
नेपीठपूजांसमाचरेत् नद्देहेषुदलेप्राक्कः शान्तपूर्व
समर्चेत सौभाग्यंपावनंतथाहृद्योत्वणावापिपृतिरंति
प्रीतिंचसंगमोनिर्वाणान्दिंमध्येनकामुकौ आवाह्य
कामदेवंचनत्राणयध्यानङ्गनरे कामदेवायविद्महे पुष्प
वाणायधीमहि तन्नोनङ्गः प्रचोदयात् कृत्वाप्राणप्रति
ष्ठांततोमुद्राः प्रदर्शयेत् पाशाङ्कुशधनुर्वाणानि
ध्यायेत्ततःपरं रक्ताम्बरंरक्तवर्णंरक्तगन्धानुलेपनं र
क्तमाल्यंचतरुणंवामदक्षिणयोर्युते रत्याप्रीत्येक्ष
कोदण्डपुष्पवाणमधःकरे ऊर्द्धपाशाङ्कुशौपूर्ण
वीक्ष्यमनुभिस्त्वयं ४· रक्तवस्त्रपरीधानौसर्वाभ
णभूषितौ पद्मद्वयकरांगौ रवर्णौ ध्यायेदितिपुष्पं
शणमवर्णौ रक्तवस्त्रौ सर्वाभरणभूषितौ ताम्बूलस
भजेप्रीतिनिचरद्वपुष्पलसत्करौ अग्रेतुकामदेवस्यवस
नेपरिपूजयेत् सथाकुम्भवामहस्तेसदक्षिणेकुसुमा
करे कदम्बवनमध्यस्थंरक्तमाल्यांशुकाह्वते

ध्यायेद्वसंतंगोगणंगमतृपंलोकमोहनं देवमन्वाय
हृदयेनस्यसमानेगमंत्रः पूजायर्थ्यंततोश्रीशस्ते
वायव्यमध्यतः चंतर्दिक्षुचषट्दीर्घयुगानेगस्यवी
जकं परिवाहृदयादीनिषडंगानिप्रपूजयेत् तत्स्या
ष्टदलेदेवमुखेनमलप्रदक्षिणं कामंभस्मशयंआनं
गंमन्मथमेवच वसंतस्यसखायंचस्मरमितयन
हरं पुष्पबाणेनदयेनलोकेशानापृथानिच ततस्त
कामगायत्र्यायथाशक्त्याजपेद्वदेत् वसंतेकामदेव
चेष्टाकाम्योप्रार्थयेदिति ॥ वसंतोयनमस्तेपून
तगुल्मलतास्विघ सहसुखेमंत्राहकामतृपनमो
स्तेते ॥ नमोस्तुपुष्पबाणायजगदानंदकारिणे
मन्मथायजगन्नेत्रेरतिप्रीतिप्रियायच १ कामदेव
शणम्याथमूलेनासनसमाचरेत् आवाहयेत्ततोऽओं
मदेवंसांगंचपूजयेत् आवाहितोसिदेवेशमयः
कालमयाविभो कर्तव्यंतयथालाभंपूर्णंपर्वतदा
सदा इतिसावरणंदेवंमदनं पूजयेत्ततः धूपदी
पादिकंदत्वानिसहोमंसमाचरेत् इक्षुमूलंदेवकलो
केहोमस्तुत्रिगुणोजपात् पूजाशेषंसमाप्याथप्रा
र्थयेदेवतामिति सर्वरूपजगन्नाथवांछितार्थफ
लप्रदः इतस्माम्रयमेदेवकामाकामेश्वरेश्वर

मे· कृतं ११९

116

एवंसंप्रार्थ्यदेवेशंविसृज्यचगुरुंततः इच्छयायेस्तोष
येद्विप्रान्भोजयेदितितद्विधिः पवित्रनामनाणायव
रोदत्तस्तुशंभुना पवित्रारोपणंयेस्तेनकृतंतत्फलं
तव कुर्यान्मिथुनसंक्रान्तेतुलासंक्रमतावधि आ
षाढउत्तमोमासःश्रावणोमध्यमोभवेत् हीनोभाद्र
पदःप्रोक्तस्तेनतःसन्मध्यमोमितः अष्टम्यांचचतुर्थ्यां
चचतुर्दश्यांपवित्रकं ९ नवम्यामपिकर्तव्यंकृता
दिषुयथाक्रमं सौवर्णंराजतंताम्रंकलौकार्पासजं
शुभं पट्टजंतुगृहस्थानांवनस्थानांतुवाल्कलं पद्म
जातंसौगतानांशूद्राणांक्षौममिष्यते वह्नीनांदर्भं
जातंवैष्णवानांतुशणोद्भवं मुञ्जजातंव्रतस्थानां आ
विकंसमरेषिणां सरस्तेनवसूत्राणांमध्योत्तरशौः
लैः पवित्रपरमेशोक्तंतद्दर्थंमध्यमेस्मृतः कनिष्ठ
समविंशमितावदंगुलदीर्घकं पूजावरणेदेवानां
तल्पानिस्वचेयडुपः १४ षट्त्रिंशद्ग्रंथयःश्रेष्ठेचतुर्विं
शच्चमध्यमे द्वादशैवकनिष्ठेस्युरथाम्बचपवित्रकं
सूत्राण्यानेस्यविस्तारैर्दैर्घ्यमानेपवित्रके श्रेष्ठेनस्मा
नेत्रैःकृतावत्नैस्यग्रंथिभिः वितानेचनिवन्धीयाः
नाभ्यान्तेद्वैतस्तस्तनत् स्कंधावनाभिपर्यंतेदशांगु
सममिलिते ऊर्ध्वजानोवशिर्व्यानोपवित्रेतुदाहृतं

ग्रमथ्यास्वेच्छयाकुर्यान्नेन ग्रंथिसुत्रानिच ग्रंथानां
वेष्टनेश्च षट्त्रिंशाङ्गिस्वनेतभिः चतुर्विंशति
भिमथ्यमपंचभिमात्रुभिः स्मृता १२ ग्रथयोयाच मंत्रे
णकर्तव्याः प्रासिवनेनतः गंधोसामपिकेःमार्दपवि
त्राणिसमानयेत् पूजास्थानेथसिंदूरकुंकुमारक्त
चंदनैः कस्तूरीविपुलाताताभिर्गैरिकाद्यैर्विचित्रयेत्
पूजास्थानेथसिंदूरकुंकुमारक्तचंदनैः कस्तूरीवि
पुलातालाभिर्गैरिकाद्यैर्विचित्रयेत् ग्रंथिस्थानेषुसं
स्थाप्यपीठेतेनवतंतुषु देवतानवकंपूज्यमोकार
शब्दमालस्या वह्निरेकालनागगुरुरविस्थापि सदा
शिवः सर्वदेवास्तापिपूज्याशिरोमंत्रेणमंत्रयेत्प्रसू
तयेचहृन्मंत्रेणास्त्रमंत्रेणरोपयेत् नेषांदशग्रंथि
षुचसंपूज्यादशशक्तयः २५ क्रियाचपोकृषीवीरा
गायत्रीचापराजिता विजयाचमुक्तिःसदाशिवाम
नोन्मनी परिग्रहतः पूज्यंमूलमंत्रषडंगकं चेटे
सूनितिपेतानिगंधपुष्पसुतानिच सर्वौषधीपव
रत्नसूत्रानिद्धादयेमतः वस्त्रयुग्मेनतनीलचवत्रे
मुक्ताफलेनथा पद्मरागेमरकटेसर्वौषधिगणे
लघे रजनीद्वयसिद्धार्थंकुष्टमुस्ताप्रियंगवः लाम
जशाफलिनीमुरामांसीचलोध्रकं वंथयेच्चविताना

मे॰
कृ॰ त
११७

117

यं पवित्रं च मरुत्तथा ॥ १ ॥ कृत्वा मासादिके तत्र प्राव
स्त्रोथकल्पयेत् सेनोष्यच गुरुं पश्चाद्दक्षिणां येप
वित्रके कुंभदेवं समावाह्य यजेदावरणैः सह ॥ १ ॥ दे
वाय बलमेतेन पवित्रस्य समर्प्पणं देवतेभ्यः पवि
त्राणि दत्वा होमं समाचरेत् मूलेन वह्नये दत्वा पवि
त्रं पूजयेद्व्रती सेनोष्यच गुरुं पश्चाद्दक्षिणां येप वित्र
के दत्वा तस्मै स्विष्टकृतं कृत्वा पूर्णाहुतिं चरेत् गुरो
रुक्तया कुर्यात्स्वयं पवित्रधारणं ॥ १४ ॥ दत्वा सामयिके
भ्यश्च प्रयत्नेनान्नभोजयेत् ततः तेभ्यो दत्वा पवित्राणि दी
नानाथांश्च तर्पयेत् दत्वा च भूयसीं पश्चात्स्वयं भुंजीत
वाग्यतः ॥ इति स्वच्छन्दे श्रीकण्ठः पवित्रारोपणविधिः
काम्यकर्माणि वक्ष्याम्यभितश्चादौ शान्तिरुच्यते शान्तिर्नाम
मनुष्याणां रोगाहकमादिनाशने भोक्ताविभज्याहोमांत्रय
वे मे शीतं शांतिके हेमंते च प्रकर्तव्यं नानाशाखापश्चलते
जैः वा घृतसंदोमयते त्वेनस्मिन् शांतिकमाचरेत् श्वेत
वर्णेन निर्माय वर्त्तं संस्तत्र मण्डले पूजयेत्कुण्डले वासंव
वीजेनात्र शांतिके उत्तराभिमुखो विभूत्वा शांतिके तत्समा
चरेत् ॥ ४ ॥ शांतिकादौ रतिः प्रुण्यापाद्य मुद्रां घ्रदर्शयेत् व
धापम्यामन्त्रय्येयेनमोनः शांतिके मन्त्रः शांतो तु कुशासने
प्राग्संहोमयेत्समामुद्रयाः मुक्ताकनिष्ठिकां घ्यत्र कल्पयेत् समा
नीमवेत्

विघ्ननाशस्तु पूर्वोक्तः शांतिकेष्वा द्विजन्मसु अथ वश्यं
प्रवक्ष्यामि सर्वायत्तीकरणं ततः देवरक्षोराजलोक
सर्पसिंहहयहस्तिनां प्रथमे शेषवश्यके सर्वे सत्व
वशमिष्यति नाभ्यार्द्धं वह्नेर्वायुरग्नितत्त्ववह्नेदा
वश्यकर्मण्यां त्रिकोणेन देवींजेनाग्निपूजने ४५ रक्त
वर्णेन निर्माय वश्यं पूर्ववसुविस्वरेत् वाणीं संपूजये
द्दक्षेण पाशमुद्रां प्रदर्शयेत् ४६ स्वालिकामनमाक्र
म स्वाहालं मेव मुच्चरेत् ह्वागलेव मेव वश्यस्याहाम
येत्कुंगमुद्रया ४७ रक्तद्रव्यैरलंहोमो ध्यानमारक्त
केमते स्तंभात्मविद्यामिवर्ते विशावोक्तिकातत
अथ स्तंभं प्रवक्ष्यामि तद्योगनिवारणे गजराजोर
गव्याघ्रादिककोपनिवारणे शिशिरस्तंभने प्रोक्ते
षष्ठोरोत दिनस्यतत् अग्रेरपोचवश्येमस्पृक्कुंडस्यावि
षदेहिनां ५० तर्पणार्थे मेघरक्त मिश्रितेनायमाव
हेत् जानुभ्यामवनीं गता स्तंभनस्य क्रियां चरेत् जा
गवीरद्रूजो स्तंभो यमः प्रेतादिरतसा नाशादगेन
मलेशो वायुश्च पूर्वदेयाभवेत् स्तंभकर्मतदाकार्या
सर्वोजिनवसंयरा अग्रपृष्ठवज्रयुते पीठमंडलेतास
मर्चयेत ५१ प्राक्सूवस्तंभने कार्याद्रमांतत्रप्रपूजये
त विकटामनगोदेव्योगदामुद्रां प्रदर्शयेत् स्तंभने

वषडन्तश्चहोमेमंत्रःप्रकीर्त्तित गजचर्मासनस्तंभे
सुगौसुद्राकृतैतथा पीतद्रव्यैश्चहोमःपीतवस्त्रा
दिष्टकस्तंभे स्तंभनेभरणीविद्यासाहिणीवानरात्रयं
ग्रथविद्वेषणेवस्येप्रीतिनाशःसतद्वयोः प्रोक्तेविद्वे
षणेयसषष्ठ्यागेतद्वितीयके नासायामध्यगोवायोर्वि
दयेद्वेषणेमते वह्निलेधूम्रवर्णेतमण्डलेविसमर्चयेत
ह्रींबीजेनाथविद्वेषेनैऋत्याभिमुखंविचरेत धूम्राधूमाव
तीद्वेषसुद्रानमुशलाभवेत होमसमंत्रःफडन्तोत्रविशे
डफट्कासने द्विद्वेषजोवुकेचर्मलोहासनेमयापि
वा ९ धूम्रवर्णेश्चहोतव्यंताटवस्त्रादिसाधकः प्राह
चतुष्टयमूलेज्येष्ठाविद्वेषणेमता ९१ उच्चाटनेमघोव
हेपतदर्शाणाप्रवासते प्राहउच्चाटनेशस्ताविषष्टांगे
दिनस्यच ९२ तिर्यग्गतेसमीरेतवायुर्वहतितत्रत
शत्रोरुच्चाटनेकुर्याद्यंबीजेनमर्चयेत षट्कोणम
ण्डलेवायोः कृष्णषड्डुडलांछिते मृगचर्मासनेतत्र
वायव्याभ्यचकमेतिा उर्ध्वासेपूजयेंसुद्रामशक्तिनी
मदर्शयेत वज्रासनेसमारूढः फडन्तस्त्रकृतोमनुः
धूम्रसुच्चाटनेध्यानेकृष्णद्रव्यैलियाकृतेनेत उच्चाटने
तिश्रमेषुचरमेषुप्रशस्यते मारणेप्राणहारणे
शत्रूणामीरितंततः ॥ ॥ ॥

मारणेवर्जयेद्विप्रान्भ्रूणांस्त्रापिसधार्मिकान् स्त्रीबालवृ
त्तिरिक्तेषुराजवैरिष्वयोजयेत् स्वरोषेतावालोकातो
रत्तार्थंचान्नदाचरेत् नेतल्लोभाद्दयाद्वापिकुर्यात्म
रीतिमारणे प्रायश्चित्तंचकर्त्तव्यंदेवितदोषशांतये
श्रुतेषुजपेन्मंत्रंजुहुयान्नावदेववह्नि सहोतेःपायसैः
क्षस्तिलैर्वाहुतन्संस्तैः १ ॥ आत्मरक्ताप्रकर्तव्याक
र्मकालेसदाबुधैः अक्रंस्यचनश्येपस्याशःशत्रुमार
णेकर्म्मणि वश्यवन्मारणेकार्य्येपूजायांवह्निमंड
ले दक्षिणाभिमुखंविकुर्याद्दक्कालीसमर्चयेत् दशी
येनवक्रंस्त्रीश्चविशद्धासनेजनेत् ओंकारान्नेनमे
वेणमाहिषंवाथलोहजं आसनेशूकरोष्ट्राकरसे
कौचतोभवेत् ध्यानंकुर्यात्क्रमलवर्णोक्रमस्त्वचेष्ठ
पूजने उग्रतीक्ष्णप्रधिमेषुरक्तस्यवेड्ववलादिके शत्रो
श्चैनहलाभावेवेकपादोपरिस्थितः उक्तोदकेसम
रिवतपर्णाश्चैवमारणे निष्टत्कुर्यान्मारणेवाभूमौ
पादंनिवेशयेत् वामपादंनिविष्टःसन्तन्चरेतेचव
नद्यणे प्रकीर्णासनधवस्थनेत्रंभिराष्ठतत्रच दक्षि
णाभिमुखःकुर्य्यात्मेघीवभिर्णासंस्थितः लोहासन
गतोवापिसकुर्य्यामुदयाक्षनेनत् यन्मसिद्धिकरंकर्म
पश्चिमाभिमुखंस्मरेत् स्मृतांतेचित्रमेत्रषुदेवध्यानेन

मे. हं ते ११५

राजसे गोचमीणामनेमोहस्वाहान्नेमेत्रमुच्चरेत् श्री
ह्रामिश्रितैस्तैयेन्नपिणार्थैश्चयोजयेत् ८० स्नातीचरोहि
णीनत्रश्रेष्ठावापिसत्वोसने अथसर्वाधिकमाणिरो
हभेदेशमाययेत् ८१ नानाविधेषुकार्येषुव्याघ्रवर्म
समीरितं सर्वरत्ननिभाकारंध्यायेन्निश्चलमानसः ८२
पीयूषवर्षसंयुक्तंपूर्णचंद्रसमप्रभं ध्यायेद्देवंविधं
वापिसर्वकार्यप्रसाधने आयुःकरस्तुअवणोदेवंध्या
येच्चराजसे अथस्तंभजेयेशोक्तंपूर्वोचेवोतराद्य व
षट्स्नोहोममंत्रेध्यायेद्राजसंदेवते आकर्षणेवश्य
कोणसंयुत्वल्लसमाचरेत् वश्याकर्मणिविलञ्जे यमा
कर्षकार्यसिद्धये सर्वज्ञानप्रसिद्ध्यर्थंमीशानाभिमु
खोभवेत् सर्वविज्ञानकार्येषुश्वेतकेवलमानसे उ
च्चाटिसायनेमंत्रोवोषट्कल्लभसंयुतः हस्तीस्यातर्जनी
मुक्ताम्रुद्राहोमेतपौष्टिके यथोक्तदेवताध्यानेक्रुध्यां
सोच्छिककर्माणि सर्वत्रभयनाशायवषट्स्नोऊनोमसु
महाशोघसमायुक्तेध्यानेवैरिभयेभवेत् ८४ मंत्रभंज
नकार्येषुवषट्स्नोऊनोमनुः रवोउनेतफडन्तस्या
होमोध्यानेनतामसे ८५ सोध्याघोरकुरवःऊध्योज
पेचचरुककर्माणि कल्याणाग्निसमंयुद्धध्यायेद्देव
तामसे ८६ अथपवरसामिकाम्यादोमेहूमायाप्रदेवताः

119

निमेषमर्चयेद्दिव्यंवारेसौतिथीश्वरं नक्षत्रेसेततः
पूज्यास्तत्तत्कर्माधिदेवताः ततोर्च्चयेदिष्टदेवंततो
होमंसमाचरेत् ५३ कृपाद्वारेश्वरोसूर्य्यःशिवोसोमा
म्बिकेतथा गुहोगाणेशःविष्णुर्ब्रह्मचतुर्वकबृहस्पती
५४ शुक्रेन्द्रोशनिकालौचसूर्यादौपूज्यनामतु ब्र
ह्माविधाताविश्वस्रष्टयमःशौनकोगुरुः ५५ इंद्रश्च
वशावौनागायर्म्मः शिवदिवाकरौ कन्दर्पश्चकलि
विश्वेदेवाश्चपितरस्तथा ५६ अश्विनौवयमौवह्निर्ब्र
ह्मावरुद्रःशिवादितिः गुरुःसर्पाश्चपितरोभगोर्यमादि
वाकरौ ५७ त्वष्टावायुरथेंद्राग्निर्मित्रःशक्रेश्वरःनि
र्ऋतिश्चजलंविश्वेदेवाश्चापिविधिर्हरिः वसवोवरु
णोजैकपादहिर्बुध्न्यःपूषकौ नक्षत्रेशाइमेसाभिजि
कास्त्वष्टाविंशतिः प्रणवादिचतुर्थ्यन्तानामनमःस्वा
वसमान्विताः एतेषांनाममंत्राख्यायाम्याःपूज्यादिसा
धने ५८ सिद्धमंत्रःप्रकुर्वीतकाम्यकर्म्माणिनान्यथा
कृतानिविपरीतानिभूत्वानिरयमाप्नुयात् १ गुरु
भक्तःशुचिःस्नातःकाम्यकर्मविधानवित् आत्मन
स्सपरस्यापिकाम्यकर्म्माणिचाचरेत् षट्कर्म्माणि
परार्थेचकुर्य्यान्मंत्रविदुत्तमः एतेषामेवकुर्वीजना
शेषांनकदाचन १ राज्ञोवाराजपुत्रस्यधनाढ्यस्यत

मे॰
रु तं
१२॰

120

रस्यच आस्तिकस्याविभक्तस्यमायाजितेयनस्यचः
सुशीलस्यसुभक्तस्यकार्यंकुर्याच्चदेशिकः ५ राजाका
रयितान्नोवासाधकेश्रीपादस्यच कृपयाक्रमकर्मकार्यं
दीक्षोक्तविधिनाततः साधकःप्रयतोभूयात्संस्पृक्तो
षवान्शुचिः जितेन्द्रियोजितक्रोधोमानलोभविवर्जितः
नित्यनैमित्तिकरतः कुर्यात्काम्यान्यनेकधा क्रूरकर्म
यथोक्तेतद्भूत्वाभ्यंगंसमाचरेत स्नात्वासावरणांस
गांपूजयेदिष्टदेवतां अष्टोत्तरसहस्रंचरत्नार्घ्यंप्रजपे
न्मंत्रं ६ मोदलेरत्नेस्मिकांचनेनवादेवसमुत्सृजेत् श्रेष्ठैः
सुहृद्भिःसहविप्रैर्गात्मरत्नोत्तकारयेत् ७ प्रसन्नयावि
भिर्मंत्रैःसूर्यसेवार्घ्यदानकैः जपहोमार्चनाद्यैश्चत्रा
णारायणादिभिः ११ प्रयोगाकरणेसम्यग्गृहीतःशास्त्र
न्त्रया ज्ञात्वाप्रयोगात्कुर्वीतनासध्याद्दुःखमाप्नुयात्
१२ ततःकारयितारजातोषयेत्साधकंधनैः प्रतिप
न्नभुक्त्यापियथासाक्ष्याच्छ्रीमान्नयथा सिद्धमंत्रस्यसि
द्धंतिषट्कर्माणिनसंशयः नैवसिद्धनैयसिद्धस्य
देवताशापमाप्नुयात् काम्यप्रयोगकारणेपरत्नौ
कोनविद्यते प्रयोगसिद्धिरेवेषांफलमत्रविधौ
१४ होमतर्पणमंत्राद्यैर्नानाध्यानविशेषकैः श्रामंत्रे
स्त्रपरस्यापिषट्कर्माणिसमाचरेत् पकलतजप

मंत्रीध्यानविमानमयोगतः प्रयोगदोषशांत्यर्थमात्म
रक्षार्थमेव च १७ न चैव फलमाप्नोति देवताशापमा
प्नुयात् अग्निप्रभाभूमवधनिरोधाशिखाकृतीः १८
हन्ने चेष्टादिकं तान्याकथयीत शुभाशुभे मंत्रतत्वात्तु
मेथाने देहावेशादिलक्षणं १९ गुरुभक्तिः सदाका
र्या कर्मकाले विशेषतः ऐहिकामुष्मिकानां त गुरु
दैवपरायणे २० मारणोच्चाटनादीनि लक्ष्मणां वाम
मार्गिणे तेऽदेवाः साधयंति सर्वविदा तेन ते समा
परनिष्ठपराणां वामिनां परनाशतः याव द्विष्टं
तावदेवन प्रतिष्ठापनादिके २१ दक्षिणामानकौवे
निकदा विदपिंडकृते अयिकारादि लाभार्थे लाभा
र्थे चाचरंति वै २२ तेषां मतावेशवृद्धिः परलोकस्य शा
श्वतः येऽकुलद्वयसंशुद्धा कलौ केऽनैव संस्थिताः ते
वै विपतिताः वामे पातके किमतः परं इषेथाको न
राचार्या किमन्यत् ज्ञातमिच्छसि २३ इति श्रीमेरुतंत्रे
शिवप्रणीते सिद्धिप्रियरीकरणप्रकाशः श्रीदेव्यु
वाच मुद्राणां लक्षणं ब्रूहि यासां त्वया वामदलिंग स
वैदेवप्रियायाश्च पूजासा फलदायकाः १ शिव उवा
च वक्ष्ये नाम सर्वासां मुद्राणां लक्षणानि ते निमे
यकं कृते सर्वा देवाः स्फलस्पर्शो ऽखिलाः २ अंकुशाख्या

मे
तं·रु·
१२१
121

भवेन्मुद्राप्रष्ठेनामाकनिष्ठयोः अंगुष्ठतर्जनीवक्रा
सबलाचापिमध्यमा ३ साकुंभमुद्राहस्ताभ्यांसावे
काशोनिबध्यते यत्रैकमुष्टिरंगुष्ठोदत्तोवामेसमा
श्रितः ४ वन्हिप्राकारमुद्रान्तु त्रिशूलाग्रावुभौकरौ
ध्यमनावभितौ वक्रेनेयदत्वाहृयापिच ५ अंगुली
मासमुद्रास्तुपंचांगुल्यःस्पृशंत्यंकमातं अंगुष्ठेनवत
र्जन्यंतर्जनीमांगुष्ठमेवच ६ हृदयाख्याभवेन्मुद्रांगुष्ठ
वर्ज्यंप्रसारिताः चतस्रोंगुलेयामस्ताहृदयेतस्यमुद्रतः
७ शिरोमुद्रातमोजेयातलेपाशेःप्रसारिते चतस्रोंगु
लेयत्रापिप्रसार्यशिरसाधृता ८ शिखामुद्रातसाते
यामुष्टिंवांगुष्ठपल्लवे बध्नातेनशिखास्पृष्टाशिखाभि
त्रेणसाधकैः ९ कवचाख्यांनियंमुद्राभंगुलैःकृत
नालिकाः स्कंधादानाभिपर्यंतेपाणिपालकमाउ
वेत १० त्रिनेत्रमुद्राख्यातेयत्तर्जनीदलेनत्रगा भाले
मध्यातनामानवामेत्रेत्तदिवौकसा ११ द्विनेत्रमुद्र
ख्यातेयतर्जनीदलेनत्रगा मध्यमावामनेत्रेवसू
र्यविष्वादिभेदयोः १२ अथसमुद्रासमाख्यानासर्वापृष्ठ
निवारिणी अंगुष्ठतर्जन्याभ्यांहस्तयोरभिशाहिते
निमेनमिलितैकैवेताःअगाधहुस्पमुद्रिकाः अथकाम्यष्ठ
वेसामिषण्मुद्राणांतलतेता १४ अंगुष्ठयोःपार्श्वयोग

तर्जन्यौसरलेष्ठते

मध्यमेमोन्यकरयोष्टलग्नेपरंतथा १५ अन्योन्यमो
नगेते किंचिद्बद्धेचकरपृष्ठतः एषानमस्कारमुद्रा
ललितायाःप्रकीर्तिता १६ तर्जन्योसरलेकृत्वाशेषा
गुल्मानवेष्टिताः कनिष्ठामध्यपर्वस्थाचांगुष्ठेनाभि
नामता १७ सरलेतर्जनीमध्येकनिष्ठानामिकेपुते
अग्रयोःस्वकनिष्ठास्याकेगुष्ठेहाविनीभवेत् कनि
ष्ठामध्यमांगुष्ठेतर्जन्योविननेधृतः मध्यमेसरले
शेषाःसुस्वपुत्कानकर्षिणी हृत्पद्मास्यादिमकाम्य
नेष्वाशिवागनेष्वच कृतमुष्टिपदोहल्लोकमांगुष्ठो
च्छ्रितिमेन २० शिरोमुद्राललाटाग्रेकृतमुष्टिपुतो
करो कुर्यादूर्ध्वप्रसक्ताग्रतर्जन्योज्यष्टवासतः २१
शिखामुद्राकरौपुकोकृतमुष्टिपुटाकृता मेष्टवपः
प्रसक्ताग्रकनिष्ठनूर्ध्वतःस्थिते २२ कवचाख्योप्रस
क्ताग्रावंगुष्ठौचत्रिकोणवत् तर्जन्योतानयेन्मूर्ध्नि
विपार्श्वकरेहृदि २३ नेत्रमुद्रातसरलामध्यातर्जन्य
नामिके पत्रुषाभसंपुतायांवंगुष्ठककनिष्ठिके २४
अस्त्रमुद्राकरद्वंद्वास्फोटस्थापितउत्तरे तर्जन्याश
हेपेताभ्योज्येष्ठाग्रवलितायया २५ ज्वालिनीतक
निष्ठागुष्ठोपुताविततेतरे करयोस्तर्जनीमध्याना
मायुत्कानवक्रिताः पेअमुद्राकनिष्ठानामिकेवामे

मे॰
कृ ते
१२२

122

यहस्तयोः तर्जनीमध्यमे चापि दत्तसंक्षेपे प्रदर्शयेत ९
शंखमुद्रा तु वामांगुष्ठे मुष्टिं दत्त्वा मुष्टिं गवामांगुल्यथ
दत्तीगष्ठस्य योगे प्रजायते योनिमुद्रान्योन्यकरकं
निष्ठा तर्जनीयुतिः वामलतनलनःश्रोषोंगुल्यावेष्टना
मितो मत्स्यमुद्रा योमुखेन वामहस्तेन तदूर्द्धतः नाद
शंदत्तिणंमस्याङ्गुष्ठेकोचालयेदिति १ आवाहनी
नमुद्रा योमुखेन वामहस्तेन तदूर्द्धतः नादशंदत्तिणं
मस्याङ्गुष्ठेकोवालयेदिति १ आवाहनीतमुद्रा स्या
त्करांभ्यामंजलिं चरेत अनामयोर्मूलपर्वाण्यङ्गुष्ठोनि
त्क्षिपेत्तदा स्थापनी सा तमुद्रा स्याद्याचावाहनमुद्रिका
अधोमुखीकृता सा चेत्तर्वेत्स्थापनतत्मा संमुखीक
रणीमुद्रा सा ज्ञेया मुष्टिमुन्नके उत्ताने स्थाप्यते यस्या
मंगुष्ठद्वयमुन्नके ११ सकलीकरणीमुद्रा सा प्राक्क
थःषडंगके देवानां क्रियते न्यासो संगानामंगीनेव
कृत १४ अवगुंठनमुद्रा तदीर्चा योमुखेन तर्जना मुष्टि
वद्धस्य सव्यस्य हस्तस्य भ्रामयेत्तथा १५ महामुद्रा समुदि
ष्टा परमीकरणी प्रिये अन्योन्यग्रथितांगुष्ठप्रसारितक ले
१६ संनिधापनमुद्रा स्याद्यागोमुष्टिद्वयस्यात सम्यक्कु भ
योंजातं स्वांगुष्ठावुच्छ्रितौ तथा १७ संरोधिनीतमुद्रासामुष्टि
ष्ठावलः प्रवेशितौ हावङ्गुष्ठौ मुष्टियागोनिः छिद्रे ड
वेषादे दत्तमुद्रा ताशेसदवलमाटतहस्तज ः

उत्तानोऽङ्गुष्ठौ मयासरला बद्धमुष्टिका पाशाङ्कुशा
नवामस्य तर्जन्यादलतर्जनी लिङ्गावधाङ्गुष्ठाङ्गुष्ठे
तर्जन्येऽङ्गुष्ठयोर्युतिः ४ अन्योन्यागतालग्नाः कला
ङ्गुल्यस्तयोमुखाः अङ्गुष्ठेनाच्छिन्नौ लग्नौ मुद्रा वशंक
रीमता ४२ कनिष्ठायेत्रवेमोमं संप्रसारितहस्तयोः
मध्यमाभ्यां दृढं बधानामिकाग्रे तयोर्जयेत् ४ तर्जन्यौ
नामिकाग्रेत्तलापयोर्मध्यमोपरि अन्योन्याङ्गुष्ठकोल
ग्नौ मुद्रा चोन्मादिनी मता ४३ मध्यमाभ्यां दृढं बद्धक
निष्ठैः कुलयपराः संयोज्य नामिका मुखौ सरलौ स्याम
होऽङ्कुशा ४४ विघ्नमुद्रा दीर्घत्रूणां मध्यमाभ्यां मुखौ यदा
तर्जनी मध्यमा संधि निर्गतोष्ठ मुष्टिकाः परशोलभ
वेन्मुद्रा निर्यक्संयोगाङ्गुली अग्रहस्तान्संपुताहस्तेन
लेन स्तनतलाविते लक्कुलाख्याभवेन्मुद्रा उङ्का संदृति
णकं अङ्गुल्या विरलानग्रानिग्रोकरतलेनथा वी
नमस्ताङ्कुशा वाममुष्ठा तुस्तानके सति देवतायाः ४७ कू
णशाख्याङ्कुशामुद्रा च सप्तमी ४८ वराख्या सा तमुद्र
स्यादतिसंनिहिताङ्गुली उत्तानं दत्तिणे हस्तं कृत्वा
योनामयच्छेनेः अभयस्य तु मुद्रेषा कथिता चाभय
प्रदा परामृत्विवामहस्तेन उच्छिताङ्कुलिकं यदा क्वि
प्रसाङ्कुष्टवद्धानामिकासकनिष्ठिका ५० दत्तहस्त

मे॰
तं॰
१२२

123

स्यमध्याचतर्जनीप्रसृतेयुते चर्ममुद्रा वामहस्ते तिर्य
क्कृत्वाप्रसार्य च ५८ आकुंचितांगुलीं कुर्याद्दियं शक्ति
प्रियामता यत्तुर्मुद्रा वाममध्यायां तर्जन्यग्रयोजिते ५९
वामस्कंधे कनिष्ठाग्रे दत्तांगुष्ठेन पीडने मुशल्याः क्षोभ
वेन्मुद्रा वामस्योपरि दक्षिणे ६० हस्तयोर्मुष्टियुगले कु
र्यात्सा विघ्ननाशिनी दुर्गामुद्रा तु करयोर्मुष्टिं कृत्वाति
योजयेत् वामस्योपरि दक्षे च शिरशि ष्यापयेदिति बा
णमुद्रा दक्षमुष्टेः तर्जन्या दीर्घया भवेत् ६१ अष्टौ वरा
याः पाशांकुशाः शक्तिदेश समस्ताः चक्रमुद्रा करतले
विपरीते विधाय च अंगुष्ठौ रचयेद्वेवं कनिष्ठानामिके
तरे गदा तु मस्तौ हस्ताव्मध्याग्र विततांगुली ६२ अंगु
लौ मध्यमे भूयः संलग्ने सुप्रसारिते पद्ममुद्रा करतले
त्वंगुष्ठौ मिलितौ यदा हस्तौ तु सन्मुखौ कुर्यात्संहता
वुन्नतांगुली बाणमुद्रा वामदक्षकनिष्ठांगुष्ठयोगतः
वामांगुष्ठोपरि शेषा वक्राश्चोर्ध्वकनिष्ठिका श्रीवत्सा
मध्यमानामेंगुष्ठवद्धे करौ युतौ ६३ कनिष्ठयोर्मूलगं
तेतर्जन्यौ भवतो यदि कौस्तुभा मध्यमानामोंगुष्ठां
गुष्ठाल्वौ युतौः कनिष्ठा तर्जनी निर्ग्रथिस्यात्या तिर्यगु
त्वाकरौ वनमालाकृता या मुद्रा तर्जन्यांगुष्ठनिष्ट्या
करद्वये नमालावत्स्पर्शोदाकंठपादकम्

तानमुद्रा हृदिस्थौ तर्जन्यंगुष्ठकौ युतौ वामहस्ता
नसंवामस्तनाग्रमूर्द्धनि विन्यसेत् विलग्नमादतिर्णां
गुष्ठवेष्टिते वाममुष्टिके ते १४ अंगुमामहस्तांगुलयोनिः
पिष्टाध्याप्येयेद्धृदि प्रकोष्ठे वेष्टयित्वा वामणिवधे
वकुर्परे १५ समस्तं योज्यमध्यवतर्जनीभ्यां अंवेष्टयेत्
योगमध्यमयोः कृत्वा तर्जन्यंगुष्ठे परांगुली अंगोमात
गेने दत्तकर्णीरातविवरीमता अपपद्मिनी वामाम
संस्थयोज्यकनिष्ठिके अनामिके च तदयोमध्यपर्वे
णियोजयेत् नासामूर्द्धमध्यमेव न वा अंग्रेसंनियोजये
त् १६ शांतेरोकरभौ कृत्वा तर्जन्यंगुष्ठयोयुतिः पश्चात्
नवयोमा व्योमपुष्पबीजांकयामता बीजंविधायाविनास
वेद्दृष्ट्यापूजाजपादिके मुद्रागरुडस्य हस्तौ विप
रीतौ ग्रथितेकनिष्ठिके २० नातेस्पर्शसंयुतामिथः प
रनखावुभयांगुलीष्वंगा नरसिंहमुद्रा विवृताकारांगे
तेनास्योन्नमध्यकरांगुलांघ्रौ २१ वेल्कमुत्तेव्यात्तव
क्रोस्पजिह्वा संलेलिह्यानाननयतेति भीम मुद्रा नरहरेः
सर्वाः अंगुल्यास्पदयोमुखाः २२ अंगुष्ठाभ्यांवकरया
राक्रमेतकनिष्ठिके वाराहीदलमुत्तानेमुक्त्वावामत
हहेतः २३ अंगुल्यग्राणिसंयोज्यायत्नात्तंनामयेदि
ति हयग्रीवावामहस्तेदलेंगुल्यग्रलयोमुखाः २४ कुर्वी

मे·
रु· तं·
१२४

124

मध्यमध्यमध्यानामयेद्दनि मा भवेत् कामाख्यामेगु
ष्ठेस्तेमध्यमापृष्ठगे यदा ७५ तर्जनीमध्यमामेस्यै
गुष्ठयुगले यदि त्रैलोक्यमोहिनी मुद्रा मुष्टिकेगुष्ठ
मुष्टिके चक्राया स्थापनवीणापस्पुष्करेरिमाः वि
मस्ताकरोपयनिभौ श्लिष्टच मध्यमौ ग्रंगुलैाथाय
मस्मिन्स्यायांत्रेसं प्रदर्शयेत् सौरमुद्रा वामहस्तमधं
स्तत्तानमूर्द्धतः कमलाकृति मुद्रा स्याद् भेलामाक
रायेत लिंगमुद्रा दक्षिणाख्ये वामांगुष्ठेन वेष्टयेत्
वामांगुल्या दक्षिणाभिवेष्ट्य स्यात् क्षिवप्रिया योनिमुद्रा
तर्जनीभ्यां कनिष्ठे सम्यग्बद्धे मध्यमानामिके च संश्लि
ष्टे तत्तर्जनीपृष्ठभागे गुष्ठाग्राभ्यां महिते चैतदग्र विश्ले
लाख्याभवेन्मुद्रा स्याद्गुष्ठेन कनिष्ठिकां ७० बध्वा प्रसारये
च्छेषमंगुलीनां त्रयं तदा मालामुद्रां गुष्ठतर्जन्यग्रं तत्र
स्थयेद्दृढं प्रसारयेदंगुलीनां त्रयं क्रमयान् सिद्धये वरमु
द्रादत्तहस्तं प्रसार्याधोमुखीकृते तदा भवेदकस्मा
त्स्यादृष्टायनदीपिका प्रभयाख्या भवेन्मुद्रा वामह
स्ते प्रसारिते ऊर्द्धीकृते स्थापयेदष्टाख्यमाद्यो भवनाशि
नी ममुद्रा तर्जनी च कनिष्ठा चोच्छ्रिताग्रका त्र
नामिकागुष्ठमध्याग्रानि तिर्यग्युतानि च खड्गा
मुद्रा पद्मका शिव स्यानिप्रिया भवेत् ::

पेतांगुल्योदत्तिणाच्छिन्नमिलिताऊर्द्धमुच्छ्रिता कपालि
नीभवेन्मुद्रावामा केवामहस्तके ध्यापयित्वापात्रव
वेकृत्याध्याइरवप्रिया डमरुशिथिलोमुष्टिंकृत्वा
मध्यामसमुद्रेतो ८५ प्रवालकर्णपार्श्वेदेशेनाःसूलि
नोमताः आसनाख्योपद्ममुद्रास्त्पविष्टःसवामेन
सिस्वजानुस्थितेनोहस्तेनोकलिकाभावयोमुद्रावा कुशला
ख्याभवेन्मुद्राकरावुन्नामितोयदि अधोलितोफणा
कारैःस्वस्वदिग्भागसंस्थितो वामसमुष्टिंदक्षभाल
मेनोंमसंप्रसारयेत् आनयेद्वामकर्णेनोमुद्रासोभाग्य
देयिनी अंगुष्ठगर्भितमुष्टिंविभीयाद्दलपाणिना वि
रजिह्वायस्त्राख्येयमुद्राकालनाशिनी खागनाख्या
भवेन्मुद्रावितस्ततरंगोकरो उत्तानावूरुदेशस्थाप
नोनस्सलस्थापुमान अर्च्चिमुद्रासमास्येयादपोनिद्धि
रूपवच ८९ अंजलिस्त्रयदावद्धोमुद्राक्षेकलोवदास्थि
तो पायमुद्रादक्षेमुद्रासामाम्मंतविशेषकः अंगुष्ठ
नैजनीयोगःकर्णिकाहस्तयोर्द्वयोः मुद्राचमनसंज्ञा
तेनिम्नकरतलेयुताः ९२ हीनाकनिष्ठयानिसंग्र
प्रोत्रतर्जनीयुते मधुपर्कस्यमुद्रस्यादिपंचायोमुद्रावा
यदि ९३ अनामिकांगुष्ठयोस्पृष्टग्रेयोगःप्रजायते
स्नानमुद्रादलहस्तमुष्टिःस्याद्वेदयोमुद्राखो ९४ कनि

मे
रु॰ तं
१२५

ष्टयापिमुक्ताचेत्तानेनेनंतफलप्रदा वरमुद्रादत्तर्नि
ष्ठिकेनानानेचमध्यमां अंगुष्ठेन स्पृशेद्देषादानेवर
स्यधारणे आभूषणस्यमुद्रानकीर्तिताचेयमेवहि
अंगुष्ठानामिकायोगः कर्तव्यइतिशिष्यते उपवी
तमुद्रायांकनिष्ठांगुष्ठयोगतः उपवीतस्यकरणे
दिकस्यवलितधारणे गंधस्यमुद्राविज्ञेयाध्यानांनं
त्नमाचरेत् मध्येनकनिष्ठाग्रस्पृशेत्माद्गयथाग्रे
पुष्पाख्यानमेवकृत्वाहस्तेवाधोमुखेकृत्वा नर्जमध्य
नयोरंगुष्ठाग्रेमयोजयेत्निवेदने धूपमुद्रानदेवादिधू
पनेसंप्रकीर्तिताः १ अंगुष्ठाग्रेणतर्जन्यास्पृशेदु
वपूर्ववत् दीपमुद्राप्रोक्तानेथदीपमर्वप्रियंकरी
मेष्ठाग्रेणस्पृशेद्दयेमध्यमायाश्चपूर्ववत् १ नैव
मुद्रादेवानांपूर्ववत्परिकीर्तिताः विशेषनामिका
ग्रंतर्जन्यष्ठाग्रेणतयोजयेत् २ ग्रासमुद्रासदाहस्तत्र
कुलकमालाकृतिं दर्शयेत्सचवापूजामुद्रान्ते
पंचमुद्रिकाः ३ प्राणमुद्रामथोवक्ष्येभोजनादौप्र
दर्शयेत् कनिष्ठानामिके सम्यगंगुष्ठाग्रेणयो
जयेत् मुद्राप्राणस्यविज्ञेयातर्जनीमध्ययोमुखे
पन दर्शनतः पापरोगाद्रोगीविमुच्यते ५ व्या
नमुद्रातमात्तेयामध्यमानामिकेमुते ॥

समस्तदेहगोवायुहृष्टान्तोमुप्रसीदति ७ उदानवी
योर्मुद्रास्यादंगुष्ठेनसमन्विताः तर्जनीमध्यमाना
माकंठगोगायेनादिनी ८ समानवायोर्मुद्रास्याय
दापंचांगुलीयुतिः श्रणवादिवतध्यानानमातना
समनुकाः शनजिह्वाग्निमुद्रातप्रहतांगुलिकोक
यो कनिष्ठांगुष्ठयुगलेमणिवंधोवसंयुतो कनिष्ठा
गुष्ठसंयोगेसरलेचांगलात्रयं महायोगसिधामुद्रा
सेदर्प्यानंददायिनी करौसंवलितौक्रत्वावात्मा
न्यामस्तकेचांगुली अनवलितमुष्ट्यायतर्जन्यौसर
लेकृते ९ कुर्यान्नमस्कृतिपश्चात्कृत्याप्यापनमु
द्रिका आनीताशक्तिरनयास्वस्थानेवरदाज्ञेतस
मजिह्वाग्निमुद्रातप्रस्तांगुलिकोकयो कनिष्ठां
गुष्ठयुगलेमणिवंधोवसंयुतो १० मुद्राभूतवलेः
योक्ताःसर्वांगुलिसमागमः अन्तस्थविरहस्ले
काकतुंडनिभमुखे ११ नागचाग्रेवीमहस्लेपृष्ठे
लेसमानयेत् शनैःशनैस्तसरलेतर्जन्योवयिताः
पराः सेहागाख्यायोमुद्रावोवामहस्तोदलोधास्य अ
स्थितेगुलपवे पर्यस्तोवेष्टोकेरोस्याहिसगेवल्ला
सेनादेवतानृप्तिकारी १२ अशाणिनीमसामुद्रा उ०
हास्यावामतर्जनी अयोवक्रापगातत्रसंयुक्तादिविना

मे
रु॰तं
१२९

126

शिनी विधुमुद्रांगुलिभिस्त्रिभिर्मुद्रावद्धातमुष्टिका
तर्जन्यंगुष्ठसंयोगः सृणिकर्म नियोजयेत् कालक
र्णीभवेन्मुष्ट्यारंगुष्ठौतुलेनो यदा पार्श्वयोस्थापिसं
लग्नौनावेवाभिमुखौतदा मुद्रा विस्मयसंज्ञा स्या
द्विस्मयावेशकारिणी दक्षिणानिविडमुष्टिर्नासि
कार्पिततर्जनी नादमुद्रा नतर्जन्यामुष्टावंगुष्ठकोय
दि निवेश्य यतिनो मेध्याब्रह्माभिव्यक्तिकारिणी ९
प्रार्थनाख्या भवेन्मुद्रा हस्तौ कुर्याद्धृदि स्विके प्रस्तां
गुलिकौ हस्तयोर्मिथः श्लिष्टौ च संमुखौ १९ लक्ष्मीमुद्रा
पराख्येषा सर्वसंपत्प्रदायिनी हस्तौ समसंपुटौ कृत्वा प्र
स्तांगुलिकौ तथा २० प्रत्नाख्यमुद्रिका हस्तौ नाभि
देशे प्रसार्य च अधोमुखौ विनयेत् संकयतर्जनीभ्यां त
त्रेदा दक्षाख्यमुद्रा च क्रमुद्रामादौ कृत्वा प्रपीडयेत्
मध्यमे तर्जनीभ्यां तु सर्वपातकनाशिनी भवेन्मु
कमुद्रा तदत्र हस्तः प्रसारितः मध्यमे चानशैवे
वत्वापितस्त्रतिरीनितः गजकर्णाख्यमुद्रात ह
योः पृष्ठमेलनं कृत्वाचोर्द्धमुखौ हस्तौ प्रसिदं गुष्ठ
योभवेत् वक्षाख्यालनमुद्रा तकनिष्ठावामतर्जनी २४
मध्यमानामयोरग्रे मूले पृष्ठे च तस्रपं वाघ्यामुद्रा ८
तमध्यानामोर्द्धवामजे ततः ज्येष्ठाकनिष्ठादत्तास्या

नयोरूर्ध्वं तु वामजे शाकटाता भवेन्मुद्रा तर्जनीभ्याम
नामिके ऽप्यमोमे मध्यमयोस्पृष्टान्मध्यापरिनिपीडि
ते गायश्चाग्रेष्ठ वस्यन्ते चत विंशति मुद्रिकाः जपादौ
दर्शयेत्ता सां देवताश्च तथा फलं मुस्तुविसंहितोहृ
ल्लाङ्कुष्ठानाङ्कुविलांगुली प्रक्षादिनीत त्रशक्तिः साप
कानांदत्तायिनी सेप्तुंटपद्मकोशाभोक एवमोत्यसंहृ
तो तस्यशक्तिनिमविश्वा विश्वस्यातिप्रियंकरी वितते
संहतोहृल्लावृत्ता लावायतांगुली ९ हृदयानाम तच्छ
क्तिः सर्वेणाहृदयेगमा विस्तीर्णोसंहृतोपाणीमिथो
मुक्तांगुलीद्वये १० शक्तिस्तु विमलातस्याः प्रभावाद
नयोर्भवेत् द्विमुखाख्या हृल्लयोस्तु संमुखविसक्तयोर्द्व
योः कनिष्ठयोरेव योगः शक्तिस्वल्याः सदाभिधा त्रि
मुखाख्या हृल्लयुग्मं संसक्तनामिकाद्वये ११ संयुक्ते
शेषसंगुल्योभिन्नाशक्तिः प्रभावती चतुर्मुखाहृल्लयु
ग्मे संशक्ते मध्यमांगुलिः शेषांगुल्यास्तु संभिन्ना लो
लाशक्तिः प्रकीर्तिता मुद्रा पंचमुखा तु हनजे मोऽथत्र
संगुतिः १५ अपरांगुलयोभिन्नाः शक्तिः शांतिस्तु शां
तिकृत् भवेत्षण्मुखा मुद्रा सा संपूर्णांगुलियानते
कनिष्ठाद्विनयोर्हिता शक्तिर्दुर्गा प्रकीर्तिताः अथो
शंखिनाम मुद्रा मध्ये हृल्लावयोमुखो १७ आकुंचिताग्रो

मे·
ह ते
१२१

127

संपुटकौ शक्तिरस्यास्सरस्वती व्यापकांजलिकेनाम मुद्रा
हृल्लेखातनादृशो विशेषात्रतचोनानो विष्णुरूपात्रदेव
ता शाटकेनाम मुद्रासावद्धांग्रांगुलिकौ करौ अधोमुखौ
वद्धमुष्टी विशाखा आशक्तिरस्य तत्पद्मपाशा वद्धमुष्ट्याः
करयोरग्रथिते यदा ४· तज्जेम्योतत्रतलग्रौवामौ लेषा
त्रदेवता ग्रथितौ आम्मोमसंपिलनाम्यांगुलयोयदि
उत्तानौ वोच्छितांगुष्ठा वाणशक्तिः समीरिता संपुटौ
न्यस्य मुद्रा तन्संबद्धायोंगुली करौ ४२ दक्षिणायो मु
ष्टिर्वाम उर्ध्वमाप्यायनी भवेत् विल्वंनाम मुद्रा सावी
तानौ ऊर्ध्वाग्नि कोटिकौ यस्यां करौ तु विमला तस्याः श
क्तिः प्रकीर्तिता मुष्टिकं तु यदा मुष्टी भवतो न्योन्यसं
ने उत्तानौ लक्करौ तत्र शक्तिः प्रोक्ता तमोमयी मत्स्य
संमुखी भूतौ प्रुक्तानामकनिष्ठितौ ५५ उर्ध्वसंपुटक
काग्रशेषाशक्तिर्हिरण्मयी कूर्मस्तथा योमुलो वामस्य
दक्षिणपृष्ठके समाक्रान्तमस्य शक्तिः सूक्ष्मा मू
करं स्थापयित्वा यो मुवितत्वामये ह्यिथोनिका
सिंहाक्रान्तेनाम मुद्रा हृल्लेखा वदायतांगुली दंतौ
वणयोर्न्यस्य शक्तिरस्या तथा वता महाक्रान्तेनाम मुद्रा प्राव
दाक्रुचितांग्रकौ ५९ करौ कर्मस्थितौ शक्तिः प्रोक्ता पद्मालि
यामिया

गुह्यं किंचिद्रहस्यं तु गोपनयो वीमतं जने ॥ ४९ ॥ एतादृशि
णाहस्येन पराशोभा त्वदेवता पल्लवाख्यो भवेन्मह
त्वयुग्मपल्लवीकृता देव्यग्रे दर्शयेद्यस्तु किंगदानृपि
विकीर्यते न जातु दर्शयेन्मुद्रां महाजनसमागमे
तेभ्यस्ति देवतास्तस्य विफलं तत्कृतं भवेत् यथावा
लस्याभिनयेहस्ताहस्यंतिमातरः तथाभक्तकृतां
शाहस्ताहस्यंतिदेवताः उत्तराम्नायसंप्रोक्तादेवाल्ल
ष्यंतिपंचमेः स्तुत्रः परार्थे पकस्त्रैम्नायकेनेशपति
व पश्चिमाम्नायदेवानां मुद्रायानेकृताकृते भवत्व
ष्टयसिद्धेतिं तेविनाप्रशपेतिव पूर्वाम्नायोक्तदेवा
नांतमोस्मेवकृताकृते आवश्यकमत्रयं वर्तेविना
प्रशयंतिते ऊर्ध्वाम्नायोक्तदेवानांतेमत्स्यास्त्रकृता
कृताः आश्यकं मत्स्ययंवर्ते विस्तुनाप्रशपंतिते द
क्षिणाम्नायदेवानांनिषिद्धंभवतसूयं मेनेकेनवि
नातेपिप्रशपंतिहिसायकं नस्यान्मुद्राः शिष्याणी
याः संप्रदायानुसारतः सर्वत्रमोतेलभतेमुद्राचि
तात्रसंशयः इतितेसर्वमाख्यातंसर्वतंत्रेषुगो०
पितं ९० मुद्राणांपरमंतत्त्वंकिमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि
इतिश्रीमहामायामहाकालानुमतेमत्कृतंत्रेशिव
वाणीतेमुद्रालक्षणप्रकाशोष्टमः श्रीदेव्युवाच प्र

मे॰ तं॰ १२८

128

योगामरलोकोनपराण्योनैहसोऽध्यात्मभाक् सिद्धयो
वकलौशिष्योयनाथ्योपुरुरेवव १ पूजार्थिनस्तथादे
वाविप्रयायोनथ्यामनः दूरेस्मादैहिकीसिद्धिःपरकी
याकथंभवेत् तस्मात्कश्चिदुपायश्चास्तुरस्मद्यादृक्कवि
ना पौरैवेहचसिद्धिःस्याद्विनानिर्देवरदेवतेन ईश्वर
वाचश्रायातिगच्छतिपुनर्ममेतेसर्वेजनास्तमिः तेमदं
शाकृताश्रेष्ठाश्रागमाख्यातप्रकीर्तिताः ४ कलेः सहस्र
तयेसार्द्धे देविपदागते सर्वदेवगणोस्माकेनदानश्च
वीतले वेदानारायणः सातात्संख्यास्मत्पुनावपि श्री
गमेश्वशिते देशे सोप्यागमोभविष्यति ६ उद्धारायवस्या
भूतेमहाकालामयामया कथितेचिरजीविभ्यः पार्थि
वलिंगपूजने तद्विधिंसप्रवक्ष्यामि देवाग्रृणुत्वं तत्सादं
इहलोकेपरत्रापिसिद्धिःकरतलेस्थिता तत्रपार्थिव
लिंगाभ्नापूजनेस्यादयंविधिः स्नात्वानित्यंविधायादौ
गच्छेच्छुद्धांभुवंसुधीः स्थानात्पृथक्स्थितायामस्तत्सा
वांछसिद्धिदा शमीगर्भस्यमूले नदीकूलेच निर्जने
पर्वताग्रेचवल्मीकेचगोष्ठेवातुलसीवने चदायस्तन
त्रभूमिमेत्रैयमाख्येयदपि ह्याद्यस्थितेनमदृतिमत्रः
श्रोक्तः श्रुतत्वरः अनेनपूजनेपितातयगोप्राप्यंये
दितिः सर्वोपायारयगात्रेह्यपाह्यपामृत्तिकासिमा

गृहीत्वामित्रसन्नात्मं त्रिगार्घ्यं भवमेसदा ततो रुद्रमु
पादाय समप्राङ्गिः शर्कराञ्चरेत् पात्रे निदध्यात्सेशुद्धम
महेश पूजनायतां सद्भिनेम हेगोर्वां थस्तूपोद्वादेवतांत
रात् गन्धोद्यात्समस्तूंजाया लिथायुहगणेशयोः स्ति
कारुद्रगणताशेहराय नम इत्ययं ताशेमहेश्वराय ति न
मः मेघटनेभवेत् ताशेऊ नः शूलपाणिने मः प्रक्ष्याप
नेचरेत् वस्त्राद्याछादितेपीठे ॐ पिनाकधृजे नमः स्था
पयेदितिमंत्रेणमस्तकात्ततलोछितं कामनाभेदत
स्तत्रशिवंध्यायेदनेकधा ॐ पशुपतये नमः स्नापये
दितिमंत्रतः ॐ शिवाय नम इति पूज्यः पंचोपचारकैः
ॐ महादेवाय नमो मंत्रेणेति विसर्जयेत् ॐ गं ॐ ग
णपतये ग्लौं गं ॐ वभवात्तरः २ पैजैं ते ॐ कुमारा
यनमो तत्स्याहशान्तरः इमान्मनूनाद्ह्रीं बाणजपेद
ष्टसहस्रकं दत्वा पूर्णाहुतिं ध्यात्वा गुरुं तन्मंत्रसिद्धये
श्रद्धार्थ नेत्रभेदस्ते प्रारभेत ष्टसिद्धये कृत नित्यक्रियः
शुद्धः प्रदायाच्चे विवस्वते २१ रुद्रमादाय ततोऽयं ततेवी
मेनाभिमंत्रयेत् आसिच्य पिंडयेत्तेव पूमातो पात्रे निधा
पयेत् ततः कालमनुस्मृत्य कामनामपि हृदया लि
ख्यानिपार्थिवानीह पूजयेत्मुक संख्यया २५ संकल्पवे
रुद्रः पिंडदादायास्ताम्रदंडधीः गणेश्वरस्य मंत्रेण

मे
रु.तं
१२५
129

कुर्याद्बालगणेश्वरं फलाभयलसत्पाणिंन्नगालंबेउ
रुश्चितं निर्माणपद्म्याणयेमीठनेनोविशमाचरेत् म्यांसे
रुद्रस्यविधिवत्सेशुद्दीकरणान्विते श्रपिप्राणान्स्थाप
म्यांसेगोप्यपार्थिवपूजने श्रस्यपार्थिवाख्यस्यविद्यावि
नाममतोर्मंत्रो: निग्रहानुग्रहेकर्ताब्रह्मालिंगादितोमुनिः
देवतास्याकामदुग्धागायत्रीछंदईरिते ॐक्रौंबीजं
वशक्ति:नम:कीलकमुच्यते १ अभीष्टिनार्थसिद्ध्यर्थे
निर्योगोलिंगपूजने ॐक्रौंक्रौंबीजपूर्वैस्तुमासेमंत्रान्
विन्यसेत् शिवायेतिपदैर्वानेनततोगादिसमुच्चरेत् स
र्वैस्तायप्रथमतःसर्वात्मायवोत्तरे निम्नमत्वमशा
येसर्वैस्तानशाक्तयेच निमानेदशाक्तयेचानन्तशक्ति
शिवायच कृत्वाचाङ्गुलिविन्यासंविन्यसेहृदयादिषु
वलःश्रोत्रियलत्रमयोनात्तेनमृत्तिकां गृहीत्वावा
देवेनजलेदर्भोविमर्दयेत् लिंगकुर्यात्दवोरेणाव
नमरुद्रेनच संस्थाप्यरुद्रसूक्तेन ईशानेनविसर्जये
श्रीदैहकृत्वागणेशानेपीठमध्येनिवेशयेत् १९ पञ्चा
गानिकुर्वीतयथेष्टानिसमानिच अंगुष्ठमात्रा
पिकेचिन्नस्यवपिसुंदरम् पार्थिवेरचयेल्लिंगं
सूनेनापिकेकचित्॥

पक्वजम्बूफलाकारं सर्वकामसमृद्धिदं प्रतिष्ठितेन द
रिद्रं विपिदे रोगसंभवः मानाधिके वियोगः स्यात्त्वले
सिद्धिर्नाजायते छिद्रोत्पन्ने भवेन्मृत्युर्वियोनौ न सुखं भ
वेत् अवशिष्टमन्यदाकुर्यात्क्रमागतं तस्य मंत्रतः ४. स्थाप
येल्लिंगपञ्चमेतेषु मंत्रेणार्चयेद्व्रतं सद्योजातादिपूर्वै
र्नाममंत्रैस्तु वैदिकैः अर्चयेत्पार्थिवं लिंगं यथोक्तफ
लभाग्भवेत् नोरां क्रों क्रीं ज्रूं सः इति पंचवीजादिकैस्तु
नैः नोत्रिकोनाममंत्रैस्तु फलार्थी शिवमर्चयेत् प्रासा
दवीजपूर्वैस्तैर्वा ममार्गी समर्चयेत् पराप्रासादवीजा
द्यैः मजयेत्कौलिकस्तु तैः आवाहनस्य समये ईदृशं शि
वमागते लिंगे प्रतिष्ठितं ध्यायेत्कामनाभेदतस्तु तत्
भवेन्नाम विधेयं ध्यानेयोनिः कामे प्रपूजयेत् तत्र ध्यानमि
दं ज्ञेयं नो नान्यो वा यदुक्तं च अथात्मानं शिवात्मानं पञ्चा
स्यं चिंतयेद्बुधः त्रिलोचनं चन्द्रवाऽङ्कं सर्वाभरणभूषितं
नीलग्रीवं शशांकांकं शुद्धस्फटिकसन्निभं नागयज्ञोप
वीतं च व्याघ्रचर्मोत्तरीयकं कमण्डलुधरं देवं लतमा
लान्वितं प्रभुं वरदाभयहस्तं च वन्मजनं वरप्रदं ११
ऋषभसमारूढं प्रभुं – देहार्द्धधारिणं अग्नेतेनह्यतं दिव्यं
दिव्यभोगसमन्वितं दिग्देवतासमायुक्तं सुरासुरनम
स्कृतं ५. नित्यं च शाश्वतं शुद्धं ध्रुवमक्षरमव्ययं पवे

मे॰
रु॰तं
११॰
130

ध्यात्वा द्विजः सम्यक् ततो यजनमारभेत् आराधितो म
नुष्यैस्त्वं सिद्धैर्देवासुरादिभिः आराधयामि भक्त्या त्वं मां
गृहाण महेश्वर ५२ स्वामिन् सर्वजगन्नाथ यावत्पूजाव
सानकं तावत्त्वं प्रीतिभावेन लिंगेस्मिन् संनिधौ भव
विसर्जयेत् अन्ते पूज्यः कार्त्तिकेयः पूजने यदि स्त्वनामता
एकादशानामेकत्र पूजनात्मध्यमा भवेत् सर्वेषामेव
लिंगानां वरितेकत्र पूजनात् प्रत्येकमाचरेद्ध्यानं गंध
पुष्पं पृथक् पृथक् धूपदीपनिवेद्यावायण्याशेन नि
वेदयेत् ५८ प्रागादि वामावर्तेन दिक्षु परिपूजयेत्
शर्वं भवं रुद्रमुग्रं भीमं पशुपतिं तथा महादेवमी
शानं क्रमात् क्षित्यादिमूर्त्तिकान् क्षितिरापस्तेजोनिलाका
शयजमानेंदुभास्कराः क्षित्यादयः क्रमशो वीर्या स्तन
शादिकान् यजेत् धूपदीपनिवेद्यानि नमस्कारस्तु द
क्षिणाः ततो जपं प्रकुर्वीत ॐ ह्रौं क्रौं फ्रौं ह्रीं स उच्चरेत् ॐ न
मः शिवायेति वा मन्त्रं पञ्चाक्षरमुच्चरेत् ६॰ पार्थिवानाय स्वा
ने एकविंशतिवर्णिकः पूजान्ते षष्ठानरशतं जपं मंत्रम
स्य नयोः विल्वं वा विल्वपत्रं वा हुत्वा नाके सतिलैरनेन
एकादशाहुतीः पश्चात् प्रणमेद्दंडवद्भुवि ततो प्रणवा
दिचतुर्थ्यन्तैः तद्देवनामोल्लिखितैः षष्ठीयुक्तेः वनता
मस्त्वलीडेन्नानमोल्लिखिताम्

ञ्जनस्य तर्पणं कार्यं नाद्देशैर्देव नामभिः द्वितीयां ते
लक्ष्ययामि विल्वपत्रैर्जलान्वितैः ९७ भवः शर्वस्तथेशा
नस्तथैः पशुपतिर्मतः रुद्रोग्रभीममहतस्त्वष्टौ तेप
रिकीर्तिताः दंपती भोजयेद्विप्रान् गणवेताः शमनी वमा
शैवं वा भोजयेदेकमभावे वेदवित्तमं एवमर्चयेत
त्पतः पार्थिवे लिंगमुत्तमं मासमात्रेण सिद्धिः स्यान्ना
त्र कार्या विचारणा अकृत्वा पार्थिवे लिंगे यो मर्त्यो देवं प्र
पूजयेत् वृथा भवति सा पूजा स्नानदानादिकाः क्रि
याः ९८ काम्यकर्मण्येकाध्या विधिः भृण विशेषकं
तेकृलो ढ्रव पिष्टेन विद्यार्थीन समहस्त्रके वेदमहेश म
रमिद्धमवितकल्पद्रुमैः पूजितपादपद्म विद्याप्र
देशुलकदन्तहृद्धिं ध्यायेत्सदा कामदुघं प्रसन्नं १
इयोः पूजनमेकत्र मासमात्रं करोति चेत अश्वत्थपल
भेत विद्योध्यानमस्य निरूप्यते अनेनैव विधानेन
पूजयेन्नवनीतजं भवेद्विद्यावसंपत्तिश्च बद्धितथा
यशः इत्यथ्वेताग्रे लिंगे पूजिते बुद्धिर्वृद्धिकृत प
वे कृत्स्नागुरोर्लिंगं पूजिते धारणा प्रदं चणकोद्भव
पिष्टस्य शागवल्लिंगं तद्बुद्धिकृत प्रागवद्दा हिमये लि
गे कृत्वा हृतमानावलांगिरे विद्याकामैः खिन्नतीयः
परस्त्रेदृहरिणिवरेज्ञानमुद्रोदयउस्ने वटमूलसुपा

मे॰ स्थितः योऽर्च्चयेत्सततं पंचशतान्येकैकं पृथक् पृथक् पा
रु॰ ते र्थिवानि तु लिंगानि भासमाछीः सर्वतोमुखविभो दत्तोक
१३१ स्य गजपतिमुखे विश्रामक्लेशे दत्ते दोला वामोरूस्याः गांपति
पतितनयांके गुहे चापरेण इष्टाभीती परकरयुगोथा
रयविडंकोति रव्याटस्मात्रिभुवननतो नीलकण्
त्रिनेत्रः शुभ्रो विरूढ्यघोसे योक्रुष्याटश्रुतेऽवेघा नदी
तीरहृद्यानीतम्रदानतानि वर्जयेत् नत्रध्येयोहरिह
रः शैलपर्याहि स्थूलक्ष्वेत इन्द्रनीलशरच्चन्द्रनिभाभू
षणभूषितवान् ८॰ दपमोरविरोघार्घ्यमर्द्धनारीश्वरः
स्मृतः पीयूषधूलिकलसेश्यमाशोक्रुशावपि युग्मी
धीलाईसाहसंक्रुर्यात्तएतुलपिष्टजे पार्थिवास्थवा
कुर्यात् दर्पलतमितानि त दत्तोकस्यमिति ध्याने पूजा
ने च पृथक् पृथक् दपिमल्लन्नैवेद्यैपायैपैद्दै नात्र
यथेक्षया आटकीपिष्टसंभूतेकेताप्यीशतपंचकं
पृथक् कद्दयेद्दयेपूज्ये ध्यानमत्र निरूप्यते दध कर्पूं
गौरं करुणावतारं संसारसारं भुजगेन्द्रहारं सदावस
ते हृदयारविन्दे भवं भवानीसहितं नमामि मारण
र्थे समशानेविनोकेशास्त्रिसंभवे ग्रथवालोहलिं
गानि तु थजान्यथवापि च सहस्रमितं दारुस्फलिंग
मुच्चाटनेभवेत् श्मशानरतिकायास्तु विद्वेषणमावेरी

पूजयेत्कार्यवशतो लतावधिसहस्रतः उच्चाटे मार
णोह्येया ध्यातव्यः पुनरीदृशः कालीहस्तामुमालव्यः
शूलपोतहिषबृयः मुंडमालालसत्कंठो शवविश्रामि
ताखिलः विनाज्ञानेन मोलेच्छानराणां परिजायते
नेदानंकोटिलिंगानि पूजयेद्ध्यानमुच्यते ॥८॥ ध्यायेग
मायापहृतेचपुंसांज्ञाने विपर्यनाखिलवस्तुनिष्टं तेवि
घ्नानाथेकलिकिल्बिषत्रे ध्यायेच्छिवालिंगितविग्रहे
भोगार्थीलतमकेनकुर्यात्सहस्रमयानित दिव्यानभो
गानवाप्नोति ध्यानमत्रविरुच्यते वेदसहस्रांसरसिद्ध
हसेवितेकल्पद्रुमाराण्यगतेप्रसन्ने पर्यंकगेशैलसु
तासमेतेदेवीमनानीनन्दनसत्कंठिं निविश्यकाशीवा
सात्मीलोकहृदयजिगीषयालिंगानयुतसंख्यानि यात्री
फलमवाप्नोति सहस्रमात्रेपिसत्यायोलिंगानिसंपू
जयेत यथेष्ठफलमेतभूमिविजेषं मेवेकमेववा सहस्र
स्वचित्तयंत्रूपकामोमोगाचनोद्भवे तत्संख्याकीर्तिका
मंकाश्मीरीसंभवंयजेत् मधुपुष्पोद्भवेवरेतेमर्व
तेन प्रसहृजायते कामीस्त्रीछिप्यो ध्यानमत्रत ९
ध्यायेन्नित्यमहेशंरजतगिरिनिभंचारुचंद्रावतंसंर
त्नाकल्पोज्वलांगंपरशुमृगवराभीतिहस्तंप्रसन्नम्
पद्मासीनंसमंतात्स्तुतममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिंवसा

मे॰
रु॰ तं॰
१३२

नैवेद्याद्यैर्विश्ववंद्यं निखिलभयहरं पंचवक्त्रं त्रिनेत्रं ५८
नौम्यो ह्यहं सहस्रं तं सम्यक्लिंगानि पूजयेत् पृथक्पृ
थक् बिल्वदलैस्तत्र ध्यानमुदीरितं ५९ विजितमदन
दर्पः सर्पयज्ञोपवीती धवलवृषभगामी योगिभिर्नीता
थमूर्तिः विविधहरितपत्रैः पंचपुष्पैः पूजितः पूजनीयो
दिशतु गिरिसुतायावल्लभो नो विभूतीः ६० लक्षं तु
लिंगानां पूजनात्सार्वभौमो भवेत् त्रिसहस्रं पूजयित्वा
मंत्रैः श्रियं तु राभवेत् ६१ नवनीतस्य लिंगानि संपू
ज्येष्टमवाप्नुयात् भस्मनो गोमयस्यापि बालकाय
लब्धाफले ६२ त्रिसहस्रं सहस्रं कामी मासि मासि सम
र्चयेत् वर्षेकेनिखलमनोजन्मित्रः संजायते ६३ प्र
संख्यलक्षशतं मासमात्रे समर्चयेत् सशास्त्रपठना
देवग्रकतो प्राप्तिकाभवेत् ६४ प्रातर्गोमयलिंगानि
त्रिसहस्राणि पूजयेत् हेमतो बिल्वपत्रैः पंचैनैवेद्यं गुडं
मधु पयेत् ६५ एवं मासत्रयं कुर्वन्न लक्ष्मलभते ध्रुवं एका
दशैव लिंगानि गोमयात्तदकानि पूजयेत् प्रातर्मध्या
ह्नेयोः सायं निशीथे प्रतिवासरं सम्यवीः संपदे हो पा
नधणमासानेवमाचरन् यद्यकदापि मोहार्थे वो गं
वाप्यस्त्रीकणं हर्षपानामष्टशतं त्रिपदं निम्र
र्चयेत् ६६ योद्धेयपि चतुमेदो स्येः पत्रैर्गोमयजं शिवं

कुंडं महेश्वरं ध्यायन्सपराजयते रिपून् ९ हरिद्रापि
ष्टजे लिंगे सहस्रंख्यः प्रपूजयेत् लभेयेत्स सहस्रा
णां पंचकेन महीपतिं १० नित्यं पंचशते कुर्य्यान्मा
सान्निगडमोचने दुर्गतिमुक्तिकामस्तु कुर्य्यात्सच
सहस्रके ११ कारागृहादिमुक्त्यर्थं मधुते कारयेत्सधीः
महारोगयनिवृत्त्यर्थं षण्मासात्मातमाप्नुयात् १२ पून
यायुतलिंगानां महाराजभयं हरेत् प्रसहस्रं वा पंचश
ते पूजयेच्च वियत्तके शतद्वयप्रसहस्रे यो मासमेकंस
मर्चयेत् तस्य चौरभयं नास्ति सत्वेनायाति दर्शतः
उत्किंमादिभयं सर्वं सहस्रेवाथ निरशः षण्मासं प
वशते यो हि येत्समतं दंतकः सहस्रे पंचके मासि यो
ह्येयेद्वर्षपंचके पूर्वजन्मस्य दानापि दारिद्र्यात्परि
मुच्यते एकादशायजे निम्सशालिपिष्टमयानि च
लिंगानि मासमात्रेण सकलाख्यचयेद्गृहेत् यः कु
षेध्ध निलेसम्य लिंगं कृत्वार्चयेन्नरः वर्षत्रयं तस्य स
र्वपापनाशः प्रजायते शिशिरे सर्ववसुष्णो लिंगे लिंग
याचेति चेन्नरः निष्पापस्याद्विवर्षं वा पूजयेत्सका
टिकं यदि बालवैधव्यदोषाणां नाशार्थं त्रयुतत्रय
लिंगानाम पूजनेनैव कन्यका सम्पत्ति लभत् २० यले
काटशलिंगानि रजतोष्णानि पूजयेत् प्रत्यहे तं सर्व

मे॰
कु॰ तं॰
१३३

गुणा जायन्ते समुपस्थिताः लिंगान्यक्षतसंख्यानि ति
लपिष्टस्य योऽर्चयेत् प्रमेहं वा कृच्छ्रसंख्यं वर्षाद्गामपि
भवेत् बालस्य परिहारार्थं सौवर्णं लिंगमर्चयेत् त्रिसं
ध्यं नक्तभोजी च कृच्छ्रसंकल्पपरायणः लवणोद्भवलिं
गानि योऽक्षतेश्च पृथक्पृथक् पूजयेत्तस्य सौभाग्यं नि
र्द्धनस्यापि वर्द्धते यस्यान्तस्य शिवे भक्त्या ह्यक्षतमेकं प्र
जयेत् शतमेकं प्रसहृत दन्ते तेऽभवेद्दृढं अक्षतश
र्करालिंगं वर्षाकालेऽथवा पुनः यन्त्रकुसुमोमास्यानि
लिंगान्येकादशार्चयेत् यवपिष्टोद्भवं लिंगं वा सू
लवणोत्कृया कृत्वा चाक्षतलिंगानि वशीकुर्याज्जे
गत्रये २२ पृथक्शत्रये यस्य लिंगामयो स्यानि पूजयेत् त
द्रोगविनाशः स्यात् ग्राम्या साध्व महागदाः २८ फलनगी
यते दृष्ट्वा यस्य कस्यापि कर्मणः फले लिंगानि दृष्ट्वानि
तेन वाक्षतसंख्यया उर्वीया गुडूच्या वाक्षते लिंगानि यो
र्चयेत् तस्याल्पमृत्युनाशः स्यात् श्यामानीवारपिष्टजातं इं
द्रनीलस्य यो लिंगमासषट्कं प्रपूजयेत् अथवानाश्रे
लिंगं तस्य सिध्यन्ति योषिके स्फटिकस्य तथा लिंगमथागी
घरउच्चेन लेहेन पूजनात्तस्य वज्रस्याभिमतमाप्नुयात् पि
रक्हादिमोलाथमप्यवापितमुक्तये रतस्य तद्यालिंगमपूजे
परिपूजयेत् अक्षतेस्वर्णलिंगस्य पूजने प्रकरोति यः

सप्तमलोकमाप्नोतितेकल्पनात्रसंशयः नागस्य
वात्रयोवायुः कामः कामस्यकीर्तये देहसौगंध्यला
भायगंधकाल्यंसदार्चयेत श्राद्धर्पणजंतकाष्ठजा
तेमकेतनिर्धनः सहस्रंपूजयेयस्तुसम्नवाप्नुति
सच्यते कर्पूरंशांतिकामो गोर्धगोधूममपिपूजे
मुद्गपिष्टान्नेदनिसंलिंगंपूजेत्रयंद्विजैः कल्हारीस
भवेलिंगंसहस्रंगंधकामुकः माषपिष्टमयेलिंगे
नित्यंसिष्टान्नसिद्धिदं यवधान्यमयेलिंगेयमलोक
निवारणे प्रियंगुपिष्टजेलिंगेप्रियदंसर्वदेहिनां
यः करोतितिलैः श्वेतैः श्वेतस्यहीपमहीपतिः य
स्यपद्मप्रियेतस्यलिंगंकृत्वातदाप्नुयात् ४० श्रीफ
लमल्लिकापुष्पसंभवानिसहस्रतः अप्नुतालेष्व
पयस्तुहादिगुणाकृतिः नीलोत्पलमयेलिंगंकृ
वाशारदिमानवः यस्यैकस्यापिकार्यस्यसिद्धिम्प्रा
मोत्यसंशयः हृमन्त्वेत्यातिकृत्तुमेलिंगंकृत्वामनोह
रे भक्त्यासमर्च्यमल्लिमान्शिवेनसहमोदते ४१
कोमलेषुतलिंगेषुपार्थिवेश्रेष्ठमुच्यते कांचनेषु
लेपाषाणानांस्फाटिकंपरं स्फाटिकात्पद्मरागंचकाश्मी
रपद्मरागतः ४४ काश्मीरात्सद्भ्यरागात्तुसिद्धनीलो
द्भवंततः ४५ इंद्रनीलाच्चगोमेदागोमेदाद्विद्रुमोद्भवं

मे॰
रु॰ तं
१३४

गोमेदान्मौक्तिकं श्रेष्ठं तस्माच्छ्रेष्ठं तु राजतं ४६ हैरण्यं रा
जताच्छ्रेष्ठं हैरण्याद्धीरकं परं हीरकान्मारकतं श्रेष्ठं बाण
लिंगं ततः परं ४७ नर्मदाजलमध्यस्थं बाणलिंगमिति
स्मृतं बाणासुरार्चितं लिंगं बाणलिङ्गमिति स्मृतं ४८
बाणलिंगे स्वयंभूते चन्द्रकान्तादिनिर्मिते वा दारुपाषाणे शं
कार्यं शंभोर्नैवेद्यभक्षणात् ४९ ग्राह्याग्राह्यविभागोऽयं
बाणलिंगे न विद्यते तदर्पितं जले वाग्नौ संप्रसादस्
तथा ५० शिवनाममयं लिंगं सदा पूज्यं महर्षिभिः य
तस्य सर्वलिंगमध्यस्थं हि पूज्यं पूतमं मतं ५१ चतुरंगुलमु
च्छ्रायं रम्यं वेदिकया युतं उत्तमं लिंगमाख्यातं जपवस्
त्रैः समर्पितं ५२ तदर्धं मध्यमं प्रोक्तं तदर्धमधमं स्मृतं
तस्मात्स्थूलं न पूजनीयं न कदापि न समफले ५३ रुद्राले शि
वलिंगं च स्थूले स्थूले प्रशस्यते शालिग्रामाणां नर्मदस्य सू
क्ष्मसूक्ष्मो विशिष्यते ५४ ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रो
वाप्यनुलोमजः पूजयेत्सततं लिंगं तन्मंत्रेण सादरं
विप्राणां वैदिकेनैव मंत्रेणाराधनं वरं तंत्रोक्तदीक्षि
तानां च तंत्रोक्तेन विधानतः स्मृतमाराधनं शंभोर्नै
वैदिकवर्त्मना दधीचिगौतमादीनां शापनिर्दग्ध
चेतसां न जायते तथा शूद्रादिपूजा नो वैदिककर्मणा
यो वैदिकमनादृत्य स्मार्ते कर्मतत्येव वा ५५

शमात्समाचरेन्मौनं सकर्मफलं लभेत् वहवः सि
द्धिमेष्यन्ति कलौ पार्थिवलिंगतः कृते रत्नमयं लि
गं त्रेतायां हेमसंभवं द्वापरे पारदं श्रेष्ठं पार्थिवं तु क
लौ युगे ९ यथालब्धोपचारैश्च भक्तिश्रद्धासमन्वितः
पूजयेत्पार्थिवं लिंगं शास्त्रोक्तविधिना नरः पंचसूत्र
विचारं च पार्थिवे न विचारयेत् यथाकथंचिद्विधि
ना रमणीयं प्रकल्पयेत् द्विखंडं तु प्रकुर्वाणो नैव पू
जाफलं लभेत् रत्नहेममयरासूत्रपिष्टस्फटिकसं
भवे एकखंडं भवेल्लिंगमितरेषां यदा वरं कुर्याच्च
वे कखंडं तु द्विखंडं न स्थिरे स्मृते विप्राणां मृत्तिका श्वे
ता रक्ता क्षत्रियाणां तथारुणा विशां पीता च शूद्राणां कृ
ष्णा वा लभ्यते यथा भवाय भवनाशाय महादेवाय
धीमहि उग्राय उग्रनाशाय शर्वाय शशिमौलिने
विलोमानो पूजनार्थं मंत्रोयं परिकीर्तितः ततः पू
जासमाप्तेतदद्यात्पुष्पांजलित्रयं जपः पंचाक्षरस्या
पि कुर्यादष्टोत्तरशतं वक्ष्यमाणास्तुतिं पश्चात्सर्व
देवसततष्टये नमोंकाररूपाय नमोतरवपुष्पते
नमो नादात्मने तुभ्यं नमो बिंदुकलात्मने श्रीलिंगलि
गरूपाय रूपातीताय वै नमः त्वमाता सर्वलोकानां
त्वमेव जगतः पिता १० त्वं ज्ञाता त्वं सखा मित्रं त्वं प्रियः

मे० शिवरूपपृक त्वंगुरुस्त्वंगतिःसाक्षीत्वंपितात्वंपिता
१३५ महः ॥ ११ नमस्तेभगवन्रुद्रभास्करामिततेजसे नमोभ
वायदेवायरसरूपहितायच शिवायक्षितिपालाय
135 सदासर्वायतेनमः पशूनांपतयेचैवपावकामिततेज
से भीमायव्योमरूपायशब्दमात्रायतेनमः महादेवा
यसोमायअमृतायनमोस्तुते उग्रायययजमानायनम
स्तेकर्मयोगिने पार्थिवस्यचलिंगस्ययन्मयापूजनं
कृतं अनेनभगवान्रुद्रोवांछितार्थंप्रयच्छतु ३
तिस्तुत्वाजपंकृत्वाप्रणामंविसर्जयेत् ॥ ग्रंथेकाद
शलिंगानांविधानमभिधीयते एकलिंगप्रतिदिनेषो
डशोपचारकैः शुभ्राणिमल्लिकायास्तैनैवेद्यार्थंगु
डःस्रजः ८ दिनानांविंशतेकुर्यादपुत्रःपुत्रमाप्नुयात्
दिनेप्रतित्रयंकृत्वाषोडशोपचारकैः ८२ करंजपुष्पैः
कर्पूरनैवेद्यसंप्रदर्शयेत् दिनानांपंचशतकेकन्या
भवतिशोभना ८२ चवत्रयप्रतिदिनेषोडशोपचार
कैः कुसुंभपुष्पैःकदलीफलेनैवेद्यमेवच ८२ दिना
नांसप्तशतकेकृत्वाधनमवाप्नुयात् पंचपंचप्रदि
नेषोडशोपचारकैः ८४ पूजनेयवनैवेद्यपुष्पाणि
वेपकस्यच दिनेपंचशतकेकृत्वाविवाहोजायतेश्री
वे ८४ घट्घट्वकुलपुष्पैश्चनैवेद्यत्ताइमेत्रत

महतः कलहान्मुक्तिर्दिनानां स्यात्तु तत्रयात् ८८ से
मप्रतिदिने पुष्पैः शतपत्राः प्रपूजयेत् षोडशनैवे
नैवेद्यं दिनपंचशतैर्लभेत् ८७ उद्दिष्टं यन्मनसि ल
नीप्सितं देवतामपि प्रेष्टो प्रतिदिने विल्वपत्रैः पल्ल
समर्पयेत् नैवेद्यं तत्र लड्डुका उपचाराश्च षोडश
शतत्रय दिने कृत्वा महाविद्यागमो भवेत् नैवप्रति
दिने त्रिप्रा नैवेद्यं पंचमासके वै पूर्णकपुष्पैः पूजा स्या
द्दूणमुक्तोयनी भवेत् ८९ दशप्रतिदिने वर्षमेके
केचन पुष्पकैः नैवेद्यार्थं प्ररूपाः स्युर्दूरदेशागमा
भवेत् ९० एकादशप्रतिदिने नैवेद्यं पंचखाद्यके पु
ष्पाणि करवीरस्य कांचने रजतादिके मुक्ताफलप्र
वालादिय दिष्टं प्राप्नुयात्तु तत् उद्यापनविधिं वक्ष्ये
समाधीनस्तमाचरेत् लिंगार्चने च संपूर्णे संजाते
वमनोरथे कुर्याल्लिंगं तमेव स्वर्णरौप्यैस्ताम्रमथापि
वा वितस्तांगुष्ठपर्वात प्रमाणेन निर्मितं मताशैवा
त्वायोगोयमाद्यमामनस्म तद्दर्शी ९५ इयो योगोशै
वयोग एकस्मिन्स्तदिने शिवे महायोगेन तत्फलं
श्चवयोगके यथांके शिवयोगेत्तु फलं प्राप्नोति ।
मानवः उपोषणमेवात्रि संस्मरण परमेश्वरं प्रा
वायावाल्लक्षणमप्यपि होमार्थं हरण्याततः गरो

मे
रु तं
१२९

136

शामस्विकोपूज्यशिवेसंस्थाप्यपूजयेत् ४८ प्राणप्रति
ष्ठापूर्वेतत्वक्रिस्थापनमाचरेत् आचार्य्यंस्तत्रजप्यापि
वरयेद्दक्षिणादिना यस्मिंल्लोकेयजेल्लिंगंतस्मिंनेहो
ममाचरेत् आयुःकामोघृतेनत्रधनार्थीवाप्पायसैः
२० तिलाज्याभ्यांचरेद्धोमंपतड्विवेपदार्थ्ययेत् रात्रौजा
गरणंकुर्याद्गीतवाद्यपुरःसरं २१ तर्पणंमार्जनेऊ
र्ध्वंततोब्राह्मणभोजनं वटुकानांकुमारीणांगणे
शादिकंतद्वये पुनर्लिंगंपूजयित्वाददयात्कृरुवेपु
नः वस्त्रालंकरणाद्यैस्तुगुरुंयत्नेनतोषयेत् दक्षिणां
भूयसींदत्वासुहृद्भिःसहभोजनं पश्चात्कुर्यादिति
शाक्तेलिंगस्थापनेपरे विधिःप्रोक्तःपार्थिवानांस
र्वकामप्रपूरकः उद्यापनेनसहितः किमनेकोक्तविस्मि
ष्टसि २५ इतिश्रीमहामायामहाकालानुमतमेरुतंत्रे
शिवप्रीतिपार्थिवपूजाविधिःप्रकाशोनवमः द
गुवाच क्वचिद्देवेक्वचिद्धामेक्वचिन्मारेवशाम्भवे उ
ह्माम्नायेक्व दत्तमुत्तरेपश्चिमेक्वचित् १ अथाम्नायके
वाधिमानपूर्वेवेलवे पारसीकेक्वचिद्दोषापावे उक्ष
क्वचिन क्वचित्तिर्ईवतेमार्गेवेदान्तेवैदिकेक्वचित्
हीपधर्मान्नेवउपधर्मानकुलधर्मान्क्वचिक्वचित्
देशधर्मान्कालधर्मान्जातिधर्मान्क्वचिक्वचित्

नेतस्य कारणे हेतो षिक्तचिन्निंदतिनिंदति ते पुनः ते
यो न समिदं तेनेषु समन्त्रस्त्वरोपरि नदानन्देम मम
श्रितिः सदेहेमुनीक्रुद्ध ५ शिव उवाच श्रुतो काल
माहात्म्यं तेनेत्र वयाधुनः इच्छाननेतनेदापिकथासा
रूकारं ब्रवीमि तत ६ वेदे यत्सा विकीकाविज्ञाताका
लस्य यत्नया उपकाराय सर्वेषां इह तत्ब्रवीमितत
यथा वेदे तथा लोके यथा काले प्रजायते यथात्र ला
एषु लोकेषु लिखितेमय्यतः समतत्रवधश्यं तपति
नोक्रियदेतरं यथा नैरण काले नवेदे नेतरशास्त्रतः
श्रुतं पश्य देवशिस्त्रणे ततेसनातने यथाचानहतः
शस्त्रानेरत्नयः प्रवर्त्तते ७ सनिमेपि यजेकर्णे न
कदापि मुमूर्षितः महाप्रकृष्टकालस्य तथा वेद यति
स्त त के ते दशसहस्राणि यदा वर्षानि या तिव वेद
नारायणे सातता कालाव पव जन्तुभिः नष्टयेतेतद
देविजेयः कालः समागमः वाक्जेभात्ततपदरदिश
हासामप्तितस्थराः ८ वेदभिन्नानि शास्त्राणि तथा
नानेत देवताः यस्य शास्त्रस्य लोके स्मिन्नचारो या व
देति हि तावत्तन्मार्गिणां सौख्यं वेदमार्गो स्मकुण्ठितः
ततन्मार्गिकर्त्तारं ख्यातंत्तमेवदयितः तानात ये तिख
मार्गे यत तावत्सौख्यं भवेत न्णाज्ञाने यथा षड्ग्रि दि

मे॰
रुतं
१३२

ये: परिज्ञायते: तथा षडूर्मौ वेदार्थज्ञाने भवति नि
श्चिते कर्मेन्द्रियाणि च यथा तस्मिंश्च भितानि तत्
कालमेहृशस्य ये चाम्नायामयोदिताः उद्धीम्नायमधु
द्दिष्टं वा चिकेकमतस्यतत् तत्र प्रमाणं वेदाः स्मृतं
शास्त्रं तथा लथाः तदेषा निवृत्तानि निगाय आयां
देवताः ब्रह्मवीर्येन तथा तेत्रेम स्वारात्र लमभवाः
ब्रह्मणा चरणं ब्रह्मविद्याभिः ब्राह्मणो भवेत् २ यस्मा
वर्णा वयं यस्य वच मर्णां तु धावति एकस्मिन् लक्षणे
हीने वा गर्थ्यमनु धावति हि हीने लक्षणे देवि स्वाचार
ह्वालणो भवेत् लक्षणत्रयहीनो यस्त्र मार्गेन सिध्य
ति च तल्लक्षणहीनानां मार्गाः स्युः कौलिकादयः एत
ल्लक्षणाभिनेन यथाकुले यथाजाति यथाकाले कर्मगौ
यमसंग्रह भिक्षाभाषणे स्मेयं सर्वमार्गेषु गर्हितं
यत्किंचिज्जन्मायकर्मनाजपेनानतपः क्रिया जीवन्मुक्तः
सम्यक्कामसर्वं समप्रतिष्ठते अहिंसा परमो धर्मः सर्व
वक्तायकर्मभिः हठ्ठायनचचारो नजातिः सोपि मुक्तव
त् परमतायत्रतन्त्र विष्टावयस्य चेतसि सप्तकालो
पिज्ञानीहि जीवन्मुक्तो न संशयः षडिन्द्रियज्ञानवती
दृष्टिर्भवति मैथुनात् त्यक्तेन नमायेन जीवन्मुक्तोस
कोपिहि देवाः पूजनमिच्छन्ति तस्मादृहाः परिग्रहात्

शुकवद्योप्रतिग्राहीजीवन्मुक्तः सएवहि शोभंप्रऊर्व
नोतिमेविष्णुबुद्धिः कलेवरे दिह्याभिमानोगलितेजी
वन्मुक्तः सएवहि १· यथेच्छालाभसंतुष्टः लोतितो
नचनिंदति नमुत्सवेनगुरुवेकर्मणामात्मसुख्यते
हित्वाविषयसौख्येयत्नपलपतिनिर्जने नफलेका
मेयकिंचिज्जीवन्मुक्तः सएवहिः यावद्देहस्यनिर्वाह
स्तावत्कालपरिक्षिपेत् वेदस्याभ्यासतः सर्वेयोनय
स्तुतेमात्तमान् ११ कोहंकिंदृश्यतेकर्त्ताकोस्यप्रति
कैचेनापि इतिसंभावयन्नित्यंमहाकालेलयंव्रजेत
एतेतस्यगमेणायोनात्रचित्तस्थिरंभवेत् कामक्रोधा
दिसंततंमहामायाविमोहिते दुर्विज्ञेयादुर्निवारामहा
कालस्यगेहिनी तदंशाग्रयानात्मतत्वप्रसन्नावेदिमं
वेति सद्बुद्धिभिः विधैः पुत्रैर्यथामानाप्रताधैते तथा
प्रतारितेचयेजीवन्मुक्तसजायते १२ कृतवेधाश्रम
नेयास्वानेपानेचमैथुने तेनेवेवेदयेवद्धास्वयंमुक्त
स्तदाभवेत् १८ वामिकैः कौलिकैर्लास्यादत्तोतेवग
केविना समस्तैरथवाज्ञातेर्वध्यतेयेनचेतरैः वेध्ये
यवेयत्नैः स्वस्यनोदयेद्धयनानित्य भावयेच्चमहाकाले
जीवन्मुक्तस्तदाभवेत् ५· वेधमोत्तप्रकारास्ततेत्रे
संकलितामया येत्रीनागुरुमार्गेणतेवेदयेस्वउल

मे॰ कृ॰ तं॰ १३८ णा कुगुरोर्मुखेनो वापि ज्ञानाभावाच्च शुश्रूषकान् स्वध
र्मसंपरित्यज्य येऽत्र मग्नास्ते हताः तस्माद्धर्मप्रवक्ता
मिवामिनामधिकारिणो येषां भोगोपि मोक्षोपि भवे
येषां च दुर्गतिः अवश्यमेव कर्तव्याः शिष्या वैमधि
णो येषां भोगोपि मोक्षोपि भवे येषां च दुर्गतिः अवश्य
मेव कर्तव्याः शिष्या वैमधिकारिणः गुरोस्तेन भवेत्
नः शिष्यापि लभते सर्वे मोहेन चाथ लोभेन दीक्षाम
नधिकारिणे यो दद्यात्स दरिद्रः स्याच्छिष्यः स्याद्भोज
ने पूर्वोक्तलक्षणैश्चैकं यस्मिन्विप्रे प्रदृश्यते न चैतैर्वि
युतो येन किंचिद्ब्राह्मणोत्तमः अधिकारेण संजातः
अधिकारो गुणैर्मः स्वकर्मणा इहलोके परत्रापि कथं
लप्स्याम्यहं सदैव अथ स्वपः परस्त्रीपरसौ पुनः पुंसकः
परापवादे योन्मूढो निस्त्रमित्यं विचारयेत् तस्मैव ब्रा
ह्मणस्याब्राह्मणस्यादधिकारत अब्राह्मणस्यैके
चिन्नो समये रतावयं कथं लभाम हो मोक्षमिति विचा
रणायणाः पूर्वोक्तलक्षणो युक्तास्तेपि शिष्याः प्रकी
र्तिता ५ पंचलक्षणसंयुक्तो ब्राह्मणः कालपवसः
श्रेष्ठब्रह्मा तथा विप्रस्तदाज्ञावशवर्तिनः स्वेच्छाम
पेक्षाप्रमः पुनः स्वामोभिजायते चललक्षणसंयुक्तो वि
प्रोजेयल्लमध्यमः ताभ्यां दत्ताभाग्यवशात्तत्रिकः कोपि

138

वेन्मनुः मद्यः फलतिचाद्यस्यक्रियया वा परस्य तु पर
लक्षणद्वयसंयुक्तोयस्तस्य वैदिकतां विके यथाक्राचर
णादेवफलदेशानवामके लक्षणद्वयसंयुक्तस्तस्यवा
मस्यदक्षिणे समतुल्यफलोस्मातोनः कदाचन वैदिकः
एकलक्षणसंयुक्तो वामकस्य फलप्रदः शूद्रादियव
नान्तानोसिद्धिर्वामपथेस्थिताः वाममार्गस्थितावि
प्रस्तु लशीन स्पृशेत्क्वचित् न स्पृशेद्वैस्य वै विप्रप्रणाम
व्रचवैदिके हीनविप्रस्तु वियापावाममार्गरतात्रपि
नेष्ठमताद्वैते विप्राः स्मृतानिः किल्बिषास्तथा वेद
पथप्रटके धर्मे कौलिकानां चवामिनां इहलोके परत्र
पियत्कृत्वा स्वविमायुयात् ब्राह्मणंपतितस्य विप्रस्तुसम
स्तानासमाविशेत् वाममार्गेण वा कौलतत्राऽपि चन
लेचयेत् ९ स्वस्ववर्णाश्रमाचारांस्त्यजेद्यो दुःप्रतिग्रह
परस्त्रीधनकामेष्वेद्वेदशास्त्रादिनिंदने त्वनिग्रहे वेदि
घाण्णां वेधनेगुरुविप्रयोः संगः सर्वात्मना त्याज्यो
मलिछेद्रुर्के विना सन्तसंगस्य विवेकस्थनिश्चलेन
धनद्वये यस्य नास्ति नरः सोधोकथं वामे स्वावलमे
त सेसारिकस्त्वाससक्तेव्र लिङ्गो समीतिवादिने कर्मोद्र
भयप्रवृत्तस्त्यजेद्त्यजेयथा मंत्रमांसे स्वरापानेमत्स्या
स्त्रीणां यवास्तथा त्रनेकाः यत्रजायते तत्र वामे गतिप्र

मे॰ रु॰तं॰ १३९

139

दः ष्यिवानदक्षिणेमार्गेगुरुंमंभुक्तेपलादिकं सयाति
नरकंघोरंविष्ठायांजायतेक्रिमिः विनाबलिफलेयोत्ति
विनापूजांसुरांपिबेत् हनीयत्तविनामस्यस्त्रीगोप्यपि
नारकी भ्रबुद्धासमयाचारंकुलधर्मंचरेयदि सगुरुश्च
वशिष्यश्चयोगिनीनांभवेत्पशुः वाममार्गमज्ञानन्सो
पिकारोमोक्षमिच्छति पराबारमपारंसवाकुम्यांतर्निमि
च्छति ९९ सर्वकर्मविहीनायेवर्णाश्रमविवर्जिताः
कौलेवावाममार्गेतेभुक्तिमुक्तेश्चभाजनं १० निंदंतवं
यवाःसर्वेमजेतमांसुतादयः जनाहंसत्वमांहष्ट्वाराजा
नोदण्डयन्तुवा रोगदारिद्र्यदुःखादोःपीडितोप्यनिशं
वहे लक्ष्मीसिद्धिर्नवायातु नमुंचातिपशुर्विदं एवंय
स्यदृढाभुक्तिःसवामसिद्धिमाप्नुयात धनार्थीलोभा
न्मचक्रोधान्नेहेहात्रचमत्सरान् नकामान्नभयाद्धापि
पिमार्गभ्रांमपरित्यजेत भ्रमेहेनाद्वयेहेवीमार्गेसिमि
त्विज्ञमाप्नुयात् गुरुकारुण्यपूतोहेनिर्धूतकल्मषः कु
लपूजारतोयस्तुसोयंकौलोनचेतरः परोक्षकोनजा
नीतेकस्यकिंनभविष्यति यत्नात्प्रेमप्रतफलंदेनदेवी
ममदर्शने गुरूपदेशरहितामहान्तइतिकेचन मो
हयंतिजनान्केचित्स्वयंपूर्वेविमोहिताः येयंमयी
फलेत्वोद्यंसमालोकप्रियाम्नुवेम

इमेवाचरणे श्रेष्ठं पामराः प्रवदन्ति च मद्यपानेनम
नुष्योपदिसिद्धिं लभते चेत् मद्यपानरताः सर्वे किं
सिद्धा न भवेन्त्विमे मांसभक्षणमात्रेण यदि पुण्यगति
र्भवेत् क्रव्यादानां तदा मोक्षो मांसादस्यत्र भुज्यते
८ स्त्रीसंभोगेन भो देवा यदि मोक्षो भिजायते सद्य
सर्वेपि मुक्ताः स्युः कस्य जन्म भविष्यति कृपानधा
मागमनाद्याश्च कर्णावलेवत् भुजगावर्णानूनम
शक्यंकुलवर्तेनः तृष्णापानेन देवेशि सुरापानेन मि
श्रोच्यते तन्महापातकेष्वेवं वेदादिषु निरूपितं अ
नाघ्रेयमनालोक्यमनाश्पवाप्यपेयपके पद्यमांसप
सूनां तत्कौलिकानां महत्फलं अमेध्यानि द्विजाती
नां मद्यान्येकादशैव हि द्वादशं तत्सुरामद्यं सर्वेषामु
त्तमं स्मृतं ८५ तस्माद्ब्राह्मणराजन्यौ वैश्यश्च न सुरां
पिबेत् स्पर्शदर्शनमात्रेण क्रयाणस्यावलोकनेन
स्यसंसर्गमात्रेण प्राणायामत्रयं चरेत् आजानुभ्याम
वेस्त्रानेनाभ्यामुपवेसेदह उत्केनाभ्युद्ययाग्रेतम
पस्पर्शने विधिः सुरापाने कर्म ह्यकेन ज्वलन्तीं तां प्रवे
शयेत् मुखे तन्याविति देयं तद्विसमवाप्नुयात् अ
विधानेन यो हन्यादात्मार्थं प्राणिनः श्रिये निवसेन्नर
के घोरे दिनानि पशुरोमभिः शमितानि तु रोवारोति

मे
रुतं
१४

140

र्गको निष्ठुरजायते ९॥ अमनुमन्ताविभक्ताच निहन्ता
क्रयविक्रयी संस्कर्त्ताचोपभोक्ताचखादिनश्चैवतेस
मा यनेनाक्रयतो हे निखादिनाचोपभोगतः घातको
वयवेयायैरिमकस्त्रिविधोमतः स्पर्शेचाप्यविधाने
नक्षेदयत्रकचन विधिवज्ञो द्विजेवापि हत्वापापैर्न
लिप्यते सर्वेभ्यः कौलिकश्रेष्ठउद्धीम्नायीचवामगः
अधिकारीभक्तियुक्तोयस्यसद्गुरुसेवकः सएवकौ
लिकोवेयहनेरेमयणामताः स्मरणेकीर्त्तनेनस्पद
र्शीणंवदनेनतथा संभाषणेचगुरुकृततंत्रराजसयाधिफ
ले सयत्रवमते देवालत्रयोविजयोर्भवेत् अनामर्थ
सहतिस्रसमिति निरूपद्रवः दृष्टिहृदशेचश्रणमेद
मावस्यासहहरतः पूर्वाम्नायः सृष्टिरूपः स्थितिरूपस्तु
दक्षिणः संहारः पश्चिमाम्नाये उत्तरन्तु ग्रहोभवेत् सं
त्रेयोगे विडूः पूर्वे भक्तियोगमस्तदक्षिणं पश्चिमेकर्म
ध्यानज्ञानयोगं तथा मातृकाभ्यासं संस्थानेवाभे
कौलिकवर्मिणि प्रपंचयोगनामानेत्यासंकुर्यात्तउ
प्यते १०॥ श्रीप्रपंच एककमलाजलधीतथागि
निविष्टवलमेचपवदीपमात्रैकपद्मधारिणी १ समुद्रेतनयावी
ठैतेत्रग्रलौकमातृका वनकमलवासिन्याइंद्रियावा
अमलतथा मार्गहेनरमार्गेणोपमाचनरकौतथा ॥

नारायणप्रियोङ्घ्रिद्वये खेदन्यासिद्धिलक्ष्मिका श्रंउजस्य
महालक्ष्मीजरायुजलक्ष्मिका स्वरस्थानेषोडशेवसुगण
निस्पर्शजानप्यथा आर्ध्यालयौत्रुटिर्माचचेडिकावकला
न्विता काष्ठाङ्गै निमेषाख्येशिवौष्ठामासपणिका श्र
विकाचटिकेचैवमुहूर्तेसशनीयुतः ईश्वरीग्रहहोरौचैव
शांभवीदिवसान्विता ईशानीवापिसंध्यावपार्वतीरा
त्रिसंयुता सर्वमंगलयायुक्तोप्यतिस्यततः परंदा
तापिम्यानच्यावोगोहैमवत्यायुतंन्यसेत् नत्वंचमहा
मायायुक्तेयोगेन्यसेततः माहेश्वर्याचकरणेरुद्राणा
पत्तयवच रुद्राणीमासंयुक्ताशर्वाणीराशिसंयुता
अयनेपरमेश्वर्याकालीचायनसंयुता कात्यायनीव
त्सरयुग्गोरीयुगसमन्विता ९ भवानीप्रलयेवाप्य
यादिस्थानेषुविन्यसेत् पंचभूतयुताब्राह्मीपंचतन्मा
त्रसंयुता वागीश्वरीततोवाणीपंचकर्मेंद्रियान्विता
ज्ञानेन्द्रियसमाविद्यामानिलाचसरस्वती गायत्रीशुक्ल
युक्तावाक्रदांतःकरणान्विता श्रवस्यायुक्शारदाव
धातुयुक्ताचभारती दोषयुक्ताप्रियाचेतिव्यापकेवि
घाप्यसेत विनारमूलविद्यांतेमातृकांतरतःपरं
वेदस्यपंचरूपायैश्रियेनमः इतिक्रमात् प्रपंचादि
भिराजेऽप्यवर्णव्याप्तिंविजयेत् मातृकान्याससंयुक्त

मे॰
कृ॰तं
१४८

141

स्थानेषुनदनंतरं त्रिनालमूलसकलत्रपंचस्यस्वरू
पतः आधारपरीवादेव्यैवनमोऽस्काआपकेन्यसेत् प्रपं
वेमासपंचस्याद्भुवनमासउच्यते २ त्रिनालमूलमंत्रा
तेविभागेनातलराणिच सातुस्वराणिचोद्धार्ध्यस्तला
दिकनामच लोकनिलपशनेतिकोटिगुस्यपंदवदेत
योगिनीमूलदेव्यास्तनामाथ्याधारशक्तिच देव्यैनमः
तिथ्राक्कोश्रोक्कोगेषुत्रविन्यसेत् अतलाणिविभागस्तस्य
कादित्रयेनघे २ अष्टैडषकतः स्थानेस्थानषुगमेहृदये
हृये कादिकाः समकगोस्थकेहेचापिवतहेशे अथ
नामानिलोकानामतलेवितलेतथा सुतलेमहा
तलेतलातलरसातले पाताले भूर्भुवःस्वश्चमहर्जेन
स्तपस्तथा संस्थेचमथगुह्यास्थानेयत्रयदुच्यते गुह्या
तेरहितीयथवातिगुह्यमविस्मके महागुह्ये स्वतंत्रे
वपरमेगुह्यमग्रतः रहस्यें च योगिनीस्थाने रहस्यसंज्ञा
नमग्रतः रहस्यंचक्रियामुक्काव्याघ्रमेविनिगुह्यते २५
रहस्यडाकिनीचाथमहारम्यवज्राकिनी महागुह्ये ५
काकिनीचगुह्यमतराचशाकिनी गुह्येमश्रीहाकिनीय
श्लानमहागुह्येचयाकिनी ग्रंथागानिक्रमान्यादेगु ५
स्योजेचेनजानुनी उरुगुल्फेचमूलाधारेस्थानेवना ५
भिके हृतालनोसभालानित्रह्मरंध्रमितिक्रमात

वितालमंत्रांतेचतुर्दशभुवेवदेत् नाभिपार्श्वेपरांवा
येदैवैर्हव्यापकेन्यसेत् मूर्त्तिन्यासंप्रवक्ष्यामितन्म
दैवृणवत्र्यपे मूलमंत्रसमुद्राब्धिन्यासंकुर्य्यांतदुच्य
ते १ चतुर्भीनमसाभुक्ताप्रांतकोरोभुवविन्यसेत् यु
मानादौश्रियावान्नेमललकेकेशवाहयेयु श्रुविनाराय
णाष्टवदत्तस्कंधेचमाधवः ईशामासहितावामेगो
विदस्त्रोद्रयान्वितः विरूर्धनयनादत्तपार्श्वेणमधु
सूदनः ऋद्धिश्चवामपार्श्वेपदत्तकंसात्रिविक्रमः
रूपिणीभुगवामकंसालमाभुत्लवामनः दक्षोरोश्री
धरालक्ष्मदोभावामोकरूंसंस्थितौ १४ पकनाशाकृ
षीकेशोदत्तजानुनिसंस्थितौ पकारिणीपद्मनाभो
वामेवायवतीभवेत् दमात्दरोण्यदत्ताघ्राजंघायांवा
मेदेवपुक अकेमाणीण्यवामाघाजंघायांप्रेजनमभ
सेकर्षणपुनादत्तपादेषुमन्नसंस्थिते श्रियिमालावा
सपादेयनिरुद्धयरापुतः पतेषोडशविन्यस्याःसा
नुस्वाराष्टकपूर्विकाः विसर्गशक्त्यान्विनातोन्यस्यामोपेप
रिकीर्त्तितः शेदात्मासेदत्तपादेकरभद्राभवेोमतो
वामेविरावलाशर्वीगलिमाफलप्रदा कद्गुल्फाद
तपार्श्वेवामेपशुपतिःस्मृतः वेटाघ्यघरापुल्फाद
वाह्नोतयात्रकः ५ फाणिनेदान्वितोवाह्नेव····२

ने॰ तं॰ १४४

142

यतान्वितः महादेवोथकंठेनमी महंछेहेमसीवुनः ४
श्रुवेषुविन्यसेदेवान्मार्णादिषुचपंचसु इशानस्त्रजगा
न्यानामस्तुरुषाकलभाला अघोराज्ञानुनादावततत्वे
कथराञ्जुतः वामदेवोथसद्याद्योजातंच्छकरदामरी
त्रलात्तोथभवेन्मासः पादेत्रलावपतिणी प्रजापती
रंजिनीवजेचयोरथजानुनो वेधालस्योवारुगोपर
मेष्ठीचवज्रिणी गुह्येपितामहः प्राक्कलस्थावशिश्व
याराणी नाभिदेशेविधानाचमजाधारलयातणा हृ
देयविन्यसेत्तद्धृद्धिविः सर्वनाथिका नच्छेवविम
केठस्त्वष्टारहरितानननो ललाटेललितोम्यस्यनच्छेव
चनुरानने त्नमाहिरण्यगर्भेवत्रम्नरंध्रेप्रविन्यसेत
विनालमूलमंत्रेनेश्रीमूर्त्तिकावदेत
देखैवनमस्मांपकल्पसेत मूर्त्तिन्मासेविधायेत्स्यमंत्र
याससमावरेत ५१ एवन्यासमदिपिक्रनाक्रध्याय
स्नजपादिके भूनेप्रत्नजनारैत्रुसमसी नेववाध्यते ५
वामाचारांगणाआधारस्थलत्वणे आधारेणविनाश्रेशो
नचत्वष्णतिमातरः चतःपदेवत्रिपदेषट्पदेवर्मलेत
ष्या विश्राणाहीनामामवर्णानावरूपामयादके परना
निक्रेरस्वर्णानारेकावश्रुक्लिशिलोद्भवे शांवसदाहकूं
मीमंस्यकपालालोकमस्मये उन्मेममध्यमहीनेप्रादीनां

प्रकीर्तिते नातिस्थूले नातिसूक्ष्मे च्छिद्रे भिन्ने विवर्ज
येत् ताम्रकांस्यादिभिर्लोहैः पात्रैर्नैव तु कारयेत् स
र्वसिद्धिस्तु वर्णैस्यादुत्तमस्तारपात्रतः शान्तिशिलाया
लभस्तम न्त्रमेय नारिकेरजे वैश्यपाये कूर्मजे ज्ञानभक्ति
मुक्तिप्रदायिनी पुण्यपूतजपात्रेतु पापपद्मस्तु हृति
कीर्तित् कपाले वीरसंसिद्धिर्लाबौ योगसिद्धयः अत
सो हाटशप्रस्थतत् तंडुलाः प्रस्थार्द्धं तंडुलकातावमा
ग्रान्तं देकुरान् शीतादिरहिते स्थाने दिवसद्वयमा
स्थापयेत् पश्चादग्नौ समारोप्य जेवालसदृशं पचेत् पा
दप्रस्थे तंडुलोस्थतन्मात्रामकुरान् लिपेत् पुनर्दिनद्व
यं स्थाप्य पुनरेवं प्रकल्पयेत् ९ अर्केन स्पसमासाद्य
तंडुलेषु विनिःक्षिपेत् पुनरेवं त्रिधाकुर्यात्तावद्दुली
सासुराह्यस्ता अयमेव भवेत्सोमः सोमयागफलप्रदः
उत्तौ योगिनां भवेद्योगो सोमपानेन तत्स्मृते योगिनिः सो
मयस्तेन कौलिकानाम नेनसा भोगाः स्वर्गश्च भवति
विनाकष्ट ``गामिनां एवंतु यवपिष्टान्या यवस्सोम
इति स्मृतः यवतण्डूलयोगेन शक्तिसोमाभिधीयते
स्त्रिनक्रुह्तिगोधूमाः समकिस्वेनसंयुताः ९५ स्थापि
ताहादशाहं वारुण्यापरिपारिताः तन्मयेस्सूर्य
संतेस्याद्योगिनीमदवर्द्धनं पीतेन तत्रकरुणज्ञानं नैवागत

मे॰
रु॰ तं॰
१४२

पेयफलत्रयं इदमेव त्रिधाप्रोक्तं दले सर्यंच साधितं
ब्रह्मिर्भैवैस्तस्यपानादग्निहोत्रफलं लभेत् ब्रह्मि
हाससवारुणीयत्रगः क्षतः वडेपानलना ‥ सोम
हापानकनाशनः दशवर्षस्य गुडप्रोक्तस्तावद्बल
मानवा जंबूखरपानकी श्रेष्ठंनदर्यं नालिकेलजंकु
संभवतदर्यं च तदर्थं वहूरीनकी नाहिभीनकं प्रोक्तं
चनचुनर्थाङ्कः कटत्रयं नावद्यवित्रकेतस्याडुडोह्वा
दशभागिकः करेणश्रामेयत्संस्पगनुलोमविलो
मतः २. श्रेष्ठोनरशतात्वस्यात्रिसंध्यं प्रतिवासरं ह्वा
दशांसेनपाकः स्याद्वारुणीयंत्रेणपचेत् पषाणोडी
तिविख्यातमहामदकरीमता शिवेननिर्मितापूर्वं
स्वयंपीनावभैरवैः द्विगुणमकरंदस्यवारिसेयो
जयेद्गुडे षोडशांशेनपाकः स्यात्क्षेषमस्यमद्योत्सव
त सर्वदेवप्रियावैयं वशीकरणमद्भुतं देवाना
शाक्तयोवर्णमानश्रीनां नकाकथ्या हरीतकीवि
त्रकंचमरिचंयानकीतथ्या मधूकत्रयतोद्भवभा
मैकेनविवर्धितं अशीतिगुडसंमिश्रं षवमत्पात्र
रोक्तवत् इदंमनोहरं इक्ष्वायोगिनीपानमुत्तमं म
धाभावेद्रवस्वामितिडमयाधिकेमराः माद्दिष्टं
थिसंग्राह्यचतंदशगुणमराः मोचफलपक्वस्यम

हितस्य रसस्तथा ग्रासोदयिचनर्षो शस्तत्संमर्धये
टेत्तिपेत् चत्वारिंशद्दिनात्येषां पंकुपंकजसंकुले नि
धायेद्दहनकिरणैः सौरैः सम्यग्विशोषयेत् यदान
कठिणीभावस्तदाकुट्टीसु भां गुंजाभांजलसंपूर्णेतो
पात्रेश्रणिधापयेत् ८ इदं सुरानोच्छ्यिकेब्राह्मणा
नोप्रशस्यते गौडीमाध्वीतथापैष्टी त्रिविधा तु सुरा स्मृ
ता शूद्राणामुचितावैश्यवैश्यान्त्रियवैश्ययोः ब्रह्मा
नेदसुरायैव्य विप्रैः प्रीतान्कौलिकैः नवोन्मादक
रीतेषां सुरेयं बुद्धिवर्द्धिनी ब्राह्मणस्तु वोन्मयवासप्र
भवेयदि चेडालनद्धहिः कार्योनासौवामीनकौलिकः
वामिनः कौलिकानां च सुखे तिष्ठन्ति देवता नियति
तेनतज्ञेयमनवेयोहरेरपि देवतास्तस्य न सुखेसा
साचेडालपवसः सर्वसिद्धिकरापैष्टी गौडी भोगप्रदा
यिनी माध्वी मुक्तिकौरीज्ञेया द्राक्षी राज्यप्रदामता वि
याग्रेदेलकेहालावोन्हरीरिपुनाशिनी तालजातालभ
नोशत्रूनापनसाख्यो शुभप्रदा नारिकेलोद्भवा श्रीदा
निवजारोगनाशिनी मधुकस्तानकरीचेरेयापा
पनाशिनी मत्स्यानेदरुचिकरेसामोदेचमनोहरा
मत्स्येनइतमं देवादेवताप्रीतिकारके मद्यं मांसं च वि
नयामद्यगंधे विमिश्रयेत् संमर्यवटिकाः प्राग्वज्जले

मे
रु॰तं
१४४

देवास्तेनार्चयेत् यन्मूलबीजं विजयाज्ञानीपत्रंफलंत
था श्रकारकरभावत्मनागं(वा(वे सवक्कले ५१ मयं
चभागहृस्ताशंमर्दयित्वावटीकृते श्रयंविडस्याष्टगं
याभियामोदेवताप्रियः गुडमिश्रेणतक्रेणतथ्यावम
श्रुभाजिना सौवीरेणाथवाकर्षोदेतक्रमेनलोपये
त् प्रमादाद्यदिलेप्येन देवताशापमाप्नुयात् विजया
वाइवैर्वाप्याभावेतर्पणमाचरेत् यथाहिफेनमात्स्य
स्ते विनाकुलनाभवेत् तथाकौलिकरामानामेवदे
वाभ्रमान्नराः विनामद्येनमांसेनसाधकेपीडयेतिहि
ताभ्योमनताश्रमेभोगेमेत्रावांछन्तितेविना ५८ निस्फु
लापवजायंतेश्रमयंतिचसाधके तस्मात्स्यतेतिनेवा
मस्तूशपिविचारतः ५० मांसंतत्रिविधंप्रोक्तंखभूज
लचरोद्भवं यथासंभवमेष्ठकेनतर्पणायप्रयोजयेत्
हृत्यामंत्रेणचानेनत्वभिमंत्र्यपशुंतथा गंयपशुघ्यात
तेः पूजाचास्यथानरकेव्रजेत् शिवात्कृतमिदंपिंडउम
नस्य शिवतोमातः उद्धृत्यस्वयंतेहिनाशिवास्वी
वाम्रसि १०० ब्राह्मस्यात्मलिलेविस्मंगायरुद्रस्यचंडदेवी
परमात्मानदानेदेतस्मात्तेव्यमिदंप्रिये मांसाभावे
नलस्रणमाइकेनागरेनवा पलांडुंचाथवरकात्मा
स्रसांनीउसाणिवा मत्स्यमांसविहीनेनमद्येनापिब

तर्पयेत् नकुर्यान्मांसमत्स्याभ्यां विना द्रव्येण पूजनं
पिबेत्तिलमात्रं न तिलार्द्धमपि विडना सकृत्तर्पण
मात्रेण वामिनो यज्ञजं फलं निःशंको निर्भयो धीरो नि
र्लज्जो निःकुतूहलः निश्चितवेदशास्त्रार्थो वरदो वारु
णीं पिबेत् मंत्रसंस्कारसंशुद्धः सुरापाने न जायते न
राणां देवताभावादन्यथा प्रेतभावनं ब्राह्मणैः कौलि
कैः पेयं सर्वतंत्रेरणागमे वैष्णवे गोलभेन पेयं शूद्रैर
त्विष्टकर्मणि देवान्पितॄन्समभ्यर्च्य शाक्तिशास्त्रोक्त
वर्त्मना गुरुं स्मरन्पिबेन्मद्यं त्वादन्मांसं न दोषभाक् व
मिथ्यापानस्य हेय्यं यीर्थं देवतार्थमिहैव सेवेत मधुमां
सानि रक्ष्या चेत्स पातकी मत्स्यमांससुरादीनां
पदार्थानां निषेवणात् यागकाले विनान्यत्र स महा
पातकी भवेत् ९ यथा कृतयुगे विप्राणां सोमपानेन
दूषिते मद्यपाने च कौलानां पूजा तेन विगर्हिते श्री
गुरोः कुलशास्त्रेभ्यः सम्यग्विज्ञाय वासना पंचमुद्रा
निषेवेत वा मद्यपतितो भवेत् १२ आहृतिं गुरुरूपेति
चवटुकादीन पूजयः वीरोप्यवं हृष्णापानादेवता
रूपमाप्नुयात् दत्तयज्ञेयदादे विनयात्मकं कलेवरं
सर्वेश्वरः हीनानन्तं के पि चितो प्रविष्टमृध्यतः वटुवाग्रेगे
वैष्णार्य्ययत्रयत्राभवन्नास्त तत्र तत्र तशक्रेण पूर्णानि

मे
रु.तं.
१४५
145

वीपितोजलैः एवंपर्यटतोवर्षशतेसोमहानभूत्
नहिंडपातनिर्दग्धाधरणीयंभविष्यति तदासंप्रार्थि
तोविष्णुर्धरणीरक्षणायच तदासलक्षभिर्बाणैस्तदं
गानिसमाच्छिनत् चतुराशीतिखंडानिकृत्वासोपात
यद्भुवि वातेनवीतितस्याग्रेपीनोच्चयेमोविलस्तदा वि
लेस्वप्रकटीभूयपादयेयायतितोमम उताम्याप्यचवि
छत्कऊंलेवशोकस्यविस्मृतेः तावद्ब्रह्मादिकादेवता
रदायामहर्षयः मोतद्दृष्ट्वा तदावाक्यं विष्णुःप्रोवाच
पार्वति २ः ज्ञात्वेदाक्षिमेहशनैकपंमोहमुपागतः स
स्याःशरीरेणमहप्रवेष्टुंहव्यवाहने श्रुत्वागच्छेत्सति
नारीनश्रुमानतोवराकृति इतिशास्त्रमनादृत्यक
यंदेवविमोहितः एवंवदतिदेवेशब्राह्मणोमोह
वितथ्या भेषालेकावाकैस्यतष्टुविधिनामह श्री
वाभ्याचतदाप्रोक्तेयाचमधेवरैर्द्विजाः तदातेब्रीलौ
कर्कजातोयंथर्मविल्कवः दत्तपत्ताश्रितेः शैवाब्राल
णाईशिताद्विजाः यज्ञागतास्यसर्वेपिशैवाः शूद्राद्विजा
नयः२५ विलनाकलितेरौः समायास्येदेयरातले स्यले
स्पलेशावस्पशीतब्रह्मकर्मविवर्जिते तस्माद्दशायाःसं
शुद्धिविप्राणांवापिशुद्रतो ब्रह्मवाक्यस्यसमस्तवेयणा
भवतितत्कृते १२ ततोध्यात्वामयाप्रोक्तेसमतीकृत्यविलना

यत्रवेदेक्रियाधर्मास्तेत्रतेत्रेप्रवर्त्यंती २८ येविप्राःशा
पनिर्दग्धाब्रह्मकर्मविवर्जिताः तेषांतत्कुलजधर्मोध
भुक्तिमुक्त्याप्तसाधने येविप्राःपीठसंजाताःशापनि
र्दग्धाविप्रजा तेषांकुलेधिकारोयंमार्गस्यास्यप्रजाय
ते २९ तत्कुलेप्रवपूज्यकौलोधपण्डुच्यते वाममार्गि
णोत्तमःसनस्तेषांयोतत्रवैश्यके ३१ यजमानोतत्तथाल
त्राधिकारःसमुदाहृतः सिद्धोतीनल्लतोम्नत्तत्रभूद्र
धिकारता येषांरेपर्यमन्त्रानांकौलधर्मेविशंतिते
तिस्थांसततंहीनाःस्वरोगिणोनात्रसंशयः कौलस्ता
नेहसिद्धायस्तद्रव्यंभोक्तुमिच्छति समहापातकी
देविसर्वकर्मबहिष्कृतः ३४ समयाचारहीनस्यसर्व
रहितेतर्द्धरात्मनः नसिद्धयःकुलधर्मस्तस्मर्गेनका
रयेत् यःशास्त्रविधिमुत्सृज्यवर्त्ततेकामचारतः स
सिद्धिमिहनाप्रोतिपरत्रचपरांगतिं कुलद्रव्याणि
सेवंतेयेस्वदर्शनमाश्रिताः तदंगरोमसंख्यातंभू
तघोनिष्कृताघते पदत्रसंक्षालितास्मावन किंचिदपि
वेत्तिचेत् नध्यानेनतपस्सर्वानधर्मेनचसत्क्रिया त
द्वैवंनगुरुर्नाम विचारोयदिकौलिके केवलंविषया
सक्तःपतत्येवनसंशयः लिंगत्रयविशेषज्ञःषडाधा
रविभेदकः पीठस्थानानिचागम्यमहापद्मवनेश्रयेत् ४-

मे:
कृ.तं.
१४८
146

ध्रामूलाधारमाहात्म्यं रंध्रेगत्वापुनः पुनः चिद्बिंदुकुंड
लीशक्तिमुद्दयाख्यात्स्वबोदयः व्योमपंकजनिस्यंदम
यापानरेनाभवेत् मधुपानमिदंप्रोक्तमितरेमद्यपा
यिनः पुण्यापुण्यपशुंहत्वाज्ञानखड्गेनयोगवित् परे
लयनैयचितंपलाशीसनिगद्यते मनसाचेंद्रियगणं
नियम्यात्मनियोजयेत् मत्स्याशीसजनः प्रोक्तः शेषा
धीवरहत्तयः अप्रबुद्धापशोः शक्तिः प्रबुद्धाकौलिकं
स्यत शक्तिंतांसेवयेद्यस्तु सभवेच्छक्तिसेवकः इमेवं
पंचमुद्राणांग्रंते तत्वेमयोदिते तत्वानाशुकसुखात्स्व
गपः सेवनमुच्यते अथपूजाप्रकारस्तुकथ्यतेवाभि
उक्तेभः आत्मस्थानमनुद्रव्यादेवशुद्धीश्चकल्पयेत् स्था
नेसध्याभूतशुद्धिः प्राणायाममथनिश्चितिः प्राणानामा
स्वकाण्यामातृकैः स्यादात्मशोधने संमार्जनात्तुलेपाद्ये
दर्पणोदरवस्त्रकैः विनानधूपदीपाद्यैः स्थानशुद्धि
रियंमता ग्रथितामातृकावर्णैर्मूलमंत्राक्षराणि च
क्रमोत्क्रमात्रिराहत्तिर्मंत्रशुद्धिरियंमता ५ पूजाद्र
व्याणिसंप्रोक्ष्यमूलास्त्रेणविधानवित् दर्शयेद्धेनुमुद्रां
वेद्रव्यशुद्धिरियंमता पीठेदेवंप्रतिष्ठाप्यसकली
कृत्यप्रोक्षयेत् अर्घ्योदकेनमूलेनत्रिर्दीपेनीप्रद
शीयेत् देवशुद्धिंविधायेत्थंपञ्चाजपंसमाचरेत्

सा पूजा सफला ज्ञेया तन्मथा निःफला भवेत् मण्डले
न विना पूजा विफला परिकीर्त्तिता तस्मान्मण्डलमालि
ख्य विधिवत्तत्र पूजयेत् चतुःखण्डमण्डलाकारं लिखेद्वा
प्यस्यवस्थिते त्रैलोक्यं मण्डितं येन मण्डलेन सदाशिवे
उक्तास्तेन नरैस्तस्मात्कामरूपेन वर्त्तते नालेयरं वाई
वेदपूर्णं पूर्णं निर्मितः चतुर्थ्यां मण्डले प्रसादाधारं
स्थापयेत्क्रमात् शंखमध्ये भोगपूजा विलिपात्राणि
पंचच स्वदक्षिणादि वामांते स्थाप्याभ्यर्च्य सर्वेन च
सपूर्वमंत्रपूतेन कुलेश्वरि विधानवित् तत्र मांसं
माणं तमत्स्यमांसं चतिः क्षिपेत् नष्टैः पर्युषितोच्छिष्टै
र्गंधैर्गंधवर्जितैः प९ हेतुभिः परपात्रस्थैस्तर्पणं
निष्फलं भवेत् स्वादिष्टैः सुमहोल्लासितैः द्रव्यैरस्त
संनिभैः ९ मनोहरैस्तु देवीनां तर्पणं सफलं भवेत्
गंधसंस्कृतास्तरापा या कलहव्याधिदुःखदा आयुःश्री
कीर्त्तिसौभाग्यधर्मविद्याविनाशिनी तस्मात्संस्कृत्य सवि
धिवत्कुलद्रव्यं ततोर्च्चयेत् सुसंस्कृतास्तरा रोगदुःखवि
पत्प्रहारिणी आयुःश्रीकीर्त्तिसौभाग्यधर्मविद्यावि
वर्द्धिनी अमृष्यानरकेयातिदाता भोक्ता न संशयः वि
नाद्रव्याधिवासेन तस्मैरत्रपेतथा योग्यं तिमहामूढाल
मोडः खपदेपदे नास्ति वेन विना मंत्रं विना मंत्रेण नास्त्व

मे
रुतं
१४२

147

वीक्षणस्पर्शनध्यानमंत्रमुद्राविशोधनैः इत्यंतर्पण
योगपेस्या देवताप्रीतिकारकं आवाहयेदग्निसूर्येंदुग्रा
णिश्रणवोद्भवाः चतुर्भिवतिमिंमत्याख्यकलाश्रावाह्य
मतो नत्रेभूदेवताध्यायेश्चाकार्थ्यप्रविचारयेत ध्या
कानेहान्नेठस्सआद्दीपमस्तेशीमनू आवाहोऽकर
सानेदकेरेपरमृतयात्मनि स्वच्छेदस्फुरणाकारेनि
येस्मस्तरूपिणी अकुलस्थामस्ताकारेशुद्धिज्ञान
कारेपरे अमृततेनिधेस्मिन्नयमत्वनिः छिन्नरूपि
णि २· तद्रूपिणीकरस्पर्शकवासेनतत्त्वरूपिणीभू
वामस्तापराकारेमयिविस्फुरणाऊरू ऐं क्लीं ह्रीं जूं स
इस्तकाअमृतेअमृतोद्भवे अमृतेश्वरी अमृतवर्षि
णितिपदंवदेत अमृतेस्रावयद्युगंस्वाहातोइत्या
शुद्धे अमृतेशामनुः प्राक्तः पंचविंशाद्भरतैः
त्रियाभिमन्त्र्यप्रागुक्तदीपिनीमंत्रतस्त्रिया मस्पृष्ट
वेतपात्रेतपूजयेद्धेनुमुद्रया १४ अलाऽविलाऽसंभू
तमेशापरमसंमिते आपूरितेमहामंथपूघरस
मावहे १५ शुद्धद्रव्येणतेनापिगंधपुष्पादनैरपिमा
सोक्केसर्वमंत्रेसात्मात्मालावयेततथ्या मूर्धाश्रीगुरुप
त्किंचमूलाधारेतपादुकां दिव्यौघंतर्पयेदादौ आदि
नाथः सदाशिव ईश्वरोरुद्रविमलचक्रतापत्नीपुत्रात्रिम

भवतिद्वादशततः सिद्धौ चस्तान्सतर्पयेत् सनकाद्या
श्चचत्वारः सज्ञानस्वाकभूषितः सनत्कुमारोव्यासश्च
वामदेवः शुकस्तथा दत्तात्रेयोरैवतकोद्वादशैतेत्थ
मानवान् तर्पयेतषट्त्रिंशसिंहचमहेशेभास्करेतथा-
महेद्रमाथवेविल्वंनामेनेतप्रयोजयेत् महाशिवच
सिद्धौयमानवौयेसदाशिवं शिवंतुपरमंदिव्यंपीठ
मूर्जान्तततस्मरेत् ततश्चावाहयेदेवीमंत्राभ्यांपूजयेत
था महापद्मवनांतस्थेकारणानंदविग्रहे सर्वभूत
हितेमातरेह्येहिपरमेश्वरि देवेशिभक्तिसुलभेसर्व
वरणसंयुते यावत्वांपूजयामीहतावत्वंसुस्थिरा
भव ध्यानात्सुद्रीप्रदक्षपत्रिगेयपुष्पाक्षतादिभिः वि
स्मयस्याप्रमेयस्य निर्गुणस्याशरीरिणः ९ साधका
नांहितार्थायब्रह्मणोरूपकल्पना लिंगस्थंडिलवन्न
स्फलकेमूर्त्तिमण्डले मूर्त्तौकुण्डेचहृदयेस्थ्नादश
सुकीर्त्तिता रूपंरूपिणंकर्ताकर्मकाण्डजना ग
वांसर्वांगनेतीरेस्ववेत्सनमुखोयथा तथासर्वेग
तोदेवः प्रतिमादौविराजते आभिरूप्याच्चविंवस्य
तोदेवःप्रतिमादौविराजते साधकस्यविश्वासात्सांनिध्यंदेव
ताद्यास्त्वविशेषतः साधकस्यविश्वासात्सांनिध्यंदेव
तालभेत् गवांसर्वगतोरक्षंतकरास्यात्तर्पोषणे
तालभेत् गवांसर्वगतोरस्यंतकरास्यात्तर्पोषयेत् ४- एवंसर्व
सुकर्मरचितेदंतेपुनस्तानेवपोषयेत ४- एवंसर्व

मे.
रुतं
१५८
148

शरीरस्थः सर्पिवत्परमेश्वरः उपासनां विना देवो न
ददाति फलं लक्ष्मणः मल्लीक्रमतन्त्राणोक्तदीयानींद्रि
याणि च प्रतिष्ठाप्याह्वयेद्देवाश्रमध्यानिष्फलं मतं ५२
मंत्रहीनं क्रियाहीनं च यड्डवत् दत्तःसायतेसर्वंही
नमंगं यथा देवस्य मंत्ररूपस्य यंत्रव्याप्तिमजानतो
कृतार्चनादिकं सर्वं व्यर्थं भवति शांभवि वामे कौले
मंत्रपीठे मूर्तिध्याने च दक्षिणे वैदिके न स्वयंजाते पू
जितफलदायके अनादिवैदिके यस्मात्स्वयंभूलिंग
देवताः जन्मतात्रयरवा.. नाटकौ त्रिकपूजने काम
क्रोधादिदोषाप्य सर्वेडःखनियंत्रणात् यंत्रमिमाऊ
वेतस्मिन्देवस्तुष्यति पूजितः इतिलिंगार्चनतोलेखियं
वेद्धलिंगपूजेन वामक्रमेण कौलादेगुप्तमेतत्स्वका
शिते षोडशोपचारैरुक्तसांगसावरणं यजेत् महा
षाढोदितानाम्वीनाधशुध्यात्ननादिभिः श्रणवादिले
मोत्सेनननतत्रामासमर्हयेत् अथ्यागमोक्षमार्गेण
नैवेद्यदलिविड्भिः ३.. श्रेगुह्यानाभिकाभ्यां नतवि
निःशङ्कसुल्लिपन् अपात्रेस्पदमछेवतर्पयेद्देव
ताम्बूले सकृतनिपिणमनुतरस्सजन्वा मूलेच पाउ
को श्रेतःशाक्तिमनुस्मरस्स्पतर्पयेदहदेवता श्री
गुप्ता भैरवस्थाने चण्डिकायास्तनाभिका

तस्मात्ताभ्यां तर्पणीयमतः पत्नलयोः प्रियं ब्रसुष्टमध्यमा
भ्यां च वषट्कर्मणि तर्पयेत् तर्ज्जन्यंगुष्ठयोगेन तर्पयेद
भिचारके कनिष्ठाभ्यां गुष्ठयोगेन लभंकर्मणि तर्पयेत
एवं संतर्प्य देवाग्रे गुरुपंक्तिं प्रपूजयेत् कराभ्यां विन्न
शेषमधुन्दकपाले च दद्यात्तेन प्रीतस्वर्णप्रख्यो मरुण
कुसुममालेपवसनो कृपापूर्णापांगी मरुणनयनोव
वेरुकचामुपेतो सिद्धायैर्यजति गुरुपंक्तिः कृतमतिः
एवं संपूज्य धूपं च दीपं नैवेद्यमेव च ग्रामवे पिशितोप
तेभक्ष्याणि विविधानि च कदल्यादिफलान्येवं तांबूले
वसमर्पयेत् श्रवणमासे वामादौ कृष्णाष्टकपूजने
मार्गे स्मिन्नवटुकोत्सवः स्वरायैतेन निर्मितं विनातं
वेनगच्छंति देवाः तस्मात्तदर्चने प्रपूज्य वटुकेयत्न
तोत्सहदेवं प्रपूजयेत् तस्य पूजाफलेनालि वटुकस्य
कथयति १ स्मराणि पूजनतस्मात्तेत्रय प्रष्ठा स्वर्णसिद्धिः त
तत्त्वेत्रैर्विधानेन देवतां प्रीतिमाप्नुयात् ततो वलिं तत्र
पेभ्यो दद्याद्वटुमनुस्मरण नरवंशेनतो देवी पुत्रोत्सका व
टुकेति च नाथेति कपिलजटाभारभास्वरपिंगलः
त्रिनेत्रा ज्वालमुखं इमां पूजां वलिं वदेत् टकार
नोज्ञे फट् स्वाहा षट्चत्वारिंशाद्वर्णकः मंत्रमेवं समु
च्चार्य ततः श्लोकं पठेदिदं वलिदानेन संतुष्टो वटु

मे॰
रु॰तं
१४९

कः सर्वसिद्धिदः शांतिं करोतु मे नित्यं भूतवेतालसेवि
तः तारत्रयं सर्वपूर्वंभ्यस्तनानि वदेत् क्रमात् योगिनी
भूतभूताधिपतीनश्च डाकिनी शाकिनी त्रैलोक्यवा
सिनीमापूजावलीं ह्स्फ्रं ह्स्फ्रें फट् स्वाहा एकपंचद
शाक्षरः याकाचिद्योगिनी रौद्रा सौम्या घोरतरापरा खेच
री भूचरी व्योमचारी प्रीतास्तु मे सदा तारत्रयं वदेत्सर्व
भूतेभ्यः सर्वपूर्वं च पश्चाद्भूतपतिभ्यस्तु ह्रूं कः सप्तद
शाक्षरः भूता ये विविधाकारा दिव्या भौमान्तरिक्षगाः
पातालतलसंस्थाश्च शिवयोगेन भाविताः २ ध्रुवाद्या
सप्तवेधाश्च इन्द्राद्याश्च व्यवस्थिताः स्पष्टप्रीतमनसो
भूता गृह्णन्त्विमं बलिं तारत्रयं ततश्चैव हि देवीपुत्रवटु
कनाथाखिलहरारिणे ह्रें ह्रूं ह्रैं वारहं यं च वदेत् क्षेत्रपा
लेति सर्वैति विघ्नाशाय पशुगमके २२ सर्वोपचारसहि
तामिमां पूजाबलिं वदेत् ह्स्फ्रं ह्स्फ्रें फट् स्वाहा व
तेषष्ठोत्तेगमन्त्रः क्षेत्रपालस्य संप्रोक्तः सर्वसिद्धिप्रदा
यकः यस्मिन्क्षेत्रनिवासी च क्षेत्रपालस्य किंकरः प्री
तोयं बलिदानेन सर्वरक्षां करोतु मे ॐकारत्रितये फें
श्रीसैंकैंः क्रां क्रौं वदेत् ततः हूं यंगान भैरवाधिष्ठिताया
लो वदेदिति ध्यानेल्लिटयापी भीष्टसिद्धिपवरद्वयम
क्षेत्रपालमहाक्षेत्रमात्पुत्रपदं वदेत् ॥

कुलपुत्रसिद्धिपुत्रेभ्यानाधिपतयेततः मेघनाद
प्रवेशेण कपाली भीमसभीषणः सर्वविघ्नाधिपतेव
इमां पूजां बलिं टक्का टक्कक्कुरुकुरु मुरु मुरु चूर्णय
चूर्णय ज्वल प्रज्वल घुरमेव सर्वविघ्नान्निनाशय ना
शय श्रीं तां क्षेत्रपालाय देवो घट्ट्हू इति द्विचत्वारिंश
दधिकशतैकाक्षरको मन्त्रः १- ॐ ह्रूं क्षेत्रपालस्य म
हाप्रीतिकरः स्मृतः नारत्रयेवदेत्पश्चादमुकक्षेत्रपा
लेव राजराजेश्वर इमां पूजां कालिमतः परं गन्धपु
ष्पहितानैर्ण्णरष्टाविंशतिभिः स्मृतः अनेन बलिदा
नेन वटुवर्गसमन्वितः राजराजेश्वरो देवो मे प्रसीद
तु सर्वदा वटकायबलिपश्चाड्‌तरे योगिनीबलिः
सर्वभूतबलिं दद्यात्क्षेत्रपालाय दक्षिणे राजराजेश्व
रे मध्ये पूजयित्वा हरे द्विलिं अंगुष्ठानामिकाभ्यां तु ब
टुकस्य भवेद्बलिः तर्जनीमध्यमानामांगुष्ठैः स्याद्यो
गिनीबलिः अंगुलीभिस्तु सर्वाभिर्दद्याद्भूतबलिं द्विजः
अंगुष्ठतर्जनीभ्यां तु क्षेत्रपालबलिर्भवेत् अंगुष्ठम
ध्यमाभ्यां तु राजराजेश्वरस्य च १० वटुकादीन्समभ्यर्च्य
वं कलदीपांश्च पूजयेत् ईषत्पक्वकसपिष्टेन कुर्याद्देहा
गुलात्रते दीपान्तेमरुकाकारांस्त्रिकोणान्नतिशोभना
न् कर्षाज्यग्राहिणः कुर्यात्रवसंख्याः पंचवा श्वेतलेजो

मे·
रु·तं·
९५·

वह्निस्तेजोपकीकृत्याभिन्नप्रमान् त्रिधादेवस्यपरिभ्राम्य
कुलदीपं निवेदयेत् ४· समस्तचक्रचक्रेशियुतेदं वि
तन्यादिके आरात्रिकमिदं देवि गृहाण मम सिद्धये
कुलदीपान्सदर्शपात्र्यशक्तिपूजां समाचरेत् स्वशक्ति
वीरशक्तिं च दीक्षितां गुरुरूपिणीं पाययित्वा पिबेत्स
मितिशास्त्रस्य निश्चयः अदीक्षिताः स्त्रियः कुर्यात्स्वयःसं
स्कारमत्र तु मेरुदीक्षाविधानतः शुद्धा भवन्ति नान्यथा
तस्मात्सुलक्षणां शक्तिं गंधपुष्पाक्षतादिभिः अर्घ्यं च दे
वताबुध्या भोगपात्रं निवेदयेत् तदेतेकम्पकश्चापि प्र
मदाश्च मनोहराः संपूज्य देवताबुध्याद्यापात्रं पृथक्
पृथक् अनिवेद्य तद्यः शक्तौ कुलद्रव्यं निषेवते पूजनं
निष्फलं तस्य देवता न प्रसीदति चाण्डाली चर्मकारी
वमातंगी पुःकशी तथा स्वपची खट्टकी चैव कैवर्ती
विश्वयोनिका कुलाष्टकमिदं प्रोक्तमकुलाष्टकमुच्य
ते कंदुकी शौंडिकी चापि शस्त्राजीवी च रंजकी गायकी
रजकी शिल्पा कौशिकी च तथाष्टमी मेरुतंत्रसमायुक्ताः
समयाचारपालिका कुमारी वा व्रतस्था वा योगमुद्राथ
तापिवा ५· पूजाकाले स्वतः प्राप्ता सा पूज्या सहसा बुधैः
उक्तजासंगनाभावे च तद्वर्णां गणां यजेत् सद्रूपानर्क
रतीयोनातानुकुलात्सुदिनाशुचिः शंकाहीनाभक्तियुक्ता

रक्तशास्त्रोपयोगिनी ५२ सुलोलुपासशीचस्मितनामाश्रि
यवादिनी गुरुदेवनसङ्काशविमाकौलिकप्रियावि
मत्सराविशेषज्ञा देवताराधनोत्सुका मनोहरासदावा
राशक्तिरेषामसलक्षणा ५४ दुष्टाग्राकर्कशास्त्रव्याकु
त्मिनाकलहूषिता दुराचारापराधीनाभीनाक्रुद्धातरा
लसा निद्राशक्तातिदुर्मेधाहीनांगीव्याधिपीडिताडुर्गं
थाडुःखिता मूर्खावृद्धोन्मत्तारस्थभित् कृतर्काकुस्मिल
धानिलेनाकलहप्रिया विरूपोन्मार्गगाडुष्टापंगवथा
विकृताननः ५७ ईदृशीमंत्रयुक्तावाशक्तियोगविवर्ने
येत् ततोचेनादिकं सर्वं मंत्रोदकपुरःसरं ततःपूर्वादि
मन्त्रनामेत्रीदेव्यै समर्पयेत् शेषंदक्षिणवक्त्रयान्त्र
क्लिष्टादिकंतथा शेषिकामंत्रतोदेयंशेषिकायेसमक
प्याते पैः उच्छिष्टचाण्डालिनिमातंगिपदेवदेत् ६० सर्वं
वशीकीरस्वाहाचेकविंशतिवर्णकः मंत्रेणानेननिमी
ल्पेशेषिकायैसमर्पयेत् देवीमुच्छिष्टमातंगीध्यायेल्लो
कैकमाहिनी वीणावाद्यविनोदगीतनिरतांनीलांशु
कोल्लासिनी विवोष्ठीनवयावकाङ्कचरणामाकर्णके:
शाम्बुकां हृद्यांगीसितशंखकुंडलधरांमानिकाभूषोज्व
लो मनंगीप्रणतोस्मिसस्मितमुखींदेवींशुकश्यामला
ततःश्रीगुरुरूपायमातंगरशिवायची कराभ्यांपात्रस्र

हृत्पसद्वितीयं समर्पयेत् स्वसंप्रदायसंयुक्तैर्वीरस
हस्वपूजयेत् अमोत्यवदनेकृत्वापिवेत्तमदतुरया
मध्येनाहृत्यपात्रेत्तमुद्रोकृत्वापसव्यात् यथाविहिती
येनगत्क्रीयान्मंत्रमुच्चरन् इदंपवित्रममृतंपिवामि
भवभेषजे पशुपाशसमुच्छेदकारणंभैरवोदितं वि
नस्यातंत्रमारत्वातस्यानेदमनतः ९८ तन्मयत्वाद
भावानाभावस्रोतनितारसे स्वस्यातेत्र विकाशाय
वमसेनपीयते तस्मादिमांसंरांदेवीपूर्णाहंतापि
वाम्यहं मंत्रेनानेनभोदेवामूलमंत्रेणमंत्रवित्
श्रनाकुलमनाःकुर्यान्मधुपानेशनैशनैः पिबितमा
ममात्रेतमयेचूलकसंमिते सीकार्यमादौगुरूणांश्री
क्षोभ्यः शोषदोभवेत् आदायगुरुणादत्तंसद्वितीयां
सर्वंपिवेत् श्रीगुरुक्रमेपूज्यानोपरतस्रोपविए
च नकदाचित्पिवेन्मद्यंतिमंत्रेनपिवेत्तथा विनामं
त्रेपिवेन्मद्यंसंसारापोनिगद्यते स्वात्ममूलत्रिकोण
स्यैकोटिसूर्यसमप्रभं १४ कुंडल्याकृतिचिद्रूपेऊ
नेद्रव्यसमंत्रकं अनेनतत्पात्रभरितमिदंतत्परमार
ते परांहंतामयेवक्रोडीहोमस्वीकारलक्षणे गुरु
दैवतमंत्राणामेकैकंसंवितयेद्धिया यावद्दल्ला
सपर्यांतमुपदेशैः पिवेन्मधुः ॥

भोजनांते विषं मद्यं मद्यांते भोजने विषं ग्रस्ते तद्धि
मानीयाय दत्ते स्मरयामह चर्वणेन युतं मद्यमस्ते
कथितं सदा चर्वणं विना पानं केवलं विषभक्षणं
पानं तत्त्रिविधं प्रोक्तं दिव्यवीरपशुक्रमैः दिव्यं देव्या
ग्रतः पानं वीरं स्वहस्तेन कृतं स्वेच्छया पशुवत्पीतेय
शुपानमितीरितं दिव्यं भुक्तेषु देवीरं निरयाय पशो
र्लया ८८ एतन्निश्चयतो देवाः शेषं मार्गं प्रवर्तये न
त्रिमोन सत्वाक्षाय यावन्न वलेश्रमः ८९ तावन्मानेश्र
कुर्वीत पशुपानतः परं वक्ष्ये कौलिकाचारं लोकद्व
यफलप्रदं पात्रमेलापकं कर्म प्रोच्यते सम्यक्कारकं
न भ्राता न पिता मित्रं पात्रमेलापकादृते गृहीतेर
नाचारैरमंत्रस्तैरदैवतैः दुष्टकैस्समयभ्रष्टैः प्रपंच
व्रतधारिभिः स्त्रीद्विष्टैः गुरुकुशौः स्वभक्तिहीनैर्दुरात्म
भिः श्रवनभिज्ञैरण्यपानैः पशुभिस्तर्ककर्मभिः २८५
पदवाक्यप्रमाणज्ञैः श्रुतिस्मृत्यर्थवेदिभिः कुलाप
देशकुशलैः कुलमार्गप्रवर्त्तकैः स्त्रीप्रियैः स्त्रीललितै
र्धन्यैः सदैरस्तुवादिभिः कुलमार्गेति गुप्तैश्च विद्या
वद्भिः समूपकैः प्रयोगसिद्धैः देव्यादिभोग्यवद्भिश्च
कामुकैः ब्रह्मभक्तैश्च राजमान्यैर्मिलिते दैवयोगतः कु
पीनामात्रस्य मेलापं सोऽमहद्धिर्हृदयो भवेत् ९० एकपात्रे

नकुर्वीतयदिस्नानात्कुलेश्वरः मेत्राःपराङ्मुखोयो
तिविघ्नाश्चैवपदेपदे नदद्याद्भैरवायापिस्वपात्र
स्थितहेतुकं यदिदद्याद्विमोहेनदेवताशापमाप्नुया
त् आसनेभोजनेपात्रमेकत्रशयनादिके ग्रन्थिभे
दनहैस्समकलेनैवकारयेत् स्रोतोभेदेनवाकुर्या
कौलिकैःपात्रमेलने पूर्वदक्षिणयोरेकोमुद्रकश्चि
मयोलिख्या योगिभिर्योगिनीभिश्चप्रदत्ते पूर्णपात्रके
समन्त्रपात्रकामूलमन्त्रजपेपिबेत्ततः ५७ क्वचिद्यदि
छयाप्राप्तममलिपात्रेत्वभक्तितः आदायपूर्ववज्जप्रा
पिबेत्तत्वगुरुंस्मरन् ५८ गुरुशक्तिसुतानांचगुरुभ्रा
ष्ठकनिष्ठयोः स्वस्येष्टस्यापिचोच्छिष्टंत्वादेनान्यस्यक
र्हिचित् ज्येष्ठःकनीयसेयोज्येनशुनगीहयेत्ततः शाक्त
च्छिष्टंपिबन्मध्येवीरोच्छिष्टंतचवर्णे आत्मोच्छिष्टंनदा
तव्यंपरकीयेनभक्षयेत् उच्छिष्टंभक्षयेत्स्त्रीणांनाभ्यो
नोच्छिष्टमर्चयेत् स्वस्यमेलापकस्यापिस्थापयेदेक
मण्डले पात्रंततोर्चयेद्देवीतर्पणादिसमाचरेत् १०३
स्थाप्यास्योस्वपात्रेचदद्याद्देव्यासमहल्लयोः द्वयोरेकंसम
रेत्येयमितिपात्रस्यमेलने चक्रपूजाश्चवक्ष्यामिसर्वतं
त्रसुगोपितं अभीष्टसिद्धिदानातःपरंकिंचनविद्य
ते सर्वेषामेवदेवानांश्रियाप्राक्तेप्सितप्रदा ॥

वैदिकैरविकर्णैर्व्याभीष्टसिद्ध्यैगुरोर्हितं २ कृत्वातत्कौ
तुकं दैविपूर्णाः सुलब्धमनोरथाः लक्ष्मीः कोलासुरं
हत्वारोषात्तद्धिरंययौ पानमत्तान्तदाविप्रैर्ययेक्षेहसि
तानसा ब्रह्मणाविष्णुनावापिमयाविप्रेशुभिक्षुतात त
दाक्रुद्धामहालक्ष्मीर्भूमावंतर्हिताभवेत् निःश्रीकेस
कलेजातेसुरासुरैर्विदशपैते धर्मोनचलतेक्कापिन
चेतश्यांतिदेवता एवंवर्षशतेजातेब्रह्माणंशरणं
गता ब्रह्मापितत्रनिःश्रीकोदरिद्रवदशपते योगी
वेतस्वस्तुनयोविधेयेनिःश्रीकताकृतः तदाविप्रह
तेहास्यब्रह्मणावोधितेप्रियेब्राह्मंतेजोमहद्दिनि वि
स्वलक्ष्मीत्ववस्थितः मुष्कमत्परतावरोयेनहसिताश्री
शिवेनच तेनैयकुपिताजातागतातस्माद्रसातले ९
सर्वश्रियाश्रियाविद्यासाचकेचननाश्रिताः तस्माद्वि
ष्णुः शिवोहंचएयेशक्रपुरोगमाः नागाश्चपितरःसि
द्धादिकालायतराःतस्माः आराधयंस्ततोदेवीस्तवैस्त
वमहास्तवैः ततःसंमिलिताःसर्वेगताःश्रीशैलप
र्वते किंचिद्दृष्ट्वाभोःस्त्रियोदृष्ट्वाचक्रराराधनेततः वैदि
कैस्तांत्रिकैमार्गैर्नानास्तोत्रैःप्रतुष्टुवुः एवंवर्षत्रयाद्
र्ध्वंप्रत्यक्षाश्रीरजायत सुपाप्नपद्मकृपादृष्ण्यासहासवा
कामब्रवीत् किमर्थंहसितेविप्रैर्देवैश्चाकलितंकृतः

मे॰
कृ॰ते
१५३
153

उपासनापुनः कस्मादुद्देशाद्याः कृतानाधुना ततःस्मात
मयाप्रोक्ता सर्वविघ्नवघातते त्वत्तामत्स्येनजानेतिह
संतितोवकर्मणा एतद्व्यामयाहास्यकृतेहृदयस्मा
त्तिणी प्रभावस्तेनवज्ञातेः सर्वैर्विप्रैः सुरासुरैः अतः
परंप्रसीदेशेलोकयात्रांचनिर्वह इतिश्रुत्वाममवच
नरात्प्रोक्ते क्रियाकिल इयंस्वरामेभगिनीतस्य स्थाने
तपूजने १५ येकरिष्यन्ति देवस्य देवीमोदमेष्यति
यावन्मायाप्रपंचोयं वृथाभवतिमांविना २ः समस्ता
स्तनयापूजास्मत्कपूजाविनावृथा इहलोकेभोगवाञ्छा
देवतानांपरत्रचेत् अपेक्षितेनतदाकार्यमत्रजेस्यप्रपूज
ने सर्वदेवप्रियेयोगोप्यतद्विपिकण्ययाम्यण्य समयस्य
कपूजयायात्रपृथापरिकीर्तितः सहसोमपतितेकार्ये
कार्येणाघूर्णितागते देवतोत्साहदिवसेकौलिकस्या
गमेपिवा उमामातेस्वरेयोगेयोगेवाशक्तिसंगमेव
लिराजेकामदिनेचक्रपूजानिहर्षदा प्रदोषेवाभिजि
निवानिशीथेवाष्टमीयुता नवम्यांचेद्वेयोगाउमा
माहेश्वराभिधः भौमाष्टम्यांचतुर्दश्यांयोगोयंशक्ति
संगमः २९ अश्विनस्याश्विनेपक्षेत्रयोदश्यादिपंचतः
वलिराज्यमिदंप्रोक्तंयस्मिंक्रीडनायत्र नकाम
दिनेमित्पाऊः सोमवारेत्रयोदशी

:·

सर्वस्मिन् दिवसे स्नाता देवीमभ्यर्च्य कामतः कृत्वा मे
कल्पयेच्चैक पूजां दद्याद्बलिं पशोः तद्विधिं संप्रवक्ष्यामि
वातुकल्पं प्रकल्पयेत् बलिस्त्रिविधो ज्ञेयः लौकिकः
स्मार्त एव च वैदिकश्चेति तत्रादौ लौकिको बहुविधः स्मृतः
१० नरश्च महिषः कोलः छागो विः सारसस्तथा कपोतः
कुक्कुटश्चेति सामान्याः पूर्वपूर्वतः श्रेष्ठास्तत्र कलौ दे
वि महापीठे नरो बलिः कर्तव्यः साधकैर्देवि सर्वरोगी
च मेदरः धातवर्द्धः कुष्ठकूर्चोत्तरादि रत्नलोमजः मू
ल्याङ्गहीनो वापि देवैतैः स्वयमागतः वर्षपर्यन्तमन्न
पानाद्यैर्यथेच्छाचारपालितः स भवेद्बलियोग्यस्तन्नाम
श्रीरादिकाहृतः ११ महिषः पंचमासार्द्धदशाब्दस्तद्ध
नो द्रवः ग्रामजोपि महाक्रूरो नीरुक् कर्मसौत्रे कवलिकः
श्यामकान्तश्चाङ्गुष्ठशृङ्गो दीर्घपुच्छश्च मांसलः श्रमारवाह
कौभीतो बलियोग्यः परोन सत् १२ ....
वन एव प्रपालितः महाशूरो मांसलश्च शूकरो योग्य
उच्यते ३ द्वि त्रिवर्षात्समावाकर्मणिहीनश्च मांसलः प
कवर्णो देवताया वर्णो नूयोगदेरितः सोऽजः सशृंगो पू
च्छशोणो यि मानोत्तथादिभिः विगंधीकृत्य बलये योग्य
सर्वोनमस्त्वयं सर्वेषामेव वर्णो देवतानां तथैव वः
अधिकारः प्रीतिदश्चयजेष्वेषां विशिष्यते ५ मेषस्य

मे·
तं·ह·
१५४
154

गस्त्ववजन्हे गृहीतोपिऊत्रवित् रुय्योऽहीनः कृतोग्नौ
वालोह्वहीनशस्यते वधहृयोर्थचरटहेपालितोवलव
नरः मांसभागातश्चाङ्गीनेनलमः सारसोवनीलकंठ
छविः कंठकपोतः पुष्टकेशरः वर्षाहृर्षरहेपुष्टोव
ल्पर्थेयोगपउच्यते सर्वेषामथनोरोतियः प्रातःवंरूव
णकः मांसलस्वकवर्णोवानास्त्रहूऊविशिष्यते नरो
हिनेनेहतश्चोविप्रणमहिषस्तथा शूकरःसमिताह
मात्त्विकूटावथ्योविलेः कूष्मांडनारिकेलेवाश्रीफले
वेणोमवच वस्त्रसंवष्टितेकृत्वाछेदयेच्छुरिकादिभिः
पघस्मातोवलिःप्रोक्तोयमभ्यासीत्तुगामिता पूर्वपूर्वौ
त्रापिवोकोकिशिष्टादेवतोघकः यस्ययत्रापिकामलि
लेतष्यातिदेवता नियमेस्वयमेशुलः सकालोमूर्तिमा
त्मनः वैदिकेनवलिंदद्यादोदनेस्विन्नमाषवत् स
गोचनमतिकूरदेवतेवटकाश्रिते वलिंसंपूज्यविधि
वङ्गंपशुघ्नात्ततादिभिः तारेकालिपुरोत्तेयश्चविली
हृपदंवदेत ध८ देऽयेनमदश्पेततन्मत्रः षोडशाव
णकः श्रेष्ठानरशातेजस्वानतउम्यायसाधकः पं
देवीरूपंपशुंध्यात्वातोयेनतस्मिन्विनिक्षिपेत् मंत्रि
नेमूलमंत्रेणसंपुष्पात्ततवेदनम् पदासवाले
येह्रांवेरटहीतसलनदेशाया ॥

यावच्चालयेत्तत्र पशुस्तावद्बृहस्पते उत्तराभिमु
खोभूत्वा वलिं पूर्वमुखेन तथा निरीक्षः साधकः पश्चा
दिदं मंत्रमुदीरयेत् पशुस्त्वं वलिरूपेण मम भाग्या
दुपस्थितः प्रणमामि ततः सर्वरूपिणं वलिरूपिणं
चंडिकाप्रीतिदानेन दातुरापद्विनाशिने चामुण्डा
वलिरूपाय वलत्तभ्यं नमोस्तु ते यज्ञार्थे वलयः सृष्टा
स्वयमेव स्वयंभुवा अतस्त्वां घातयाम्यद्य तस्माद्यज्ञे
वधोऽवधः ऐं ह्रीं श्रीमिति मंत्रेणानेन वलिमत्स्वरूपि
णं चिंतयित्वास्य मस्तके भक्तेनास्य मलके रम
णीये चंडिकायाः स्वरलोकप्रसाधकः ह्रीं ह्रौं खड्गेति
मंत्रेणानेन खड्गं परिपूजयेत् मां हूं फडिति मंत्रजप्तेन
छेदयेद्वलिं एकेनैव प्रहारेण छिन्नो देवनतुष्टये
प्रहारे पतिते शंके क्रियते पशुना यदि वर्षस्याभ्य
न्तरे वर्षे राज्यनाशः प्रजायते ९ एवं दत्वा वलिं स
म्यक् त्रिसप्तकृत्वो विधाय च स्तुतीर्हे प्रहरेणमानराः श्री
र्यं ति मंत्रयेत् प्रसन्नाः प्रीतये देव्यामन्मनो रणक्षि
ष्ये वक्रपूजात्स्ववार्थ्यामयामे वितास्मसि प्रणा
यिकानि मे प्राणास्त्रियोमूनास्तत्कृतेः स्त्रीभयस्य
प्रकृष्णा सूनाश्रयिकालेतहानिदाः सर्वकोलव्रत
स्यावाप्रायदस्त्रयाणवर्जिताः भवः दीक्षानिरतानि

मे· कृ·तं १५५

मेषाश्चऊपूजने तस्माद्गोत्रेतसेपूज्यदेवंस्वयमेदि
तःकुलर्द्दिहिहिधाघोक्ताकुलजेनिषिद्धाविनि ९५
त्रयोदशार्णस्वाहान्तोमन्त्रोत्तरसहस्रकं जपेत्रिशित
तःपश्चेपञ्चकेविघ्नंतथाष्टमे विघ्नेदृष्टेनकर्त्तव्यंका
र्यंवाशान्तिपूर्वकं शान्तिर्गणेश्वरोहोमाग्रहाणांभै
रवस्यच ततोवह्निंवलिंदद्यादिदंमंत्रमुदीरयेत् ओं
नमस्त्रिरुद्राधिसुमुकतेत्रपालक प्रेह्यहिभगाव
पूजारक्तपुष्पमवलिंतथा भक्तपुष्पमेवक्रविघ्नकरा
न्नभयपुष्पमकं हुंफट्स्वाहाहासमेव तत्वर्णामंत्रःपु
कीर्तितः दिनस्पक्रमसंनिवेशप्रसायंचक्रंप्रपूजयेत्॥
श्रवीचकक्रस्यविद्याधारान्नमध्येस्थाप्यघटं मधपूर्मे
नत्रदेवीमावाह्यार्चनमथाचरेत् नानाविधानिमांसा
निमनेकामन्त्यजानयः चतुर्विधानिभक्त्यानिउप
देशापदेशकाः पतैःसम्यक्पूजयित्वासोमोगोसावर
णांमध्ये शाक्तयश्चतथावीराःपूज्याःपुष्पाक्षतादिभिः
पूसारक्ताद्युतरतत्रिकोणेभूरेखान्तरे उच्छिष्टभैरवंतत्र
गंधपुष्पादिभिर्यजेत् उच्छिष्टेदोषोभवतिचक्रपूजामहोत्स
वे तत्रदोषपरिहारार्थंभैरवंपूजयाम्यहं नारत्रयेत्तथोच्छि
ष्टंभैरववहिर्दद्येत्तथा वलिंरक्तपुष्पगंहुंफट्स्वाहाह्याविं
पादन्तरः अनेनवलिदानेनतुष्टजोनेतेस्वप्रकल्पयेत्

शृङ्गारं समागमश्रणमेतत्तत्र संस्थितान् गुरुपात्रं
समादाय मद्यामृतपुतेकरो परिषिंचेत्सामयिकानि
ति शांतिस्तवं पठन् जपेन्निदं श्रीहरपादपंकजं प्रस
न्नवामामृतमात्तदायकं अनंतसिद्धांतमतिप्रबोधं
नमामि साष्टाष्टकयोगिनीगणं योगिनीचक्रमध्य
स्थमात्ममण्डलवेष्टितं नमामि शिरसा नाथं भैरवं
भैरवीप्रियं ८ अनादिघोरसंसारध्वांतविध्वंसकारिणे
नमः श्रीनाथवैयाघ्रकुलोद्भयविधायिने ९ आपदोऽ
रितरोगाः समयाचारलंघनात् ये सर्वे तद्व्यपोहंतु दि
व्यचक्रस्य मेलनात् आयुरारोग्यमैश्वर्यं कीर्तिलाभः सु
भंजयः कांतिर्मनोरथश्चास्तु पान्तु सर्वाश्च देवताः सं
जकानां प्रतिपालकानां यतीन्द्रयोगीन्द्रतणाय माता
विश्वस्य राष्ट्रस्य पुरस्य राज्ञः करोतु शांतिं भगवान् कु
लेशः नंदंतु साधककुलादपि दर्शये स्थापयनाव्य
वतकृतमहात्मवाये नंदंतु सर्वकुलकौलरताः प
राधेवस्मेविशेषपदभेदकसांभवाय नंदंतु सिद्ध
गुरवस्तदनुक्रमोपास्यानुज्ञाः समयिनो वटुकाद्य
माद्यः षट्योगिनीप्रवरवीरकुलेः प्रसन्ना नंदंतु भू
मिपतिगो द्विजसाधुलोकाः नंदंतु नीतिनिपुणा
निरवद्यनिष्ठा निर्मत्सरा निरुपमा निरूपस्वाश्च निमे

मे· निरंजनरताश्रुरवो निरंजनाः शांताः प्रणतमनसोः
रु·तं हृतशोककशंकाः नैदंतयोगनिरताः कुलयागयुक्ता
१५८ आचार्यसामयिकसाधकपुत्रकाश्च गावो द्विजाश्च
लयोपतयः कुमार्यो यमे भवेन्न निरताश्रुरुचक्रयुक्ताः
156 नैदंतसाधककुलान्परिमायनिष्ठाः सन्तापतेन्नसम
यावकरयामिनीनो साक्षो भवी स्कुरन्तकापिसमाप्यव
स्थायस्पागुरोश्चरणपंकजमेवलभ्यं यास्वरूक्रमेभू
मिकावसतयोनाडीषुयासंस्थिता याः कायद्रुमरोमकू
पनिलयायाः संस्थितास्साथषु उच्छासोमितरूत्रंग
निलयानिश्वासमवासस्रयास्ना देव्योरिपुपन्नभवणव
राम्रण्यंतकौलार्चिताः ९· याद्विव्याः कुलसंभवाःदि
निगतायादेनालोयमायानिमेश्रथिनश्रभाशिविगता
यामातरः स्वाश्रयाः यावोमामन्तमण्डलामन्तमयायाः
सर्वगाः सर्वदासर्वाः कुमार्गपालनपराश्णोतिश्रयच्छे
नमे ३२ ब्रह्माण्डकेवा विगमननतलेभूतलेनिष्कले
वापातालेवानलेवासलिलपवनयोर्यत्रकुत्रस्थिता
वा ते त्रपीठोपपीठादिषुचपटा धूपदीपादिमांसैः
श्रीता देव्यः सदानः कृतबलिविधिनापांतवीरेंद्रवे
याः ९९ त्रलाश्रीशेषाउर्गाणगुरुवटकगणभैरवालैर
पालाः वेतालादित्यरुद्राग्रहवसमुनयः सिद्धयोगुरुपाः

कोयाः भूतागंधर्वविद्याधरऋषिपितरःकिन्नराप
यक्षनागायोगीशास्सुरगणाकिंपुरुषयक्षनिशाचराश्चक
णपालसर्वे ईदृश्याखिलदेवतागजमुखोःक्षेत्रापि
पोभैरवायोगिन्योवटुकाश्चपितरोभूतापिशाचायहाः
श्चैवभूचरदिक्कराश्चखेचरावेतालकाश्चेटकास्तथा
सःकुलपुत्रकस्यपिबतःपानेमदीयंवरं ५४ सत्यंचे
हरुद्रदत्तदेवपितरोदेवतागमायोगिनीप्रीतिश्चेत्पर
देवतापरिभवेहेतुःप्रमाणंहिचेत् शाक्तेयपरिद
र्शनंभवतिचेदाज्ञाप्यमोचास्तिचेत्तत्संकापिबकौलि
कायद्दिवेतस्मान्मेजयःसर्वदा ५५ दृश्यंतुसाधकाः
सर्वेसमुद्रासगणाधिपाः योगिन्यःक्षेत्रपालाश्चम
मदेहेव्यवस्थिताः शिवायवनिपर्यंतंब्रह्मादिस्तंब
संयुते कालान्तादिशिवांतंवजगद्यज्ञेनदृष्यतो प
ठिहेतंवेनापात्रेसमुद्रास्यगुरुस्ततः योगिन्यःक्षेत्र
पालाश्चममदेहेव्यवस्थिताः शिवायवनिपर्यंतंब्र
ह्मादिस्तंबसंयुते दृष्याक्रिष्यायकुमस्थयोगिनीभ्यः
पृथक्पृथक् ५६ पात्रेतत्त्वेववीरेभ्यश्चेतरेभ्यःस्वयं
पिबेत् स्त्रीणामन्यतमेस्थानेपुंसामन्यतमंपृथक्
ष्पथवामिथुनेकृत्वाक्रमात्समुपवेशयेत् पंक्त्याक्रा
रेणवासम्यक्चक्राकारेणवापुनः ५·· शिवशक्ति

187

पियासर्वान्नचक्रमध्येसमर्पयेत् नत्राचेकेषुवीरेषु
कार्याकार्यंनविद्यते नत्रयद्यत्कृतेकर्मशुभंवायदि
वाशुभं तत्सर्वंदेवप्रीत्येजायते नात्रसंशयः नत्स्रोज
लफलंतत्रासमापिरभिधीयते विक्रियापूजनेप्रा
क्तेष्वेहितेभैरवोवलिः मुक्तिस्याशक्तिसंयोगास्तो
त्रेतकालभाषणे न्यासोवयवेसंस्पर्शोभोजनेहवन
क्रिया ध्यानेतत्वीक्षणेप्रोक्षेशयनेवदनेभवेत् नदुः
स्नासत्कृतानोवद्याचेष्टासावसक्रिया कार्याकार्यवि
चारंतद्यःकरोतिसपातकी पतनचक्रगदावीराविस्ते
याः पारयोगिनः धेनाम्नवेतिमत्तुजीः माह्लाद्वैरवपूप
तो मेमोदकोपशमनेपतनोद्भूततिने वेणवीणादि
वाद्यंचककविताखनादिके गेटनेभाषणेपानःसमु
स्यानेविस्त्रंभने गमनेविविधयादेवियोगइम्यभिधी
यते विकृतेमनसाहितायदेहोल्लासःप्रवर्तते नदाव
देवताभावेभजंतेयोगिपुंगवाः कौलिकाभैरवावि
शानयोवानिंदनिसृष्टधीः नत्राशयंसंदेहायो
गिरयोनात्रसंशयः यद्यद्भक्तिमद्रावेशाद्धतेकौ
लिकोजनः ॥ नतद्वत्पसंदिग्धंशुभंवायदिवा
शुभं तोरानमोभगावतिमयमांसविहारिणि व
तिप्रियेचक्रदेविवदकौलिकवल्लभम् ॥

सेपमनोगतोमयेत्सकामयेपलान्वितं प्रदद्यात्कौ
लिकेभ्यस्तत्त्वंमंत्राप्रवर्त्ततेततःकश्चिदकौलेश्व
रेसास्फुरतिभारती ननिदेवहृसंकृष्येचक्रेमद्य
मदाकुलान् एतच्चक्रगदोवार्त्तावहिर्नैवप्रकाश
येत् १५ नेभ्योझेहंनकुर्वीतनाहिनेवसमाचरेत्
उत्पातंसंरत्नयेनात्वेगोपयेच्चप्रयत्नतः १६ चक्रेमदा
कुलानद्दष्ट्वाचिन्तयेद्देवताप्रिया मोदतेवंदतेभक्त्या
मगाछेयोगिनीपदं प्रवृत्तेभैरवीचक्रेसर्वेवर्णाद्वि
जातयः निवृत्तेभैरवीचक्रेसर्वेवर्णाःपृथक्पृथक्
स्त्रियोथपुरुषाःषंढश्चाण्डालोवाद्विजोत्तमः चक्रम
ध्येनभेदोस्तिसर्वेदेवसमाःस्मृताः चक्रमध्यग
ताःसर्वेपुरुषाःशिवरूपिणः स्त्रियःसर्वाश्चपार्व
त्यःतस्माद्भेदंनकारयेत् २० मध्यक्रमेसहस्रेश्चमा
सभारशतैरपि नतस्यतिमहामायाभगलिंगोत्थते
विना कामुकोनस्त्रियंगच्छेदनीच्छंतीमदीक्षितां स
यःसंस्कारंसंस्कारंसंपुटंविहितंवाहूनेस्त्रियंसह
चक्रपूजांतेराज्यभ्रष्टोल्पोभवेत् पंचाशाद्भिश्चत्रा
मिनिरोगोदशाभिर्भवेत् यस्यचक्रस्यपूजायांवित्तस्व
लक्षितंवागताना श्चवश्यंमावंभोमोसोवर्षमध्येभविष्य
ति यत्रैपिनप्रियाप्राप्येपंचयापूजनेचरेत् सप्तभिः

मे.
रुतं
१५८

158

स्याद्धनप्राप्तिस्स्वकंपूजाविधिस्त्वयं भगिनीवासुतो
भार्य्यायोदयाकुलयोगिने मध्यमत्तायचक्रेवावक्र
वाद्गुण्यभाक्रमत उत्तमानिमपूजास्यान्मध्यमेपूर्व
पूजने मासपूजाधमाप्रोक्तामासाद्दर्शेपक्षभवेत्
मासेथवात्रिमासेवाषण्मासेवत्सरेपिवा श्रीगुरुपू
जयेद्भक्त्याव्यामोनत्सीसवाह्लिकात् तदभावेतत्कु
लीनेतच्छिष्येवाथयोगिने संतोषयेत्कुलद्रव्यैःवक्र
पूजापुरःसरं रोगेण्पायत्नदोषेषुदुःसंगेर्दुर्निमित्तके
पूजयेद्योगिनीवृंदंदेवीनहोमशांतये वैतथनव
रात्रस्यविधिंसर्वेष्टदायकं आश्विनस्यसितेपक्षेप्रति
पद्येकवार्षिकी ११ द्विवर्षांचद्वितीयायामेवमथप्र
वर्धयेत् नवम्यांनववर्षांचसद्रूपांगादवर्जिताशु
द्धावालाचललितामालिनीचवसुंधरा सरस्वतीर
मागौरीदुर्गाचनवकीर्तिता प्रातर्निमंत्रितांभक्त्या
देवतावैसमाह्वयच अभ्यंगस्नानशुद्धांतांपूजासद
नमानयेत् देवतांसंनियोवालामुपवेश्यसमर्चये
त् गंधपुष्पाक्षतैर्धूपदीपैःस्रग्जलदीपकैः २५ भक्तभो
ज्यान्नपानाद्यैःसौराज्यमधुमांसकैः करलीनारिकेला
दिफलैस्तांबूलैस्तोषयेत् सशक्तिकः स्वयंदेवियावनी
लामसंपुटे यथाशक्तिजपेदेकोत्तरसहस्रकंमनुं

वालामलेकृत्वा पश्चाद्वितयेत्स्वभूदेवतां ततस्तां देव
तां तु ध्यानमंत्रकृत्यविसर्जयेत् विनारायेनमैतेस्म
देवतापदपञ्चभिः नामभिः सचन्दनैर्ध्यैतैः पूजयेत्ताः
पृथक्पृथक् वटुकेपंचवर्षं चनववर्षं गणेश्वरं
क्रमादेनेतथादौ वगाधायैः परिपूजयेत् ४ नववा
र्षकृत्वा पूजां ततो दक्षिणां समर्पयेत् तांबूलं दत्तागाद
माकुमारीं तां विसर्जयेत् एवं नवकुमारीणां पूज
नेप्रतिवत्सरं यः करोति सर्वीवाच्छतोरेवाभवे
त्सव अथवायौवनारूढाः प्रमदानवसंख्याः स
तोस्तां पूजयेद्भक्त्या नवमातृषु मंत्रवित् हृल्लेखामग
नोरकांमहोच्छुष्मांकरालिकां इच्छां तां क्रियां तुगौ
वटुकेचगणेश्वरौ पूर्ववत्सूज्यमयाद्यैः पश्चार्थैःप
रितोषयेत् सर्वैश्वर्यसमस्त्वात्मासभवेदावयोः षि
यः भृगुवारेसुनारैदेकानामा रूपयौवना सर्वल
क्षणसंपन्नामनुकूलामनोहरा ४८ कुलाकुलांगने
वापिनिमंत्र्याहूपुष्पिणीं अभ्यंगस्नानशुद्धांगीमास
नेचोपवेशयेत् ४७ गंधपुष्पफलाकारैरलंकृत्य
भियानततः आत्मानं गंधपुष्पाद्यैरलंकृत्यावसाय
कः आवाह्य देवतां तस्यां पूजेत्यासक्रमेणच कृत्वा
क्रमादेवं नधूपदीपांश्चकुलदीपकान् प्रदर्श्य देवता

मे॰ रु॰ तं॰ १५५

159

पुष्पापदार्थैः षड्रसान्वितैः मोमादिभक्तभोज्यैर्यैस्तो
षयेदतिभक्तितः श्रीपद्मनाम्नासमसहितोनोपशप्स
जपेन्मन्तु योवनाम्नासमसहितः स्वयंतत्पाननतत्परः॥५॥
निर्विकारेणचित्तेनह्पेशोरसमसहस्तके जपादिकं
समर्थ्याणतयासहनिशानयेत् कृत्वात्रिभृगुवारेषु
व्रतस्वामिनिरुप्यते दारिद्र्यस्यविनाशस्यात्सविभि
भृगुवासरैः ५२ संततिस्त्राननातनस्यसंपत्तिर्भृगुम
मभिः नवभिर्भृगुवारैश्च देवसायुज्यमाप्नुयात् व
तेथसर्वकामानोसाधने मिथुनार्चने संक्रान्तोवि
धुवसावाषुत्रेवानत्समावदेत् गौरीशिवौरमावि
लवाणीमरस्मिजासमेतौ सवीडौ रोहिणीवृषौप्रभार
वी भद्रकालीवीरभद्रौभैरवीभैरवावपि मिथुना
निनवाभ्यर्च्यपूर्वोक्तैनवत्मिना वितारादिनमोन्ते
ननतन्नाम्नाविधानवित् गन्धपुष्पादिभिःपूज्यम
घावैपरितोषयेत् प्रोक्तैतन्नामसंयुक्तानिकुर्वीत
मिथुनानिच पवंकृतेतन मंदेहस्तस्यशास्त्रेनवदेवताः
वर्षवर्षेतयः कुर्यात्रयमङः स्वमवाप्नुयात् पुत्रार्थंप
ववांरेतपनार्थं प्रतिमासके ६॰ अनयेविष्णुवैवैव
कारागृहविमुक्तये नपुंसकस्यपुत्रस्त्रार्थंमहवां
समाचरेत् अथकालिकमार्गाणांपापनाशायवर्द्धते

पापनाशेसर्वात्यमिस्त्रहेषेवत्तप्रजने ९२ माघशु
क्लप्रतिपदिदिनेचाहारवर्जितः स्नात्वाशुक्लांवरध
रःसायंसंध्यामुपास्यच ९३ सूर्यार्चनेनमार्गेणसर्व
द्रव्यसमन्वितः चण्डालमनपश्यंस्तेजपेन्मंत्रमनघी
एवंप्रतिदिनेशुक्लचतुर्दश्यंतमर्चयेत् पौर्णिमास्यां
यथाशक्तिप्रजयेत्कुलिकौलिकान् यौवनोल्लाससहि
तस्त्विष्टांदेवतांस्मरेत् एवंशुक्लेर्चनेकृतेवागविपा
पैःप्रमुच्यते शुक्लपक्षार्चनेयत्नतःकृष्णेसितेतरेयः
कर्मविधानेनसर्वान्कामान्समश्नुते अथवैशाखमा
सस्यशुक्लप्रतिपदीश्वरि ब्राह्ममुहूर्तेवोत्थायस्नात्वा
संध्यामुपास्यच मनोन्नेरहसिस्थानेपूर्वाशाभिमुखः
स्थितः आत्मानंपुष्पगंधाद्यैरलंकृत्यचवर्त्तयेत् सं
ध्यासमुद्भूतेसूर्यमंडलेविष्टदेवतां ध्यात्वासावरणां
सर्वैरुपचारैःप्रपूजयेत् ९० चक्रपूजांततःकृत्वाकु
लदीपंप्रदर्शयेत् शिवायगुरुरूपायमत्स्यमांसा
दिमस्तकं देवैर्निवेद्यतच्छेषंपिवेच्छक्त्यापुनःस्वयं
यौवनोल्लाससहितोनिर्विकल्पेनचेतसा ध्यायेन्म
त्माण्डलेदेवीमष्टोत्तरसहस्रकं जप्त्वासमर्पितांपूजांदे
वतांस्वस्मिन्समुद्धरेत् एवंशुक्लप्रतिपदंसमारभ्यदि
नेदिने कृष्णांतपार्वणेकृते सवत्सरंईशपवयिसिद्धिःप्र

मे॰
कृ॰तं॰
१९॰

160

मावास्यादिने पूज्या स्त्रायाया विषमकौलिकाः युग्मीभू
नाल्लअयत्सकृते पापं व्यपोहति एवमध्याह्नवेलाया
मर्चयित्वा प्रतापवान् सायाह्नेतु समभ्यर्च्य कौलिकीर्नियी
निहिगेवरे संध्ययोर्वर्चयेयत्नतस्य श्रीसर्वतोमुखी
पूजयेयस्त्रिसंध्यासयोगिमलस्यवश्यगाः श्रीकंठ
दीनिपंचाशन्मिथुनानि समर्चयेत् पूर्वोक्तेन विधा
नेनयनलोभविवर्जितः १८ श्रीकान्तोह्यासमुक्ताति
मिथुनान्यत्रकारयत् सेतष्ठायप्रयच्छेतिसाधकाये
क्षितेफले केशवादिगणेशादिकामपीठादिकानि
च श्रीकंठादिवदभ्यर्च्यवन्तल्लोकेमहीयते ८ स्वभूमि
दिजलगिरिव्योमसर्वचराल्पयाः सहस्रकोट्ययो
गीणपसावंतोभेस्वाग्रपि निपुत्कासर्वपतेकुलसं
रत्नाण्ययव दिवसेषु विशेषेषु सर्वेषु दिनमानसाः
साधकानेववीलेनेलसेपूजानुलिप्सया ग्रपूजितालस
विन्रंतिप्रसीदंतिहिपूजिताः गुरुभक्तान्सदावानु
मथमानमेतिहि· भक्तिहीनानदुराचाराचारणयेनित्र
काशकान् प्रप्यवतेकुलाचारमार्गेशास्त्रार्थेनिर्णये
कौलिकानांकुलेजातानाजन्मप्रायदिनदीक्षितः कनिष्ठदीह
नक्षत्रस्मात्सकुर्यात्कुलपूजने पूजांतेशेषमादायज्येष्ठेनवा
निवेदयेत् तस्याच्छिष्टेनाट्कौयाकनिष्टइतिनिर्णयः

पूजामध्ये गुरौ ज्येष्ठे पूज्ये वापि समागते नत्वाज्ञया
स्थितिं शेषमावेदनं तदनुज्ञया निशार्चने दिवाकुर्या
द्दौर्शने तिन्तिकार्चने ८८ काम्यार्चने प्रोक्तकालेवह
वीयत्र सेरतः नत्वा स्वस्वगुरुक्तेन स्वस्वमार्गेण त
र्पयेत् विनासने विनास्नाने गंधपुष्पाक्षतान्विना वि
नामंध विनामांसं कुलपूजां न कारयेत् ८९ न कुर्या
द्बलयं भुक्त्वा विना मंत्रेण पूजनं शक्त्या विना न तथा
पानमेकहस्तेन नार्चयेत् श्रीचक्रमेकोनकुर्याद्दे
कपोत्र्चनार्चयेत् न पिबेदेकहस्तेन चक्रे निष्ठीव
नेन च प्रसाम्यप्रविशेच्चक्रे विनिर्गच्छेत्स्वमण्यव श्री
चक्रे नाशनेनतिष्ठेत्र च वीरासने क्वचित् श्रीचक्रदश
नेन्द्रणो नेत्रयोः पापनाशने तत्रास्ति वेद्दृणीहंहे
कौलिकस्यापि कुण्डमके ९४ ग्रनाचारान्सदाचारान्
चक्रस्थानशक्तिकौलिकान् शिवगौरीप्रियास्सर्वान्भा
वयेत्रावमानयेत् ९५ कुलाचार्यरहस्यामाभक्त्या
पापविशुद्धये याचयेदस्मतेचात्रेनदभावजेलापि
वेत् कुलाचार्येणहुक्तादत्ते पात्रेत्वभक्तितः नमस्कृ
त्यप्रस्त्रीयानरकेव्रजेत् ३ स्त्रीषी केच्चकीनग्रात्स
कंकेशाम्भुक्तवान् प्रस्तानो नातिभक्तस्य विवादी
वपराध्वेः नेदयस्य कुलेजानतयस्य संस्कारमाद्विजः

मे॰
रु॰ते
१९॰

वेदाध्यायीकुलद्रव्यमेवनानिर्यनीभवेत् योगाम
तस्यनिष्ठीवाम्नयभाण्डपरिभ्रमात् इड्डनालेनपाना
द्देवताशापमाप्नुयात् ५.. पकासनेनिष्ठिवेजंधुजा
नाम्रैकभाजनेन पकपात्रपिवेत्तायेनयातिनरकंसदा
येसेवंतेकुलद्रव्यमेकयामेष्यितेगृहे नत्कुलसेवन
मेत्रस्वजेपेहकुलदेशिके विनानुज्ञांसपापात्मारौर
वंनरकेव्रजेत् उच्छिष्टेनस्पृशेचक्रंकुलद्रव्यंतणाउ
कं वहि:प्रताल्पचकरौकुलद्रव्याणिदापयेत् मध्य
भाण्डमप्युहस्तनपात्रेपरिपूरयेत् भोगपात्रेसुराकंभ
निःक्षिपेत्रकदाचन: चक्रमध्येश्चविधियाकरास्थले
लेनादिके ५ य:करोतिहि मूढात्मासभवेदापदंपदं
निष्ठीवनंमलंमूत्रमथोवायुविसर्जने स्त्रीचक्रमध्ये
यकुर्यात्सभवेद्योगिनीपशु: चक्रमध्येघटेभिन्नेपा
त्रेवा:स्खलितेतथा दीपनाशेदाप्रपीडालेख्यांयेव
रूपूजंने परिहासंप्रलापंचविडंववरूभाषणे श्री
दासिसमेभयक्रोधंचक्रमध्येविवर्जयेत् पात्रहस्तेलग्न
क्रमध्येनभ्रमेत्मूर्णपात्रके विरंनस्थापयेद्धस्तेलेना
लेयमात्रपाणिक: पादाभ्यांनस्पृशेत्पात्रंनवसिंघा
कदाचन ९ नैकहस्तेनदातव्यंनविडपानयेद्वय:
पात्रेनचालयेत्पात्रानात्रमुद्रावर्जितंपिवेत् ९

सशल्केन पिवेन्मद्यं न कुर्यात्पात्रसंकरं पात्रस्पर्शं शल्कस्य
मध्ये पूर्णेर्घ्यशेत्तरीयके नाम्नोन्नतोड्येत्पात्रं नोड्य
देयः साधारं नोद्धरेत्पात्रमनाधारेण निःक्षिपेत् रिक्तं
पात्रं न कुर्वीत न पात्रं लंघयेत्तथा प्रत्यालयगोपयेत्पा
त्रं नमत्तो विप्रविक्षिपेत् पठन्धर्मशास्त्रस्य सकुल
स्त्री निषेवने श्रौतकर्मस्याचरणं श्रोत्रियाणां च संग
ति कामार्थायुर्यशोलाभज्ञानसौख्यादिनाशकं
स्त्री वक्ष्यं कुलद्रव्यं दद्याद्यो वाऽकुलेजने रिपुनापि
न कर्तव्यो वाग्वादश्च कमध्यतः पितृमातृसमं पश्ये
न्नेनोत्कपरुषं सहेत् श्रीगुरुं कुलशास्त्राणि पूज्य
स्थानानि यानि च भक्त्या श्रीपूर्वकं विद्याप्राणमप
रिकीर्तयेत् पारंपर्यागमाम्नायमन्त्राचारादिकं त।
था सर्वं गुरुकुलाल्लब्धं सफलं स्यात्तदन्यथा श्रीशा
स्त्र पुस्तकं योनिस्थं पश्चगेहे न निःक्षिपेत् स्वदारनिषेव
नं कुलशास्त्राणि नो विकः २- पशुशास्त्राणि सर्वाणि
वर्जयेत्परदारवत् संस्कारार्थं छित्रभिनाम्स्ववर्णा
श्रे वैदिकान् मंत्रान्पाठत्संप्रदायात्तैः स्याद्देवत्वव
हिस्थानिः धर्मशास्त्रविरुद्धोऽयमाचारस्तु कौलिकः
वं कुनाकरयेदेतां देवात्मामाः प्रपूजयेत् गमनेव
अकुर्वीत कृतान्निरयमाप्नुयात् मातरं गुरुपत्नी

मे.
तं.
१६२
162

वभगिनीभगिनीसुतां भ्रातृजायांवीरभार्यांकुमारी
व्रतधारिणीं वेश्यांगोपींविकृतांगींवृद्धांपीनांसमा
हितां स्नुषांसकलकामगतांहृष्टांनैवमनोहरां मनोह
रांयौवनस्थांसुवेषांचारुहासिनीं रक्तांतनयनांघूर्णा
मांपूजयेत्कौलिकोत्तमो २९ श्रीकुलस्याचनसेवेतव
लेनकुलयोगिनी चक्रमध्येस्थयेत्तथावाथवतः प्रा
र्थिनीयमेत् ३० ग्राममांसेस्वराकुंभमत्तेभसिद्धदर्श
णे सहकारमशोकेचवटौदुलधाः कुरिकाः एकवृक्षे
श्मशानेचसमूहेयोषितामपिः नाभीवरक्तवसनोद्ध
ष्टावेदेतभक्तितः गुरुशक्तिसशिवतज्जप्रहकनिष्कु
लदेशिकान् कुलदर्शनशास्त्राणिकुलद्रव्याणिकौ
लिकान् भैरवान्स्वकास्थापिवाथवकान्दर्शकान्लग्यार१-
शिष्यकान्वाथकामेषियोगिनीसिद्धरूपान् कमकु
मारिकान्नग्नोउन्मत्तनपियाषितः ३१ ननिदेत्नजुगुप्से
नवहसेद्वावमानयेत् नाप्रियंनानृतंब्रूयात्कस्यापि
कुलयोषितः कुरूपपतितकुष्ठेतिनवदेत्कुलयोषितं
पतितेयेउभक्तानांवीराणांवकृतान्कृते नपश्येप्र
तितांनग्नांस्तनौप्रकटलिंगी नदिवासेवयेन्नारीत
योनिंननिरीक्षयेत् स्त्रियंजातापराधांवापुष्पेणापिन
ताडयेत् दोषानपिरयेत्स्त्रीणांगुणानेवप्रकाशयेत्

तिष्ठंति कुलयोगिन्यः कुलवृक्षेषु सर्वदा तस्मात्तेषु न
भोक्तव्यमर्कपत्रे विशेषतः न स्वपेत्कुलवृक्षतलादौ न
चोपद्रवमाचरेत् दृष्ट्वा भक्त्या नमस्कुर्याच्छेदयेन्न च
वेन श्लेष्मांतककरंजातनिंबाश्वत्थकदंबकाः बि
ल्वो वटोदुम्बरौ चिंचा चेति दश स्मृता प्रायश्चित्ते ग्र
णेः पाते संध्या से व्रतधारिणे तीर्थयात्रादिगमने काले
पंच विवर्जयेत् एकान्तरप्रदानारे यो गुरुं नाभिमन्यते
स स्वयोनिशतं गत्वा चांडालत्वमवाप्नुयात् ४० एकस्य हृ
नेनाले मवकेनाविष्णुभोगाति अतः कौलं वह्निः शैवं
मेन मध्ये तु वैष्णवं ४१ कौलेन गोपयेद्देवि नारिकेल
फलाम्बुवत् गुरुं प्रकाशयेद्धीमान् मंत्रं यत्नेन गोप
येत् ४२ अप्रकाशप्रकाशाभ्यां लीयते संपदा ध्रुवं स
दाचारपरिभ्रष्टः कुलाचारं समाश्रयेत् कुलाचारप
रिभ्रष्टो रौरवं नरकं व्रजेत् वामाचारं न कथयेत् कु
लीनाय समंत्रकः आचारात्पतितं शिष्यं पातकी स्याद्गुर्भ
वेत् दुष्टः कश्चित्कौलिकस्य महोपद्रवमाश्रितः ४५
नस्तुः स्वापहाराय कुर्याद्दृष्टाष्टपूजने एकस्मिन्दि
वसे वाष्टदिने वा षोडशाहके देवताहे वा वतः षष्ठीदि
नकामसुकृत्वा ततः कारयेद्धाम स्वयं कुर्याद्धितशान्तं विव
लिनः ४६ तत्रोपाध्यविशुद्धात्मा कृत्याशास्त्रमरोदितान्

मे रु तं ।९३

प्रसन्ने जीवलोके तु गुरुर्दितान्मामहामना ४८ ब्राह्मीमा
हेश्वरी चैव कौमारी वैष्णवी तथा वाराही च तथैन्द्री चामु
ण्डा महती रमा ४९ असितांगो रुरुश्चंडः क्रोधोन्मत्तकपा
लिनः भीषणः संहारश्च महारूपेते ह्यौ भैरवा मता ५० आ
वामस्मिथुने ष्टतास्ते चैभैः पूर्ववद्यजेत् श्रीक्रौलोता
मे पर्यंते कार्यं क्षिप्रमसेशंय कृते वै देवनो घायपुर
स्थयोहि शिष्यते कुलागत स्वयंमार्गो गुरूणां संप्रदर्शि
तः सम्यगाचरितं श्रेत्स्याद्भक्तियुक्तेन्नाः प्रसाधने विप्राणि
गुणयुक्तोपि न भक्तः श्रेत्र शस्यते ५१ म्लेच्छोपि गुणही
नोपि भक्तिमान् शिष्य उच्यते गुरुभक्तिविहीनस्य तपो
विद्याव्रतं कुलं व्यर्थं सर्वं शवस्येवनानालंकारभूषणं
गुरौ मनुष्यबुद्धिश्च मंत्रे चाक्षरसंमती ५५ प्रतिमासु शि
लाबुद्धिं कुर्वाणो नरकं व्रजेत् गुरोर्हितं हि कर्तव्यं वा
ङ्मनःकायककर्मभिः ५६ अहिताचरणात् क्षिप्रं विष्ठा
यां जायते कृमिः गुरुत्यागाद्भवेन्मृत्युर्मंत्रत्यागाद्दरि
द्रता ५७ गुरुमंत्रपरित्यागी रौरवं नरकं व्रजेत् गु
रोः पक्षं वाक्यमाशिषं चिंतयेद्धृदि नेनमंतादि
नोवापि प्रसारेमितिसंस्मरेत् भोगाभोज्यानि वस्तू
नि रवे सर्वमुपयेत नैक्ष्यमितिसंचिंत्य ग्राह्यात ष्णा
नेयामृदा ऋणादानं तथादाने वस्त्रेनोक्रयविक्रये ८०

नकुर्याद्गुरुभिः सार्द्धं नोद्वहेत्तत्कुलोद्भवं स्वशाखो
तं रहस्यार्थं न वदेद्यस्य कस्यचित् यस्मिन्देवो गुरो
रस्ति स्पृहा गणोनुभवेन्नतत् अवश्यप्यदि वांछा स्याद
त्तं भूयान्न दात्तया अन्यले हि गुरोर्द्रव्यमदत्तं स्वीकरो
तियः निरङ्कुशो योनिमापन्नः क्रव्यादैः स न भुज्यते ९३
ग्रासाभ्येणार्थहरणे गुरोरप्रियवर्तिने गुरुद्रोहमिदं
प्राहुर्यः कुर्यात्स तु पातकी ९४ गुरुमित्रस्य दास
दास्यादीन्नावमानयेत् न निंदेदस्य समयान्वेदशा
स्त्रागमादिकान् पादुकासनेव संवाहनं वामगादि
कं दृष्ट्वा गुरुं नमस्कुर्यान्नात्मभोगाय कामयेत् सर
सपद्मरोद्भूयान्न कार्यमविशेकया निग्रहेनुग्रहे
वापि गुरुः सर्वस्य कारणं निर्गतेयद्गुरोर्वक्रात्सर्वं
शास्त्रं तदुच्यते गुरुकार्यं स्वयं शक्तो नापरं प्रेषयेत्क
चित् बहुकष्टपरैः क्लेशैः सहितोप्यतिभक्तिमान्
तिष्ठन्नाग्रतस्त्वयं जडः भुंजनाशंके स्वपूजयेत् गुर्वीनामे
वक्तृवीतन्कृते नानृतरात्मना अभिमानी न कर्तव्यो या
तिविद्यायनादिभिः ९० तस्मात्पं समवाप्नोति गुर्वंश्रे
न न मा षणात् गोब्राह्मणादयं कृत्वा न तमाप्यमवा
सुयात् ९१ गुरोः सिंहासने देयं ज्येष्ठानां सुतमासनं ९
विद्यासनं कनिष्ठानामितरेषां समासनं ९२ जातिवि

मे॰
रुतं
१९४

164

याधनाच्छ्रोदवाद्द्रेरेदृष्ट्वा गुरुं मुदा दण्डप्रणामं कु
वैकेविः प्रदक्षिणमावर्तेत ७१ गुरेतद्रूपयोगेन वे
देतत्रस्वयं गुरुं ततो वदेत गुरुं सोपि ततः शिष्यश्च
वादयेत् गुरोः प्रणामत्रितयं ज्येष्ठानामेकमेव च
पूज्यानामंजलिस्तद्वदेवभावामवेदने ७५ देवानग्र
रुकुलाचार्यान्स्नानध्वंसोलपाधनात् विद्याधिकानस
कमस्थानश्रोविद्यास्प्रणमेत्सदा स्त्रीद्विष्टं गुरुशमवणा
विणउपतिते शठे विकर्मिणे कृतघ्ने वनाश्रमस्थितेम
नव अनिवेद्य गुरुं भुक्षेयद्येककग्राममेस्थितः तेनभु
क्रममेथ्यस्यान्कृतोजायेत शूकरः एकग्रामेस्थितः शि
च्छः स्त्रिसंध्यं प्रणमेद्गुरुं क्रोशमात्रस्थितो भक्त्या गुरुं प्र
तिदिनं नमेत् अर्धयोजनतः शिष्यः प्रणमेन्मेवपर्वस
एकयोजनमारभ्ययोजनद्वादशावधि ८ दूरदेशा
स्थितः शिष्यो भक्त्यानत्वा निर्विगतः ततयोजनसंख्या
नमासेषु प्रणमेद्गुरुं अतिदूरस्थितः शिष्यो यदेच्छा
स्यात्तदा व्रजेत् रिक्तहस्तो न पश्येन्न राजानं देवतां गुरुं
द२ फलपुष्पांबरादीनि यथाशक्ति समर्पयेत् पर्वंया
नार्चयेद्धि प्रोत्रभिरात्तमतां व्रजेत् गुरुशक्तिस्वतन्त्र
ज्येष्ठो प्रज्ञाता गुरोः समः भ्रात्वत्वकनीयान्सत्रवलं
लयालिकाः स्वविद्यानुष्ठानतपोयमीणामप्रकाशकः

वर्णाश्रमज्ञानतपोधर्माणांच प्रकाशकः ८५ षट्क
र्मसमायुक्तो योदाताभोक्ता चयाचकः सएवकौले
काचार्य्यस्त्वन्यः कुलविडंवकाः ८६ पिंडेपिंडेतथारूपे
रूपातीतेनिरंजने यस्तुसम्यग्विजानातिसगुरुस्तु
हेस्वरे ८७ पाशस्तंभेवयदीत्नां पशुग्रहणमेवच वि
विधंयोविजानातिसगुरुः कथितः प्रिये पशुपाश
पशूनांचरहस्यार्थविधानवित् योजानातिवरारो
हेसगुरुः परिकीर्तितः स्वगणेशकामयंतत्नाजग
सांचतिपंचमी कुलशीलेतथाशक्तिर्दृष्टौपाशप्र
कीर्तिताः ८८ पाशवद्धः पशुप्रोक्तः पाशमुक्तोमहेश्व
रः तस्मात्पाशहरोयोऽत्रसगुरुर्नात्रसंशयः मूलादि
ब्रह्मरंध्रांतंसमांभोजदलेषुयः जीवचारफलेवे
त्तिसगुरुर्नापरःप्रिये संसारभयभीतस्यशिष्य
स्यगुरुरादरात् व्रतोपवासनियमैर्नियंतासगुरु
र्मतः यः स्वीनात्मसामर्थ्यं स्वशिष्यायददातिहि
क्रियायामादिरहितेसगुरुर्दुर्लभःकलौ गुरोर्यस्यैव
संपर्कान्मरणान्तेदीक्षिजायते गुरुंतमेवहरण्यान्ना
परमंतिमातरः शंकयाभक्तितंसर्वत्रैलोक्यंसव
तावरं साशंकाभक्तितायेनसगुरुर्दुर्लभःकलौ मयु
लंभायथा स्वगुरुः शुश्रुष्यान्मुख्यान्तंव्रजेत् ज्ञानलब्धल
धामाशिष्यागुरोर्गुर्वंतंव्रजेत् ९० गुरुः शिष्याधिका

मे· कृ·तं १९५ 165

द्गार्थे विरक्तोपि शिवाज्ञया किंचित्कालं प्रतीक्षेत पश्चा
च्छिष्यं समर्पयेत् संप्रदायमविच्छिन्नं कौलं कुर्यान्न कु
त्रचित् यावत्संप्रदायाच्छिन्नावत्स्याद्योगिनीपदे ८९
गुरुशिष्यावुभौ मोहादपरीक्ष्य परस्परं उपदेशं दद
न्नरकस्थानुयातौ पिशाचतां ९० असंस्कृतोपदेशं
नयः करोति हि मूढधीः विनश्यत्येव तन्मंत्रं सैकते
शालिबीजवत् धनेच्छाभयलाभार्थे रघोगर्थे यदि दी
क्षयेत् देवताशापमाप्नोति कृतं च विफलं भवेत्
कुलद्रव्यैः समभ्यर्च्य कुलचक्रं विधानतः शिष्याय
दर्शयेत्समयाचारांस्तेषां कौलिकी मता ९२ सिद्धद्रव्याम्भ
त्विपूर्वं पंचयोमास्वतात्विते अभिषिंचेत्स्वयं शिष्यं
गात्रस्थाव्ययमीरिता सजीवमीनखंडेन सरघाशृ
तेनच पंचामृतैः संपूर्णेशैवेन कलशेन वा अ
भिषेकं ततः कुर्यान्न कुलस्त्रीलोम्यपल्लवैः अथ पूर्णा
भिषेकोऽत्र कुलमार्गे प्रकीर्तितः पूर्णाभिषेकही
नाश्च श्रीयंते यदि कौलिकाः प्राप्नुवंति पिशाचतां या
वदाहूतसंप्लवं उपपातकलक्षाणि महापातकको
टयः तानि दहति दीक्षेयं विधिना गुरुणा कृता रसें
द्रेणयथा विद्धमयः सौवर्णतां व्रजेत् दीक्षाविद्धस्त
थात्मा शिवत्वं लभते इत दीक्षाग्निदग्धकर्मा
मो मायाविच्छिन्नबंधनः ॥

गतः परोक्षानकाष्ठां निर्विशस शिवो भवेत् ९ गते स्व
इष्टस्य मूर्इन्ते गता विप्रस्य विप्रता दीक्षासंस्कारसंपन्ने
जातिभेदो न विद्यते दर्वेश्मलोहस्मदृष्टजातिलिंगप्र
तिष्ठिते यथोच्यते महादेव लक्ष्णावर्णानां दीक्षिताः श्र
मजो दीक्षिते पूर्वे द्विजः पश्चाद्दीक्षितः वदज्येष्ठो य
तः श्रोक्तः कुलशास्त्रनिश्चये गुरुशक्तिसतानो व यो
भवेत्पूर्वदीक्षिताः गुरुवत्तेन तत्पूज्या नावमान्या क
दाचन कौलिके वाममार्गे च वैदिकदीक्षाफलप्रदा श्रुमा
र्गदक्षिणमार्गेस्य स्थानेय तितो भवेत् १० दीक्षापूर्वं
गुरोः सिद्धं पारंपर्यक्रमागते योग्यायोग्येन यत्नत्कृत
व सिध्यत्य संशयं ११ मासमात्रं जपेन्मंत्रं भूतविद्या
न संपुटे क्रमोत्क्रमात्सहस्रं तु तस्य सिद्धो भवेन्मनुः १२
मण्डले पूजयेन्मंत्रं मातृकान्तरसंपुटैः अनुलोमवि
लोमेन षण्मासात्सिध्यते मनुः विततान्तरपूर्वं तु मातृ
कान्तरपूर्वकं क्रमोत्क्रमात्कुलेन त्वा मासात्सिद्धो
भवेन्मनुः १३ मातृकाजपमात्रेण मंत्राणां कोटिको
टयः जपिताः स्युर्न संदेहः तत्त्वं समर्पितं हंसं वे २ जात
स्य नित्कमादो स्यादंते च मृतसूतके पुरश्चरणतोय
स्य समंत्रो नैव सिध्यति १५ यस्मान्न पानपुष्टे गंः कुं

शयः २३ स्रगंधपुष्पाभरणवस्त्रादिभिरलंकृतः त
स्य हस्तगता सिद्धिर्नान्यथा जपकोटिभिः तद्विष्टः त
त्कृतप्राणस्तद्वित्तस्तत्परायणः तत्पदार्थानुसंधानेक्र
वैमंत्रं शनैर्जपेत् २४ जपाक्रांतः पुनर्ध्यायेद्ध्यानाक्रांतः
पुनर्जपेत् जपध्यानादियुक्तस्य क्षिप्रं मंत्रः प्रसिध्यति
अथ मंत्रप्रयोगार्थं पुष्टदेहविधमान्वितः श्रीप्रसाद
परामंत्रं तत्वलक्षमितं जपेत् २६ मधुरत्रयसंयुक्तैः स
तिलैः शालितंडुलैः दशांशं जुहुयात्पश्चात्संस्कृते ह
व्यवाहने २७ गंधपुष्पाक्षतानाकल्पवसनवस्त्रादिभिस्त
था भक्तभोज्यान्नपानाद्यैः कुलद्रव्यैर्मनोहरैः २८ तोष
येद्योगिनीचक्रं यथाविभवविस्तरं एवं मासं जपध्या
नहोमार्चनतर्पणम् २९ कृत्वा प्रयोगान्कुर्वीत ते
सिद्धाः स्युर्नसंशयः प्रयोगानेव चक्रपूजाविधिनैव स
माचरेत् ३० एकलक्षं जपेन्मंत्रं ध्यानन्यासमन्वितं
प्रयोगादौ दशांशं सर्वमाकानोर्ध्याधीमेवच ३१ स्वरवर्णा
पदहितविंडैश्चेतनस्य सूचके स्फुरद्दीप्तलतादीप्तसदा
नाकमोणिमासाधयेत् ३२ मूले प्रासादबीजेन रूपेण दि
समंतिभे उत्तमांगे पराबीजे चंद्रायुतसमप्रभे ३३ परस्पर
करस्पर्शोज्ज्वलितानंदनिर्भरैः मूलादिब्रह्मरंध्रांतमनवं
क्षिवरीपिभिः ३४ परामृतरसास्वेकैः सिक्तमापादमस्तकं

आत्मानं भावयन्नित्यं सप्रयोगेन वा ध्यते ३५ ग्रथलो
कोपकारायवह्न्येध्यानजपादिक स्वस्परोगादिकेजा
नेशोनिर्विघ्नाभिजायते ३९ स्थितामद्भासमनेध्यायेद्धृद
वेयनपूर्वकं मस्तकेस्थितसंपूर्णचंद्रमण्डलमध्यमे
३७ श्रीप्रासादपराबीजे षोडशस्वरसंयुतं मुक्तास्फ
टिककर्पूरकुन्देन्दुधवलेशुभम् ३८ सचेद्वीजसं
ज्ञातसुधास्राविततविग्रहे आत्मानं भावयेद्देवं परमा
त्मानमेववा ९३९ श्रीप्रासादपरामंत्रमष्टोत्तरसहस्र
कं तरुणोल्लाससहितोमण्डलेप्रजपेयदा ९.४० अप
स्मृमहारोगजरामरणजेभये ग्रहापस्मारवेताल
भूतोन्मादादिसंभवे ९.४१ जराधिव्याधिरहितः पुत्र
पौत्रादिसंयुतः जीवेद्वर्षशतंसाग्रंपूजितः सर्वमान
वैः ९.४२ ज्वरोन्मादादिरोगेषु जपेच्छिरसिचिंतयेत
मूलेवानेत्रयोराग्रेष्ठौतत्र तत्स्थानेविचिंतयेत ९.४३ पूर्ववं
तोमहारोगमर्वांगव्यापिनीं स्मरेत् तत्क्षणाच्छांतिमा
याति सर्वरोगात्रसंशयः ९४४ दंशेहृदयेषुषोध्यायेल्ल
मेहिहृदयसोऽहवे सदासंचिंतयेत्सूर्यसमंवश्यरामं
दः ९.४५ षडाधारेषुषद्दीर्घयुतंबीजंविचिंतयेत्
ससाधारस्यदेवीभिः पूज्यतेनात्रसंशयः ९.४६ हृत्सम
कर्णिकामध्येसूर्यमंडलसंस्थिते पराप्रासादबीजेन

मे॰ कृ॰ तं
१९०

167

कृशानादिसमसंनिभे ९०४७ जवाबंधूकसिंदूरपद्मरागाग्र
मोज्ज्वले पंचविंशतिभिः स्पर्शाद्यैर्वर्णैः संवीतमंततः ९०४८
तत्प्रभापटलच्छायाहारीकृतजगत्त्रयं आज्ञाज्ञानेसंस्मरे
दिस्यं यो वैनालामसेवतः ९०४९ ब्रह्मेशानरसहस्रत्वम
एत्वव्रजपेत्सदा देवदानवगंधर्वसिद्धचारणगुह्यका
न् ९०५० विद्याधराप्सरोनीमत्तान्नागान्नरसस्त्रियः सिंह
व्याघ्रोरगोहादीनमानुष्यमत्यानपि ९०५१ वशीकरोत्य
मेदेहः किंपुनर्मीनवादिकान् महदैश्वर्यमाप्नोति
स्वर्गभोगादिकेतथा ९०५२ यस्य मूर्ध्नि स्मरेन्नित्यात्स्व
रूपाजायते विराट् मूलधारसरोजांतर्वह्निमंडलमध्य
गं ९०५३ परामामात्स्वबीजेनकल्पाग्निसदृशं स्मरेत् अ
निलोमेल्लसंवीते दशभिर्व्यापकात्तैरैः ९०५४ स्वयंका
लानलसमः सर्वभूतभयंकरः दक्षिणाशाभिमुखो
यो वैनेलामसेवते ९०५५ मंत्रेतमंडलेजप्यादक्षिणातम
हस्तके ग्रनिष्टकारिकाकूरात्ह्वष्याविद्वेषकारिणः ९०५६
भूतोग्रग्रहवेतालपिशाचान्ब्रह्मराक्षसान् नष्टक्रिम
घ्यापतितानग्निदग्धान्विचिंतयेत् ९०५७ क्रमेणनाश
मायोतिप्रालभाउवमवेतः यस्य मूर्ध्नि स्मरेद्दीजेसमम
मपिगच्छति ९०५८ (विदिशास्वेतमेदारामस्ताक्षानुम
मिद्धैः पणमोऽहंवराम्बस्त्यालस्यापामार्गीजैस्त्रवा ९०५९

नैपावर्तै सत्तो भोजहयारिक्तस्तैर्मेरवा एकेनवार्ह
स्तोकोत्केस्तिलतैहूलसंयुतैः ९९· मधुरत्रययुक्तैर्वा
भैसैर्वापायसैरपि सहस्रादयुतांतेवयथाकार्यंत
थाचरेत ९९। पूर्वोक्तस्यजपस्यात्रसिद्धयेतत्त्विकस्य
व शांतिकेपौष्टिकेसेयिरूपकारस्तसात्विके ९९२ कद
वाशोनवकूलपुत्रागागास्तमधूकजैः चंपकस्तद्यपालाश
पाटलाश्रीकपित्थजैः ९·९३ मालतीमल्लिकाजातिवेधू
काहृणपंकजे कल्हाराहृणमंदारजातीकुंदजपादि
भिः ९·९४ सनारिकेलकदलीद्राक्षतेलपृथुकैरपि वेद
नागुरुकर्पूररोचनाकुंकुमादिभिः ९·९५ युक्तैरमैःशुभ
द्रव्यैः शमीपत्रफलाम्बुना पृथक्समस्ताकार्यंसर्वैश्चप्रा
खहोमेनराजसे ९·९६ कुर्यात्कार्यस्यवशतःसहस्राय
युतांतके सेभावश्यमोहनेचकोतकेराजसंमते ९·९
निवकारस्करोन्मत्तकर्कटीविषदैरिभिः कुरुजैःक्र
स्नवौतौस्त्रत्रिकुटुतैहूतकैः ९·९८ टहपूपविनोग
रविभागविषसंयुतैः उन्मत्तरससंपिष्टैः विताभस्मा
न्वितैस्तथा ९·९९ माध्यपादरजोभिश्चशत्रोःप्रतिकृतिं
चरेत यद्वातज्जन्मनक्षत्रवृक्षकाष्ठभवामपि ९·२· स
स्पकप्रतिष्ठितप्राणांकुरादस्यापरिवंचयेत खेनेक्र
स्वतिमांमेत्रीकृंडस्यायोयथाविधि ९·२१ मतीमसेनम

नसाम्रग्रहस्थिरमर्षणः चिताग्नेले विघ्नतरुन्मत्तका
ष्ठसमेधिते ९७२ जडघ्नानामसेकर्मसिध्यन्यत्रनसं
शयः मारणोच्चाटनेद्वेषस्तामसेस्यात्पिशाचवा ९७३
राजीलवणहोमेनस्त्रीनामाकर्षणेभवेत् अश्मरतांष्ठ
रःकृत्वापश्चात्कर्माणिसाधयेत् ९७४ लिखेत्त्रिकोण
षट्कोणमष्टारंचमहीपुरं मूलमंत्रंलिखेन्मध्येसा
ध्यनामसमन्विते ९७५ षडंगानिचषट्कोणेष्वा
केशरेषुच वर्गान्मंत्रेषुभूगेहेचततःकोणेषुमंत्रकं ९७६
पंचवर्णरजोभिश्चलिखेद्दिक्षुमनोहरं एकत्रिषट्च
तुचततःकलशान्स्थापयेत्क्रमात् ९७७ मध्यादिचत्व
सतेद्वाविंशतिघटान्क्रमात् अथवाष्टादशदशसप्त
वांचतुरेककं ९७८ अथिरत्नैशिरातेनमन्मांसकपि
रैजले चर्मवस्त्रैशिलाकूर्चैनारिकेलफलैशिरः ९७९
मंत्रप्राणसमायुक्तान्यजेत्कलशदेवता शैवत्रिमूर्ति
रेशादिमातरोभैरवास्थिताः ९८० विदिक्षुग्रहविघ्नेशा
द्वागात्तत्रपतीनपि कलशेषुसमभ्यर्च्यविधिवन्मंत्र
वित्तमः ९८१ अभिषिंचेत्स्त्रियंशिष्यंसर्वपापप्रशांतये
आयुश्रीकांतिसौभाग्यविद्यारोग्यादिकेभवेत् ९८२
राजाभिषिक्तोलभतेचततःसागरांमहीं अकिंचनोभि
षिक्तस्तुमहदैश्वर्यमाप्नुयात् ९८३ वेश्याभिषिक्तालभ

नेत्रे सर्वे गुणान्विते भूतायमत्स्यरोगाया विनश्यंप
न्ति न संशयः ९८४ त्रिलोहे वापि भूर्जे वा लिखित्वा म
त्रमुत्तमं विधृते वाङ्गनादेविसर्वेरत्नाकरं भवेत् ९८५
आरोग्यं मे श्वर्यं विद्यालाभं यशो यथे यद्यत्काम
न सौभाग्यं सर्वमाप्नोत्य संशयं ९८६ अकुले शिवइत्यु
क्तः कुले शक्तिः प्रकीर्तिता कुलाकुलानुसंधाननिपु
णः कौलिकः प्रिये ९८७ आदितात्सर्वमार्गाणामनो
लामप्रवर्तनात् यत्नादिसवचेहेतनमाहामायइतिप्रकी
र्तितः ९८८ इतिकौलिकमार्गस्य प्रपंचोयं प्रदर्शितः
इंद्रियाणामतृष्णत्वात्कामलोभादिसंभवात् ९८९ प्रा
यः कलौ कौलिकोयं पच्यानरकहेतवे धर्मनाशः
कौलिकेन रसेनार्थ्य ठिनाशनं ९९० कामनाशः फ
रो न मोक्षनाशो जनैर्यथा भविष्यति कलौ देवादे
भः पापं परहे परहे ९९१ पुरुषेण विना किं वित्यकन्या
क्रियते नैव हि तथा शक्तिं विना देवं फलं दातुं न मानति
९९२ विना शक्तिं फलं देवो दातुं नैव न मोहितः न
स्मात्संशक्तिसंयोगे कृत्वा मंत्रं प्रसाधयेत् ९९३ कौ
लिके वाममार्गे च पुमान्देहो न सिध्यति आत्मानं च शि
वं ध्यायेद्देवतां शक्तिरूपिणीं ९९४ क्रीडेत्संवमका
मस्त्रसग्रीनानस्यदेवता दत्तमार्गे मान्त्र बुद्धिः सीवुद्धिः

मे॰
रु॰तं
१६९

169

कौलिकेपथि १९५ यस्यज्ञानानदृष्टतानस्यनस्यात
देवता यतदहस्समाख्यातेगोप्यमातरिजारवत १९६
स्वमडुमनमेवस्यसर्वतंत्रेषुगोपिते यथास्यादेवतैव
मंत्रतस्त्रवीम्यहं १९७ वर्णानाम्प्रायपठितान्विहिवे
ह्यादिवाचकान् युक्तान्स्वरचवर्गकेणाथ्यान्भोनसंसे
कान् १९८ पूर्वदैवतसंकेतोमयायंसमुदीरितः
स्वनामायाश्चात्रवर्णाद्याश्चाश्चाकथ्रुताः तथा १९९ अ
कालदक्षिणामायेवनामायन्नवर्जिताः हैहावेकः
पुनर्द्वौचववर्गांशेकेनवाचकौ २०० आद्याद्यायक्रमतोवर्णा
मात्रादिक्रमतल्क्षणा अवः स्वरास्तक्रमेणपश्चिमान्तदे
वयोः २०१ वनरामायसंकेतान्हर्णैर्वर्णैकयोजने ऊर्ध्वा
म्नायप्रकर्तव्योवैदिकेतनकिंचन २०२ येनक्रमेणय
देशेयेयेवर्णाः प्रकीर्तिताः तेनक्रमेणतद्याश्चावर्णा
एकादिसाब्धिकाः २०३ मेत्रवर्णैकसंयोगः स्वनामाके
नसेधुतः तस्यमूलेयदायातितदास्वमःअजायते २०४
मूलाभावेदेवतायानामोकाम्माजपमनः आस्यमूल
नैतियदापीठनामोकयोजने २०५ पुनर्मूलेनेतिय
दास्वमेनजायते गुरोरपिपरित्हीतस्तेतस्मत्रोनाशको
भवेत २०६ यास्मान्तंस्त्रायपरंमूलांकुसमकोष्टका
न लिखितेकादिकांनेकालिखेन्साङ्गुणेनायथा २०७

सर्वतः समसेव्योकानतुक्रिरयुनोऽमते विषमेप्रप
मोलेख्येउदस्नुख्येनथ्याविमे २·८ प्रष्यगत्माद्वितीया
स्यात्मेविगम्यातनः परे प्रादिगंतेलिखेमस्थाद्दष्यगात्मे
वसूर्वेवत् २·९ मेविगम्याथ्यतदेथन्न्पम्यगमनेचरेत
पुनर्मेश्रीगतिरूपर्यात्यावदस्यगतिपुनः २·१० एवंपुनः
पुनःकार्येगुरूदर्शितवर्त्मना ग्रंकानोजायतेमूर्तिःस
र्वतःसमतातथ्या २·११ एवंविषमयंत्राणांमुद्राःपरि
कीर्तितः इदेशवाणवेदेदुवसुदिक्षिशिभास्करः २·१२
विसंख्यः षट्समद्विषोडशाकमितवाक्रमात् वर्तुले
वर्गकोष्ठपुलिखेदंकात्समाइति २·१३ एतन्मध्येप्रक
ल्प्याथमाहेश्यामेतिमन्यसेत् उयोतिमेतथ्याग्रेष्येने
दसोप्रथमेन्यसेत २·१४ वायव्यांतद्वितीयंस्यात्तनसेव्यो
वथ्यामेवत् पूर्णितथ्येवसंधार्याकाष्ठायामेविकेकका
२·१५ नम्नतिस्यार्पितःस्याप्याम्नत्स्यार्पिमातथ्यादिशि
एवंतसमयंत्राणांपरिमूर्तिःप्रकीर्तिता २·१६ भोजभो
जकयंत्राणामथवालेखयेत्क्रमं नत्तायतेविनावार्पेय
पादिमेविनाखिले २·१७ आदित्यवासरेस्नानाशाकस्तू
र्यादयनस्नतः सूर्योदयेतदर्गीणिदत्वानत्वागदेहवि
शात् २·१८ स्वतोनीवेतनेस्तेतशाहेनेवप्रयोजयेत् समु
ल्लिखेतलिखेद्यंत्रंभूर्जेवाताडपत्रके २·१९ ततदेवाष्टगंधे

मे. कृ. तं. १७०

170

नदलेवामंडलेलिखेत् ओंह्रीं गणेशायस्वाहा ततः क्षेत्रपा
लिकपतीन् १·२· एकोनेचलिखेयत्रेन दिनेमीनमाचरेत
नपश्चेणत्रिदिनेदक्षेवलिवारीहविष्णुभुक् १·२१ यंत्राद्वैवि
लिखेत्कंत्रेनतडदक्षिणयंत्रहृये डंनेत्रस्याग्रेतलेदलेठद्वयंवि
लिखेदिति १·२२ कोसेभेपीनवमेनेरक्तेकृस्नेसितेतथा
नीलेप्रादेशमात्रेनप्रागाद्याम्नायदेवतः १·२३ यंत्रेस्वेष्ट
येनयस्त्रेह्नः ऊडवसेमितः तिलैर्नैलेमहिषाज्यमेतस्याः
स्वास्वसेतथा १·२४ गोघृतेचवसाचेति पूर्वादिषुप्रकल्प
येत् अनेते विलिखेत भूमौपमेमष्टदलेतथा १·२५ क
र्णिकायांशुनरनोहयतिक्षेगणेपयजेत इष्टदेवेनध्यामध्ये
तेत्रपालेचवदतिणे १·२९ अष्टौदिशीशानमेत्रेषुपूजयित्वा
विसर्जयेत् ततः पश्चात्कर्णिकायांस्थापयेद्दीपिकांशुभां २५
नवदीपंप्रतिस्थाप्यज्वालयेत्पूजयेत्ततः सावधानःस्व
पेनवलाम्नायामरक्षिकाशिराः २·२८ नस्मिन्त्रह्मनिर्विः
पापःप्राप्नुयाद्देवतागणः तत्मेत्रयेनत्रूपेणदेवताम
प्रयच्छति तद्रूपंचतुरोर्ध्वीयेतज्ज्ञानीयास्वमानयेत १·२८
मध्यमायाद्दितीकैरत्नीयेवंकृपातकी रत्नीयेकैमप्र
गणेनिपापंप्राप्नुयान्नमत्रे १·३· मध्यपापश्चतथैतपंव
मेवकृपातकी पंचमेरात्रसेपापोमध्यः षष्ठेसपाप
कः १·३१ अवशपमेवप्राप्नोतिमेत्रेसप्तमभास्करे पत

कुलान्तमेश्रोक्ते सर्वं तत्रैव गोपितं १-१२ स्वेच्छयापि
प्रदातव्यं स्वयमेतत्परायच विप्राणापि न दातव्य
स्वयमेवमाणिनेश्वराः १-१३ लोभात्कामाभयःप्रदद्यात्स
लोकद्वयतःच्युतः अथ गुह्यतमं वक्ष्ये रहस्यं पीठसं
भवे १-१४ यज्ज्ञात्वा साधकाः सर्वे सिद्धिं यान्ति नवान्य
था पीठानि चैकपंचाशत्संवाम्नायस्य देवता १-१५
नवतिष्ठन्ति भो देवा स्वयं त्रिंशन्मितानि च उपपीठा
नि ये प्रोक्ताः षडाम्नायस्य देवताः १-१६ तेषां स्थान
सुहिहुतन्त्राण्यह्रूदयोर्द्वतः तेगपातोयद्वयानसत्व
तिष्ठन्ति वेदिकाः १-१७ तथा दक्षिणमार्गस्य सिद्धये
सवत्रवामकः प्रकारः कामरूपाख्यमादिपीठं तड
थ्यते १-१८ तस्मिन्पीठे मया देवि कुलमार्गः प्रवर्ति
नः तत्रैव पतिता योनिस्तां दृष्ट्वा तत्स्वयंकृते १-१९
कुलशास्त्रं तु कौलानां ज्ञानिनां मुक्तिदायकं पंचमा
नांउते सिद्धिरमानां नैठजायते १-४० तथुकाद्यादि
मादीनां सिद्धिकालोपयाम्यतो श्रीविद्यायास्त्वमूलं
तन्मासिमासिवेदजः १-४१ कुलसिद्धस्यलोपेत

मे
तं रु.
१२१

171

रजस्तं मे प्रजायते अस्योपपीठहिन्तय मस्मा मे तव-
मूत्तमान् ३.४२ वेगाख्येलोमनोज्ञाते सिद्धिः सापर
चेदकी प्राकारः काशिकापीठेयहृदो भेदनो गते
३.४३ प्रलयेपिन नाशोस्य यस्योक्तेने मनोरवरं न
णपंपत्रपुण्येन देहत्यागात्परंपदे ३.४४ हृयमे
वफलं तत्र मुक्तिः स्याद्धे मकर्मतः यातनाभैर
वीणायात्तत्र पीठेपदे पदे ३.४५ मयानशक्यते
मातृतत्र नेस्तन कुंभतः निस्तने धारयोर्युग्मेसा
सिस्त्रवरूणाभवत् ३.४६ काश्यपावहियेजितेके
देवभूमिरितिस्मृता तत्रावापयिनामे त्रास्तका
लेफलदायकाः ३.४७ यथास्थानेचतद्दिल
तत्रास्थायस्य देवताः निष्टतिदेवास्तत्सिद्धिः पु
रस्मरणमात्रतः ३.४८ गंगापापरयादेवका
शिभागेपविचितः व्यासशायेन तज्ज्ञातं गर्दभ
तेत्रमद्भुते ३.४९ तत्कालेतत्रसंसिद्धिस्तत्रास्मा
यस्यजायते उपपीठमसेस्तीरे सारनाथस्तद-
स्तिणः ३.५०

तत्रदक्षिणमार्गस्यमंत्राः सिद्धिप्रदायकाः वहूनां
याः सौम्यभागेमारनाथस्तथोत्तरेः १०५१ तत्रोपपीठं
वामस्यमार्गस्यातीवसिसिद्धकृते नेपालेत ईकारस्या
ग्रेतत्रतपाद्भवति १०५२ तस्माद्वामस्यमार्गस्यमूलस्था
नेनतदुच्यते षट्पंचाशल्लतमितांभैरव्योभैरवास्त
था १०५३ शाक्तीनांचसहस्रेद्वेपीठानांचशतत्रयंच
त्रेदेशश्मशानानानितत्रसंनिहितानिच १०५४ दत्तमा
नैसिद्धिदानिपीठान्येतानितत्रच सिद्धिर्वैदिकमंत्राणां
तत्रपीठंचतद्वये १०५५ तस्मालेयत्रपतितेजातेऽतदु
पपीठंमे नेपालात्पूर्वदेशेतु किरातेरूपवेष्टिते १०५६
विंशातत्रसहस्रादेवयोनीनिसंतिहि ईकारस्यसमु
त्पत्तिस्थानेस्यात्सौडुवर्द्धते १०५७ तितोवामनेत्रेलत्र
समीठंतदुच्यते यस्यकस्यापिमंत्रस्यजपात्सिद्धिःप्र
जायते १०५८ वामाचारास्तत्रदेवादेवतादर्शणेभवत्
उकारस्यसमुत्पत्तिस्थानेकाश्मीरमीरित १०५९ कामी
निपतितस्तत्रतस्मात्पीठंतमंततत यस्यकस्यापि
देवस्यतत्रमंत्रजपेनरः १०६० विद्यानोपारदर्शीस्या
तत्वस्तानीभवंतप्या वैदिकाद्याकौलिकाद्यास्मात्सौद्धा
दत्तमागतः १०६१ च्युतानांतत्रदेवेशिप्रायश्चित्तकरा
लिताच मयाकृतानितीर्थानिसर्वःप्रत्ययदानयपि १०६२

मे
रु·तं
१९२
172

करिष्याम्यतिगुह्यानिकलौस्वेच्छाहृतानिच उकारस्य
समुत्पत्तिस्थानेस्यात्कामाख्यक्षेत्रके १९३ तत्रत्तेदन्तकौ
स्तपतितेतीवशोभने गंगायमुनयोर्मध्येतदन्तर्वेदि
संज्ञकं १९४ तत्रैतामपानोदेवानांनिवासायोपकल्पितं
तत्रब्रह्मादयोदेवाःस्वस्वतीर्थीनिचक्रिरे १९५ तत्रैवदि
कमेद्राणांसिद्धिर्देवाःपदेपदे तस्यादेविमलाज्ज्ञातेय
मुनातटमाश्रिते १९६ इन्द्रप्रस्थंनामलोकेप्रसिद्धंसुप
पीठकं ब्रह्मणाविष्णुनावेदायपीठस्यप्रभावतः १९७
पुनर्लब्धास्तेनाजातेतीर्थेनिगमबोधकं तत्रकालीतप
स्तेपेपरितोषच्छन्निधेचसा १९८ पंचमेमलडदकंस्तभूया १९९
हितिवरेभ्यथाः यानतत्रवरंप्राप्यमहाकालाज्जगतदा
पंचमेश्ररयामासमसिद्धिंवप्रकटेददौ ऋकाभूम्लीणी
दैपतितानत्रनासिका २०० ग्रतोयोगस्यसंसिद्धिस्तत्रतू २०१
र्णंप्रजायते ऋकारस्यसमुत्पत्तिस्थानेस्यादेवदावनः
वामहस्तेनानिपतितेनस्थलेनमेनत्त्ववल्लभे शक्तिस्तत्राभि
कानामवामाचारप्रियासदा २०२ प्रस्थर्थायदेकापि
भोगकालेप्रजायते तत्रप्रसन्नतांयातिमेअपिस्थानदे
वता २०३ तस्मिन्पीठेभवेन्मुक्तिःसहस्रभागसंगमात
दिव्यस्त्रीणांवततस्थानमवतारस्यपार्श्वति २०४
प्रतिज्ञामहतीजातयादेवमयासह ॥ ॥

निर्व्वाहयेन्ममतेत्रैवलिवर्षेनयःप्रुमान् १०७५ द्वार
शाष्ठेतमङ्गलेमपवैकोभविष्यति वैठोपिसवलि
लयविदिनान्येकवत्सरे १०७६ निर्व्वाहास्तत्रवामस्य
दलेविघ्नाभवंतिहि लकारस्यसमुन्नतिर्येत्रयासात
केश्वरः १०७७ दत्तोगालेनिपतितस्तस्मीदेमहडतमे
यनहायास्तत्रघ्रातायतिएणोधनदापिकाः १०७८ वस
तितत्रजयतस्तेषांसिद्धिःप्रजायते लकारस्यसमु
सन्निरेकाश्चेतस्यराभवेत् १०७९ नवोस्तेगालितास्तव
नमविपायधैर्येवृद्ध विपाधीनोतनमीठमिष्टविपावि
यायके १०८० प्रकृतेबुध्यतेग्रंथेतत्रसारस्वतान्वपा
ने पकारजन्मविसेनेपतिता विवर्तीतव १०८१ वि
यातेवमनंजातेप्राकपश्चाद्दलिणपतत् शीलितास
पपीठानिग्रहस्यस्तत्रमिष्यति १०८२ द्विजस्थनेतरी
वर्णोमयग्रवः ९लक्षकथिताः पेकारोभूकामकोटे
नाभिमस्तत्रतत्तेपतत् १०८३ तत्रसर्वेपिसिद्ध्यान्तिकामम
यानसेशयः कामिनीनासमाराध्यच्छाद्विकानीरसे
गतो १०८४ शीउग्रासीसहस्राणांभोगेसामर्थ्यमामुषा
ने यनर्हिलूपपीठानितेत्रैलोतानिपावेति १०८५
स्थानमस्मरसोततयेमेत्राः सीप्रसंगिकाः सर्वेतेतत्र
सिसध्यत्रितनदामायदेवताः १०८६ तेषांनदर्पीणेनापि

लभेदिष्टंमनोरमो ओंकारोसुखैकैलासेहिमाचल
नगादरे १८७ अगुल्पःपवितास्तत्रसर्वशोलिंगतोग
ताः करमालिकयातत्रयपन्मंत्रंजपेद्विजः १८८ पुर
स्मरणमात्रेणनष्टोभवतिदेवता ओंकारस्यसमुत्पत्ति
र्भगुपीठेभवस्मरा १८९ तत्रैतेपतितानादन्तालान्पीठे
महदद्भुते समस्तवैदिकामंत्राःकल्पोक्ताःस्वस्वरूप
तः १९० तत्रतिष्ठन्तिसेवातः तत्रसिद्धाभवन्तिहि ओंत
केदारसंभूतोदत्तेकरतलेतव १९१ पतितेतत्रपीठे
नसिद्धयःकरसंस्थिताः तस्पदलेवापपीठमगस्याश्र
मसंजिते १९२ केकर्णेपतितेतत्रसर्वसिद्धिविधायकें
नमस्सालमद्दिकापातोजातस्तेपीठमद्भुते १९३ इत्वाली
नामयत्रनमित्रेणोपासितापुरा तस्माद्वलातीरेव
लयानितवोविके १९४ पतितामच्च्यतेतत्रराजराजेश्व
रीतिच वामाचारेणतत्रापिसिद्धिस्तूर्णंप्रजायते १९५
जपादेवतपतितापमंत्रस्पहेछिनोवराः ब्रःकारोभूवन्द
पुरेपतितोवामगउका १९६ तत्रसर्वेपिमनवःसिद्धप्रत
नसंशयः श्रीपाठेतककारोभूत्पस्तकेपतितेतव १९७
प्रायस्तत्रस्तपापानोऽडलेभेमामतेकलौ समस्ताशक्रुयोग
त्रत्रमतिनिशिवेष्णपा १९८ अत्रमतेतवाचतिलिपर्मेभ
तयंतिव कर्णाभरणतोजातस्तपपीठेतत्रसूर्वतः १९९

वालीनत्रस्थितानाशक्तिर्ब्रह्मविद्याप्रकाशिका कौमारी
भरणाहृदिकोणेभूतउपपीठके ८० माहेश्वरीतत्रशक्ति
र्मुक्तेश्वदिकरीमता यत्रवल्लभत्वनदलेपतितानाल्लेतस्स
भवत ८१ उपपीठतत्रशक्तिः कौमारीजयकारिणीक
णठमालातनेत्रयोःपतितावोपपीठके ८२ वैष्णव्यधि
ष्ठितेजातमिन्द्रजालससिद्धिदे नासामुक्ताननम्पश्चात्प
तितावोपपीठके ८३ वाराह्यधिष्ठितेजातेशत्रुमर्दन
कारके मल्लकाभरणेवायोपतितेह्युपपीठके ८४ इ
न्द्राण्यधिष्ठितेजातेतत्राज्यपददायके शंखिणीकावो
ष्ठरस्यपतिताह्युपपीठके ८५ चामुण्डेधिष्ठितेजातेलद्द
देवतसिद्धिदे वेणाभरणतत्लेभूदीशान्याम्रुपपीठ
के ८६ अधिष्ठितेमहालक्ष्म्यामुक्तानोतत्रसिद्धयः ख
कारोभूतयोःकारेलेत्रेवामरकेटके ८७ ब्रह्माङ्गपत
नासीठेनमेदाधिष्ठितेभवत तत्रसर्वैमुनिवरैःप्रण
वोपासकैःकृते ८८ महत्तपस्तेजाताजीवन्मुक्ता
सहर्षयः तउत्तरेचोपपीठकेत्रकीयतनादभूत ८९
नोनिष्प्रमानिवासोसोज्योतिर्मेत्रप्रकाशिकः तत्याः
धाप्रेणभद्रस्वतीरेत्वगाविलेपने ९० पतितेचोपपी
ठेतत्रावारीणांपुष्पकारके जालंधरंगाकारस्यस्थानेतत्र
सिनसत्व ९१ दंतानिपतितेस्तत्रजातेपीठेमहाडुते

मे
रुं ते
१२४

विद्यानाज्वालयातत्रव क्तिनाचतत्पक्कते ८१२ सदेवम
वेतोग्रामः स्थितस्तस्योपपीठके ज्वालामुखीतिविख्यातं
सर्वक्तिद्धिदायकं ८१३ पुरस्यर्योपायादव्यस्यपुरस्सरण
वाच्यया तत्रहोमः प्रकर्तव्योमंत्रसिद्धिः प्रजायते ८१४
गोरखेणनतेत्रैवग्रामेसिद्धपीठकेपुरा मालयंतवचकार
स्यवामस्कंधोत्रसंस्थितः ८१५ उपासितेतत्र गंधर्वैःशास्त्रा
नमशोकिते कुलात्रके टकारोभूत्क्तानिपतितातत्र ८१६
हेमोद्घाटनमस्मलेत्रयोगात्तत्रसिद्धिदाः कोट्टकेतत्रका
रोभूद्वामकत्वाप्रतिष्ठिता ८१७ लब्धातत्रातवैसत्रसिद्धि
देवजयाभिधा छकारस्यसमुत्पत्तिर्गोकर्णेपरिकीर्ति
ता ८१८ जठरं पतितंतत्रतत्रपीठमहाद्भुते मारुतेश्व
रसंज्ञोतोजकारस्तत्रतेवलिः ८१९ प्रथमापतितापीठं
शिवमंत्रप्रकाशकं अट्टहासेफकारस्यस्थानेतत्रपपाव
लि ८२० पतितातद्गुणेशस्यमंत्रसिद्धिकरंमते विरजेतु
जकारस्यस्थानेतत्राग्निमावलिः ८२१ समस्तविश्वमंत्रा
णांतत्रसिद्धिरहर्नतः दसोत्पत्तीराजगृहेवत्स्यिपातत्स्क
तंघटिकाभिधेप्रोक्तमिदंमालेपुमसिद्धति ८२३ उप
वेदार्थनिष्पत्तिर्भवेराजगृहेद्भुता महापथेठं
कारोभूत्त्रिनेत्रपतितस्तव ८२४

नातिभ्रष्टेहिंजैस्तत्रस्वशरीरंसमर्पितं प्राथजन्मा
नरैस्तैस्तवेदमार्गश्वलूपकाः ८२५ ग्रहोराधाःकलौ
मार्गःस्थालितादेहसोऽभिदाः उकारोभूकौत्क्रीतिरो
नैवेनपनिनेतव ८२६ समस्तवनदेवानांनतत्रसिद्धि
रहरतः पकारश्चरेफकारोभूदत्तोरुःपतितस्तव ८२७
वालापाक्समीठमुक्तंस्वल्पाणिमत्रसिद्धिंदंकालेश्वरे
णकारोभूद्धामोरुःपतितस्तवः ८२८ मस्तुजपाश्रुः
करणमेवाःसिद्धविनितत्रत जयत्रीहितकारस्यस्था
नेमानुर्निपातितः ८२९ नवदत्तोजपात्सिद्धोपत्रवै
हीनसंशयः उज्जयिन्यांण्यकारोभूद्धामोजातुस्त्वनत्र
ने ८३० सिद्धिःकवचमेवाणोभवतीतिनिगच्छते द
स्यामतिस्त्वधागिरमांतत्रतेवानिपातिता ८३१ कौलि
कावामाकामेवास्तत्रसिद्धगिनितेतरे पकारोभूत्तली
रिकायांवामजेयान्ततत्रते ८३२ तत्रवैतालिकामे
वाःसिद्धिंयान्विवणावराः हूलिपुरउत्पत्तिनैकार
स्वपत्रकीर्तिता ८३३ दत्तलेपतितस्तत्रगुल्फोनूपुर
मेवच उपपीठंततज्ज्ञातेपतत्यौतेनूपुराणिव ८३४
पीठोपपीठयोस्तत्रमेवाःसिद्धास्त्रिभास्कराः उड्डीशाख्ये
पकारस्यपीठंतत्रतवामकः ८३५ गुल्फोनिपतित
स्तत्रकरतेमायेसिद्धिकेदं उड्डीशाख्यंमहातत्रसिद्धेभ

मे· कु·तं १७५

175

वतितत्रतु ८३६ नूपुरंपतितेयत्रज्ञामरंचोपपीठ
के प्रयागंनफकारस्यदेहरसोत्रतः ८३७ यत्रैवपति
तमन्त्रचट्टशपतेस्वतमटमिका गंगायमुनयोर्मध्येण
गावारेतत्थैवच ८३८ पृष्ठस्थानेष्टुतेस्थीनि पतितानि
द्विजोत्तमैः कृतानितानिभूम्यत्रस्तत्रपीठानिजस्थि
८३९ गंगायाःप्राकुबगलाउपपीठमहाद्भुते उत्तरेस्था
लिवासुएत्रसुपपीठमहाद्भुते ८४० गंगायमुनयोर्मध्ये
राजराजेश्वरीस्वयं यमुनादक्षिणेकले भुवनेशीसमा
श्रिता ८४१ प्रयागेनतीर्थराजःपीठराजस्यकथ्यते
षष्ठीशस्तवकारस्यस्थानेपाशिलनवते ८४२ दक्षिणाः
पतितोदेविपादुकासिद्धिरत्रतु मयापुरेवामपार्ष्णिः
पतितोमध्यलेततत ८४३ देवदानवगंधर्वमायाः
सिद्ध्यतितत्रतु मलयाख्येमकारोभूत्पीठेस्यपत्रतेप
तत ८४४ रक्तोपवरादिवोद्दानोमेत्रसिद्धिस्थलेतत
न श्रीशैलेतयकारोभूत्तत्रपितेतवाम्बिके ८४५ स
हैमेत्रात्तत्रसिद्धावैस्त्रवालविशेषतः रस्थानेतद्धि
मागस्यमेरुनामकंशृंगके ८४६ तत्मेदः पतितेसि
द्धःस्वर्णाकर्षणभैरवः लकारस्यमस्तुस्पतिगिरिपी
ठेतयत्रते ८४७ जिह्वाग्रंपतितेतत्रजपाद्याकसिध्य
तिफवे माहेन्द्रस्तवकारस्यस्थानेमन्त्रायतनस्तव ८४८

सर्वेषांशक्तिमेत्राणां सिद्धिस्तत्र न संशयः वामनेतश
कारस्यध्याने नैगृहीतोभवत् ८५१ जपानंत्र नपुरे
नमेत्रिणः प्राप्नुवन्तिहि हिरण्यपुरसंभूतः षकारोवा
मनोभवत् ८५० अंगुष्ठादेवनत्पीठं वाममार्गेपिकोभ
वेत् पीठेवापिमहालक्ष्म्याः सकारोद्भवविल्लव ८५१ शरी
रामतिनानत्रसर्वसिद्धिः प्रजायते हकारस्योद्भियानेभू
द्वमनीनत्रतेपतत् ८५२ इगोचरास्तयावमः सिद्धय
स्तत्रसंस्थिताः छायापीठेलकारोभूत्प्रछायामयानव ८५३
मसीवेयनलधामछायापीठेमनस्तनत् वत्रपीठेम
श्वत्रः लकारेः केशपाशकः ८५४ यत्रतेपतितेदेवित
त्रसिद्धिरहरतः पतदेविमयाप्रोक्तं रहस्यंपीठसंभवं
८५५ मध्यामत्तं प्रवक्ष्यामि रहस्यं परमाद्भुतं कल्लोलधी
स्तत्रवेः शिष्याः सिद्धाभिलाषिणः ८५६ तस्मात्रसिद्धिः कु
र्यापिनाशयद्दिनेदिने वक्ष्यामिसिद्धयेतस्मात्स्ववितत्वेषु
तोपिनं ८५७ सभकायसशिष्यायदेयंनात्यत्रकुत्रचित
तारमायारमाकामवीजपूर्वेतनामकं ८५८ विप्राद्येस्य
वतर्ष्यंत्रनमोत्रेप्रजपेदिति इहाद्विपाक्षाहमेतदेक
दानेवलोभयेत् ८५९ सिद्धोपमेत्रउद्दिष्टोगोपीमातरि
मावेन ८६० षडंगन्यासस्याद्येनवीजेनरवयेमनः ८६० षडी
सीक्तानमात्राणांन्यासमाटेसमाचरेत् गजाननेदेवयो

मे॰
रु॰ तं॰
१२९

176

नौ गणेशास्य तु मातृका ८८१ शाक्ते केवलमात्राणां
श्रीकण्ठाद्याः शिवादिषु केशवाद्या विसर्ग्गाग्रहादेव
रिकीर्त्तिताः ८८२ पीठन्यासस्तु सर्व्वत्र कर्त्तव्यो देहशुद्ध
ये पूजादिके तु प्राग्वत्पासरस्पर्शातथैव हि ८८३ षट्
कर्म्माणि तन्त्रतन्त्रोत्र भक्तस्याने स्वपे भवेत् नाशपथ्याने
नथ्याशङ्के स्वस्थाने देवतां स्मरेत् ८८४ सर्व्वे प्रयोगाः सि
द्धिमात्तमन्त्रेर्लभेन्नरः नैवमाज्ञः स्वस्य धर्म्मः पोष्यव
र्गेत्रपूजयेत् ८८५ अशिष्यैर्नैव कुर्व्वीत मातरं पितरं तथा
८८६ देववत्सेवयेद्देव इदं हंसं मया प्रकाशितं ८८६ मन्त्रप्र
सदः सदाङः खौमेत्रग्राहीव निर्धनः भविष्यन्ति कलौ
प्रायो विवेकाद्गुरुशिष्यगाः ८८७ ज्ञानाशाङ्के गुरुं कुर्य्या
न्नदा मन्त्रावमवाप्नुयात् इति दीक्षाविधिः प्रोक्तः कुलाचा
रसमन्वितः ८८८ अर्थवादं विना देवि किमन्यत् छ्रोते
शिवप्राणि तेष रस्प कौलिकाचारप्रकाशोदमः मे
रोशिवप्राणि तस्मिन्मेरुतन्त्र प्रकटाकृते मेरुभूते वै
त्राणां पुरस्सर्गादि निर्णयः श्रीमहागणपतये नमः
देव्युवाच महादेव महाघोरके लोके के च वैदिकाः
सन्ति मनवः कृत्वकल्पाके च फलप्रदाः १ किं पञ्चवै
के कर्म्मजालमायाप्रकल्पने शाखाः स्यासंपतिकाः काश्च

उपशान्तयाचकाः २ श्रीईश्वरउवाच वैदिकेकर्म
णिकलौनराणांधीः सुदुर्लभा यथानीचेजलेयाति
कलौनीचेतथामनः ३ तेनात्तानाकलौदेविवामेको
लैक्षतोरताः अतस्तत्राविनश्यन्तितेनमानुषावस्थि
ताः ४ केचित्त्वभक्तियोगेनउपदिष्टाःप्रतारकैःलेच्छै
रपिवशस्यल्कारनायत्नेयवनाधिपाः ५ कलेर्दृष्टासह
सेषुविसस्पस्यतिमध्यमेदेशेसदेवोभगवान्विंध्ये
हिमवन्तिक्कचित् ६ यावत्पूर्णाःकलेःसंधिस्तावत्तस्था
संत्यतःपरं स्त्रीराज्यवापरान्तेचसृंगालेकेरलेपिच ७
सर्वसमप्रान्तेमेत्राम्नतवैदेषुसंस्थिताः ग्रामास्तिपृथि
वीमध्येयावत्पूर्णाःकलिर्भवेत् ८ संध्यांशेनकलेःस
वैत्रिशन्मेत्राभुविस्थिताः तदाकल्कीस्वरूपस्यविला
सेत्स्यभविष्यति ९ येतिष्ठंतिकलौदेवितत्साधनम
सेत्रुवे स्वाध्यायाभ्यसनेस्यादेवनाम्येतानिषोडश १०
केशश्मश्रुवापपिताशुचिर्गुर्वीत्तयाचरेत् अथवाप्र
वैविधिनानिःपापमत्समभ्यसेत् ११ नानध्यायाप्रदे
थेषुदेवेशिष्याःशृणुःसरे सुहृत्स्थलेतन्थैकाग्रेनश्रोणु
विद्ययापठेत् १२ ग्रहेष्यातस्पहेसायंग्रहेमयादया
विदे ग्रहेपरंचनाश्रीयायाम्राजापस्प्रवतेसिंदे १३ पके
केशासमस्त्रीयान्ग्रहानित्रीणिपूर्ववत् ग्रहेवोपवसे

देसमतिकृच्छ्रव्रतेविदं १४ गोमूत्रंगोमयंक्षीरंदधिस
र्पिःकुशोदके एकरात्रोपवासश्चकृच्छ्रंसान्तपनंव्रतं १५
प्रत्यहंप्रत्यहंत्रिगोमूत्रादिकेसेव्येप्रत्यहंपुनः उपवासस्तदा
चोक्तेमहासान्तपनेव्रते १६ स्नानेसंध्यामुपासीतप्रत्य
हंविधिपूर्वके उपवासस्त्रयमप्यहेपिसुशान्तपनेव्र
ते १७ प्रतिग्रहेपिवेडुक्षान्नजलक्षीरघृतानितिलान्स
माहितःसकृन्नैवाशीतमकृच्छ्रव्रतेविदं १८ पैकं
ग्रासंपंचपिंडक्रमेसप्रायेणभोजने शुक्लेपिवर्द्धयेत्पि
पीलिकेचान्द्रायणेव्रते १९ पलप्रमाणमात्रेतथाग्रासः
शुक्लेविवर्द्धयेत् कृष्णेह्रासंव्रतेचान्द्रायणंस्याद्यवम
ध्यमे २० चतुरःप्रातरश्नीयाद्विप्रःपिण्डान्कृताह्निकः
चतुरोस्तमितेसूर्येशिशुचान्द्रायणेव्रते २१ अष्टावष्टौ
समश्नीयात्पिण्डान्मध्यंगतेरवौ नियतात्माहवि
ष्यस्ययतिचान्द्रायणेव्रते २२ स्नानेसंध्यादिकेकृत्वा
द्वादशाहमभोजने स्थिरचित्तोप्रमत्तस्यपराकाख्य
मिदंव्रते २२ पिण्याकमाचान्तक्रांबुसक्तूपोषणंक्रमा
त् षड्भिर्दिनैःसौम्यकृच्छ्रोनामकंव्रतमुच्यते २३ पृथक्
त्रिरात्रमभ्यासादेकैकस्ययथाविधि तुलापुरुषइत्ये
तद्व्रतेपंचदशाहिके २४ त्रींस्त्रीन्पिण्डान्समश्नीयान्निय
तात्मादृढव्रतः हविष्यान्नस्यवैमासमृषिचान्द्रायणंव्रते २५

सप्तसप्तदिनेवेदविद्गोलनतः पिवेत् षडेकावा
पुष्पक्रौणिस्तोमायणमिंदव्रते २६ पर्णोडुम्बरराजी
ववित्वपत्रकुशोदके प्रत्यकंप्रसहंपीतेः पर्णकृच्छ्र
व्रतेविदे २७ पंतैव्रतैलपुष्पाद्गामायुरुपुष्करघणेरतः
भिक्षाशीवाहविण्णाशीभुजमौनेसमास्थितः २८ प्रति
लोमात्पुष्पवतीयवनात्वोडकोलिकात् प्राचारहीना
नपूत्रेसुटष्टौनेवठेकुर्ति २९ गात्रेस्नातस्थप्रहरेणा
दशत्तालनादिके कृत्वासनेसमविप्रजांतेवेदंसम
हरेत् ३० निदास्ततिनैकस्यापिकुर्याद्दन्नभाषणे
नारीरूपवतीदृष्टाध्यायेद्धिसंस्मनानतं ३१ हरीरोपठ
नारोवतस्यान्तेपिसमुद्वरेत् साष्टांगेनतनमस्कारमा
रंभोतेगुरोश्चरेत् ३२ प्राग्यामेवतथीवेञ्जणेप्राते
सरस्वती प्रयातिगांत्रेतनस्मात्पूजनीयोगणाधिपः ३३
प्रहस्थतत्वप्रहरेपूजयित्वाविसर्जयेत् सरस्वतीतो
घयित्वागणेशंपुनरागता ३४ ममवक्रेस्थितावे
नित्याम्नायामेवतथीके पुनःपठेदनध्यायस्तदाणा
नेनकारयेत् ३५ साद्वयामेप्रविष्टावेत्समनीया
निभारती निकटेकार्तिकेयसगातेतस्मात्पूनये
ते ३६ सरस्वमापुतेस्कन्देनसभावाद्यपारणाप्रोष
गोत्रेपुनर्ध्यात्वास्वागतानांत्रेपुनःपठेत् ३७ त्रयोदशीवे

मे॰
रु॰तं
१२८

178

सूर्वार्द्धरात्रेः स्मशानसानुगीः कैलासंयातिन्दमनी
प्रदोषव्रतकारिणी ४८ शिवस्याराधनार्थंतुतस्मात्
नपठेन्नहि हेलामठानिनद्धियाहृष्णात्वमुपाछति
४९ अस्मिन्प्रदोषसमयेपूजाध्यानतत्परः प्राणाया
मपथवामौनीष्यष्टाक्षाक्तस्पसिद्धये ५० संध्यालोपन
कुर्वीतकदाचिदपिकुत्रचित् प्रातःसंध्यासनक्षत्रा
ससूर्यासायमुच्यते ५१ मुहूर्तंपंचकाहूर्द्धंविशाय
वीगणयायथा आमत्रोभिजितःकालःश्रेष्ठःश्रेष्ठल
यानतथा ५२ संध्याकालस्यमध्येस्यलोपेनाउंत्रयात्
रे प्रायश्चित्तेनैकमर्घ्यमपिकेसंप्रदीयते ५३ यसं
ध्याकालतोतीगातेकालेततोपिके अष्टोत्तरशतं
नेत्रगायत्र्याजपइष्यते ५४ गतारुद्रगतानैवा
वातीवावश्यकर्माणि प्राणायामत्रयंकृत्वागाय
त्र्यष्टोत्तरंशते ५५ परान्नभोजनेचैवयमनियोनिःकृ
तिःस्मृता अथवलामित्रेशीगायत्रीवेदमातरं ५६
पद्यात्सगुणंब्रह्मगीयतेप्रतिपाद्यते निर्गुणंयां
विनामुक्तिर्नकस्यापिप्रजायते ५७ महामायास्वरूपय
त्महाकालःस्वयंजपेत् यत्प्रभावादहंदेवकजातःकालरू
वापरः ५८ गायत्र्यामुनिर्वाख्यातोविश्वामित्रोनितापसः
गायत्रीछंदइत्युक्तंदेवतासवितास्मृतः ५९ व्याहृतीःसम
भूराद्याव्याहृतीस्त्रिकोपोरुध्रुमकें

जठरे च क्रमान्न्यस्य न्यासोऽयं प्रथमः स्मृतः ५० पादांगु
पादे गुल्फाग्रसंधौ च संधौ स्यान्नुस्फ पादयोः गुल्फजा
ल्लोल्लयासंधौ तथा जानूरुसंधिषु ५१ लिंगे नाभौ च हृ
दयकण्ठवर्णान्न्यसेत्क्रमात् करांगुलीमूलसंधौ मणि
बंधे च कूर्परे ५२ भुजमूले सुविनासिकायां वापि कर्ण
लयोः नेत्रकर्णभ्रूशिरसि चूडायां वामकर्णिके ५३ शि
खोद्देशेन तु गायत्र्याः शिरन्यासस्तृतीयकः हृदयं ब्रह्मणे
प्रोक्तं विष्णवे शिर ईरितं ५४ शिखा रुद्राय कवचमी
श्वराय समीरितं नेत्रं सदाशिवायोक्तमस्त्रं सर्वात्मने
स्मृते ५५ त्र्ययं षडंगन्यासस्तु चतुर्थः परिकीर्तितः प
ज्जानुकटिनाभौ च हृदये कण्ठभालयोः ५६ क्रमाद्व्याहृ
तयो न्यस्याः परब्रह्मेति शीर्षके पुनर्व्याहृतिन्यासोऽयं
पंचमः परिकीर्तितः ५७ तत्सवितुर्हृदयाय वरेण्यं शि
रसे तथा भर्गो देवस्य च शिखो धीमहि कवचे स्मृते ५८
धियो यो नो नेत्रमुक्तमस्त्रं शेषेण कीर्तितं त्रयं न्यासस्त
षट्स्यात्षडंगे ते पापहारकाः ५९ प्राणायामत्रयं क्रमा
त्ततो ध्यानं समाचरेत् मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवल
च्छायैर्मुखैस्त्रीक्षणैर्युक्तामिन्दुनिबद्धरत्नमुकुटां त
त्त्वात्मवर्णात्मिकां गायत्रीं वरदाभयांकुशकशां शु
भ्रं कपालं गुणं शंखं चक्रमथारविन्दयुगलं हस्तैर्वह

मे॰
रु॰तं
१२५

179

ह्रीं भजे ९० ततस्तत्पूजयेद्देवीं दशावरणसंयुतां आदौ
संपूज्य देवेशीं कोणाग्रे पूजयेत्ततः ९१ त्रिकोणस्याग्नि
कोणात्प्रादक्षिण्येन देवताः ब्राह्मी माहेश्वरी वैष्णवी
मिति प्रथमावृतिः ९२ तस्याग्रतस्त्वष्टदिक्क्रमात्त्रै
प्रपूजयेत् आदित्यसुषुम्णां चाविश्वंतोभानुं प्रभानया ९३ भा
स्करं वापि संध्यां च द्वितीयावरणे त्विदं ततो यजेद्दलाग्रे
ष्वकालिं दुर्गां सरस्वतीं ९४ विश्वरूपां विशालां च ईशानीं
व्यापिनीं क्रमात् विमलां च शोकरुमिंदं पंचमावृतिपूज
ने ९५ तदग्निमेतत्त्वष्टदलेषु ताः पूज्यास्तु शक्तयः तमोप
हारिणीं सूक्ष्मां विश्वयोनीं जयावहां ९६ पद्मालयां पर
शोभां पद्मरूपां तु षष्ठके भवेदावरणं चाग्रे ब्राह्म्याद्याः
सप्तमातरः ९७ अष्टमात्वरुणा प्रोक्ता सप्तमावरणं त्विदं
रविः सितः कुजो राहुः शनिश्चंद्रो बुधो गुरुः ९८ अष्टमाव
रणं चैतत्त्वत्तरस्य दिगष्टके दिक्पालान्नवमे प्रोक्तास्तद
स्त्राणि चादिमे त्विते ९९ एवं संपूजयेद्देवीं तस्याः मुद्राः प्रद
शयेत् व्याहृतित्रयसंयुक्तां गायत्रीं सर्वदा जपेत् १००
चतुर्विंशतिलक्षाणि पुरश्चरणमुच्यते क्षीरोदनं ति
लान्दूर्वाः सिद्धोदनसमिद्वरान् १०१ पृथक्सहस्त्रं त्रि
यं जुहुयान्मंत्रसिद्धये तर्पणादि ततः कृत्वा गुरुं संतो
षयेत्ततः १०२ प्रयोगानाचरेद्विद्वान्नद्रतत्परः स्वं

नवसंख्यसहस्राणि मंत्री प्रजपेद्यातिले: ७३ सर्वपाप
विनिर्मुक्तो दीर्घमायुः स विंदति आयुष्येसाज्यहविषा
केवलेनाथसर्पिषा ७४ दूर्वात्रिकोस्तिलैर्मन्त्रीजुहुया
त्रिसहस्रकं प्रतिद्रव्यमथोमासमकङ्कूलेसेजुहुते द्विजः ७५
ब्रह्मणाक्षेत्रिसमधोक्तेरयुतं निधते द्विजः ब्रह्मश्रियपद्म
रूपात्मसूनैर्ब्रह्मतुल्यजः ७६ जपेत्समस्तगायत्रीतुर्य
पादेन संयुतां परोरजसेसावदोमिति तदर्थ्यः प्रकीर्ति
तः ७७ विमलोस्यऋषिश्छंदो गायत्रं देवतात्मना परमा
प्रथमतः प्रणवस्यासमाचरेत् ७८ सप्तव्याहृतिगाय
त्रीसामासोपूर्वंवच्चरेत् ब्रह्मात्मनेहृदयं शिरोविस्वा
त्मनेनतथा ७९ शिखाउऽझात्मनेचेतिकवचंचेस्त्रयात्मने
सदाशिवात्मनेनेत्रमंत्रं सर्वात्मने इति ८० नातःपर
तरोमन्त्रोनातःपरतरंतपः त्वणायत्रेमहाविद्यादि
काः सर्वायदग्रतः ८१ अथगोप्यं प्रवक्ष्यामि गोप्यंमा
तृजारवत् सर्वेषांदेवन्त्राणां यत्रसंसिद्धिकारके ८२
लोलपायकृतघ्नाय नास्तिकाय शठाय च सगर्बो
पशुकृतेहि प्रोक्ताशापमवाप्नुयात् ८३ येषांवैदिक
मंत्राणां जननेकर्मस्तविते तानादियादसहितान्
गायत्र्याः प्रजपेन्मन्त्रान् ८४ अष्टोत्तरसहस्रंसिद्धाः सु
लिहन्मालकमंत्रकान् मध्यपादेनसंयुक्तानत्रिमे

मे.
कं.त.
१८०

180

तत्तन्नाशकान् ८५ अवश्यं जायते सिद्धिर्गायत्री तेज
सा इति संक्षेपतः प्रोक्तो गायत्र्या गोपितो विधिः ८६ प
द्ममष्टदलं लेख्यं ह्रींकारं कर्णिकास्थितं ह्रौं ह्रौं स्वरैर्दि
ग्विदिशं प्रतिपत्रं समालिखेत् ८७ किंजल्केषु तदग्रेत
गायत्र्यर्णान् विशन्त्रिशः तद्बहिर्हेतयुगलं तद्गोलं तत्स
मालिखेत् ८८ ककाराद्योऽस्त्वथापो ज्योती रसोऽमृतं
ब्रह्म भूर्भुवःस्वरोमिति पत्रे सर्वार्थसिद्धिदे ८९ स्तो
भद्यं सर्वेषां सर्वदा सर्वकर्मसु तस्मिन् जिते न देवा
दिमोक्तान्त्साधयेज्ज्ञानः ९० तदर्थं संप्रवक्ष्यामि मंत्र
स्तंभजपाभिधे उपासनानामस्य न स्याद्दृढशील्या पुरश्चयोग
भाक् ९१ त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्द्धनं उर्वारुक
मिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ९२ वशिष्ठस्य
निष्कलेतुष्टुहे वक्ष्ये यवकः त्रिचतुर्बसगां पंच त्रिभि
र्हेणः षडंगके ९३ पूर्वपश्चिमयाम्येतु वक्त्रेषु तदनंतरं
उरोगलास्येषु नाभिहृत्पृष्ठकक्षिषु ९४ लिंगेपा
योनत्याबोर्वा मूलयोश्चोरुमध्ययोः जान्वोस्तनोजानु
हृत्प्रान्तयोः स्तनयोस्तथा ९५ पार्श्वयोः पादयोः पाणयोः
नसोः शीर्षं च विन्यसेत् प्रत्येकं मंत्रवर्णांस्तु मासेषु तद्विती
यकः ९६ पादामसक्थिनोः पृष्ठगलाक्षिषु .... वक्त्रेग
णपृष्ठेमूर्धयोर्हृदये जठरे पुनः गुह्योरुजानुपादेषु न्यासमेवं
समाचरेत्॥

पंचम्यामष्टम्यां कुर्य्यात्कामासपूर्वके ५८ हस्ताभ्यां
कलशद्वयामृतरसै राज्ञावयन्नं शिरोहस्ताभ्यां नादयतं
मृगाक्षवयेद्वाभ्यां वहन्तं परं श्रेकं मस्तकरद्वयामृत
वर्षं कैलासकान्ते शिवे स्वच्छांभोजगतेनवेन्दुमुकुटे
देवं त्रिनेत्रं भजे ५९ पंचाक्षरोदितेपीठेपूजलयेद्वृष
भध्वजं मूर्त्तिमूलेन संकल्पावलमानेनवर्त्मना ६० पू
र्वमन्त्राणि संपूज्य पश्चान्मूर्त्तिः प्रपूजयेत् पूर्वादिशाद
तितपनेशानाय सूर्य्यमूर्त्तये ६१ महादेवाय सोममूर्त्ति
मूर्त्तयेते समुच्चरेत भवाय क्षितिमूर्त्तये सर्वाय जलमू
र्त्तये रुद्राय वाग्निमूर्त्तये उग्राय वायुमूर्त्तये भीमाया
काशमूर्त्तये पशुपतये समुच्चरेत ६३ यजमानमूर्त्तये
इतिदलाग्रेषु तनोजयेत रमायकाप्रभाज्योत्स्नापूर्णो
षाउवरणीस्वधा ६४ द्वितीयावरणेवैताश्चतुर्थावरणे
क्षमाः विद्याविश्वसिताप्रह्लासागरासंध्याशिवानिशा ६५
आर्य्याप्रज्ञाप्रभामेधाशान्तिःकान्तिर्धृतिर्मतिः पंचापा
वरणेचैताः षष्ठावरणगाश्रष्ठ ६६ यरामयावनीपमा
शान्तामोघाजयामला सप्तमेलोकपालांश्चतदस्त्राणि
नष्याष्टमे ६७ जपेल्लक्षमिमं मन्त्रमेवं ध्यायेजितेन्द्रियः
नरुत्याहमभिर्द्वैरयुतं हुतं संस्कृतैः ६८ बिल्वपलाशे
लविहिंरवनेचतिलमधिपो पायसं दधिदूर्वाश्चतण्डुकै

मे· तं· १८१

181

नमस्तस्तके १०९ नर्ष्यथिन्नाभिषिंचाप्या ब्राह्मणांस्तोष
येद्गुरुं एवं कृते श्रयोनाही जायते यमहामयः ११० श्रुतु
तेजुहुयाद्दुल्लसमिद्भिः संपदेसुधीः जुहुयाद्बुल्लह
स्यसमिद्भिर्ब्रह्मतेजसे १११ खादिरैरयुतंहुत्वाकान्त्रिशुश्रि
मवाप्नुयात् समिद्भिर्वटवृक्षस्य जुहुयादयुतावधि ११२
यनवाप्यमसंदेहः स्यादचिरेणैव साधकः तिलैर्लक्षं
त्वयाहुत्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ११३ सिद्धार्थैरयुतंहुत्वा
शत्रून्विजयते नृपः अनेनैव विधानेन नस्यन्नस्त्ररकाज:
११४ पायसेनाहुतो होमो रलाश्रीकीर्तिकाविदः गौडु
नवसिद्धान्नैर्हुत्वा क्रमो विनाशयेत् ११५ अयमेवमनोहोमः
शान्तिश्रीसंपदावहः दधिहोमेन संवादे कुर्याद्विशेसि
णोर्मिथ्यः ११६ धूमहेतुहुयान्नैरी ह्वीमहीनरेशाते श्राम
यान्निखिलान् जित्वा दीर्घमायुरवाप्नुयात् ११७ जुहुयाज्ज
न्मदिवसे पायसान्नैर्हैमान्वितैः इस्यत्रनिर्दितालसीमा
रोगंयमलंयशः ११८ गायत्र्युपहृतानाक्ताभिर्व्वोभिजुहु
याहशी सविंशतिशते सम्यक्कृयज्जन्मदिवसे सुधीः ११९
ग्रामयैः सकलैर्मुक्तो जीवेद्वर्षशतं बली कष्मलीस
यः सर्पिः पयोत्रविंशते षष्ठक १२० जुहुयाद्ब्राह्मणान
नेभोजयेन्मधुराज्यान्विते श्रीणे यद्दनयामायेयगात्मनोगुरु
मादद्यात् १२१ अनामयेमवाप्नोति दीर्घमायुः स्त्रियासह

सहतेनपयोत्रेनहुत्वापर्वणिपर्वणि १२२ राजप्रिय
मवाप्नोतिमन्त्रमासान्नात्रसंशयः लाजैर्विशुद्धैर्जुहुया
त्कन्यार्थ्यवाप्नुयामवे १२३ क्षीरद्रुमसमिद्धोमाद्धात्वलक्ष्मण
हीत्वशंनेयत् स्नात्वासहस्रंप्रजपेदादित्याभिमुखोमंत्रं १२४
प्राणिव्याधिविनिर्मुक्तोदीर्घमायुरवाप्नुयात् अनेनमं
त्रेणासर्वंसाधयेदिष्टमात्मनः १२५ अस्यदारिद्र्यनाशना
यदस्यमंत्रस्यनाशीतः मेधातिथिऋषिःप्रोक्तोछंदो
गायत्रमीरितं १२६ नागमातामकरस्थासौदेवतासदस्यम
स्मृतिः यथाकथ्येविन्यासेतुचत्वारिंशत्सहस्रके १२७
देवताप्रीतयेकार्यः प्रणमासेतुनेरेजपः पुरश्चरण
मेतत्स्यात्सर्वशक्त्याविप्रभोजनं १२८ अस्याःकृत्कुल्मपा
णिक्कुवंचिविविणीप्रियं निर्यीश्वरंलवणिवर्णिवल्लेगंध
धेनायकं १२९ सहस्रस्पतिमड्डुतंप्रियमित्रस्यकाम्य
सतिंमेधामयाभिवृद्धिं स्वाहा १३० चत्वारिंशत्सहस्रं
यः प्रतिमासंजपेन्नरः ममभाग्याधिकःकुर्यात्सदा
विघ्ननाशने १३१ सर्वार्थसाधकंवक्ष्येसंग्रामविजय
पदे जलेयरवथायाहंयत्स्मरामिस्मृणषतन १३२ जा
नैवेद्यसेमुनवामसोमसगातीयतोनितिदह्यातिवदः
सनःपतिष्ठदतिड्गर्गोनिविश्वानावेदक्षिपुंडरितास
सिः १३३ विघृष्टंदोमुनिष्णापमरीचिःकापपोमतःदे

मे
रुतं
१८२

182

वताज्ञानवेदोऽग्निः षडंगानि समाचरेत् १३४ नवांगष
ट्कमनागमसमभिर्मन्त्रवर्णकैः अंगुष्ठयोर्गुल्फयोश्च
जंघयोर्जानुनोस्तथा १३५ ऊर्वोः कट्योर्लिंगनाभ्योर्हृद
यस्तनयोस्तथा पार्श्वयोश्च तथा पृष्ठस्कन्धयोरन्तरे तयोः
१३६ बाह्वोश्चैवोपबाह्वोश्च सन्धयोः कूर्परयोरपि प्रकोष्ठद्वि
तयोर्वापि मणिबन्धद्वये तथा १३७ करे च तलयोरास्ये
नसोरन्तोराश्च कर्णयोः ललाटे चर्मसन्धिके मूर्द्धनीति
द्वितीयकः १३८ शिखायां च ललाटे च नेत्रयोः कर्णयो
स्तथा ओष्ठयोरेव जिह्वायां कण्ठे बाह्वोस्तथा हृदि १३९
कुक्षौ कटौ च गुह्ये च ऊर्वोर्जान्वोश्च जंघयोः पादयोश्च प
दन्यासः प्रोक्तोयं ध्यानमथोच्यते १४० विद्युद्दामसमप्रभां
मृगपतिस्कन्धस्थिताभीषणां कन्याभिः करवालखेट
रसद्धस्ताभिरासेविता १४१ हस्तैश्चक्रदरासिखेटविशि
खांश्चापाशांकुशौ शानर्जनी विभ्राणामनलात्मिकां शशिधरां
दुर्गां त्रिनेत्रां स्मरेत् १४२ कृत्वा तं सर्वतोभद्रपूर्वोक्ते मण्डले
शुभे नवकर्णिकायां षट्कोणं मातृकायां समर्चयेत् १४३ पू
र्वोक्तावरनवाग्ने केसरेषु तदग्रतः जया च विजया भद्रा भ
द्रकाली च पूजिताः १४४ सुमुखी दुर्मुखी व्याघ्रमुखी सिंहमुखी
तथा मध्ये दुर्गां यजेत्सम्यगाराधने सिंहमूलमन्त्रैः तारमुक्तावज्री
नावेद्यापि च महामतः सिंहाय हुंफट्स्वाहेति मन्त्र संपालनः १४५

मूर्त्तिं मूलेन संकल्प्य तस्यामावाह्य पूजयेत् केसरेषु च
अंगानि पूर्ववत्तो हृद्दले पुनः ४७ जातवेदाः सप्तजिह्वः
तीयो हव्यवाहनः ततोऽश्वोदरजो वैश्वानरः कौमारतेज
से ४८ विश्वमुखो देवमुखो पीठकोष्ठचतुष्टये यजात्मा
नं जलात्मानं वन्ह्यात्मानमिरात्मकं ४९ निवृत्तिं प्र
तिष्ठां च विद्यां शान्तिं च कोणगाः ५० पूज्या बाह्ये तत्र प्रागादिशि
थिं चतुष्के पूजयेदिमाः एकादश प्रतिदिशं तत्र रूपिणी से
कथ्यते ५१ जगतां पतनी वेदगर्भा दहन वागीश्वरी
हव्यवाहा महन्ती ततो गगनचारिणी ५२ वागीश्वरी
मद्रवहा सोमरूपा मनोजवा श्रुष्यदले मन्त्रेगा सप्तादि
स्वाही च कोणा ५३ यशोवती वनोपेता कान्ति क्रियाः ५४
यावती ग्रहमीता रितिः प्रोक्ता नवमी च तिरस्क्रियाः ध्याने
देवमानानादमन विधापस्थान्निरूप्यते समाराध्याने
दिनी च परा रिपुमर्दिनी ५५ षष्ठी वादरणी नीति
रमाङ्गी नायजनं परे निरवद्या विशालाक्षी सोमप्रभा
यानिरूप्यते ५६ स्वामोहमहाना दिनी च वेदनावह्नि
गर्भिणी सिंहवाहा च धूम्रा च तु विंशतिरंसका ५७
मापहरात्मक दोषानिःसंपन्नेति तद्बहिः लोकपाला
लं दत्त्वा गृहाग्रावसमापयेत् ५८ मंत्रवर्णमहस्वा
जपेद्धोमं पृथक् पृथक् वेदवेदाङ्गविंसंख्याकं तिलसि

मे॰ रु॰ तं॰ १८३

द्वार्थचित्रैर्जेः १५५ मूलेनाष्टसमित्याभिस्रवटोडुम्बरपर्णैः
अर्कस्यतोऽङ्गवेष्वा" हुतेनेनहविषान्नकैः १५६ सर्वैर्हुतेना॰
कैरन्नहूयात्तिलैस्त्रामैर्हुतेनाङ्गनीः ततःसंतर्प्यसतिलैःकु
ण्डाचार्यमाभिषेचने १५७ समाराध्यप्रयत्नाद्देवीं तोषयेद्गुरुमा
त्मनः इच्छेजपादिभिःसिद्धमेतस्मिन्नायकोत्तमः १५८ श्री
ग्रेयासाधिकारिस्यान्नहिध्यानमुदीर्य्यते आग्नेयायांशुभि
तिथौकविलोमपठितोमनुः १५९ पूर्वोक्तार्थवमनुमायाः
षडङ्गानिविलोमतःत्रिमनतारिद्रुधुंसिंह इति हृतः
वचेनाश्चाविनिर्माडतिशिरः इत्यादि १६० पूर्वोक्तसंख्ये
कैर्वर्णैर्वर्णन्यासैस्तथैवच नैष्ठैवचपदन्यासोजपपूजा
पूर्ववत् १६१ पंचगव्यसमपक्वेनचरुणासुप्रसिद्धये
चतःसहस्रंचशतेचत्वारिंशाद्वतन्नुष्टये १६२ होमयेद्दक्षि
णेत्राग्वद्ध्रुकृपयः प्रतिलोमतः सर्वत्रेदशिकःकुर्या
हायज्ञाहिगुणोजपं १६३ क्रूरकर्माणिकुर्वीतप्रतिलो
माविधानतः शान्तिकेपौष्टिकेकर्मणिकुर्यादनुलोम
तः १६४ आद्यःपंचाक्षरःपादोनेत्रयोज्ञानेन्द्रियात्मकः द्वि
तीयःपंचवर्णाद्यःस्मृतःकर्मेन्द्रियात्मकः १६५ स्वाद्यस्तृ
तीयःपंचार्णःसर्वभूतमयःस्मृतः माद्यःसमान्तरःपाद
स्तन्तर्थोन्तरूपकः १६६ इत्थंवैपंचतःपादस्तमीरूपश्चतु
र्थः नोवर्णादिःषडर्णोमः षडक्षोशिकेमयोमतः १६७

सोऽपूर्वं पंचवर्णो स्यः शाल्हादिमयई रितः सेवर्णो हेमो ८
ज्ञेयः पंचाणोवचनादिकः १२ एवंते समायोगात्ता
दंकृतिर्दृरिता ... तत्तमादात्तरोत्पन्ना स्तायाघावक्ति
देवताः १३ प्रधानमूर्त्तिप्रतिमास्वस्ववर्णो दितश्रभाः
उज्वलकेशवदनाभीमदंष्ट्राभयापहाः १४ देवताई
स्त्रियोतस्मा कुईटछिहती रिताः देवताभूतयादोप्या
लिप्यवक्काः प्रकीर्त्तिताः १५ धात्वरूपात्तरोत्पन्ना
लिप्यवक्काः प्रकीर्त्तिताः ... कुर्मिजाकुठैवदनाः कोणोत्या
उभयामनशोभिताः ... लिर्प्यगानना १६ एताः सर्वाः स्मृताः क्लीवाईरिया
लिर्प्यगानना १६ एताः सर्वाः स्मृताः क्लीवाईरितावर्णादेव
योइवास्त्रियः अथलिप्यकुएवोपताईरितावर्णादेव
ताः १७ अभिमुख्ये स्मृताः सौम्यपराङ्मुख्यात्मककर्म्म
ति अभ्याः सोख्याः समुत्पन्नादेवताज्वलितानना १८
याभ्यामत्तोदहेल्लेरोगाजं समिरिकानते अथद्दुमनु
ध्यानलेत्रेप्रारभेतविचक्षणः १९ अग्रसरेषु प्रवृत्तीतदे
वताससंहरेत् उपक्रमेतनन्दासुरिक्तास्वसंविस
र्जयेत् २० भद्रास्वाहरणेकुर्याज्जयास्वेतेनसूतम
उपक्रमोभौमवारेशनिवारेविसर्जने २१ प्रतिसंह
रणेवारेगुरोःशुक्रस्यवाभवेत् स्थिरेषुराशिष्वारंभ
सेरेषुस्याद्विसर्जने २२ अस्त्रसंहरणेकुर्याद्भयेर
वविचक्षणः कृतपोरोग्नेरेकेत्रघनगात्मनिसंहरेत २३

मे॰ कृतं १८४

184

भानुनामोत्तसंस्होगोकुर्स्यामतेत्तद्ये सुधीः पश्चिमाभि
मुखो भूत्वा सर्वकर्माणि साधयेत् १८४ न तेत्रस्रत्तसक
लान्साध्यासाध्यान्कर्मसंयुतान् तत्रमन्त्रानहं येतानस्मिंश्री
मन्त्राणि संख्यया १८५ जप्यादपितेवक्तोमारथ्ये द्विशा
त्मनः कृमष्टमीं समारभ्य यावत्कृष्णचतुर्दशी १८६ य
हरविषहृतोश्च भूरुहोस्थान्सामिहरान् राजीतेलेन सं
लिप्तान्पृथक्सप्तसहस्रकं १८७ जप्यात्स्वयंतो भूत्वारि
पुर्थमपुरंव्रजेत् सप्तरात्रेप्रजप्यात्सिद्धौ पंसेहसंज्वतेः
१८८ आइवसोह्यष्टिकालेमरीचैमनुनामुना निर्दहेते
ज्वरेणारिः प्रलयाग्निसमेन सः १८९ नाडयपत्रेसमालि
ख्यशत्रुनामयष्याविधि आत्रेयासूत्रेण संवेष्ट्यकुण्डम
ध्ये निखन्यते १९० मरिचैस्फुरनेनकृष्णोज्वराक्रान्तः स
नायते न दाययतिपनो पेशीतलेसवशोभवेत् १९१ सा
मुहुःसलिलेहिंगुविष्ठजीरकलोलिते कुथितेपुत्तलीमा
ध्यनत्तत्रकनिर्मिता १९२ अयोवक्ते विनिःक्षिप्यपश्चा
विषतः कृत्यापा तच्छिन्नताउनेकुर्यात्जपन्मन्त्रं विलोमतः
१९३ सप्ताहान्मरणं याति शत्रुर्ज्वरविमोहितः आदित्यस्य
गेटस्यस्तोक्षितहिंसाहन्ते १९४ नष्टैतेलेनलिप्तोंगादर्यं
भानुमरीचिभिः अथोमन्त्रविनिजरिपुंध्यात्वा कथितवा
रिणा १९५ नष्टयेद्रानुमालोकशत्रुस्तत्रियोभवेत्

विप्रंनीमुशले ध्यायेत्कालचन्द्रप्रभां १९६ कार्पासवी
जैर्निंबस्य पत्रैर्मेषवृतस्नैतैः कृत्वा विद्वेषयेच्छत्रूनसे
णानेन देशिकः १९७ विप्राणां तर्जनीशूले ध्यात्वाऽरु
णां भयंकरीं महिषीहृतनसंसिक्तैः पल्लवैर्विषवृक्षजैः
१९८ हुत्वा रिपोः स्तम्भनाक्षिनामुच्चाटयति मंत्रवित् ध्यात्वा
सर्षपतैलाक्तैर्बीजैर्यन्त्ररसंभवैः १९९ कृत्वारिं ध्यात्वा दे
वीमुग्राभां केचरूपिमं रिचाचितैः १९९ ब्रह्मारूपि रसे
सिक्तैर्जुहुयाद्दिवसत्रयं रिपोः नुच्चाटने कुर्यात्सिना
यानात्र संशयः २०० अग्निशूलकरां दुर्गां ज्वलन्तीं प्रल
यानिवत् ध्यात्वा सर्षपतैलाक्तैर्बीजैर्धजरसंभवैः २०१
कृत्वा विमोहयेच्छत्रून्मैवैवी समर्षपैः कालाञ्जननि
भां उग्रां शूलखट्वाङ्गकरां स्मरेत् २०२ नलवृहतसंभूते
ग्रामाक्रान्तं हसंयुतैः समिद्भिर्हवेः मज्जकृपाद्ध्यात्मासे
नवैरिणं २०३ सिंहारूढां प्रधावन्तीं धावमानेरिपुंप्रति
शरान् कार्मुकनिर्मुक्तान्वह्निज्वालामुखोत्कलान् २०४
सुवंतीं संस्मरेद्दुर्गां तेषां यैरहसवा रिपुणा नुविवेश
मालोक रिपोरुच्चाटनं भवेत् २०५ अग्निदुर्गामपोप
न्हिगदाहस्तां विचिन्तयेत् विपुदामसमानाभीम
रिद्भाहृतनसंस्नैतैः २०६ पुरोकैर्नेकदन्तानिवविभी
नकसमिद्धैः कौऽङ्वेरण्डशाखोत्थसेनापालेभ

मे॰ नेभवेत् २०७ आत्मपाशांकुशारक्तांगाणिङ्गीमनुस्मरन्
रु॰तं लैनैः समयुतैः साध्यहृत्तकोष्ठेयिनेनले २०८ जङ्घयावि
१८५ सिसमाह्मात्मनविद्वेशयेत्स्पात् पाशांकुशयगारक्ता
185 विश्वङ्गीविचिनयेत् २०९ फलिनीकुसमैः फुल्लैस्वन्द
नोभः समुतितैः जङ्घयानिशियोमन्त्रोनस्पविश्ववशंभ
वेत् २१० शरच्चन्द्रनिभां देवीं विगलल्यरमास्ततो पाशांकु
शयरां ध्यात्वासिंधुरगोसिसिद्धैः २११ वेतसैर्मधुरासि
कैजङ्घयाहृद्विसिद्धयं नवाङ्कुसममसैकाशामधिङ्गो
विविन्नयेत् २१२ कैतैलवर्णपुत्रलल्यामधुरन्नयपुत्रकया
आकर्षयेद्धोच्छितानाम्नाध्यानमेत्रविनात्रसंशयः २१३ श्री
तिङ्गीयममायायावइन्नात्रिष्टुवीरिता डुर्वेन्नाध्ययाना
याणानिडुर्गासमीरिता २१४ विश्वायायापराता सावि
स्वडुर्गीसमीरिता सिद्धायायामावकारानासिंधुरगोणि
गयेत् २१५ सिन्नामरमारिकामेनामधिङ्गीविडुर्घ्याः
श्रेणाणोध्याणिडुले कृत्वामगोपिकुसमादिभिः २१६ देवी
भवेयत्तिसंप्रागुक्तैर्नेववर्णेना आहरेद्वात्रिपुवलिंवा
रूणा सत्वेसिद्धिदो २१७ कुमारेरागाभयद्धोहभूतानिना
शायेदयं यथ्यावदत्रिमारागध्यगेयैः पुष्पैर्मनोहरैः २१८
स्मितानानस्पात्रतोमन्त्रीजपकं त्वमनन्यधीः जपांतेसर्व
सिद्धास्यात्रात्रकार्याविचारणाः २१९ लवैणैर्मधुरासिक्तै

मेरुद्रयामस्त्रिमासुवेः मन्त्राणिसंख्येयामेत्रीरिश्रमास्म
वशेनयेत् २२० शालीस्वलाल्यसेशाय्यसूहान्तुकुर्वीत
तेडलान उषितापंचगव्येषुसंस्कृतेहव्यवाहने २२१
वंकेपवेन्नयेन्मेत्रमवताख्यपुनः सुधीः ग्रहांश्चयित्वावि
शदधीर्देवीमस्रोयथापुरा २२२ जकुयाश्चसमाज्येन
साज्येनाष्टसहस्रके पात्रेसंतापनेकुर्वन्सायन्नस्सा
शयेत्क्रतः २२३ शिष्टेतेनिधनेद्वारिसंपातेप्राणाण्णावे
कमारोगाविनश्यन्तिसहभूतग्रहामयैः २२४ पौरेक
माहितामृत्यायुनस्तानेवभक्तयेत श्रीश्रीमिर्दविधा
तीरैःपयोहृतसमिद्धैरैः २२५ ग्राजेमेमयुवयोपैतेरैते
हृशाशतेपृथक् जकुयात्संपदोभूमिःसाधकोभवति
कवे २२६ भास्करेमेषगाशीस्यिमतस्त्रानुगुणेदिने
नयोमासारगामिसंसमनतेपुष्कलोभसि २२७ उत्तमा
हायसिकताःसंशोध्यपरिशोधयेत् मस्पतीपंचगा
वेषुसंस्कृतेहव्यवाहने २२८ भजेयेन्मन्त्रनासिद्धेदी
कांशलमनकृत्यथा सिंहमेषयन्त्रस्थैकेंकृमसपलेशमी
निवैा २२९ विशाखाकृत्तिकामूलहस्तोत्तरमघालवथ
रोहिणीयाश्रवणेवारेमेदवाकोतिदेवते २३० विहाघा
सेषुकुर्वीतसिकतास्थापनेसुधीः ट्टरूग्रामादिराष्ट्र
तोरत्नार्थेसिकताःशुभाः २३१ ब्रह्माद्रिकचटोन्मानाम

मे॰ रु॰ त्रे
१८८
186

ध्यादिष्ववदेष्विमाः नवसप्तत्रिपञ्चमासेषु संमज्जये
क्रमात् २२२ मध्यादिदेविमस्ताणिकपालान्तानिर्दिश
कः वक्रेशोत्वमसिविटवाणास्वापेत्रिस्थूलके २२३ कण
लेस्वस्वमंत्रेणसंपूज्यात्रैवलिंहरेत नक्षत्रराशीनांलो
केशानांवलिंहरेत २२४ विहिनायत्ररत्नयेवर्द्धतेत
त्रसंपदः लङ्कग्रहमहारोगचोरभूतसरीसृपाः प्रशु
व॰ नाविलयंयान्तिविधिनानात्रसंशय २२५ सिकतानां
विशुद्धानांकुड्वास्त्वापिषोडश पंचगव्येयुतेपात्रेवलि
हेत्नणनिमिते २२६ निखिपेतविधिनायत्रस्थापयेनत्रसं
पदः दिनेदिनेप्रवर्द्धन्तेकालहृष्ट्यादिभिःसहा २२७ महे
स्थानाविनश्यन्तिकृत्याशेहमहाग्रहाः वहुगव्यादम
नोकूर्प्पानस्थापनेविधिनाममुना २२८ गोमूत्रेणप्रथमा
त्रेस्थानगोमयाभस्तदर्द्धके आज्यात्समगुणात्क्षीरंगोमू
त्रात्रिगुणेदधि २२९ गोमूत्रेणसमेसर्पिः सर्ववासम
मुच्यन्तेगावः स्युः कपिलाश्वेतहिमप्रस्थारुणप्रभाः २४०
प्रभाविगदिताःसर्वासामेवैवाकपिलाइव एकोनपंचाश
कोष्ठफकेत्रलखोशाविनः २४१ विहायकोणकोष्ठानिम
ध्यकोष्ठेलिखेद्वहिः तदध्यकोष्ठमारभ्यप्रादक्षिनसंलिखेत्
देवीनत्रसमावाहिपूजयेयडुपचारकैः कृत्वाहोमसंपाते
निखिनेनयथाशुरा दयाहलियथापूर्वेनस्यपूर्वादिनकै

नवकोष्ठान्विते लेख्ये चक्रे रंध्रशोभने २४४ साध्या
नामान्वितं नाम्नायोमध्यकोष्ठे तमालिखेत् तदधः कोष्ठ
मारभ्य प्रादक्षिण्येन संलिखन् २४५ मूलमंत्रस्य पूर्वोक्ता
न् षोडशार्णान्संश्रितश्चतुर्बहिः रक्षतेद्व्यान्नरोलतमातृकार्णैः
प्रवेष्टयेत् २४६ तद्बहिश्चतस्रं स्याद्वारणायतमङ्कुन सर्व
भूतभयहरं स्त्रीकीलायुप्रदं शुभे २४७ प्राणेप्रणम्य सजा
नाति विसर्गादानकर्मणो यः श्रुमान् गुरुणा शिष्टस्तस्मा
धीतं जगत्त्रये २४८ प्रतिदुर्गामनुं वेश्य दिनाद्यमिति
ष्ठाने प्रतिलोममिमं मन्त्रं क्रमात्संपरिवर्तिते २४९ प्र
तिदुर्गाणि विश्वनाथैव बलिं पुंडरीकास्त्रिभिः जातवेदसम
नवाम सोमम रातीयतो निदहाति वेदः २५० मनः परि
घत श्रेणयामास्त प्रचोक्तो वर्णसंख्याभिरीरितः क्रमेण
नेन वर्णानां पदानां मासस्थ्याते २५१ ध्यानेनैव प्रोक्षो
कं क्रमात्तस्य विलोमतः मासादिकं तथा ध्याने तु निष्ठं
हस्तस्य पूर्ववत् २५२ पुरश्चर्यादिकं सर्वं प्रयोगात्कीर्तितायाम्य
हे भानु विम्बगते शत्रूमथो वक्रे विषाहते २५३ मूलाद्
संस्थितं तथा ब्रह्मकुण्डल्या भावयेत्सुधीः मूलाधारेषि
धास्मयः प्रस्फुरत्कालपावके २५४ दिनत्रयाज्वराक्रा
न्तो रिपुः प्राणान्विमुंचति दिनास्त्रेणाप्रविद्धांगस्त्यापि
स्थानगतेदिष्ट २५५ पंचवायुसमिद्धेन वह्निदग्धविग्र

मे·
ऋते
१८७

हे ध्यायेन्मन्त्रं जपेत्स यः स भवेद्यमवल्लभः २५६ मणिपू
रगतेशत्रून्मन्त्रिनादीन विग्रहे ध्यायेत्क्रियासं प्रजपेत्स
स्तम्भूवशगो व्रजेत् २५७ घनाहता ह्रिताः शत्रून्निर्दग्धा
मन्त्रवह्निना पाशेन दग्धा शीघ्रेण नीयते यमकिंक
रैः २५८ विशुद्धस्थानगो वैरी दिनवाणेन पीडितः श्र
योत्सवैः स्वतन्त्रेण परास्तः स्याद्दिनत्रयात् २५९ आज्ञा
योनिहिते शत्रून्दहेद्दाणाग्निनाधिया पुत्रमित्रकलत्रा
दीन पस्मं स वा सृयात् २६० नाभिमात्रे जले स्थित्वा ध्या
यन्निर्वे दिने स्थितः वैरिणं दग्धसर्वांगं मन्त्रमष्टोत्तरं
शतं २६१ जपत्सप्तदिनाद्वैरी यमलोकं स गच्छति.
आत्यारं समारभ्य सप्ताहं प्रजपेत्मनु २६२ सूर्योदय
समारभ्य यावद्दलमयो भवेत् सन्निपातज्वराविष्टो
यमग्रस्तो भवेद्धरिः २६३ स्थिताङ्गोलयमे श्रीविशुद्धे
वर्जिताशनः द्विनवाणेन विद्धांगो वैरिणं प्रविविन्ध
येत् २६४ जपेत्क्रममृमि महानन्दवारितो मरणं व्रजेत्
स्वच्छाङ्गुलो जपन्मन्त्रमज स्थावि दिने स्मरन् २६५ मूल
प्रोते निजरिपुं दिनाद्देहेण प्रपीडिते ज्वरेण महतावि
च्छेजायते सोऽयमातिथिः २६६ रविमण्डलगाशत्रून्दृष्ट
तन्दृग्ध्ययन्त्रैः विघाग्निदग्ध सर्वांगं ध्यायन्मन्त्रं नवाणि
णा २६७ तद्यद्धेयेद्दिनवाणेन स्यादसौ यमवल्लभः रवि

विंशागतयातालयायस्त्वविग्रहं २६८ त्रिपुरं यावाज
पत्यं तत्र समयाति यमात्रिके यदृच्छालोके विवर्ध
विद्धं मे तत्र वायैः शरैः २६९ प्रतिपयानिजेशत्रुं जय
दश्रुतमत्त्व वित त्रिपुरं नयति शीघ्रेणयमहृतोयमा
लयं २७० प्रलयानलसंकाशां कालरात्रीमिवापरां
शूलपाशधरां रौद्रां रासिहस्तां निषङ्गिणीं २७१ सवितर्म
ष्टलात्र स्यां रक्तेन त्रयोदशैः विस्फुलिंगैर्निदहन्तीरि
प्रमाकुलविग्रहं २७२ सेवेदंष्ट्राधरां तत्र हुंकारीभीष
णाननां तर्जयन्तीं निजेशत्रुं तर्जनीभीमरूपया २७३ दंष्ट्रा
मयूखजालेन द्योतयन्तीं दिगन्तरं शूलेन वैरिणो वक्षो
दारयन्तीं भयंकरीं २७४ जयेदिनत्रयं धीमानात्मानय
दिग्दुमात्मनः अस्त्रमन्त्रकृतमासः प्रलयाग्निसमप्रभः
२७५ रक्तवस्त्रधरां कुण्डां रक्तेन त्रयाहुता सिंहापि
रिक्ता यावन्नी यावमाने त्रिपुरं प्रति २७६ विद्धेन नच्छिरः स्कं
न्धं याव न्नी यावमानेस्त्रिपुरं प्रति
मासलग्नात्र्योमस्पलेगतो यावाद्दंगीजपेन्मन्त्रं विहितं
वर्णिनाशनः २७७ अनेनैव विधानेन त्रिपुरं मन्त्रत्रियोभ
वेत कर्माण्येनानि कुर्वीत दिवसेन न तत्रागाविष्णु २७८ तस्मा
हिता स्वाभिमन्त्रक्रमपथ्यासमस्तमुच्यते पश्चिमाभुववलिंग
स्य सज्जीवे महिषं पुरः २७९ निसायतस्यास्य शिरसि कुण्डं
कलात्रिकोणकं तस्मिन्नस्मेयिते वन्हौ यथाव देशिकोत्तमः २८०

मे:
रुतं
१८८

188

सत्रिकोणान्तमन्त्रार्णान्ताध्यनामसमन्वितान् अजरक्ते
नसंसिक्ताकारस्करसमिद्वरान् २८१ सहस्रं जुहुयाद्देवी
ध्यात्वा सवित्मण्डले प्रलयाग्निसमो चोग्रो द्वात्रिंशद्भुज
शोभितो अनेन विधिना शत्रुर्महाज्वरनिपीडितः २८४
विमुञ्चति निजं देहं पुत्रमित्रादिभिः सह उर्ध्वमस्तो भस्मो
मन्त्री लेपयित्वा भुजंगमे २८५ भानुबिम्बगतो नाडुर्गो सह
स्रादिमसन्निभो सहस्रपाणिचरणो सहस्रास्त्रिशिरो
मुखो २८६ सहस्रनामवक्त्रांगो ग्रासयन्त्री जगत्त्रयं ध्या
येत्तेनेन सर्प्यास्येन तच्छ्येयेडुस्सवातिना २८७ संयतः का
लपाशेन वैरि मुञ्चन्त्वजो विनि सध्यात्काक्कोयुतप्रख्या
न दंष्ट्री नरसिंहवत् २८८ घोरसिंहासनोसीनो महा
भीषणदर्शनो मूलप्रोताहितो ध्यायेत् जपन्मन्त्रमम
धीः २८९ नश्येडुस्तेनो येन सर्प्यवक्रे दिनत्रयं यम
स्यभवने गच्छेदत्तातिनीत्र संशयः २९० अन्तर्हितैः प्र
तिकृतिं प्रतिष्ठितसमीरणा उग्रोदके विनिक्षिप्य
विषाक्ता विधिना नतः २९१ अकैँ हनलसंकाशाव
द्रुविटकयारिणी नयनत्रयसंगच्छेद्विस्फुलिंग
सनाकुला २९२ सिंहस्यासर्प्यभूषाढ्यो त्रैलोक्यभयदा
येनी॥ ॐ२९२ॐ उग्रादायुधसंदीप्तान्तमन्त्री सिंहमस्तके महादंष्ट्रा महाभी
मांज्वलत्केशानदन्तांद्वी २९३ रक्ताईमांसवर्णाश्रीणिनीयत्रिलोचनां ॥ ३-१५

त्रिकूटकनाहितो ध्यायन्मन्त्रं जपेद्गुप्ते मंत्रं २९३ विधानेना
मुनाशत्रुग्रस्तो भवति भस्मना प्रकल्प्य तुरीयजनेनवि
कोणेकुण्डसुत्तमे २९४ तत्रसेत्वतितेवक्तौमहिषास २९५
कृतनाकृतना प्रज्वलीमजरकाकोत्प्रतिष्ठितसमीरणे
ल्किमाहिताजप्रकुयादजरक्ताक्वितांतिशि ध्यानाउ
गोत्रमन्यनीमहिषारक्षलाक्ते २९६ मूलेनमहिष्या
गोभिदंतीचोरदर्शणे अट्टहासैरजस्रोस्यैभीषितो
स्वरसेविनो २९७ प्रदीप्तानलमेकाशाग्रमंत्रत्रयाः
ल्विनो सेट्ठाधरसंभिन्नो दंष्ट्राभीमसुखो भुजो २९८ त्रि
हेत्रिटकत्रुक्ता भिक्रमकाभिः समाहृता अनेनविधिना
शत्रुः प्रयातियमसंनिधिं २९९ दिनासमेवकाथितेना
ज्ञेकृष्णासमुद्भवे आधाराङ्कृतोदेवीकुण्डलीमध्यकृ
पिणी ३०० नेत्रज्वलरयमार्गेण गतो व्योमस्थलेततः सु
विनशत्रुमादाय निकृत्तं खट्टहे प्रति ३०१ ज्वलज्ज्वाला
नलोद्दीप्ताविचिन्त्य प्रजपेन्मंत्रं ससभिर्यासरैः शत्रुमृ
सुमामोतिमोहितः ३०२ अंगारवारे चिन्त्याग्रेसमस्थपले
हलोलिते सिद्धार्थकुडवेजमेजहुयात्स्वतमात्रतः ३०३
कृमासमुजात्लपाददयोरिपुर्यमपुरंव्रजेत् वनर्दष्णाम
हुत्राविनाशीमत्रसायकः ३०४ त्रणतैलविलिमा
निविनाशोत्रकुर्याततः अनेनविधिनाशत्रुर्दस्मेष्य

मे॰
कु॰ तं॰
१८९

189

निकारकः १०५ याममस्तनतुषंस्थलां मच्छिद्राभ्यां विनिर्मि
तो प्रतिमां त्रपणौतैलाक्तो हुतः प्राणान्हुनेत्रिशि १०६ छि
त्वा छित्वाजरत्केन समाहान्ग्रीयते रिपुः श्मशानवाल्मीका
स्छूशात्सातनेतां निधुनतजपेत् १०७ विकिरेत्तास्तडागादौ कुमा
सक्कयितेजले नदीयंपीतमविरावित्रिरूढ्विसकलान्जनान् १०८
कुसंसामारचनईश्वपाश्रजेभैः श्वेतभस्मभिः महिषाश्मनल
लितैस्लन्मनात्रातरसंस्थया १०९ निर्मायपुत्रिकामेनाः सम
लमसमीरणाः चितिकाष्ठपितेवक्रौजन्मरटद्रुमानसः ११०
वतेईशीत्रयादद्दीक्षेत्रमस्तवशोभवेत् श्मशानभस्मसि
हार्थेपंचगव्याचितिलिपेत् १११ महिषेसस्मरेद्देवीं ज्वाला
ग्निसदृशप्रभा भजेयत्नजपेन्मंत्रं विषकाष्ठपितेनतैले ११२
डुर्गागौरश्रजहूयाद्नेनाप्युतमसस्रवित् श्वनगदायतडस्र
सेनापीवैरिणः लिपेत् ११३ सासेनावज्रयाभिमाज्वरेरोग
विमोहिता श्राद्युधानिपरित्यज्य युद्धकालेपलायते ११४
गेहग्रामादिपुत्लिमंकुर्ध्यात् वद्वाटनेत्तणात् ममवारेपुत्र
लिकेदग्गीवश्मसशार्कीगः ११५ ममसाहेत्रदिगवर्ज्जीट
हीनाप्रजपेन्मंत्रं महिषीपंचगव्येन भजेयेनायपाणुप ११६
भूयोजपितानविकिरेद्गेहेग्रामपुरेरिपुःमाः सदेशोन्न
प्रपतिलिंद्रदयोमनमभवाप्निना ११७ वलदायीम
कोटिकोद्रविकेटककात्रयम्॥

भौमवारस्यकुलिकेरटहीवाप्रजपेन्मंत्रं ११८ चार्बुदं
शंपारियोगेहिनिघनेत्स्वजपेन्मंत्रं सार्द्धं पुत्रकलत्र
दैकृत्सादेजायतेरिपोः ११९ प्रकेकेवाखेनेन्मन्त्री
मारुजतफलेभवेत् घहिंडघट्टघुतल्सानिघनेदोरना
लिते १२० स्पृष्ट्वातोप्रजपेदस्वंकृ साघृमंत्रांनिशाहृतः
शत्रुनाममसमायुक्तोश्मशानेनिखेनेद्दिमां १२१ प्रण
शेपत्सरिपुःशीघ्रंसकुटम्बःसवायवः कपालसकला
मन्त्रीकृमामालरसैतथा १२२ स्पृष्ट्वातोप्रजपेदेष्ट्रा
णास्थापनपूर्वके कृसागारवत्तदेशणाश्मशानेविघकृ
तेके १२३ जडूयादजरत्काकोल्कमासृज्वलयाहृतः
रिपुर्यमपुरंगच्छेन्महाज्वरविमोहितः १२४ प्रनरके
नसंपूर्णीकलशेनिःक्षिपेद्धि कपालेनपिधायेनेक्षा
देयद्रक्तवाससा १२५ पूजयेद्रक्तपुष्पाद्यैः स्पृष्टातम
पुतेजपेत् भौमवारेनिशामध्येकारस्करसमेधिते १२६
श्मशानवह्नौजुहुयाद्गच्छेद्यमपुरेरिपुः साध्यनातेन
हैतेणाकृत्वाकुंभप्रपूरयेत् १२७ माहिषैःपंचगव्यैर्ल
विज्ञलेनत्रनिःक्षिपेत् जपपूजादिकेसर्वेयथापूर्वे
समाहितः १२८ कारस्करेधितेवह्नौकृमासेणसमे
धिते प्रभुतेवंणातैलेनकृत्वात्रितंचवटेपुनः १२९ ग्राम
लकेसमुहृत्मजपेन्मंत्रममधीः जडूयाद्विधिनानेर

मे·
कृ·ते·
१५·

170

नविदिनेम्रियतेरिपुः ११० स्तन्येमहिषीवत्समेक
रात्रमुपोषिते पाययेन्महिषीसर्पिःप्रस्थमन्त्रेणमं
त्रितं १११ कुशैर्वाबद्धसर्वाङ्गोस्थापितप्राणतेजसा
कास्करेरपितेवह्नौत्रणतैलेनमन्त्रवित् ११२ होमंकु
र्यात्तेवत्सान्कृष्यायतमानसः एकेनदिवसेना
रिर्गच्छेद्यमपुरंसुधीः ११३ त्रिकोणकुण्डेनिहितेवह्नौ
मन्त्रेणदीपिते अर्चितेगन्धपुष्पाद्यैरपुतेजकृयाकं
मात् ११४ राजिभल्लातकतिलतैलैःसप्तदिनान्ततः प्र
सूतिसमयंप्राप्तामहिषीस्थापितानिला ११५ अर्चितां
गन्धपुष्पाद्यैःस्पर्शात्कृत्वैनन्तोजपेत् मन्त्रकायोनिप
र्यतेयियावत्समनुस्मरन् ११६ आकृष्यहस्तेनपतिते
न्नकृयादेपितेनले एवंकृतेमनुमन्त्राक्रमादीनाकृ
ताशनात् ११७ भवेद्यदविराद्बुमीस्थरेणापिर
ते पुनरंग्राविशेषोषाकर्मादमपिकोलिणी ११८
एवंविधानिकर्माणियःकृयान्मनुविन्नमः मन्त्रपदं
स्परतार्थंमन्त्रानन्त्रेग्ययादिकान् ११९ अथविश
किमन्त्रस्यसमायनार्थप्रस्थिरेत् जपंमहाव्याहृती
नोह्नामन्त्रगणमेवच १२०· ओंकारपूर्वकाजप्यास्य
नेष्ठायुतसंख्याया सहस्रेणजुहुयादाज्येनस्वर्णा·
दिननस्थिरेत् ५· एवंकृतेसर्वदेवायतनस्यात्सर्वथाना

विनानेन विशाले स्वल्पमपि सिद्धिर्न जायते ४२ ॐ भूरग्नये
च पृथिव्यै च महते च स्वाहा ॐ भुवो वायवे चान्तरीक्षा
य च महते च स्वाहा ४३ ॐ स्वरादित्याय च दिवे च मह
ते च स्वाहा ॐ भूर्भुवः स्वश्चन्द्रमसे च नक्षत्रेभ्यश्च दिग्भ्य
श्च महते च स्वाहा ४४ वक्ष्यमाणे फलावाप्तिः सामान्यात
महतस्ततः देशकालानुरूपेण शिष्टानयुतहोमतः ४५
यथा मनोरथस्तादृक्फलं तद्धोमात्प्रजायते अथ क्रमे
णानतद्रूपे तेजस्वी हुतहोमतः ४६ उदुम्बरसमिद्भि
सर्वकर्मसमर्थता पश्वादिकामो जुहुयाद्गुग्गुलं वाथ
धवादपि ४७ समस्तोत्पातशान्त्यर्थमपामार्गस्य तण्डु
लान् अर्कस्य समिधो हुत्वा यथेष्टं कनकं लभेत् ४८ जा
त्यालकलिकायुग्मं ग्रथयित्वा हुताश्विते ञनेदयुतम
त्वाके सम्यगात्रे सदा लभेत् ४९ कन्याकामस्तु जुहु
यात्तिलतण्डुलमुष्टिभिः अपामार्गस्य समिधो जुहुया
ग्रामकामुकः ५० कर्णिकारन्त समिधो यामाशाखोटयो
हुनेन आयुःकामस्तु दूर्वाभिः पुत्रैश्वर्यनकामुकः ५१
समिधा वा पिचुमन्दस्य रुधिरेण विषेन वा संयोज्य जुहुया
त्सान्नीहाभिचारः प्रसिध्यति ५२ जातानां यत्र मरणं प्र
भोः सर्वत्र कोपने मरकं वा तत्र हुनेत्सर्वव्रीहिभिराद
तान ५२ प्रभूतव्रीहि सर्वौषधिहोमात्स्वस्तिकृतिर्भवेत ३

मे॰
रु॰ तं॰
१९१

लूककाकपतायोर्होमो विद्वेषकारकः ५४ वृद्धग्रहे तु
कपिलाज्यहोमे सहस्रके सेपातस्य हुतेस्याग्ये वचा ते
नैवलोलयेत ५५ मन्त्रयित्वा घृतेपीत्वा मेधावी जायते
नरः अश्वे हेमासमात्रेण स्थित्वा सूर्य्यस्य संमुखे ५६ अयु
तं प्रजपेन्नित्यं गुणाने लभते मतं यद्यदिष्टं मेवस्त्वत तद्ध
होमं समाचरेत् ५७ अयुते हुते संयुक्ते तस्य प्रामि प्रजा
यते होमाद्योगपत्रयत्नस्य पुत्रवत्सिद्धिसाधने ५८ अथ
त्रिशक्तिमन्त्रस्य मायनेकयथा महे ब्रह्मविष्णुः शिवाः
सिद्धायत्स्वसादाद्ध्रि निर्मल्या ५९ गायत्री च तथा ग्रेयम
त्रैयैवको मन्त्रः एतत्त्रये त्रिशक्त्याख्यो मन्त्रः प्रोक्तः शता
नेरः ६० उत्कामयाणां मुनयः छंदोस्य पिवत निवृ
गोचरं वेदगर्भपरं तेजोस्य देवता विम्बेरुद्रेस्तथा
सावाहुत्यातिथिभिर्वैनैः मन्त्रवर्णैः षडंगानि प्राणा
सोक्ष्म समाचरेत् ६१ सत्यमानविवर्जितेस्तु निगिरामा
येजगत्कारणं व्याप्त स्थावरजंगमं मम निवेशात्मं ति
रुद्रेह्रियः ६२ अक्ष्रीश्री तु मध्ये शतानरव पुस्तागास्म
ध्य मोरणा ध्ययेजेत्तत्त्रपडंगैः प्रथमाहुतिः गायत्री शक्ति
भिः पश्चात्सृजयेदाहुतित्रयं ६३ पंचमावरणं कार्य्यं वीथी
रूपं च तत्त्वतं च तस्यवा विंशमेख्यो जागतायास्तु शक्तयः ६४

आग्नेयास्तोदिताः पूज्याः षष्ठ्यादिकचतुष्टये आहुतीनां
तु संपूर्णमष्टसु जयेत्ताक्षशक्तिभिः ९७ दिक्पालांश्च तदस्त्रा
णि दशमैकादशाहुतौ लक्षं जपेद्धुनेत् ह्रीरंभकार्ये
लक्ष्येननतः ९८ एवं सिद्धमनोर्मन्त्री भवेद्रामसमसन्निभः
सुधारतोद्भवैः पुष्पैः जुहुयात्तीरसंयुतैः ९९ दीर्घमायु
रवाप्नोति निर्गतापिर्व्याधिवर्जितः दूर्वाभिर्हुतसिक्ताभि
स्तदेवफलमाप्नुयात् १०· मधुरत्रयसंयुक्तैर्जुहुया
दरुणाब्जैः महालक्ष्मीमवाप्नोति षड्भिर्मासैर्विधान
वित् ०१ रक्तोत्पलैस्त्रिमध्वक्तैर्जुहुयात्सर्वसंपदे श्री
प्रसूनैः पङ्कजहुयाद्रमा यावत्सतिर्भवेत् ०२ सहस्रैर्जु
हुयात्त्रिमेपायसेन तिलैः शुभैः मातृसंख्यान्द्विजा
न्संभोजयेन्मधुरान्वितैः ०३ सर्वपापविनिर्मुक्तः स
र्वरोगविवर्जितः कृत्वाद्रोहग्रहान्सर्वान्जित्वा दीर्घं
संजीवति ०४ प्रातःस्नानरतो मन्त्री जपेत्त्रिसप्तशतेशते
भानुमालोकयेत्सम्यक् सजीवेच्छरदां शतं ०५ निसम
शान्तरशते निःश्रेयसफलाप्तये गायत्र्याद्यं जपेन्मंत्रं
सर्वपापविमुक्तये ०६ सर्वशत्रुविनाशाय विघ्नध्वंसे
जपेद्दिव्यं त्रैयम्बकाख्यं जपेदायुःपरोगपहृतये ०७ नृप
ततनकृद्रस्य विधानमभिधीयते नवेदनागमेवद
कमन्त्रस्वरितेसिद्धिदः ०८ योर्कैद्रोग्रोयोऽग्रस्यचत्राघ

मे॰ रु॰ तं॰ १९२

192

यीषु योरुद्रोविश्वाभुवनानिवेशनतस्मैरुद्रायनमोऽस्त्र
स्तु ७९ अथर्वेणश्रुतिःप्रोक्तश्छंदोनुष्टुबुदाहृतं देवता
हरितोरुद्रः षडंगानिमसेत्क्रमात् ८० अत्रन्यासस्तूपं
चोगोपंचविंशद्रुद्रयोगाः वर्णाहृदादिषुमस्यांगुष्टादे
ध्यानमाचरेत् ८१ चतुर्भुजे त्रिनेत्रेच शुद्धस्फटिकसन्निभे
अमृतेनचसंपूर्णोकलशोहस्तयोर्द्वयो ८२ हस्तद्वयेन
योगास्यकृतमुद्रास्थिरासने सर्वकामफलेशानेशोक
रेकरूपाणिनिपिं ८३ उग्रकर्मण्युग्रमूर्तिज्वलत्पावक
लोचनेन हिभुजेमागहस्तेवशूलपाणिजटाधरं ८४ अ
यःशाद्यामकवारेहविष्यान्नस्यभोजने ब्रह्मचर्यसम
वाणीश्वरश्चर्याविधौचरेत् ८५ लक्षमेकंजपन्मंत्रंहो
मोर्कमसमिधोद्भृतं तर्पणंगोमार्जनेविप्रभोजनंमंत्रसिद्ध
ये ८६ पूजापार्थिवलिंगस्यप्रात्यत्रित्यंसमाचरेत् एवं
सिद्धमेनोमंत्रीप्रयोगान्कर्तुमर्हति ८७ अयुतद्वयहोम
नयासिद्धिस्त्रिगचेते श्रीदेवैरेवकामसेजस्कामल
कादिरैः ८८ अपामार्गसमिद्धोमाद्भृतवाधाविनस्यति
यहवाधानिरालायजेपदस्थस्यसन्निधौ ८९ लवण
न्वितदध्यक्तालीसायावोधितंभवाः ह्ययेतेसमियःश्रु
काःसानाग्रात्रेमनमुच्चरन् ९० दशांपंचाज्ज्वीर्दैतागबद्धें
स्तीरयेत यावद्धोमवलिंदयात्सरूपाहारमेमितं ९१

पर्वंकृते तेन तस्यामेव कृष्णं वा समं भवति जजृयाच्छतश्च
ष्याणि समृद्धो भीष्टमाप्नुयात् ५२ लाजाहोमेन कन्या
धीकं मां प्राप्नोति निरूपिणी लाजाश्च मधुसंयुक्ताः श्वेत
पुष्पाणि वा पुनः ५३ हृयन्त्रेहारितदेशेन तस्य विश्वंव
शीभवेत् वामावत्रसुत्रंतकार्यं स्त्रीवश्यं पतस्कंदक्षिणे ५४
अरिसैन्य प्रणाशार्थं तिलानामेनसंमितान् होमस्या
नेन संस्थाप्य कुंभमेकं जलान्वितं ५५ मंत्रयित्वाष्टमा
हस्रं शास्त्रोः कुंभे विनिःक्षिपेत् अभिषेकश्चतेलेषोशा
लोषार्त्तयद्दक्षिणे ५६ सहस्रमादिशान्त्यर्थं राज्यस्याप्य
वमावरेत् वास्तुपूजा प्रकर्तव्या वतः षष्टिपदैः शुभैः ५७
ईशानाय वलिः कार्या भूतानां पतये तथा: पर्वंकृते
पशूनां न प्रजानां नाशान्निमाप्नुयात् ५८ अद्भुतेषु च सर्वेषु
निर्याणो ग्रामवाह्यतः उपविश्य जपेद्रुद्रं त्वरितं वहुभिः
सह ५९ होमः पालाशसमिधैः कर्तव्यो घृतसंयुतैः ई
शानाय वलिः कार्य्य यस्यां दिशि तदद्भुते ६० ततो दिशा
पतेस्तत्र पशूनां पतये तथा वृष्टिकामो जपेल्लेतिल
होमो घृतान्वितः ६१ वलिपूजा च कर्तव्या शिवस्य वरु
णस्य च यस्य कस्यापि कार्यस्य हृष्टपतेर्योग्यतायदि ६२
नदालतलाह्वतो लतपर्यं त्वरितं जपेत् सर्वान् कामान
वामान् निवरितस्य प्रसादतः ६२ श्रीकामा शान्तिकामो

मे॰
रु॰ त॰
१९३
193

वाजपेललमते द्रितः श्रीकामो विल्वसमिधैः शान्ति
कामः शमीमयैः ४ जङ्गयादाज्यसंमिश्रेस्तर्पणं मार्ज
नेन तथा एवं सर्वेषु कार्येषु होमः कार्यस्तथा जवैः ५ज
ङ्गयाल्लक्षमेकेन पुत्रार्थी पायसेन तु विद्यार्थी श्रीफले
स्तद्वदायुः कामस्तु हैय्यंगवीनया ६ तिलैस्तथाज्यसंमिश्रैस्ते
जस्कामो घृतेन वा ७ व्रीहिभिः पुष्टिकामस्तु तुष्टिकामः
शमीयवैः पापसंसर्गकामेषु होतव्यं तेशर्करान्वितं ८
मध्वकाम्यतर्पणात् तीव्रज्वरविनाशने सर्वरोगविना
शाय हृत्पद्मस्याभिमुखोजपेत् ॥९ सहस्रमयुतं लक्षं तो
गाणां नाशनस्तुतः जपानेन षडङ्गानां मासं चापि पराह्ण
ये ॥१० पञ्चविंशपञ्चकरत्वेषु चतुर्वर्णैः पञ्चाङ्गके पादयोर्ज
ङ्घयोर्जान्वोरूर्वोर्गुह्ये च मण्डके ११ कमानाभौ च जठरे हृ
दि कण्ठेषु विन्यसि नेत्रयोश्च भ्रुवोर्मध्ये ललाटे मूर्ध्नि वि
सेत् ॥१२ पदानि षोडशमनोरिति तु वितहृदये ऋचो
विधानं वारुणपायथावदभिधीयते १३ अस्याउपासको
यत्र तत्रावृष्टिर्नेजायते अवाम वाम्ह तितिषु तियंतो
वामस्यमांशं वरुणोमुत्वमावत १४ अवोचत्वानामस्विति
रूपस्यानूयं पातमस्मिन्निमस्यदामः ऋषिर्वशिष्ठोनुष्टुप्
छंदोवरुणो देवता १५ अङ्गानि षडङ्गमनेनाषड्भिर्णैरंगक
ल्पनं पादाग्रयोस्तथापादाङ्गुलिमूलद्वयेरपि १६ गुल्फ

योस्तथाजान्वोः स्फिचोर्गुदलिंगयोः मूलाधारे तथा ना
भौ कुक्षौ पृष्ठे तथा हृदि १६ वक्त्रे नेत्रे गले हस्ताग्रयोरं
गुलिमूलयोः मणिबंधेषु गेचैव कूर्परस्कंधयेतथा १७
बाहुमूलद्वये चास्यकपोलयुगले नसोः नेत्रयोः कर्ण
योर्मध्ये भ्रुवोर्भाले च मूर्द्धनि १८ सर्वाङ्गे च क्रमान्न्यस्य म
न्वार्णं ध्यानमाचरेत् चन्द्रप्रभे पंकजसंनिविष्टे पाशां
कुशाभीतिवरान्दधाने १९ मुक्ताविभूषोचितसर्वगात्रे
ध्यायेत्स्वमन्त्रं वरुणं विभूत्यै धर्मादिकल्पिते पीठे वरु
णं सम्यगर्च्चयेत् २० कृत्वांगपूजनं शेषवासुकि तक्ष
केशुनः कर्कोटकं च पद्मं च महापद्मं ततः परं २१ शंख
पाले च कुलिके विद्यादीनां पृथानिव लक्षमेकं जपे
न्मन्त्रं पायसेन दशांशतः २२ सर्पिःसिक्तेन जुहुयात्त
र्पणादि ततश्चरेत् ऋणमुक्त्यै जपेन्मन्त्रं प्रत्यहं सा
हस्रकं शते जपेनानेन लभते महतीमव्ययां श्रियं सिते
त्वशर्कले मन्त्री जुहुयाद्धृतसंप्लुतैः २४ चतुर्दिनं दश
शाते ऋणमुक्त्यै महाश्रियै समिद्भिर्वेतसोत्थाभिः श्री
गक्ताभिर्दिनत्रयं २५ जुहुयाद्दधिसंसिक्तैर्मन्त्रवि
जितेन्द्रियः अनेन विधिना मन्त्री सूर्यशतमभिषगाते
२६ चतुःशते हुतयुते पायसं जुहुयाद्दशी ऋणनाशा
वसंपत्सु वश्यारोग्याभिवृद्धये २७ स्मटवारे कृतोह्यो

मे॰
कं॰ तं॰
१९४

194

मः पायसेन समसर्पिषा महतीं संपदं कृत्वा नाशयेत्सक
लापद ४२८ शालिभिर्हवनं सम्यक्कैः शरीरात्तुरितः सुधीः
क्षेत्रं च तः शतं कृत्वा स्तंभयेत्परसैनिकान् ४२९ साधयेत्प्रपञ्च
लोवह्निमाराध्य प्रजपेन्मन्त्रं चतः शतं विमुच्यते मतीसंवे
पद्दैवैः ४३० मतीप्रत्यक्षमोभूत्वा तथ्येषेद्धिमलेजलैः सर्वो
पद्रवनाशाय समस्ताभ्युदयाय पाप्नुय ३१ वक्तकिमिहोत्ते
नमन्त्रेणानेन साधकः साधयेत्सकलाकामान् जपहो
मादितत्परः ३२ अयुतं प्रजपन्वह्नौ मुच्यते नात्र संशयः
निष्ठुनरो जपेन्नेत हि पाशः संप्रवर्तते ४३३ अहोरात्रं स्थि
तं क्षेवमनश्रुत्साहि वेष्टितः अधः पाशाः स्फुटं न्यस्य दा
कृपाशाविशेषतः ३४ अवैदिकायनोदद्यतांत्रिकायक
नेजप्यनेवंनात्रहीनः प्रजायते अत्र पतेत्रसनोदहन्तमी
वस्यसक्षिणः ३६ प्रपद्यदातारं नारिषडुर्ज्जनोयेहि श्रिय
देववषाद्दे अनेनजकृपारत्नेनित्यमष्टोत्तरं शतं ४३७
अमोचजायते चान्त्रेयद्धृतेतचवर्धितः सर्वोपस्करसंयु
क्तः कुण्डे ग्निं स्थापयेत्ततः ३८ लक्षमेकं कृतेदत्तेयावा
ननः ४३९ अग्निंचोपसमाधायाष्टोडर्ध्वंयः समियोयुते
जतकृपातमपतेत्रेतयामस्याव्योवीहयोऽक्षयाः ४४०

भवत्सं तूष्णीं वपिच किमाश्चर्य्यं सवर्षाणि अथोलव
पिच किमाश्चर्य्यं सवर्षाणि अथोलवणमन्त्रस्य विधा
नमभिधीयते ४४ परिशिष्टे वदे स्मेन या जा घ्राङ्गा
सर्वर्णैः लवणाभसीनी हेणा सिउ आसिह्न दयंतव
४२ लवणस्य पृथिवी माता लवणस्य वरुणः पिता ल
वणोहूयमानेन कृतो निश्चाकृतो रतिः ४२ लवणेद
हति पचति लवणेछिंदति भिंदति अमुकस्य दह
गात्राणि दह मांसे दह स्वचं ४४ दहहतगाणि मज्जानि
अस्थिभ्यामज्जिकोदहं यदिवसति योजनशतेन दी
नो वा शतानन्तरे ४५ संदग्धानयमेशीघ्रमग्रेलवणस्य
तेजसा नगरे लोहप्राकारे कृत्स्नसर्पसनागिले ४६ अ
वैववशमायांति लवयामन्त्रपुरस्कृताः यातरात्रिंश
स्य विहस्य मूलायैरोपितस्य च ४७ सात रात्रिर्महारा
त्रिः सातरात्रिर्महानिशा अगिराम्तुखोरातानकृते
त्रिः सातरात्रिर्महानिशा अनिरात्रिः पुनईगोभद्रकालीवदेव
तुष्टत्रुदाहृते ४८ अनिरात्रिः पुनईर्गाभद्रकालीवदेव
नाः पंचत्रिपंचवेदेषु स्थितेरेश्विति मन्त्रजैः ४९ हुङगा
निषकृत्वीन समन्त्रः कथ्यते पुना तावहृयंविति
वपस्याचाणजालितदनन्तरे ४५ महत्स्वदायोतानूया
दमुकं मेपदं ततः वशमानय वहं देवत विशाल
सोमन्त्रः पर अग्न्यादिकवतः कस्यध्यानेकुर्यात्ततः परे

मे॰
रु॰ तं॰
१९५

नवकुंकुमसंनिभेत्रेकृविगाकल्पशतेभजामिवह्निं ५२
सूवशक्तिवराभयानिदोर्भिर्दधतंरक्तसरोरुहेनिषण्णं
कालांबुवाहद्युतिमिन्दुरक्तकोटीहारावलीशोभिपयोधरा
ढ्यां ५३ कपालपाशांकुशशूलहस्तांनीलांवयंयामव
तींनमामि कालांबुदाभामरिशंखशूलखड्गाब्जहस्तां
तरुणेन्दुचूडां ५४ भीमांत्रिनेत्रांजितशत्रुवर्गांदुर्गां
स्मरेद्दुर्गतिभंगदक्षां टेकेकपालंडमरुंत्रिशूलंसंबि
भ्रतीचंद्रकलावतंसा ५५ पिंगोर्ध्वकेशीसितभीमदंष्ट्रा
भूषाहिभूत्यैममभद्रकाली अर्कपंचकेजपेन्मध्यग
युतेतद्दशांशतः ५६ हविषाहुतसिक्तेनजुहुयाद्दधि
तेनले पंचकृतपुरश्चर्यः प्रयोगकुशलोभवेत् ५७
अग्नियामवतीध्यायेद्वश्याकर्षककर्मणोः स्मरेद्दुर्गां
भद्रकालीमन्त्रीमारणकर्मणि ५८ जानप्रमाणेम
तिलेस्थित्वानिशिजपेन्मंत्रं अनेनवांछितःसाध्यःकिं
कोजायतेतत्क्षणात् ५९ नाभिमात्रजलेस्थित्वाजपेन्म
त्वमनन्यधीः अष्टोत्तरसहस्रंयस्तस्यसाध्योवशोभवे
त् ६० अर्कपंचकेजपेन्मंत्रीकण्ठमात्रेऽम्भसिस्थितः
सप्तभिर्दिवसैर्भूयान्वशायेविधिनामुना ६१ विलिख्यतालप
त्रेनसाध्यनामाविदर्भितं निक्षिप्यक्षीरसंमिश्रजलेनकाश्म
यत्रिशि ६२ वश्योभवतिसाध्योस्यनात्रकार्याविचारणा

ताडपत्रे लिखित्वैनं भद्रकालीगृहे खनेत् ८३ वश्याय
सर्वजेतॄंनो प्रयोगोयमुदाहृतः ताडपत्रे समालिख्य
मंत्रं साध्यविदर्भितं ८४ तापयेत् खादिरैर्वह्नौ मासे
वश्यो भवेन्नरः त्रिकोणं कुण्डमासाद्य सम्यक्छास्त्रोक्त
लक्षणं ८५ तस्मिन्होमं प्रकुर्वीत संस्कृते हव्यवाहने
घृताल्पगव्ययुक्तेन संशोध्य लवणं सुधीः ८६ सचूर्णि
तं घृते जुहुयात्सप्ताहाद्वशयेज्जगत् दधिमध्वाद्य
संसिक्तैर्जुहुयात्सैंधवैस्तथा ८७ वशयेदखिलान्दे
वानविराकिमुपार्थिवान् विशुद्धलवणं प्रक्षिप्य विभ
कं पंचधा पृथक् ८८ एकैकमेशाज्जुहुयादवापंचाहू
मादात् यस्यनाम्ना स वश्यः स्यादनेन विधिना विश
ने ८९ शुद्धं लवणमादाय जुहुयात्मधुरान्विते हुतंप
पाशदाज्जुहुयात्वा वश्यं पयछोतिवाछति ९० त्रिसंशुद्धेन
लोणेन जुहुयाच्छत्रुवशं नयेत् मधुरत्रयसंमिश्रैर्लव
तोः साधुचूर्णितैः ९१ जुहुयाद्वशयेन्नारीनरान्नरप
तीनपि मन्त्रेकृस्न द्वितीयाद्विप्रजपेद्यावदष्टमी ९२
गुनलीपंव कुर्वीत सांगोपांगाः समाः शुभाः एका
साध्यडुमेण स्यादस्याः पिष्टमयीमत ९३ चक्रिहस्तार
मधीमतः ९३ चक्रिहस्तारसदाम्नास्यादस्यान्नसिकता
मधी लवणंपातसंभूतं चूर्णितं परिशोधितं ९४ कुड

मे॰ रु॰ तं॰ १९८

196

वेष्टितयेत्लीरदथाह्वमप्युभिः क्रमात् गुदह्वमप्युभिस्स
म्युङ्मिश्रितेनाम्बुनततः ७५ कुर्वीतपुत्तलींसाम्यांस
र्वावयवशोभिनीं प्राणमन्त्रकृतेमन्त्रमासौ हृदिविनिः
क्षिपेत् ७६ आत्मप्राणान्प्रतिष्ठाप्यपूजयेत्कुसुमादिभिः
पश्चात्कलाष्टमीरात्रौयाममात्रेगतेसति ७७ विधाय
मातृकामासेमन्त्रसमनन्तरं विंतिमन्त्रसमुद्भूतान्वर्ति
विंशतिमेलकान् ७८ ताराद्यान्विन्यसेद्वर्णान्स्थानेष्वेषु
समाहितः मूर्द्धिभालेदृशोःश्रुत्योर्नासास्यचिबुकेषुच ७९
कण्ठहृत्स्तनयुग्मेषुकुक्षौनाभौकटिद्वये मेढ्रेपायौप्र
विन्यसेत्पृष्ठवर्णावनद्वये ८०· ऊरुद्वयेजानुयुग्मजं
घयोपदद्वये एवंविन्यस्तसर्वांगोरक्तमाल्यानुलेपनः
८१ रक्तवस्त्रधरःशुद्धःपुत्तलींदारुणाकृतीं ग्रथीमुर्वीं
नेत्रकाष्ठेपिष्टजांमासनादथः ८२ मन्त्रमयींप्रतिमांपाददे
शन्यासेनतथात्मनः मधूच्छिष्टमयींवात्रिकोणेस्थाप्यप्रदे
वयेत् ८३ लवणेनकृतांपश्चात्पुत्तलींसम्यगञ्जये
त् रक्तकंपंचकेयथाम्नायमष्टोत्तरसहस्रकं ८४ संकल्प
वितिमन्त्राणीनपुनस्तस्यास्तलेनोत्पसेत् अंगुष्ठसंधि
प्रपदजंघाजानूरूपायुषु ८५ लिंगदेशेप्रनतनाभौ
जठरेहृदयेबाहुजे स्तनद्वयेकंधरायांचिबुकेवद
नेततः ८६ घ्राणयोःकर्णयोरस्तोणलेललाटेमूर्द्धनिन्यसेत्

श्रग्निमादायसंदीप्यस्थापनंतत्रदारुभिः ८७ तस्मिन्नभ्य
र्च्यमन्त्रोक्तदेवानांरूप्यमात्रके कुशीनगानीपुष्पाद्रिदे
मार्च्यप्राणमन्त्र्यधीः ८८ मन्त्रैरेतैःप्रयोगादावेवंसंयतमा
नसः लवणेनाभिवर्ज्यनिशायांहव्यवाहने ८९ हविषा
मत्वजमेनन्त्रसोभवतथासह जातवेदोमहादेवतम
जाम्बूनदप्रभो ९० स्वाहापतेविश्वभक्षलवणेनदहश
त्रूहन् ईशासर्वविसर्वाणिग्रसित्वंतथाजगत् ९१ म
हाहेविनमस्तुभ्यंवरदेकामदाभव तमोमस्विमहादे
विमहादेवसेसवते ९२ त्रियामेपुरुषहन्तावशमान
घेदेविमे दुर्गेसर्गादिरहितेदुर्गामेरोगयनागले ९३व
केशावधरेदेविदुष्टशत्रुभयंकरि नमस्तेदहशत्रूनव
शामानयचण्डिके ९४ शाकंभरिमहादेविशरणेमभ
वानचे भद्रकालीभद्राभीष्टभद्रसिद्धिप्रदायिनी ९५
सपत्नान्मेहनहनदहशोचयतापय शूलासिशक्तिव
ग्रामेरुत्क्रोत्क्रुरमारय ९६ महादेविमहाकालिर
तान्मानत्तरात्मिके सांख्यसंसम्बन्धनिभियपुत्रलिसम
यातनः ९७ ऋक्पंचकेसमुद्धार्यजुहुयादेयिनेऽनले
प्रथमोदक्षिणःपादस्सकरस्तदनन्तरं ९८ शिरस्ती
प्रमाण्यातेवासहस्रमतःपरं मध्याद्र्धंपंचमःस्याद
र्धांशःषष्ठईरितः ९९ समसोवामपादस्यादितिभागः

मे·
रू·तं·
१६०

क्रमस्ततः सप्तसप्तविभागोवाग्रोकेष्टेषुयथाविधिः ५··
हुत्वैवमर्चयित्वाग्निंब्राह्मणेभ्योदाप्य ततः यजमानोथपैते
योग्यैःप्रीणयेद्गुरुमात्मनः १ अनेनविधिनामंत्रीवश
येत्सर्व्वान् किंपुनर्मनुजान् भूपान्अमात्यान्नृपयो
षितः २ मारणोपूर्ब्बमेवोक्तपुत्तलीनोचवश्यं विद्वे
शयेयथापूर्ब्बंसाधकेन्द्रोविधानवित् ३ अपरंवस्त्रमा
नेनविधानेनप्रकल्पयेत् वराहपालावतविद्धि
स्त्रघनरामकैः ४ ब्रणकृत्त्रिवसिद्धार्थसाध्यवामा
त्रिरस्त्रभिः महिषीसूत्रसंपीष्टैः पूर्व्वोक्तलवणान्वितैः ५
विधायपुत्तलीसम्यक प्राणस्थापनमाचरेत् जपपूजा
दिकंसर्व्वंकुर्य्यात्प्रागुक्तवर्त्मना ६ ततःपूर्व्वोदितेकुण्डे
गोत्रोप्रज्वलितेनले दुर्गांवाभद्रकालींवासमाराध्यय
थाविधि ७ धारयेन्निशितंशस्त्रंसव्यहस्तेनसाधकः
वामपादेसमारभ्यदक्षिणान्तोवसानकं ८ छिन्द्याच्छि
नाघजक्ष्याचिराहारोजितेन्द्रियः कृष्णाष्टमीसमारभ्य
यावत्कृष्णचतुर्दशी ९ अनेनैवविधानेनहोमंकुर्य्याद्वि
चक्षणः त्रिसप्ताहप्रयोगेनमारयेद्रिपुमात्मनः १०· नः
तत्रहुत्वाः कारस्करामलकांचुद्रेवरः जेत्रस्वविक्षीः
हत्वावशापिप्पलनागराः ११ रोहिणपलाशनत्वावष्टी
लाटवः पाच्योवेकेनतस्यापिवक्त्रतःशरणाक्रमात १२

सर्ज्जवेजलपनमात्रर्कः शमिकदेवकौ निर्वपामो
मधूकस्थलेनमंत्रविधिर्विदिति १२ यस्त्रिविधवनेसंध्या
सहस्रजपपूर्विकां करोतितस्यवश्यामिसिद्धयेसग
मास्रवः १४ नक्षत्रैर्दैवतस्येषिध्यानमाशादिकंविना
जेपदष्टसहस्रात्तघासासिद्धिर्हिस्रतः १५ अवपतेनीर
वदेरिवश्रोघयघःपरि याजीवमश्रवामहैनसरिष्णा
तिपूरुष ५१६ सर्वौघध्येंनतेकृत्वामिष्टान्नेलभतेसदा
भागवगारस्यवहूनिवनर्षांशेनहोमयेत् १७ भवत्रि
तानिपूर्णानिवर्षमध्येनशंशयः त्रिवारमेवयःकुर्य्या
दत्तपाणिपुतस्यच १८ समाहितश्वसीमेधुवदिष्टमधु
जनिष्येमद्यामि मधुमंतीदेवेभ्योवाचमुद्यासंशुश्रू
षेण्यं मनुष्येभ्यस्तन्मादेवाअवंतुशोभायैपितरोनुम
दन्तु १९ महाभिचारजेव्याधावसान्नेवापरारकैः अने
नजुहुयादाज्यसहस्रंतस्यशान्तये २० नमोऽस्तुसर्प्पे
भ्योयेकेचपृथिवीमनु येअन्तरिक्षेयेदिवितेभ्यःसर्प्पे
भ्योनमः २१ सर्प्पिष्यानितजुहुयादनेनहुतपायसं मा
समेकंसहस्रंतुस्वर्णमुत्पद्यतेततः २२ याइषवोया
तुधानानांयेवावनस्पतीरनु येषामस्थसदस्कंतेते
भ्यः सर्प्पेभ्योनमः ५२३ विलंप्रतिष्ठितेसर्प्पेन्द्रदृष्टात
चेवहोमयेत् आज्याहुतिसहस्रंतुलेस्वर्णशतंलभेत २४

मे॰
कृ॰ तं॰
१५८

198

कृणुष्वपाजः प्रसितिंनपृथ्वींयाहिराजेवामवाँइभेन
तृष्वीमनुप्रसितिंद्रूणानोऽस्तासिविध्यरक्षसस्तपिष्ठैः २५
प्रयोगेतिरश्चमिमोनित्यमयः प्रजपेत्सुधीः त्रिसंध्यंतस्यारि
कृतेऽः विपत्तिर्वैरिणां २६ उदग्नेतिष्ठप्रत्यातनुष्व
मित्रौँ ओषतात्तिग्महेते योनोअरातिंसमिधानच
क्रेनीचातंधक्ष्यतसंनशुष्कं २७ विद्वेषशांतिकारकं
टकान्नकृत्याद्विषोः गृहीत्वाशत्रुनामास्यग्राममनाशुः
प्रजायते २८ क्रुद्धस्यक्रोधनाशार्थमयुतंप्रजपेन्मनुं
ऋनेनासंसमहहुतंतस्यपापामवशीकृतेः २९ काण्डात्काण्डा
त्प्ररोहन्तीपरुषःपरुषस्परि एवानोदूर्वेप्रतनुसहस्रे
णशतेनच ३० याशतेनप्रतनोषिसहस्रेणविरोहसि
तस्यास्तेदेवीष्टकेविधेमहविषावयं ३१ आज्येदूर्वाप्र
वालानामयुतंजुहुयाद्वशी ग्रामसंख्यमरकेहन्याद्वि
णेनउपरिष्यते ३२ विग्रणेराष्ट्रगेहन्याह्महारोगांश्च
घृणान् नानादेशोद्भवेहन्यान्मरकंलतहीमतः ३३
मध्वमाद्रोवनस्पतिर्मेभ्रुमाश्रुत्समृत्युः उदेवरस्यसि
योधनकामनयाहुनेत ३४ आज्यनाकाम्रघृततः प्र
घृतावपिप्रकृतः आशुःशिशानोवृषभोनभीमोघ
नाघनःक्षोभणश्चर्षणीनां ३५ संक्रंदनोनिमिषए
कवीरःशतंसेनाअजयत्साकमिंद्रः

संक्रंदनेनानिमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्च्यवनेन धृ
ष्णुना ३६ तदिंद्रेण जयत तत्सहध्वं युधो नर इषुहस्ते
न वृष्णा स इषुहस्तैः स निषंगिभिर्वशी स६ स्रष्टा स
युध इंद्रो गणेन ३७ स६ सृष्टजित्सोमपा बाहुशर्ध्युग्र
धन्वा प्रतिहिताभिरस्ता बृहस्पते परि दीया रथेन रक्षोहा
मित्रां अपबाधमानः ३८ प्रभंजन्त्सेनाः प्रमृणो युधा ज
यन्नस्माकमेध्यविता रथानां गोत्रभिदं गोविदं वज्रबा
हुं जयंतमज्म प्रमृणंतमोजसा ३९ इम६ सजाता अ
नु वीरयध्वमिंद्र६ सखायो अनु स६ रभध्वं बलवि
ज्ञाय स्थविरः प्रवीरः सहस्वान्वाजी सहमान उग्रः ४०
अभिवीरो अभिसत्वा सहोजा जैत्रमिंद्र रथमातिष्ठ गो
वित् अभि गोत्राणि सहसा गाहमानोदायो वीरः श
तमन्युरिंद्रः ४१ दुश्च्यवनः पृतनाषाडयुध्योऽस्माक६
सेना अवतु प्रयुत्सु इंद्र आसां नेता बृहस्पतिर्दक्षिणा यज्ञः
पुर एतु सोमः ४२ देवसेनानामभिभंजयन्तीनां मरु
तो यंत्वग्रे इंद्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरु
तां६ शर्ध६ शार्द्ध उग्रम् ४३ महामनसां भुवनच्यवा
नां घोषो देवानां जयतामुदस्थात् अस्माकमिंद्रः समृ
तेषु ध्वजेष्वस्माकं या इषवस्ता जयंतु ४४ अस्माकं वीरा
उत्तरे भवंत्वस्मानु देवा अवता हवेषु उद्धर्षय मघवन्नायु

मे. कं. ने. १५५

याम्रसत्वनीमामाकान्तोमनोंशस्मि ४५ उद्धृत्यहत्वा
जिनाम्बुइथानाजयतोजेनयोषाः उपश्रेतजयतानवः
स्यगावःसेनवाहः ४६ इन्द्रोनस्तत्रहेन विष्णाहाशर्मेथ
छत्र श्रेनेनचान्नुवाकेन श्रात्मानेचाम्नुपान्यपि ४७ अ
भिमन्त्रारणीयायाहिजेयोजायतेफवं चोरं व्याघ्रंवम
हिंघहिंहंसपर्ववतालसाः ४८ श्रुत्वातस्मिन्स्थलेविंशो
त्रुवाकोमनसाहिजेः नत्स्यानेकुशलेगाढंदथावाम
त्वमत्रितान् ४९ श्रतत्वाश्वाथपूर्लिवातिपेग्मुग्याभव
त्रिते सप्तते श्रग्नेसमिधः सप्तजिह्वाः सप्तऋषयः सप्त
धामप्रियाणि ५० सप्तहोत्राः सप्तधात्वायजन्ति सप्तयो
नीरापृणस्वाघृतेन सहस्वतन्सलत्तात्रमनेनवहूता
ङ्गतीः ५१ हुत्वाभवतितेजस्वीङ्गेनेदश्चतसंख्यया श्री
ङस्वर्णस्मसमियोहृतात्मकः कनकेलभेन ५२ सप्ततोल
कपर्द्येतेषरामामासाभान्तरंथफवं मनोभुवनस्यतेयप
तउपरिटद्वाइरूचउ ५३ उक्रुब्रह्मणोसेतत्रायमहि
शर्मेयच्छ उवनस्पष्याइदमितिभ्यागोत्रजुरूयाहि
५४ सहस्राष्टकमेतेनवाम्नदोषान्समुच्यते नापर
मर्दहेतस्मिन्विनोद्वेगोनजायते ५५ नाप्नोतिस्व
तिकपीडांभयंनेकाकिनोभवेन ब्रह्मःश्रापूंशश्चितव
सद्यामृवाजमिंविचनः ५६ श्रोरेवायसडङ्कूनोम्रनेनासमह

सेतत्कृत्वाशत्रुराष्ट्रंव्रजेत् तेनापवर्ज्जितेम्मकश्रीविष्टू
वैज्ञमित्रवत् ५७ हिरण्यपाणिमूतयेसवितारमुपह्व
येसचेतादेवतापदं अनेनाघृतसंख्योकाश्रोडम्वखर्ष्ठल
याकृंजाः ५८ इमान्तवर्णामिश्चर्येहुताकाःसमिधोहुते
त्रातारमिन्द्रमवितारमिं ५९ हवेहवेसुहव ६० सूरमि
न्द्रं ५९ ह्वयेत्रुशक्रंपुरुहूतमिन्द्रं ६० स्वस्तिनोमघवा
धात्विन्द्रः महीमुषुमातरं ६ सुव्रतानामृतस्यपत्नीम
वसेहुवेम ५९ स्यात्रसन्नलनयोविजावाग्रेमातेसुम
राघ्रेडअंतरेत ६१
तिभूतवसे पतेीमतैजपत्रावमुमाराघ्रे गणानावा
पातस्योवाथनोकाष्ठाजपततोतिमज्जति गणानांत्वा ६२
गणपति ६ हवामहेकविंकवीनामुपवश्रवस्तमं
अद्यराजंब्रह्मणाब्रह्मणस्पतआनःशृण्वनूतिभिसी
दसादनं अनेनचकृत्याम्तीयवान्यांसतिलास्तणा
६२ अपामार्गस्यसमिधश्रोडम्वखर्ष्ठलश्चैवच ६ थकए
छकसहस्राण्ठलतांवपितथातथा ६४ पनेविवर्द्धते
वायहोमांकुर्यांघृतःपश्चे पितृमदीङ्दैवैःपंत्रैःसह
वैकंवशीकृतो ६५ वल्मीकस्यमृदालिंगंकृत्वामाप
पतथा मंदकर्णोभिःशृणुयामदेवाभद्रंपश्येमातभि
पन्नाः ६६ स्थिरैरंगैःस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेमहिदेव
हितंयदायुः इमांतवप्रजेपलतेंहयंवाविकलेस्त्रियः ६७

मे·
रू·ते
२··
200

हृर्णोह्रियःसभवतिषद्गत्वाच्चविमुच्यते अभित्वागिर्वणो
गिरइमाभवेत्तुविश्वपतः ९८ हृद्धाग्रुमन्तुहृद्ध्योजगणम
वेनजहृयः कण्ठमात्रोदकेस्थित्वाचाद्दोरात्रमहृद्धितः
९९ जपेदेनामृचेहृष्टिर्भवेत्कालेविनापिच कपानस्थि
तश्चाभुवहृतीसदाहृयःस्नात्वा कपासविष्टयाहृता १०·
माषोदनतितिलाक्तानामाङ्गतीचवतःपचेत् भूमालयेवै
कलतेङ्गनेमृणाङ्गतिवरेन् ११ तदाचित्रोवेदोनामराः
जाविघायथरोददेत् दिवोसवर्णोराशिंचतदामिथ्यात
मेवदेत् १०२ यज्जाग्रतोदूरमुदैतिदैवंतदुसुप्तस्यत
थैवैति दूरंगमंज्योतिषांज्योतिरेकंतन्मेमनःशिवसंक
ल्पमस्तु १०३ येनकर्माण्यपसोमनीषिणोयज्ञेकृ
ण्वन्तिविदथेषुधीराः यदपूर्वंयक्षमन्तःप्रजानांतन्मे
मनःशिवसंकल्पमस्तु १०४ यत्प्रज्ञानमुतचेतोधृति
श्चयज्ज्योतिरन्तरमृतंप्रजासुयस्मान्नऋतेकिंचनकर्म
क्रियतेतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु १०५ येनेदंभू
तंभुवनंभविष्यत्परिगृहीतममृतेनसर्वं येनयज्ञ
स्तायतेसप्तहोतातन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु १६
यस्मिन्नृचःसामयजूंषियस्मिन्प्रतिष्ठितारथनाः
भाविवाराः परिस्तविनंछमदनातेप्रजानांतन्मे
मनःशिवसंकल्पमस्तु ११

स्तालारथिरश्वानिव यन्मनुष्यान्नेनीयभीशुभिर्वाजि
नइव हृत्प्रतिष्ठं यदजिरं यविष्ठं तन्मे मनः शिवसंक
ल्पमस्तु ७८ अयुतं प्रजपेदेनां चित्तस्थैर्यं प्रजायते
अथवा सोमदिवसे पार्थिवे लिंगमुत्तमं ७९ निसक
स्तोत्रं रुक्या दिष्टान्तरशतं कणात् क्रीडीकसातताश्व
वैश्याश्याः ध्यानवत्सृष्टये ८० संकल्पमनसा कृत्वा
पार्थिवे लिंगमर्चयेत् पूजनान्ते ऋचापाठमेकं कृत्वा
ततेमसेत् ८१ प्रथमप्रहरे पूर्वभागे लिंगस्य मूर्द्ध
नि द्वितीयाद्विप्रहारे कंदलिणायामस्विमसेत् ८२
पतन्त्र्यं भंहस्तेद्वासेहकार्य्यसपश्यति यदानस्या
नहासायह्रकेयकृत्वावभलयेत् ८३ वयुत्रयंचवता
हिलनेउल्लानोह्यितेवेत् अग्रेष्टान्तरसहस्रंततथा
पनाः ऋरवः पुनः ८४ अवगृपेमवभवतिक्षमः हा
मानवाम्मप्या भूतंवावर्तमानेवाम्सतिक्षमपि
हृदयेन ८५ त्वंनोअग्नेवरुणस्य विद्वान्देवस्यहेडोअवयाशि
सिष्ठाः यजिष्ठोवह्नितमः शोशुचानोविश्वाद्वेषांसि
प्रमुमुग्ध्यस्मत् ८६ सहस्रादिवललान्त्रमनयाजकया
हैन पुत्रार्थिनः सपुत्राः स्युः पशावस्यतदर्शिनः ८७ अग्र
सर्वान्मेवलोके श्रीसूक्तेसविधानंकंकलौदारिद्र्यनाशा
धनाम्पत किंचित्स्पर्शितणा ८८ क्रिमसपर्वणींहरिणीं

मे· रुं· ते· २·१

सुवर्णरजतस्रजां चंद्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो ममा
वह ८९ तां म आवह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीं य
स्यां विंदेयं गामश्वं पुरुषानहं ९० अश्वपूर्वां रथमध्यां
हस्तिनादप्रमोदिनीं श्रियं देवीमुपह्वये श्रीर्मा देवी
जुषतां ९१ कांसोस्मितां हिरण्यप्राकारामार्द्रां ज्वलंतीं तृ
प्तां तर्पयंतीं पद्मेस्थितां पद्मवर्णां तामिहोपह्वये श्रियं ९२
चंद्रां प्रभासां यशसा ज्वलंतीं श्रियं लोके देवजुष्टामुदारां
तां पद्मनेमिं शरणं प्रपद्ये अलक्ष्मीर्मे नश्यतां त्वां वृणोमि
९३ आदित्यवर्णे तपसोधिजातो वनस्पतिस्तव वृक्षोथ बि
ल्वः तस्य फलानि तपसा नुदंतु मायांतरा याश्च बाह्या अ
लक्ष्मीः ९४ उपैतु मां देवसखः कीर्तिश्च मणिना सह प्रादु
र्भूतोस्मि राष्ट्रेस्मिन् कीर्तिमृद्धिं ददातु मे ९५ क्षुत्पिपासा
मलां ज्येष्ठामलक्ष्मीं नाशयाम्यहं अभूतिमसमृद्धिं च
सर्वां निर्णुद मे गृहात् ९६ गंधद्वारां दुराधर्षां नित्यपुष्टां
करीषिणीं ईश्वरीं सर्वभूतानां तामिहोपह्वये श्रियं ९७
मनसः काममाकूतिं वाचः सत्यमशीमहि पशूनां रूपम
न्नस्य मयि श्रीः श्रयतां यशः ९८ कर्दमेन प्रजाभूता मयि
संभव कर्दम श्रियं वासय मे कुले मातरं पद्ममालिनीं
९९ आपः सृजंतु स्निग्धानि चिक्लीत वस मे गृहे नि च
देवीं मातरं श्रियं वासय मे कुले १०० ॥

आर्द्रांपुष्करिणींपुष्टिंसुवर्णांहेममालिनी सूर्यांहिर
ण्मयींलक्ष्मीजातवेदोममावह १ आर्द्रांयःकरिणीय
ष्टिंपिंगलांपद्ममालिनी चन्द्रांहिरण्मयीलक्ष्मीजात
वेदोममावह २ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मीमनपगामि
नी यस्यांहिरण्यंप्रभूतंगावोदास्योश्वान्विदेयंपुरुषानहं ३
हिरण्यवर्णाभिमस्याऽऽकवोलक्ष्मीपुनिर्मितः चन्द्रंशान्तो
शेषाणामानन्दःकर्दमस्तथा ४ चिक्लीतलक्ष्मीतलया
श्रवणेशसुनयोमताः हृदयादितिसृहृणांचक्लेदोनुष्टु
दाहतं ५ कांसोस्मितांवोहहतीचंद्राप्रादित्यवर्णायोः त्रि
सूर्यश्क्लेदपुपेतमांदेवायष्टऋचश्चपि ६ छंदोनुष्टुप्समा
ख्यातंताम्मआवहइन्द्रवः प्रास्तारपंक्तिरुद्दिष्टादेवते
पणीविभावसु ७ वंजनातितवीजानिस्वराःशक्तयः ऋषि
ताः विंदवःकीलकंप्रोक्तंमेगुष्टादिषडंगकं ८८ हिरण्या
चनस्यातेझास्तीयारजतप्रभा हिरण्यस्रक हिरण्या
तानस्याहिरण्यकर्णिका ९ पताभिरुर्ऽनमोत्राभिःप्रकु
वर्णांदेगकल्पने मूर्द्धांतिकर्णनासास्यगलदोर्हृत्स्तना
मिषु १० ग्रहणापूरुषुगजानुजंघापत्सुन्यसेद्दवः मा
सहृदयमिदंदेवकुर्यान्न्यासंततस्सरेत ११ अरुणाननलि
नसंख्यातद्वजःपुंजवर्णाकरकमलधृष्टाभीतियुग्मा
हिमाव मणिमुकुटविचित्रालंकृताकल्पजालेर्भवन्त

मे: भुवनमातासंततंश्रीःश्रियेनः १२ षट्कोणंपद्ममालि
रु·तं· ख्यभूजणास्तत्रैकदेवताः आग्नेयकोणतषट्चतस्रोले:
१०२ ष्टपलेत्विमाः १३ पद्मासनापद्मवर्णापद्मस्थायपलोचना
तर्प्पयन्तीचतृप्तार्द्राज्वलन्तीतदनन्तरे १४ स्वर्णप्राका
रसंज्ञाचइत्यादीनायुधानिच आवाहनेचासनेस्याद
र्घ्यपाद्याचमानि १५ मधुपर्काभिषेकौचवस्त्रालंका
रचन्दनं पुष्पधूपदीपभोज्यप्रोक्षासनमितिक्रमात्
१६ एतानिमन्त्रविकुर्याद्दकपंचदशकेनहि ततश्चफ
लतान्मूलेदवानीराजयच्छ्रियै १७ ततश्चहोमयदाज्यभे
भिः पंचदशर्ग्भिः दत्वादेव्यैवाचमनंततोभ्यवाहमवे
तः १८ उद्वासयेत्स्वहृदयेकृतांजलिपुटःपठेत् श्रीसू
क्तंनित्यमुमेयंपुरश्चरणमुच्यते १९ परिषिंचेत्रिशोनि
समहाकेलेः स्नानकर्माणि आदित्याभिमुखोजपथायाव
तावत्तर्पयेत् २० शुक्लायांतिथिमारभ्ययावदेका
दशीभवेत् तावद्द्वादशसाहस्रंजपेन्निश्चलमानसः २१
ब्रह्मचर्यरतःशुद्धवस्त्रदन्तादिकःशुचिः पंचम्यांत्रिमधु
रोपेतैर्हुताकैनपयोयमा २२ श्रीसमिद्भिःसर्पिषावश
नेकंविंशतिकृनेत् द्वादशपोद्वादशेर्वाथमहिषांस्थापिभो
जयेत् २३ तेननसिद्धोभवेन्मंत्रोनात्रकार्याविचारणात् कुंदमंदा
रक्तमदमालतीपद्मकेतकैः नेयावनीहयंजातीकल्हारंपंचकंत
च्या

रक्तोत्पलादिपुष्पाणि लक्ष्म्याश्चातिप्रियाणि च २५ त्रिवा
रमन्वहं मन्त्री जुहुयाद्वै यथाविधि षण्मासं यः करोत्येवं
सस्याल्लक्ष्मीपतिः स्वयं २६ विकसन्मात्रपवाम्बे नवनीते
शविमेसत् मध्ये सकेसरे पपत्रे समकपत्रालके २७
हसमिद्धेनलेतद्वसमुद्धस्पृक्नेन्दुधीः अभ्यर्च्याष्टोत्तर
शतेजपश्चमत्पुवासरे २८ चत्वारिंशद्दिवसस्यात्मह
लक्ष्मीरवंचला तृतीयर्चीवजुयाय्यतेनैकादशाहुतीः
पवंकृवेतपवास्यषण्मासात्स्यान्महेन्दिरा यश्चैस्वदे
हीभी श्रियेनिःसंकुलेविते ३० सप्तविः प्रयतो भूत्वाकर
धानाममन्वहं श्रियःपंचदशर्चंतत् श्रीकामसततं जपेत्
३१ आवाहयेच्छ्रियं पद्मे पंचभिः कनकेनवा उपहारान्
पहरेसुक्तानुभक्तान्ययोदधि ३२ स्थालीपाकं च शालिना
पयसासंप्रकल्पयेत् चान्द्रायणं कृतान्मासत्रयपयश्रय
तःश्रिये ३३ सर्वौषधीभिःफांटाभिःस्नानाभिःपावने
रपि उपेतमांदेवसत्वेहतिरात्रोभिषेचने ३४ मनसः
कामस्येष्टापशुकामाभिषेचने कर्दमेनेनिचस्नाया
नाकामः सुविव्रतः ३५ अस्थूणीमितिस्नायाद्दाम
कामः समाहितः रोहितेचर्माणिसायाह्नालेणयथावि
ति २६ राजावर्माणिवेधाद्येते वियलक्ष्योरवे वसव
सर्पाणिवेश्पत्रहोमःकार्यस्त्वनंतरं ३७ वह्नामितितप

मे॰
कं॰तं
२॰३

ध्यानिजुहुयात्सर्पिषाहविजेः आदित्यवर्णेभावनयाविल्व
होमोविधीयते ४८ विल्वपपवचाग्निः स्यात्सालीश्चजु
हुयाद्धितः दशसाहस्रिकोहोमः श्रीकामः प्रथमोविधि
४९ हुत्वातप्रथमेसम्यग्गणन्नाविन्दतेश्रियं अयुतंशत
हुतंसहस्रंकृत्वास्तुक्तानिसर्पिषा ५०· अनन्तामक्षयवच्छिन्नां
शाश्वतीविदतेश्रियं अशक्तोजयपर्वोक्तोदशसाहस्रि
कोवरः ५१ जपेत्तथजतेसम्मगानन्नोविंदतेश्रियं अयु
तेदशकृत्वस्तुजप्त्वाश्रियेमपाप्नुते ५२ अप्येवजुहुया
त्रिंसपद्मान्युतशोपिवा हृष्टाश्रियेतपरमेक्तिलामवा
हिभेतिवे ५३ विलाशीविल्वनिलयोजहद्विल्वानिसमि
सा एकविंशतिमात्रेणपरोक्षिहिनियच्छति ५४ येनत्व
नचकामेनजुहोतिप्रयतः श्रियो पद्मामयापिविल्व
निसमसकामःसमरक्षुति ५५ नजातकृपणोध्यायश्रि
यमाहावयेत्क्वचित् नयेकिंचनकामेनहोमःकार्यः
कंथंचन ५६ महद्धाप्रार्थ्यमानेनराज्यकामेनवापुनः
वायःपरेप्रार्थयितायत्ताद्युतःश्रियंजपेत् ५७ प्रयात
तर्पणान्नेचमेतर्प्याःशक्तयस्त्विमाः प्रणवायाहृदन्ता
अश्रीलक्ष्मीर्वरदातथा ५८ विश्वपत्नीचवसुदासमृ
पास्याहिरण्मयीपद्ममालिन्यथनतथाप्रोक्ताव्रजतस्र
जा ५९ सुवर्णाप्रथमहासुवर्णप्राकारापद्ममालिनी

पद्महल्लप्रियामुक्तालंकारापद्मवासिनी ४९ इत्यावि
र्भाविप्रियेयस्य योगी मुक्तिस्तस्यापि प्रमुक्तिसुकु विशुद्धबुद्धिः स्वहि
स्वनद्धिः शुद्धिर्यनाशतः ५१ भुवनेशी च सुद्धा च भोगि
नी भोगदा तथा धात्री विधात्री द्वात्रिंशत्क्रयः समुदीरिताः
५२ श्रियावादि चतुर्थ्यन्तैर्नमसापि समन्वितैः वलिंनम
सकृत्तैर्नामभिर्वलिमाहरेत् ५३ पूजान्ते श्रमहेकुर्यी
न्नियमोसन्निगायते पायीतसुद्धशय्याग्रातरूपेणसह
सख्या ५४ मलिनोनभवेन्नात्कुत्सितान्नं नभक्षयेत्
शोणपंकजविल्वानि पद्मानि जात्नलेपयेत् ५५ सरस्वी
मिद्धवल्लीश्रीदेवीविश्ववल्लभा कम्बोजेवृप्रवालेवचा
येत्स्मृद्धिसर्वदा ५६ सोनापृथिविनोभवान्त्वगाणि
वोशानी यच्छानः शर्म्मसप्रथाः इमामृचंप्रतिदिनंसा
नाविश्रश्रुविर्जयेत् ५७ विदतेमहतीभूमिमसपत्ता
मकंटको नहिलोः परमंपदेसदापश्यन्तिसूरयः ५८
हिवीववक्लगाननं मन्त्रसिद्धोपराश्रयादोषाल्लश्रतिवे
यका: इमामृचंजलेजस्वातेषांनाशः प्रजायते ५९ श्रा
कस्मिन्नरजसावर्तमानोनिवेशयन्नमृतंमर्त्यञ्च हि
रण्येनसविता रथेनादेवोयाति भुवनानिपश्यन् ६०
सनयायोर्वियेत्सूर्य्यत्रिसंध्यंविजितेन्द्रियः जपेदशोत
रसानेसंप्राणिगुर्गदोकितः ६१ अष्टोत्तरशतेजस्वाध्याय

मे॰ त्रिशिदिवौकसः अग्नौहुत्वानयाचाज्यंदीर्घमायुरवाप्नु
रु॰ तं॰ यात् ९२ सद्योजातंप्रपद्यामिसद्योजातायवैनमः भवेभ
२४ वेनातिभवेभवस्वमांभवोद्भवायनमः ९३ वामदेवाय
यनमोज्येष्ठायनमःश्रेष्ठायनमोरुद्रायनमः कलवि
करणायनमोबलविकरणायनमोबलायनमोबलप्र
मथनायनमःसर्वभूतदमनायनमोमनोन्मनायनमः
९४ अघोरेभ्योऽथघोरेभ्योघोरघोरतरेभ्यः सर्वेभ्यःसर्व
सर्वेभ्योनमस्तेरुद्ररूपेभ्यः ९५ तत्पुरुषायविद्महेमहा
देवायधीमहि तन्नोरुद्रःप्रचोदयात् ईशानःसर्वविद्या
नामीश्वरःसर्वभूतानांब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्र
ह्माशिवोमेस्तुसदाशिवो ९६ रुद्रमंजयाज्ञापनाष्टी
जपेद्विनिदिनेदिने सनाबीनरगोशान्तीशकरात्मायुथा
न्सदा ९७ एतेनैवषडङ्गेनजुहुयादाज्यमन्वहं चरुंच
कल्पयेत्रौद्रभूतपृथ्वीपर्वपर्वसु ९८ उदुत्यंजातवेद
सेदेवंवहन्तिकेतवः दृशेविश्वायसूर्यं त्रिसंध्यम
नयासूर्यमुपतिष्ठेद्दिनेदिने ९९ हृद्रोगनाशनंसंत
रमारोगपवर्हनं त्वंसोमपितृभिःसंविदानोनुद्यावापृ
थिवीआततंथ ९४ यत्तेमहेप्रतितंत्रोजसत्वसंनयि
हिपरेचवत्सछदे उपतिष्ठत्वमिमामिः मास्मिमाक्षितवे
नवे १०· अनयायोऽग्न्याशोमेविपाकः वेलयंव्रजेत्

उपन्नमुपतिष्ठेतपौर्णमास्यांसमाहितः ११ वासांस्यपिस
ष्टेनचन्द्रसेतिसलोकतो विष्णोर्नुकंवीर्याणिप्रवोचं
यः पार्थिवानि १२ विममेरजांसियोअस्कभायदुत्तरंस
धस्थं विचक्रमाणस्त्रेधोरुगायः विष्णोरराटमसि वि
ष्णोः पृष्ठमसि विष्णोः श्नप्त्रेस्थो विष्णोः स्यूरसि १३ विष्णोर्ध्रु
वमसि वैष्णवमसि विष्णवेत्वा इन्द्राविष्णेनमस्कृत्यप्रता
भिस्त्रिभिर्नरः १४ समित्पाणिः शुचिर्भूत्वाउपतिष्ठेद्दि
नेदिने परमंत्रुह्यिंधनंपुत्रानारोग्यंबलवर्चसं १५ प्रातो
तिपरमेष्ठानेऽग्नीरूपंसनातनं कृणुष्वपाजः तवभ्र
मासआशुयापतन्त्यनुस्पृशधृषताशोशुचानः तपूंष्य
ग्नेजुह्वापतङ्गानसंदितो विसृजविष्वगुल्काः १६ प्रतिस्प
शो विसृजतूर्णितमोभवापायुर्विशोअस्याअदब्धः योनो
दूरेअघशंसोयोअन्त्यग्नेमाकिष्टेव्यथिरादधर्षीत् १७ उ
दग्नेतिष्ठ ऊर्ध्वोभवप्रतिविध्याध्यस्मदाविष्कृणुष्वदैव्या
न्यग्ने अवस्थिरातनुहियातुजूनांजामिमजामिंप्रमृणी
हिशत्रून् १८ सतेजानातिसुमतिंयविष्ठयईवतेब्रह्मणे
गातुमैरत् विश्वान्यस्मैसुदिनानिरायोद्युम्नान्यर्योविदुरो
अभिद्यौत् १९ सेदग्नेअस्तुसुभगःसुदानुर्यस्त्वानित्येनह
विषायउक्थैः पिप्रीषतिस्वआयुषिदुरोणेविश्वेदस्मैस
दिनासासदिष्टिः २० अर्चामितेसुमतिंघोष्यर्वाकसन्तेवावाताज

मे· कं· ते· २·५

205

स्तामिधेयंगीः स्वस्त्रास्नास्तरथामजेयेमास्मेत्वश्चालियारये
स्वश्रूप्तन ८१ उपत्मन्हेषावस्नदीवाध्रंशस्तमनूधूत् क्षीउंत
स्नास्तमनमः शपेमाभिधूस्नानस्थिवाध्रंशमोजनातं ८२
मस्नास्तस्थः स्वहिरण्यपेः श्रय्रउपयातिवस्तमनारथेन
नस्यत्रामवसितस्य स्वर्वायलत्रासिष्यमातुयजनोबद
८३ मत्रजामिवंधुतावचोभिस्तन्मापितर्मोतमादविया
य नवेत्राश्रस्यवचसश्चिटहोतर्पिस्यहृहानोदसूना ८४
श्रस्यप्रजाम्लरतयस्तसेधाश्रतन्वासोऽहकाश्रत्रमिष्टाः
तेपायतः सधियेचोनिषयाचेतवमःपोवमूर ८५ येया
यवोमानतेयत्नेश्रयेपशुपत्नोश्रेधेडरितादहृतत रवदे
तास्मह्रुतोविश्वेवदादिश्मनयदिपवोनाहृदेमुः ८६
लयाभ्रुयध्रंशमयस्मस्तोतानवप्रणीन्यशपामवाजात उ
भाशध्रंसादयमस्मतातेतुष्टयाहृतल ८७ रक्षोहणंवा
जितेमाजिघर्मिमित्रंप्रथिष्ठमुपयामिशर्म्म शिशानोअग्निः
क्रतुभिः समिद्धः सनोदिवासरिषः पातुनक्तं ८८ विज्यो
तिषाबृहताभात्यग्निराविर्विश्वानिकृणुतेमहित्वा प्रा
देवीर्मायाः सहतेदुरेवाः शिशीतेशृंगेरक्षसेविनि ८९
उतस्वानासोदिविषन्त्वग्नेस्तिग्मायुधारक्षसेहन्तवाउ म
देचिदस्यप्ररुजन्तिभामानवरन्तेपरिबाधोअदेवीः ९०
एनकृतंजेपहिश्रेयदस्यादस्माभिर्हितः श्रगानीनोह

स्नाणान्रतोस्यविनाशयेत् ९१ नत्वेषु रूपसत्कल्प
विधिनानेपुणोपितं अनुष्टुभसत्कत्रिष्टुवेनस्पदे
वता: ९२ पुरुषोयोजगद्बीजस्तषिनीरागाश्रुतः ९
स्नानाय यथोक्तविधिना प्राप्नुवेः शुद्धमानमः ९३ प्रथमां
विन्यसेद्वामे द्वितीयां दक्षिणे करे तृतीयां वामपादेन
चतुर्थीं दक्षिणे न्यसेत् ९४ वामजानौ पंचमीं च षष्ठीं द
क्षिणजानुनि सप्तमीं वामकट्यां च चाष्टमीं दक्षिणकटौ
९५ नवमीं नाभिदेशे तु दशमीं हृदये न्यसेत् एकाद
शीं कण्ठदेशे द्वादशीं वामस्कंधे ९६ त्रयोदशीं दक्षभुजेषु
विदेशे चतुर्दशी अतो पंचमीं चैव षोडशीं मूर्ध्नि विन्यसे
त् ९७ एवं न्यासविधिं कृत्वा पश्चात्पूजां समाचरेत् अथ
मौ हृदये सूर्य्यस्य स्थण्डिले प्रतिमासु च ९८ षट्स्वेतेषु हृ
रेः सम्यगर्चने योग्यतोच्यते आद्यायतने तस्य तस्माता
स्य सदा हरिः ९९ अग्नौ क्रियावतां विप्रयोगिनां हृदये
हरिः पंडितानां हरिः सूर्य्यस्थण्डिले प्रतिमासु च १००
षट्स्वेतेषु हरेः सम्यगर्चने योग्यतोच्यते आद्याय
तने तस्य तस्मात्तास्य सदा हरिः १ अग्नौ क्रियावतां विप्र
योगिनां हृदये हरिः पण्डितानां हरिः सूर्य्यस्थण्डिले भा
वितात्मनां १०२ प्रतिमास्वल्पबुद्धीनां षट्कामायताः
सत्ताः अकृत्रिमाकृतिमाश्च चलाश्चलाचलाः १ नि

मे॰
रु॰ तं॰
२०६

र्जीवाश्चशजीवाश्चतासांवक्ष्यामिलक्षणं अकृत्रिमावहि
विधाशालग्रामोनिपावनः ४ तदभावेद्वारिकायाश्चक्रे
तच्चपावने कृत्रिमादशधाप्रोक्ताः श्रेष्ठास्ताः पूर्वपूर्व
तः स्याद्रत्नरचितास्तायास्वर्णजारूप्यजापिच ताम्रजा
पित्तलीजातास्फाटिकीरक्तशीतजा काष्ठजामृत्तिकाजा
गाचित्ररूपेतिचक्रमात् अचलास्तेत्ररूपास्तुहरिद्वाय
यागया देवताभिःकृतायास्तुमूर्तयःस्ताश्चलाचलाः ७
जगन्नाथोवैकदेशःपाण्डुरंगादयस्तु सजीवाश्शालग्रा
मोनिर्जीवःस्थिरतःस्मृतः ८ मन्त्रन्यासंकृत्वाकुर्या
त्स्वदेहेदेवतास्तुच गायोओंकारनेस्तागःपूजयेद्धिस
मये ९ आद्ययावाहयेदेवस्वागतंतत्रकषोनमं द्वितीय
यासनेदद्यामाद्येदद्यात्तृतीयया १० अर्घ्यंचतुर्थ्यादा
तव्यंपंचम्याचमनीयकं षष्ठ्यास्नानेप्रकुर्वीतसप्तम्या
वस्त्रमेवच ११ यज्ञोपवीतमष्टम्यानवम्याचानुलेपनं पु
ष्पंदशम्यादातव्यंएकादश्यातुधूपकं १२ द्वादश्यादीप
कंदद्यात्त्रयोदश्यानिवेदनं चतुर्दश्यानमस्कारंपंचद
श्याप्रदक्षिणं १३ स्नानेवस्त्रेचनैवेद्येदद्यादाचमनीय
कं दक्षिणांचयथाशक्त्याषोडश्यातुप्रपूरयेत् १४
ततःप्रदक्षिणंकृत्वाजपंकुर्वीतसमाहितः यथा
शक्तिजपित्वातुसूक्तेनतस्मैनिवेदयेत् १५

देवस्य दक्षिणे पार्श्वे कुण्डं स्थण्डिलमेव च कारयेत्प्रथ
मेनैव द्वितीयेन तत्प्रोक्षणं १९ तृतीयेनाग्निनादथा
द्वनैथैन मिंथने पंचमेनाज्यश्रपणं चराश्रश्रमणं तथा
षष्ठेनैवाग्निमध्येतु कल्पयेत्पद्ममासनं चिंतयेद्देवदेवे
शं कालानलसमप्रभं १८ ततोप्रत्यंवतुष्कंव धूपदीप
निवेदनं अनुज्ञाप्य ततः कुर्यात्समिध्यादि यथाक्रमं १९
समिधस्तावतीः पूर्वं जुहुयाद्दवयारिताः ततोहुतेन
मंकुर्याद्द्रुणाचततनुपुनः २०· एवंकृत्वाततस्थेनमत्र
तोषयक्रमे अग्रे भगवतस्तस्य समीपे स्तोत्रमुदीरेत २१
जितं ते पुण्डरीकाक्ष नमस्ते विश्वभावन नमस्तेस्तु हृ
षीकेश महापुरुष पूर्वज २२ देवानां दानवानां च सा
मान्यमसि देवतं सर्वदा चरणंद्वंद्वं व्रजामि शरणं तव
२३ एकस्त्वमसि लोकस्य स्रष्टा संहारकस्तथा अध्यक्ष
श्चानुमन्ता च गुणमायासमावृतः २४ संसारसागरं
घोरमनंतक्लेशभाजनं त्वामेव शरणं प्राप्य निस्तरंति
मनीषिणः २५ न ते रूपं निराकारो नायुधानि न चास्प
दं तथापि पुरुषाकारो भक्तानां च प्रकाशसे २६ नैव
किंचित्परोक्षं तेन प्रत्यक्षोसि कस्यचित् नैव किंचिद
साध्यं तेन च साध्योसि कस्यचित् २७ कार्याणां कारणं
पूर्वं वचसां वाच्यमुत्तमं योगिनां परमं सिद्धिः परमं तेप

मे·
रुं· तं·
२०७

207

देविन्तुः २८ अहंभीतोस्मिदेवेशसंसारेस्मिन्महाभये
त्राहिमांपुंडरीकाक्षनजानेपरमंपदं २९ कालेष्वपिचस
र्वेषुदिक्षुसर्वासुचाच्युत शरीरेचगतस्यास्मिवर्ततेमे
महद्भयं ३०· त्वत्पादकमलादन्यन्नमेजन्मांतरेष्वपि
विज्ञानेयदिदंप्राप्यंयदिदंज्ञानमर्जितं ३१ जन्मांतरे
पिमेदेवमाभूदस्यपरिक्षयः दुर्गतावपिजातस्यत्वद्ग
तोमेमनोरथः ३२ यदिनाशंनविंदेततावतास्मिकृती
सदा कामयेविस्नुपादौतसर्वजन्मसुकेवलं ३३ पुरुष
स्यहरेः सूक्तंस्वर्ग्यंधन्यंयशस्करं आत्मज्ञानमिदंपु
ण्यंयोगज्ञानमिदंपरं ३४ एवंस्तुत्वाहृषीकेशंततःप
श्याहिमंत्रयेत अनेनैवननिःपापोजायतेमनुजोय
दा ३५ प्राग्वतज्ञातापारेदततत्प्रयोगानारभेततः सु
रूपनेस्नभेवारेस्तनत्तत्रेसगोचरे ३६ देपमोरूपवा
मःस्यादेकादश्यांसुरालये द्वादश्यांपुत्रकामाकाय
चरुंकुर्वीतवैस्नवं ३७ अरिभिःषोडशभिःसम्यगर्चि
धितजनार्दने चरुंपुरुषसूक्तेनप्रापयसुत्रकाम्य
या ३८ प्राश्नीयाद्वैस्नवंपुत्रमाधिगतस्ततस्तिलमंत्रै
दशीःसम्यक्पयसानिर्वपेच्चरुं ३९ योजुहोतिसहस्रम
यातिविस्नोःपरंपदं मार्गशीर्षादिमासेषुक्रमात्स्मृ
स्यकेशवः ४०· नारायणोमाधवस्यगोविंदोविस्नुरेवच

नामधुसूदनस्तुक्तस्त्रिविक्रमोवामनस्तथा ४१ श्रीधरश्च
हृषीकेशःपद्मनाभोदमोदरः पूजयित्वाजपेत्स्तकं
शतमष्टाधिकंततः ४२ होमंचपूर्ववत्कुर्यात्सर्वा
न्कामानवाप्नुयात् अपुत्रालभतेपुत्रांवायाचक्रमाप्रसूर्भ
वेत् ४३ तस्यायथास्तुपुत्रःस्यात्तमुपायंब्रवीम्यहं संमियो
स्यन्यवृत्तस्यप्रशस्यर्वैर्गजरूपाद्धते ४४ अष्टाधिकंचसहस्र
शपतिष्ठहुताशने पुनर्बिल्वैःपूजयित्वाहृतहोमंसमा
चरेत् ४५ अष्टोत्तरशतंकुर्यात्स्वरूपंर्वैवाजनतःशुचिः
संपाताल्लेख्यापयित्वात्तत्रार्थःप्राशनायच ४६ दया
त्साचयतिविल्वंनमस्कृत्यप्रमलयेत् नक्षिपेच्छिला
न्समपकलयाशीसेविशतत्लयां ४७ परंसमप्रवर्तते ना
वशंपगाभवतीभवेत् अरण्येनिवसेन्नित्यंत्रिकालेस्ना
नेमाचरेत् ४८ जपेदष्टोत्तरशतंसूक्तमेतांत्रिकालके
मासमेकंफलाहारोस्नात्वासमण्डिश्चतंध्यायेत् ४९ आदि
स्पस्तुपतिष्ठेतमूलेनानेननित्यशः आजन्मकृत्वादशशा
नेत्रिभिर्वर्षैर्जपेद्दिने ५० तद्रूपकस्तन्मनामुक्तोवश
वर्षाण्येनस्यभाक सालोक्यप्राप्नोतिदेवंनारायणम
नामंय ५१ ग्रथवरहस्यानांजीवन्मुक्तस्तसाधने यश्च
स्वयंमनिरतोमायहृतःस्तुविन्नतः ५२ अर्द्धरात्रेस्पनिद्रः
सहोभूत्वाचवाग्यतः संप्रसमप्तलोकेषुयोगंपुंजीतयो

मे॰ गवित् ५२ कृत्वासनेसमेदेशेनिर्व्वातेशब्दवर्जिते स
हृ॰ तं॰ व्यपादंदक्षिणस्यजानुविन्यस्येजनः ५४ संहृत्यदक्षि
२८ णपादंसव्यजानुनियच्छति वद्धांजलिकरःस्वस्थोयो
गसंमीलनेक्षणः ५५ ओमित्युक्त्वास्वहृदयेचिन्तयेदवि
शंकितः तत्रात्मानंसमादध्यादिंद्रियाणिमनस्तथा ५६
नाविरुध्येतकिंचात्रपश्येपद्मणयानव ततोनमथ्येत
श्वेतोहृदयाहृद्धेमेवत ५७ समानेयत्रवास्यचनासि
कोनयतेभ्रुवो भ्रुवोर्मध्यपरस्थानेनेत्रेतद्धारयत्स्थिते
५८ ललाटदेशेधार्य्याथमूर्द्धानेगमनेजनतः उच्छ्रेसेव
यथाकालेनाभितश्चोच्छ्रेमेत्तनः ५९ पतत्संस्थानमु
केब्रह्मणःपरमात्मनः एवंसकोमहात्मानमात्मानं
प्रतिपद्यते ६० यद्येवंसततकृतिष्ठुद्धोयदिवापापकृत्तमः
उपलभ्यपरंब्रह्मगतिंस्तावाभवेद्ध्रुविः ६१ सर्वपापा
तुवक्तृस्यहृत्पततप्रयतोजपेत अपिजित्वासमादेव
सगच्छेत्परमांगतिं ६२ धारणान्पृथक्कार्य्यायर्म्मणा
नैनतिसशः आदित्येग्नौवचन्द्रमसिहुताशेषुपारयेत ६३
पर्वताग्रेमस्तुद्वायत्रवापिमनोरमे नभ्यवविघ्ना
साध्यधारयीतकथंचन ६४ वहुत्वतःस्वंजानीयात्तत्व
धेमेधारणात्मके धार्म्मिकाणांकुलेशुद्धेयोगभ्रष्टो
भिजायते ६५ मृदिब्रह्मततत्वविदेदग्जपस्यप्रभावतः

तदामूर्द्धपरंज्योतिर्नेत्तत्रपश्यमुन्नयत् ९६ योगीयोगे
श्वरंशाप्यनिर्द्दिष्टंपरमात्परं सर्वत्रैवात्मनात्मानंपश्य
हरिपरायणः ९७ जपेद्वैवस्वरात्स्वरात्स्नातःपवित्रभिः
मुत्तमं अपिपातकसंयुक्तःकालेनसुकृतीभवेत् ९८
नपःपरायणोनित्यंसत्यवागनुसूयकः जपन्नेतात्स्तवे
विप्रःकालेनसुकृतीभवेत् ९९ येनयेनचकामेनजप
त्विमास्तवेसदा सप्तकामःसमृद्धस्यअदृघानसकु
र्वीतः १०० होमेवाप्यथवाजप्यमुपहारमुत्तमं कुर्व
तेयेनकामेनतत्सिद्धिमभिचारयेत् ११ ज्ञानगम्यप
रेमहत्संप्राप्यसर्वमवस्थिते वाक्यमतन्त्रयतेनब्रह्मा
प्येतिसनातनेसहस्रशीर्षामुक्तोनसर्वकामफलप्र
दे १२ वेदगर्भशरीरेणसर्वेनारायणःस्मृतः ब्रह्मेन्द्रै
न्द्रपर्जन्याःस्वकेस्मिंल्लयमवस्थिताः १३ अत्रस्थिप्रेमट्ट
स्विस्मजगत्स्थावरजंगमं अनासादयमानोपिभक्तिंन
परिहापयेत् १४ भक्तानुकंपीभगवान्छ्रूयतेपुरुषो
त्तमः पूजार्थितस्यदेवस्यकल्याणंलयमुपार्जितान् १५
पारायणकविधानेननिर्दिष्टंपित्र्यमहेवकं नारायणाय
स्वाहेतिमन्त्रान्तेजुहुयाद्धविः १६ ग्रामसहस्रान्तत्रवत्स
हिंकोहोतव्देदानिसः यद्वावकृतसंस्तवनतेनेकेननिर्वि
पेत् १७ यावन्तोवाविशक्त्यातेनावन्तोशममापयेत् स

मे·
कं·तं·
२·९

हस्तस्येसितानोचकामानोलभतेफलं ७८ पुरुषायुः
समायुक्तोसिद्धोवाविचरेन्महीं सूक्तानिकोटिशःसंति
परमेतन्महाश्रियं ७९ ध्येयःसदासवितृमण्डलमध्य
वर्तीनारायणःसरसिजासनसन्निविष्टःकेयूरवान्म
करकुण्डलवान्किरीटीहारीहिरण्मयवपुर्धृतशंख
चक्रः ८० एतत्सूक्तःपठतिकेवलमेवसूक्तंनारायण
स्यचरणावभिवंद्यवर्यौ यो देवाप्यपरमेणसनातन
स्यस्थानेजरामरणवर्जितमेतिविष्णोः ८१ हविषार्घ्यै
जनैपुष्पैर्ध्यानेननहृदयेहरिं जयन्तिसूरयोनित्यंजाये
नरविमण्डले ८२ बिल्वपत्रैशमीपत्रैपत्रैर्भृंगारकस्य
च मालतीकुशपत्रैश्चसम्यक्तुष्टिःकरोहरेत् ८३ यत्सं
पद्यते किंचिध्यायन्मनसैवतु संपद्यतेप्रसादाज्ज
देवदेवस्यचक्रिणः ८४ पत्रैश्चपुष्पैश्चफलैश्चतोयै
रक्रीतलभ्यैश्चसदैवसत्सु भक्तैकलभ्येपुरुषेपु
राणेमुक्तैसविसर्ज्यक्रियतेनयत्नः ८५ इत्येवमुक्तः
पुरुषस्यविष्णोरहावियिदेवमुदासुनीन्द्राः मुक्तैक
मार्गपतिवोयनाघपरेतकष्टनवकानार्थ्यं ८६ याश्री
षधीःसोमराज्ञीःप्रविष्ठाःपृथिवीमनु नासांनोसन्तां
मायप्रणोजीवातवेसुवा ८७ प्रवपतन्तीरवदन्दिवश्री
षधयःपरियंजीवमस्नमेहेनमरिष्यातिपूरुषः ८८

याश्चेदमुपशृण्वंति याश्च दूरं परागताः इह संगत्य
ताः सर्वास्तस्मै संयंतु भेषजं ८९ मावोरिष्टत्खनि
तायस्मै चाहं खनामि वः द्विपच्चतुःपदस्माकं सर्व
मस्त्वनातुरं ९०· ओषधयः संवदन्ते सोमेन सह रा
ज्ञा यस्मै करोति ब्राह्मणस्तं राजन्पारयामसि ९१
पंचर्चः संजपेन्नित्यमोषधीनामादाने वनियमशः वैद्यस्त्वम
तहस्तः स्यादन्यः स्वस्थ्यं येन भवेत् ९२ इष्टाशारदिवेक
मोषधीस्तजयेत्तथा तस्यामया न जायंते तथानीरो
निपंवच ९३ क्रियान्तस्य पात्रेण समृत्कृतः समाहितः
श्रपयेदोषधीर्विप्रः सूक्तमेतज्जपन्सदा ९४ द्विषट्
तैजादिहायध्वमिति निज्ञापयवताः स्वलेवेवसणेवे
हाविंदते हि घृदोषधीः ९५ बृहस्पते अतियदर्यो
अर्हाद्द्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु यद्दीदयच्छवसऋतप्र
जातं तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रं ९६ वृष्टिकामोयता
हारः श्रपयेत् बृहस्पतिं पायसेनोपहारेण होमेन
वसमन्वितः ९७ पश्चादिमामृचं विप्रो वृष्टिकामः
प्रयोजयेत् पर्जन्यं च नमस्कृत्वा वृष्टिं विंदति शोभनां
९८ कलोयमिस्परंतार्थंत्रच्वपताः कविल्कवित् वि
प्रविश्य देशाद्देशोह्यास्य स्वस्थो न वालितो ९९ पतन्नवमि
दृषोतके सहृतते घृतगोपितं अतः परं देवविदेवाः किंवक

ख्येतदुच्यते ८०॥ इतिश्रीमहामायामहाकालानुमते
मेरुतंत्रेशिवप्रणीतेकलिसंस्थितेसविधिमंत्रक-
थनेप्रकाशोकादशः श्रीविष्णुउवाच देवदेवमहादेव
भक्तानुग्रहकारकः कालस्त्वंसिलोकानांमहामायाति
यंपरा १ आवयोःकेनशक्तिकरामंत्राःसकलानितद्वद ये
नभुक्तिश्चमुक्तिश्चक्लेशोनैवचनैवच २ श्रीशिवउवाच
विष्णोगोप्यंत्वयापृष्टंनवाच्यंनास्तिकेद्विजे नदेयंचवाम
संरूपंत्वयापृष्टंतमात्रिके ३ भोगमोक्षैकनिलयंचतु
र्वेदांतमानसं मंत्रस्तोत्रेश्वरेतन्मेनानीहिशानरुद्धियं ४
ख्येष्टास्तुष्टुभादीनिश्चवोगास्तुनिर्मितः देवतास्म
मवेद्दस्त्रादिमःपरप्ररुषः ५ यानेरुद्रशिवाप्रोक्ता
तस्मिंस्मोहंनिमलकं सहस्राणिललादेवभूवोमध्ये
तंहंसरूपकं ६ यातेरुद्रशिवातनूरघोरापापकाशिनी
तयानस्तनूयाशंतमयागिरिशंताभिचकशे ७ अस्मि
न्महत्यर्णवेन्तरिक्षेभवाअधि तेषांशंसहस्रयोजने
वधन्वानितन्मसि ८ सहस्राणिसहस्रशोयेरुद्राअधि
यिभूम्यां तेषांशंसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ९
हंशःशुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्दुरो
णसत् नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजाऋतजाअ
द्रिजाऋतंबृहत् १०· अथेदंकेनत्रयोम्बकमंत्रःस्तुत्यावक

ण्येयोः मानस्तोकेनाभिकक्षयामवतभ्यस्त्वमस्मेत् ११
नमः स्तुमायचपथ्यायच मानस्तोकेतनयेमानआयु
षिमानोगोषुमानोअश्वेषुरीरिषः वीरान्मानोरुद्रभा
मिनोवधीर्हविष्मन्तोनमसाविधेमते १२ अवतत्यध
नुष्ट्वंसहस्राक्षशतेषुधी निशीर्य्यशल्यानांमुखा
शिवोनः सुमनाभव १३ नीलग्रीवाहृदयेन्यसेत्क्रमात्क
ण्ठोपकण्ठयोः नमस्तेअस्त्वायुधायादेहेद्वयेबाहोःप्रको
ष्ठयोः १४ नीलग्रीवाःशितिकण्ठाःशर्वाअधःक्षमाच
राः तेषांसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि १५ नीलग्री
वाःशितिकण्ठादिवंरुद्राउपश्रिताः तेषांसह
स्रयोजनेवधन्वानितन्मसि १६ नमस्तेअस्त्वायुधायाना
तताय धृष्णवे उभाभ्यामुततेनमोबाहुभ्यांतवध
न्वने १७ यातेहेतिर्मीढुष्टमहस्तेबभूवतेधनुः तया
स्मान्विश्वतस्त्वमयक्ष्मयापरिभुज १८ येतीर्थानिप्रच
रन्तिसृकावन्तोनिषंगिणः तेषांसहस्रयोजनेव
धन्वानितन्मसि १९ इमारुद्रंचकवयोरगुष्टादिषुवि
न्यसेत् सद्योजातादिकाः पंचहृदयेतन्यसेदिमा २०
नमोवः किरिकेभ्योदेवानांहृदयेभ्योनमोवः कि
रिकेभ्योनमोविचिन्वत्केभ्योनमआनिर्हतेभ्यो २१ न
मआमीवत्केभ्यः नमोगणेभ्योएभ्योऽत्थनमोहिरण्यबाहु

वे पार्श्वयोर्मध्यकुक्षोस्तु नमस्तेभ्य इत्यपि २२ नमो ग
णेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नमः नमो हिरण्यबाहवे सेना
न्ये दिशांच पतये नमः २३ नमस्तेभ्यो रथकारेभ्य
श्च वो नमः विज्ञेयस्तु स्तजठरे नाभौ हिरण्यगर्भकं २४
मीढुष्टमेति कथ्याच ये भूतानां तु गुह्यके विज्ञेयस्तुः
कपर्द्दिनो विशल्यो बाणवां उत २५ अनेसन्नस्येषव
आभुरस्य निषंगधिः हिरण्यगर्भः समवर्त्तताग्रे भूत
स्य जातः पतिरेकः आसीत् २६ स दाधार पृथिवीं द्या
मुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम मीढुष्टम शिवत
म शिवो नः सुमना भव २७ परमे वृक्ष आयुधं निधा
य कृत्तिं वसान आचर पिनाकं बिभ्रदागहि ये भूता
नामधिपतयो विशिखासः कपर्द्दिनः २८ तेषां
सहस्रयोजनेव धन्वानि तन्मसि जातवेदादिकाः
पंचशिरोयुक्ता आपातके २९ मानो महान्तमूर्बीम्ब
पषतेजानुनोमसेतन् सशिरा जातवेदाः अतरं व्र
स्मिसमिते ३० वेदानां शिर उत्तमे जातवेदसर्पिः
तामग्निवर्णी तपसा ज्वलन्ती वैरोचनी कर्मफले
षुजुष्टं ३१ दुर्गां देवीं शरणमहं प्रपद्ये सुतरसे नमः
अग्ने त्वं पारया नव्यो अस्मान्स्वस्तिभिरति ३२ दुर्गाणि
विश्वा पुश्च पृथ्वी बहुला न उर्वी भवा तोकातनया

यशंयो विश्वानिनोदुर्गहा ३३ जातवेदसिंधुंननावा
दुरितातिपर्षि अग्नेअत्रिवन्मनसागृणानोस्माकंबो
ध्यवितातनूनां ३४ पृतनाजितंसहमानमुग्रमग्नि
ंहुवेमपरमात्सधस्थात् सनःपर्षदतिदुर्गाणि
विश्वाक्षामद्देवोअतिदुरितात्यग्निः ३५ मानोमहान्त
मुतमानोअर्भकंमानउक्षन्तमुतमानउक्षितं मानोव
धीःपितरंमानःप्रियास्तन्वोरुद्ररीरिषः ३६ एषतेरुद्र
भागस्तंजुषस्वपराम्रुतवतोतीह्यवततधन्वापिना
काहस्तःकृत्तिवासः सथंसृष्टजिजेववयोअविश्वभू
नेवगुल्फयोः ३७ येपथ्यांपथिवीद्यौःस्यादध्यावोचवृ
वर्मके सथंसृष्टजित्सोमपावाहुशर्ध्युग्रधन्वाप्रतिहि
ताभिरस्तात् बृहस्पतेपरिदीयारथेनरक्षोहामित्रांअ
पबाधमानः ३८ विश्वंभूतंभुवनंचित्रंबहुधाजातंजा
यमानंचयत् सर्वोह्येषरुद्रस्तस्मैरुद्रायनमोअस्तु ३९
येपथ्यांपथिरक्षयऐलबृदायव्युधः तेषांसहस्र
योजनेवधन्वानितन्मसि ४० अध्यवोचदधिवक्ताप्र
थमोदैव्योभिषक् अहींश्चसर्वाञ्जंभयन्त्सर्वाश्चया
धान्यः ४१ उपवस्त्रिवमोविलीनमोअस्तुनीलग्रीवः २
मीघनेत्रेविप्रप्रवास्तेप्रस्रवयतः ४२ नमोबिल्मिनेच
कवचिनेच नमोअस्तुनीलग्रीवायसहस्राक्षायमीढुषे

मे·
रु·तं·
२१२

अथो येऽस्य सत्वानो महं तेभ्योकरं नमः ५२ प्रमुञ्च
धन्वनस्त्वमुभयोरात्न्योर्ज्यां याश्चते हस्त इषवः परा
ता भगवो वप ५३ एवं षष्ठीशतं नाम्नां नाम्नः प्रथम
दीरितः एतस्य तद्विवचनः प्रकुर्य्यादनयास्तुत्वा ५४
एतावन्नस्य भूयांश्च सस्याः दिशो रुद्रा वितस्थिरे तेषां
सहस्रयोजनेव धन्वानि तन्मसि ५५ अयं तु सर्वम
न्त्राणां पठनेन्नपिकारकृत् अज्ञानेनाविशेषस्य पात
कं च विनश्यति ५६ तारेण नमो भगवते रुद्रायेति दशा
क्षरः मन्त्रश्चानेन तु कुर्य्याज्जपमानेन नमस्कृति ५७
पश्चाद्देवमन्त्रस्य वर्णान्न्यासमाचरेत् मस्तकेन सिमा
वैलचक्षुर्विकण्ठेन तथा हृदि ५८ दक्षहस्ते वामहस्ते ता
भो पादद्वये तथा सर्वमेत्रापिकारी स्यान्मामेव स्मिंटि
तीयके ५९ पादौ कृत्वा विमूर्द्धि सद्योजाता ऋकादिवः
न्यस्यान्यामेतनीये स्मिन् शैवे तेजः समाविशेत् ६० हंसः
सोहमिति ब्रूयाद्भावयेच्च तथा प्रिया तत्त्वदृशि शिवदिक्
पालान्वतन्मन्त्रेणा विन्यसेत् ६१ त्रातारमिन्द्रमवितार
मिन्द्रं हवे हवे सुहवं शूरमिन्द्रं ह्वयेनु शक्रं पु
रुहूतमिन्द्रं स्वस्ति नो मघवा धात्विन्द्रः ६२ त्वन्नोऽग्ने
वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेडोऽवयासिसीष्ठाः यजिष्ठो व
ह्नितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषांसि प्रमुमुग्ध्यस्मत् ६३

मगन्नः पंथामभयं कृणोतु यस्मिन्नक्षत्रे यम एति राजा
यस्मिन्नेनमभ्यषिंचंत देवास्तदस्य चित्रं हविषा य
जाम ५५ असुन्वंतमयजमानमिच्छस्तेभ्योन्नस्करस्या
न्वेषि अन्यमस्मदिच्छसा त इत्या नमो देवि निर्ऋते तुभ्य
मस्तु ५६ तत्वायामि ब्रह्मणा वंदमानस्तदाशास्ते यज
मानो हविर्भिः अहेडमानो वरुणेह बोध्युरुशंस मा
न आयुः प्रमोषी ५७ आनो नियुद्भिः शतिनीभिरध्वरं सह
स्रिणीभिरुपयाहि यज्ञं वायो अस्मिन् हविषि मादस्व
यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ५८ वयं सोम व्रते तव
मनस्तनूषु बिभ्रतः प्रजावन्तो अशीमहि तमीशानं जग
तस्तस्थुषस्पतिं धियंजिन्वमवसे हूमहे वयं ५९ पूषा णो
यथा वेदसामसद्वृधे रक्षिता पायुरदब्धः स्वस्तये अ
स्मिन्कृशोमे महना पर्वतासो वृत्रहत्ये भरहूतौ सजोषाः
६० यः शंसते स्तुवते धायि पज्र इंद्रज्येष्ठा अस्माकं
अवंतु देवाः अग्ने तव नमस्कुर्या इंद्रं वा द्योपयातले ६१
परामत्वेण कुर्याय एवं स पापवर्जितः स्योना पृथिवि
नो भवानृक्षरा निवेशनीः यच्छा नः शर्म सप्रथाः ६२ मा
सवत्ते समीतनत्ते प्रेतवो मायुपस्त्वाः दीप्यमानेन श
स्त्रेण पलायन्ते विदूरतः ६३ मनोज्योतिर्जुषतामाज्यं अवो
यामिलश्यादरे मूर्ध्नि हृदये नस्य समुत्विम मर्माणि तेतन

मे·
ते· रु·
२१३

था ९४ मानोज्योतिर्जेष्ठनामाजेविछिन्नंयज्ञंसमिमंदधात
याइष्टाउषसोनिम्रुचश्चताःसंदधामिहविषाघृतेन ९५
श्रबोध्यग्निःसमिधाजनानांप्रतिधेनुमिवायतीमुषासं
यह्वाइवप्रवयामुज्जिहानाःप्रभानवःसिस्रतेनाकमच्छ
९६ मूर्धानंदिवोअरतिंपृथिव्यावैश्वानरमृतआजातम
ग्निंकविंसम्राजमतिथिंजनानामासन्नापात्रंजनयंत
देवाः ९७ मर्माणितेवर्मणाछादयामिसोमस्त्वाराजामृ
तेनाभिवस्तां उरोर्वरीयोवरिवस्तेअस्तुजयंतंत्वामनुम
दंतुदेवाः ९८ जातवेदास्तच्छिरसिन्यासःश्रोत्रेस्वतर्थ
कःश्रात्मरत्नाप्रकर्णेव्यानेनभूताभीतिनः ९९ जातवे
यदिवापावकोसिवैश्वानरोपरिवावैष्णुतोसि संप्रजाभी
यजमानायलोकेऊर्जंपुष्टिंभवदन्यावहन्तु १० हृदये
शिवसंकल्पःशिरःपुरुषसूक्तकं शिवाभ्यसंभूतः
तिवर्माप्रतिरथंमते ११ अद्भ्यःसंभृतःपृथिव्यैरसाद्व
विश्वकर्मणःसमवर्तताग्रे तस्यरूपसूक्तस्यविश्वमा
धंजातमग्रे १२ वेदाहमेतंपुरुषंमहान्तमादित्यव
र्णंतमसस्तुपारे सर्वाणिरूपाणिविचित्यधीरोनामानि
कृत्वाभिवदन्यदास्ते १३ धाताउपरस्तात्पुरुषदाजहारश
क्रःप्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः तमेवविद्वानमृतइहभव
तिनान्यःपंथाविद्यतेयनाय १४ प्रजापतिश्चरतिगर्भे

2B

अन्तरजायमानोवहुधाविजायते तस्यधीराःपरिजा
नंतियोनिंमरीचीनांपदमिछन्तिवेधसः १५ योदेवेभ्य
आतपतियोदेवानांपुरोहितः पूर्वोयोदेवेभ्योजातोन
मोरुचायब्राह्मये रुचंब्राह्मंजनयन्तदेवाअग्रेतदब्रुवन् १६
यस्त्वैवंब्राह्मणोविद्यात्तस्यदेवाअसन्वशे श्रीश्चतेलक्ष्मी
श्चपत्न्यावहोरात्रेपार्श्वेनक्षत्राणिरूपमश्विनौव्यात्तं १७
इष्टंनिषाणामुम्मइषाणसर्वलोकंमइषाण शान्त
कहियमस्तस्मादर्थपंचांगउक्तंते १८ व्यासस्त्वंपद्मभः
शाक्तोयेसर्वाभिष्टसायकः त्वमयेरुद्रोअसगोमहोदि
वक्त्वेशशाङ्कोमारुतेहुतईशिवे १९ त्वंवातेरुणोयाम्या
सितेगायत्रेपूषाश्चितःपासितन्मना देवादेवेषुश्रयध्वं
प्रथमाद्वितीयेषुश्रयध्वंद्वितीयेषुश्रयध्वं २० तृतीया
श्चतुर्थेषुश्रयध्वंचतुर्थाःपंचमेषुश्रयध्वं पंचमाःषष्ठे
षुश्रयध्वंसप्तमाअष्टमेषुश्रयध्वं २१ अष्टमाःनवमे
षुश्रयध्वंनवमादशमेषुश्रयश्रयध्वं दशमाएकाद
शेषुश्रयध्वंएकादशाद्वादशेषुश्रयध्वं २२ द्वादशा
स्त्रयोदशेषुश्रयध्वंत्रयोदशाश्चतुर्दशेषुश्रयध्वं च
तुर्दशाःपंचदशेषुश्रयध्वंपंचदशाःषोडशेषुश्रयध्वं
षोडशाःसप्तदशेषुश्रयध्वं २३ सप्तदशाःअष्टादशे
षुश्रयध्वंअष्टादशाएकोनविंशेषुश्रयध्वं एकोन

मे. फं. नं.
२५४

शाविंशेषुश्रयध्वं विंशाः एकविंशाः एकविं
शेषुश्रयध्वं ८४ एकविंशाः द्वाविंशेषुश्रयध्वं द्वा
विंशाः त्रयोविंशेषुश्रयध्वं त्रयोविंशाः चतुर्वि
ंशेषुश्रयध्वं चतुर्विंशाः पंचविंशेषु शेषुश्रयध्वं
८५ पंचविंशाः षड्विंशेषुश्रयध्वं षड्विंशाः स
प्तविंशेषुश्रयध्वं सप्तविंशाः अष्टाविंशेषुश्र
यध्वं अष्टाविंशा एकोनत्रिंशेषुश्रयध्वं ८६ एकोन
त्रिंशाः त्रिंशेषुश्रयध्वं त्रिंशाः एकत्रिंशेषु
श्रयध्वं एकत्रिंशाः द्वात्रिंशेषुश्रयध्वं द्वात्रिंशा
स्त्रयस्त्रिंशेषुश्रयध्वं ८७ त्रयस्त्रिंशाः चतुस्त्रिंशे
षुश्रयध्वं देवास्त्रिरेकादशास्त्रिस्त्रयस्त्रिंश उत्तरे भवतः
उत्तरेवर्तमानः उत्तरसत्वानः यत्काम इदं जुहोमि त
न्मे समृद्धातां वयं स्याम पतयो रयीणां भूर्भुवः स्वा
हा ८८ पंचांगमामसेमेवेनक्तवाछांगनमेछिवे जगं
निवेयरुद्राययोपतिष्ठेततः पुनः ८९ हिरण्यगर्भः
समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् सदाधार
पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ९० यः
प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव यई
शे अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ९१
ब्रह्मयज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विशीमतः स्वरुचो विनश्री

वः सतुभ्या उपमाअस्य विष्णोः सतस्य यो निमसतस्वस्ति
वः ९२ महीद्यौः पृथिवीचनाइमंयज्ञेमिमिक्षतांपिपृ
तान्नोभरीमभिः उपस्थासपृथिवीमुतयोप्रकृष्यातेम
उतेविष्ठितेजगत् ९३ सङ्केडमेसत्रातिदृणादैवेडुरादेवी
योअपसेयशत्रून् अग्नयेसुपथारायेअस्मान्विश्वानिदे
ववयुनानिविद्वान् युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनोभूयि
ष्ठान्तेनमउक्तिंविधेम यातेधामेयप्रतियातनूःतेयथा
योहातानेयअक्षावसूनिकृणावज्रसेनर्ध्याप्रुरूणा
यज्ञोभूत्वायज्ञमासीदस्वायोनिंजातवेदोभुवअजाय
सानमत्तयपाहि यथावःस्वाग्रयेदासेमपरिस्वाभिर्ह
नवड्रिस्मरूच्यैः ९६ तेभिर्मित्रैअग्रेरक्तैर्महोभिःशांते
ष्टर्भिरायसीभिर्निपाहि इमेयमंप्रस्तरमाहिषीदां
गिरोभिःपितृभिःसंविदानः ९७ आत्वामन्त्राःकविश
स्तावहन्त्वेनाराजन्हविषामादयस्व इम्वपद्धायय
ष्ठनदेवमासंसमाचरेत् ९८ मह्यिंगेतिष्ठतत्वला
विम्बुलिष्ठतधारयोः हृल्लयोलिष्ठतहरिर्वाहोलि
ष्ठतदेवयः ९९ तिष्ठतमिहजठरेशिवलिष्ठतमेह
हि तिष्ठतवसवःकण्ठेवक्रेचापिसरस्वती १०० ति
ष्ठतनासोनासिकयोश्चलादिसंचनेत्रयोःकर्णयोरषि
नौवापिरुद्राल्लिष्ठतमालके १ तिष्ठतमूर्द्धिवादिमाम

मे·
रु· तं·
२१५

हादेवः शिरोगतः शिवोवामदेवश्च पिनाकीवापिपृष्ठ
के २ उरसिस्थितः शूलीचपार्श्वयोः शिवशंकरो सर्वतस्था
पिवायुश्च सर्वतस्ततोनहि ३ अग्निर्ज्वालामालिकाश्च
तिष्ठतवक्त्रशोमम सर्वेषुदेहेषु सर्वेचममतिष्ठंतदेवताः ४
रेतेनमामिति श्रीकाश्यपवमनसाकृतेनतत् अग्निर्मेवाचिश्रि
तः वाग्हृदये ५ हृदयंमयिअहममृतेअमृतंब्रह्मणि
वायुर्मेप्राणेश्रितः प्राणोहृदये ६ हृदयंमयिअहममृ
तेअमृतेब्रह्मणि सूर्योमेचक्षुषिश्रितः चक्षुर्हृदये ७
हृदयंमयिअहममृतेअमृतेब्रह्मणि चंद्रमामेमनसि
श्रितः मनोहृदये ८ हृदयंमयिअहममृतेअमृतंब्र
ह्मणि दिशोमेश्रोत्रेश्रिताः श्रोत्रंहृदये ९ हृदयं
मयिअहममृतेअमृतेब्रह्मणि आपोमेरेतसिश्रिताः
रेतोहृदये १० हृदयंमयिअहममृतेअमृतेब्रह्मणि
पृथिवीमेशरीरेश्रंहृदये ११ हृदयंमयिअहममृते
अमृतेब्रह्मणि ओषधिवनस्पतयोमेलोमसुश्रि
तालोमानिहृदये १२ हृदयंमयिअहममृतेअमृतंब्र
ह्मणि पर्जन्योमेमूर्द्धिश्रितः मूर्द्धाहृदये १३ हृदयं
मयिअहममृतेअमृतंब्रह्मणि इंद्रोमेबलेश्रितः
बलंहृदये १४ हृदयंमयिअहममृतेअमृतंब्रह्म
णि ईशानोमेमन्योश्रितः मन्युर्हृदये १५ हृदयंमयिअ

हमस्तेश्रमस्ते ब्रह्मणि आत्मा मे आत्मनि स्थितः आत्मा
ह्रदये १६ ह्रदयं मयि अहमस्ते अमस्ते ब्रह्मणि पुन
मेत्वात्मा पुनरायुरागमन्तः प्राणाः पुनराकूतमागा
त् १७ वैश्वानरो रश्मिभिर्वावृधानः अन्तस्तिष्ठत्वमृत
स्य गोपाः ध्यात्वात्रैवं विधायाथ ध्यायेदात्मानमीश्वरे १८
पार्थिवोक्तप्रकारेण लिंगपूजां ततश्चरेत् आराधितो मनु
ष्यैस्त्वं सिद्धैर्देवासुरादिभिः १९ आराधयामि भक्त्या त्वां मा
रक्षाणमहेश्वर आत्मवर्हेतहृदयः सर्वतस्थैतेरश्वैः
सहकेन मद्भिः २० वाताजलैर्वलवद्भिर्मानीजवैराया
स्त्रिशीर्षं मम महत्वाय सर्वैनमः पृष्ठतेरुद्रभागालेन
षस्तेनावसेन पटोभूजवतोनीहृवर्तेतदयन्वापि
नाकहस्तः कृत्तिवासाः २१ चत्वारि शृंगा त्रयोऽस्य पादा
द्वेशीर्षे सप्तहस्तासो अस्य त्रिमुखो भव स्वामिन्सर्वजग
न्नाथ यावत्पूजावसानकं २२ तावत्वं प्रीतिभावेन लिंगे
स्मिन्सन्निधो भव अभिषेकं ततः कुर्यादमस्ते पंचभिः
क्रमात् २४ पञ्चाकुशोदकेनाथ ततः पूजनमाचरेत
द्रीयां ततः कुर्यात्सोच्यते तद्विधानं २५ नमस्ते रु
शाम्भवि विश्वहस्तस्य ध्यायन्हृदयेन च आवर्तनमिति प्रोक्तं गा
ङ्गास्नानफलप्रदे २६ आवर्तनाभिषेकं तयः कुर्यात्प्रय
त्नेन नरः तस्यैव दिनजं पापं देवजं नाशमाप्नुयात् २७

मे॰
रु॰ तं॰
२१९

216

संध्यावंदनन्तीर्णेनचेयाजन्मजेहरेत् एकःपाठो
नस्तेस्यअनुवाकःपरस्यच १८ एवंभवायनमस्तेस्य र
गमाविश्वमूर्त्येकके इयंरुद्रीसमाख्यातारौद्रपापनि
कृन्तनी १९ अनयाप्रत्यहंयस्तुकुर्यास्लिंगाभिषेचनं
जन्मजन्मकृतंपापंवर्षंवर्षंप्रणश्यति २० सप्तजन्म
कृतेपापेनष्टेलक्ष्मीविवर्द्धनेवेशाम्यन्तिधनामेतियशो
जातिदिगंतरे सूतेनावास्ययथारूपंतथानोयेप्रणश्यते
२१ रुद्रीरेकादशभिरायरुद्रःप्रकीर्तितः अनेनाभिषे
यल्लिंगेतेनपश्यन्निभास्करे २२ एकादशभिरेतैस्तुम
हारुद्रप्रकीर्तितः निहंतानांद्विजानांचमहापातक
नाशनः २३ अनेनविहितोहोमःसोमयागफलप्रदः
अनाधिकारीदीनायांकलौपतस्सयेमनः २४ एकाद
शमहारुद्रैरतिरुद्रप्रकीर्तितः अतिपापहरावास्मा
दृष्ट्वान्यायंनैवनिःकृतिः २५ विश्वासघातनेस्वामिद्रो
होमायेनदशउने कृतघ्नताचमार्ष्यशरणागतनापु
ने २६ अतिपापानिपंचैतिराष्ट्रसभेतनपस्तथा अकर्म
णिहराशुष्यमतिरुद्रोविनाशयेत् २७ शाखायांयस्य
नयथास्वाध्यायोयतितावुभौ पठनीयोनयातेनशा
खादंडनकारयेत् २८ नरुद्रोयस्यशाखायांतेनिरीयंप
ठेत्सत शाखांतयजमानस्यब्राह्मणःद्वारतःकृते २९

ग्रथवॉनेतनिरीयासर्वेत्रसर्पाः स्फानमाससूत्योत शाखासि
ग्रक्रुतेकमेयजमानेविनाशयेत् ४८ यनेलोमाम
सर्ग्र्योविप्रोमामभिषिंचति समवाएतलवतस्यो
निर्ह्नःसमजन्मम ४९ कुटविनानयत्नेनयनार्थं
समपूजने कृतेचेगनपदानाभ्यांततरूद्रोशोस्यनिः
कृतिः ४२ काकोत्रलस्वभोकास्याछिवस्वाशीतकुक्कु
रः मर्दुदेदेवानभोक्ता मूर्वकोविघ्नविनमुक ४३ च
एमेचाएतेशातिर्मोस्यतथावेनायकेद्विमाः प्रसादेन
चरतृकृतिस्वयंदानादवेक्का वित् ४४ नमास्क्रतेतवि
घ्नार्थेद्विततेमजमति मूर्वामम्रकाल्लेनसंवेक्कृ
वेसनुग्रमात् ४५ रुद्रोनयस्यशायोपरिशिष्टोविनं
सन पवेङ्कदैतेनिरीयेत्नमशाएवस्लमेव हि ४६ मन्त
प्रयोगसहितारुद्राध्यायोमवस्यते ग्रथ संस्कृतायनो
वाना विकायकलचन ४७ नमस्तेरुद्रमन्यवउतो
तः इखवेनमः नमस्तेअस्तुधन्वनेबाहुभ्यामुततेन
मः ४८ यातेरुद्रशिवतनूशिवाविश्वाहाभेषजी शिवा
शारेवायातवतयानारुद्रमडय ४९ यातेरुद्रश्रंक
पीतिश्रंयामिषुंगिरिशंतहस्तेविभर्ष्यस्तवे शिवांगिरि
त्रतांकुरुमाहिंसीःपुरुषंजगत् ५० लतमेकेन
रूपास्तवेंयोजलिप्रमं भूमकैसोदलिलाम्ससि

मे: रु: तं: २१७

217

युतं ५१ यत्किंकार्यमुद्दिश्यपतस्यसिद्धिःप्रजायते एव
मेवमरुसंचेदेकादशादिनेरूनेत् ५२ ग्रामेगवाल
मरकेनश्यतेनात्रसंशयः ककारमरकेग्रामेद्वाद
शाहेननश्यति ५३ होमःपंचदशाहेनराष्ट्रोपद्रवना
शने होमाद्विंशतिरात्रेणदेशोपद्रवनाशनं पृथिवु
पद्रवोनश्येन्मासमात्रेणहोमतः ५४ गवामुपद्रवे
जातेगोष्ठमध्येतदारूनेत् वैकंकणसमिद्भिश्चायु
तंशान्तिःप्रजायते ५५ अयुतद्वयेहोमेननममहा
शान्तिर्भवेध्रुवं शिवेनवचसात्वागिरिशाच्छावदा
मसि ५६ यथानःसर्वमिज्जगदयक्ष्मंसुमनाअस
त् जपेदयुतसंख्याकंशापमोक्षःप्रजायते ५७ शि
शिरोनलेलप्रानलेतेजस्वासम्यग्भवेत् अध्यवोचद
धिवक्ताप्रथमोदैव्योभिषक् ५८ अहींश्चसर्वाञ्जंभ
यन्सर्वांश्चयातुयाततः लक्षमेकंप्रकुर्वा
होमस्याच्छुतसर्षपैः ५९ व्याधिसंक्रामणीचैवंप्र
योगान्तरमुच्यते सप्ताभिमन्त्रितान्कृत्वासर्षपान्ना
नरस्य ६० चतुर्दिक्षुक्षिपेद्रस्तादशादिग्भ्यःप्रजायते
सप्ताभिमन्त्रितान्कृत्वापथिगच्छेत्सर्षपान् ६१ दश
दिक्षुक्षिपेत्त्रिसंपथिस्तेमप्रजायते ब्रह्मराक्षसयक्षा
येः पिशाचप्रेतभूतकैः ६२ आविष्टःसर्षपैस्ताड्यः

सप्तवाराभिमन्त्रितैः पुनःपुनर्मन्त्रपाठपूर्वकं क्षेतेथ
नार्थिनः ९३ यनेदृष्टो वा गच्छन्निकरेतेडमेव हि शि
षानाक्रमपचजपञ्जाउपेङ्गोरसर्वेषे ९४ रात्रिसमस्ते
स्कंदादिग्रहपीडाविनश्यति अनेनमन्त्रपितात
टयाच्छाकेसकमोदयं ९५ तकालेतज्जलायस्मात्
यच्छामोयपाविपिनिष्ठि अभिमन्त्र्यजलेदयात्सर्व
सत्वभयोरुजे ९६ हरेमविग्रहाणांचसर्वेपेल्लाउ
नातथा सर्वभूतोद्भवापीडाभस्मधारणेनोजपेत्
९७ दिवसेवतरात्रौत्रिशूलमभितव्यथेत् सहस्रेकेस
हस्रेकेलिपेनागच्छेदेतत् ९८ त्रिशूलेवोयवोपेना
नाशोगच्छन्तिपन्नगाः भस्माभिमन्त्रितेकृत्वायना
गाक्रान्तमंदिर लिपेत्तताडशाहेनपन्नगोत्सादने
भवेत् अमेोयमन्त्राग्रोग्रऋणाउतवभ्रुःसुमंगलः ९९
येचेनंरुद्रा अभितोदिक्षुश्रितासहस्रशोचेषा
मचेनरुद्रायअभितोदिक्षु श्रितासहस्रशोवेषा
ईश्वरमहे अमेोयोवसर्पतिनीलग्रीवोविलोहि
तः १२ भूतेनेगोपाअदृशन्नदृशन्नुदहार्यः उतेन
विश्वाभूतानिसदृष्टोमृडयातिनः उदयात्सर्वये
सर्वमेतस्यामुपतिष्ठते १२ अणेनतरशान्तस्सहस्र
सर्वमेतस्यामुपतिष्ठते सहस्रमभिजप्तेनतीरेणलाप
नयनाद्भवोभवेत् सहस्रमभिजप्तेनत्वरितानावदर्शनं
सेकिव १२ अहस्रेकेनअमन्त्रस्याञ्जनानाववर्षणं

अतसीभिस्तावपुष्पाणि गाङ्गनेदयुतसंख्यया ७४ अवश्यं व
शमायाति सविता वरदो भवेत् अर्कमूलोद्भवैर्द्रोणे
शाल्मलीनां होमयेत् ७५ अयुतं चार्कसमिधां सक
भूतस्थमसजलो ददेत् होमेनानेन भगवान्सूर्यो वृष्टिं प्र
वर्तिनां ७६ मन्त्रहृदयेन भजतामिष्टां सिद्धिं प्रयच्छति
नमोस्तु नीलग्रीवाय च सहस्राक्षाय मीढुषे ७७ अथो ये अ
स्य सत्वानो हं तेभ्योकरं नमः स्थण्डिले स्थापकण्ठं तं दृ
तां सवृतं तत्पायसं ७८ कृत्वाष्टमीं समारभ्य यावत्कृष्ण
चतुर्दशी अप्रेहेस्थापयेन्नावत्सहस्रेणाभिमन्त्रितं ७९
निवेदयेज्ज देवाय कार्षायणसहस्रके सोयमान्नाय
तेलाभः सिद्धमन्त्रेण संशयः ८० असिद्धेनतदर्धं स्या
त्पूर्वकालेप्यपि निवेदनाद्धनलाभो लक्ष्मेकंपुर
स्कृतिः ८१ होमस्तु पायसहोतैरुण्णाद्भियः प्रयोगवान्
प्रमुञ्च धन्वय अवतत्स भव विंशपत्रं धेनोषि ८२ या
न्तेहेतिभुज्न नमस्तेअस्त्वच्चने परितेयन्त्वनो हेतिरस्मा
न्वृणक्तु विश्वतः ८३ अथो य इषुधिस्तवारे अस्मिन्नि
हिते आभिषड्जिलायुधानि मन्त्रयेच्च सहस्रके ८४ वं
यघिनानिरयेज्जुह्वेज्जुह्वति शत्रवः जज्ञ्याद युतं दर्भै
कंटकान्हिघकामुकः ८५ गुडेमु विनचाम्याथं शाओ
मस्मरन्जपेत् जपाख्यसवनेनैव शत्रुमुत्सादयेद्ध्रुवं

ते ८६ सेपूर्णाहेजपेत्रेवंनगरंग्राममेवच उत्सादये
द्वाज्ञानमहोरात्रंजपन्निति ८७ राजपुत्रेद्विनर्द्धेनते
विषतिलैठेनच चतुर्गोगेनवैश्यंचयङ्गागैनैकजा
तिकं ८८ पलाशाश्वत्थविल्वानामपामार्गास्यवक्रमा
त विप्रादिवश्यकामस्तदधिस्तोद्दहुतान्विताः ८९ क्रूनेद
प्तनसंख्योकाःसमिधःकार्यसिद्धये हीनवर्णान्वशीक
र्तुवक्तृणाककवेतसान् ९० सोखोटकाश्वजूडयान्नष्ट
विषादिहन्तिकान् सौगन्धिकाशुमलानिकुमुदानिच
वन्धुति ९१ स्वयंभुलिंगेलहनेवचन्दनाक्तानिभक्तितः प
प्रभ्रष्टोमवेद्राजाषड्भिर्मन्त्रैः पृथक्पृथक् ९२ यनार्थीप
यन्याहिन्तेशक्रवेनितिपूजयेत् लक्षमेकंतिलानायः प
गमन्त्रैःशिवोपरि ९३ आरोपयेत्सशत्रूणांमूर्द्धितिष्ठ
तिनिमश्शः अयुतंराजहृत्तस्यसमिधोहोमयस्तपः ९४
रणिराजकुलेयूनेमस्शत्रुंवरितंजयेत् गुग्गुलंघट्टसह
व्रियोदतिलानाम् त्रिसन्धियो ९५ यकार्यार्थंहनेजस्य
सिद्धिःशीघ्रंप्रजायते असाध्यस्यापिसिद्धिस्याद्गुत्वावा
धसहस्रकं ९६ यथामहानसेसिद्धमन्त्रवज्जुह्यात्तथा
सहस्राष्टकमेतस्यद्दव्यंभवतिवातयं ९७ पकाऽक्रूप
तिशाष्टस्यपतस्याग्रेप्रवक्ष्यते नमस्तेअस्तुभगवन्वि
श्वेश्वरायमहादेवायत्र्यंककायत्रिपुरान्तकायत्रिकाग्नि
कालायकालाग्निरुद्राय

मे:
रु·त
२१५

219

कालाय कालाग्निरुद्राय नीलकंठाय सर्वेश्वराय सदा
शिवाय श्रीमहादेवाय नमः अयुतं यो जपेद् देतो हुतान्ते
विल्वपत्रकैः ५८ इति नामसहस्रं तत्कृतास्याज्ञोकवर्जि
तः नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये नादिशां च पतये नमो
नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमो नमः ५५
शष्पिंजराय त्विषीमते पथीनां पतये नमो नमो बभ्लुशा
य व्याधिनेन्नानां पतये नमो हरिकेशायोपवीतिने पु
ष्टानां पतये नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये नमो नमः
५५ शष्पिंजराय त्विषीमते पथीनां पतये नमो नमो ब
भ्लुशाय व्याधिनेन्नानां पतये नमो हरिकेशायोपवीति
ने पुष्टानां पतये नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये नमो न
मः २० रुद्रयाततायिने क्षेत्राणां पतये नमो नमः सू
तायाहंत्यै वनानां पतये नमो नमः पुरश्चरणमेतस्य
हसाष्टकमीरितं २१ यः संध्यामगतस्तस्य कोशस्याधी
मिदं जपेत् जपप्रभावाच्छस्त्रैः सोरिभिर्नैव बाध्यते
२ सूतायाहंत्यास्पृष्टैः परिशिष्टं निगद्यते ललाललला
मिनां पतये नमो नमो वंतावनंतायिनां पतये नमो न
मः ३ ननानननतापिनां पतये नमो नमः रोहिताय स्थ
पतये हंतानां पतये नमो नमः ४ मंत्रिणे वाणिजा
यकक्षाणां पतये नमो नमः भुवन्तये वारिवस्कृतायौ

षधीनां पतये नमो नमः ५ उच्चैर्घोषायाक्रंदयते प
त्तीनां पतये नमो नमः कृत्स्नवीताय धावते सत्वा
नां पतये नमः ६ सहमानपंचके चास्य पुत्रस्य स्वरणमुच्य
ते पवज्ञमसर्भयं नास्ति व्याघ्रचौरादिजेवने ७ नमः स
हमानाय व्याधिनीनां पतये नमो नमः ककुभाय नि
षंगिणे स्तेनानां पतये नमो नमः ८ निषंगिण इषुधि
मते तस्कराणां पतये नमो नमो वचते स्तायूनां पत
ये नमो नमः ९ निचेरवे परिचरायारण्यानां पतये
नमो नमः सृकायिभ्यो जिघांसद्भ्यो मुष्णतां पतये
नमो नमः १० सिमद्भ्यो नक्तंचरद्भ्यो विकृंतानां पतये
नमो नमः उष्णीषिणे गिरिचराय कुलुंचानां पतये नमः
११ सहस्राष्टकमेतस्य पुत्रस्य स्वरणमुच्यते व्रणादेती
व्रपीडायानाशकोस्य जपस्मृतः १२ इषुमद्भ्यो धन्वा
यिभ्यश्च वो नमो नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो नम
स्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो नमः १३ सभाभ्यः सभाप
तिभ्यश्च वो नमो नमः सहस्रनवकेनावस्य स्वरणम
स्यान्न १४ सेनायाश्चतरंगानां शांतये प्रजपेद्दिवं न
म आव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो नमः १५
उगणाभ्यस्तृंहतीभ्यश्च वो नमो नमो गृत्सेभ्यो गृ
त्सपतिभ्यश्च वो नमो नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो

मे·
रु· ते·
२२·

220

नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नमो नमः १६ विरूपेभ्यश्च
वो नमो नमो महद्भ्यः क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो नमः रथिभ्यो
रथिभ्यश्च वो नमो नमः सेनानिभ्यश्च वो नमो नमस्तक्षभ्यो
रथकारेभ्यश्च वो नमो नमः १७ कुलालेभ्यः कर्मारेभ्यश्च
वो नमो नमः पुंजिष्ठेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो नमः इषु
कृद्भ्यश्च वो धनुष्कृद्भ्यश्च वो नमो नमः १८ मृगयुभ्यः श्व
निभ्यः श्वनिभ्यश्च वो नमो नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमो
नमः पुरश्चरणमेतस्य सहस्राणां तु षोडशः १९ दुग्धय
स्रवलिं दत्वा जप्योचैन त्रिसंध्ययः नमो भवाय च रुद्रा
य च नमः शर्वाय च पशुपतये च नमो नीलग्रीवाय च शि
तिकण्ठाय च नमः २० कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च नमः
सहस्राक्षाय च नमः शतधन्वने च नमो गिरिशाय
च शिपिविष्टाय च नमो मीढुष्टमाय तेषुमते च नमो ह्र
स्वायः २१ नमो ह्रस्वाय च वामनाय च नमो बृहते च वर्षी
यसे च नमो वृद्धाय च संवृधने च पुरश्चर्यासु तेवाष्टवि
भवार्थं प्रयोजयेत् २२ त्रिसंध्यासु पठेदेतत् पर्वं वर्षे
ण भागपवान् नमो अग्रियाय च प्रथमाय च नम आशवे
चाजिराय च नमः २३ शीघ्र्याय च शीभ्याय च नमः ऊर्म्या
य चावस्वन्याय च नमः स्रोतस्याय च द्वीप्याय च सह
स्रपंचकं तावद्दशरचरणमुच्यते २४ गणस्याग्रतो मा

श्रोतिमन्मन्तेचपंचरपि नमोज्येष्ठायचकनिष्ठायच
नमःपूर्वजायचापरजायचनमोमध्यमायचापग
ल्भायच नमोजघन्यायचबुध्न्यायचनमः २५ सोभ्या
यप्रतिसर्यायचनमोयाम्यायचक्षेम्यायचनमउर्वर्या
यचखल्यायनमः श्लोक्यायचावसान्यायचनमोवन्या
यचकक्ष्यायचनमः २६ श्रवायचप्रतिश्रवायचस
हस्त्रदशाकेतावत्पुरश्चरणमुच्यते ज्ञातिश्रेष्ठ
त्वमाप्नोतिजप्त्वेनसत्यनसंशयः २७ नमःआशुषे
णायचाशुरथायनमः शूरायचाव··· भिदेनेच
नमोवर्मिणेचवरूथिनेचनमः २८ बिल्मिनेचकव
चिनेचनमःश्रुतायचश्रुतसेनायच पुरश्चर्यां
स्यनिर्दिष्टासहस्राणिनवपंचकं २९ तिविंजनवेपाउ
कामिद्धिमाप्नुयात् नमोदुंदुभ्यायचाहनन्यायचन
मोधृष्णवेचप्रमृशायचनमः ३०· दूतायचप्रहिता
यचनमोनिषंगिणेचेषुधिमतेचनमस्तीक्ष्णेषवेचा
युधिनेचनमःस्वायुधायचसुधन्वनेचनमः स्रुत्या
यचपथ्यायचनमःकाट्यायचनीप्यायचनमः सूद्या
यचसरस्यायचनमोनाद्यायचवैशंतायच ३१ अगु
यचसरस्यायचनमोनाद्यायच संग्रामेजयकृच्चा
ल्हितंयच्चाप्यपुरश्चरणमुच्यते नमःकूप्यायचावट्यायच
यमनुवाकःप्रकीर्तितः ३२

नमो वर्ष्याय चावर्ष्याय च नमो मेघ्याय च विद्युत्याय
च नम इध्रियाय च तथ्याय च नमः वात्याय च रेष्मिया
य च नमो वास्तव्याय च वास्तुपाय च षट्सहस्रं पुर
श्चर्या ग्रेहेनापि विहिते निधिः २२ अभिमत्रितमेतेन
तोयं तत्रिविधिमोचके नमः सोमाय च रुद्राय च नम
स्ताम्राय चारुणाय च नमः २४ शंगाय च पशुपतये
च नम उग्राय च भीमाय च नमोऽग्रेवधाय च दूरेव
धाय च नमो हन्त्रे च हनीयसे च नमो वृक्षेभ्यो हरि
केशेभ्यो नमस्ताराय नमः शंभवाय च मयोभवाय च
नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शि
वतराय च २५ पुरश्चर्यामितस्तुताजपदशांततंश
ते त्रिकाले भस्मनो योगाच भक्तये ल्लापयेत्तथा २६
मामत्रयाज्ञाजयत्मा किलातस्थितमहतः नमस्तेहे
भवहिंवोत्तद्देरोगाहिनत्रयात् २७ नमस्तीर्थ्याय च
कुल्याय च नमः पार्याय चावार्याय च नमः प्रतरणा
य चोत्तरणाय च नमः आतार्याय चालाद्याय च नमः श
ष्प्याय च फेन्याय च नमः सिकत्याय च प्रवाह्याय च २८
षट्सहस्रं पुरश्चर्या षण्मासं तीर्थगो नपेत् यथो
क्तेन तीर्थफलं भुंजते चेह जात्मनिः २९ नमः इरिण्या
य च प्रपथ्याय च नमः किंशिलाय च क्षयणाय च नमः

कपर्दिनेचव्युप्तकेशायचनमोगोष्ठ्यायचगृह्यायचन
मस्तल्प्यायचगेह्यायचनमः ४९ काट्यायचगह्वरेष्ठा
यचनमोह्रदय्यायचनिवेष्प्यायचनमः पांसव्या
यचरजस्यायचनमोलोप्यायचोलप्यायच ५१ सहस्र
नवकेनावर्त्तयेद्रुद्रस्मरणमुच्यते यावद्वादेराजनल
सिध्यतेतत्प्रभावतः ५२ अत्रास्तिपरिशिष्टस्यानुवा
कोपकपवहि रजस्यायचैवेतस्यनमोमानस्यायतःप
ठेत् ५३ नमोनक्षिकायचकक्ष्याद्यायचनमःपाराय
वपरतरायचनमः प्रथमायचभूमायचमोहराय
चनमोवामनायचहरिहरायचनमः ५४ शिवाय
वहरिकेशायचनमः शष्प्यायचहरिम्नायचै सह
स्राष्टकमेतस्यरुद्रस्यचरणमुच्यते ५५ वालग्रहावि
नराष्ट्रविवर्हिपिङ्कोयमाजेतात् नमःउर्व्यायच
सूर्म्यायचनमः पर्णायचपर्णशदायचनमउद्गुरमा
णाचाभिघ्नतेचनमआखिदतेचप्रखिदतेच ५६ पु
रश्चर्य्यामसहस्राणांवत्तष्टयमुहूते अभिमन्त्रजलेदे
घशाकशाखेनशोकिते ५७ नमोवःकिरिकेभ्योम
वत्रवत्कत्थदेवांश्चहृदयेभ्यः परिशिष्टैवेतदत्रप्र
यागेष्टपिचोत्रयेत् ५८ तिलहोमेनाज्येनकासीय
णासहस्रके उपमाद्वाथ भूपालान्प्राप्नुयाद्वृद्धिमध्य

मे॰
कं॰ ते॰
२२२

२२२

नः ४९ अपामार्गस्य समिधाघृतेक्त्वा रक्षापतिः सहस्र
स्वर्णान्नल्पस्य संख्यसिद्धिः सकृद्भवे ५० गुग्गुलप्रतिमां कृ
त्वाग्नेर्देशोत्कीर्णे येववतो जुहुयाद्दशसाहस्रं लभेत्कामाम
लेकृते ५१ एवं कृत्वाथ होमे च यथनार्थीजपपूर्वकं स्वर्ण
नो नवशतकं प्राप्नुयाद्वर्षमध्यतः ५२ कृतेनतू गोशफ ८
एडानि चैकादशसहस्रके हुतान्तातिलत्मासासात्‌ गावप
कोशेवह्निः ५३ पुरश्चरणपूर्वेन्न लक्षैके तिलतण्डुलान्‌
योऽङ्कने तस्य गेहे तु राज्यलक्ष्मीः स्वयं वसेत्‌ ५४ एवं वति
तथा त्वाभ्यां होमाल्लक्ष्मीः स्थिरा भवेत्‌ शतपुष्पमयीं कृ
त्वा प्रतिमां राजरूपकां ५५ सहस्रं हूयाद्यदातावशोवपुं
प्रजायते पद्मोत्पलानां लक्षं हुत्वा भूपश्रियं लभेत्‌ ५६
वर्णकप्रतिमालक्षहोममयेऽङ्ग गुग्गुलोर्ध्वदीः स्ततसामन्त्रा
जपं संप्राप्नोत्येव न चान्यथा ५७ कृते हिल्वसमिद्भिस्तु दक्षि
णामूर्तिसन्निधौ लक्षमेकं तदा राष्ट्रं सामन्तस्य लभेद्ध्रुवं
५८ महाव्रतः पदेऽश्यापलिंगवल्मीकसृद्भवं स्थापये
त्त च गव्येन रुद्राध्यायेन मन्त्रयेत्‌ ५९ मानस्तोकेन म
न्त्रेण वाभिषिचेन्निवेधकं सहस्रेनायसंख्याभूते मध्य
न्ध्यावलिं ६० एवं मासत्रयं कृत्वा मे दैश्वर्यमाप्नुयात्‌ प
लेवार्धपलेवापि दर्शनामूर्तिं संनिधौ ६१ स्वेताश्वगोदू
ग्धे यितानाय्यापयेनाम्नपात्रके स्थालीजकपिलाज्येन प्रदेशि

माभिमन्त्रितं ९२ सहस्राष्टकमेतेनमन्त्रेणप्रपिवेद
थ भवेत्तस्याप्रतिहतं वाक्यंसर्वत्रनिश्चितं ९३ उदम्ब
रस्यसमिधोदध्याक्ताश्चाष्टुतेऽनेनत् स्वामीवक्त्रगवां
सःस्यात्तीयत्नेनास्यपेनवः ९४ विल्वानांतद्वमाको
मझेनेदष्टसहस्रकं सुवर्णाष्टकमाप्नोतिलक्षसिद्धेर
जताष्टके ९५ विल्वाभावेतामलकंतदभावेउदम्बरः
तस्याभावेहैमवतीतदभावेभीतके ९६ श्रीवेणगो
घृताक्तानांपद्मानांलक्षमेकके ऊनेयलस्यलक्ष्मीस्वरू
पमेवोपतिष्ठते ९७ द्वीपेश्वर्यस्यतेदरिद्रनीललोहित
पषात्रकृषाणामेषांपशूनोमाभेमारोपषोकिंचनाम
वेत् ९८ अनेनजुहुयादाज्यमयुतान्त्रिघृतावधिश्र
लघाण्पस्यवासोसिभवेतिचतथानतथा ९९ यानेरुद्र
शिवातनूःशिवाकृतस्यभेषजीतयानोमृडजीवसेउ
णाग्राण्याजीवदेवलतनसेतत्विधायच १० एकादश
मरेकुर्यात्सूत्रमेकैकसूत्रकं सहस्रमभिमन्त्र्याथ
कारथ्याग्रंथयःस्मृताः ११ एवंसंपूज्यतेरक्षांसूपद
माथ्यवेययेत् वामहस्तेतुगर्भिण्यावेसासस्ववतः
लेवेत् १२ दत्तवालकहस्तेतंसर्वेतिष्ठतिवालकःय
निकोवाऊमूलेवाकण्ठेवाधारयेविदं १३ कदाचिड
तमर्णास्यभयतस्यनजायते इमारुद्रायतवसेकपर्दि

मे॰
रु॰ तं॰
२२२

नेत्तयश्चीगायत्र्यभरामहेमतिं ७४ यथासममसद्विपदे
वतः पदे विध्वंसयेद्यामेअस्मिन्ननातरे अष्टोत्तरमह
स्रेतत्रप्रोस्मेहजुहुयात्तिलान् ७५ अजाविते यनेतेना
लोकेमृत्युपलभ्यते यस्मडुर्बोधवालानांहूतनात्कमृत्यु
तेहूनेनत् ७६ महाज्वरोपश्यातेपिमृतनकल्पः सजीवति
मालिकपायसाज्याशीघ्रजतेजुहुयात्कुचिः ७७ महा
ग्रहज्वरादिभ्योभिचाराप्रमुच्यते वैकंकतानामयुतं
समिधांचघृतैहूनेनत् ७८ ज्वरादिकभयापीडासमय
वविनश्यति इद्वयर्थियदाकेचिन्नरुद्भिरभिभूपतेः
७९ तदातस्यातत्रजुहुयाददयुतेसवमेधते वैकंका
ताम्रसमिधश्चोतुस्वर्णपलितायवः ८० अनेनजुहुया
लक्षंसर्वशान्तिकरंस्मृतं गवोवामयपमूतावातप
यातेवनतत्स्थले ८१ अग्निसंस्थाप्यजुहुयाद्वैकंकसौ
दपिल्लताः अश्रुतेतत्सशान्तिःस्यान्मलाशान्तिनयाउ
ते ८२ हृतनाकानांप्रजुहुयान्महाज्वरमुखाग्रहाः ग्र
मामृतवेतालाःप्रभाश्चापिपिशाचकाः ८३ जनेवापि
गजेवाश्वमुकृतागच्छन्तिदूरतः जनानांजननेयस्मि
न्गेहेभवतिभूरिशः ८४ मरणंवाथहानिर्वातत्रशा
न्तिर्हीर्यतेहृतनाकानांतिलानांतजुहुयाद्युतंद्विजः
८५ यस्मिन्देशेमहामारीव्याघ्रादीनांभयंचवा देवानां

तोभणंयत्रतत्रशान्तिंवदाम्यहं ८६ पुरस्यमध्यभा
गेतुवह्निस्थापनमाचरेत् चतुर्दिक्षुचसन्नद्वाग्रमा
ध्वनारणवह्नि ८७ नराश्याप्यालतःकर्मसावधा
नःसमाचरेत् अष्टोत्तरसहस्रंतुहुताकानजुहुयाजि
लान् ८८ ततोर्द्धरात्रसमयेश्रोदनेसहुतंतिलाःपि
ष्टमाषोदनेचापिकृशरंपरमान्नकं ८९ सुभोजनप
देस्थानस्थानेस्थानेततोबलिं पलाशपत्रेरुद्रेभ्यो
रवांभ्यातदनन्तरं ९० कुर्याद्देवपतमेकंसर्वोपद्र
वनाशने मृडानोरुद्रतनोमयस्कृधितयहीगावप
समाविधेमते ९१ यच्छंचयोश्चमनुरायजेपितातद
श्यामतवरुद्रप्रणीतौ सहस्रंप्रजपेत्तोयतारेसंष्टु
नेयच्छिवे ९२ जावहरेभेवदिष्टस्विधाहाविष्ठ.मिलि
छाति मानोमहान्तमुतमानोअर्भकंमानउक्षन्तमुत
मानउक्षितं ९३ मानोवधीःपितरंमातनमानःप्रियान
त्वोरुद्ररीरिषः परिजनस्यबालानामारोग्यार्थमिति
लाञ्छनेत ९४ अमृतंशीतलादिभ्यश्चारोग्यंप्रजायेत
ते मानस्तोकेमहाकलेसर्वतन्त्रेषुगोपिते ९५ क
प्यायिष्यामिमुनयेदेवानांकार्यसिद्धये अतिकृच्छ्रेण
कृच्छ्रेणतथाचान्द्रायणेनच ९६ आदौसंशोध्यचात्माने
स्वतकायोजपंचरेत जपेन्नित्यंतुभुंजीतशाकेवावावके

मे.
कृ. ते.
२२५

मयः ५७ भिमं ब्राह्मं यतस्तस्य भवेदयुतसंख्यकः सह
स्रमाद्वै होमस्तस्मात् प्रयोगार्हो भवेन्मनुः ५८ प्रयोगा
नेव होतात्रै जपः कार्यो निरन्तरं तद्दशांशेन जुहुयादे
तु सर्वपाहृताक्तिताः ५९ महाहुतिभिः पश्चात्तावदेव
हुतं हुनेत् ६० संपात्य भागं संप्राप्य प्रयोगेनः तयं त्र्ये
त् अनः कर्म प्रकुर्वीत प्रायश्चित्ते ऽवनःऽवनः ६१ स्नायाद्व
तीहतो तेन समस्यामतिर्नेतनच पारणादि प्रयोगानां
भवेस्मानकमाचने २ ब्रह्मवर्चसकामस्तु हुनेदष्टस
हस्रकं हुताक्तानां च समिधां ग्रशोऽथ्यंसह्य कर्मस ३
पमानां नहुताक्तानां दशरात्रमुपोषितः अजतं जुहु
याल्लक्ष्मीकामो वा शिवदर्शनात् ४ अपामार्गाङ्कवानां
च तण्डुलानां तथायुतं हुनेदपि हुताक्तानां सर्वार्थस
मृद्धये ५ गोसहस्रप्रलाभाय जुहुयाद्धोमफेन च श्री
प्राप्तानां च तथा सहस्राष्टकमादरात् ६ उपोषितो
दशाहानि हुनेद्बिल्वफलानि च अयुतं च घृताक्तानि
लभेदष्टसहस्रकं ७ सिद्धे मन्त्रे सुवर्णानि निःसिद्धे
तानि न भार्यामुकीमे भवन्त्यनर्थे हुनेत्कुविः ८ जा
तीपुष्पाणि वासेन मधुनासंयुतानि च कपिलाज्य
दासम्यनद्वृषमं वामितापिमोः ९ ग्राजमंडगपद्दहीतासा
भ्रपये तेनैवेचकं ग्रहोतरवातेज्ज्वातथा चाष्टसहस्र

कं ११ मन्त्रयित्वा वहूनं तच्च सपत्नीकः प्रमत्तयेत् श्रा
स्पष्ट नोऽह्नधामृग्रानुन्नमयेत्रात्रसंशयः ११ दुर्व्वाप्रवा
लान् जुहुयाद् दधिक्षौद्रघृताक्तान् आयुष्कामोष्टसह
स्रं विरमायुःसविंदति १२ दधिक्षौद्रघृताक्तानां पुष्पा
णां कुशकाशयोः सहस्राण्यष्ट जुहुयाद्धिखेत्तद्रूपा
पशून् १३ त्रिरात्रोपोषितो भूत्वा गच्छेन्मस्रवनपथे
कृत्वा भूमिं गोमयेनन तद्देवं प्रणतं मुवि १४ पूजयित्वा
हुनेद्भूमावष्टोत्तरसहस्रकं कर्माणानेनन्नपतिर्भवे
दर्पणेनसंशयः १५ सर्षपाभिमन्त्रितेनीशास्तैलेनकर
हयं सम्यकृत्वतसेनस्पृष्टोयोयोसौवशगोभवेत् १६
बलवर्द्धसकामस्तु दधिक्षौद्रघृताक्ताः बिल्वस्य समि
धोज्जुहुयाल्लक्षं तेजोनिधिर्भवेत् १७ श्रीकामः सर्षपान् जुहुया
दधिक्षौद्रघृताक्ताः अजतंचात्रकामस्तु लभेदन्नं न
यावज्ज १८ अर्थकामः पलाशस्य समिधोहूनसंयुताः
लक्षं हुनेत्तस्य पुनर्मन्त्रं जायते सदा १९ अपामार्ग
समिधः कटुतैलसमन्विताः हुनेदष्टौ सहस्राणि
शत्रोरुच्चाटनं भवेत् २० सर्वोपद्रवनाशोर्थं गृहीत्वा
समशर्कराः मन्त्रयित्वा सहस्रं तं चतुर्दिक्षु विपेत्ततः २१
एवं कृत्वा श्रय
सर्वोपद्रवनाशनं
तुरंदायतस्य निकटे सर्वोपद्रवनाशनं २२ अराजेगोत्रकुलपुरुष
जन्मांगचौरव्याघ्रभयेहरेत्

मे॰
ऋं॰ तं॰
२२५
225

ज्वलयद्दीरायमस्मभ्यमस्मे तेअस्तु रक्षावनोअपिदेवेंद्र
स्मिथाचनः शर्मयच्छ द्विवर्हाः २३ स्तनिअनेगाते स
देत्रुवानेमगान्नभीमसुपहस्तमुग्र मित्राजरित्रेक
हस्तवेनोअन्येन्नेअस्मा त्रिवयन्नेसनाः २४ परिणो
हेस्यहेतिर्हृणक्तुपरित्वेषस्यदुर्मतिरघायोः अ
वास्थिरामघवद्भ्यस्तनुष्वमीढ्वस्तोकायतनयाय म
डय २५ मीढुष्टमशिवतम शिवो नः सुमना भव परमे वृक्ष आयुधं
घोरभयादिषु चतसृषुः स्मरेच्चितेन तद्भयविनाश
काः २६ विकिरिदविलोहितनमस्तेअस्तुभगवः या
नेसहस्रंहेतयोन्यमस्मन्निवपन्तुताः २७ जपेदनु
तस्याकेविरोधेनमहाजनैः राज्ञोवापसमंयातिश्री
तिस्यावित्रजायते २८ सहस्राणिसहस्रशो यदानमहूतोम
सिद्धैः २९ श्रोत्रमरीभिः शाल्मल्यातिलैर्द्वापिय
वैरपि प्रत्येकमेकादशधाचाभिमन्त्रितेनतोवलिं ३०
कुशाग्रेवापायसेवाततोभूतानिवाचयेत् दद्याद्द्वि
लमामस्यवलिंतर्पणं तपरस्वाः ३१ सहस्राणिसह
स्रशोयेरुद्राअधिभूम्यां तेषांसहस्रयोजनेवधन्वा
नितन्मसि ३२ पठेद्रुद्रस्यशाखीयावाक्यांतोपरिशिष्ट
तेषांसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ३३ अस्मिन्म

हत्यर्णवेन्तरिक्षेभवा अधि नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः
शर्वा अधः १४ क्षमाचराः नीलग्रीवाशितिकण्ठा
दिवंरुद्रा उपश्रिताः येवृक्षेषुशष्पिञ्जरानीलग्री
वाविलोहिताः १५ येभूतानामधिपतयोविशिखासः
कपर्दिनः येन्नेषुविविध्यन्तिपात्रेषुपिबतोजनान् १६
येपथांपथिरक्षयऐलबृदाआयुर्युधः एतावन्तश्चभूया
ंसश्चदिशोरुद्रावितस्थिरे १७ जेपदेतानवक्षचः
परिशिष्टसमन्विताः भवन्तिभोगदालेनहीनात्तान
ष्टामताः १८ नमोरुद्रेभ्योयेपृथिव्यांयेतरिक्षेयेदि
विषेषामन्नंवातोवर्षमिषवस्तेभ्योदशप्राचीर्दशद
क्षिणादशप्रतिचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वाः तेभ्योनमो
स्तुतेनोमृडयन्तुतेयंद्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषांजम्भे
दध्मः १९ मध्याह्नेवायुतेमासंज्ञकयाशबर्कंदकाल
श्रुतेगीतामन्त्रस्यकर्मकुर्यादयमन्तुः १४· रुद्रजपे
नमस्तेणनमस्तेस्तुसमापने तैत्तरीयेमशाखोमंपरि
शिष्टानिसमच ५१ सद्योजातादयपंचवक्त्रंवकेचपञ्चा
मेहे तथाचवक्रुद्रएतन्नमकसुच्यते ५२ श्रयाविस
घंनोमघसेमावर्द्धं तवांरिरःपुनिर्बीजेभिरागते निमं
संध्यावेदनात्रैतिष्ठन्कालत्रयेजपेत् ५३ श्रष्टोत्तर
मरुरुंतवाण्मासंसत्पवागर्भवेत् वाजस्यमिप्रसवस्यमे

मे·
रु· ते·
२२९

प्रयतिश्चमेप्रसितिश्चमेधीतिश्चमेक्रतुश्चमेस्वरश्चमेश्लोकश्च
मेश्रवश्चमेश्रुतिश्चमेज्योतिश्चमेस्वश्चमेयज्ञेनकल्प
न्ताम् ४४ प्राणश्चमेपानश्चमेव्यानश्चमेसुश्चमेचित्तंच
मऽआधीतंचमेवाक्चमेमनश्चमेचक्षुश्चमेश्रोत्रंचमेद
क्षश्चमेबलञ्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ४५ ओजश्चमेस
हश्चमऽआत्माचमेतनूश्चमेशर्म्मचमेवर्म्मचमेङ्गानि
चमेस्थीनिचमेपरूंषिचमेशरीराणिचमऽआयु
श्चमेजराचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ४६ ज्यैष्ठ्यंचमऽआधिप
त्यञ्चमेमन्युश्चमेभामश्चमेऽमश्चमेजेमाचमेमहिमा
चमेवरिमाचमे प्रथिमाचमेवर्षिमाचमेद्राघिमाच
मेवृद्धंचमेवृद्धिश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् १४· सत्यञ्च
मेश्रद्धाचमेजगच्चमेधनंचमेविश्वञ्चमेमहश्चमेक्री
डाचमेमोदश्चमेजातञ्चमेजनिष्यमाणञ्चमेसूक्तंच
मेसुकृतञ्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ४८ ऋतञ्चमेमृत
ञ्चमेयक्ष्मंचमे नामयश्चमेजीवातुश्चमेदीर्घायुत्वंच
मेनमित्रंचमेभयञ्चमेसुखञ्चमेशयनंचमेसूषाश्चमे
सुदिनंचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ४९ यन्ताचमेधर्त्ताच
मेक्षेमश्चमेधृतिश्चमेविश्वञ्चमेमहश्चमेसंविच्चमेज्ञा
त्रञ्चमेसूश्चमेप्रसूश्चमेसीरञ्चमेलयश्चमेयज्ञेनकल्प
न्ताम् १५· शञ्चमेमयश्चमेप्रियंचमेनुकामश्चमेकाम

श्च मे सौमनसश्च मे भगश्च मे द्रवियाश्च मे भद्रंच मे श्रे
यश्च मे वशीयश्च मे यशश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५१ ऊर्क्च
मसूनृता च मे पयश्च मे रसश्च मे घृतञ्च मे मधु च मे स
ग्धिश्च मे सपीतिश्च मे कृषिश्च मे वृष्टिश्च मे जैत्रंच मे औ
द्भिद्यंच मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५२ रयिश्च मे रायश्च मे पुष्टि
श्च मे विभु च मे प्रभु च मे पूर्णञ्च मे वरूश्च मे भूपश्च मे पू
र्णतरंच मे कुयवंच मे क्षितञ्च मे न्नञ्च मे यज्ञेन कल्प
ताम् ५३ वित्तंच मे वेद्यंच मे भूतञ्च मे भविष्यच्च मे सुग
ञ्च मे सुपथ्यञ्च मे ऋद्धञ्च मे ऋद्धिश्च मे क्लृप्तञ्च मे क्लृप्ति
श्च मे मतिश्च मे सुमतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५४ व्रीह
यश्च मे यवाश्च मे माषाश्च मे तिलाश्च मे मुद्गाश्च मे खल्वा
श्च मे प्रियंगवश्च मे णवश्च मे श्यामाकाश्च मे नीवारा
श्च मे गोधूमाश्च मे मसूराश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५५
श्मा च मे मृत्तिका च मे गिरयश्च मे पर्वताश्च मे सिक
ताश्च मे वनस्पतयश्च मे हिरण्यञ्च मे यश्च मे श्यामञ्च
मे लोहञ्च मे शीसञ्च मे त्रपु च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५६
अग्निश्च मे आपश्च मे वीरुधश्च मे ओषधयश्च मे कृष्टप
च्याश्च मे ग्राम्याश्च मे पशवश्च मे आरण्याश्च मे वित्तञ्च
मे वित्तिश्च मे भूतञ्च मे भूतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ५७
वसु च मे वसतिश्च मे कर्म च मे शक्तिश्च मे र्थश्च मेऽए

मे·
रु· तं·
२२१

227

मश्चमऽइन्द्राचमेगातिश्चमेयज्ञेनकल्पताम् ५८ अग्नि
श्चमऽइन्द्रश्चमेसोमश्चमऽइन्द्रश्चमेसविताचमऽइन्द्र
श्चमेसरस्वतीचमऽइन्द्रश्चमेपूषाचमऽइन्द्रश्चमेबृ
हस्पतिश्चमऽइन्द्रश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ५९ मित्रश्चमऽ
इन्द्रश्चमेवरुणश्चमऽइन्द्रश्चमेधाताचमऽइन्द्रश्चमे
त्वष्टाचमऽइन्द्रश्चमेमरुतश्चमऽइन्द्रश्चमेविश्वेचमे
देवाऽइन्द्रश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ६० पृथिवीचमऽइ
न्द्रश्चमेन्तरिक्षञ्चमऽइन्द्रश्चमेद्यौश्चमऽइन्द्रश्चमेसमा
श्चमऽइन्द्रश्चमेनक्षत्राणिचमऽइन्द्रश्चमेदिशश्चमऽइन्द्र
श्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ६१ अंशुश्चमेरश्मिश्चमेदाभ्य
श्चमेधिपतिश्चमऽउपांशुश्चमेन्तर्यामश्चमऽऐन्द्र
वायवश्चमेमैत्रावरुणश्चमऽआश्विनश्चमेप्रतिप्रस्थान
श्चमेमन्थीचमेयज्ञेनकल्पताम् ६२ आग्रयणश्चमे
वैश्वानरश्चमेवैश्वदेवश्चमेध्रुवश्चमेवैन्द्राग्रश्चमेम
हावैश्वदेवश्चमेमरुत्वतीयाश्चमेनिष्केवल्यश्चमे
सावित्रश्चमेसारस्वतश्चमेपात्नीवतश्चमेहारियोजा
नश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ६३ एतेस्ततमातुवाह्लेकोश्चप
वमानादिपंचभिः आज्याहुतिसहस्रेतज्जुह्वातोयप्रवि
शपच ६४ शतेजपदसिरोगः कदाचिन्नैवजायते जात
स्यचप्रणाशिः स्यान्नैघतेजाभिवर्द्धते ६५ इयाश्चमेतन

हिश्च वेदिश्च मे धिष्णियाश्च मे स्रुचश्च मे चमसाश्च मे ग्र
हाश्च मे सदश्च मे पुरोडासाश्च मे पचताश्च मे अवभृतश्च
मे स्वगाकारश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ११ अग्निश्च मे घर्म
श्च मेर्कश्च मे सूर्य्यश्च मे ऽश्वमेधश्च मे पृथिवी च मे दितिश्च मे
दितिश्च मे द्यौश्च मेऽङ्गुलयः शक्वरयो दिशश्च मे यज्ञेन क
ल्पन्ताम् १२ ऋक्च मे साम च मे स्तोमश्च मे यजुश्च मे दीक्षा
च मे तपश्च ऋतुश्च मे व्रतं च मे होरात्रयोर्वृष्ट्या बृहद्रथ
न्तरे च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् १३ गर्भाश्च मे वत्साश्च मे त्रि
यविश्च मे त्रियवी च मे दित्यवाट् च मे दित्यौही च मे पञ्चा
विश्च मे पञ्चावी च मे त्रिवत्सश्च मे त्रिवत्सा च तुर्य्यवाट्
च मे तुर्य्यौही च मे षष्ठवाट् च मे षष्ठौही च मे उक्षा च मे व
शा च मे ऋषभश्च मे वेहच्च मे नड्वांश्च मे धेनुश्च मे यज्ञे
न कल्पन्ताम् १४ आयुर्यज्ञेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन क
ल्पतां अपानो यज्ञेन कल्पतां व्यानो यज्ञेन कल्पता
म्चक्षुर्यज्ञेन कल्पतां श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां मनो य
ज्ञेन कल्पतां वाग्यज्ञेन कल्पतामात्मा यज्ञेन कल्पतां
यज्ञो यज्ञेन कल्पताम् १५ एका च मे तिस्रश्च मे पञ्च च
मे सप्त च मे नव च मे एकादश च मे त्रयोदश च मे पञ्चद
श च मे सप्तदश च मे नवदश च मे एकविंशतिश्च मे
त्रयोविंशतिश्च मे पञ्चविंशतिश्च मे नवविंश

मे॰
रु॰ तं॰
२२८

228

तिस्रश्चमे एकत्रिंशच्चमे चतस्रश्चमे ष्टौचमे ष्टौचमेष्टा
दशाचमे षोडशाचमे विंशतिश्चमे चतुर्विंशति
श्चमेष्टाविंशतिश्चमे द्वात्रिंशच्चमे चत्वारिंश
च्चमे चतश्चत्वारिंशच्चमेष्टाचत्वारिंशच्चवा
जश्च प्रसवश्चापिजश्च क्रतुश्च स्वश्च मूर्द्धा च व्यश्निय
श्चान्त्यायनश्चान्त्यायनश्चान्त्यश्च भौमश्च भुवनश्चाधि
पतिश्च एतावान्रुद्रस्याख्यातः सर्वकामफलप्रदः
विस्तरावर्त्तरः पाठः कृत स्नाघशान्तये १२९ प्रणम्य दे
वक्त्रमेतद्युजतीह रुद्रस्य तिरूवधामदानि मंशमि
षड्भिश्च देवाः सूक्तवाचः पृथिवीर्म्मातर्म्मा या हिं
सीर्म्मधुवदिष्येमधुवक्ष्यामि ११ मधुवदिष्यामि म
धुमतीं देवेभ्यो वाचमुद्यासं शुश्रूषेण्यां मनुष्ये
भ्यस्तं मा देवा अवन्तु शोभायै पितरोनुमदन्तु अशान्तिः
शान्तिः शान्तिः १३० परिशिष्टे जपेद्देवं तद्दशरुद्रवि
स्मृतः अभिषिञ्चेन्मोष्टिकार्थं शान्तिकाविस्तु होमयेत्
१३१ सिद्धिकामो जपेद्देवमन्त्राणान्तं समन्वया ईशेव वा
जुदेहोमो श्रीवपनवापरः १३२ पदे तल्लाहतिर्ज
पात्वाकसिद्धिरुपजायते वाक्येतल्लाहतिर्जपापां
सर्व्वं विनश्यति ८० ऋचां सेव्याजपात्सर्व्वं तस्यपापं वि
नश्यति अनुवाकसमं जन्मा डषडङ्गरुद्रंजपेत ८२

वीरम् के प्रवक्ष्यामि सर्वाभीष्टप्रदायकं अशक्तः श्रोच्य
नेरुद्रेसे विनायेकतमरुः पठेत् ८२ अहंरुद्रेभिश्चरा
म्यहमादित्यैरुत विश्वदेवैः अहंमित्रावरुणोभा बि
भर्म्यहमिन्द्राग्नी अहमश्विनोभा ८४ अहंसोममाह
नसं बिभर्म्यहं त्वष्टारमुत पूषणं भगं अहंददामि
द्रविणं हविष्मते सुप्राव्ये यजमानाय सुन्वते ८५
अहंराष्ट्री संगमनी वसूनां चिकितुषी प्रथमा यज्ञि
मानां तां मा देवा व्यदधुः पुरुत्रा भूरिस्थात्रां भूर्यावे
शयन्तीं ८६ मया सो अन्नमत्ति यो विपश्यति यः प्राणि
यईदंशृणोत्युक्तं अमन्तवो मान्त उपक्षियन्ति श्रु
धि श्रुत श्रद्धिवं ते ददामि ८७ अहमेव स्वयमिदं
वदामि जुष्टं देवेभिरुत मानुषेभिः यं कामये तंत
मुग्रं कृणोमि तं ब्रह्माणं तमृषिं तं सुमेधे ८८ अहंरु
द्राय धनुरा तनोमि ब्रह्मद्विषे शरवे हन्तवा उ अहं^
जनाय समदं कृणोम्याद्यावापृथिवी आविवेश ८९
अहंसुवे पितरमस्य मूर्धन् मम योनिरप्स्वन्तः समुद्रे त
तो वितिष्ठे भवना विश्वश्रोता मुद्यां वर्ष्मणोप स्पृशा
मि ९०· अहमेव वात इव प्रवाम्यारभमाना भुवना
नि विश्वा परो दिवा पर एना पृथिव्यैतावती म
हिना संबभूव ९१ मयि देवा हविर्णमा यजन्तो म

मे· रुं· तं·
२२५

229

ण्यातोरस्तमपिदेवकृतिः देव्याहोनारावनिषन्नपूर्व
रिष्टाख्यामनन्लामवीराः ९२ मद्यंयज्ञेतममयातिह
व्यालक्रतिः सवामनेसमेवत पतामानिगांकृतमव
नाहंविश्वेदेवाश्चयिवावतानः ९३ देवीप्यकुर्वीजज
नःक्रमेणतःविश्वेदेवामहेहवीरयधं महात्माहिप्र
जयामातंनभिसादयामरिषतेसोमराजेत १९४
महान्तंतामयीनंसंमाजश्चर्षणीनां देवीजनि
पत्नीजमेन्हहाजनित्रियजीजनत १९५ देवीसूक्त
मिदंप्रोक्तंमवेसूक्तोतमोतमे आयारोयंमनसि
हेहिंसानांपरिकीर्तितः १९६ अथविघ्नेःप्रवक्ष्या
मिसूक्तेगणपतेःपदं यस्मायनेविनासर्वमन्त्राणि
येस्तुविघ्निताः १९७ तस्मादादौगणेशानंप्रसाद्यपु
गावेरत देवतासाधनेतत्रनिविघ्नेनप्रजायते १९८
तिद्धालस्येत्वयाक्रोधोलोभोमोहोमनोभवः गण
नाश्चसर्वकानामतेविघ्नाकरास्स्मृताः १९९ विधान
पूर्वकंतस्मात्तत्सूक्तंचप्रविशपते तज्जापकानां
कार्याणिसर्वत्रतिहतानिच ॥ द्वादशार्चस्यमह
त्मनः ऋषिरत्नमसदाख्योहिगणकःपरिकीर्तितः
आयामोत्रिस्रवानोचछन्दस्त्रिष्टुप्प्रकीर्तितं २०० ते
गणंनवानोचगायत्रंछन्दउच्यते महागणपति

श्यामे देवते परिकीर्त्तितं ४.१ विनियोगः कीर्त्तनीयो
यथाकार्यानुसारतः गणानांत्वागणपतिंहवा
महेकवीकवीनामुपमश्रवस्तमं ४.२ ज्येष्ठराजंब्रह्म
णानांब्रह्मणस्पतआनःशृण्वन्नूतिभीःसीदसादन
निषुसीदगणपतेगणेषुत्वामाहुर्विप्रतमंकवीनां ४.३
नऋतेत्वत्क्रियतेकिंचनारेमहामर्कंमघवंचित्र
मर्च त्वंघगणेनवसंयाहिहृत्लेयुनिष्ठंतेमाविनेद्र
त्रिवारं ४.४ मयाप्युवोपिलाननईडस्तुमेतेविद्रेयाम
मृगःभायामहाहस्तीदक्षिणेन विद्याहित्वानविक्रु
र्सिंत विदेशेत्वीमघं तदिमात्रमवोभिः ४.५ नहि
वामूदेवानांमातांमादित्सिनभीमंगोवादयंते व्तो
विद्रत्रथामेष्यानेवस्वस्वगाजानगायसामपिंघ
नेः ४.६ प्रलोमहडयगासिहछवत्सामगीयमाने
अभिगायस्यजग्तरन् आनोभरदक्षिणेनभिमख्यन्नग्रा
स्य इन्द्रमानोदसोत्रिभीक ४.७ उपक्रस्याभरप
घताधृस्माहननंतोअदाशुष्टरस्यवेदः इंदयत्रत्वने
अक्लिवोजोविप्रभिःसविवः अस्माभिःसुतंसस्तुहि
४.८ मयाजमेरजाअस्यभर्गविष्णवदाःवंलेश्मसस्व
नरत्रे गणानांत्वानिषुसीहस्त्वेघगाणांतेष्ठेवच अस्तू
नस्त्वविमहिताप्यूरमेवच ४.९ अगुष्ठाग्रासमार

मे· रु तं २२·

भ्यकरपृष्ठादिषु समेतत् गणनाथेति विङ्मिश्रपुनरादिः
षडङ्गकं ४८· एवं न्यासं हृदयकृत्वा षडङ्गैर्व्यापकं चरे
त् ततो द्वादशभिस्तत्र न्याससमन्त्रसमाचरेत् ४९ मस्तके
वक्त्रे चैव नेत्रयोः कर्णयोस्तथा नाभिकंठहृदि भु
जे जठरे नाभिमध्यतः ५० गुल्फयोः पादयोश्चैव द्वा
दशार्णं पृथक् पृथक् मन्त्रराजाक्षरैश्चैव तृतीयो व्या
पको मतः ५१ ततः षडक्षरेणैव चतुर्थं न्याससमाचरेत्
दशाङ्गभिश्च दिग्बंधे पादे शिरशि चैककं ५२ एवं न्या
सविधिं कृत्वा मानसावरणं च पूजनं मन्त्रमन्त्रस्य संपू
ज्याक्षरैर्द्वादशभिस्तथा ५३ षोडशोपचारैस्तु सां
गपीठादिदैवतैः नैवेद्यैर्विविधाकारैर्मोदकैः सिद्ध
लड्डुकैः ५४ पायसैः क्षीरखण्डैश्च तोषयेद्गणनायकं र
त्नंदैनैरिक्षुरसैः कदलीघनसारादिभिः ५५ नारिकेलैर्द्रा
डिमैश्च श्रेष्ठैर्नानाविधैः फलैः महेन्तकैश्च ताम्बूलैर्दक्षि
णाभिः समेततः ५६ पूजयित्वा निमध्यान्ततः प्रारभे
ज्जपं श्रादौ जपमन्त्रराजे वारद्वादशके त्रयः ५७ ततो
क्षरद्वादशो मन्त्रं जपेन्मन्त्रमतः श्रेते द्वादशपाठतम
न्त्रराजेऽत्र न जपेत् एवं क्रमेण कर्तव्यं वेदमन्त्रजपं
हेरे अथवा वक्रतुण्डस्य मन्त्रं जायते २१ षड्दिशद्वादशा
हमामध्ये महेके गणेश्वरं पुनः षड्दिशाचाहमावक्र

वर्णैः षड्भिः २२ एवं च संपुटे कृत्वा द्वादशार्णं मनुं जपेत्
एवमष्टोत्तरशतं कृत्वा सूक्तजपं हरेः ४।२३ दिने दिने
महाकार्ये जपं जपं संसिकारकं सूक्तमन्त्रजपेनाशु
सर्वसिद्धिमवाप्नुयात् २४ एकविंशत्सहस्रं वा सूक्तमेव
चापुरश्चरणं जपाद्दशांशशहोममस्य हि पायसेन हुतेन च
२५ शर्करापंचखाद्यैश्च कुसुमैः करवीजैरैः विल्वपत्रैरि
त्वदीप्रैदीर्घीकदलीफलैः २६ मोदकैर्लड्डुकैश्चैव घृत
पक्वैर्मनोहरैः अलाभे सर्वद्रव्याणां जुहुयात्तिलसर्पि
षा २७ होमस्य दशांशेन गोवाभिश्चन तर्पयेत् अथवेक्षु
रसैर्नवनीतदधिभावगुडोदकैः २८ तर्पणस्य दशांशेन मा
र्जयेत्कुसुमवारिभिः मार्जनस्य दशांशेन ब्राह्मणान्भोज
येद्बहून् २९ पायसैः खण्डखाद्यैश्च मोदकैः सिद्धलड्डु
कैः अपूपमण्डकाद्यैश्च सद्घृतैः शर्करान्वितैः ३० सह
कारवैः सार्द्धं तथा च कदलीफलैः एवं सिद्धेन सूक्तेन
सफलं निर्गायते ३१ महदैश्वर्यमतुलं प्रज्ञाविद्या च
शोभते वाक्सिद्धिमवाप्नोति वा ते ब्रलपदं व्रजेत् ३२
एषकार्यं समुद्दिश्य प्रकाशयत संपुटो जपः ततकृष्णप
नेईश्वेन प्रमादात्सिध्यति ध्रुवं ३३ वैयनोच्चाटने द्वेष
मारणे वधमोक्षणे वश्यपवादे महोत्पाते परचक्रभये
तस्मा ३४ महारण्ये रणे वैरिसंकुले संपुटो जपः वंपे

मे॰ रु॰ तं॰ २३१

चोच्चाटनेद्वेषेसर्षपतैलेहसंयुतैः ३४ उलूककाकप
क्षैश्चहोमोमारणेपत्रनिर्जने मारणेतुश्मशानेस्याद्रात्रौ
कुर्याज्जपंरुषा ३५ तिलैर्भल्लाटकयुक्तैराजिकालव
णान्वितैः मेषीलोमसमन्वितैःकौलेहोमःस्यान्मारणेध्रुवं ३६
श्मशानेवातथारात्रौजपंकुर्याद्विशेषतः आकर्षणार्थं
साध्यानामुन्मत्तफलबीजकैः ३७ गन्धपैलेस्ततस्याकर्षणं
शुक्तद्रवेणेनततः सप्तवासरपर्य्यन्तेनतस्याकर्षणंभ
वेत् ३८ वश्यार्थेतुजपंकुर्याद्विशेषेणशिवालये सूर्या
स्तमनमारभ्यावत्सूर्योदयोभवेत् ३९ तावन्मूलंसंपु
टेनजपेद्दिनेत्रात्रिके दिवाहोमःप्रकर्त्तव्योमधुयुक्तैः
फलैस्तथा ४४· तथालज्जावतीपत्रैर्हुतेनच रक्तचंद
नसंयुक्तैर्मोदकैर्हुतपावितैः ४१ तण्डुलैर्दधिरससंयुक्तैः
मधोवश्यंकरेमतं राजानोराजपुत्राश्चराजकीयाश्च
मन्त्रिणः ४२ ईश्वरोवशतांयातिमनुत्राणांतुकाकप
वेयमोतत्प्रकर्त्तव्योजपोरात्रौशिवालये ४३ उपवास
व्रतोनित्यंब्रह्मचारीजितेन्द्रियः एकविंशतिसाह
स्रंदिवाहोमःशिवालये ४४ पायसेनघृताक्तेनवश्य
मोक्षंभवेद्ध्रुवं सार्वसाधारणोहोमःप्रत्यर्चंहिविभाग
शः ४५ आदौद्वादशवारेचमन्त्रेणद्वादशाहुतीः पश्चा
न्मंत्रविभागेनप्रत्यर्चंजुहुयाद्बुधः ४६ एतेद्वादशवारं

वह्नोमस्तुमन्त्रराजतः एवमेतत्प्रकारेणसर्व्वसाधारे
णोजपे ४७ होमेनगणेशसूक्तस्यसंपुटस्यप्रजायते
एवंरुद्रविधानंतत्तेदेवीसूक्तेतथैवच ४८ विशेषाल्लु
लेनिगदितंयतोभेदेनप्रचयोः अतःपरंतद्यद्वेच्छात
मत्संप्रतिपृच्छतो ४९ इतिश्रीमहामायामहाकाला
तुमतेमेरुतन्त्रेशिवप्रणीतेकलिसम्प्रश्नयेवेदमन्त्रप
काशोद्वादशः १२३ श्रीदेव्युवाच अहोदुःखप्रदाः खिटाः
प्रायःकलियुगेसदा तेषांतुवेदमार्गेणकीदृङ्नाम
तुष्टकः १ कथंतेनोद्यमायान्निपीडंगच्छन्तिनोऽत्रणा
वेदमार्गेणनहिहितवेच्छालिनृदृश्यते २ शिवउवाच
साधुपृष्टंत्वयादेवियद्देभ्याद्विनश्यति विनाकाले
नष्टःखेनसर्वान्सपीडयन्तिहि ३ नीचंकुर्वन्तिवोबस्या
त्वनदीस्वक्रवर्त्तिने चक्रवर्त्तिसुतेमासंखेचरानीव
संस्थिताः ४ अरूपेणपचकारस्यखेचरारूपमुच्यते
आत्माकुञ्चितमारःसर्वेतोयाणरूःसर्वे ५ स्थितःका
विदन्नेदच्छायाराक्षःशिखीशिखा खिटोपासनतोमम
स्त्रिकालतःप्रजायते ६ वैदिकेनतुमार्गेणयोग्रहान्म
स्युपासते इहलोकेभुक्तसौख्यंग्रहेणसहमुच्यते ७
तत्रभास्करमन्त्रस्यहिरण्यरूपकोमुनिः त्रिष्टुप्छन्दोदे
वतात्वसवितापिविकीर्त्तितः ८ आकृष्णेनरजसावर्त्तमा

मे॰ नोनिवेशयन्नमृतंमर्त्यंच हिरण्ययेनसवितारथेना
रु॰ तं॰ देवोयातिभुवनानिपश्यन् ४ अरुणाद्यदिभङ्गादिभ
११२ हिर्यान्वितयाचरेत् भुवनस्याध्यामन्त्रस्यपदंन्यासंस
माचरेत् ९ श्रीसूक्तोक्तऋचाध्यानेनततोध्यायेद्दिवाक
रं पद्मासनेपद्मकेपद्मगर्भसमद्युतिं १० सप्ताश्वंस
प्तरज्जुंचजातवेशेकलिङ्गके विश्वामित्रार्घ्यकेविश्रुद्ध
दःकाश्यपगोत्रजे १२ रक्ताम्बरधरंरक्ताभरणोरूपशो
भितं रक्तगंधानुलेपांगारक्तध्वजपताकिनं १३ किरीटि
नंसकेयूरंमणिनेरक्तच्छत्रिणं रथारूढंनस्यसप्ते
वधिदेवाग्न्यधिष्ठिते १४ प्रत्यधिदेवरुद्रेणासव्ययुक्तं
वप्रायुतं ध्यात्वैवंपूजयेद्राज्ञेकक्षत्रविनिर्मिते
१५ द्वादशाङ्गुलवृत्तेवश्रीपर्णादिकपीठके अग्न्याधि
देवतंपूजयेत्तथाप्रत्यधिदेवतं १६ वर्णलक्षंजपेन्म
न्त्रमर्कयानदशांशतः होमंतत्त्वोजपःकार्यस्त्वाधि
प्रत्यधिदेवताः १७ करवीरादिकुसुमैरक्तचन्दनमिश्रि
तैः उर्वाङ्कैरक्ततैस्मृतर्पणंस्यादिनेशितुः १८ मधुच्छ
न्दोमुनिश्छन्दोगायत्र्यग्निर्देवता विनियोगस्तुसवितृ
प्रीतयेपंचेतिकीर्तयेत् १९ अग्निमीळेपुरोहितंयज्ञस्य
देवमृत्विजं होतारंरत्नधातमं वामदेवोमुनिस्त्रिष्टुप्
छन्दोग्निर्देवता २० विनियोगारक्तसवितृप्रीतये

वेतिकीर्तयेत् आपोराजानमधुरस्यक इत्थंहोताव
इंशममयज्ञ इंद्रोरक्षेत्माः २१ अभिषुगातपित्रोविता
पिरणेकृपमवसेक्रमंधं होमस्त्वर्कसमिद्भिःस्याद
भावेकमलात्तकैः २२ तदभावेयवतिलहुतैर्वामधु
रत्रयैः अष्टष्टसूर्यानाश्रीयात्ररात्रौभावासरे २३ सजे
बलणंवस्त्रेदिवास्वापंचमैथुने त्रिकालंप्रजपेन्मंत्रंके
जपान्तेतविशेषतः २४ एवंसिद्धेमतोजातेत्वपास्य
लस्यकिंकराः तस्यपादोदकादेवरोगसंघाविलीयते
२५ सिद्धिमन्त्रोमुसुर्वोत्वच्छायापशपदशार्थकोकृशादि
रोगग्रहष्टस्यसाधकाद्योणिपादयेत् २६ आरोग्यार्थं
वापादेरयैश्चभिस्त्रिभिस्तथे एवंचतुर्विंशतिभिःदेष्टा
सूर्यंसमन्वितैः २७ त्रिकालाहैलदाहत्रिडःसाध्यन
पिभास्कारः पुष्पाणिकरवीरस्यरक्तचन्दनवन्दने २८
उर्वालतेकुशाग्राणितिलाक्षतार्घ्यमेवच एतान्याव
स्यकान्याङ्करष्टाष्टातयथोतेरे २९ नितपनातामन्त्रा
ताकल्लरीकेशारीशाशी विद्रामसद्धसोंशुमवनह्नितंय
नवे ३० सपत्नीसुङ्किकाश्चतिजातुर्भ्यापयरणेगतः २
धासूर्यंनमस्कृत्यदद्यादर्घ्यमनन्यधीः ३१ अभिषिंचेब
गादिनेऽर्घ्यमभिर्दत्तनोयकैः सजेवलमयेयरणेऽभात्र
वारेविशेषतः ३२ नंधेवसाधकेनापितस्यांसंकल्पपूर्वे

मे·
ऋ· ते·
२३३

के कुष्ठादयो महारोगाः क्षयमासमायाति संशयं १३ अ
कुष्ठादयश्च संख्याष्टयकेपि च एकसंख्याकृतेनापि
सूर्यावर्तादयो गदाः १४ केचित्सप्ततिदिने मण्डले
न त्रिसप्तकैः सप्तमेनापि चैकाहातारतम्य विचार
येत् १५ उदयेस्तमये चैव कृत्स्नाः कान्तांश्च सविताः
उद्यन्नद्यमित्रमहः आरोहन्नुत्तरां दिवं १६ हृद्रोगं च मम
सूर्य हरिमाणं च नाशयाः शुकेषु मे हरिमाणं रोपणा
कासु दध्मसि १७ उदगादयमादित्यो विश्वेन सहसा
सह द्विषन्तं मह्यं रन्धयन्मो अहं द्विषते रधं १८ एकाद
शर्चः सूक्तस्य हिरण्यस्तूपको मुनिः त्रिष्टुब्जगत्यश्छन्दां
सि देवता मतः १९ ह्वयाम्यग्निं प्रथमं स्वस्तये ह्वयामि मि
त्रावरुणाविहावसे ह्वयामि रात्रिं जगतो निवेशनीं
ह्वयामि देवं सवितारमूतये ध· आ कृष्णेन पश्यन् याति
देवः प्रवता यात्युद्वता याति शुभ्राभ्यां यजतो हरिभ्यां
आ देवो याति सविता परावतोप विश्वा दुरिता बाधमा
नः ध२ अभीवृतं कृशनैर्विश्वरूपं हिरण्यशम्यं यजतो बृह
न्तं आस्थाद्रथं सविता चित्रभानुः ध२ कृष्णा रजां
सि तविषीं दधानः वि जनाञ्छ्यावाः शितिपादो अख्यन्
रथं हिरण्यप्रउगं वहन्तः ध२ शश्वद्विशः सवितुर्दै
व्यस्योपस्थे विश्वा भुवनानि तस्थुः तिस्रो द्यावः सवितु

233

हीं उपद्वीपकायस्य भुवनविधाठाड् ४४ आस्मिन्नरण्या
ममतायिनस्सूरिहस्थवीतवडतचिकेतत् विस्वपर्णो
श्वेतेरिण्यापण्मेतगभीरवेयाअस्तरःस्तनीयः ४५ के
हदानीसूर्यः कश्चिकेकतकनमायारश्मिरस्यालता
नः अष्टोध्यास्मेकक्रमः पृथिव्याः द्वीयम्मयोजनासम
सिभून् ४६ हिरण्याख्याः सवितादेवआगाद्यनादा
श्रुपवाय्योणि हिरण्यपाणिः सवितविचर्षणिरुभेया
वाएथ्वीवीयुतरिते ४७ अयोनीवांवायमेवेत्तिसूर्यम
यिकृलेनरजसायामदणोति हिरण्यश्रेष्ठोन्तरअस्तरः
सनीयस्तमलीः स्ववायात्ववद्भिः ४८ अपोस्यनक्षसो
यातयानः तस्मादेवप्रतिदोषंगृणानः येतेयंथ्याः स
विनः पूर्व्याशोरेणवः सुकृता अन्तरीक्षा ४९ नेभिर्नेभि
यपथिभिस्तगोभिरक्षाचनाअधिवब्रूहिदेव कवीरज
पापग्महरदाफमनः शिलाः ५० केशालेलापद्मकाष्ठम
ग्रष्माउपवालकैः पतजापीप्रतिदिनमेतग्रुकतलेश्च
येत् ५१ स्नानेसूर्यस्यमंतश्रेष्ठोडुष्ठोवाडयस्यभास्क
रः कैरुभवस्वकनकेमाणिकंगोतमोस्तलं ५२ सर्वे
वैकतंरयात्रिंसभास्करमेवकः इयादशतंगोभूमा
त्रथाभास्करपीडतः ५३ गुडान्नदीरततिरन्स्याद्वारये
दर्कमूलके ग्रथवर्ण्यंवन्द्यमन्त्रैगौतमोषमुनिर्मितः ५४

मे·
रु· तं·
२३४

गायत्रीछन्दकेसोमोदेवःप्रकीर्त्तितः आप्यायस्वसमेतु
तेविश्वतःसोमवृष्णियं ५५ भवावाजस्यसंगथेऋषिर्गौतमवि
दैविङ्गुलेननमस्कारेणषडंगके पदन्यासोत्रकर्त्तव्यो
हृदांकोणेषुदिलचः ५६ किरीटिनेश्वेतवस्त्रेदशांश्वे
नभूषणं पाशपाणौहिवाङ्गनमविगोत्रसमुद्भवं ५७
गातेजवेनदेशेचश्वेतगंधानुलेपने अनुष्टुप्छन्दसं
वीतेपर्व्वश्वेतातपत्रके ५८ श्वेतध्वजपताकाढ्येकेयू
रमणिशोभिते श्रियीतेरथ्यारूढमृषिदेवततोयधुक
५९ उमाप्रमृषिदेवनवायव्याभिमुखेयुते एवंध्यात्वा
चतुर्विंशांगुलीचतुरस्रकेः ६० श्वेताक्षतकृतेचवल्मगे
देवहृयाविते वर्म्मलतनजपेन्मंत्रंसर्व्वेषतेष्ठयंविधिः
६१ जपांतेपूर्व्ववत्सर्व्वमपिप्रमृषिदेवयोः श्वेतातेः
श्वेतपुष्पैःश्रीखण्डेनचकेतुना ६२ श्वेतदूर्व्वान्वितेसमि
धः पलाशसमिधेऽज्ञेनेत सर्व्वचैवहुतनाकालेहोमा
भावेवटस्यतु ६३ मेधातिथिऋषिःप्रोक्तोनुष्टुप्छन्द
दाहृतं आपोदेवताश्चैवदृशांतयेविनियोजनं ६४ अप्
सुमेसोमोअब्रवीदन्तर्विश्वानिभेषजा अग्निंचविश्वशं
भुवमापश्चविश्वभेषजीः ६५ ऋषिर्दीर्घतमाप्रोक्तोजग
तीछन्दईरितं देवतामासमाख्यातानियोगश्चरुक्ल
प्तये ६६ गौरीर्मिमायसलिलानितक्षत्येकपदीद्विप

दीसावत्सछादी श्रुत्वापदीनवपदीवभूषीमहस्तात
गापरमेव्योन् १७ पूर्णिमायांनिशाहारःसायंचवत्सव
हृत्येन तीरेणोंश्नेतशेक्लिनदयादेवसनहृये १८
सूक्तंचेदमसोजपंप्राणवत्स्लस्यसेवकः शोनोदाने
सकीर्तिश्रीमांतान्नास्वरूपवान् १९ त्रयोविंशद्वस्
कस्यगोत्रमस्यमुनिर्म्मितः छन्दस्त्रिष्टुप्देवतास्यवल्क
मापरिकीर्त्तितः २० त्वंसोमप्रचिकितोमनीषात्वंरजि
ष्ठमनुनेष्या त्वंप्रणीतिपितरोनाहत्माद्देवेषुरत्नमभ
जन्तधीराः २१ त्वंसोमक्रतुभिःसुक्रतुर्भूस्त्वंदक्षैःसुद
क्षोविश्ववेदाः त्वंवृषावृषत्वेभिर्महित्वाद्युम्नेभिर्द्युम्न्य
भवोनृचक्षाः २२ राज्ञोनुतेवरुणस्यव्रतानिबृहद्गभीरंत
वसोमधाम शुचिष्ट्वमसिप्रियोनमित्रोदक्षाय्योअर्य
मेवासिसोम २३ यातेधामानिदिवियापृथिव्यांयापर्व
तेष्वोषधीष्वप्सु तेभिर्नोविश्वैःसुमनाअहेडन्राजन्सो
मप्रतिहव्यागृभाय २४ त्वंसोमासिसत्पतिस्त्वं
राजोतवृत्रहा त्वंभद्रोअसिक्रतुः त्वंचसोमनोवशोजी
वातुंनमरामहे २५ प्रियस्तोत्रोवनस्पतिः त्वंसोममहे
भगंत्वंयूनऋतायते दक्षंदधासिजीवसे त्वंनःसोम
विश्वतोरक्षाराजन्नघायतः २६ नरिष्येत्त्वावतःसखा
सोमयास्तेमयोभुवऊतयःसन्तिदाशुषे ताभिर्नोविताभव

मे·
रुं· तं·
२३५

य इमंयज्ञमिमंवचोजुजुषानउपागहि ११ सोमत्वंना
वृधेभव सोमगीर्भिष्ट्वावयंवर्धयामोवचोविदासुमृ
ळीकोन्आविश गयस्फानोअमीवहानोवसुवित्पुष्टिव
र्धनः १८ सुमित्रःसोमनोभवसोमरारन्धिनोहृदिगावो
नयवसेषी मर्यइवस्वओके यःसोमसख्येतवरारण
देवमर्त्यः तन्दक्षःसचतेकविः उरुष्याणोअभिशस्तेः
सोमनिपाह्यंहसः सखासुशेवएधिनः आप्यायस्वस
मेतुतेविश्वतःसोमवृष्ण्यं भवावाजस्यसंगथे संते
पयांसिसमुयन्तुवाजाःसंवृष्ण्यान्यभि
मातिषाहः आप्यायमानोअमृतायसोमदिविश्रवांस्यु
त्तमानिधिष्व ८१ यातेधामानिहविषायजन्तितातेवि
श्वापरिभूरस्तुयज्ञं गयस्फानःप्रतरणःसुवीरोवी
रहाप्रचरासोमदुर्यान् ८२ सोमोधेनुंसोमोअर्वन्तमा
शुंसोमोवीरंकर्मण्यंददाति सादन्यंविदथ्यंसभेयंपि
तृश्रवणंयोददाशदस्मै ८३ आषाल्हंयुत्सुपृतनासु
पप्रिंस्वर्षामप्सांवृजनस्यगोपां भरेषुजांसुक्षितिंसु
श्रवसंजयन्तंत्वामनुमदेमसोम ८४ त्वमिमाओषधी
ःसोमविश्वास्त्वमपोअजनयस्त्वंगाः त्वमाततन्थोर्व
न्तरिक्षंत्वंज्योतिषावितमोववर्थ ८५ देवेननोमन
सादेवसोमरायोभागंसहसावन्नभियुध्य मात्वातनदीशिषेवी

घंसोमभयेभ्यः प्रविकिरन्नागविष्टौ ८६ पंचगव्यंजगायदः
स्फटिकः शैवेविष्णुलिंके कुंकुमदानिजलेदत्वास्नानंचन्द्र
स्यन्तषृये ८७ स्वेतंहृसेष्टतंयदंशैवेकासस्यमाजनं
मुक्ताफलेचविधर्यवेनारंवाशक्तिनोदहेत् ८८ वन्दस्प
वाकरोनिंसंभवलंयंमायसंसिनैः सुगंधैश्चकौणेज्ज्ञाते
सोमसूत्रंवधारयेत् ८९ एवंसूर्यस्यचन्द्रस्यकुरुतेय
उपासनं महापातकजान्रोगानामनुनाशयितंतमः ९०
स्वक्ष्मकुष्ठस्यविभेदनञ्चवाकल्पस्ययोजनं आदौरोगस
सुचार्ध्यनआशयनतोवदेत् ९१ देशकालादिवोद्धाध्य
गोत्राचारादिपूर्वके साध्यनामतषष्ठ्यंतमन्त्राकल्पेन
वोचरेत् ९२ अर्घ्यदानंकरिष्येचतन्त्रपियामीतिपल्लयोः
शिलावंर्यंततः कृत्वामृतोत्सादनमाचरेत् ९३ प्रार्थ
थितावचष्टषिंवींसविशेषत्तनिनिगामने सदर्शणास्यम
नेणद्विशांवर्यंसमाचरेत् १०१ सर्वरोगनिवारणाय
शाङ्गायपदंवदेत् मशरायास्त्रराजायसदर्शणायहृ
वदेत् १०२ सप्तविंशतिवर्णोयंफडन्तोमनुरुच्यते मूल
स्तुहिंततः कृत्वाप्राणस्थापनमाचरेत् ३ अवाक्सांगा
निसस्यस्यगुरुंचापिपरंगुरुं परापरगुरुंनत्वान्यास
कर्पान्ततःपरं ४ उद्यंनयमितउमहोदक्षिणेनकरेन्य
सेत कृतमेनमयापद्वमित्रोरत्नमोतन्नः पञ्चारोह

मे· रु· तं· २३९ 236

श्रुतनाद्विवं वामहस्ते तु विन्यसेत् विहिताकरणान्मा
पाद्वीरक्षतु मां सदा ९ हृद्रोगं मम सूर्यंति हृदये तु
प्रविन्यसेत् अज्ञानपापात्सूर्यो रक्षतु मां सदा १०
हरिमाणं च नाशाय विन्यसेन्मस्तकोपरि भानुस्सर्व
भूतेभ्यः सदा मां परिरक्षतु १८ सकेशु मे हरिमाणं दक्षि
णे चरणे न्यसेत् निषिद्धगमनात्पापात्खगो रक्षतु मां स
दा १९ रोपणाकादथ स्फिचौ वामपादेषु विन्यसेत् अत्र स्त्री
संगाल्लेपणाख्यात्पापात्पूषाभिरक्षतु १० अथो ह्यारिवशुमेना
भिदेशे तु विन्यसेत् नमोजानामुद्भवात्पापाद्याद्धिरण्यगर्भ
कः ॥॥ हरिमाननिदध्यासि जीह्वायां च मुखे न्यसेत् मुखे
जिह्वोद्भवात्पापान्मरीचिर्मां सदावतु १२ उदगादयमा
दित्यो न्यसेद्दक्षिणचक्षुषि मामादित्योवतु सदा दृष्टि
भवपात्पातकान् १३ विश्वेन सहसा सह विन्यसेद्वामचक्षुषि
दृष्टं वा न दृष्टेन तत्पापात्सविता वतु १४ द्विषन्तं मह्यं
रंधयन्विश्वतकवचोपरि नखलोमसमुद्भवात्पापाद्भानुर्मां
परिरक्षतु १५ मोतह्वविषनेरथं विन्यसेद्वनस्थाल्लके
विद्भक्षणकृतात्पापाद्भास्करो मां सदावतु १६ न्यासं शु
षमूलस्य देवमूर्तौ समाचरेत् ततः स्वदेहे विन्यस्य
प्राणवस्थायेद्दिवाकरं १७ ततः पुरुषसूक्तेन षोडशार्णे
तत्पूजेन गंधाक्षतादिपुष्पाणि रक्तान्येवं प्रयोजयेत् १८

नैवेद्यं पायसं प्रोक्तं रक्तं सममनुस्मितः कार्णवः प्रस्क
एवनामा च छन्दोनुष्टुप् च देवताः १९ श्रीसूर्य्यस्तथामि
त्राय इदमर्घ्यं वदन्ति ते मित्रं संतर्प्पयामीति वैषः श्रो
कैः सितेनरे २० एवं रविं च सूर्य्यं वकल्पनीयं ततः
परं वेदैर्षद्वके मित्ररविभ्यामर्घ्यं मित्यपि २१ त्रयः स
र्वेर्वके भवमन्त्रैर्येस्वपियानुर्यैः कृत्स्नं सर्वत्र सूर्य्यस्त्व
नर्प्पयामीति संवदेत् २२ सर्वैर्वैनापि संतर्प्यो विशेषो
यसुदाहृतः प्रतिभानोर्घ्यवरेन कार्य्यन्नामत्रवासरे
२३ तल्लोगेशतीर्थ्यानि विप्राद्वादश भोजयेत् महारोगे
सहस्रेन शीतलोदि महारोगदैः २४ देशस्यापल्वेना
तेषु नमर्घ्याणि भास्करे सहस्रसमितानीहस्यार्घ्यभो
मोर्क्कवत्सरैः २५ पुत्रीभार्य्या च मित्रं चाप्नोति तस्यनीतश्च
जायते श्रियं प्राप्नोति विपुलां बलमाप्नोत्यनामयं २६
भौममन्त्रं प्रवक्ष्यामि विरूपोस्य मुनिर्मतः अंगारको
देवता च गायत्री छन्द ईरितं २७ श्रावणे शुक्लसप्तम्यां
विशाखायां भगोऽहिते श्रीसूर्य्यः क्रिययाजातः पूजात
त्रविशिष्यते २८ माघशुक्लस्य चाष्टम्यां कृत्तिकायां गुरो
हिते नैवेद्यैः समभवच्चन्द्रपूजातत्रविशिष्यते २९ त्र
निर्मत्स्यादिवः ककुत्पतिः पृथिव्यामर्घ्यं श्रणाष्टंशमितजि
नतिः १२- श्रवीजेन षडंगानि विन्यांगुलीयामसपवच रुद्र

मे: ध्यानेषु कर्तव्यः पद्न्यासो द्वितीयकः २१ रक्तांबरं र
रु·ते· क्तवर्णं रक्तगंधानुलेपने रक्तपुष्पैः पूज्यमानं चतु
२३२ र्बाहुं किरीटिनं २२ वराभयगदाशूलहस्तं मेषोपरि
स्थितं वशिष्ठगोत्रसंभूतं जमदग्न्यार्षकं कुजं २३ जग
तीछंदसं वक्रं रक्तध्वजपताकिनं अवन्तीदेशसंभूतं
ध्यात्वा देवं प्रपूजयेत् २४ रक्तचन्दनसंमिश्रैस्तंडुलै
स्तस्य केकृते अंगुलेस्थापिदेवेन सुकेषण्मात्रेण
व २५ युतं प्रस्थापिदैवेन तत्रावस्य प्रजयेत् वर्णालंबे
जपमंत्रे मयूरयसेयुता २६ खदिरोऽस्य समिधो होमत
र्पणं यच सूर्यवत् मेधातिथिमृषिश्छंदो गायत्रीभू
स्वदेवता २७ स्योना पृथिवि नो भवान्तराणिवेश
नीः यच्छा नः शर्म सप्रथाः २८ मुनीदीर्घतमाप्रोक्त
स्त्रिष्टुप्छंदरुदाहृते देवस्कंदः कुजप्रीत्यै जपार्थेवि
नियोजने २९ यदक्रंदः प्रथमं जायमानो नद्युद्यत्स
मुद्रादुत वा पुरीषात् स्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उप
स्तुत्यं महिजातं ते अर्वन् ३० भौमस्य प्रीतिमन्विच्छं क
न्याराशी भवन्नरः गोजिह्वा धारयेन्नित्यं भौमे दयाकु
दुरोटिकाः ३१ कुजमंत्रेण संसिद्धे संग्रामे विजयी भ
वेत् स्वयं नृपतिप्रियवीनेत्रच्छायास्मिसंनिभा ३२ त्रि
शार्वकस्य सूक्तस्य विरूपांगिरसा ऋषी गायत्रीछंद

दिद्युं देवाग्निक्रतुर्जनष्टये ४३ समिधाग्निं दुवस्यत घृतैर्
बोधयतातिथिं आस्मिन्हव्याजुहोतन ४४ अग्नेस्तो
मंजुषस्वमे वर्द्धस्वानेनमन्मना प्रतिसूक्तानिहर्य्यनः
अग्निंदूतंपुरोदधेहव्यवाहमुपब्रुवे देवांआसाद
यादिह ४५ उत्तेबृहन्तोअर्च्चयःसमिधानस्यदीदिवः
अग्नेशुक्रासईरते उपत्वाजुह्वोममघृताचीर्य्यन्तुहर्य्यतः
४६ अग्नेहव्याजुषस्वनः मन्द्रंहोतारमृत्विजंचित्रभानु
विभावसुंअग्निमीळेसउश्रवत् ४७ प्रत्नंहोतारमीड्यंजु
ष्टमग्निंकविक्रतुं अध्वराणामभिश्रियं जुषाणोअङ्गि
रस्तमेमाहव्यान्यानुषक् ४८ अग्नेयज्ञंनयऋतुथा
समिधानउसन्त्यशुक्रशोचइहावह चिकित्वान्दैव्यं
जनं विप्रंहोतारमद्रुहंधूमकेतुंविभावसुं ४९ यज्ञा
नांकेतुमीमहे अग्नेनिपाहिनस्त्वंप्रतिष्मदेवरीषतः
भिन्धिद्वेषःसहस्कृतः ५० अग्निःप्रत्नेनमन्मनाशुम्भा
नस्तन्वंस्वां कविर्विप्रेणवावृधे ऊर्जोनपातमाहुवेऽग्निं
पावकशोचिषं ५१ अस्मिन्यज्ञेस्वध्वरे सनोमित्रमहस्त्व
मग्नेशुक्रेणशोचिषा देवैरासत्सिबर्हिषि योअग्निंत
न्वोदमेदेवंमर्तःसपर्य्यति ५२ तस्माइद्दीदयद्वसु
अग्निर्मूर्द्धान्वति उदग्नेशुचयस्तवशुक्राभ्राजन्तईरते
तवज्योतींष्यर्च्चयः ईशिषेवार्य्यस्यहिदात्रस्याग्ने

मे· रु· ते·
२३८
238

स्वर्ज्योतिः ५३ स्तोमास्त्वान वशार्म्मसि त्वामग्नेमनीषिणस्त्वां
हिन्वन्ति चित्तिभिः त्वां वर्द्धन्तु नो गिरः अदब्धस्य स्वधावतो दू
तस्य रेभतः सदा ५४ अग्नेः सख्यं वृणीमहे अग्निः शुचिव्रत
तमः शुचिर्विप्रः शुचिः कविः शुची रोचत आहुतः उत त्वा धी
तयो मम गिरो वर्द्धन्तु विश्वहा ५५ अग्ने सख्यस्य बोधि नः
यदग्ने स्यामहं त्वं सां स्या अहं स्युष्टे सत्या इहाशिषः ५६ व
सुर्वसुपतिर्हि कमस्यग्ने विभावसुः स्याम ते सुमतावा
पि अग्ने धृतव्रताय ते समुद्रायेव सिन्धवः ५७ गिरो वाश्रा
स ईरते युवानं विश्पतिं कविं विश्वादं पुरुवेपसं अग्नि
शुम्भामि मन्मभिः ५८ यज्ञानां रथ्ये वयं तिग्मजम्भाय वीळ
वे स्तोमैरिषेमाग्नये अयमग्ने त्वे अपि जरिता भूतु सन्त्य
५९ तस्मै पावक मृळय धीरो ह्यस्यद्मसद्विप्रो न जागृवि
सदा अग्ने दीदयसि द्यवि ६० पुराग्ने दुरितेभ्यः पुरा मृ
ध्रेभ्यः कवे प्र ण आयुर्वसो तिर विल्वे बला चन्दन
च रामदं प्रान पुष्पकं ६१ फलिनी वकुलेर्युक्तं स्वाने
भौमस्य तुष्टये आरक्तो वृषभस्ताम्रं प्रवालं वसु
त्रिका ६२ सुरक्तवस्त्रमस्रजस्तथैवाच्या रिपुघ्न
कं पूर्वाषाढाषाढाख्यनक्षत्र मासे भाद्रपदे सिते ६३
दशम्यां बुधवारे च स्नातलक्षमहोत्सवः बुध
मन्त्रप्रवक्ष्यामि वोदलस्य मुनिम्मितः ६४

त्रिष्टुप्छन्दोदेवतास्य वुयोत्रुद्धिप्रदोमतः उद्गुथास्या
गेप्रतिजागरूहनमिष्टापूर्तेसमर्थं स्तजेथामयंव १५
पुनः कृण्वर्थं स्थापितरेपुवानमत्वानार्थंसीतपि
ननुमेतं वुवीजेनषडंगानिध्यानमस्यनिरूप्यते १६
पीताम्बरं पीतवर्णंपीतगंधानुलेपनं पीतपुष्पैः पू
समानेवर्द्धचर्मगदावरान् १७ हस्तैर्दधतं सिंहस्थ
वाविगोमसमुद्भवं भारद्वाजाधिकंजातेमखयेवकिरी
टिने १८ हृत्स्यतिष्ठदसंवीतंबुत्रध्वजपताकिने
केसूरमणिशोभाढ्यामपिदेवेनविष्णुना १९ तेनप्रमे
पिदेवेनयुक्तेजविन्नयाम्यहं एवंध्यात्वाशशाकारेह
रिह्मात्ततनिम्मिते २० मण्डलेवतसंससस्यगावा
लसूजयेत् वर्णान्तंजपेन्मंत्रं हूनेतस्यदशांशतः
२१ अपामार्गसमिद्भिश्चतर्पणानितथाचरेत् त्रिविक्र
मात्मेयोविष्णुःसतुयस्यदेवतं २२ मेधातिथिसुति
लस्यगायत्रंछन्द ईरितं इदंविष्णुर्विचक्रमेत्रेधानिद
धेपदं समूढमस्यपांसुरे २३ अत्रमप्यपिदेवन्तु
विष्णुर्नारायणाभिधः मुनिर्दीर्घतमाप्रोक्तःछन्द
स्त्रिष्टुबुदीरितं २४ विष्णोर्नुकंवीर्याणिप्रवोचयःपा
र्थिवानिविममेरजांसि २५ योऽस्कभायदुत्त
रंसधस्थंविचक्रमाणस्त्रेधोरुगायः उत्पादने

मे·
ऋं ते·
२२५

सदस्वीयाद्वैवविवीकदाचन १९ नोवरंमलिनेदध्मा
हृत्स्वदाकृजतेदादयेत् ऊपयस्यमैत्रेसेस्मिस्नेवाग्मीभवति
पणिडतः ११ अजयप्रतिपत्ताणांस्वयजेताचजायते दा
दशार्ह्वस्यस्तृकास्यविश्वेदेवास्त्रयार्षयः १८ देवस्तोह
हस्पतीत्रिष्टुब्गजायत्रगाणिच उष्ट्यांधसमनसः
सखायेःसमग्निमिध्वबहृवःस्वनीलाः १९ दधिक्राम
ग्निरवसंवदेवीमिंद्रावत्तावसेनिहृयवः मल्याकृणा
ध्वंविमलातत्रुधेनावरिउपरांणीक्रुणाधे ८० इकृणा
मोप्रमामुयोरक्षणंप्रायंचयत्तेप्रणपताससत्वामःपुत
कसाराविप्रमातत्रुधंकृतेयोनेवितेहृवीजे ८१ गिरा
स्तुभिःसहराप्रमत्रोनेदीयइच्छणःपकेमयात् सारा
युजेतिकवयोयुगाविलनेपृथकधीरादेवेषुस्मया ८१
नोराहावान्कृणामनसेवजादधानन सिवामहृत्स्व
तेमुद्रिणंवयंप्रक्रेशमत्रुपरिसिते ८२ इस्सुताहम
वनेमवरंत्रेस्वशेचनः उद्दिणंमिंचेत्रमिंत प्रणीता
स्याह्तितेजपामस्यासिवाहृरथमित्कृणाधे ८४ द्रोणा
णावमवतमत्रुपावक्रलसत्रकोशंसिंचतात्पणंा
त्रजेकृणाधंसहिवोऽत्पाणांवर्मसीव्यधेवक्रुलाप्सु
नि ८५ पुनःहृतप्रधप्रायसीरपृछामापःस्वसाह्वमसो
दंहतानं प्रावोयियत्सियावर्तेद्धतयदेवादेवींयंब्रती

यज्ञियाभिः ८९ सानोदुहीयद्यवसेवगत्वीसहस्रधारा
पयसोमहीगो आभूषितवारिभिर्न्दोक्रपच्छवासीभि
लस्करनारमक्मयीभिः परिष्टजधंदशकत्तामिक्रमोद्र
गेधूतिवङ्गीपुनक्तः २० उभेपुरोवह्निशापिहमानेत
मोनययवदत्तिद्विजानि वनस्पतिवनश्रास्वायमधंनि
ष्टदयिष्टमवेन्नउत्से कथंनरःकत्रथमुदयानवो
दयनत्रूदनवासातये निष्टीग्रीवःप्रत्नमावयोतयः
देदेसवायइहसोपयातये हरीतकीकलिफलगोमया
ततरोचनैः स्वर्णीमलकमुक्ताभिश्चुकैः सतैाईकैःस
पेत् नीलवस्त्रमविर्मंत्राः कमकोज्योददन्नुयः तुथस्य
पीतयदयाल्मालभ्याःकुसुमापिवा नभस्यशुक्लकदा
देशपासोमवारेद्विजेवरे नागयांवक्ष्माजातोबुधस्त
स्पान्सवोधत मन्त्रंबृहस्पतेवहेमुनिर्दत्समदोम
सोमतः त्रिष्टुप्छन्दोदेवपतिर्वेदितोस्यतदेवता बृहस्प
स्पतेः अतिग्रदर्य्योअर्हाद्युमद्विभातिक्रतुमज्जनेषु
यद्दीदयच्छवसऽऋतप्रजाततदस्मासुद्रविणंधेहिचि
त्रं हैवीजेनषडङ्गानिन्यासमत्रसमाचरेत ध्यानमस्य
प्रवक्ष्यामिवरदाक्षजलसूत्रकं कमण्डलुंदधहस्तैःपी
तवर्णंकिरीटिन वशिष्ठार्ष्यसिंधुदेशभवंपीताम्बरा
सन्ते अनुष्टुप्छन्दसंवांगिरसगोत्रंकिरीटिनं पीतध

मे॰ जपताकेषुपीतगन्धानुलेपने केयूरांगदशोभाढ्य
रु॰ तं॰ मर्ठिदेवेसंयुते ब्रह्मप्रत्यधिदेवेनयुतेसंविचिन्त्यवार
२४॰ कूयेत ठदद्विरविते दीर्घचरत्नेषडंगुले हरिद्रात
नसंसिद्धेमण्डलेतप्रपूजयेत वर्णलक्षंजपेत्तद्वद्धो
त्रिमधुरान्वितैः पिप्पलस्यसमिद्भिस्यात्तर्पणंपीत
पंचभिः मुनिर्गृत्समदाख्यस्त्रिष्टुप्छंदइन्द्रश्चदेवता अ
पिसंज्ञागुरोरस्यतुष्टये विनियोजने इन्द्रश्रेष्ठानिद्र
विणानिधेहिचित्तिंदक्षस्यसुभगत्वमस्मे पोषंरयीणा
मरिष्टिंतनूनांस्वाद्मानंवाचःसुदिनत्वमह्नां मुनिर्गृ
त्समदःप्रोक्तोदेवताब्रह्मणस्पति त्रिष्टुप्छंदोगुरोः
श्रेयंप्रोक्ताप्रत्यधिदेवता ब्रह्मणस्पतेत्वमस्ययन्तासू
क्तस्यबोधितनयंचजिन्व विश्वंतद्भद्रंयदवन्तिदेवा
बृहद्वदेमविदथेसुवीराः दधिभक्तंसचदद्यात्स्वर्ण
पीताम्बरादिकं नित्यंसंधारयेद्बाहौ ब्रह्ममूलेतथा
रेत एवंसिद्धेगुरोर्मन्त्रेचैवासिद्धिरूपजायते दैहिका
त्रिराजमान्यस्वतपवार्थवोधने एकादशविसूक्तस्य
वामदेवोमुनिर्मतः जगतीछंदइत्युक्तंदेवताबृ
हस्पतिः यस्तस्तम्भसहसाविज्मोअन्तान्बृहस्पतिस्त्रिष
धस्थोरवेण तंप्रत्नासऋषयोदीध्यानाःपुरोविप्रा
दधिरेमन्द्रजिह्वं पुनेतपःस्वप्रकेनेमतंनोबृहस्पतेश्र

भियेनस्ततस्रे पृषंतंसृप्रमदब्धमूर्वं बृहस्पतेरक्षता
योनिं बृहस्पतेयापरमापरावदतआऋतस्पृशोनिषे
दुः तुभ्यंखाताअवताअद्रिदुग्धामध्वश्चोतंत्यभितोवि
रप्शं बृहस्पतिःप्रथमंजायमानोमहोज्योतिषःपरमे
व्योमन् सप्तास्यस्तुविजातोरवेणविसप्तरश्मिरधमत्त
मो ससुष्टुभासऋक्वतागणेनवलंरुरोजफलिगंरवे
ण बृहस्पतिरुस्रियाहव्यसूदःकनिक्रदद्वावशतीरु
दाजत् एवापित्रेविश्वदेवायवृष्णेयज्ञैर्विधेमनमसा
हविर्भिः बृहस्पतेसुप्रजावीरवंतोवयंस्यामपतयोर
यीणां सइद्राजाप्रतिजन्यानिविश्वाशुष्मेणतस्थावभिवीर्येन
बृहस्पतिंयःसुभृतंबिभर्तिवल्गूयतिवंदतेपूर्वभाजं
सइत्क्षेतिसुधितओकसिस्वेतस्माइळापिन्वतेविश्वदा
नीं तस्मैविशःस्वयमेवानमंतेयस्मिन्ब्रह्माराजनिपूर्वएति अ
प्रतीतोजयतिसंधनानिप्रतिजन्यान्युतयासजन्या अ
वस्यवेयोवरिवःकृणोतिब्रह्मणेराजातमवंतिदेवाः
इंद्रश्चसोमंपिबतंबृहस्पतेस्मिन्यज्ञेमंदसानावृषण्व
सू आवांविशंत्विंदवःस्वाभुवोस्मेरयिंसर्ववीरंनिय
च्छतं बृहस्पतइंद्रवर्धतंनःसचासावांसुमतिर्भूत्वस्मे
अविष्टंधियोजिगृतंपुरंधीर्जजस्तमर्योवनुषामरातीः
मदयंतिपल्लवाश्चमधुकं श्वेतसर्षपाः मालतीपुष्पपु

मे· कास्मिस्नानेनगुरुतोषणं हरिद्राशर्करापीतवस्त्रंस्वर्णं
कं· तं· पिनले गुरुतुष्टये प्रदेयंस्यादभावेवित्तयाश्चनाः फल
२४८ णस्यासितेपत्रेचैकादशंपाचपुष्यभे शुक्रवारेगमृर्जीत
लस्माउत्सावहदिने शुक्रमंत्रंप्रवक्ष्यामि भरद्वाजोमुनि
र्मतः त्रिष्टुछंदोनिगदितं दैत्याचार्यस्य देवता शुक्रंते
अन्यदेजनंतेअन्यायुषुरूपेअहनीयेरिवासि विश्वाहिमा
याअवसिस्वाभावोभद्रातेपूपन्निहरातिरस्तु शुवीजेनष
डंगानिकृत्वाध्यानंसमाचरेत् शुक्लांवरंशुक्लवर्णंशु
क्लगंधानुलेपने शुक्लपुष्पैःपूज्यमानंशौनकाद्यैःकिरी
टिनेचचतुर्भुजेदण्डिनेचसाक्षसूत्रकमण्डलु पङ्क्तिछंदे
श्वरदंतथाकीकटदेशजे श्वेतच्छत्रध्वजपताकिनेभा
र्गवगोत्रजे सकेयूरंतथाकंठेश्वेताभरणभूषिते प
वेध्यानाद्वाश्वेतकोणः पंचकोणेनवांगुले अधिदेवतामि
न्द्राणीशाक्रः प्रत्यधिदेवते ताभ्यांयुतेदैत्यगुरुंमण्ड
लेपूजयेत्ततः वर्णितंजपेन्मंत्रंक्रमेणविमगान्वितः
उद्देवरसमिद्भिश्चतर्पणादितवल्कवत् हुताकाधि
मनिप्रोक्तःपङ्क्तिःछंदउदाहृते इन्द्राणीदेवताप्रो
क्तानियोगाःशुक्रतुष्टये इन्द्राणीमासुनारिषुसुभ
गामहमशांव नह्यस्यापरंचनजरसामरतेपति।
विश्वस्मादिन्द्रउत्तरः मधुछंदाऋषिःप्रोक्तोगायत्रंछं

रईरितं शुक्रदेवो नियोगोस्य समस्येशुक्रतुष्टये
रस्तैवो विश्वानस्य त्रिहवामहे जनेभ्यः अस्माकमस्तु
केवलः शुक्रमंत्रस्यये त्रिलंभद्रणीयेक्तोदने अ
श्वेतेनाश्वरंदद्यान्मूनिमूलेचधारयेत् शुक्रमत्रस्य
स्मिन्नुस्यस्विह्वानिस्वः त्रियोवशाः पात्रामिहिःप्रकाश
श्चचात्रभूपतयोवशाः चतुर्ऋचेचस्यसूक्तस्यभरद्वा
जोमुनिर्मितः त्रिष्टुब्जगत्यकुटांसिपूषदैवतमुच्यते
शुक्रन्तेरन्य अजाश्वः पशुपावाजपस्त्योधियंजिन्वोवि
श्वेभुवनेर्पितः अष्ट्रांपूषाशिथिरामुद्वरीवृजन्संचक्ष
णोभुवनादेवईयते यास्तेपूषन्नावोअन्तःसमुद्रेहिरण्य
मत्रीरिलचरन्ति ताभिर्यासिदूत्यांसूर्यस्यकामेनकृत
श्रवइच्छमानः पूषासुबन्धुर्दिवआपृथिव्याइलस्पति
र्मघवः दस्मवर्चाः यंदेवासोअददुःसूर्यायैकामेनकृ
तंतवसंस्वंचं समूलाविफलाचैलाकेशरंचमनःशि
ला पभिर्युतैर्जलैः स्नायाद्भार्गवस्यतत्तुष्टये श्वेतोवा
जीतथागौश्चचन्दनंचसितांबरं हृतेयाशुक्रतुष्टेतद
भावेतंडुलाः सर्पिःसितंनवस्यावराम्भोजातस्यभा
गवः रामधुश्चेम्मवापान्तु शुक्रकालेनदगात्रवं शान्तिम
श्चत्रवल्यामिसिंधुद्वीपोमुनिर्मितः गायत्रीछन्दइत्र
केदेवताप्रशान्तेस्वरः शन्नोदेवीरभिष्टयआपोभवन्तु

मे॰
रु॰ तं॰
२४२

पीतये शचोरभिसवक्ष्मनः शंबीजेन षडंगानिकुर्य्या
ध्यानेनततस्मरेत् वाणासने शूलधरमिन्द्रनीलसमद्यु
तिं सौराष्ट्रदेशजे प्राक्ते वरदे गृद्ध्रवाहने भगवार्षका
श्यपगोत्रैजाते वापिकिरीटिने कृष्णाम्बरे कृष्णवर्णा
कृष्णगंधानुलेपने गायत्रीछन्दसे रक्तकसे कृष्णवर्णाभ
रणभूषिते केयूरिणे मुकुटिने प्रजापत्यधिदेवेन स
हिते रथमास्थिते पंचप्रत्यधिदेवेन युक्ते ध्यात्वा सम
वैयेत् सकलं भूषाणां तेषां पाकालं स्युगलमण्डले हे
मः शमी समिद्धिः स्यात्पायसान्नेन तर्पणं कृष्णपुष्पैश्च
दमानन्तकालीयेवाग्रकभवेत् मुनिर्हिरण्यगर्भः स्याद्वि
ष्टुछन्दउदाहृते प्रजापतिर्देवतास्य नियोगः शानिवृष्ट
ये प्रजायतेन नदेतामो विश्वजातानि परितामूव य
कामास्तेनजुहुमस्तन्नोऽस्तु वयं स्याम पतयो रयीणां
यमो मुनिर्यमो देवो नुष्टुछन्द उदाहृते नियोगः शान्ति
पीडायां नाशार्थमिति कीर्तयेत् यमाय सोमं सुनुत य
माय जुहुता हविः यमाय सोमं सुनुत यमाय जुहुता हविः यमेहर्यैतो ‥ छेस्यहन्ताग्रलेकृतः ३ पञ्चमे
कः शनैश्चरग्रहशान्तये त्वादा व्याघ्रोजस्य गालेया
ध्याभ्यगः कार्यश्च निस्पशः शनिमन्त्रेण संसिद्धस्सि
ह्वामनवोविलाः तस्यफत्कारमात्रेण विनश्यन्ति विला

गदाः नवर्च्चस्यनस्य ऋक्स्य सिंधुद्वीपोमतोमुनिः वद्ध
मानाप्रतिष्ठावात्तुष्टुव्छन्दायत्रेरीरिताः ह्येदोसिदेवतात्रा
पीनियोगाशान्तिस्ताय्ये पतासांतनपतःपापंकामजेते
विनश्यति अपोहिष्ठातिसेपोवःपरःतस्माञ्चरर्द्वनःश
न्नोदेवीतनःईशानावार्याणांञ्चलयस्त्रीस्पस्पर्षणीनांञा
पोपायाविमिभेजे अप्स्वमेसोमोञ्जवीदंतर्विश्वानिभेष
जा अग्निंचविश्वसंभवंञ्चापःपृणीतभेषजंवरूथंतन्नेर
ममाज्योक्सूर्यंदृशे इदमापःप्रवहतयक्किंचिदुरितंम
यी यदाहमभिदुद्रोहयद्वाशेयउतानृतं आपोअद्यान्व
चारिषंरसेनसमगस्महि पयस्वानग्नआगहितंमासंसृ
जवर्चसा गासोजनमृक्स्यतिलाशान्तपुत्रायनोवल्ला ल
स्मात्तलोधृत्युक्ताभिरङ्गिरस्नानंशनेस्मुदं ऋक्षाोगोम्माहि
षीलोहंतैलंसीसंनवष्ट्यै शनेदेयादशाकतस्माचाता
भरतोनपि ज्येष्ठमासितस्यपत्रचनदेष्याम स्पाद्भिते गो
त्रिणोसूर्यतोजातःशनिस्तत्रवाचजेनमुदे गाहोमंत्रप्रव
क्ष्यामिनस्यमंत्रंसेहिके स्यामिवामदेवोमुनिर्मतः गायत्रीछंदईस्तत्कसेहिके
सामिवामदेवोमुनिर्मतः गायत्रीछंदईसत्कसेहिके
पस्तदेवता कयानश्चित्रःआमुवहृतीसदावृधःसखा
कयासचिष्ठयावृता गौवीजेनधडंगानिध्यानमस्यनिरु
प्यते करालवदनंखड्गचर्मशूलवरंहरत ऋक्षाम
ध्यैने करालवदनंखङ्गचर्मशूलवरंहरन ऋक्षपुष्पैःपूज्यमाने
नंकृष्णवर्णंऋक्षगंधानुलेपनं

केयूरमुकुटान्विते एवं देशे समुत्पन्ने कूर्म्मांगीरस्मा
धिकं पाटलागोत्रसंभूतमनुष्टुप्छंदसंयुतं कृष्णवर्णं
रथारूढं कृष्णध्वजपताकिनं सर्प्पाधिदेवमेवं काल
प्रत्यधिदेवतं इत्थं संचिंत्य नैरृत्ये सूर्प्पकाले तु मण्ड
ले द्वादशांगुलविस्तीर्णे चाहुयेच्छ्यामलां ततः दू
र्वाभिर्म्मधुरक्ताभिरस्य होमो विधीयते तर्प्पणादिभि
र्द्रव्यैः कौलिकांस्तर्प्पयेद्द्विजान् सप्तर्षी मुनिः श्रीकोणा
पत्रछंदईरितं सर्प्पाश्च देवताः प्रोक्ता नियोगो राहुतुष्टये श्रा
नः सोपहितिरर्क्कोद्यादशादन्मानरंचयन्त्वः कएवोचार्य्यमु
निश्रीकोणायत्रछंदईरितं देवतानां भवेत्कालो नियोगो राहु
तुष्टये सोमूगः परापनिर्ज्जरनिर्डहणावधीत् यदीष्ट
स्यामहे भत्तमेधमदामाषाद्विमामूलं व धारयेत् त
निदेलीचकमश्याल्वेदीमोलणमाचरेत् राहोर्मन्त्र
स्यसिद्धोनदेमारात्मदेशेण ऊर्ध्वे निसाधृतान्नानेम
देवसमरेजयः पंचदर्व्वी स्कंस्य वामदेवो मतो मुनिः
छंदो निचृद्गायत्री देवता देवनायका कयानश्चित्र
आभुवदूती सदावृधः सखा कया शचिष्ठया वृता
जेवस अभीषुणः सखीनामविजरितॄणां शतं भवा
स्यूतिभिः अभीनः आवहत्स्यचक्रं न वृत्तमर्व्वतः नि
युद्भिश्चर्षणीनां अवताहिकतॄनामाहायदेवगाछसि

अभत्विसूर्य्येसच मेयत्रमनेमेइन्द्रमनवःसवक्राणिय
दन्विरे अर्य्येतेअसूर्य्ये उतस्माह्विमाऊरिन्मघवाने
शचीपते दातारमरोपुजे उतस्मायहत्यदिशममाता
यमन्वते प्रुरुविन्मेइसेवसु ६ नह्रिपातेशान्नवन
राधावननआसुरः नभ्योलानिकरिष्यतः आलाश्रवस्
नेशाननमस्मान्विश्वाअभिष्टये २ अस्माइंइहहणीष्व
स्मायस्मन्ये महेरायदिविन्मते अस्माइंअपिह्विवि
श्वेह्नरायापरीणसा अस्माइंविश्वाभीरुतिभिः अस्म
भ्यंनात्नयाहह्विवजाः अश्वेदशोमतः नवागोमतःत
वाभिरिन्द्राभिभिः अस्माकेंष्टस्यधारथ्योयुमाइंदत्वान
यन्नुतः अस्माकमूर्न्नेक्रयिअवादेवेषुसूर्य्ये वर्हिषं
यामपोपरि नगवल्लीनागवल्लाकुमारीक्रभास्कराः
वास्वागुडूचीयजेगेःस्नानेपातष्टये सीसंवङ्गंकेव
लार्णामेह्वादेयान्नतष्टये राहेरेनदमावेनत्रिपुरा
न्सेप्रदापयेत् आश्विनेपौर्णमास्यांतमणिंपासिंहिका
स्ते जनयामस्तनस्मात्तंविशेनार्चयेन्मदे केतमत्रे
श्रुवत्वामिमयुञ्छदोमुनिर्मितः देवताःकेतसंप्रा
न्नोगायत्रेंच्छरूइरितं केतेह्रुएवन्नकेतवेपशोम
र्य्याःअपेशसेसमुषद्भिरजायथा केवीजेनषट्उ
गातियानमस्तिष्यते सूमात्तिवाहवःपाशयराश्व

मे. रु. तं. २४४

विकृताननाः किरीटिनो गदयवाङ्कामध्ये देशो भवद्दृक्षाः
चित्राम्बराश्चित्रवर्णाश्चित्रचेगानुलेपनाः नानाछत्र-
स्ककाशौतमार्गीजेभिनिमोत्रजाः कृष्णपिंगध्वजपता
किनोश्रुकृदिनस्तथा वेयूरिणोरथ्याकृष्णाश्रूलाब्रला
धिदेवताः चित्रगुप्तश्चाधिदेवताश्च विचिंतयेत् माद्धी
ने लेध्वजाकारे वायव्यामण्डले कृते चित्ररंजनसंस्कृते
उलेलाहृयेच्चाते वर्णोलतेजपत्मतेक शाहोमः प्रकीर्ति
ताः मधुरत्रयसंयुक्ताश्चित्रद्रव्यैः प्रतर्पयेत् वामदे
वोस्तुतिप्रोक्ते स्त्रिष्टुप्छंदउदाहृते ब्रह्मास्यदेवताकेतु
प्रीतये विनियोजने ब्रह्मजज्ञानेप्रथमेपुरस्ताद्विषी
मतः सुरुचोवेनः आपः सबुध्याउपमा अस्यविष्णुः
मतश्चयानिमसतश्चविवः पक्षएपस्तुमुनिः प्रोक्तो
ह्रकृतीच्छं इरितं देवताचित्रगुप्तोत्रनियोगके बृहस्
ये उभौवाजोहिवे सपश्चिवोमानुषजने नेनावृहस्ह
कृतोत्रधर्मोउपयत्नागरणान्निवह्नयः सदेवाब्रह्मवे
घस्यानीचानापविश्चोत्किचित् नाम्ब्रीपादगयमन्त्रीषि
केतमेवनतत्परः केतुमन्त्रस्यमिद्धोतलिंगमर्षत्रमा
स्मता वृक्षछत्रगतः श्रेष्ठोदृष्टपते माधकोनमः दशार्द्धे
स्पतस्तस्यमयुक्तेदोमुनिः स्मृतः देवतेचद्रमकर्मा
नोगायत्रेछंदउच्यते मुक्तिस्वप्नमकृषचरंतेपरितसु

घः रोचन्तेरोचनादिवि युंजंत्यस्यकाम्याहरीविपक्षसा
रथेशोणाधृष्णूनृवाहसा केतंकृणवयष्या आदहस्वधा
मनुपुनर्गर्भत्वमेरिरे नानामयज्ञियं वीलुविदारुजि
त्नुभिर्गुहाविदिन्द्रवह्निभिः अविन्दउस्रियाअनु देवय
च्छाविदद्वसुःगिरः महामनुषतेश्रुतं इन्द्रेणसहिद
क्षसेसंजग्मानोअविभ्युषा मंदूसमानवर्चसः अनवद्यै
रभिद्युभिर्मखः सहस्वदर्चति गणैरिन्द्रस्यकाम्यैः अ
तःपरिज्मन्नागहि दिवोवारोचनादधि समस्मिन्नृंजते
गिरः इतोवासातिमीमहे दिवोवापार्थिवादधि इन्द्रंमहो
वारजसः आकाशवल्लीलज्जालुवलाकुष्ठंप्रियंगवः आ
नोप्रवलेस्त्वायाम्रसीदतिनदाशिखी उर्णीवस्त्रमजाप्र
वैधजंवापिपताकिका पीताङ्गोकेतवश्वेतदयाद्रा
राजमाषकान् आषाढस्यसितेपक्षेरौद्रमेकेनवामभवन्
श्रनावानदिनेकार्यः केतूनांतुमहोत्सवः इत्यैवैदि
कमार्गेणकथितंग्रहपूजनं येकुर्वन्तिसदातेषांसि
द्धिःकरतलेस्थिता ग्रहाराधनशीलानामिहलोकेपर
त्रच स्तवंविस्मादथ्य किंवक्ष्मितद्भुवंविरुदेवताः ४९ ३३ ९
इतिश्रीमहामायामहाकालानुमतेकृतन्त्रेशिवप्रणीतेन
ग्रहकथनप्रकाशस्त्रयोदशः देव्युवाच भगवन्देवदे
वेशगुरुत्ताननायदातोभेनमन्त्रोदतोमन्त्रश्रेष्ठेनेनउव

मे.
कं. तं.
२४५

245

मवाप्यते तदा किं देवकर्मत्वं सौख्यं वेनोपजायते इह
लोके परत्रापि येन संलभ्यते ध्रुवं श्रीईश्वर उवाच प्रा
यः कलियुगे देवी गुरवो लोभसंयुताः शिष्याः सर्वेश्र
वसेनन ततो लभ्यते क्वचित् प्रायो मंत्रग्रहस्तेन तु सौख्या
येवोपजायते तदर्थं संप्रवक्ष्यामि सर्वतंत्रेषु गोपितं
मंत्रस्यांगं प्रथमतः कृत्वा पुरश्चरणं भजेत् मंत्रस्यागवि
र्थिवक्षयेन संजायते ध्रुवं विद्वान्स्वालक्षणं तावात
त्रेषु परिनिष्ठिते प्रातः स्नानं यदहे गत्वा स्वीयं डः स्वेवि
वेदयेत ततस्तेन प्रवर्मे श्रीमंत्रस्यागविधिः परः तत्रा
दौ रम्यभवने कुंभे दीक्षाविधानतः मण्डले स्थापयि
त्वा तत्र ते पीतस्रुभैजैनैः विलोममंत्रपाठेन तत्रावा
रिष्टदेवतां सकलीकृत्य संपूज्यावरणानि प्रपूजये
त् पंचमावरणाद्यामंत्रैः स्वेष्टदेवतां हनेहि लोमम
त्रेण गोहितेन सहस्रकं अष्टावितेन शवापितनतः संत
र्पयेदस्तु ब्राह्मणैः न यत्नात् देवताभ्यो वलिं ततः
पर्वात्रेश्चापि डस्यात्रे दिग्विदिक्षु षडङ्गतः आयाहि इन्द्र
सुराधीश शतमन्यो शचीपते नमस्तुभ्यं गृहाणेमं धू
पदीपादिकं वलिं आयाहि तेजसां नाथ हव्यवाहन वर
प्रदः गृहाण पुष्पधूपादि वलिमेनं प्रयोजिते प्रेतना
थ महाबाहो भिन्नांजनसमप्रभ
ते वलिं दत्तं गृहीत्वेमं सर्वभी

तांवरदोभव नमस्तेस्तुलक्ष्मीनाथनिरृतेत्वमिहागतः
गृहाणबलिपूजादिमयाभक्त्यानिवेदितं पश्चि
मदिक्पालजलनाथनमोस्तुते भक्त्यानिवेदितांपूजा
गृहीत्वात्वमावृहि प्रभञ्जनप्राणपतेत्वमेहिसप
रिच्छदः मयाप्रयुप्रयुक्तेविधिवद्गृहाणबलिमादरा
त कुवेरनारकाधीशावागच्छेतांसगोत्रमौ पुष्पधू
पादिभिःप्रीतौभवेतांवरदोमम ईशानत्वमेहिभगव
न्सर्वविद्याधिपप्रभो पूजितःपुष्पधूपाद्यैःप्रीतोभ
वविभूतये आयाहिसर्वलोकानांनाथब्रह्मन्सममा
र्चनं गृहाणसर्वविज्ञात्मन्निर्वेद्यनमोस्तुते आगच्छ
वरदात्मकविलोविश्वस्यनायकं पूजितःपरयाभ
त्याभवत्वंसुवरदोमम ततःसपरिवारांचपूजयेन्म
त्रदेवतां मन्त्रेणविपरीतेनपुष्पधूपोपचारैः त
तस्तांप्रार्थयेद्विद्वान्पूजितांमन्त्रदेवतां आतुकस्मा
द्दिनालोच्यमयातरलबुद्धिना उपातोदुःखोमन्त्रःत
द्धोमंविनिवर्तयेत् पापप्रतिहतंमेस्तुभूयाच्छ्रेयःस
नातनं तन्नोत्वममकल्याणपावनीभक्तिरेवच इति
संप्राश्यमन्त्रेशंमन्त्रंयन्त्रेविलोमतः विलिख्यमलक
र्पूरचन्दनेनसमर्चयेत् कलशोपरिसंस्थाप्यभक्त्या
परमयायुतः यंत्रंत्वस्मासिरस्मिवधात्वायाच्छेदरकैः

मे.
रुं. तं.
२४९

मन्त्रपूतैः पुनस्तोयैः कुंभतोयैः प्रपूरयेत् तन्मध्ये यंत्रं
मंत्रं च निक्षिप्याथ प्रपूरयेत् तं कुंभं निष्प्रगालीतेषु
द्रेवाप्सु जलाशये विसृजेदथ विप्रांश्च यथाशक्त्या प्र
पूजयेत् इत्येवं कृतविघ्नस्य दृढभक्त्या मनोऽर्जुनः विन
श्यंति न संदेहो क्रमाच्चित्तप्रसन्नता जायते नीव संप
न्नावर्द्धते तल्लेके क्रमात् अथ प्रसंगिरां वक्ष्ये सारभूता
मथर्वणं यद्धृत्यस्य दृशाः यान्ताद्भुतश्रेताद्विदेवताः क
र्मरमभिगच्छन्ति सापत्नि छिन्नजायते शान्तिपुष्टिक्रि
द्धिवश्यापकायप्रयच्छति कुलद्वयविशुद्धात्मा मंत्रार्थ
ज्ञानकोविदः आचारप्रभशुद्धिवाक्शुद्धिर्मनस्तथा
शान्तिबुद्धिप्रसन्नात्मा जितक्रोधो जितेन्द्रियः दंभहंका
रमोहादिविकलाजानवित्तमः ध्यानयोगमभ्येवं सेव
र्तितं उपाहृत्वात्र देवः स्यात् महादेवोऽथ वा हरिः ....
विनियोगोऽत्र सर्वेषु तथाविधः आदौ शरीरशुद्ध्यर्थं प्रा
णायामव्रतं चरेत् कृशोदकेन संशोध्य पञ्चगव्येन वै
पुनः वं कं रं विघ्नभुग्मानः शतमष्टोत्तरं जपेत् दिन
त्रयं ततः सिद्धमंत्रकार्येषु योजयेत् दिक्पालस्य समस
नपल्लवानां भेदं परिज्ञाय जपेन्मंत्रं न चान्यथा सि
द्धे तितस्य मंत्रः सप्तसप्तदातिप्रतिमंत्रराजः लतयेप्र

मरीत्सर्व्वो न ब्राह्मणं नैव जायते प्रयुक्तो ब्राह्मणो मं
त्रो विपरीतफलो भवेत् जपादौ वा प्रयोगादौ पुरश्च॰
र्य्यादिके तथा प्रादेशमात्रं प्रकुर्व्वीत दद्दिहानीनिगाय
ने वाईहस्यमशेभुसुनिर्हिषे देवाः स्वराः मताः छन्दा
स्यशक्तिरीशोकंशेतमर्थ्येविनियोजनं तवंयोगाहृणी
महेगातेयज्ञायपतयेदेवीस्वस्तिर्मानुषेभ्यः उर्द्धंजिगा
तुभेषजंकर्ह्मामायस्तुद्विपदे चतुष्पदे नमोब्रह्मणेनमो
स्त्वग्नयेनमः पृथिव्यैनमओषधीभ्यः नमोवाचेनमो
वाचस्पतयेनमोविष्णवेबृहतेकरोमि ब्रह्मणोवातथ
मनः उर्द्धरेविस्तारेपूर्वं मन्त्रान्तेशान्तिरित्युषि गायत्री
स्त्रोत्तरशान्तेजस्वाकर्म्मसमारभेत् कर्म्मान्तेपुनरेवंक
लाकर्म्मसमापयेत् सर्व्वेषामेवमन्त्राणांवीजमोंशा॰
स्तिरवह्री तारमायापुटाःसर्व्वेजमन्त्राःकेवलानहिश्र
स्विनोतमुनिप्रोक्तावतुष्टछंदईरितं क्रूत्वात्रदेवता
वास्यनियोगोभीष्टसिद्धये माकल्पयन्तितोरयःकूरो
क्रमावपूर्मिव नोब्रह्मणायनिक्षांतमुः प्रमक्तोरस्छ
व नागाग्रहिसमुद्देषुनागावर्णैः प्रवादिकैः ह्रीवीजं
नेः षडंगानिमन्त्रस्यतस्समाचरेत् शिरोभ्रूमध्यवक्त्रेषु
कंठेवाहृदयेहृदि नाभावूर्द्धौजानुनोश्चपादानापद
यान्यसेत चतुर्दशक्रमामेन्वीतारमायापुटान्यपि त

मे· रुं· तं·
२४७

तोध्यायेस्मिंस्तुंत्वीमुक्तकेशोदिगम्बरः । अस्मिंश्चर्म्मक
रोशपामोदंष्ट्रोग्रामध्यभूषणः । असंतीयाहितानकृद्
नेजसाध्यानमीरितं । अघुनेअजपेन्मंत्रंहोमलसदृशां
शतः । अपामार्गस्मिउहिष्टोहोमोहव्याकुराजिभिः । त्रिको
णवाह्वयेदेवीषद्लेशानिपूजयेत् । लोकपालांस्तदा
स्त्राणिअस्मिंगिरासममर्द्धेने । एवंसिद्धमनुर्म्मन्त्रीअयो
त्तुशांतेजपेत् । नक्तंघात्वशांतेदिक्षुदशमैत्रेर्बलिंहरेत्
यामेपूर्वेगतः पापमापापकेनहकर्म्मणा । इदस्तन्देव
राजोहिर्वैदेजंभयतविग्रथ । मोहयतनाशयतमाय
तकलितेम्मे । अयच्छतकृतेममशिवेममशांतिर्द्देत
स्वस्पयतेवाल्लिमेघप्रणवायोवलेम्पितु । अष्टानरः
प्रोक्तस्मिनेल्पाविनरेहलिं । अस्मिन्मंत्रेपूर्वपदस्थाने
रमापदेवदेत् । इदमादिकस्थानेअग्निदिमात्स्विकंपठेत
एवंतदशमत्रासप्तलतनदिक्षुवलिंहरेत् । एवंकृतेश
त्रेहकनाकमानिंवेविनश्यति । अस्यगिरामुनिप्रोक्तो
नुष्टुछंदःप्रकीर्तितं । कल्पान्तदेवतावास्यनियोगोपि
पुंनिअहे । शिखिण्यनीकणिवंतोविस्वरूपोभयंकरोयं
प्राक्तिणोदिहायनोवितन्संयोजपाङ्क्तिभिः । वामदेवो
रुषिःप्रोक्तोगायत्रीछंदईरितं । कल्पान्तदेवताप्राव
त्रियोगोरितिवर्तने । येनरिष्टहरवदस्मिप्रतिकूलम

वापिनि तमेवतोनिर्वर्त्तस्यमासात्स्वच्छोऽथनागमः
मुनिर्हृष्टश्च वशिष्टस्याच्छन्दोनुष्टुप्कीर्तितं देवःका
लाग्निरुद्रोऽत्रनियोगोरिपुघातने अभिवर्तस्यक
नीरेनिरत्नोत्ताभिरोजसा आपुरस्यनिकृन्तस्यत्र
गोश्वपुरुषादिनि उवासाश्वमुनिःप्रोक्तोनुष्टुप्छ
उत्साहते देवताघातयाम्योभिचारनाशेनियोजनं
यस्त्वाहृत्केमचकारोहंत्वंतेगाच्छपुनर्नवे आसतीहृ
नैनाशायसर्वोन्धाम्नः आसांप्रयोगेवक्ष्यामिपंवा
नामद्रुतेभुवि रदेपञ्चर्वकेसूक्तेपुत्काष्ठस्योसमा
रमेत् समाप्तिपोर्णमास्यायांस्यात्तडेवरभकंसमे
शान्त्येहंडमकंनवरुकघस्यप्रमाणतः शतनामस्त
रत्नेडेमदहीवाष्टोत्तरंशतं सूक्तंजपेत्तदारातिरद
णेनसमह्राग्रहेः वेदिप्रतिप्रदारंभाइतावध्येत
केचरेत् अष्टप्रादेशमात्रंतदंडंवैभीतकेसमंरद
हीनोच्चार्याविरिनामजपेत्सूक्तंतदारिपुः महाव्या
धिमदहीतोस्तोमीयतेनात्रसंशयः कारस्करस्यवा
केस्यसमिधोग्निमुखोडैवैः तैलेराक्ताऊनेत्समरा
चमहोत्तरंशतं शत्रुनाशोटमवत्येवमष्ठवाकेव
तेजपं मासमेकंप्रकुर्वीतस्वगान्तस्तमवाप्नुयात
समशानकायमत्स्याततताडपत्रेलिविद्वियोः ईश्वरस्या

मे॰
रु॰ तं॰
२४८

248

लयेनामवर्गेणानेगर्भिणः अष्टोजरशांतंजन्माभू
मोप्रादेशमात्रके निवेनेननतलणेदेवज्वरःश
त्रोः प्रजायते तम्फलेनाशमायाति प्रयोगान्तेषुद
क्षिणा गोभूहिरण्यादि दद्याद्यथाशक्तेति तह्यषिः
महादेवोमुनिः प्रोक्तोनुष्टुप्छंदः प्रकीर्तितं कृत्याव
देवताप्रोक्तानियोगोविनिकृन्तने त्रिनेत्रकृत्येनिव
जेस्वकर्तेरवटहात्मति पश्चैश्चैवास्यनाशायवी
गाश्चास्यनिवर्हय अगस्त्यस्यमुनिः प्रोक्तोनुष्टुप्छं
दः प्रकीर्तितं कृत्यातदेवताप्रोक्तानियोगोविकंतना
लणे यत्त्वाकृत्येप्रजिघ्राय विद्वानपितृपयहान्त
स्येवनः परेत्मावृतं तेकृत्यियफलकः वशिष्ठोस्य
मुनिः प्रोक्तोनुष्टुप्छंदः प्रकीर्तितं रुद्रस्तुदेवताप्रो
क्तोनियोगोविनिकृन्तने प्रतीचीत्वावसेयातस्त्रा
लरोविश्वमित्रहे अग्निश्चकृत्येरतोहारिप्रहावा
नपकपातत्रालास्यमुनिरालानोनुष्टुप्छंदः प्रकी
र्तितं कृत्यातदेवताप्रोक्तानियोगोविनिकृन्तने
यस्त्वांतामिरसः पूर्वेभगवश्चापमेधिरे अत्रयस्य
वशिष्ठाश्चतेथ्यवतापमेधिमे अग्निरस्यमुनिः
ख्यानोनुष्टुप्छंदः प्रकीर्तितं कृत्यातदेवताप्रोक्ता
नियोगोविनिकृन्तने यत्तेपकृषिमदयोरथस्य।

वेविभूर्धिया तेजस्कृतं त्रतेजन नमस्कृत्वा तेजसे नोय
नः अथ वक्ष्ये सवर्गस्य पंचवर्चस्य विधिः शुभं भुजा
नः कपिलातीरमन्त्रवाकं अहं जपेत् षड्रूद्धेरहितः
सस्या यथा ब्रह्मन्तथा भवेत् प्रयोगेस्मिन न क्लिंतयाः
कामक्रोधादयोरयः पलाशस्य समिद्भिस्तमथाज्य
दधिभिः स्नातैः हुनेदष्टसहस्रं न ब्रह्मवर्चस्ववान्भ
वेत् सोत्र दक्षिणा प्रोक्तो पालाशस्य समिधो हुनेत् उ
पाक्ताच्याष्टशतके समभिर्दिवसैर्ग्रहा उपग्रहाः पला
येनेशान्तिं सर्वत्र जायते एवं कृत्वा पिप्पलस्य समिद्भि
र्यशमाप्नुयात् नदीतीरे श्मशाने च भद्रकालालये पि
वा कृत्वा भस्मभीराशिं ध्यात्वा जन्नाम वै तस्या जपेदष्ट
सहस्रं समस्माहाजायते ज्वरी तदेव भस्माहोत्र मत्रि
सहस्रं समस्माहा जायते नात्र संशयः
तेगोष्टके क्षिपेत् सर्पएव सततस्य जायते नात्र संशयः
पौर्णमास्यामुपोष्याथ रजनस्यातुलीयकं स्वरनार्थैव
सेयार्थ्यं जपेदष्टसहस्रकं महाराजसमः सस्याद्दा
तयाविभवेन च नित्यमष्टोत्तरशतं विस्रोर्देवालये
जपेत् षण्मासाभ्यं तरेणैव तस्य पूर्णा मनोरथाः
संवत्सरजपादेवं ब्रह्मणा सदृशो भवेत् तिलान्भा
रशतं दद्याद्दक्षिणा तेन पाठिने मृगुस्तनिरंतुष्टस्से
रःः कृत्वा च देवता संग्रामविजयायर्थ नियोगोपरि

कीर्त्तितः योनेः ऋष्येरणस्यो वाग्नामो हि हिंसति तस्य
त्वष्टा विवेष्टाग्नितनुष्टुछन्दस्य हेलिना अगस्त्यस्तु मुनिः
प्रोक्तश्छन्दोनुष्टुबुदाहृते देवक्रमानियोगस्तु विवा
दादोजयायव भनाः शर्य्यादेवहूतिमस्य हिंपतेणा
क्रतवने सरस्वतीमवेक्रमसमाश्रित्य स्यकिंचन म
हादेवो मुनिः क्रमादेवताश्छन्दईरितं अनुष्टुप्तुनि
योगस्तु वादीनोप्रशमाय च मानः कश्चिद्दुहा यातिमि
नस्मा प्रतिभूषति हरस्यो वा त्रिकस्यो वातस्य हयम
स्कपि च मुनिरग्निरनुष्टुप्छन्दः क्रमाच देवता उः
साध्यकार्यसिध्यर्थे विनियोगोस्य कीर्त्तितः येनासि
क्रमप्रहिता हृयनास्मजिर्यामया तस्य ध्यानद्वाम्न
वृक्तिमलहरमाशनिः गोतमो मुनिराख्यातोनुष्टु
छन्दस्य देवता क्रमामार्गस्यचो रादिनाशाय नियो
जनं योनो शिवान्मः पन्थानः परायान्ति परावतं ते
हैविराग्नाः क्रतेनोगमयेस्या मक्रनये अथेन स्या
तुवाकस्य प्रयोगः कीर्त्तितेये पुना सुक्तपलपति
देमारभ्य घस्य हं जपेत अचेतानरसहस्रं तयोऽगेमा
स्यतमेवच भक्तयेक्रपिलातीरेहविष्योदनमेव
वगोत्रियालभितेवासरद्वेक्रमानिचारणे समर्थोद
शीणदेवभवेद्धृतस्यकाकणा जपेतथाप्रस्त्यंव

घृतगंधर्वेगात्समाः स्कंदग्रहब्रह्मरक्षोपस्मारादि
गदान्नोपेत् सर्वरोगा विनश्यन्ति हृद्दिस्थे वानरो
नरे सर्वोपद्रवशान्तिस्स्यात्सायकं भवने जनः नि
निम्नमष्टोत्तरं कृत्वाहुत्वातान्शालितंडुलान् सर्वव्या
धिविनाशः स्याच्छ्रीवृद्धिर्दिने दिने अष्टोत्तरसहस्र
वतिलमाषयवकं हुनेत् आसप्तकमभिवाराणां मं
रितं शान्तिकृत्स्मृतं पलाशवृक्षे च तिलास्तंडुला
घृतेन संयुताः हुनेदष्टोत्तरशतं मासेन तत्सर्वं दुःख
ह्नन् मसूरान्नतस्य शान्तिस्स्याज्जीवेद्वर्षशतं तथा दे
येत्स्वर्णांगुलीयादिदक्षिणां वेनसमादने श्रद्धया मु
निरुद्दिष्टो गायत्रीछंद ईरितं देवाग्निर्विनियोगस्तु
सर्वशत्रुकृते ने यजुर्वेशिष्टिपदेस्मान्न द्विवेषिव
नष्टदी निरस्तानो ब्रजास्माभिः कर्तेस्त्वष्टापदी
रहान् मुनिस्त्वरस्तु भगवान्निष्ठुरं दंडदाहगो
स्मर्द्देवो नियोगस्तस्य रोभवतु शत्रवे यो नः शापा
दशयतो यस्वनः शपनः शायात् वत्स सिव विद्यु
ताहतमामूलादनुशोषय कपिलस्तु मुनिः प्रीतकी
छन्दस्त्रिष्टुबुदाहृते ब्रह्मा देवो नियोगस्तु विनियो
गातिस्मरस्यवे यं द्विलोपश्यनो हेत्ययाशुष्यस्वनः
शायात् स्तुनेपि हृस्मिवलामत्रं प्रसस्मस्वरस्यवे

मे. ब्रह्मास्यमुनिराख्यातोनुष्टुप्छन्दः प्रकीर्तितं अग्निर्देवो
रू. तं. नियोगस्तुशत्रुविद्वेषणेमतः यक्ष्मायत्नः शपथोय
२५. श्वयामीशयातिनः ब्रह्मावयक्रूरशयासर्वतकंथय
स्पदं देवताभैरवस्यघोरकृष्णोस्तु निकशपयईरितः अनुष्टुप्छ
न्दःहिंछं नियोगोरिपलायने सवत्सुस्याप्यवेध्रुस्थयो
प्रसंगाप्रभिद्रामति नस्यवक्षिंध्यपिष्टाययविस्फूर्यात
च्छिरः पंचवर्षस्यास्यवर्गस्यप्रयोगोवक्ष्यतेधुना समुद्र
गामिनींगत्वानदींमष्टोत्तरंशतं निमज्जपेद्रात्रिं
सप्तरात्रिंशपजलात्तलीन् अष्टाविंशतिसंख्याकादेया
सहस्रजपः पुनः समाहान्म्रीयतेशत्रुर्विरेणनसं
शयः विभीतदारुमथवाप्रादेशाष्टकसंमितं शत्रु
नामस्मरन्यार्थ्यंजपेदष्टोत्तरंशतं समाहात्मस्यनाश
स्यान्नित्यमष्टोत्तरंशतं जपन्मन्त्रेरिपुकुलेजातास्ता
तेविनश्यति अपराधंविनादशपशकुष्ठीप्रजायते
अष्टाविंशतिसंख्याकंपशपनभात्तरिपुंस्मरन् अवनं
प्रजपेशत्रुस्वैरेणपरिपीड्यते तिलैस्तैलाक्तार्कं समि
होमस्याष्टशतंभवेत् शत्रोः पुत्रकलत्राभ्यगजायत्नंवि
नश्यति दिरांयदक्षिणेस्यात्प्रयोगाल्लेवशान्तिकं
प्रायश्चित्तंपुनःकुर्यात्तस्मात्दोषान्नजायते कालाग्नि
रुद्रोदेवतात्रिष्टुप्छन्दः कथितोमुनिः रुद्रतीक्ष्णदंष्ट्रहि

नियोगोस्याधिनाशने अभिप्रेहिमहस्यालंपुत्काण्डशप
तायने परिलोमहिशपथ्यादहमग्निरिवहृदे शत्रुणे
वाभिनोजहिहिव्याहत्तमिवाशनिः अंगिरातमुनिःछंदो
नुष्टुप्कृत्याचदेवता गजजलरगादीनांव्याधिनाशेनियो
गेने शत्रुन्मेप्रोच्यमथ्यानियोगोरिपुमोहने असपत्ने
उरस्तात्नःशिवेदक्षिणकृषि अभयंसततंपश्चाद्रसु
नरतोगरहे मुनिःकश्यपइन्द्रोहहस्तीछन्दउच्यते दे
वःकृत्यानियोगान्नविप्रर्णाग्रासनायच परेहिकृत्यमा
तिष्ठाहहदेवपदेनय ब्यास्यहिमूर्गोरिःप्रातंवानिक
तैमहेति एवंमेवानुमाकस्यप्रयोगःकीर्तितेपुनाहकु
साष्टमीसमारभ्ययावत्कृष्णाष्टमीभवेत् स्कष्टमाहेष
नीलिंगंजपेन्नाशयतितत्क्षणात् अभिचारिककृत्यादी
नस्यानांहस्तिनामपि विनाशयमहाव्याधीमस्कष्ट
कस्कालि कांजपेत्रश्यपदस्तिस्यरतिलोपीरबरेणावेत
दत्तिणाभिमुखोरुद्रालये वष्टोत्तरंशतं नित्यंजपेदेक
विंशदिनावधिनदारिपोः कलत्रादिकनाशःस्यादति
णाकेवलंहयं आत्मरक्षाचकर्तव्याकृद्रन्यासविधान
तः मुनिःसर्वैःस्वरःसर्वैःछन्दोनुष्टुप्प्रकीर्तितेदाहना
र्थंपुत्रादीनांनियोगास्याःप्रकीर्तितः अगमास्येघोररूपे
पिपुरूपेपिविनाशिनि जंभिनाप्रतिगरह्वस्वस्वप्रमादा

यदाचाद्भुतं अर्क्कोमुनिरनुष्टुप्छन्दः क्रमास्यदेवताप्र
तिक्रुद्धस्यराजादेः कोपशान्तौ नियोजनं नमिद्धेयमेव
कृणात्समायोग्निरथानिलः तेजस्वीचैवरुद्रस्यत्वष्टावै^
वप्रजापतिः छंदस्तुदेवीगायत्रीदेवतेवाश्विनौमतौ
मुनिर्विलेनियोगस्तुनर्तनेरोगनाशने आवर्त्तेधंनिव
र्जधस्रतवःपरिवत्सराः अग्नेरात्राभ्याहाश्वदिशःप्र
तिदिशश्चमे गालवोमुनिराख्यातोमित्रोदेवःप्रकीर्त्ति^
तः त्रिष्टुप्छंदोनियोगस्तुकर्मणोद्भुतकर्म्मणे तेयमेव
कृणांसोमेत्वमायोग्निमथ्यानिले अग्राहत्पपत्नीश्चैवाउ
मादयसिचाद्भुतं मुनिःविश्वःस्मृतोविश्वरनुष्टुप्छंदउ
च्यते नियोगोयस्यकस्यापिरक्षणार्थेमुदाहृतं योमेद
मेरुगर्भेशयानंवियास्यहिंतेपुरुषंविजरूः कुंभीवणा
नरकंजनाश्रीपंयेवद्वाश्वहर हर्म्यपवंपुरुषंयासोमय
स्य पत्न्याचेमनुवाकन्येपठमीहनित्यशः पूर्वंकर्म
समुद्भूतमाधिव्याधिभयेनरेन अथाग्निपरिशिष्टस्याग्र
गेकाश्राव्यतेपुना यानुजपन्मनतेजन्त्रीरिभिःपरि
भूयते येत्रसमजवेमलमंत्रकदापियोऽस्मदाश्र
नासः अवध्यातानशेविशापिध्यानेभूत्येवस्वतन्त्रस्य
नेयमस्य मुनिःशुक्रोत्रलदेवःछन्दोनुष्टुब्भुदाहृत
त श्रीमायामोहनाशायनियोगोस्यप्रकीर्त्तितः अस्मकं।

लेंकृतः सर्वतोऽरिनेवह जातीयास्वैवक्रमानां शत्रू
न्हन्यायवेतसः वसवो मुनयः प्रोक्ताः परमात्मा च देव
ता छन्दोनुष्टुप् नियोगस्तु उडुस्यरिविनाशने यथा
हतिप्रतासीनं तत्थैव स्वाम किन्नरः तथा तयानुजाव
येतस्य निकुंभस्यास्तु जंगमे ऋषिस्तु देवता प्रोक्ता मु
निरिन्द्र प्रकीर्तितः छन्दोनुष्टुप् नियोगस्तु हैमशत्रु
विनाशने उत्तिष्ठ ववेरहीनो जातेव किमिहेच्छसि
यीवास्ते कृतेयपादो प्रभिकृत्यामि विद्रवः मुनिशान्त
पनप्रोक्तः परमानन्ददेवता छन्दोनुष्टुप् नियोगस्तत
पोविघ्नकराश्चये लोभालस्यादयोवाथदृशपन्ते रात्स्मा
पहा तयोविघ्नकरापात्रेस्वायुधाः समिंद्रपठेत् स्वाय
घसामसन्निनो रणोविघ्नचैवपरंक्षिते तेक्लेनिकृप स्वा
त्रेश्रयदिनोजीवयस्मरीन् भागीरथो मुनिर्ब्रह्मा देवः
छन्दस्त्वनुष्टुप् पापारीणांच पापस्य नाशाय विनियोज
ने मास्याच्छिन्नो द्विपदं मोचकिंचतत्पदं मामजातीतत्त्वज्ञा
तस्यान्मामावेत्ति प्रवेशिनो पञ्चार्थमन्त्रवाक्यकानिम
मष्टोत्तरशते बीजपत्यहृतलेशांस सर्वैःशत्रुस्तयोभवेत्
सर्वकृत्वा प्रशान्तिश्च सर्वलोकवशीकृतिः कुद्दाल
पसहृसंतजपेद्याधिरनेर्भवत् कार्पासबीजंलवणं
सतमष्टसहस्रकं कृत्वा मूर्च्छस्याभिमुखमष्टाविंश

मे॰
ऋ॰ ते॰
२५२

तिस्रश्चेया जपेद्दृष्ट्वा स्वस्त्ययन्मात्रमुदेत्युपिशोषयेत
श्वैत्रैवमनन्तामप्यासां हि हन्तामुपपद्यते ॥ अंगिरानस्तु निः
शोकः कालोऽस्य देवता छन्दोऽनुष्टुप् शनियोगात्समु
दर्कः प्रसाधने शत्रूणां प्रहितासिमां येनाभिमथ्य
तः ततस्तथाप्यदन्नु योमनेततस्मिपिश्चितः अंगिरानसु
निःशोको महादेवोऽस्य देवता बृहतीछन्द उद्दिष्टं निगः
पापकर्मणे पर्वं तेनिक्तना सामाभिश्रेयःणादेविमर्द
शः यश्चेतमाश्विनो गवां पपर्यानेव नोजहि ॥ अंगिरा
नसु निःशोको नुष्टुप्छंदः प्रकीर्त्तितं देवीकृत्यानियो
गस्तु शत्रूणां शोषणे मतः यथा विद्युद्धतो वृक्षस्त्वामूला
दनुशुष्यते योमे पापे विकिर्षति काण्ठमुनिर्महाद
वो देवश्छंदस्त्वनुष्टुभे स्त्रियाकृते भिचारादौ यामेया
पपद्दे दिदं यथा प्रतिप्रकोम्भृन्नातमेव प्रतिधावति
पापं तमेव धावतु योमे पापे विकिर्षति भृगुरस्य मु
निः शोको विश्वेदेवास्तु देवताः छन्दोऽनुष्टुप् शवनेऽस्य
त्वस्यानेप्तावायच योनस्थोत्तरणायच्य निष्ठो निया ना
श्च सति देवास्ते मर्ते त्रुप्वान्न प्रस्तवर्मममान्तरे प
ञ्चादेवस्यास्य वर्गस्य प्रयोगोवर्त्तते पुना ऊनेदष्टोनर
शान्ते हुत्वा काननि लतेडलान् मासाष्टकेन स्यात्तहवि
र्भवति भूयसी आयुः कामो ऊने ईश्वामस्तन मष्टो मरंशान्ते

स्वजन्मदिवसे ह्येस्मिन्नपमृत्युंजयमसौ सर्वोप
द्रवयस्तस्या त्विजशान्तिः प्रजायते पालाशकुसुमै
र्हुष्टशतेर्जुह्वाद्द्विजर्षभः ब्रह्मतेजोमयस्तस्य भाति
देहोतिभास्वरः ब्रह्मवृक्षसमिद्भिस्तु खैमेर्वाक्रु
सुमैर्वाशताग्रकैः हुताकैरष्टसाहस्रं जुह्वाणान्तकना
शनं अनेनैवानुवाकेन यः कुर्याद मर्षणं सर्वपाप
क्षयस्तस्य वर्षमध्ये प्रजायते आदित्याभिमुखस्तोयस्थः
ष्टाविंशतिसंख्यया स्थित्वाजपेत्तदा तस्यांगग्लान
फलं भवेत् आत्मार्थे वा परार्थे वा जानुदघ्नजले जपेत्
सर्वग्रहकृता दोषा न स्युस्तत्र न संशयः कुंकुमेन तु स
मायुक्ते चन्दने स्थापयेन्नरः अष्टोत्तरशतं जप्त्वा भिषि
ञ्चेत्कुशकूर्चकैः स्त्र्याद्यदा विनश्येत् ग्रहोपग्रहदू
षणं भूतप्रेतपिशाचादिभूतवाधादिनत्तणाय अ
पस्मारादयो रोगा वंध्यापि लभते सुतं कुमारी पति
माप्नोति कन्यार्थी प्राप्नोति कन्यकां नाभिमात्रे जले स्थि
त्वा सुदयाद्यमयं जपेत अष्टोसहस्राणि ततो महावृ
ष्टिस्स्यौहिनैः वेजलस्थसमिद्भिस्तु इनेष्टसहस्रकं ३
न्याकाभिर्महावृष्टिः समाद्रस्त्रः प्रजायते पंचर्चस्यानु
वाकस्य वक्ष्यमाणस्य देवता रुद्राश्छन्दस्तु त्रिष्टुप् स्यात्तस्य
लिंगं ग्रिमाग्रमतः २ ~ यो मेकवो लिङ्गद्वारे योगान्येयो

मे·
रु·तं·
२५३

253

निवेशने येमेकेशनवेकर्पूररञ्जनेनदत्तयावते
प्रतिसहस्रत्रिधावक्कुमारस्वपितृगृहात् मूर्द्धानमे
येघोस्फोटयपदमेघोक्कलेजलि एतेनसंजसाद्य
वेमहामत्रेसदाधियोड्मेदाश्चननाशः आविर्थे
तानस्क्षोविघाविध्वंसते भूतेवस्यतस्यसदनेयमस्य
येनारविन्दस्वरितासोश्चत्रेजडुर्मेमायामोश्वरतेवद
न्नः नेघोवपृथुक्ष्यविंघाजातवेदःशुक्तेनकृतम
मिसंदहस्व हसवर्णमहद्रूपेहस्तकरणिभयंकरि
देविदेविमहादेविमहाशान्तविनस्यत स्वघास्व
स्वहत्तन्नलोहेनरशांतेजपेत शनिश्चरदिनेवाश्रु
गैपस्वर्थमाप्नुयात परिशिष्टम्ऋचावान्म्यादिकंप
वेदेवह्निम्यासस्यादिऋचायत्स्यावद्देतानाःसप्रयोग
काः वदजफटजहिमहाक्रूरेपविभूमाग्निसमप्र
मे देविदेविमहादेविममशत्रून्विनश्यत आदेपा
देनचार्हणनामयुक्तेनचाचरेत् षडंगान्यंगुली
न्यासंवदेनामान्यनुक्रमात् कंसावरेतहृदयेसि
रुवानीशीर्षके महावलेशिखायांचमहाभैरवि
वर्मणि सर्वकृत्यच्छेदिनीतिनेत्रयोरितिनेत्रयोः
सर्वपरमुक्तोच्छेदिनीभ्योसमुच्यते आत्मरक्षावद्धि
रवंयंभूतत्त्वयासंस्थितिः सर्वेचमातृकान्यासाःपू

र्हमाहोमसमाचरेत् पठेदाहौवगायत्रीपश्चादेनंम
न्त्रंजपेत् ततः पठेज्जातवेदं पुनर्गायत्रिकां पठे
त् पुनर्मूलेन तेनाम त्रिवर्णीतपस ऋचं गाय
त्रीपूर्वकंमूलमंत्रंवेपारयेतिच पुनस्तत्पूर्व
कंमूलविद्यानशेतुर्गोहेति गायत्रीपूर्वकंमूल
यजनाजितमित्येवं अनेनप्रकारेण सहस्रात्रि
पुत्रावधि जपेन्मंत्रं तावत् स्वकामनायाविद्या
र्थंच यंयंकामयतेकामं तंतंप्राप्नोति सर्वथा
प्रयोगस्यविद्याकामः सिध्यत्येव न संशयः पंचर्वं
स्यान्तकाकस्यप्रयोगाः पूर्वमीरिताः पवर्वभी
स्पवांगंपचम्बापुत्ररक्षके सर्वत्रापिजपस्या
दौयोष्टोत्तरशतंजपेत् इमोऋचेसौरिभिन्नवा
य्यतेमदनादिकैः उक्तामदन्तेलोमाः कृष्णपु
रायोऋद्धिवः स्ववशमहिमोजहि खेच्छादयो
यत्रउत्पूयमंविघ्नंप्रकुर्वंते लतेकजन्तपल
स्यात्तेषांनाशनत्तत्रच ग्रस्थिकर्णीविरूपात्रि
लम्बस्तनिमहोदरि जहिशत्रून्त्रिशूलेनक
ययस्वपिवशोणितं ऋद्धिरातमुनिः छन्दोनुष्टुप
स्माचदेवता समस्तरोगनाशार्थेनियोगान
हृदये कुबेरं नैऋत्यां वैरोद्धंनन्दिमानदिमाव
हेः ज्वरंमस्तेभयंचोरं विघ्ननाशयमेज्वर पादेर

मे. रु. तं. २५५

254

ईदृशेनापिकुलस्त्रीं वशाद्दिनाभिः युक्तेस्य पूर्ववल्क
र्य्यांदंगुल्मादिषडंगके ध्यानेपूर्ववेदवस्यादान्मा
ताद्दिकेतथा गायत्र्यादिमंत्रेस्वप्रावावत्संदर्भितं
मंत्रं जपेदष्टशतं वाष्टसहस्रकं कार्य्यंगोरवश्यवशं
जायते कार्य्यविधिः प्रत्येगिरस्वयं वित्तिमतामंत्र
दोषं गुरुदोषकदर्थता आधिव्याधिर्देवदोषत
स्मात्तत्परिवर्ज्जयेत् पूर्वमुक्तः मन्त्रत्यागो गुरुत्या
गस्तथोच्यते मंत्रोपदेवतायाः स्यात्तिथ्योत स्वा
भवेद्धृती गुरुत्यागस्यमेकल्पं कुर्य्यात्तर्प्यान्तदोष
पूर्वकं गुरुर्वेतरंचमे निम्यनरवीदेवमेवव ग
शिकूटेन संमुद्रं देवताष्टकमप्यतः कुर्य्यादर्कं
गुरुं तत्र पूर्वाभावे परंपरं आदेवंदक्षिणामूर्तिः
पूर्वमन्त्रेऽर्कनाशनः मंत्रावरणदेवताश्चता
त्रिदेवकुलेश्वरः देशीदेवश्मेत्वष्टौनरोत्तलगा
त्वितः गुरोः शिष्यंमपूजयित्वानाशात्तगुरुस्वयं
देवतास्नायसंप्रोक्तं हृब्यान्तत्रामतोयजेत् श्रिय
णीस्पपलामस्पशाग्रमस्पिमिदंतिणी प्रादेशगु
मितानाश्वकुशानामूर्द्धवर्त्मनि तोयपूर्णांघटे
प्राच्यां डग्यपूर्णीश्वपश्चिमे उत्तरेतस्वरापूर्णमासा
यदृश्यामीरिते प्रागग्रोश्चापिचैत्तमंत्रविष्ट्वं नूतने

गुरौ इति संचिन्त्य मन्त्रस्तु तस्माल्लब्ध्वैव विचिन्तयेत् अशे
षेरसरूपस्वञ्च मन्त्रन्यास समापयेत् मन्त्रस्य वर्णसंख्या
देवताशीतिकारकैः इच्छेत्तु भोजयद्विप्रान् देव
तारायनतमान् तदभावे वैदिकोऽस्य मन्त्रवेदमय
पच तदाम्नायप्रहतान्नात तदभावेत्तु भोजयेत् प
वेगुरुस्यागतत्कः सर्वतन्त्रेषु गोपितः अमिहोयः
स्वयेशिष्यं कथं संतारयिष्यति देवस्यागोप्रवसामि
सर्वतन्त्रेषु गोपितं कृतनित्यक्रियः पूजां देवयाः स
माचरेत् संकल्पञ्च ततः कुर्याद्देवस्यागादिपूर्व
के परोत्तत्वासमतत्वागुरोः संप्रार्थयेत्स्वरं त्रैलो
कनाथ जगदीशमहेश्वर त्वं ब्रह्माण्डकोटिजठर
ङ्गतशास्त्रविम यस्त्वमयाः स्वमतिनाहिभुजादि
देही यातोपरायशतकेममतत्वमस तंसूर्यंवे
ददहृनेशगणेशविम्ब ब्रह्मेन्दुशक्तिनरयागस्वरू
पः यातेशिवाल्यविग्धयेपरिपूजितोऽस्मि तत्मेपरा
यहृत्नामयेदेंडवेप्रलह्द मप्नुनाशरणागतोऽयं
यानेकरोमि मनसानचेतस्यनन्तमन्यातगात्म
कमिदंपरिभावयामि रूपंत्वदीयेमितियतप्रव
दन्ति वेदाः ॥ पंप्रातकंभगवन्तमस्य देवोपिनैवनमनोनचभारती
ध्यानोल्पकल्पमपगा ३·४८
कोज्ञानातिमंदमतिनामतकिंगुरुका

मे.
रु. तं.
२५५

सिद्धिर्न्नीयान्नचवह्निः कृतपूजनाद्यैः एवं संप्रार्थ्य दे
वशं प्रणमेद्गुरुं एवस्ततः मन्त्रमूर्त्यादिकं सर्व्वं गुरु
वे तत्समर्प्ययेत् तदभावे पूजकाय तज्ज्ञाय प्रत्युद
पयेत् कुर्य्याज्जपं पद्धिगुणेन सर्व्वत्रापि च तद्दिनात्
प्राग्वच्च भोजयेद्विप्रान् गुर्व्वादींश्चापि तोषयेत् एवं
ते देवनाम्नायो मया तव भ्यं निवेदितः इति वैदिकमन्त्रा
णां समस्तानां कलौ युगे विधिर्मया निगदितः कि
मन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ४९ २४९ इति श्रीमहामायामहा
कालानुमते मेरुतन्त्रे शिवप्रणीते प्रयोगामन्त्रक
थनप्रकाशश्चतुर्दशः श्रीदेव्युवाच मन्त्राः कृताम
यादेवदेवीकाः कलिसिद्धिदाः यन्त्राणि श्रोतुमिच्छा
मि वाञ्छितार्थप्रदानि तत् श्रीशिव उवाच वेदं विना
ब्राह्मणीनां गतिरन्या न विद्यते स्मृतिर्गतिर्नृपाणां
च पुराणानि विशां तथा शूद्राणां चापि तन्त्राणां क
लिदोषवशान्मतिः सर्व्वेषामुपरिश्रेष्ठा तेन तुः वि
प्रजायते वेदकर्म्मरतो विप्रः कलौ ब्रह्मा न संश
यः वेदकर्म्मविहीनस्तु विते यो ब्रह्मराक्षसः त्रिका
लसंध्योपासी च गुरुभक्तिपरायणः अनाध्यायेष्व
पाठी च गुरुणा चक्रपालना वशीकृतेन सेवाल्लैः स
म्यगध्यापितस्तथा परान्नभोज्यरहितः स्तकमूढ़-

परिग्रहः विनाजपं विनाहोमं कृतमंत्रेण सिध्यति
न कार्यं वैदिके मंत्रे नान्यस्मिन्कदाचन अथातः सं
प्रवक्ष्यामि गायत्रीयंत्रमद्भुतं पद्ममष्टदले लेख्ये
ह्रींकारं कर्णिकास्थितं ह्रौं ह्रौं स्वरौ दिग्विदिशं प्रति
पत्रसमालिखेत् किंजल्केषु तदग्रेषु गायत्र्यक्षराणि
शक्तिशः तद्बहिर्हेतद्युगलानन्तरालेषु समालिखेत्
ककाराद्यांस्तथोमापोज्योतिरसोमृतं ब्रह्म भूर्भुवः
स्वरोमिति गायत्रीयंत्रमुच्यते सर्वलोकवात्रिलोकेह
वाक्त्वाहस्तेनवधयेत् अनायासाद्वेदाभिर्धर्मे
परमनः अविच्छिन्नः कीर्तिमोक्षं वंशस्याभिवर्द्धते
अथातः संप्रवक्ष्यामि सरस्वत्या महाद्भुतं यंत्रं मेधा
करं तत्र पद्ममष्टदले लिखेत् तत्कर्णिकायां ष
ट्कोणं मध्ये प्रणवं लिखेत् तस्य मध्ये कोण
षट्के वाग्भवं बीजमालिखेत् यंछंदसाष्टभावि
स्वरूपं छंदे भोध्याम्नतांस्तेव भूच समंत्रोमपया
स्यणो नमस्तस्य देवधारणाभूयासं पुनस्याः पं
चवर्णाल्लिखेत्समदलेषु च दलेष्टमेतद्वहु
र्णान्बहिर्हेतच्चतुष्टयं कुर्याद्दन्ते वीप्यान्तर्योम्ना
पिस्वाहृद्यं क्रमालेख्यं वहिर्वीथ्यां मातृकार्णैः प्र
वेष्टयेत् शरीरं मे विचक्षणं जिह्वा मे मधुजमा म

मे॰
रु॰ तं॰
२५८

256

नमः सत्यमाकूतिं वाचः सत्यं च धीमहि यो देवानां प्र
थमं पुरस्तात् विश्वाधिको रुद्रो महर्षिः हिरण्यग
र्भं पश्यत जायमानं स नो देवः शुभया स्मृत्या संयुन
क्तु तद्धि हि भूर्जे पत्रे कुंकुमेन कोणे शुभ मालिखेत्
पंक्तीःसोःह्रीं च बीजानि पट्टे स्वर्णादिनिर्मिते शुभेदि
ने समालेख्य धारयेद्यो यथाविधि मेधावी श्रुतिधा
री च निरोगश्च प्रियंवदः वक्ता च शास्त्रकर्त्ता च मा
हेशागमानपि न विस्मरति सर्वज्ञो मर्त्यो सौ भवति
ध्रुवं अथ त्र्यंबकयंत्रं वक्ष्यते सिद्धिकृत्परं आलि
ख्याष्टदले पद्मे भानुरेतत्कर्णिकान्तरे तस्योदरे सा
ध्यनाम साधकाभीष्टकर्मयुक् होष्ठे स्वरांकि
शरेषु दलेषु त्र्यंबकाक्षरान् चतुरस्रं धरीवास्त्रेवे
ष्टितं वेजनाक्षरैः वक्ष्यमाणमन्त्रं चेमान्यनाचवर्ण
विभूषितं तया संवेष्टयेद्यन्त्रं लिखेद्भूर्जेतेन वा
सुनिरक्षमदक्षिणप्रकोष्ठे दोष्णः देवता मानार्क
द्धे च कुर्याद्धीमान नमो भिमीढुष्टमो ह्यभवा महती
पुत्रो वीरोऽत्र यथ्यभेषते भिभिषक्तमेभ्याभिषजा
मृणामि भूपराग्रे पुष्टे बीजे दित्त्वे वीजमेवव प
नन त्र्यंबकयंत्रं गोपनीयं प्रयत्नतः आयुरारो
ग्यसौभाग्यधर्मार्थसर्वमेवामोत्तदं किमत्र वक्तुं तो लोके

नकोत्तितार्थो परां श्रियं एकोनपंचाशत्कोष्ठफल
केवलिशालिनः तत्र मध्यमकोष्ठे तु सम्यग्ह्रींस
मालिखेत् तदग्रकोष्ठमारभ्य प्रादक्षिण्येन संलि
खेत् जातवेदसमन्त्रं तु कोणकोष्ठचतुष्टयं विहा
य देवीमावाह्य संपूज्य हवनं चरेत् आज्येन मूलम
न्त्रेण संपातं यन्त्रके क्षिपेत् अष्टोत्तरशतं पश्चात
तद्यन्त्रं निखनेद्भुविं गृहग्रामादिबाह्याणां रक्षार्थ
मेव तत्त्वं च तत्त्रग्रहराशीनां लोकेशानां बलिं
हरेत् विहिता यत्र तत्रैव वर्द्धन्ते तत्र संपदः तद्गृ
हमहारोगवीरभूतमारीरूपाः अमुना विलयं
यान्ति विधिना नात्र संशयः जातवेदसमन्त्रस्य
न्त्रमेतदुदीरितं वैदिकैरेव कर्तव्यमन्यथा दुःख
दं भवेत् जातवेदसमन्त्रस्य विपरीतस्य ये पुरा
अष्टौ पादाः समुद्दिष्टा लिखाय यन्त्रे वदाम्यहं नवको
ष्ठेषु तेकुर्याच्चतुरस्रं तु मण्डले समायां विलिख
त्मायां मध्यकोष्ठे तु यस्थितान् कोष्ठान्क्रमेण मन्त्र
स्य लिखेत् पादाष्टकं ततः आदक्षिण्येन तट्ठाले ह्लज
पुग्मान्तरे लिखेत् मातृकार्णैः संवेष्टय वह्निभूपु
रमालिखेत् भूर्विवस्यामिदं यन्त्रं भूतरोगनिवार
णे रक्तायुः श्रीकीर्तिर्दैवलिखेन्नवार्णादियन्त्रके यार

मे॰
हृ॰ तं॰
२५८

257

येष्ठावाङ्कमूले कण्ठे वा मस्तकेपि वा अथातः संप्रव
क्ष्यामि गायत्र्यादित्रिशक्तिके यन्त्रे सर्वार्थदं तत्र प
द्ममष्टदले लिखेत् तस्य मध्ये तु षट्कोणं तन्मध्ये
साध्यसंयुते लिखेन्मारं ततः कुर्यात्समव्याहृति
वेष्टिते षट्कोणेषु च तारादि शिवपंचाक्षरस्य तु
एकैकमक्षरं लेख्यं तदग्रेषु दलेषु च गायत्र्यास्त
त्पूर्वार्द्धं विलिख्य प्रथमे दले जातवेदसः पूर्वार्द्धं द्वि
तीये तु दले लिखेत् त्र्यंबकस्य च पूर्वार्द्धं तृतीये
तु दले लिखेत् ॐ ह्रीं ठं वं कं समिति हंसो जूं सल
तः परं सोहं वं ठं नमः प्रोक्ता शिवयेति पदं वदेत्
मां पालयेति संकेवतारो मायायाप्युवस्तथा एकोन
त्रिंशद्वर्णोयं मन्त्रः पत्रे चतुर्थके त्र्यंबकस्योत्तरा
र्द्धं पंचमे धामरार्द्धके जातवेदसमन्त्रस्य षष्ठे पोर्द्ध
त्वपरार्द्धकं गायत्र्याः सप्तमे लेख्यं ॐ आपो ज्योति
रित्यपि गायत्र्यास्तु शिरस्त्वेतं द्वे त्वष्टमदशान्तरः
लिखेदष्टमपत्रे तु बहिःस्थितं तद्वयं लिखेत् तदन्त
रे मातृकाणां वैयेषु षट्सु पुरं बहिः भूपुरस्य बकौ
णेषु कूटविन्नामनेन लिखेत् अग्नित्रलाहबोनि
न्हः पुनरग्नित्रधातव्या शक्तिकस्य रवन्हेः स्याल्कू
टविन्नामनेनर्म हृतः पातालरमनोयन्त्रमेतद्योधा

रेयेन्नरः महारोगपयराधान्मयनकोनसपपालिंनी
लद्धानिःस्वंचलोललक्ष्मीमजीवेच्छरदांशतं तास्मादि
पेत्रेष्वालिख्यजन्माचाष्टोजरंशतं कृत्वाहुतेननाव
तशिक्समंपातमेवच भूयोपितावज्जन्माचपुर
नामाकरादिषु स्थापितंयत्नमेतन्नगोसस्पाः
रोगपुष्टिदं कुर्याद्वरत्तात्रेनारीव्याघ्रादिभयतः
सदा अथातःसंप्रवक्ष्याभिवारुणपायचमुत्तमं
अष्टपत्रस्यपद्मस्यषट्कोणंकर्णिकान्तरे कृत्वाष्ट
कोणमध्येतुसमाध्यंप्रणवंलिखेत् वरुणायन
मःप्रोक्तोवरुणस्यषडक्षरः एकैकमक्षरंवास्य
कोणषट्केलिखेन्मनोः केशरेषुठंठस्वरान्त
स्वरादिनालिखेत् पूर्वपत्रेषुवंदताखवर्णान्
वसेलिखेत् द्वितीयेतुदिक्षुतिमंतोवर्णान्श्वरन्तती
यके व्यस्समस्यांशंचतुर्थंतुलिखेठठणोमुमोवत्
अवेवत्वाणांपंचमेषष्ठेअदितेरूपस्यः पूर्येणा
तःसममस्यादंतेस्वालितिभिःसदानः वह्निहेतेठ
संकुत्वानयोर्मध्यंलिखेद्दवं परक्रणणसावीरय
मन्कुतानिमाहेराजन्त्रेमेकृतेनभोजं अवेष्टाहे

मे॰
रु॰ तं
२५८

258

ड्भूयसीरुषासश्चानोजीवान्वरुणनास्मासाधिवि
ष्टुच्छन्दोमुनिःकूर्म्मोवरुणोदेवतास्मृता तद्धि
हेनवीर्य्याचक्रादितोनेश्चवेष्टयेत् तद्धिभूपुरं
तस्यैवबीजंकोणगंलिखेत् ऋणमोचनमेतद्य
न्त्रंसर्वसमृद्धिदं सर्वरत्नाकरंवश्यंशत्रुच्छेदवि
नाशनं किमत्रबहुनोक्तेनवाञ्छितार्थप्रदंनृणां य
दयेकचैतिऋचोयन्त्रंवत्साभिभागपदं कर्णिका
यांसाध्यगर्भंतारंपत्रेषुवाह्णेह यदयप्रथमेक
बहिनीयेत्रेषुहनह्ना चतुर्थंत्तुदगायेत्रतत्रभिम
र्ध्यार्थकषुके सर्वतेसप्तमेद्विंद्वनष्टमेचववशी
लिखेत् वाह्येहत्तद्वयंक्रतापत्रवेष्टाद्वृभूय
सीरुषासश्चानोजीवान्वरुणनासमापि विष्टु
च्छन्दोमुनिःकूर्म्मोवरुणोदेवतास्मृता तद्धि
हिहेनवीर्य्याचक्रादितोनेश्चवेष्टयेत् तद्धिहि
भूपुरंतस्यैवबीजंकोणगंलिखेत् ऋणमोचन
मेतद्यन्त्रंसर्वसमृद्धिदं सर्वरत्नाकरंवश्यंशत्रु
च्छेदविनाशनं किमत्रबहुनोक्तेनवाञ्छितार्थप्र
दंनृणां यदयेकचैतिऋचोयन्त्रंवत्साभिभागपदं

कर्णिकायां साससगर्भं तारं पत्रेषु चाष्टसु यदग्र
थमेकच्चद्वितीयेयेत्तवृत्रह्मा चतुर्थे तु दद्याग्रे
नमास्टकार्णीस्लदन्तरे वेष्टयेद्भूपुरेणथवषणमो
भाग्यकारकं सर्वर्णीरत्नधामादिसर्वसंपत्क
रंपरं वाहुमूले गलेवापिधारयेत्स्वर्णवेष्टितं
गणेशस्यप्रियंचैतत्तथावाग्विभवप्रदं मन्त्रमा
दौप्रवक्ष्यामिमहासंपत्तिकारकं वैदिकंविल्व
गृह्लिणीभक्तानांतन्त्रयीयते चतुर्दले लिखेन्मंत्रं
कर्णिकायांलिखेत्ततः तारगर्भंसाध्यनामएवाणि
वेम्हवोद्वय स्वाद्यादिप्रादक्षिण्येनलिखेद्दलच
नेष्टये वामदेवोमुनिः त्रिष्टुप्छंदोदेवोबृहस्पतिः
पवापित्रेविश्वेदेवायवृष्णेः यज्ञैर्विधेममनसो
हविर्भिः बृहस्पतेसुप्रजावीरवंतोवयंस्य
स्यामपतयोरयीणां तद्वाग्निःष्टदलेदिक्षुपूर्वे
मस्मादचोद्यः प्रवेल्लायीमस्मास्वचोविदिक्ष
नरणानलिखेत् शावाश्वोमुनिरापायास्त्रिष्टुप्
छंदोग्निदेवता इन्द्राग्नीदेवतेत्रिष्टुप्छंदस्वामासो
तिनिःपरे प्रयमस्मान्ननतस्पात्रक्षंशंनिरहति
स्यामकेनारणानाः जयध्वेवाहवेदातिंयजत्रावर्व

मे॰
रुं॰ तं॰
२५९

259

स्यामपतयोरयीणां पूर्वेन्द्राग्नीयदिशंसास्तनयं
ध्वंशविश्वास्मभ्यमजयन्वयनानि त्वष्ट्रामित्रोवरु
णोमारुद्राध्वंशमदितिः पृथिवीउतद्यौः तद्वाहैषा
उश्चाद्दलेषु कुर्यात्तत्रतत्संलिखेत् त्वेसोमेतिऋचो
वर्णान्त्समग्रान्विश्वमंतेवः वेदाःषट्चतद्दश्चप्रजा
पतेनत्वदित्यवः लिखेद्वर्णान्वेदपंचपश्चतान्स
गवेदषट् ग्रायायायोगोमः सोमहिषट्पंचमादयो
मताः हिरण्यगर्भकस्त्रिषट्पंचमायास्तुतदग्नि
से त्वेसोमअपिकिनोमनीषात्वंरजिष्टमनुनेषिपं
था तवप्रणीतिपितरोनः इन्द्रोदेवेषुरत्नमभ
जन्तधीराः प्रजापतेनत्वदेतान्यन्योविश्वाजातानिप
रिताबभूव यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोअस्तुवयं
स्यामपतयोरयीणां हृत्वद्दयवहिः कुर्यात्यो
मध्येचमातृकाः लेख्याःसवितुकामस्यवेदना
कारनागताः तद्वहिश्चतुरस्रस्यकोणेषुश्रीमिदं
लिखेत् वाहुमूलेथवाकण्ठे मूर्ध्निवायन्त्रधारणं
गोगजाश्वादिमहिषमेषपभूपाभिसंकुलं ल
क्ष्मीसमावहेद्रम्यमग्रेपान्नादिशालिनी अष्टा
न्यत्संप्रवक्ष्यामियन्त्रेलक्ष्मीप्रदंसुराः षट्कोण
मध्येसाध्यस्यनामअष्टकपत्रणवेलिखेत् ॥

लिखेत्कोणेषु श्रीबीजं वह्निरष्टदले लिखेत् तत्केशरेषु
विलिखेद्वंद्वशस्वरान्क्रमात् यालक्ष्मीः सिंधुसंभूता भू
तिधेनुः पुरूवसः यमाविष्णावसंदेवी सदानोजुषतांगर
हे चतरस्रतद्बोवर्णान्दलेषु साक्षरवा लिखेत् वह्निर्हेम
तहयेहका नातयोर तश्वेष्टयेत् अश्वदायाविति ऋचा
तत्मेके चतद्बहिः ककारादितकारांत्ं बीजोंमध्येशवे
ष्टयेत् तद्बहिः चतुरस्र श्रीबीजं कोणगं लिखेत् श्रिय
पतंत्रियं यत्रं स्थापितं यमंदिरे यंनैधी स्मविविधैर
मैरमाश्वगवादिभिः ग्राहरयतीसततं तंत्रैवरमेरमा
अयंयंत्रं प्रवसाभिमरमाः सर्वकामदं षट्कोणमध्ये
णवे साध्यनामाभिगर्भितं पूर्वादिकोणषट्कं वपैं क्रीं सौं
विलिखेत्क्रमात् सौः क्लीं ऐंमथतद्बाह्ये लिखेदष्टदले
पुनः वक्ष्यमाणऋचः पादं लिखेत्तदले ततः नमेषु
निदेवताषिष्टिपदछंदः प्रकीर्तितं यत्कामवदं अस्यवि
वेतनानिरापष्टी देवानां निष्पसोदमत्रा वत्तसजेद्देहेव
मेलिकालिदत्त्याः परमंजगाम देवीकावमजनयत्रदे
वासोविश्वरूपाः पशवोवदंति सानोमंदेषमूर्जंदधा
नाधेनुर्वाशस्मानुपसुष्टुतैतु हत्तानापंचकेवाग्रेक्
तावीथ्यविनतृष्टय ऋषिंदीहेनमाविष्टपछंदोवाणीच
देवताचवाग्वीजारिमितापदानितानि विद्वर्गाणाये

मे· रु·तं
३५.
260

मनीषिणः गुहात्रीणि निहितानि नाम्नायंति तुरीयम्वाचां मनु
ष्या वदंति इमामस्येवनामपवीष्याहितीयायां लिखेत्ततः विश्वा
मित्रास्तु निःसृष्टशब्दे देवा देवनामना समस्तवैरीरमतीरा
यमानाहहतिमापयमदग्रिटना ग्रसूर्यस्सड हिताना
तानस्त्रैवीदेवेषुस्तेनगुप्ये लिखेदिमामस्येवपञ्चास्मती
यायां लिखेदिमां प्राणपत्तमादिसर्वांसां नियोगो काव
स्त्रसिद्धये समस्तवैरीरतनभ्यपभेभ्यापिश्रयः यावजन्मा हे
कृषिषु मापतामव्वमास्य दृयानायंमेपरालिजमदग्न
यादडः स्मस्कोणेष्वनषीनवेष्टयीनाष्टतहृदिः भूत्वं
तस्यकोणेषु वाग्भवं वीजमालिखेत् पवंस्वर्णादिकेय
त्रे लिखेद्यायन्तसुतमं तत्रवाचेममावास्पृजयित्वावि
धानतः स्रुवकादिषु संघोज्यपारयेत्वस्तुभेदिने कवी
नां नाकिं कानां चचक्रवर्ती भवेदसा वाचायिष्टा लि
देतन्नागवल्लीदलेवदेते ग्रसरीलोलकलोलकल्लो
ल निभा निर्याति भारती यदग्रकदचोपमं वस्त्रेवप
करेपरे अष्टपत्रस्य पद्मस्य कर्णिकायांतु संलिखेत्
षट्कोणं तस्य मध्ये तु साध्यं ह्रीं समालिखेत् पूर्वादि
षट्सुकोणेषु ऐं श्रीं ह्रीं क्लीं क्रमेण च ग्लौं गं बीजानि
संलिखेत्पद्मस्याष्टमंडले श्रीविद्याग्रयमंकूटंकदलक्रीं
मिति लिखेद्वितीयपत्रेन यदयकचवहत्रहन

श्रीविद्याद्वितीयंतल्लिखेत्कूटंतत्तृतीयके हसकहलह्रीं
मितितदेतत्परिकीर्तितं उदगाग्रपिसूर्यंतिलिखेत
पत्रेचतुर्थके श्रीविद्यातृतीयंतत्कूटंपंचमपत्रकेस
कलह्रींमितिलोके लिखेत्षष्ठदलेपुनः सर्वंतदिद
तेवशेममगाणपतये वरदवरसंलेखेनतत्साध
मपत्रके सर्वजनंमेवशमानयस्वाहेतिसेलिखेत्
तद्बहिर्वृत्तयोरन्तर्वेष्टयेन्मातृकाक्षरैः ततोभूपुरको
णेषुश्रींह्रींक्लींग्लौंमितिक्रमात् श्रालिखेद्धेमपद्मादौहे
मसूच्यावशीकरं अथसंवादसूक्तस्ययन्त्रंवक्षेगणे
शिवः चतुर्दलेतकमलेकर्णिकायांचषट्कूले सूमा
गंप्रणवंतस्यमध्यकोणेषुवालिखेत् ऐंश्रींह्रींक्लीं
पेवगंचततः पूर्वदलेलिखेत् गणपतयेपायस्वव
रेवरदंसंलिखेत् तृतीसर्वजनंमेऽयोवशमानयस्वा
नहालेषुदलेकुर्यात् अर्द्धमध्येऽक्षरांलिखेत् ततःसं
वाहसहस्रस्यतदिदानीनिगायते संसमिद्युवसेवृष
नग्नेविश्वान्यर्य्या इळस्पदेवसमिध्यसेसनोवसून्या
भव संगच्छध्वंसंवदध्वंसंवोमनांसिजानतां देव
भागंयथापूर्वेसंजानानाउपासते समानोमंत्रःसमि
निःसमानीसमानंमनः सहचित्तमेषांसमानंमात्र
मभिमंत्रयेवः समानेनवोहविषाजुहोमि समानीय

मे·
रु·ते·
२८१

आकूतिः समाना हृदयानि वः समानमस्तु वो मनो य
था वः सुसहासति पत्येवादसृकसमनुतिः संवर्तनःस
नः अग्निर्देवलक्ष्णायायाः संज्ञानमितराहव छंदस्त्रिष्टु
श्नतीयायाश्चमासांसादमुष्टुभे हृनत्रयंततद्वालिक
त्वावीप्सीहृदयंवेदेत् आपवीप्सांजातवेदसेमुइत्यवा
चनः आवेष्टयेन्मात्रकाक्षैः परवीप्सीत्वेष्टयेत् तद
हिर्भूपुरेकत्वात त्रपादवतत्वेष्टये कोणेषु विलिखेद्गुरु
पादमत्रस्यसोच्यते भद्रंनोअपिवीतयमनः मरुतामा
जमेस्वाहा इन्द्रोविश्वस्यराजतिसंतोभवद्विपदेशंचत
ष्पदे संवातमेदमर्माणंमंत्रीकरणमुत्तमं जयात्वंमा
हृनेवश्यकान्तिसौभाग्यपुष्टिदं गायत्रीभुवनेश्वर्योर्यो
गयत्रमथोच्यते लिखितषट्कोणममलेतत्रसंपिपु
सेलित् रमणीय त्रिकोणानिषहृषषकुरुमार्गतः व
टुणस्पतमथोध्यासाध्यासाधककर्मयुक् ह्रींवीजमा
लिखितचविलोमाभिः प्रवेष्टयेत् त्रिभिर्व्याहृतिभिर्वे
ष्टेमत्रमथोच्यवाच्यतः त्रिकोणद्वादशेलेख्यंदेवी
नहृदयंबिंदं त्रिकोणानोवहिश्चापिलिखेमार्श्वठ
चनः आदलिणेनगायत्र्यावेदमातृविलोमतः व
णिहृदयंविदृमुत्रेलिखेदष्टलिखेमनः शक्तिवीजं
त्रिकोणानामध्येतानिचवेष्टयेत् ॥

ष्टंवृत्ताकाररेखाभिरेकैकेनान्तराणि च भवमेवं तत्र
हुंजेष्टं वृत्ताद्बहिर्नयं बहिः वृत्तत्रयं लिखेत्तत्रवीथ्यां
लेख्यं विलोमतः प्रथमान्तरं विद्धि प्रतेजातवेदसमन्त्रके
हृत्तत्रयं तत्तद्बाह्ये कुर्याद्वीथीहृयं भवेत् मातृकार्णा
नामवीथ्यां सविन्दून् विलिखेत्क्रमात् द्वितीयायां विलो
मेन कुर्याद्बाह्ये ष्टकोणकोणकं कोणाष्टके षु विलि
खेत्त्रिनाम मणिकूटके तस्माद्बाह्ये त्रिशूलानि कुर्या
त्षोडशसंख्यया एतद्धेदविदां यन्त्रं भुवनेश्याः प्रसि
द्धमेतत् सर्वसौभाग्यजननं सर्वशत्रुनिवारणं भुव
नेशीमन्त्रपूजादिकं हीतोऽपराभवेत् वैदिकलेन
कर्तव्या पूजा यन्त्रस्य सिद्धये तद्विधिं संप्रवक्ष्यामि व
र्णादिकं तत्पत्रके एतद्यन्त्रं वैदिकेन सूले खेकेंकमा
दिभिः यन्त्रमध्ये यजेद्देवीं कुर्याद्वीथीत्रयं बहिः अ
पवीथ्यां षडङ्गानि पराद्यादिकं तत्र ष्टये हल्लेखां गगा
नोरक्तां पूजयेद्बकरालिकां तृतीयवीथ्यां त्राल्यापा तत्र यजेदि
पूजनीदिग्भष्टके तद्बाह्ये षोडशदले सरस्वती श्रियं दुर्गां भु
माः कराली विकराली च उमा सरस्वती श्रियं मेधां मतिं
कौतपाल लक्ष्मीः श्रुतिं स्मृतिं धृतिं श्रद्धां मेधां मतिं
कान्तिं वार्यां तस्य बहिः पुनः द्वात्रिंशद्दलपद्मं तत्र कवा
नत्रयजेदिमाः विद्याह्रीपुष्टयः प्रज्ञासिनीवालीतपाक्र

मे॰
रु॰तं॰
२६२

२६२

रः रुद्रवीर्याप्रभा नंदा पिप्पिणी सिद्धिदा शुभा काल
रात्रिर्भद्रकाली महारात्रिः कपालिनी विकृतिर्दंष्ट्रिमु
ण्डिमेसद्गुरुवेशा शिवाशिवाण्डिनी निशुंभशुंभमथिनी म
हिषासुरमर्दिनी इन्द्राणी चैव रुद्राणी शंकरार्द्धशरी
रिणी नारी नारायणी चैव त्रिशूलिनि पालिनी अंबिका
ह्लादिनी चैव ह्यविशब्दरूपस्त्विमाः तद्धाहिन्तचन्द्रः ष
ट्दले रूपाय जेदिमाः पिंगलाक्षी विशालाक्षी सम
र्द्धिं वृद्धिमेवच श्रद्धां स्वाहां स्वधां मायां मेलां चैव वसुन्ध
रां त्रिलोकधात्रीं गायत्रीं सावित्रीं त्रिदशेश्वरीं सरूपां व
हुरूपां च स्कंदमातरच्युतप्रिये विमलांश्चामलां च
श्चादरुणीमारुणीं तथा प्रकृतिं विकृतिं सृष्टिं स्थि
तिं संहृतिमेवच संध्यां मातृं सतीं हंसीं मर्हिकां व
ज्रिकां परां देवमातृं भगवतीं देवकीं कमलासनां
त्रिमुखीं सप्तमुखीं सुरासुरविमर्दिनीं लंबोष्ठीं
चोर्द्ध्वकेशीं बहुशिरां वृकोदरीं रथरेखां शशि
रेखां परां गगनवेगिनीं
लां मदनान्तकरीं भद्रां गोतमीं चामुण्डां भुवनपाल
लां भद्रां गुह्यां कुलमा विश्वरूपां देवीं भयंकरीं
वासिनीं वज्ररूपां शुचिस्मितां वरदां पावनीं श्रोतोभ्यां सम
ष्टौ दिशि सर्वाः तद्वत् मुख्यानां पूजा प्रोक्ता च पूजने विघ्नः

वाञ्छितं काममाप्नोति नित्याग्निकोणनतया अथ वक्ष्ये याग
वेदद्वर्गायन्त्रमभीष्टदं कृत्वाचाष्टदलं पद्मकर्णिकायां
लिखेद्बुवं नस्यमध्ये तु ह्रींकारं तन्मध्ये साध्यनामकं क
मादलेषु विलिखेन्मारे ह्रीं ह्रैं तेष्वेव च उर्गायेनमपतस
मद्वेष्वेकैकमन्तरे वह्निर्हन्तत्र्यं कृत्वा पृथ्वीथ्यासमा
लिखेत् जातवेदसमन्त्रं तु मातृवर्णान्यद्वितीयके त
ठहिस्थानरसंच वेदोर्गायत्रं भिदं स्मरते अथ स्मारमहाभूत
तेद्रग्रहनिवारणे त्वणां विजयदेवीणां पुत्रदं नात्रस
शयः अथातः संप्रवक्ष्यामि श्रीसूक्तजेपरं कृत्वाष्टपत्रं
कमले श्रीबीजं कमलान्तरे साध्यनामा विलिखेद्दले
सुहस्तं ते लिखेत् हिरण्यवर्णामित्यादिकरवोवतर्णामष्टम
हकं नठहिंदीदशदले कृत्वा तन्त्रतसे लिखेत् वंहन्न
भासामिमादिसूर्यवामर्द्धमर्द्धकं नठहिः षोडशदले
कृत्वा पद्मं तु संलिखेत् कर्दमेनत्यादि पंचर्चामर्द्धमर्द्ध
दशानघ्य श्रियेजातः श्रियानर्थायपश्रियंवयोजक्षिन्मोद
दानि श्रियंवसाना अमृतत्वमापं भवन्ति समीनानितद्दे
श्रियपं वेनंतछ्रियमादयाति संततम्स्चावघट्कृतं स
नमेसंदीयते प्रजया पापमूर्भियंपवेद स्वाहयसवे
नस्यचतुर्थार्द्धसमालिखेत् श्रीसूक्तेरुनिमत्रस्पष्टयोःस्मा
दहंमर्द्धकं हन्तठयंतठहिस्थकुर्यात्पद्मवीथिकां व

मे·
रु·तं·
२६३

263

समाणेङ्कृत्वावेष्टेमातृकार्णैस्तनमया यःस्तुविश्वयतो
भूत्वाजुहूयाद्दशमत्वहं श्रियःपंचदशार्णेवश्यश्रीकामःस
नतंजपेत् तद्बहिर्मन्वरसंचलिखेद्धीं वीजमालिखेत्
तस्यकोणचतुष्केथश्रियोमंत्रंतुवेदिकं मायातस्यततं
श्रीकेधारयेद्योयथाविधि सर्वारोगधनधान्यधनगो
सर्षपशालिनी लब्धातिवङ्कलोलक्ष्मीर्जीवेद्वशरदांश
ते ताम्रपात्रेलिखित्वेदंनैवेद्यैर्नरेशते स्वप्ताविंश
तिसंख्याकेकृत्वा संपातसिंचिते संस्थाप्यागारेणमध्येत
लक्ष्मीमावाह्यपूजयेत् परिवारयुतांलक्ष्मीवलिदा
नेनतोषयेत् एवंकृतेतुपत्न्यानेवर्द्धतेतत्रसंपदः
श्रयाःस्त्रियस्त्रसहृद्दोभसायासंरण्यागजाः गावश्वा
हषभाःसौख्येश्वसंख्येतत्रजायते अथातःसंप्रवक्ष्यामि
यंत्रंपोतकवशकृतं षट्कोणकर्णिकामध्येतारंसाध्यस
मन्वितं सहस्रारंहूंफडितिवर्णैकैकेदलेदले स्वाग्न्या
दिग्धादलिप्तेपनलिखितस्मेवसंपिष्ठ षष्ठमामंत्रान्स्वा
हालानावक्रायेनिचारिमा विचक्रायसुचक्रायधीव
क्रायचतुर्थकः संवक्रायेतिचज्वालावक्रायेतिव
खष्टकः चतुर्दलेनकमलेनद्वाहोकेशरेषुव
नादिलक्रमाल्लिखेत्क्लीं हूंसक्लींनयान्तरं वाह
देवायमंत्रंस्यचूर्णीत्रिपरागीच ॥

नमत्रेषु लिखेन्मंत्रो वदेन्नारं नमो नमः भगवतेवासु
देवायेति स्वाहा ह्यष्टादशाक्षरः तद्बाह्येष्टदले पद्मकेश
रेष्वष्टसु संलिखेत् एकैकमक्षरं तारो नमो नारायणेति
च दलेषु चतुर्ष्वाव स्मानारसिंहमनो लिखेत् श्रीं ह्रीं श्रीं
जयलक्ष्मीति प्रियायनिमष्टावदेत् पुरतिचेतसे लक्ष्मी
शिताईदेहाय श्रीं ह्रीं श्रौं नमो यंत्रमंत्रः स्मात्सिंहस्मर
सान्तरः तद्बहिः षोडशदले केशरेषु क्रमान्न्यसेत् तारो
नमो भगवते महासुदर्शनाय च हुं फट् षोडशवर्णी
यंदलेषु क्रमतो लिखेत् अस्त्रः श्रुरूपसत्कः सर्वहिंहे
महयेचेरत् तदन्तराले वीथ्यां तमात्रकाणोः श्चवेष्ट
येत् अस्त्रः श्रुरूपसत्कः सर्वहिंहे नठयंचरे सर्विडके
देहिलस्मृ प्रान्तबद्धापि कोणेषु विलिखितारंय
बेयोरूपश्रुच्यते सर्वपापहरं श्रुणु पश्चाप्नुः कालिकी
लिदं यन्त्रहैयंगवीनेन लिखापाश्रुरूपसत्कके ग्रहोत
रशांतं जन्माक्तहुस्नातहियेत्रुषः दयात्तेन नवनीतव
गर्भं यजेद्बवैलवं सपुत्रोजायतेवाग्मीसर्वागमवि
शारदः एवं हैयंगवीनं वह्निशोर्तिसंनिपातिनि सू
लेत येच पाह्नादोनी रुभतणेनोभवेत् कुष्ठपकुष्ठ
रोगेषु व्रणोभगन्दरे फिरंगशीतलाघेषुलेया
लोन्नत्रिमासयात् २॥ व्रणानलःसंज्ञवश्यामिलत्रस्या

मे
रु॰ तं
२६४
264

पनेमधिति पंचकर्त्तस्येवेदस्यपतेनसर्वोध्येस्मिहि
दं कर्णाष्टदलपद्मस्यकर्णिकायांतद्दले तन्मध्ये
ष्टणवेलेख्येतस्मिन्हूंबीजमालिखेत् मायानामच
हूंबीजेलिखेत्कोणेषुचैकैकं सहस्रारंहूंफडस्त्व
क्रमतस्यचान्तरं षण्णामन्त्राणुमूलौंकान्तसमेत्य
ह्रीणामेषुदिक्षु वतरक्षतरोवर्गीलिखेदष्टदलेषुनः
वराहमन्त्रस्योत्रेतपत्रेकेवर्णंपंचकं तारोनमोभ
गवतेवराहारूपमुच्चरेत ङेन्तेव्याहृतयश्चाक्षाय
तयेपदमुच्चरेत भूपतित्वंमेदहीतिदापयान्तेस्मि
गेहिनी त्रयस्त्रिंशद्वर्णकोपंवाराहःकथितोमनुः
तद्वाह्येषोडशदलेवह्निमंडलिखेद्वा क्षेत्रस्यपते
मधुमन्तमूर्मिंधेनुरिवपयोअस्मासुधुक्ष्वमधु
श्चुतंघृतमिवसुपूतमृतस्यनःपतयोमृडयन्तु क्षे
त्रस्यपतिनावयंहितेनेवजयामसि गामश्वंपो
षयित्न्वासनोमृडातीदृशे मधुमतीरोषधीर्द्यावआ
पोमधुमन्नोभवत्वन्तरिक्षंक्षेत्रस्यपतिर्मधुमान्नोअस्त्व
रिष्यन्तोअन्वेनंचरेम शुनंवाहाःशुनंनरःशुनंकृषतु
लांगलं शुनंवरत्राबध्यन्तांशुनमष्ट्रामुदिङ्गय शुना
सीराविमांवाचंजुषेथांयद्दिविचक्रथुः पयस्तेनेमामुप
सिंचतं अर्वाचीसुभगेभवसीतेवन्दामहेत्वा यथानःसुभगा
ससियथानःसुफलाससि इन्द्रःसीतांनिगृह्णातुतांपूषानियच्छतु

सानयपयस्यतीउह्रास्त्रगंसमां पुनःकालाविकलंघस्तु
नःकीनासाग्रभिषंतवाहैः पुनेपर्य्यकोमधुनापयोभिः
पुनातीरदपुमस्मासधने तेजस्यात्रपतिर्देवोवामदे
वोपुनिःस्मृतः स्वरउलिंगत्रुष्टुविद्छंदोसिस्कके
वहिहेनत्रयेकृमातत्रवीथीपीठयंभवेत् ग्लौंवीजेनाय
वीर्यीनवेष्टयेन्मातृकार्मकैः द्वितीयांभूपुरंतस्यवा
लिकोणेषु ग्लौंमिति लिखेद्दिक्षुवहूंवीजेयत्रमेतत्कु
मेदिने नामयंत्रेसमालेख्यस्वर्णेसूच्यायथाविधि स्मा
पितंभवनद्वारेलेखेवानगरेपिवा देशेवातत्रवर्द्धंते
रिनशासर्वसंपदः गजाश्वेयत्रुमहिषहयमेलखेरा
दिभिः यनयायथवाशस्यवाहीरत्नविभूषणैः श्रालि
दयतीविभवैर्नैमेस्वस्यात्सदागमा अथातःसंप्रवक्ष्या
मिमन्त्रमागावस्तुकंज षट्कोणेविलिखेत्कामवीजंसा
ध्यसमन्विते पत्रैकेकृमतत्रलेख्येषट्कोणेषुश्रफ बीनमः
कृलायेतिलिखेद्वाग्रेकृष्णायपत्रंचतद्दले हनेशुविः
लिखेत्क्लीं वकुलस्क्लीमिति वर्णिकान् वासुदेवाम
नेदवर्णोदलेलेख्योवहयः तदहिर्हिदलेकुवा
पयंतनकेशवेषुव गोपीजनवल्लभायस्वाहामन्त्रंदशा
तरं श्रालिख्यतस्यपत्रेषुनवार्णोहयंहृयं मायादया
पापगोपालकोधवेषधरायव वासुदेवायहूंफट्स्वसा

मे· ह·तं
२६५
265

हाविशास्मिकोमन्तुः नद्धहिः षोडशदलेकृत्वातत्रसि
विन्यसेन् केशरेषुचपत्रेषुवसमाणाङ्कवालिखेत
ग्रहमंडेत्वनिदलेरमणीयंयथाभवेत् आगावोअ
ग्मन्नुतभद्रमक्रन्सीदन्तुगोष्ठेरणयंत्वस्मे प्रजावतीःपु
रुरूपाइहस्युरिन्द्रायपूर्वीरुषसोदुहानाः इन्द्रोयज्व
नेपृणतेचशिक्षत्युपेद्ददातिनस्वंमुषायति भू
योभूयोरयिमिदस्यवर्धयन्नभिन्नेखिल्येनिदधातिदेव
यं नतानशन्तिनदभातितस्करोनासामामित्रोव्य
थिरादधर्षति देवांश्चयाभिर्यजतेददातिचज्योगित्ताभिः
सचतेगोपतिःसह नताअर्वारेणुककाटोअश्नुतेनसं
स्कृतत्रमुपयन्तिताअभि उरुगायमभयंतस्यताअ
नुगावोमर्तस्यविचरन्तियज्वनः गावोभगोगावइन्द्रोमेअ
च्छान्गावःसोमस्यप्रथमस्यभक्षः इमायागावःस
जनासइन्द्रइच्छामीद्धृदामनसाचिदिन्द्रं यूयंगावोमे
दयथाकृशंचिदश्रीरंचित्कृणुथासुप्रतीकं भद्रंगृ
हंकृणुथभद्रवाचोबृहद्वोवयउच्यतेसभासु प्रजावतीः
सूयवसंरिशन्तीःशुद्धाअपःसुप्रपाणेपिबन्तीः मा
वःस्तेनईशतमाघशंसःपरिवोहेतीरुद्रस्यवृज्याः
उपेदमुपपर्चनमासुगोषूपपृच्यतां उपऋषभस्य
रेतस्युपेन्द्रतववीर्ये हतहयंवहिःकात

हीप्याकारिकालिखेत् प्रकारान्तात्मतद्बहिश्च भूपुरंस
म्पगालिखेत् कोणेषुग्लौंसमालिखेल्लिविद्भूरितिदिक्ष
वे गोपालयन्त्रमेतद्धि विधिनास्थापितंगृहे तेत्रगावः
पयस्विन्यः सहृष्टाश्च निरामयाः पीनोध्न्यावरूपाश्च
विशालाश्च भवन्तिभि धनधान्यधरारत्नशालिनीत
स्पर्मन्दिरे लक्ष्मीः स्थितिस्थिराभूत्वानिवसंततस्यमहि
श्रप्यान्नहृस्यते यन्त्रेगवादेवैकमृत्युलक्ष्मकृत् मध्येऽष्टद
लपद्मस्यमध्यमध्यश्रएवंलिखेत् आगावइतिस्तल
स्पदलचैकेकामस्वे हुतद्वयेवहिःकृत्वातद्वीप्यामा
रवेष्टने तद्बहिश्चतरस्रेचक्रपर्याचयन्त्रमिदंगृहे स्या
पितंतत्रगोपालीस्वैः पूर्णेसदाभवेत् श्रप्यनश्च
रचाकल्पेषुवंरोगविनाशने षट्कोणमध्येविलि
खित्वसाध्यंपूर्णवेततः कोणेषुनामह्रींह्रौंसोहंसाव
त्मकमालिखेत चतुर्दलेनकमलेकेशरेषुलि
विक्रमात् ह्रीणि सृतियश्रादिमइदमेकेकमतरं
स्वकेषुमस्मादिकवः पापकेकं दलेदले पतद्बयेतु
तद्बाहेवीप्यांमात्राप्रवेष्टने तद्बहिर्भूपुरासेषुश्च
ह्रींह्रींसइदेलिखेत् पतयन्त्रंलक्ष्मीसृष्टिस्थनाशायेत्स
कलानग्रहात् तेजोलक्ष्मीवभोगांश्चप्रनापंवद्वेयह
नि पतन्द्रोमयलिमाघालिखेद्दारकंचंदनैः यगणे

मे.
रु.तं.
२६६
266

नेत्रसूर्यंतु सम्यगावाह्य पूजयेत पूजान्ते च विशि
ष्टार्घ्यं कालेस्मैलस्मै प्रदीयते कुष्ठज्वरादिशान्त्यै च
त्वग्दोषादिनाशने इदं यन्त्रं ताम्रपात्रे लिखित्वा-
स्थापितं गृहे विधिवत्पूजयेन्नि हन्यात्कुष्ठमुखा
न्गदान् अपस्मारे विस्फोटे च रोगांश्च वाभिचा
रजान् सर्वस्मिन्पत्रे वा लिख्यैतैलमध्ये विनिःक्षि
पेत् सहस्रसंख्यं प्रजपेद्रुग्यत्रयमिति क्रमो॥
तेनाभ्यक्तशरीरस्य कुष्ठरोगाविनाशने इद-
मेव लिखि यन्त्रं नवीनं नवनीतके अष्टोत्तरश
तेजप्तं खंडं चैनिष्काश्य भक्षयेत गदितो रोगशा
न्तिस्यात्कुष्ठं च गलदा भवेत् अध्यायस्तस्य प्रवसा
मिगायत्रीसारमत्रयोः यन्त्रं समस्तरोगाणां
नाशनं सूर्यवल्लभं हन्ते कुमारान्नमध्ये-
ससाध्यं प्रणवं लिखेत् वहिस्सस्य त्रिको-
णेन मम्मागावेतिमं लिखेत् प्रत्येकं कैमलं के
णवहिर्व्यष्टनलिलिखेत् पत्रिराजायलिंत
त्रलिखेत्यचादराणित् वहिस्तस्यन्तवह्नि
गालिखेरेकैकम
सरम॥
॥

सहस्रारे हूं फट् इति त्रिकोणे कोणेन नो लिखेत् कोणाग्रे
ष्ठकवर्गादिवर्णैः षड्हूं नयोर्बहिः हृतन्द्वयं तत्सर्वीप्यां
लिखेत्कोणे लिकृतिः इयत्रयादिकाल्सिसोऽस्त्रचः
शीर्षसमन्वितो लिखेज्जायत्रिकोंतत्रतद्वालेषट्दले
लिखेत् ह्वीणासूरयश्चादिमायेलिखेदेकोकशोदले
पत्राग्रेषु लिखेत्स्याद्यादिकावीजामन्त्रक्रमात् तद्बाह्ये
षोडशदले स्वरान्लत्रलिखेत्ततः पत्राग्रेषु लिखेद्ध्रौं
ह्रीमिति वीजद्वयं पुनः सारयन्त्रमिदं प्रोक्तं श्राप्रगी
रोगप्रहृदिदं वैध्यानां पुत्रजनने स्त्रीणां सौभाग्यदा
यकं राज्ञो विजयपदं समम्रोगिणां रोगनाशकृत किं
वह्निकेन विधिना पूते हस्तौविलप्रदं तथ्यकेसंप्रव
सामिसारात्सारतरं परं यन्तुद्वायमयाप्रोक्तं सारमा
पर्वहणाप्यच शावरं रूपमास्यात्पृथ्वीपर्यदत्तामया
कैलोलोकामविष्यत्तिसर्वैकामार्थसाधका प्रसह्य
स्थाणालेमन्त्रैर्दैवैर्द्वीपुलकादिषु समयाचारविश्व
ग्राविति लेखनिर्दैलाः प्रथमैर्गणाभविष्यन्ति भूता
कान्तालस्यापरे अभिचारिककृत्यादमीरोगेभ्रलाभ्य
इःसहेः तेषामर्थेमया देवायन्त्रं तत्प्रकटीकृते म्र
हेगसदृशं कुर्याच्छ्रीर्विप्रेतस्सवर्जितं ब्राह्मणादिकेभ्य
नर्भिस्त्रे इदियेलस्समध्यगां निर्मित्रेबोप्रकुर्वीत

मे. रुत. २५०

मुण्डमिश्मावहिर्गतो पार्श्वद्वयोपिकर्तव्यमधयोः शू
लकद्वयं शूलविस्तारतल्पावतदयल्लद्वेरेखिकाः
मुण्डस्ताभिपः शनैर्मध्येकुर्यात्तशूलवत् तत्संदि
येस्यलेकुर्यात्पशपाकारांतेरेखिको विगलस्यापाप
समेकुर्यात्मादौचयोगदो त्रिशूलोपीठिकायुक्तेनपा
दयोस्तस्यलेख्यमेत पंचकमलेन रूपंवीजानेको
श्मसेलिखेत शीर्षेहसेरेतवाहोरुद्देसदादलेखि
खेत रेखोर्द्ध्वभागमुण्डेनपिंडेनलिखेतथा वाम
वाहपरिष्टाद्वहामोहस्पतरेहये अधोभागेतमुण्ड
स्पसश्मिमवाछाश्मसेलिखेत शिखाकार्याहृदः स्था
नेतिर्यग्गुर्हृतसेसद लिखेत्तोमध्यभागपार्श्वयो
श्मलिखेदिदं क्रमात्रवविभागेषु श्मलीयेप्रथमेभवे
त सर्वीनेचाद्वितीयेस्यादह्रीनेचतृतीयके सराहींते
चतुर्थेतविहकपततपंचमे पेपाकइतिषष्ठेस्यात्
स्यातथानातुदसप्तमे पद्माकइसष्टमेवानलिं
नतथानिमे वहिः स्यानेप्रकर्तव्यो हिपद्मावाकोः
छषट्कं ऊर्द्ध्वं पंक्तौक्रमाल्लिखेषद्धेऽहितयेतथा
धुपः पंक्तौ समगोष्ठेपेपालेखिलेखितसमद पेपाव
हिनेमरुदतस्याचलात्तदत्तिपे पादपार्श्वेसाध्य
नामवामेतमात्तरोलिखेत पद्मदलेलेखिमस्मा

नश्रीलकर्पटे समस्तकुसंवेष्टयेत्सोतवर्ति भूतांकु
शाभिधा श्वादिसवासारसाधयेगामयेनोपयेत् स्या
नेस्थेनातेतैलत्रयसमष्टदलेलिखेत् तकर्णिका
याष्टणमेपूजयेच्छगणाधिपं नेसेवदतिणपार्श्वे
तेचाधिपतिमर्द्वयेत् पत्रेष्विंद्रादिकान्पूज्यकर्णिका
यातदीपिकां समस्त्रसेनहृद्भैतस्थापयेत्तैलमा
त्रके तैलतकुडवीमाने तिलानांतत्रतिष्ठति ना
दशैमस्तन्मयंपात्रंयातजेवाप्रकल्पयेत् पूजयित्वा
दीपिकादिसायंतेशपवेशयेत् नेदर्शयनिष्टम
त्रप्स्यायद्दीपंवलापयेत् दीपादिष्यात्देवस्यत
पेत्रसावरणस्य च दद्यादामात्रमेकंतवेदिकायकु
टेखिने यावत्स्वलितोदीपः पष्पेतावदतंद्रितः
दैवदोषसमुत्पन्नेदीपवदतिसाखिय पाकिविशी
नेकार्येशान्तिर्भवतिनिश्चितं दोषायदागसादेः
शरीरंप्राप्यवलाति तदातदेवकर्तव्यंरोगीसखवम
वाप्नुयात् अभिचारादिककृत्यादौदीपरपवायते के
पनेतलणेनैवमहाशापितलणेतणे पूकेनभानुवा
रेणत्वद्दोषःप्रपापमपति भानुवारद्वयंकल्वाकृत
दोषविनाशने सायकेनाप्याचरितंत्रिभिर्दोषल
येत्रजेत् मत्रमतणेदोषोत्पन्नत दीपेविनपपति

मे·
क·तं
२६५

268

कृत्स्नप्राणमन्त्रेण दोषयोर्ग्गीर्विनश्यति रोगोपि स
मंदीपेन्न नश्यदेतन्महाद्भुतं विनिर्मितं स्वयगे
हे यथा वातायनेन गृहः प्रभवत्रेकालिमांच छिद्रं वापि
प्रदृश्यते त्रिशिखो वा द्विवर्णो वा निस्तेजो यदि जायते
पूर्णिमा तु यदि निर्दिष्ट स रोगी नैव जीवति सिद्धयज्ञ
मिदं प्रोक्तं तान्त्रिकाणां तसिद्धिदं स्वधर्म्मत्यागिनो नै
वयज्ञं कार्य्यं तत्पण्डितैः त्याज्य धर्म्मस्तु पाखण्डिष्ट तस्य
नैव हरिक्रिया स्वयं यज्ञाणि मंत्रा ग्रसि ध्यं यत्र न सं
शयः १.. अष्टादशपुराणानि व्यासेन रचितानि ह
गीतमेन प्रणीतेष ज्ञायो मे धर्म्मसाधनं भविष्यति
कलौ नानाकृततर्कौ वेदनाशकाः नानधीमहि जो
भूयात्रयीनोवा व्रात्यगान्नमः मीमांसा सेश्वरा याप्तश्रु
षार्थ्यप्रमापिका निरीश्वरा कर्म्मपराभोगे स्वर्गप्रय
छेतिः स्मृतयो ह्यष्टादश प्रोक्ता याज्ञवल्क्यः पराशरः
शंखश्च लिखितो व्यासो वशिष्ठः कश्यपो मुनिः अग
स्त्यश्च महाहारीतो दिवोदासः प्रजापतिः पैठीनसी च
भगवान् जमदग्निश्च गौतमः भारद्वाज इमे प्रोक्ता य
म्मशास्त्रप्रवर्तकाः मनभेदस्तथैवैषां विज्ञेयो देशभेदतः
कचित्काल विभेदेन न विद्या लिम्रुनेर्वचः तस्मात्ज्ञातिकुलं
देशेतानाधर्म्मसमाविशेत शिताकलेवाकरणं निरुक्तछन्द
वव

होराचरणानिशाखोविविधंज्योतिषंतथा वेदांगा
निघंटेनानिवेदाश्चवारपवव वनर्दशेषुयथत
प्रोक्तेतत्वमसाधने सिद्धयस्मिन्नसंसिद्धाः स्वरयाद्याः
स्वयमेवहि यतद्धि फलंचवर्णानोभवेन्नादकेसाधने
आयुर्वेदोधनुर्वेदोगांधर्वनीतयस्तथा शिल्पविद्या
चरणानिशाकुनवेतिसमत प्रोक्तानिचार्थशास्त्राणि
यथोक्ताचरणाद्वते यदर्जितंभवेत्तत्समलपुरु
षार्थहृत् साहित्यमागमावाजीकरणंचरसायणं
चतुर्द्दाकामशास्त्रंस्यात्सामार्थगुरुशास्त्रतः धर्माणां
यविरोधेनभवेत्तत्कामसाधने विनागुरुंविनाबुद्धिं
गुरुघार्थप्रसशिने योगशास्त्रंचवेदान्तंद्वयंमोक्षस्य
साधने अन्येषुप्राकृताधर्म्मोधर्म्माभासास्मृतेस्मराः
अस्मिन्कलियुगेवीरेशिश्नोदरपरायणे
परायेचधर्म्मालेजनवल्लभाः कश्चिदेकःकोटिम
धेसर्वकर्म्मानिवर्धनैः बुद्धोधर्म्मपरोभूयात्तदर्धमि
दस्तुच्यते ब्रह्मकर्म्मयस्यभक्तिःस्वहाराणंसमुद्यतःउ
मादयेत्तस्यपुत्रेतत्कुलदीपंतदुच्यते गर्भाधानादि
संस्कारंसकुर्यात्तस्यमात्रेवे सीमन्तोन्नयंकीर्त्यते
धात्रुसवनेतथा यत्नेत्रयत्नसंस्काराब्राह्मणगर्भत
कारकाः यतेर्विनात्तयाजातः शूद्रोब्राह्मणवीजके

मे
कं.तं
२५५
269

जातकर्म्मनामकर्म्मान्नप्राशनमेवच चत्वारएतेबा
लस्यसंस्काराब्रह्मसिद्धये व्रतंवेदःसमावर्त्तोवेदपा
ठोविधानतः एतेत्रयेब्रह्मसंस्काराःकौमारेब्रह्मका
रकाः एवंयोदशसंस्कारोः संस्कृतोदशकर्म्मकृत
सएवब्राह्मणोज्ञेयोमंत्राःसर्वेपितद्दशाः तेदृष्टारात
रामावीरासेच्छावापितस्मतस्माःकर्म्माणिदशतत्पुके
दृष्टातदापलायते दशप्रकारोन्यतरप्रकारेणधना
जने निर्व्वाहायकृष्टेवस्यप्रथमेकर्म्मचोच्यते याज्ञ
स्ययाजनेकृत्वासाधयेत्प्रथमेधने पाठयित्वायोग्य
शिष्येद्वितीयेपारितोषिके उर्द्धानारेवङ्गःकालेतृते
नेडष्टभूमिका हित्वाप्रतिहन्तेकृत्वात्स्त्रीयेधनसं
धने दायादकमतःप्राप्तेवित्तेनतुतरीयके एतल्लब्धं
त्वयद्वितेतत्कलापंचमस्मृते त्र्यंशीपायास्तुयेप्रोक्ताः
सापितेतेस्तुषष्ठके सत्येत्रस्योपदेशेनयल्लब्धंतत
सप्तमं कृषियथाक्रमार्गेणकृत्वातद्वाष्टमंमतं क
लाउगणाप्तुवारंभान्नवमंपारितोषिके अशेषकत्वाद्द
ष्टेनेवर्णालंङ्नथ्यातिमं विशिष्टस्वेनदानेस्याद्धि
गुणंभवेत धनार्जनात्वैकस्मैंनत्वयमेपारकीर्त्ति
ने योध्यकर्म्मद्वितीयस्यादादोस्वीयंकलेवरं ततः
पतिव्रताव्रतोभार्य्यामातरंपितरंततः ॥

श्रान्न् गुरुं भ्रातरश्चकर्म्मा मातामहं तथा स्वस्रश्वशुरं वो
ध्यवर्गो वियतो यच्च लभ्यते प्रकार्यशान्तमीकृमभा
गेतेभ्यः श्रद्दापयेत् अत्रमूलस्यया भागालस्याध्येवेमसी
कृते कृत्वा विप्रस्ल भुञ्जीत ब्राह्मणो त्रैवहीयते निय
त्वानेटतीयेस्याद स्नायी प्रदत्ताक्रजेत् दशस्नानानिवे
नानिगुलेनोपवितानिव श्राद्धेतवरुणस्नानेसाभ्य
गद्वितीयके श्रास्मादकंचमात्रेवभोमाल्येचविभूतिजे
गायत्रेवापिवायव्यकापिलेमानसस्तथा संध्याकर्म्मव
वेप्यंस्यादशयानस्यकीर्त्तिते प्रागुक्तविधिनाप्नजास्तुस्न
दर्शिनपूर्विका अष्टाधिकसहस्रेवजपोमुख्यमिदंस्व
ने दैवीकपारेवमावाराणत् संध्याभेदत्रयंमते अत्रनंबेना
ममुद्राचवर्ज्याग्मात् विमुद्रिका अष्टोत्तरसहस्रेतत
यात्राह्नातरंशाते अष्टाविंशतिमष्टोवाजपाद्वदैवतेष
ये जलाभावेनमनसासंध्यांश्चैवापिपिणामुभिः दशमी
येभवेत्संध्याम्पूदलल्लोपतोभवेत् देवपूजाहृयंश्रा
केनिसकर्म्मैतत्पंचमे पंध्यापेवयज्ञाश्च दशकर्म्मस्मृति
कीर्त्यते देवभूतर्षिमनुजपितृणामिति भेदतः तेपि
पंचद्विधाः प्रोक्ताउमानमनुस्तैकैः पंचभेदेश्वसंमिः
नापकैकस्यपारिश्चतेः तत्रोच्यते देवयज्ञप्रकारादेव
नर्पणं वैश्वदेवाहुतिर्नित्योपासनस्याहुतिस्तथा

मे॰ रु॰ तं
२२०

अग्निहोत्राद्गृहंनिश्चैवनस्थस्य तथाजपः त्रियाभूतव
लिप्रोक्तःशौचान्तेचसजेज्जले तथैवैवस्वदेवान्तेथ
मृत्राद्गतिमव्रतः अक्रोष्ठिपृस्थयल्लेषतस्टतीयप्रकी
र्तिते अयतभूतयज्ञस्यातत्वेवाधानिवानिवारकः
अष्टकेअपठेन्निसपूजात्रेयतमानसः तदभावेध्यायमा
त्रेदेवानामरिमात्रच तदभावेस्वदेवस्यपठेन्मिमस्
दीरितः ऋषियज्ञस्तेनभवेद्विप्रोजन्मनिजन्मनि ग्राम
मन्त्रेयथाशक्त्याप्रातर्दैयंतथ्याद्गतः अग्न्यादिवैस्वदेवा
नेयज्ञोयमानुषःस्मृतः तर्पणंहन्तकारस्यापित्रयज्ञो
ह्वियामतः एवंकरोतिनित्यंयोब्राह्मणःसजराहृतः
गुरोर्मुखात्तेनलब्धामन्त्राःस्युर्निवैदिकाः विविब्र
मायोपपन्नोहेत्रुरमेतमनः यथावालस्यपठने
पातितस्यपरावेद तथैवसत्कुलीनानामनोवैदि
कर्मणि त्वानपानेगनारस्यकौलिकेरमतेमतः
प्रायःकलियुगेत्वेणात्यपोनिस्त्रिजन्तलेभा आज्ञानी
कौलिकयत्नापनितःशूकरोभवेत् वामाचाराश्रिप
तितोज्ञानीकुक्कुरतांव्रजेत् वामवाकौलमार्गेवा
हृयोस्यात्सिहैरहिकी योतिश्रमःश्रत्यहेचवलिपूजा
दितत्परः अथवावीरभूतायःसर्वलोकेवहिःकृतः
प्रायःकलियुगेदेवाद्यानत्वौदेयनतत्परः

निंदांचवमात्रिकेमार्गेनाहुः स्वोनिकौलिके वैसवादो
शिवादीनांहेषामिरयष्टागामिना एकः सुद्धोमयाह
ष्टोलोकद्वयफलप्रदः वैदमार्गात्तत्रसिद्धिर्यथाकाचर
णाद्भवेत् प्रयोगान्वैदिकान्कुर्यात्कदाचित्रवलो
भतः इहलोकेमहादुःखंप्रेतः स्याद्धतरात्ततः कुर्या
त्परोपकारायप्रतीयानांदयायच इहलोकेप्रतिष्ठा
स्यात्परत्रापिपरागतिः इतितेतत्वमाख्यातंसर्वतंत्रे
षुयोपिते कलौ सर्वेष्यितंपजंतकिमन्यछ्रोतुमिछ
सि ९६ १९९ इतिश्रीमहामायामहाकालानुमतेभैर
नेत्रशिवप्रणीतेवैदिकयंत्रकथनप्रकाशःपंचदशः
१५ ९४५४२ भैरवोशिवप्रणीतेतस्मिन्मेरुणाप्रकटीकृ
ते मेरुभूतेचतंत्राणांवैदिकानांविनिर्णयः ॐश्री
गणेशायनमः श्रीदेव्युवाच श्रीसिद्धगुरुणादत्तोमंत्रः
शिष्यायवागुरुः सिद्धोमंत्रान्तरेदैवेनैवसिद्धोथवा
गुरुः भिन्नाम्नायोयदाशिष्यस्तद्भिन्नाम्नायदेवता
नेचतेनतद्देवेशकोटिकल्पदिनैरपि श्रीईश्वरउवाच
गुरुस्तद्दक्षिणाम्नायीसर्वाम्नायेषु,येषुदीक्षितः उ
उद्दाम्नायीतथाम्येषुपूर्वाम्नायीपरेषुन ह्योस्तपश्चि
माम्नायीउत्तरेस्वयंभवेत् अपरेनैवक्राम्नापिगुरु
लेपानलौकिकेदक्षिणोपासकः कालउद्धःसाधु

ज्यमाप्नुयात् देवनान्सर्व्वाश्च्वैः सारूप्यंलभतेपरः
सामीप्यंचात्तरेलोकेमयोगात्वहिकेफले लोभमा
गोवोपकारोलयोमागोप्युदर्क्कृत् मन्त्रान्तरेवसंसि
द्धोगुरुकर्मत्रेप्रयच्छति यथाकावरणात्तस्यसिद्धिसि
द्ध्यस्यजायते कृपावशात्सिद्धमंत्रंददातिचयदागुरुः
विनामंत्रंविनापूजांसिद्धयस्तकरेस्थिताः असिद्ध
गुरुणादत्तोमन्त्रस्याद्बहुविघ्नदः तत्रादौसाधयेद्धि
घ्नराजमन्त्रंततःपुनः निःपापस्यगुरस्स्वप्पावलात्सि
द्धेन्मसूत्तमः तत्रस्त्रायविभेदेनसर्वेतन्त्रेषुगोपितं
एकवीजात्मकेवस्यविघ्नमंत्रस्यसिद्धिदे तत्रादौवे
दिकान्तेतुगाकारःकेवलोमतः दक्षिणेतांविंदुयु
क्ताहिविंदुसर्वमार्गिणां पतद्वयपुनःपश्चाहूंवीजा
येतितैगोमिति श्लोमुत्तरेगोमितिवपातालाख्यायई
ते गणपोसमुनिःछंदोतिमृद्विष्णोस्यदेवता गणेशा
यायस्वाहाहृल्कमेकदंष्ट्रायहूंफट् प्रवलकर्मितेन
मःशिवोग्राकाय्यवमिते राजवश्यायचनमःत्वय
त्वमुदीर्यते महादशमवर्णायहूंफडेतंबैवंद्विकः
षडीर्यंमुक वीजेननाद्विकोमासमंमावरेत रक्तांव
रेरक्तवर्णैरक्तगंधानुलेपने रक्तपुष्पैःपूजयमानं
तशिखेचन्द्रमौलिने त्रिनेत्रंवामनंविघ्नराजंपूर्ववं

शुण्ड्या वामदन्तोर्द्ध्वयोः पाशांकुशौ चक्रं वरस्तथः
पद्मासने समृद्धभूषं ध्यायेद्विघ्नविनायकं श्रीपर्णादि
कृते पीठे रचयेत्कुंकुमादिना वन्हीरयुतं कुर्याद्वृ
त्तरस्त्रयं शुभे तन्मध्ये षट्दलं कार्यं पूजापीठं गणेशि
तु तत्र पूर्वोक्तविधिना मातृकादिश्च पूजयेत् इक्षुव
मे समुद्रोत्त विघ्नेश्वरसात्मकः रत्नद्वीपादिपरत
त्वाह्वानेषु दलाकुंके शम्भ्वर्द्धपेकर्णिकायां देवं पत्रे
षु चक्रमात् तीव्रा च ज्वालिनी नन्दा भोगदा कामरूपि
णी उग्रा तेजोवती सत्या नवमी विघ्ननाशिनी अग्राग्रम
ध्यानमेनाः खलिर्घ्यणैः पीठमन्त्रकः गं सर्वशक्तिक
मलासनाय नमः इत्ययं पूर्वादिषु वह्न्यादिक्षु यजेत्पीठे
गणाधिपं गणेशानं गौरवर्णं स्मरेत्कं च गणनायकं ग
णक्रीडं नीलवर्णं केशरेषु ततो यजेत् अर्घ्याशासर
वायव्यामध्ये चाग्नेरदिक्षु च मन्त्रस्यास्य षडंगानि ध्या
नव्याचाख्यात्म देवताः तुषारस्फटिकप्रभामनीलक्ष्म
साफल्यविघ्नः वरदाभयधारिणः प्रधानतनवः
स्विघः वक्रतुण्डैकदंष्ट्रौ च महोदरगजाननौ लंबो
दरश्च विकटो विघ्नराट् धूम्रवर्णकौ पूर्वादिषु द
लेष्वाद्यान्नाम्नाष्टदलाग्रतः ध्यानेनानेन सांप्रवस्यामिश्रो
कृस्यक्रमेणत्र बालीखर्णसमाहेयाम्रगाचमीवि

मे
रु॰ तं
२२२

272

भूषिता अक्षमालाभयं दण्डकुण्डिके दधती करैः त्रिशि
खं परशुं हस्ते डमरुं कपालकं विभ्राणां वृषगां गौ॰
रीं माहेशीं भावयेत् कुम्भां गुणां खगोगा के दण्डमंकुशं
दधती करैः इन्द्रगोपारुणां ध्यायेत् कौमारीं करुणा॰
लयां अरिं शंखं कपालानि दधतीं चक्रं पंकजैः विभ्रा
णां वैष्णवीं ध्यायेन्नीलमेघसमप्रभां तोमरांकुशव
ज्राक्षविशूलकरांबुजां इन्द्राणीं भावयेन्मन्त्री नील
वर्णां स्वभूषणां हलं वै मुशलं दोर्भिर्दधानां खड्गखेट
कौ वाराहीं भावयेच्छक्तिं अञ्जनाचलसन्निभां धारय॰
न्तीं शूलखड्गौ कपालं स्वशिरः करैः चामुण्डीं शोणवर्णां
चमुण्डमालाधृतां स्मरेत् स्वर्णाभामक्षमालां च वीज
पूरकपालके पद्मं च दधतीं हस्तैर्महालक्ष्मीं स्मरेत्सु
धीः चतुरस्रं तथा तस्य वीथ्यां द्वारे समर्चयेत् दिक्पा
लांस्तदस्त्राणि पूजा विघ्नहरस्य तु य एवं पूजयेद्दे
वं गणेशं विघ्ननाशनं अचिरादपि संग्रामे मन्त्री सो
सिद्धिमो भवेत् लक्षमेकं मन्त्रं जप्त्वा जुहुयात्तद्दशां
शतः मोदकैः पृथुकैर्लाजैः सक्तुभिश्च त्रपर्वभिः
नारिकेलैः सितिलैर्लाजैः सक्तुभिश्च तथा पर्वभिः
सहस्रमेकं हि शाते मोचैर्होमं कुर्यात् तरणकुण्डके
गोल्कैः स्वाहान्तः पंचाशत्समितेन तथा दलोद्भिमधु
कार्योपयकथ्यते रोगपामेन नहताकेन

होमोभीष्टफलप्रदः लक्ष्मीकामोनारिकेलैस्तर्प्पणाज्ज
हुयात्तथा तिललाजान्वितैस्सक्तनारिकेलैस्ततःशते
सितपक्षादिमारभ्यप्रत्यहंचक्रनेत्क्रमात वतर्प्पयेत्ततः
सर्वैप्राणिनोवशगान्दणो तिलैस्तण्डुलसंयुक्तैर्होमः
श्रीवश्यकीर्तिदः खाडत्रययुतैर्लाजैर्जुहनेत्समदिनाव
धि कन्यार्थी लभतेकन्यांवरंकान्तप्रार्थितो दधिसंसि
क्तलवणेनजुहुयाद्ववतर्हिने निशीथिन्यावसंवादेभ
वेद्ध्रुवंपतण्येप्सिते गौरवंलाघवंसाध्ययोश्चासाध्य
मेववा कार्य्यंज्ञात्वाहोमसंख्याकल्पयेद्बुधसहस्रतःको
ट्यंतमेवविज्ञेयंयत्रसंख्यानचोदिता सितार्कद्रुमभू
लेनकृतंचेदनस्हृदाकृभिः गजच्छत्रादिनैवेतदल्प
केनापिदन्तिनो विघ्नपविघ्नसंपूज्यतेस्पृष्ट्वाप्रजपेत्स
ते उपोषितःस्तुविश्वद्वयग्रहणेतेसमुद्धरेत शिवाया
यवक्षारादैस्समरेविजयीभवेत रोचनासमदानेन
सेजन्मामन्त्रनाततः तिलकंसर्वेराजानोलोकाःसर्वे
शणास्मदा नवनीतेनवैसाध्यनामालिख्यतुलोमस्य
विलोमविघ्नबीजेचतहुतेस्थापितातले श्रेष्ठेतरशते
नस्मात्स्मीतड्डृयेत्तदा समाहादृशगाःसाध्यःसाध
कस्यभवेद्ध्रुवं गणेशंतर्प्पयेत्तोयैःप्राग्वत्कार्य्यंवपन
त्व मासादिषु मासोतिमग्रोयंप्रणवादिकैः समासि

मे
रु.तं
१२३
273

नीचरुजायोग्यदत्तः परिकीर्त्तितः वदीय्यदक्षिणाश्र
येलक्ष्मीगणपतिश्वराः गजलक्ष्मीसमायुक्तमयंयो
गांतिइलेभः श्रीगं सौम्यायवोढार्थ्यमहागणपति
नया ऊं नयुक्तावरवरदोन्कामस्वजनंवदेत मेव
शमानस्वाहेमेकोनविंशदक्षरः अन्तर्य्यामीमुनिःश्री
दोगायत्रीनिहृदन्विता देवोलक्ष्मीगणेशोन्नायाय
बीजद्वयेनन्त षडीङ्वियुक्तेनागानिजातियुक्तान्विका
रयेत् हेमाभपीतवसनेचक्रशंखरदाभयान् दक्षो
द्धकरमारभ्यदक्षिणाधकरावधि दधत्तंस्मरेद्यास
लिवटंपयोपरिस्थितं वामांकाविष्टलक्ष्म्यावाश्लिष्ट
दतभुजेनव प्राकप्रोक्तेपूजयेत्पीठेतीव्रादिनवश
क्तिके अष्टपत्राब्जहेदेकर्णिकाकेशरोज्वले वत
हीरसमायुक्तचतरस्त्रयाहते मूलेनमूर्त्तिसंक
ल्पतस्यामावाल्यपूजयेत् प्रथमावृत्तिरंगैःस्याद्द
क्रतणहृदिभिःपरा अणिमामहिमाचैवलघिमाग
रिमातथा ईशित्ववशित्वंचप्राकाम्यप्राप्तिरष्टतः
चतुर्थ्यामातृभिस्त्रैलोकेपालाश्चायुधानिच लक्षंज
पोऽर्कैहिल्वसमिधोमधुरस्नुताः तर्पणादिततः
कलाकाम्यकर्माणिसाधयेत् हुनेच्चतत्सहस्राणिश्री
फलैर्मधुरासेतैः महालक्ष्मीकरोहोमःपुत्रमित्रकलत्रदः

शुक्लोपेन संतर्प्य चत्वारिंशच्च तर्पणं चत्वारिंशदि
नात्मश्री वांछितांल्लभते श्रियं नारायणं महाहीनः
श्रीकोह विंशदत्तरः मासध्यानात्किंपाशवत्सुजाभि
दोनिगद्यते श्रादावंगानिवततोवलाकाविमलातः
पा कमलावनमालीचविभीषिकाचमालिका वश
करीवनमालापार्श्वयोः शेविपयको लोकेशाश्वत
रक्षाणिहृजेवंकाममुच्यते उरोमात्रजलेष्विवाध्या
नासविल्वमण्डले देवंविलत्त्रजपतोथनहृद्धिःप्र
जायते विल्वमूलसमासीयतावसनफलहितत
अशोककाष्ठेज्वलितेवङ्कावाताकतण्डुलैः होमतो
वशाये हिंस्वकस्मकाष्ठस्तुवापिच खादिराग्नौनरप
तिलक्ष्मीपायसहोमतः श्रीमिमिकाहरः प्रोक्तोमत्र
हेतोनिहृत्मते मधुमुनिर्दैवतानलस्त्रीसत्वप्रदाम
ता षट्कोर्चवीजयुक्तेनषडंगानि समाचरेत् पद्मारू
ढासवर्णाभासपद्मोद्वकरद्वया अर्पदत्तेणाभयदो
वामेनवरधिनी हिमाचलनिभैश्वरीगोभिस्तुणेप्राप्ततन
कुंभैकैः चतुर्भिस्त्रिव्यमानांचहेमवर्णाकिरीटिनी
धर्मादिकेल्पितेपीठे भूपुराष्टदलाष्टके रमामावा
लागयायैः कर्णिकायांयजेत्ततः विभूतिहत्रातिश्ये
वहृष्टिः कीर्तिस्मसत्रतिः पुष्टिरुत्कृष्टिरकद्धिस्त्रकः

मे
रु॰ तं॰
२७४
274

मातृकाद्याविगाष्टके मध्ये सिंहासने पूज्यं सर्वैर्वर्णात्मिकमय
मेष्या बीजाय मासनेदयात्मूर्तिं मूलेन कल्पयेत् षट्
लिंगानि संपूज्य पुनरष्टदले हि यजेत् वज्रविल्ववदेव्याः
ग्राह्या संदेवसेकर्षणं प्रद्युम्नश्चानिरुद्धश्च विदिशा
सु ततः क्रमात् दलकेसलिले चैव वनमालं चकुरंट
के देवीं दक्षिणहस्तायुधं वामे स्थितिपिमर्चयेत् वामे
दक्षिणानिधिं पूज्य द्वितीये षट्दले ततः वलाकी विम
लाकिं च कमला च वनमालिका विभीषिकामालिका
वशंकरी वसुमालिका लोकपालानायुधानि स्रीसिके
मेतच्छ्रियाष्टवने जपेद्द्वादशलक्षं च ततः सहस्रकंनेत
तः पंचेमुचिखाडसंयुक्तैस्तिलैर्वा श्रीफलैरथ वि
भिर्वा मधुराक्तैश्चतर्पणादिततश्चरेत् एवं सिद्धम
नुमन्त्री साधयेन्निजवांछितं दध्नोजदपेपमिति
हुनके गतं श्रियं मे कृतसमनुमनेव जपेल्लक्षण
वपि सोविरेलोवकालेनदारिद्र्यमरिमुच्यते मधु
सूदनयोहस्य विनायउपविश्य च बिल्वं सजपेल्ल
श्रीवत्सगाहीं छिन्नार्णंदः अधिकेवसंयातेलभेत
लेकर्नेनत् मंत्री त्रिभुवनं सर्वैर्वशयेत्स्वनामयत्वा खाटिः क
मैलमग्नायाचिनेश्रीयधाविधि नेडैलेस्त्रिखाडयुक्तेजुहुयाल्लक्ष
वितमः

नेनराजकुलं वशं यनवानर्थवा भवेत् अर्कैर्वने
द्रनेन्मंत्री सघृतैः शालितंडुलैः निघृतैराज्यलक्ष्मी
मराजपुत्रो लभेत् फवे त्रिस्वादुकैर्नलिनैर्लक्षमेकंजु
नेन्नृपीः ध्रलक्ष्मीसहितो मर्त्यो लक्ष्मीमाप्नोति निश्चि
ते धनधान्यादिसंपन्नात्षो भवति साधकः ब्राह्मण
स्याष्टद्ये विल्वसमारोप्य च वर्द्धयेत् श्रीसूक्तं च पठेन्नव
तमध्ये जुहुयात्ततः त्रिस्वादुयुक्तैः कुसुमैः फलैश्चापि
समिद्भिः स्वयंभेदैस्नसनरक्तकमलैश्चापि संजुहुनेत्
विल्वमिश्रहविष्याशी मण्डलात्प्राक्तकं यरमा प्रमहाव
भवेत्तस्य कथम श्रीकुले भवेत् वक्ष्येथ शक्तिगणपम
त्रैह्रीं ग्रीं तन्नमः ह्रीं अस्त्ररोयं विराट्छंदोस निभोगव
ईरितः देवता शक्तिगणपः षडंगानि समावरेत ष
ह्रीं चतुःप्रकारेण ततो ध्यायेद्गजाननं १ दद्योर्द्दवोकु
शेवामे पाशं वामे त्वयः करे बीजपूरं स्वदन्तं दक्षिणे
स्वर्णवर्णकं पुष्करे मोदकान्बिभ्रत्कर्णयोर्दीर्घवामरे
ह्रीं क्लीं पूजयेत्पीठे तीव्रादीनवशक्तिके ग्रहपदाम्बु
मेदेवं च तरस्तत्र या हृते प्रथमा गाहतिः प्रोक्ता हिती
याचापि मातृभिः तृतीया लोकपालैः स्यात्तद्राघैश्च
नृत्यापि लक्षमेकं जपेन्मंत्रं हविष्याशी जितेन्द्रियः
तद्दशांशं प्रजुहुयादपूपैर्हुतसंख्यैः एवं सिद्धमंत्र

मे॰ रु॰ तं
२७५

मन्त्री काम्यकर्म्माणि साधयेत् शुक्लपक्षे चतुर्थ्यां च
पूजयित्वा विनायकं गुडूपे गुडसंमिश्रैः पक्वान्नैः सह
तैस्तु तैः मरीचैर्जीरकैश्चैव सैन्धवेन विमिश्रितैः
देवसंनिधौ मन्त्री जुहुयात् त्रिसहस्रकं गणपमयी
वाणी समाहाद्भवति ध्रुवं वश्यार्थी मधुहोमेन राजा
नं वशमानयेत् कन्यार्थी तु जुहुयात् लाजैर्लवणामिश्रमन्त्र
तः सप्तसप्तभिर्जपक्रमात् षष्ठे कोशवर्द्धं लभेत् कर्षमा
त्रं वचाचूर्णं पलमात्रं च गोहृतं सूर्यग्रहे त्ववाल्लावीय
स्तेणवाभिमन्त्रयेत् अष्टोत्तरसहस्रं तत्समन्या विभज्ये
जतः एकं भागं गृहे स्त्रीयादेवतां ध्यानपूर्वकं शेषा
न्भागौ द्वितीयादिदिने चैकैकशः पिवेत् ध्यानपूर्वं
देवतायाः प्रातः प्रातस्तदा भवेत् बुध्या बुध्येन सदृशः
पाण्डित्ये गुरुणा समः कविता च कवित्वेन शक्तिर्नाप्र
तिवादिने वध्यान्तस्मान्नद्दिवसपूजयित्वा विनायकं
निष्कार्द्धपादमानेन हरिद्रां सैंधवं वचां गोमूत्रकु
ठे पिष्ट्वा सहस्रमभिमन्त्रितं वध्याकर्म्मा भक्त्वा भोजये भी
जपित्वा च तत्क्रमात् गर्भे वेदलिंगोदका पिवेन्नारी
तदोषधं ततः सा लभेत पुत्रं सबलं ब्राह्मणं श्रुतं श्री
पुष्पत्रैस्तू रूपं च बुद्धिमन्त्रैश्छिपाल्सते नारायणायं॰
चतवेर्णी गायत्रेबद्धे दउच्यते ॥ ॥

पूर्ववच्चषडंगानि हेमाभो हेमवस्त्रवान् हृष्टतनूल्ल
ागिरत्नस्वर्णाकुर्वास्त्रिलोचनः दक्षोर्ध्वहस्ते पाशं चाधो
वामेवाह्नस्त्रचकं दक्षिणाधोनिजेदन्तमूर्ध्ववाहेतथा
स्तिणि त्रुक्करेणत्वविश्राणंमोदकंहेमभूषणं श्राकि
ग्रंकेविश्ववंयेगणेशविनयाम्यहं प्रावत्सजामन्त्र
दिक्षाजपोलक्षत्रयमतः हुताकेस्थतिलेहींमनध्येण्णा
दितनस्त्ररेत प्राज्यैर्जुहुयात्रितयमन्त्रवान्वस्मरोटभवे
न पायसान्नेन मधुनी त्रिघामामोमानवः गतिप्रप्रसा
दनायहृदन्तोयंदशाक्षरः ऋषिर्गणकथाखानः छे
दः श्रोक्तेविराडिति देवताकथितः त्रिप्रसादनविना
यकः षड्दीर्घभाजाबीजेनकुर्यादंगक्रियांमनोः ध्या
नेसर्वज्ञायुधानांवामाद्दात्तप्रदक्षिणं पाशांकुशौक
ल्पलतांदन्ताग्रेचदधत्करैः बीजपूरंत्रुक्करेचत्रिनेत्रोर
क्तवर्णवान् हेमोज्वलद्रत्नबद्धमौलिरव्याद्गणेश्वरः
एवंध्यात्वायजेत्पीठेनवशक्तिसमन्विते मूर्तिमूले
नसंकल्प्यतस्यांविघ्नेश्वरंयजेत् प्रथमाहवनिर्गतः सा
द्वितीयावाप्यभीगणैः विघ्नोविनायकः शूरोवीरश्च
वरदस्तथा इभवक्त्रैकदन्तौलंबोदरइतिक्रमात्
मान्मूजादलाग्रेसा लोकेशास्त्राणिवाग्रतः लक्ष्मे
केजप्यमन्त्रविधाठक्रौलिलेर्क्षेनेत एवंदितापूढ्ठो

मे
रुतं
२२८
276

बीतर्पणादिनतस्मरेत मार्कंगाहूतनयुक्तेनहविषाव
यात्मधीः लक्ष्मीवाक्केवलाज्येनहोमोलोकवशीकरः
होताक्कावेश्मजरूपालक्ष्मीवान्साधकोभवेत् चत्वारिंश
हिंतमन्त्री नारिकेलजैनेततः सर्वकर्मलोपकंचवशत्
हवेच्छिनामिक्रुत् सलातकैस्तत्कभिस्सशत्रुकेर्वां
च्छितामये होमेभवेदष्टभिस्सहस्रैश्चिमधुरस्तुतैः ।
कृतेननस्यवशयेदाज्ञलत्वमदाश्रपि चतस्त्रत्वारिंश
दात्विंचतः शतमतेद्रितः प्रातःप्रातस्तसलिलेविप्र
शस्यतुमस्तके तर्पयेच्छीसमहिस्रभवेत्तसतनसंश
यः पूर्वोदिनगणेशानमाप्यातेरविर्विवतः सोपात
नावमप्याह्यविनापि विनातत्तर्पयेत् मतरोगकृषयोगं
स्यकुर्यात्तनापिसाधकः ॐगंनमस्यतेव्यंगोहेरम्बस्य
मत्रुर्मन्तः मुनिर्गणकस्यानोगायत्रीहंदईरितं पंच
वक्तोस्यहेरवोदेवतासिंहवाहनः षट्दीर्घवीजयुक्तेन
षडंगविधिरीरितः मुक्ताविद्रुमकेयसंकाशमाशी
सन्निभैर्मुखैः राजवल्लभवभिर्मुक्तोग्लोकिरीटीविर्सि
हगः श्रक्कंपाचविस्तूलंचमुद्गरंचकपालकं खट्वाङ्गम
भयंचापिवरंमोदकमेवच परशुंचाक्षमालांचदध
तंकरपंकजैः कोटिसूर्यप्रतीकाशंध्यायेद्धेरम्बम
व्ययं पंचमंमहदलेकृत्वाचतरस्रयाहतम्

वेतद्वीरसमायुक्तेनत्वाद्दावासनेयजेत् ॐह्रूंह्रैंवमहा
सिंहायगोह्रेरेवमुच्चरेत् श्वासनयनमेश्वतिप्रोक्तः स
मदशान्तरः श्वेनेनघासनेदद्यादनेनैवप्रपूजयेत्
श्रुवयुक्तेनवीजेनकुर्य्यान्मूर्त्तिप्रकल्पनं श्वादावेग
निमेषूज्यलोकपालान्यजेत्तनुः तेषामस्त्राणितद्वा
खिहेरेवार्ह्वनमीरितं लक्षत्रयंजपित्वातेतिलैर्ह्रैंवा
हरेशाशतः मधुत्रयसंयुक्तेस्तर्प्पणादिसमाचरेत्
एवंसिद्धमनुर्मन्त्रीप्रयोगानाचरेत्ततः वनदेश्वपष्ट
मीघ्रणीपुष्पैर्केजुहुयाद्बुधः श्वपूपैःकृशरैश्वापि
मोदकैरिष्टसिद्धये एवंमेंजुहुयाद्दूर्छैः पदैरपि
वमन्त्रवित् यद्यदिच्छतिसतत्सर्व्वंसाधकलेतसाय
येत् छिन्नप्रसादेनप्रोक्तास्त्रयोगात्रश्वावाचरेत् ना
रोवंचभुवेरूत्वप्रोक्तस्समाहत्रोमनुः प्रणवातेछव
ऐंयेशक्तिवीजादिकोपिवा ऋषिरत्रिसमाख्यातोभग
यश्रीखंदउच्यते सत्रिणिपास्यमन्त्रस्यदेवताभुविना
यकः दोर्द्दमाजात्रिवीजेनषडङ्गानिसमाचरेत् रक्तांव
रेरक्तवर्णैरक्तगंधानुलेपने रक्तपुष्पैःपूज्यमानेभ
क्पानकहारिणि कुक्कुटंचतथाशक्तिंकमलेवाभय
नया हस्तैर्द्दधानेचवस्त्रसंनानाभूषणभूषिते त्रिपुर
यकरंवंदसवलाणपगणाणाधिपं वस्रनेपूजितेपीठप

मे॰
रु॰ तं॰
२११

स्थानं संपूजयेद्धिमं केशरेष्वष्टस्वङ्गानि पूर्वादिशायष्टके
ततः जयन्तस्याग्निनेत्रस्य कृत्तिकापुत्र एव च तथाभू
तपतिः सेनानीर्गुरो हेममूलकः विशालास्त्रस्य संप्रो
क्ताः शक्तिमूलकरात्मे दलाग्रेषु च पूर्वादिषु जेदता
नन्तरं देवसेनापतिं शक्तिं विघ्नं कुक्कुटमेव च मे
याम पूरं वज्रं च द्वीपं लोकेश्वरांस्ततः तदस्त्राणि व
संपूज्य सर्वलक्षणार्चेने विदे लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं संस्थि
घापयंस्तापसा श्रुतं जुहुयान्मध्वी तर्पयेद्द्विजपुंग
वान् एवं सिद्धे मनौ मन्त्री कुर्य्यात्काम्यान्यथेप्सितान्
षष्ठीदिने समभ्यर्च्य भक्तितो मैः शतेनोषयेत् देवं देवपि
यास्तस्य पार्श्वे ये स्थलचारिणः सर्वलक्षणमन्त्रोसम्यग्
पालितये प्रकुर्वते यष्टिका स्फटिकान्भोगाल्लभन्ते नात्र
संशयः ॐ ह्रूं गं ग्लौं हरिद्रागणपं प्रोक्त्वा गणपतये
वदेत् वरवरदेत्यस्मात्सर्वजनपदं वदेत् हृदयं
स्तंभयद्वंद्वं स्वाहान्तो विंशदर्णकः ऋषिर्मदना
ख्यातः छन्दोनुष्टुप्समीरितं हरिद्रागणपो देवः षडं
गानि समाचरेत् षड्दीर्घयुक्तस्वबीजेन वाऽङ्गनः ष
दीर्घयुक्तबीजेन विप्रादीनां प्रकीर्तितः विधिनाये
नमोऽग्रयं गलतेनतदर्हंबुवे चतुर्थीदिवसे प्राप्ते शु
क्लपक्षस्य मन्त्रवित् शुद्धां हरिद्रामानीय कस्य याथाषि

नोस्तुभो सर्वांगीतां समालिप्य स्नापात्कुह्रजलैस्ततः म
न्त्रापरमयोपेनः प्रसन्नेनान्तरात्मना प्रदायगुरुपादस
वमह्त्वयित्वा विधानतः स्वर्णांगुलीयहाराद्यैर्भूषणैश्च
स्तुभोवरैः पूर्वोक्तविधिनातस्मादथीपीलमन्त्रविमे
स्रगंधैस्समनोभिलैयजेद्देवयिथापुनः पीताम्बरंपी
तवर्णपीतगंधानुलेपनं पीतपुष्पैः पूज्यमानेमणि
सिंहासने पीतपुष्पैः पूज्यमानेमणिसिंहासनस्थिते
पीतभूषे त्रिनेत्रे च षड्भुजे च वराभय कोपमुद्गरास्त्रीणि
पाशेपरशुंचवक्रौ रईयत् पकार्णिपीठेप्रयजेदंगमा
ल्हिंशाथैः वेदलक्षजपित्वात्रे हरिद्राचूर्णमिश्रि
तैः दशांशेतेतुलैकृत्वाब्राह्मणाननपिभोजयेत् साधे
सहस्रंजप्यदशांशेहव्यवाहने सर्पिर्गुडयुतैस्स
मपगपूपैर्जुहुयाद्धविः हरिद्रागणपंतावत्तर्पयेद्र
क्तितत्परः कुमारीभोजयेत्तावद्दलवारिणमेवव
भ्रभीष्टफलमाप्नोतिनात्रकार्याविचारणा लाजैः
कन्यामवाप्नोतिकन्यापिलभतेवरं वेध्यानारीरजः
स्नातापूजयित्वागणाधिपं पलप्रमाणगोमूत्रपिष्टाः
सिंधुवचातिशाः सहस्रंमन्त्रयेत्कन्यावहूः संभोज्यमो
दैकैः पीत्वातदोषयं पुत्रंलभतेगुणसागरं वाणीले
मेरिपुस्तंभंकुर्यात्मनुरूपासितः जवाग्निवीरसिंह

मे॰
रु॰ तं॰
२२५
278

सप्रमत्तो न विरोधयेत् एते ह्येष गणपाः श्रेष्ठा दक्षि
णाम्नायगोचराः इति श्रीमहामायामहाकालानुत्त
रे मेरुतंत्रे श्रीशिवप्रणीते दक्षिणाम्नायगणपतिमंत्र
प्रकाशः षोडशः १६ ऊर्ध्वाम्नाये प्रवक्ष्यामि गणेशान्
सिद्धिदायकान् भुक्तिमुक्तिप्रदे नत्र महागणपति
मृणु तारः श्रीवीजं हृल्लेखा कामो भूवीजमेव च ग
णेशवीजं गणपतये वरवरदेति च सर्वजनं मे वश
मानयाग्निवधूरिति अष्टाविंशतिवर्णोऽयं गणेशो
स्य मुनिर्मतः निवृद्गायत्रिकाछंदो महागणपतिः सु
रः गं वीजं ह्रीं वशक्तिरस्याः दीर्घषट्कयुतेन स्वगः नागादि
वीजषट्केन षट् [illegible] कारयेत षडंगानि मनोरस्य
जातियुक्तान्यथाचरेत् अथवा तारसर्गेण दीर्घषट्कयु
तेन च स्ववीजेनांगुलिमासषडंगानि च वाचरेत् व
र्णो द्वाविंशतिर्मस्या गणपस्यादयोर्मनोः ब्रह्मरंध्रे
श्रोत्रयोरास्यनेत्रयोर्घ्राणमेवे मूले दक्षभुजस्यादौ म
ध्ये च मणिवंधके अंगुलीमूलकेष्वेव वामवाहावमी
दश विन्यसेदग्रिमान्वर्णांस्ततस्त्वादानाहतेऽग्नितः मणि
वद्दहृदि ह्रीं श्रीं गुदे न्यसेत् पादयोः नारशीर्षमुखेश्री
मेव च अवशिष्टमन्त्रवर्णाः शरीरव्यापकं न्यसेत्

एवंमासविधिंकृत्वाहृदिदेवंविचिन्तयेत् पेत्त्वेज
लयोद्दीपेनवरत्नमयेशुभे ततंगलसतोयैर्योतेशी
तेमहीतले ततोयगणसंछन्नगंधवाहनिषेविते
कल्पपादपसंशोभिभूतोगेसमलंकृते नानाकुसु
मसंकीर्णेनानापक्षिविराजिते अनेकफलसंकीर्णे
सेवितेचाप्सरोगणैः उग्रज्वालातपज्योतिःचन्द्रज्यो॰
स्वासमाकुले विलसन्मन्दगोचक्रहिपाहरणभूत
ले कल्पपादपपुष्पस्पष्टषट्पदस्वनमञ्जले पारिजा
तेकल्पतरुं तस्य मध्ये विचिन्तयेत् युगपटबहुह
नवविचितेपुष्पशोभिते नवरत्नमयतल्पायसलालि
ह्मासनेसमवेत् २ तन्मध्ये लिखिपद्मेचषडरंतस्य
ध्यात कर्णिकायांगणेशंचतन्तेसंख्यंचमहागणेनाना
रत्नविभूषाद्युमेकदन्तेगजानने चक्राब्जपाशकमल
शालस्यानिरदस्वकं बीजपूरंगदांचापंमूलंहस्तैःकृ
माहृयत् पद्मोयकरयाशक्त्यावाश्लिष्टंदरदप्रभं व
हैतुमौलिमहत्वेचरीप्यमानेकरूपाकरं शुभ्रकरोहतर
नैवेद्यमर्यैकुंभमुक्तवितान् मणिमुक्ताप्रवालादीन
षिवृद्धयारयामुद्रः सर्वतस्साधकः स्याद्रेवदानजल
लोलपा षट्पदलीकर्णतालेर्वीरयन्तेमुद्रसुंद्रःभ्रम
रामरसेसेव्यमस्तत्तमुकुटोज्ज्वले उक्तकंगजस्य

मे
रुतं
२२५
279

नानाभरणभूषिते इतिध्यात्वागणपतिंपञ्चेत्स्वौप
वारकैः धर्मादिकल्पनपूर्वोक्तेतीव्रादीनवशक्तिके
पूजापत्रेगणेशस्यमात्रकापद्ममुच्यते वन्हिहारसमा
युक्तंचतुरस्रंत्रपाहृते नकर्णिकायांषट्कोणंतन्नष
त्रिकोणकं देवस्याग्रेत्रिकोणाच्चवन्हिमंत्रेयंत्रेस्व
राम लक्ष्मीनारायणायेति ॐश्रीपूर्वाहृदन्तकः मन्त्र
लेनयजेत्तेचध्यायेद्बिल्वतलेस्थितं पद्महस्तेकलाल
ली:शंखचक्रधरोहरिः ॐह्रींगौरीहराभ्यांवहृदन्तो
नववर्णकः देवस्यदक्षिणेतौचध्यायेद्देवंप्रपूजयेत्
सस्थितौचवटाधस्तात्स्वर्णौरजनप्रभौ पाशांकुश
देवीटंकशूलधरोहरः नारः क्लींरतिकामाभ्यांहृद
मायंनवाक्षरः पृष्ठस्यपिप्पलाधस्ताद्रतिकाभो
समर्चयेत उत्पलंवद्मालिंगविद्यापञ्चबाणश्चसंयुतौ
ॐग्लौंपृथ्वीवराहाभ्यांहृदन्तोयंदशाक्षरः उत्तरेथः
प्रियंगोस्तलमहीकोलौयजेत्ततः शुक्रवीजयुक्तकेरा
चक्रालंकृतसत्कृतौ ॐगंलक्ष्मीमदनाभ्यांहृदन्तोयं
दशाक्षरः देवस्याग्रेत्रिकोणान्तेलक्ष्मीयुगाननकंपूजे
त षट्कोणेषुयजेन्मन्त्रैॐगंपूर्वोहृदन्तकः आमोदंसि
द्धिमसिद्धिसमग्रकोणेसमर्चयेत समृध्यायुतमग्र्यविसमादं
वह्निकोणेततः समृद्धिकान्तिंसमुत्कमीशाकोणेसमर्चयेत

उर्म्मं त्वं वं दनावभ्यायजेद्दरणकोणगे विघ्नमद
हवाग्रुके कोणे नैशावरे यजेत् वायव्ये विघ्नकर्त्तारं
शविण्णासहितं यजेत पाशांकुशधरा विघ्नाशक्ति
यष्टाभयेस्तदा रक्तारक्ताम्बरालेपभूषणामदविह्व
ला षड्कोणस्य बहिर्द्वे वेदह्निणेन समर्च्चयेत् वसुधा
गान्विते शंखविनिधिं वामे चर्च्चयेत्तथा वसुमत्यायुतं पद्म
निधिं तत्र ध्यानमुच्यते तत्राद्यो मौक्तिकाभो मामारु
णिकाभस्तथारया वर्धनैर्धनसंपत्तिं लोकानामे
यवनसदा केशरेष्वंगपूजामासाद्य ह्यायाः पद्मश्यामा
पत्रस्थे लोकपालांस्तदस्त्राणि च पूर्ववत् षडावरण
संयुक्तमित्थं देवं समर्च्चयेत् एकादशायुतं जप्त्वा
सहस्रोजरमादरात् दशांशं जुहुयाद्दद्ध्यैरेका
ह्लेतोदितैः तर्प्पयित्वा दशांशेन वाभिषिकोणान्नात
नः ब्राह्मणान्भोजयेत्सम्यक्षड्रसैर्भूरिदक्षिणा द
त्वा प्रणम्य विसृज्य देवं सिद्धो भवेन्मनुः ततः प्रणम्य
विधिवत्कं संतोष्य यत्नतः काम्यकर्म्माणि कुर्वी
त सिद्धयेमन्त्रैवान्यथा रक्तप्रसूनैर्गणपं पूजयित्वा
मन्त्रं जपेत् सहस्राष्टकमस्याग्ने जुहुयात्करवीरजैः
नदशांशेन कुसुमैर्मधुरत्रयसंयुतैः राजानदाव
रोभूतामामात्यः सत्रिसेवकः एवं पलाशपुष्पैश्रम

मे॰
रु॰ तं
२५॰
280

पुरत्रयसंस्तुतैः हुत्वा सर्वोपविघ्नाः स्युर्वशास्तस्य न
संशयः जितेन्द्रियो मद्विवर्जितो हुतमेवं विहोमयेत
कीर्तिमाप्नोति विपुलां चिरकालानुवर्तिनीं एव
मात्यहुतेर्धामसु हुत्वा नेते प्रजायते अष्टोत्तरसहस्रं तत्
जप्त्वा होमं समाचरेत् लवणाज्यमरीचिभिस्संशोध्य पि
त्वा समभस्मना कोरटस्थीतां सहूतेनैव नारी वशतां व्रजेत
भवेद्यमवर्णान्ः स्यादासीनो व्याधिकं वशा शिवाल
येलक्षमितं जप्त्वा होमो दशांशतः पायसेन त्रिपुरघ्न
तेनलभतेसदा अधीश्वविविधान्मन्त्री भोगान्मोक्षम
वाप्नुयात् अष्टोत्तरसहस्रं तु हुत्वा जातीप्रसूनकैः
मेधां वेदार्थकरणे बुद्धिं प्राप्नोति साधकः अयुतं वि
तयेयस्तु हुत्वा तु दूर्वात्रयेण च तस्यालमृत्युरोगाद्या
नश्यन्त्यायुश्च वर्द्धते समाहितेन युते हुत्वा पीतपुष्पै
हृता विते संसत्भयेद्वेरिसेनां संस्तम्भ गजयोधकां
धारां लिंभं च वाक्स्तंभं कुर्याद्दत्र न संशयः विभी
तकसमिद्भिस्तु होमयेद्युत त्रयं उच्चाटये द्वेरिसंघा
हुन्तः हुत्वारण्यजलस्य वपाजीवेन च यनेन व्र
वपत्रपुसे लिख्येसाध्यनामानि तद्वयोः एकस्यवा भ्रके
तमहिषस्यापरस्य न कर्तैलपुतेर्विंशतसहस्रं होमसमाचरेत्

मन्त्रान्तेप्रवदेदेतदमुकंवामुकेनव द्वेषयेतिततः
स्वाहांचेकान्तेहोममाचरेत् तेषामन्यजायतेवैरंमित्र
योर्जीवनाशकं अष्टांगुलेमनुष्यास्थिकीलेशववसी
गोरुहैः संवेष्ट्यमन्त्रपदशोत्तरंतत्सहस्रकं मुहूर्ते
कुलिकेराग्रेशवद्वोहारिप्रपूजयेत् समाहृतोसौभव
तिनिक्षिपेनयमान्तिस्थैः नागस्यविवरेद्वारिलक्षमेव
मन्त्रंजपेत् तस्मायतसमायान्तिनागव्याघ्रविह्वलाः
निर्जलाभोगकाह्निएः प्रयच्छन्तिरसायते नानामणी
स्वरत्नानिययदिष्टतमंभवेत् लक्षमेगिरेमूर्ध्निजेप
न्मत्रौदत्त्वतः कृपाणसिद्धिंलभतेप्रार्थनीयासराम
रैः चनसारंवलज्जालेमृतांवागिरिकर्णिकां नेपाव
तेमधुःपृथ्वीमेलयित्वासह्येषयेत् कृत्वानगुटिकांवि
शतसहस्रमभिमन्त्रयेत् नेत्रेव्रणावांजयित्वानिधानेप
एपनिफवे अष्टेनरशातंजन्वापीडाक्रान्त्ररोगिणं त्रिः
कुलक्लमहेवस्त्रंचीपीडांनास्त्यत्रसंशयः एवंसप्तदिने
कृत्वाहन्यान्नाडीव्रणालोदिकान् त्रिदिनात्तद्रोगांश्चत
घ्यावालामयानपि लक्षमेकंजपेत्मश्रीपादुकासिद्धि
मामुयात् व्रजेस्थितिमध्यान्वेयोजनानांशतत्रयं शुभ
प्रदेशरस्मिमयेनोपलेपिते स्नात्वामन्त्रीनवकुंभंवत्स
नायोश्रवर्द्धितं सगन्धतोयैः संपूर्णशरावेणपिधापये

मे
रु तं
२५।
581

त् कपिलाज्येन संपूर्णे दीपं नस्य घटोपरि पूजयेदुप
चारैस्तैः कुमारिं वा कुमारकं नचोपविश्य तेस्य वाञ्ज
येदष्टोत्तरं शतं तदासौ कथयेत्सर्वं दीपं दृष्ट्वा तु बाल
कः भूते च वर्तमाने च भविष्ये नात्र संशयः ध्यात्वा म
हागणपतिमथ वा दीपसन्निधौ जपेद्गणेशः कथ
यत्यत्र शुभाशुभं ग्रहणे जलमध्यस्थो जपेन्मन्त्रं तद
भवेत् आकर्षणस्य संसिद्धिस्साधामपस्तुयाषितो
न्यग्रोधस्य तले जन्वालत्वमेकं वटाभिधा युक्तिर्णीत्वम
मागत्य यनायाकृष्य यच्छेति उपोष्य गात्रो विधिवत्स्ना
त्वाचानीयमन्त्रवी पूजयित्वा गणेशं च स्वच्छामन्त्राप्तुतं
जपेत् पश्चात्कत्वात तत्पूर्णे स्पृष्टीपात्र कर्षमात्रं क
पिलाज्ये लिहेत्यात स्समभिर्दिवसैः कविः श्रवस्य मे
व भवति पारदस्य क्रियां मृत्युः कपटे शोधयेदादौर
सममष्टोत्तरशतं कार्पासीपत्रजलसंहितमेकं वमर्द
येत् कुमारिकाकाशवल्लीसलदारोप्यसमोभवेत्
पन्नस्य चत्रमांशेन तस्य त्रिस्थले नियोजयेत् स्वल्पाद
श्वेताईभागस्त्रताईकनकेत्वयः कज्जलाभं वर्द्ध
नीयं कार्पासीकन्यकाद्रवैः दिनैकमारनालेन तम
ष्टिपित्वा रनालके स्थापयेन्नदिवौ कह्नत्वातेतागच्छे
छिवालये लतमेकं जपन्मन्त्रं सिद्धासाजयते तदा

तेमुविधारयेत्तद्वीरऐजयोभिजायते सर्वथासर्वं
भूतानां सर्वशोस्त्रैर्नैवबाध्यते नदह्यतेम्रीयतेन विषस्य
बादिसंभवैः तत्प्रभावाद्वज्रदेहश्चाकाशेलभतेगतिं
नष्टच्छायस्तथादृश्योजलगोपिप्रजायते यस्मिन्गेहे
स्थितासातुतत्र लक्ष्मीःस्थिराभवेत् लोकानांदृष्टिबंधं
चसाकुर्यात्साधकेच्छया अलंदाख्लीवलज्जालुगुटकां
याम्नुष्यभास्करे वज्राभ्रकेविलोहंवज्राभ्यांसम्यग्विम
र्दयेत् तथदाकज्जलीतुल्यंस्यात्तदागुटिकांकृते ग
लेशेषुजयितास्यगृहीयात्तन्मंत्रंजयेत् वक्रेशिखा
योवकेरस्केयेवाधारयेद्वलात् तस्याःप्रभावान्नायान्ति
चौरव्याघ्रोरगादयः साधकस्यसमीपेतन विघ्नैरभि
भूयते राजानोवश्यतांयांति सुंदरीणामतिप्रियः य
मैरोचनाशोविष्णुक्रांताश्वेतापराजिता सहदेवीब्रह्म
दण्डीहिमंकुष्ठाश्चगुरुःसमं सपीघ्रसमक्रुष्माकं
गुटिकांविधिनाचरेत् कुर्याद्वादशसाहस्रजपात्त
तिलकेकृदाते जनानांजायतेमोहोगणेशस्यप्रभाव
तः दीर्घवत्रएरास्तनाग्राहागुष्माकंपेषयेच्चता तद्गुणे
नकैरालिप्याष्टाधिकंचसहस्रकं मनंजप्त्वावतोह
सेनागजेभ्यः परिदर्शयेत् विद्रवन्तितथानागाऐराव
नसमास्त्रपि राजानदृष्टीनकामसंदोहराजागजवनेनदा

मे॰
क़ते
२५२
282

सम्यक्कारयच्छालेहस्तोगजनिवेधिनी चतुरस्रां
विशालांचहस्ताचरणसंयुतां कुर्यात्तत्रस्थलीसम्य
क्चतुरस्रां समुन्नतां तस्याम्मध्येरिभागे कुण्डं कुर्या
यथोदिते मण्डले सर्वतोभद्रके तानत्रप्रपूजयेत
नानोपचारैर्गणपं वह्निस्थापनमाचरेत् त्रिविंशेने॰
ल्कमानारश्रीमायाकामबीजकैः ग्लौं गं भ्यां गणप
तये पदेनापि वह्नौ होमयेत् वरवरदेति ततः पादेना
पि च होमयेत् सर्वजनं मे वशमानय स्वाहेत्यनेन च
समस्तविंशत्याहुतिमयोऽङ्केने देवेच गणाहुतैः ततः सरस्व
मन्त्रेण तिलस्थानेन होमयेत् भूर्भुवः स्वरग्निजात
वेद॰
ततस्तु मूलमन्त्रेण जुहुया
च्चनवाहुतीः मूलान्ते नाममेलेन जपेन्मन्त्राणसंख्य
या शतेनैव जननस्याष्टद्रव्यैः साज्यविलोलिते देवस्मा
नस्य वेदानां सख्येया प्रस्तरे तथा वहुस्मै भोजयेद्वि
प्रान्न दाशीर्भिर्हविवर्धितः गुरुवे दक्षिणां दद्यात् संवा
शादतिनोथवा ततः स्वल्पतद्दशांशेनादत्वा संतोष्य
सद्गुरुं चतुर्णां मिथुनानां षट्कोणशाति पिथुग्मयोः सं
गमात्वदिगीशानां तन्मन्त्रैः सर्पिषाङ्केनेत् लक्ष्मीनारा
यणौ गौरीहरौ कामस्तथा रतिः पृथ्वीवराहितन्मिथुना
नां च तत्षट्कोके मिथ्यामोहेतथाश्ववह्निस्मोहेकात्रिसंयुतः

समुत्वोथोत्तुर्मंत्रविसर्पिर्योकामदनावती मदनश्च
यातुक्तोविघ्नोथोद्धाविलीपुतः विघ्नकर्तेति प्रोक्ता
गणेशाम्बनिर्विहृयं शंखः पद्मश्च मज्ञालतहीजेनाम
हृतथा एवं होमं समाप्याथनैवेद्यं समाचरेत् पुन
रभ्यर्च्य विघ्नेशं सांगं सावरणं ततः निजेहृदि समुद्धा
स्यविचरेच्च यथासुखं ततो दिने दिने दद्वैदैः करिणानि
पतन्ति हि विनायकप्रभावेन कलभाः करिणीनास
गृहस्यपार्श्वे तैलवटेयथा १.. प्रोक्तकुण्डप्रोक्तरूपया
णेशं सम्यगर्चयेत् तत्र वह्निं समाधाय लक्षमेकं पृथा
ढनेत् पयोहुतनाभ्यासुतमधुप्रियैः शर्करयापि च तैदे
णप्यगेकैकद्रव्येण गर्वेणासृष्टयः वेतालसंस्तापु
टिकाकुण्डमध्यात्त्वयाति च शृणिमाघहृसिद्धीनामा
पनंनायकोभवेत् शालिकाले समुत्थाय ह्रीणापर्ष
णि कपिलायाः पद्मपत्रेगोमयेप्रतिगत्वेव अश्रुतेम
ग्रसजनंनिघातंद्वारिवारयेत् व्याघ्रकोऽरिचोरादी
त्रात्रकार्यो विचारणा जानीभूत्वा मंजिष्ठाप्रवणग्रह
लयोजिनी शिखादिकर्णिकोष्यारीवजिह्वावस्त्रवो
मलं नासिकाघ्राणकेश्यापित्रुदिंसम्यग्विधायव रूपणं
मेषजपेल्लक्षमष्टाधिकसहस्रकं गजेकोलप्रमाण
वपवमानंनरेहयेत् सर्षपार्द्रं गणायोभक्तितैव

मे.
तं.
२५३

285

षपकारकं जितेन्द्रियो जपेन्मंत्रमष्टोत्तरसहस्रकं द
शांशं चरुनेलाज्याह्यारिक्षुसमान्विताः ग्रामयान्स
स्कलांकमामथध्यायेद्विनायकं गणाद्विनाभ्यर्च्यंते
वमंत्रलक्षमितंजपेत् निगडान्मुच्यतेकस्माद्य
विल्वसपुष्पकं नगरेदेवदारुंचषिर्येगविगुरुचंद
ने नागकेशरमेतानिमधुनाभावयेत्सम गुटीकु
त्वाष्यसंस्पृश्यसहस्रमाप्यकंजपेत् भवेत्सासिद्धगु
टिकातद्रूपाद्रोगनाशने पतस्पर्शपाविण्यापिपनी
स्याज्ज्ञनवंल्लभः ड्भगाह्रीस्याकुमारीमहरेलभेत्
मलाशयेललतजपाहृद्विक्षमाहृतोभवेत् श्रणास्
ललहोमस्यप्रयोगंकाम्यकंमृणु ह्ननेंनापयसागार्थे
स्वर्णार्थेमधुनाहुनेत् होतेनलश्रेणपयसेरुनेच्छकर
घाहिजः दध्नासर्वंध्यायेद्धोमोजपैश्वरत्नसमृद्धये ला
जाभिर्यशसेहोमोयनार्थ्यतिलतंडुलैः कौसुंभेकार
वीरैर्बावश्यार्थेहोममाचरेत् यवैस्त्ववशायेद्रूपमस
लेश्चापितद्भूं केरवैसलमाधिणाश्वपुतल्यायेचवपि
पुजे हुत्वाहुनेद्भूर्द्धश्रणावटास्थ्यहाडुंबरात् कस्मा
दपिरक्षीवाचमभियोहोममाचरेत् विप्राघात्वग्रा
यद्दणीज्जोगाहोमाद्वर्षेण वेतसेभूयसीहृद्विर्मी
हागणपतिस्तिति वाणीनस्पश्वावाद्यामिकाम्यकर्मी

गौंसंस्मरेत् पीतं स्तंभे स्मरणं वश्ये धूम्रमुच्चाटने स्मरे
त् मारणे कृष्णमारक्तमाकृष्टौ पुष्टिकेवले हरिद्वले
यनशान्त्ये पुष्टौ शुक्लं वसंस्मरेत् गणेशं तर्प्यणाव
ये सर्वकामफलप्रदं त्रिवेदाकसमं तत्र प्रकटेवत
ते पुना एकान्ते विजने रम्ये सर्वोपद्रवविवर्जिते कृत
स्नानादिको मन्त्री पूर्वं ध्यानसंयुतः तत्रागममध्ये संवि
सपुष्पिते नलिनीवने तस्यमध्ये महापद्मं तरुणार्का
दिसन्निभे सम्वन्नटसुगंधाढ्ये रमणीयमनोहरं
सद्योविकसिते ध्यायेन्मन्त्री पूर्वोक्तमन्त्रवत् पुष्टंज
नसोपानपश्चान्तरं रविमण्डलात् विनिर्गमावरुणा
पकर्णिकामध्ये संस्थिते इति ध्यात्वा सावरणे महा
गणपतिं पुनः प्रवेशयेत् पक्कहमेः प्राग्वत्सावरणेय
येत् निधाय पुष्करमुद्विस्मायकेहस्यमूर्द्धनी वर्ध
नेरत्नधारागाभिध्यात्वा देवस्यमूर्द्धनि वहचन्दनका
श्मीरककस्तूरीलोलितेजलैः तर्प्ययेत्परयाभक्त्यादे
वदेवं प्रसन्नधीः यथोदिष्टस्य नाम्नान्तेन तर्प्ययामी
तिसंवदेत् तर्प्यस्य विधिस्नायं स्मरणे वैदिकं तर्प्यणं
तर्प्ययाम्यतदत्तेन स्वाहावैदिकं ईरयेत् इतरल
नमो हृघाद्यमारीद्धयं वदेत् मूलमुद्रामन्त्रेसमु
वार्थ्यमहागणपतितेतः देवस्यमूर्द्धिप्रथमेनाव

मे॰
रु॰ तं
२८४

284

वारं प्रतर्पयेत् पुनस्त्वन्तस्त्वन्तद्वीरं द्रेयं सर्व्वं तर्प्य-
णे एकं वर्णं समन्त्रार्घ्यं मूलमन्त्रस्य तर्पयेत् पुनस्स
पूर्णे मूलेन चतन्वीरं च तर्पणे एवं षट्पंचवर्गप्रोक्तं
वतंकं तर्पणं भवेत् पुनर्मूलेन संतर्प्य ततो युग्मा
नि तर्पयेत् नत्र चापि प्रयोगः स्यादमुकस्तर्हिताम्मिति
अमुकीं तर्पयामीति पुनर्मूलेन तर्पयेत् अमुकायु
कमस्तुकं तर्पयामि ततो वदेत् पुनर्मूलमवेदेवेव
तस्कन्दपतर्पणे एवं षडङ्गगणपानां च सजापानां त
देवेशा तर्पणान्मूलमन्त्रेण चतुष्कानि तं सत्त्वकाः व
स्तन्याशां विनिये भोज्यापयानि येलस्त्वा मवेहृदमती
ताम्भां मध्ये मूलेन चाष्टया तर्पणे स्याद्व मूलेन पुन
श्चापि पुनस्तर्पयेत् एवं भूभूभूचतकेवैदेवदक्तौते
र्म्मित तर्पणस्य विधि वैच्छिनाद्विकानां तद्यहितं श्री
देमूलेन संतर्प्य मन्त्रवर्णैस्त्वतर्पयेत् भूभूभूकु
भूपंचपंचदिग्हितयेनच अन्तरान्तरमूलेन चैवस्ति
सुचतकका ततो मूलेन संतर्प्य गणेशाद्युपतर्प्यणे
कुर्यादन्तरमूलेन श्राद्धयानां क्रमस्त्वयं श्रीदेतद्दी
जमस्त्वार्घ्यप्रणीं वंचवदेन्मन्त्रः अमुकात्मनेचप्रवदेद
मुकायनमस्त्विति नमोऽमुकं तर्पयामि स्वाहेति क
ष्यितो मन्त्रः विघ्नभूमारमामायाश्रीह्रींक्लींवमपोवगं

एकादशो गणेशस्य षड्वीजान्यपि संवदेत् मन्त्रफलेष
शाकिस्यप्राणास्त्रिगुणकालकाः वक्रेण्यास्त्रिस्वरक्तोव
मूर्विघाचंत्रैलोकार्कं तदात्मान इमे प्रोक्तास्तेषां नामा
निवचयहं वीजपूर्वं गदाचक्रकार्मुकं च त्रिशूलकं च
कोऽग्रपाशोत्पलानि कलमाग्रविषाणपुष्करशुण्डयो
र्त्नकलशाभिमाय विनिर्णयः एवं द्वाविंशसंख्याके
तर्प्यणं संप्रजायते षड्वीजान्ते च तर्प्यणं तेन तन्नामसमु
र्येत् पठित्वा समकलं मूलमनुकं गणपं वदेत् तर्प्य
मायान्तो मन्त्रो मूलान्ते गान्तैः विघ्नो विनायको वीरः
शूरो वरदएवच . इभवक्त्रश्चैकदन्तो लंबोदरगणाल
ध्या क्षिप्रप्रसादनश्चैव महागणपतिस्तथा एवं वि
शाह्वतः काः स्युः ततो गुणमानितर्प्यंत गुणमबीजेच
वदेद्दो गणेशस्य तदुक्तं प्रागवत् गुणममाभाव्यम्
लेना त्वरितानिव श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं मिदं तेषां क्रमाद्धी
मुचतष्कं एकैषोडशसंख्यानि चतष्कानि भवंततः
श्रीगणेशवीज एवं तन्त्रप्यये निविनायकान मूलेना
न्तरिताश्चैवं चतष्कानि निसंख्यकाः तर्प्ययेच्च तिथी
मायवन्मूलमन्त्रान्ते गान्तरा ह्रीं गं वश्यन्यराशिर्वो तर्प्य
रणीयाच पूर्ववत् मन्त्रादौ स्त्रीपुमानकैर्न्ते वीजपोढि
यवीनता ग्लौं गं वश्यमनीपमनि ध्यावीजेतत्कर्णे

मे॰
रु॰तं
२५५
285

एवमष्टोत्तर्प्पणानि मूलेनाद्यैः प्रतर्प्पयेत् भवन्ति वै
देवतानां संख्येकानां तर्प्पणक्रमात् मूलमंत्रं च तद्वीरं
एकैकं तर्प्पयेत्ततः स्वबीजाद्यस्वाहान्तानि युग्मान्येवं
प्रतर्प्पयेत् गणपानां ततः षड्ढ्रनि पियुग्मं प्रतर्प्पयेत्
मध्ये मध्ये मूलमंत्रं च तद्वीरमिति क्रमात् भवेदष्टोत्त
रशतं लघुतर्प्पणमीरितं महागणपतिं तुष्टिं च वारि
मिथुनानि च षड्ढ्रणेशानि पियुग्ममेवमेते त्रयोदश
ग्रथ्यावहानि वैतानि चानन्तरा मूलतर्प्पणं कृते च द्विश
मे चाष्टाधिकमाद्यं तयोस्संख्या मूलेन दातद्विशतं जाय
ते षोडशाधिकं तर्प्पणं मध्यमे चैतन्महागणपतिर्म
ते शुष्यवापूर्ववत्कथ्यादादौ मूलेन तर्प्पणं ततश्च म
लमनुस्पकैकेनान्तरेण च मूलमनुस्यान्तरेण कु
र्याद्देवं च तत्स्वतः गजाम्बिनेत्र तल्पेन ज्ञायते च ततः
रे पुनर्मध्ये प्रकारेण तर्प्पयेदिति जायते महागणपतेः
पूर्णतर्प्पणं तद्विवेदकं कामनाभेदेन तर्प्पणं वक्ष्ये
तेषुना पुष्करे तर्प्पयेद्देवं मोक्षार्थी शुद्धवारिभिः लक्ष्मी
कामनयाङ्गरेषु मूर्ध्नि तर्प्प्यो गजाननः गुह्यप्रदेशम
धुनाकामार्थे तर्प्पयेद्धि मं श्राकर्षणार्थं वश्यार्थे तेन
घामधुनाननत् होनेन यजवश्याय देवं एष्ठे प्रतर्प्पये
त तैलेन बीबीसकार्ये गणेशः प्रीयतामिति ना

भावेरणेनैलेनरणेयनर्थ्येण प्रीतेर्विहर्य्येस्कंधेत
पयोभिस्तर्प्पयेत्स्वयं ह्वेरणदभामनुनातेणेतम
ब्रह्मह्निहृत पत्वेयः पूजयेत्स्मगणेशेममवल्लभे
तस्यभुक्तिश्चमुक्तिश्चजायतेनात्रसंशयः अनेनैवस
तेन्द्रेणदिवोदासोविवासितः कल्पयित्वावेदबाह्यमा
र्गंकलियुगेप्रिये आनीतास्त्वमहावीनाददत्वाम्नाय
देवताः तदुपासनतोलोकैःस्वस्वधर्म्माविगर्हितः
यस्मादत्तलहत्त्वस्यैवारुणाःकांक्षन्तेफलं तथान्तर
लभूमिस्थंहरीकृत्यकसेरुकः दिवोदासीयलोकेस
दृष्टान्तरितकौतुकं भक्ताःप्रचारितोधर्म्मोवामान्तकौलि
कार्त्तिकः राजधर्म्मप्रजाभुक्तेप्रजायायेनभूपतिः त
मातकेनभूयोसौकाशीतःप्रहितोदिवं मयावका
यणेवसतिःकृत्वापुत्रप्रसादतः ययेदेवामयादेवाः
गणेपनतियाजिताः काशीप्रवेशकार्य्यार्थेनतेसं
नोषितायैः तत्रचीनागतैर्द्देवैर्वाममार्गेणतर्प्पण
याचितंतन्मयादत्तंतेचपुप्रतिपादिते तेमार्गनिर
तानिरतावीराजायतेक्षत्रियादयः स्त्रियोभवन्तियो
निस्मोविधेलत्परिवर्ज्जयेत् दिवोदासस्यराज्यान्तेग्रामे
कलियुगेचतैः उपद्रुतावेदमार्गनिरताद्विजात
यः उर्ज्जनानान्तेभीतास्हिमाचलमुपाश्रिताः तत्रापि

मे॰
रु॰ तं
२५८
286

तैरभिद्रुतस्य धर्मलोपाय समुद्यते नदानेसंस्तुतस्मा
हं वक्ष्येभिर्वैदिके लवैः तेषामध्यात्मसमुद्भूतं ममलिं
गसुवाविवितं न हि लोकपते ते वीराः साष्टांगप्रणता
जगुः देवदेव नतं कर्मस्य गस्यायं व्यतिक्रमः क्रीयते
वैदिकैर्मंत्रैर्विस्तृतदारार्थं समुद्यताः गंगाजलाद्व्या
यिकं पावने कारणं विदेकं दमूलफलादिभ्यः पवि
त्रैस्वादुपोषकृतं पतं त्वां संवेयदद्य उद्धारार्थं हि
जन्मनो नानातीर्थसमुद्भूता अनेकविधिसंस्कृताः
भोगमोक्षप्रदा मत्स्या पतेभ्यो दातुं समुद्यताः संसारस्य
स्य मारस्य सारे सारंगलोचनाः श्रेष्ठं गोयानपादेव वि
स्मनाह देवकृताः उत्तमं गोब्रलक्षणं वापि देवेन्द्रेण ति
जामते वयं काञ्चनिकालालत्पतेभ्यो दातुं समुद्यताः
षण्मासेष्वषडैश्वषड्ढीर्थैर्देवसीरिताः ष्पुरां गयाः
षड्मास्य सुदादातुं समुद्यताः तदेनं दैव रहस्ति दृष
व्यपशावोयण्या स्वर्णपात्रस्य परममंत्रैर्हि वाल्लणा
शितः जदामया धर्मपादरतार्थं गादितेवचः स्प
कैलोलोकान नेवाः कौलिकेपथि एकालीनादियानी
नोना दशास्वकः प्रजायते कषियानिष्ठतेषां तदशकेचौ
तुगादिकः दशकेचोत्कृष्टादीनां विशालादिः प्रजायते

तेषांतद्दशकेपत्नीकश्चिदेकःप्रजायते तन्मध्यद्दश
केकश्चिन्नरगाजादिषुजायते तेषांदशकमध्येतुम
हिषोवावृषभोभवेत् तेषांतद्दशकेकश्चित्त्वरोवाकर
भोभवेत् भवेत्तद्दशकेकश्चिद्यादीवजातिषु तेषां
तद्दशकेकश्चित्त्ररोवाकुंजरोभवेत् ग्रामुद्दीयस्यका
लेनभावयन्नृहृदाविदं तेषामपिमनुष्याणांमध्यादे
कःप्रजायते १०· कंचिद्धर्मपुरक्रमसुकोहमिति
भाषते तेषांतद्दशकमध्येतकश्चिदृषिःप्रजायते
तेषांतद्दशकेकश्चिदनुलोमोभवेज्जनः दशकेतस्य
कश्चित्तद्द्विजत्वंप्राप्नुयान्नरः द्विजानांदशकेकश्चिद्विप्रो
भवतिकष्टतः तेषांतद्दशकेकश्चित्कर्मनिष्ठःप्रजा
यते कर्मिणांदशकेकश्चित्त्वेदाचारशीलवान् ते
षांतद्दशकेकश्चिद्योगीभवतिबालकः योगीनांदश
केकश्चिदेकोज्ञानीप्रजायते ज्ञानीनांदशकेकश्चिन्मो
क्षोभवतिवानवा एवंमोक्षःसुदुःसाध्यःसंसारोयंचिरं
स्थितः सर्वएवहिमुक्ताःस्युःब्रह्मज्ञाःकौलिकेमते
ब्रह्मसृष्टिविनाशस्तत्क्षणमेवभविष्यति एवंप्रला
रितावीराननृतमर्मदमोहिताः वयंमुक्तावयंमुक्ता
ग्रन्थोसंचाभिजल्पतः पुनःप्रमुदिताःसर्वेवचनेवेद
मब्रुवन् अहोपशुजनापूर्वंनिरयंपरमेगताः व

मे
रु॰ तं॰
२५०
287

रेयाचयतास्मभ्यंस्तोदंगार्घ्यंभवान्नरं ततःप्रमुदिते
हिन्द्रयाचितीयंवरंलद्दा अथैयस्मत्पातालालिंग
रूपाप्रह्नपने अस्माकंतत्ररमंतामनलव्याभिवा
रिते इतिश्रुत्वातदावीराःस्वाहंकारंजगुर्वचः व
लिविष्णुमहेशादिशाक्तिसूर्यादिवौकसां नाथान
स्मान्विहायायपशुभिःकिंनेयाच्यते समंभवन्तंत
वात्रपशुभिर्व्याचितेनयत् वीरायमदियंरामोमुद्रां
मत्स्यपलानिच अर्हीदेमेवयेभोगमोलदाःकौलि
काजनाःभोगेनमुक्तिरस्माकंसामकापशुभिर्जीतेन
भगेलिंगसमादायचेस्वविसमवाप्यते नेनाहिंती
नरात्मायंमुक्तोभवतितत्क्षणात् जठराग्नौहूयतेयद
नेकामोदसहन्ते पललेननतुष्टश्चदत्तरात्माविमु
चा यदेवहृदयंगच्छेत्तथातान्यपिकामदा तदेव
सकललोकेशानाशयातिविमुच्यते यदेवगात्स्योमुद्रा
यानाशिकायांप्रयानन्ति तेनात्ममात्ररात्मायंमुक्तिमे
वाभियावति अमृतानीतयःसारःशफरःपारकी
तितः तद्भोगादस्तनंवचेन्नास्ति किंवैदिकेपथि अ
होस्थावनपशावसेत्रसारमिदंवचः पाठितावाचि
मूर्तावावादीच्चितावाच्यदीक्षितः मुद्राशानमसोमुक्तावर
येमानमातुयानत् मुद्रायाःकारणेचैव शिष्याणीयंकदाचन

वासुग्रयामहादेवो भैरवायामहाबलाः मुद्राभिरे
वत्पप्निनपुष्पादिकपूजनैः महापूजान्ततोयुक्ते
येनमुद्राष्टकेसहकृत मयत्पदमवाप्नोतितत्रयला
नशेकरः अवश्यमेवमुक्तिः स्यात्सहस्रभगदर्शनात्
शुगकौलिकमार्गस्यनिंदावैविस्तनाकृता तस्मातक
वशाज्जातोमत्तोदशरथात्मजः यज्ञेननिल्हिताशा
क्तिस्तत्सीतारत्नसाहृता शरीरर्द्धेनवलभित्रियमास
वसेवकः षोडशस्त्रीसहस्राणांजातोसोभगदर्शनात्
मोत्तायिकारीपशवपृणाविवेहितेवचः विनामद्यैवि
नामोसेविनामीनान्विनारते विनामुद्रामत्यतमेभवे
नास्तीष्टसायनं एकमुक्तेषुवीरेषुमत्तयस्मैसितत्र
माः श्वेतःप्रफुल्लहृदयाःशान्तिसूर्वेधोनगुः वप
त्पशवीविप्राश्चप्राणावलोकिताः पूर्णेसिंहाःसिंह
वचुसदामांसनिषेवकाः पशूनांतयष्मात्सिंहःशाद्व
लेनेवजायते अत्रैनचतत्पस्ताकेनमांसंभक्षितेता
माः सिंहानांतयष्माभक्ष्यंमांसत्रातंकेदाचन नचैव
वीरसिंहानीभक्तंमांसादिकंकिल इतिश्रुत्वाववले
षाषोचुलेवमेहृष्वरं तोसेवयितमिश्छलिपशवोवि
प्रकृपिणः तस्मात्पशुपतिलंवैत्रपालेत्रश्रियोभव
रसक्रातेषुनःपीतावातावड्विवभ्रमुः तदानाना

मे
रु॰तं
२५५
288

विधेस्तोत्रे द्विजैः संजोषितोस्म्यहं तेदानेभ्यो मया प्रोक्तं
श्रीयं श्रीयतामिति उक्ताः तेश्रुत्वा न दैवकण्यं मुक्तिः क
लौ भवेत केनास्माकं भवेद्धे घलेधर्मे दत्ताः प्रभोः व
तितेषां वचश्रुत्वा मयात तेनिरूपिते ज्ञानेविनानमो
लोत्र ज्ञानं धर्माद्दते तेनहि तस्माद्द्विजाश्चकर्त्तव्यं वेदोक्तं
कर्मनित्यशः यद्यपिष्टनवदिशामेत्रशमेनिपात्मते
मत्स्यानां ग्रहणार्थेन तत्रनैवतिष्ठवनं कश्चिन्मत्स्यो
दैवयागाद्भूर्णी भोक्तानविद्यते तदास्यजायते त्वमि
र्मोवनेचभवेद्यथा तच्छैववामभागेच ज्ञानतिष्ठप
कल्मवाः भवन्तिसुक्तानामेतत्तस्मात्तं परिवर्जयेत्
येवाममार्गरतिता देवताध्यानतत्पराः प्रज्ञानिनो
मीयतेचेद्ब्रह्मरूपाश्च भैरवाः जापत्रेष्टुनामानो
नोचेद्देहविशंतिते रक्तं निर्वाणपानादिलोका
श्चर्य्यकरोवत्र किंचित्समसत्यैववदन्तिगकालि
कं केचिद्देश्ववर्तमाने केचिद्धितयमेवच चितयंवा
पिकेचिद्वस्वस्वयुक्त्यानुसारतः स्वधर्ममेवसंशति
श्रुधर्मंनैवमानयेत अस्मिन्कलियुगेघोरेभ्यपणाश
नपाकरोतियः सवनेवेदमार्गस्य कलौतस्यजाति
नैहि यमलोकेन निरयपातालेनैवनैवच यद्वा
त्मिणजन्मकलौ सपवानिरयः स्मृतः

अतः परं प्रवक्ष्यामि गणेशेनाहृतानघे मन्त्रार्थं
दिवोदासविनाशार्थं च देवताः याश्चानीतास्तास्तुम
म पाव्रतीतोपि वल्लभाः गणेशशासनात्कामोक्ष्यो
पिशुनरूपस्थितः दिवोदासस्य भवने सद्वेषा हृदये
स्थितः तस्य मंत्रान्प्रवक्ष्यामि लोकद्वयफलप्रदान्
श्रांह्रींक्लींवीजरूपोस्य मंत्रपकालरामतः संमोह
नोमुनिश्छंदो गायत्रं देवतास्मरः ह्रीं वीं भाजा वीजे
न षडङ्गानि प्रकल्पयेत् रक्ताम्बर रक्तवर्णा रक्तगंधा
नुलेपनं नानारत्नैश्च मुकुटभूषणैर्भूषितं शुभे पा
शाङ्कुशाविल्लचापपुष्पवाणान्यकैः उपविष्टरक्त
पद्मे कामदेवं विभावयेत् पद्ममष्टदलेकृत्वा मध्ये
नंगं समर्चयेत् कर्णिकायां षट्त्रिकोणगानि पूज
येत् देवाग्रजलमध्यात्र मर्चयेत्केसरेषु च मोहिनी
लोभिणींचैव ग्राशिनी लोभिनीत्रतः आकर्षिणीद्राव
णीह्लादिनी क्लिन्नांच क्लेदिनी ततो दक्षिणाः पूज्याः क्री
मादनंगरूपिका अनंगमदनानंगमन्मथाकुसुमा
हृया अनंगाकुसुमानुरागाह्यनंगशिशिरापिच अनंग
शिशिरानंगमेखलानंगदीपिका सर्वाध्येयाः पद्म
हस्ताः सालेकाराय्यतद्वहिः पद्मे षोडशपत्राग्रेष्वाय
नः परिपूजयेत् युवती विप्रलंभावसोन्मत्ता सूभूमदरवा

मे॰
रु॰ते
२८५
284

रता वा रुणी लोकाली लासौदामिनी तथा काम
छत्रा च द्विरवाप्तकी च मदनातुरा घोनिर्म्मायावती
चेति तरुणाः सस्मिताननाः कह्लारहस्ताः कामार्त्ताः
पत्राग्रे परिचारकान् कामस्य पूजयेच्छोके माहवि
लासविभ्रमौ मदनान्तरायत्रयो पुवानं चदनेन त
था चूतपुष्परतिप्रिये श्रीखण्डनापनमूर्च्छक हेमगर्भ
शिशिरवापि मदनोपुष्पसायकाः शृष्टोष्टितत
णीघः श्वाशाः स्त्रीशकमानसाः इत्यचापस्यतहापि
न्यष्टपत्रदलेर्चयेत् परभृत्कारसारस्यपूर्णकोम
यस्ततः परं श्वयोगोभूविलासस्सहारवौगरतिः
प्रियः भूमटस्य च कोणेषु चतस्सः पूजयेद्विमाः म
मरसहस्ताः श्यामाभूषिताविग्रहाः इन्द्रादीस्ततो
वाहिवज्रादीन्यापि पूजयेत् एवमाराधयेयस्तं
त्रीसंविंदति पुरश्चरणमेतस्यलत्त्वहादशचाय
ते तद्दशांशांशात्रिमधतैः किंशुकैश्शसर्वेर्जुहेनत् नयै
णमार्जनेकताआहणाानपिभोजयेत् ततोभ्यर्च्य
गुरुं विप्रः प्रणम्य गुरुं कृतोषयेत् एवंसिद्धमनुर्मत्री
प्रयोगानाचरेत्ततः प्रशोककुसुमैः स्वाडत्रपाद्वैस्विदि

नेऽनेन अयुताधिकं सहस्रं यः सर्वेषां स प्रियो भवेत्
गोहनेन स संपातमष्टोत्तरशतं हुनेत् सम्यक्के पूजिते
वह्नौ मंत्रेणानेन मंत्रवित् संपातसर्पिषा तेन नारीस्वा
भोजयेत्स्त्रिये आज्ञानुवर्त्तिनी सास्य भवेत्तन्मात्ररेपि व
दध्यक्तलाजहोमेन प्रसन्हं मण्डलावधि वांछितांल्ल
भतेन्मैत्रीकर्मांसापि प्रियं पतिं मालामंत्रं प्रवक्ष्यामि का
मदेवस्य सिद्धिदं हृदयं कामदेवाय सर्वजनप्रियाय व
सर्वजनसंमोहनाय ज्वलहितपं वदेत् प्रज्वल सर्व
जनस्य हृदयं मम कीर्त्तयेत् वशं कुरु कुरु स्वाहा मंत्रो
नागहृत्तालरः ब्रह्मीर्ये पुत्क्लींवीजैः षडङ्गाविधिरीरि
तः अद्रौकरांगुलिषु तान्वाणान् कामं विन्यसेत् श्यामा
योज्ञाविणी देवी ह्रीं मायालोभिणी मध्ये क्लीं वशीक
रिणी न्यस्य हूं क्लीं मायां महेश्वरी आकर्षिणी च सः पू
वीं समीहिनी हृदादिकां कामं मन्मथ कन्दर्प मकर
ध्वजसंज्ञकाः मीनकेतुरिमे न्यस्याः पंचांगेष्वंगुलीषु
व चत्वाविंशात्मकवर्णान कायदिस्पले न्यसेत् मात्व
कायानासिकान्त्रेष्वंगेष्वथ ततः परान् जठरे हृदये
कंठवक्त्रेन सिचपंचव न्यसेद्वर्णांत्रयं शेषं व्यापके वे
नेदेहे पुनस्संपूर्णमनुना व्यापकं पुनराचरेत्
ततस्वमात्मकामानो हृन्न्यासे समाचरेत् कामवी

मे॰
रू॰ते
२५॰

290

नष्टांगोमात्रासुक्काचयुग्मर्कं ध्यानेनमस्तमुद्धार्थं
मार्टकोगेषुतिमसेत रतियुक्तस्मसेक्कामेकामदर्पी
तिर्मषुते कान्तेवकामयुक्तकान्तिमतेचमोहिनी का
मांगकमलायुक्तकामवारेविलासिनी कामियुक्तो
कल्पतोषणामतोकामुकोत्विता सुचिस्मितोन्मसेका
मवर्द्धमेनसमत्विता रमयुक्तोविशालाक्षीरमणोले
लिहानिको दिगंतरोरतीनाथ्योरामोचानिरतिप्रिय
रविनाथ्यकांक्षिकोवरमाकान्तेचकान्तया निमयार
ममाणेवकन्ध्यारूपानिशाकरे नेत्रकंभोगिनीयु
क्तेनंदनेकामदायुते मलोचनोनंदिनेचनन्दयंते
ह्लादिनी पंचबाणोचमदनीरतिसवेकाल्प्रि
या पुष्पधन्वावरालीचसमुखोचमहायशः भ्राम
णोनलिनीयुक्तोभ्रमणोयजिनीयुतः मन्मथोमद
नायुक्तोमोभंगस्त्रापिमालया भ्रान्तस्तमुग्धयायुक्तो
भ्रामकोरमयायुतः भृंगास्त्रनमयायुक्तोभ्रान्तवास्य
लीलया भ्रमावहस्तचलपामोहनोदीर्वेजिह्वयार
तिप्रियोमादकंचमोहान्हीलोलमेवच मोहवर्द्धन
भृंगिणोमदनेपाटलान्नण्या मन्मथोमदनाचापि
मालोमातंगेमेव भृंगनायकेह सिमेघोगायकेवि
घ्नतोमुखोगीतिवेगजहानेदानर्मकरमणोमधि

विलकंकान्तिसंयुक्तमुन्मत्तंकलकंटिकं मत्तेहकोद
रीयुक्तेमेज्येशणामोविलासिनं सर्वीजमायुतेलोभव
हृनेमस्यविजयेत् प्रागवत्स्रजादिकंतद्वत्स्कस्यपीठस
मर्चयेत् प्रयोगाश्चापिकर्तव्याः कृस्नगोपालसंभवाः
त्रयोदश्यांशुक्लपक्षेसोमवारेसहस्रके ४.. अष्टोत्तरंव
ताम्बूलेगात्रपुष्करभक्षितं पुरुषवमवाप्नोतिसतवेदस
वयेत्प्रियां अथकामस्यगायत्रीप्रोच्यतेपूजनादिकं स
त्मासमेकान्तरवत्मुनिर्वात्स्यायनोमतः कामदेवाय
विद्महेपुष्पबाणायधीमहि तन्नोनंगःप्रचोदयात् ब
प्नवतिसहस्राणिजपोस्याःपरिकीर्तितः सर्वान्कामान
वाप्नोतिपरमापिचसत्कृतिं प्रथमंतत्रगणेशेनदिवा
सासमहीयतेः अतःपुरेप्रेषितोयेनारीणांहृदयंगतः
प्रयास्यवततोयमर्भीराज्ञोहृदयमाविशात् मदयन्मः
सोपिजातःलदाकाशपाविवाहितः तस्मांगणेशाद
येनकामोमतोपिचापरः विघ्नःकामसमयोयस्मात्तस्मा
कामस्यतोगतिः अन्तःपुरेगतेकामेदिवोदासस्यतेज
सा देदेज्यमानोगणपस्तस्हार्थंसमुत्पन्नं तदाख्यावा
महालेमहामायांचशाश्वती तदातयोःप्रभावेनदष्ट
वाग्यारंभपत्रे तस्मिन्नुद्भवत्काव्यिवर्णालीकलावा
टिनी नामेववजयपत्रेषोवर्षमात्रेविमुक्तितः मनि

मे· कर्णिनेटेतस्यसिद्धयः समुपस्थिताः तदाख्यातः का
रु·तं· याममोसिद्धिविनायकः सिद्धयेः समनुग्रा याताना रू
२५१ पथरोभवेत् लोभद्वेषादिकान्संबोन्वासयामासतत्र
नु सममंत्रकेवलेकोलवाचकोमातदायकः यत्प्रसादा
द्दिवोदासोगप्तोमेत्रपंचितः तस्मात्स्वपंचमन्त्रोयंतेत्रे
षुप्रकटीकृतः उड्डाराद्यमविप्राणांगायत्र्येषामयो
दिताः सर्वेपिमन्त्राभोदेवादेवसायुज्यकारकाः स्वयं
त्रपंचमन्त्रस्तुकालसायुज्यकारकः तस्यचान्तर्गताः
पंचमंत्रोयेभ्यामयाकृतः पंचाम्नायस्यविषयस्तंम
त्रेकथयाम्यथ महाकालस्ययोवाचीसप्रासादःप्रणवो
मनुः ततोमहामायावीवीह्लेखोपरिकीर्तिता
जीववाचीहंस इतिस्वतन्त्रीयं रतीयकः जीवकर्म
छेदकरंज्ञानेयत्स्वोच्यतेबुधेः सएवसोहमितित्ख
स्वतर्थकः यस्मात्स्वपंचउद्गतोदेवश्रीकरस्वयः
सस्वाहाद्युरोमन्त्रः पंचमः परिकीर्तितः एवमष्टा
तरस्वायंमन्त्रराजोनिरूपिता यतोत्रलात्प्रपंचादिः
सएवास्यश्रुतिःस्मृतः गायतेत्रायतेयस्माद्गायत्रंत्रे
दशरितं यस्मादन्तिमएवः काप्तितनमोनेवविद्यते
परपदेनतन्त्रोक्तंपरोज्यातिस्वदेवता स्वादो
नमात्रकामसः केवलेप्रथमेस्मृतः

सविंदुमातृकामासो द्वितीयः परिकीर्त्तितः कलादिमा
तृकामासः तृतीयः परिकीर्त्तितः केशवादिकमातृणा
चतुर्थो मास उच्यते मायाबीजादिकः षष्ठो मातृकामासउ
च्यते श्रीबीजादिकामातृणांमासस्सप्तमो मास ईरितः मातृका
मबीजाद्याह्लमासश्चाष्टमो मतः नवमो ह्रीं रमाकामबी
नेपूर्वोक्तमातृकाः एवंमन्त्रपूर्वाणांमातृणां दशमस्त
तः व्यापकत्वाच्चकालस्य नत्वानेनचपूजने लालाष्टकेम
नोरस्यत्वरस्वरणमुच्यते उग्रतारायतिकूरोह्लपर्यादि
ह्लमायकः अनेनत्रुटितेजन्मो वर्णलेलमितोघदि
शागममन्त्रदेवत्वंजायतेसाध्यकिंकरः महाकालघ
भावेनस्वर्गभ्यो नान्यथाभवेत् समियस्तुवटलनपि
प्यलोडस्वरोड्वाः नित्यसिद्धार्थोऽपहविहोमद्व्याष्ट
केसते होमांते भोजयेद्विप्रान् सिद्धमन्त्रस्सदाभवेत् सि
यत्ति सर्वकार्याणि प्रयोगकथ्यते पुना दशायुतंवि
यानेन तदर्द्धमथवापुनः कार्यस्सेवानुसारेणऊनेद्र
व्याहकेनव चोरशत्रुग्रहव्याधिसर्पगालसदोषनुत
चतःशातंतदर्द्धंवातदर्द्धंवाऊनेनतथा हृद्रोगेषुजा
नेषुतजदोषानुसारतः रक्तिसंख्येसहस्राणिह्नेनेद्रवा
हकेनव पतद्द्विगुणेनतथा पञ्चवर्गगुणेनपयवा भू
नावेशयहावेशाक्रम्यादीन्सविनाशयेत् शास्त्रोक्तंतेबक

मे
रुतं
२५२

292

मेहिबाजपुष्पादिकंतथः वामेवाकौलिकेमार्गे
यस्यतेभैरवादिः स्मृतिभ्रंशोभवेत्तस्य होमद्रव्याष्टके
नव सहस्रसंख्यहोमेन स्वस्थोभवतितत्क्षणात् प्रत्येकं
द्विसहस्रसंख्ययाज्ञेनद्रव्याष्टकेनतु अपस्मारस्मृतिभ्रंशा
पदोषंसनाशयेत् द्रव्याष्टकेत्रिमधयुक्तेनतस्यतभो
ग्यतः देवेत्स्यमहालक्ष्मीस्तलक्ष्म्यालज्जातेतदा लते
लताईकेवापि त्रिमधयुक्तेनयाज्ञेनतु द्रव्याष्टकत्रिव
षोडशाकस्यलोकत्रयंवशं वश्यादिसाधनेप्रोक्ते द्वि
द्रव्याष्टकेनयेत् होमसहस्रादिकेहोमेपानीयाकांक्ष्ये
गौरवान् शुद्धेस्मिलेस्वलवेत्योहोमेकुर्य्याद्यथावि
धि महापापानितस्याशुप्रलयंयातिनामषा लते
कमलहोमेन महालक्ष्मीःप्रजायते हविष्यभुक्षिदे
होमाद्धृतहोमांयशस्करः मालतीपुष्पहोमोपिस
र्ववश्यप्रदोभवेत् सामुद्रलवणाज्ञवातण्णावष्प
प्रमाथयेत् श्रेष्ठशालिसमुद्भूतान्तण्डुलान्बहुचूर्णय
मधुरत्रयसंयुक्तंतच्चूर्णेनैवसाधकः साध्यप्रतिकृ
तिकुर्य्यात्सम्यक्पूजांतोस्यशान् प्राणस्थापनमत्र
त्वजपेत्साष्टशतेनतः विभज्यतद्धयान्मद्वीतोमासकं
मनोनिशि सप्तरात्रप्रकुर्वीणानरेवास्त्रियमेववा
वशीकरोतिकरितिनात्रकार्य्याविचारणा ।ः

सामुद्रलवणस्यापि पुत्रस्याफलमीदृशं शङ्कर्भूतेन
तस्मिन्स्त्वदाशोज्ज्वरयान्हते अष्टोत्तरंशतंमन्त्रीभ॰
सितपतितंचयेत् पर्णौषधिविषकेनपंचगव्येन
भूमिते चूर्णसंस्थापितेयस्लाहुकिंकुणेप्रदीयते॰
तावत्संख्येचसंजप्याटह्रीयात्सर्वसिद्धिदं भक्षणाद्वा
ग्रलेपाद्वातिलकक्रियया तथा मलकेधारणात्स्वपः
सर्वेनश्यंत्युपद्रवाः भूतप्रेतपिशाचादिविषरोगा
दिनाशने सर्ववश्यकरंपुंसांश्रीसौभाग्यजयप्रदं स
हस्तेसंख्येकेहोमेतदाभीगुरुर्वेद्युयः पलेपलार्द्ध
केवापिदद्याद्धेमोवलस्सत्न कल्पवृत्तायथादेवाल
भक्तेवांछितंफलं एवंसिद्धिप्रपंचाख्येमन्त्रेगणाय
नेत्तदा तत्संनिधौसमाजमुराजकीयामहाजनाः
षप्रवसर्वशास्त्राणांवक्ताभुजंगातेगुरुः विनावि
यात्सर्वजनास्तत्रमार्गप्रवर्तिनाः मकारपंचकेने
वज्ञातेसर्वत्रपूजने शनैःशनैःसमभवंदृष्टिर्वांक
विदीदशः प्रपंचमन्त्रमहात्म्याद्राजापिश्रातमान
सः मन्त्राम्नाकल्पितैर्ग्रंथैः तद्देवरताजनाः मप
चकस्यसेवातोयंमेपप्रपत्नितेनहि प्राप्तवनिरुक्तां
सिद्धिंगणेशस्यप्रभावतः अहोसानात्परत्रलक्ष्यके
गुरुपरस्त्वं अहोष्टसिद्धिनाथोयंसर्वविद्याविशा

रुद्रः मधिनाचतुर्वेदानस्सद्भागपाजक्रपालना द
र्शिनः कौलिकः पण्याभुक्तिमुक्तिप्रदायकः इतिरु
णोवचः श्रुत्वाजगमुर्विप्राश्चतेश्रुति सतेषांसम्मगा
तिध्युक्त्वातद्दावचागमे श्रेष्ठाविप्राजीवहिंसाप्रथा
नेयज्ञकर्म्मतु नकर्त्तव्योगुरुणोक्तोयज्ञयागःप्रपं
चकः नपश्वापिनकर्त्तव्यमात्माङ्गःस्त्रीयतोभवेत् ता
न्त्रिककर्म्मकर्त्तव्यंवैदिकेनकदाचन वैदिकाःपशु
वःप्रोक्ताजीवन्मुक्तास्तान्त्रिकाः कुर्वन्त्याभ्यन्तरंकर्म्म
तत्वमेतन्नहिवार्य्यन्ते यदीयतेप्राप्यतेतन्नहेदशास्त्रादि
सेमते ऊः स्वेपदात्मनोदत्वाकथंसोविप्रलभ्यते त
डःस्वेमुक्ताकथंसत्व सत्ववीजनसंसाध्यमहत्सोवि
हिजोनमाः तस्मात्कौलेसमासाद्यलोकद्वयसत्वप्रदं
मुक्ताभवन्तुवोविप्रास्सत्यंतोवेदकर्म्मतत्जातानिव
ऊर्वर्षाणिनाहोत्रादिकुर्वतो काचितदृष्टान्तसिद्धिःप्र
संतपश्यतामिदं प्राणाग्निहोत्रंतत्रोक्तंकर्म्मषट्प्रकाश
के सत्कातदग्निहोत्रंतवर्ष्यतो दृश्यतामिदं इतितद्व
नेश्रुत्वासर्वमादिमोहिताः सत्कावित्वेवेदमार्गप्रवि
छामावामकौलयोः प्राणाग्निहोत्रंवत्साभिमाणोप्रोतप्रद
र्शितेज्ञानिनांतरितांसिद्धिरमेघापतनेइते उपविष्टाप्रस
न्नात्माप्राज्ञस्त्रवेःशिरमानमः शनिरुद्रामनवधापमाप्नन्स्त
भवेत्

शक्तिरूपात्मकं चिन्त्यं मूलाधारत्रिकोणकं मायाबीजे
तत्त्वमध्ये विचिन्तनीयं गुणात्मकं प्राग्कोवायुकोणेतु
त्रिकोणाख्या विचिन्तयेत् हकारं वापि तन्मध्ये ध्यायेत्स
त्रिगुणात्मकं हकाराग्रगतं ज्योतिश्शतभास्करसन्नि
भं सात्विकेन हकारेण वेष्टितं तत्र चिन्तयेत् सहकारो
राजसेन ईकारेण येसमन्वितः तामसेन तु रेफेणस
माक्रान्तं तत्त्रयं मूलाधार इति ध्यात्वा पंचकुण्डलिनीत
नेचतु मध्ये प्राचां प्रतीच्यां च कौवेर्यां दक्षिणे तथा सर्वं
दाज्वलद्दीप्तिकानिकुंजनि भावयेत् मध्यादिपूर्वतल
त्रेतयापंचाद्यथोऽष्टमी श्रावसप्पश्रमस्पश्चगाहृयत्पड
ताशनः तथावाहवनीयाग्निरन्वाहार्यश्च पंचमः प्रभा
ज्वालनिदानांसुज्ञानरूपां निरंजनात् द्वादशान्तस्थिता
नैषांकल्यादिमाविचिन्तयेत् मातृकाणांनामेरूपान्
यमामातत्रहोमयेत् ह्लें लें हंसघमितितत्सेयावर्णा
लुपंचव ध्येयामरकतप्रख्याशाख्यादिज्ञानकारकाः
शवलेरं पंचपंच ध्येयागोमेदसंनिभाः सैंहिकेयस्यपं
चैतेसंख्यामे विजयप्रदाः मेभं वं फं पमितिचवर्णाः
पंचमसनेर्मिताः नीलदलसमाध्येयामंत्रसिद्धिप्रदाय
काः नेधंदेयंतमितिवध्येयाविद्रुमसंनिभाः भौम
सेभूतकलिराजह्रीरेणुसिद्धिदाः णं टं डं ठ ढ मित्येव

मे॰
कृतं
२५४

ण्गोशुक्रस्य कीर्त्तिताः चिंतनीया वज्रनिभा या यात्रा कार्य्ये
शुभंकराः ञं फं जं ह्लं च मिति च शुष्याराग समन्विषः गु
रौरंने विवाहादिकार्य्यादिषु सुशोभनाः फंचं गं विक
मिमेने ध्येया वैडूर्य्यसंनिभाः केतोरेने शत्रुनाशकरा
ध्येया मणिषिभिः गः ग्रैं ग्रों ग्रौं पैं लें लं यं स्वरवमोक्ति
कसन्निभाः वें हुं स्यें ने सर्वकार्य्य सिद्धोसदा बुधैः ऊं श्री
ऊं ऊं वं रं रं च श्री श्रीं वैते र्ह्कं संभवाः वणाहीरक सं काश
राजकार्य्यकरा इमे एवं ध्यात्वा समभ्यर्च्य दाणोनतो होमं स
मा चरेत् तें शं मं नं णं च जं ऊं ग्रः यं चं रा वं सं ख्यके ह्लं वं भं
चं ह्लं वं रं चं श्र्यं लं ह्रुं समहं ऊं डके हं लं वं दं रं चं जं गं श्रों
४२ ईं चक्रनेतु ततः श्रुयावाहवनीयाग्ने संरं फं ध्येनतत्स
टे ह्लं विमौ ऊं रं इकारमन्वाहार्य्यं करनेत्तु खीः ६ं यं पं तं टं
वं वं कं पं कं मं गं ह्रीं पमके नकारा घानकारान्त्यानं त्य
त्सवर्णा क्रमाङ्कुनेत् तारं माया च ते वर्णी ह्सः सो ह्रत
नः परं स्वाहेस्वत्वाप्रोत ऊं ऊं करनेदे केकमतरं श्रका
रस्त्वपरं ब्रह्मत्रुपीये यः नतो हनेत् एवं कृत्वा शाहजा
नेमस्वेषामादिकं कृनेत् आवसथ्याभिधे ऊं ऊं ह्रूं बीजेन
गुरु क्रितः स्पर्शादिकान्वा पुङ्गणं सं बीजेने स्वं ऊं ऊं
के सर्व रूपाणि जङ्कुयाद्दं बीजेन च पश्चिमे जेवी
नेन रसान्सर्वान् हुनेत्तं ऊं तथोनरे ॥

लंवीजेन हृनेत्सर्वंगांथान्दहतिण ऊँ३के ५ ·· प्रलया
नलसंकाशज्वलदग्निष्ठहर्त्रिंशं होमं ऊँवीत ऊँ३पु
मातृकावर्णसंयुते निमग्नशुद्धपरानंदविद्रूपात्मावि
राजिते फचमन्त्रादिके होममज्जपानेन पूर्ववत् पं
चाशत्संख्ययाकृत्वाभ्यस्यत्वयथाविधि जीवन्मुक्तो
भवेत्संत्री विरंजीवीवजायते तेजसासूर्यकल्पोसोक
तोहृतावशेभुवत् प्रयहृविधिनानेनभोजनं ऊँकृतेय
हि गार्हःपत्यादि ऊँ३षु क्रमाद्धासाल होमयेत् अय
वेपरिशिष्टात्मैर्मंत्रैरेतेस्य पंचभिः गार्हपत्येप्राण
हिरण्यवर्णाः शुचयः पावकाः अग्निं विहित्वात्मानपु
पवर्णान्हेगाछेत्स्वाहा अन्वाहार्य्ययाने गगनवय:
पावकाग्निं विहृत्यात्मानमुपवर्णोध्येय लिप्यगाछे
त्स्वाहा आहवनीयेग्याने रक्तवर्णाः शुचयः पावकाः
अग्निं विहृत्यात्मानं निर्ध्यगृह्णीय लिप्यगाछेत्स्वा
हा आवसथ्येसमानेसुप्रभावर्णाः शुचयः पावका
अग्निं विहृत्यात्मानमुपवर्ण्णीनीध्येगारवीय लिप्यं
क्त्वमें गाछेत्स्वाहा एवं होमं विधायायाध्यं मंत्रमेत
कुंडेरयेत् एवं भावनयासर्वमस्मीयाउध्येतमनु:
अहं वैश्वानरो भूत्वा जुहोम्यन्नं चतुर्विधे पंचमेनवि
यानेनोर्ध्वीयलिप्यंक्त्वं गाछेत्स्वाहा लोयंचवतत्रविप्र

मे
रु॰ते
२५५

ह्वर्णमंत्रउदाहृतः तूष्णींहोमंविधायाथसंस्कृतोते
नमंत्रवित् अग्न्यन्तेस्यादिमंत्रेणपीत्वाथचुलुकोदकं
आचम्यविधिनापश्चात्कुर्यादाचमनमाचरेत् मूलाधा
रंसमारभ्यद्वादशान्तावधिस्मरेत् जीवात्मानंजगद्या
पिनित्यमेकमनन्यगं प्रकृतिस्थंशुभंशान्तमायेतर
हितंपरं हवनीयेनशुद्धेनकृतेनापिस्रुतर्पितं एवंग
लेत्तथारूपंपंचाशद्वर्णसिंचितं अक्षाहविकृतेमंत्री
सज्वलंसंचवह्निकः प्रातःसायंचकुर्वाणोमंत्रीप्रा
णाग्निहोत्रकं गर्भस्थितिभवक्लेशंनविंदतिकदाच
न श्रवतंत्रवस्यामिकौलिकोद्धारहेतवे याकाचि
द्धोममार्गेणसाध्यतेदेवतातमा मंडवकेनसाल्प
भासायकस्यकदाचिनो नाधिकारस्तुविप्राणांमपंच
कनिषेवणे अज्ञानान्मोहतोवापिदुर्गोबीजप्रसंगतः
मंडवकस्यसंगाच्चेज्जातोनिरयमश्नुते तदुद्धाराय
वक्ष्यामिशुक्तिःप्राणाग्निहोत्रके मांसभक्षणतोविप्र
कृतेनस्यक्षिप्रमकंडके अग्निमुखोदेवतयाकृतेतदु
ज्यतेविति मैथुनेस्वस्यवीर्यंतद्धुतंरूपंविचिंतये
त् दक्षिणाग्निस्तत्तेनदोषाभावयत्नसंभवेत्ततः एवमा
ल्पनिपर्ध्यंतेवालायान्मैथुनेवरेत् शुक्लीतस्यामनोनी
ताधजपानाप्रजायेते नतत्रदतिजेपापंदेवताचप्रसी

इति एवंॐडेङनेत्मझंमूलमंत्रेणसाधकः देवता
मेननछास्यात्रयपोपैरभिभूयते मयमुनसॐडेतञ्ज
ज्ञयादेवतामुवे नचोन्मादलक्षणागंयोनपापधर्मं
पवसः मथ्येमलङनेत्मत्स्यान्त्यायंश्चवडवानलेम
कसोव्येसाधकस्यडुक्तिमुक्तिपदंसत इस्यंतेवोधि
ताविद्यावाममार्गेप्रकीर्तितः नानामंत्रैःकृताशिष्या
सान्नएणाभुक्तिमुक्तिदैः शक्तित्रयात्मकोमंत्रोवाग्वा
रिम्याःप्रकीर्तिते प्रणवंवदयुग्मेचवाग्वादिनिपदे
वेदेत ह्रींक्लींक्लिन्नेक्लेदिनीतिमहाक्षोभंवदेत ॐफः
सोः प्रोक्ताघोरमुद्रायांॐफट्प्रणवंवदेत वाग्वादि
स्यामनःप्रोक्तएकोनत्रिंशदक्षरः नवविंशनगेवौंः
ज्ञायेतसमनुत्रये ब्रह्मादीनांत्रयाणांब्रवामदेवोल्लत्र
देवताः उत्पत्तिस्थितिनाशानांकादिकालाप्रकीर्ति
ताः नास्यपूजानचध्यानेनच्छेदोनचकिंचन गणेश
स्यप्रसायेनवर्णेलत्तजपाउते वाक्सिद्धिःसमवाप्नोति
कार्यासमादिकेहृदि चिंतयित्वानध्यामंत्रवेडेजपा
वेदेतसकृत नदासाभारनीसमायाणाध्यानुग्रहवादि
नीमोनादस्थियासिद्धिरणकोमितभाषणात् नमः
प्रोक्तागणेशेन विद्यासायात भैरवी वदवदवाग्वा
हिनिएमिसेकोनवातरः क्लिन्नेक्लेदिनिइसुक्तामहा

मे
रु.तं.
२५८
296

भोगंवदेतत्ऊह एकादशार्णमंत्रोयंद्वितीयः परिकी
र्तितः तारमोलेऊरू क्लींवत्तृतीयोयंषडर्णकः त्रया
णांयोगतःप्रोक्ताःषड्विंशत्यक्षरोमनुः गणेशस्यप्रसा
देनवामाचारेणसिद्धिकृत भैरवीदेवतावात्रवर्णेल
क्षजपाद्भवेत् नचपूजादिकंन्यासोमपंचकनिषेवनं
केवलंसिद्धयेप्रोक्तंसर्वतंत्रेषुगोपितं ज्ञातेयेगुरुमा
र्गेणसिद्धास्तेनात्रसंशयः एताभ्यामेवमंत्राभ्यांवहवः
कौलिकाःकृताः अथवक्ष्येविशेषेणदेवीत्रिपुरभैर
वीं कौलिकेवाममार्गेवसिद्धांतेउत्तसिद्धिदां हकारंच
सकारंचरेफमेकारसंयुतं नादविंदुसमायुक्तंवानवं
कूटमुच्यते हकारंचसकारंचककारंचतथातरो
नादविंदुसमायुक्तेईकारेयोजयेत्तदा पंचवर्णात्मकं
कूटंकामराजाभिधंमतं हकारंचमकारंचरेफमौ
कारसंयुतं विसर्गांततृतीयंतुकूटंवर्णत्रयात्मकं
तृतीयवीजंविद्यांतेसौर्णामुक्तंनसर्गयुक् श्रोदे
सकारःपश्चाद्धसौभिःकूटत्रयेपिच पठनीयस्त्वया
तांसांदेयोमंत्रःस्वसिद्धये पंक्तिछेदोमुनिःप्रोक्तोद
त्तिणामूर्तिसंज्ञकः देवेवेदितपाराद्यादेवीत्रिपु
रभैरवी श्रीपादेनाभिनस्नायमानाभिहृदयांसं
श्राहन्मूर्धांगतेचांसमे वबीजत्रयंसमेतं ::

आद्ये समव्यपरं दक्षे ततृतीयो मुभयोर्न्यसेत् ऐँ ह्क्लीँ व
शिरः प्रोक्तं सौः रनेन शिखा मताः ऐँ वर्म क्लीँ च नेत्र
स्यात्सौरस्त्रं परिकीर्तितं मूर्ध्नाधारे हृदि न्यस्य मनोः
कूटत्रये पुनः ऊवीन देहसमाहं त्रिभिर्वीजैस्तु
ख्याते मणिवंधे करतले कणाग्रे च क्रमान्न्यसेत् आद्ये
दत्ततो वामे कन्याकूर्परपाणिषु पुनर्दक्षे च वाम
वपादयोश्च तथा न्यसेत् पादान्ते हृदये लिंगे संहार
क्रमतो न्यसेत् अथ सृष्टिक्रमेणैव वीजानामेषु वि
न्यसेत् आद्यो वामे ततो दक्षकर्णयोश्चिबुके ततः शी
खयोश्च मुखे चैव नेत्रयोश्च तथा नसि वाक्हृदये च हृद
यकूर्परहितये कटौ जानुनोर्जंघयोश्चापि पादयो
र्मूलनिगमे पार्श्वहृदये च हृदये स्तनयुग्मे गलेत
ष्णा नवयोन्यात्मकोन्यासः प्रोक्तो वीजत्रयेण तु लि
गरेशेनम इति आद्यवीजेन विन्यसेत् प्रीमेनमस्कृ
दये मध्यवीजेन विन्यसेत् मनोभवाये हृदये श्रवा
मध्ये तृतीयकं सौः क्लीं येभिति वीजेश्च स्थानेषु
पुनर्न्यसेत् अमृतेशी च योगेशी विश्वयोनि क्रमादि
माः विलामवीजैर्विन्यस्य मूर्तिन्यासमथाचरेत् स
क्लोमीशानरूपाय ततो मनोभवाय च नमइत्यनन्ततः
प्रोक्ता मूर्द्धीशानमये हृदयः मकें तत्पुरुषरूपायम

मे·
तं·
२५८
297

करध्वजकात्मने नमः श्रोंकाम्येसे ह्रौं क्रों हृदये तत
तो न्यसेत् स्त्रूं मघोररूपाय कंदर्पस्यात्मने नमः स्त्रैं
वामदेवरूपाय मन्मथस्यात्मने नमः एतन्हस्ते श्रवि
मस्य पादयोश्च तथा न्यसेत् स्त्रौं सद्योजातात्मने काम
देवाय नमः इत्यपि ऊर्ध्वप्राग्दक्षिणोदीच्यपश्चिमेषु मु
खेष्विमान् प्रविन्यसेत् ततः पंचबाणनामेषु विन्यसेत्
द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः इति च पंचबाणाः प्रकीर्तिताः अंगुष्ठा
दिकनिष्ठांतमंगुलीषु क्रमान्न्यसेत् शोभनद्रावणाक
र्षवशोन्मादाख्यनामतः ललाटभ्रूमध्यभागमुखक
ण्ठान्तकंठके हृन्नाभिलिंगे विन्यस्यैताश्चाष्टानंगशक्त
यः सुभगाख्या भगा त्वन्या तृतीया भगसर्पिणी चतु
र्थी तु परा ज्ञेया पंचमी भगमालिनी अनंगानंगकुसु
मा प्रोक्ता चानंगमेखला अनंगमदनान्त्सर्वा मदवि
भ्रममंथराः ध्येयाः सुभवसना हरिकेतुकिकाशु
भाः वाक्कामक्लें पुनः स्त्रीं मस्त्राणाः पंचोदिताः स्वमी
न्यासे ऊर्ध्वाद्रूपणाद्येन तत्स्मत निगद्यते न्यसेच्छिर
सिरे भ्रूकर्णाक्षियुगले नसि गंडयोरोष्ठयोर्दंतपंक्तो
रास्ये न्यसेत्स्वरान् चिबुककण्ठगले कंठपार्श्वयोस्तनयुग्म
के दोर्मूलयोः कूर्परयोः पाणिपान्तस्थदेशतः हृल्लद्वयेहृमि
मे कं तमष्टवत मिमके नाभौ गुह्ये ऊर्वोर्जानुनोर्जंघयो
स्तथा

स्फिचोः पतलयोः पद्मा[illegible]वरणां गुह्ययोर्द्वयोः ग्रैवेयेचतथाकांच्योर्हृदयेदशकुंडके वामऊरुतलके मूर्द्धिवलयेयानकेतथा हृदयस्याकरुणांभोजकर्णिकामध्यसंस्थितां जपाकुसुमसंकाशामरुणांवरभूषणां स्मितस्मेरथमहामोहांत्रिनेत्रांचेंदुशेखरां विश्वसौंदर्यसर्वस्वजन्मसागररूपिणीं ब्रह्मांडेनेत्रकदेशशिवाब्लेस्मुडसंस्थितः सेविताशीमहाब्रह्मणे ... देवीमुक्ताजपवदीयरा पुस्तकालेक्तकरांवरदाभययाविणी आनंदमधुरांदेवीमहाचूर्णितलोचनां रक्तांगरागसम्भ्रमांगांध्यायेत्रिपुरभैरवीं पूजाकं यंत्रंप्रवक्ष्यामिभैरवीवालयोरथ नवयोन्यात्मकं मर्यावेडलेगुरुमार्गतः हकारंचसकारंचरेफंमोकारसंयुतं बिंदुद्वययुतंवाग्रेत्रिकोणमध्यमन्यसेत् योन्यष्टकेकामबीजंवहिरष्टदलेलिखेत् केशरेषुस्वरालेख्यांश्चशोग्रेदलेषुचकचटतपयान्वर्णान्शलोचविलिखेत्क्रमात् ग्रथयःदलाग्रेषुत्रिशूलानिवहिर्भूपूरमालिखेत मूलाग्रेषुलिखेद्दर्णाप्रणवाधांतदलानाकारयेत्क्रमात् दलाग्रेषुत्रिशूलानिवहिर्भूपुरमालिखेत ... ब्राह्म्यादयोमातरः ... नक्रमात्द्वीष्यपूर्वतः ... पदयात्रकदंष्ट्रापिभमरांजटान्

मे
रू॰ ते
२५८
298

लवणोत्सया हृत्त्रये तत्तत्काहिदेवीयिकायोवमातृका:
वत्तरस्तत्रयेऊर्ध्वान्तत्काहि देवतास्त्रयेत यंत्रमध्ये देवए
ष्ठात्स्यादत्तिणेपनपूजेयेत हादशेनास्नायवीथ्यां पक
स्यांदिशितत्रये वामाश्चेष्ठातथा रौद्रीश्च विकेच्छाततः
परं ज्ञाना क्रियाउत्रिकाचविवोदेवी विषघ्निका उल्ल
गाचतथानंदाध्यानमास्यनिरूप्यते मुक्ताफलामल
मणिस्फुरच्छत्रेशिशिप्रभे गंगातरंगधवलेवामरद्व
यमद्भिजे नवरत्नस्फुरद्दीप्तानोहूलस्यकरंडके म
ल्लिकामालतीजातीशतपत्रायदामभिः पूर्णरत्नम
यंभाण्डेतथालंकारपूरिते पेटीवव्यजनेहहनवर
त्नविविचित्रिते नीलकंठस्यपिच्छेश्चतथाशीरविराजित
म् कर्पूरमृगनाभ्याक्ताकर्पूरतोदसम्भृते चषकेस्व
र्णरचितेनेकेकतीहीरराजिता कज्जलस्यशलाकांच
करंदेचद्रपूरिते दर्पणाः परमेशान्यः शक्तयः पीठ
संस्थिताः पूर्वादिपरितः सर्वाः सर्वाभरणभूषिता
मंत्रपूज्यमध्येदेवेशीप्रेतसिंहासनेयजेत् रक्तस्वर्णाक्त
तिलकांदीप्तिमाल्यकराव्यये पंचप्रेतासनेसाताम्मोल
दायिनमेशायः स्कन्धोः सदाशिवमहाप्रेतपद्मासनाय
व रुद्रदन्तः षोडशार्णोयेमंत्रस्यापीठपूजने सिंहा
सनेचसंपूज्येवकेवीजलसंदरी :॥:

आवाहनाया मुद्रास्त्वदर्शयित्वा प्रदर्शयेत् वरमुद्रां
वाभयाख्यां ध्यायेत्त्रिपुरभैरवीं हृदयख्याकृष्णाम्भो
जकर्णिकामध्यसंस्थिता ९. जपाकुसुमसंकाशा
मरुणांवरभूषणा स्मितसौम्यमहामोहा त्रिनेत्रोवे
द्दशोभिता विश्वसौंदर्यसर्वस्वजन्मसागररूपिणी
ब्रह्माज्ञनेत्ररुद्रेशशिवाख्यैर्मंडसंस्थिके मंडितागीम
ह्रादेवीमुक्ताजपवटीधरां पुस्तकालंकृतकरांवरद
भयधारिणी आनंदमधुरां देवीमहाघूर्णितलोचनी
रक्तांगरागशुभगां ध्यायेत्त्रिपुरभैरवीं मुद्राविंशति
संख्यास्ततो देव्यै प्रदर्शयेत् वराभयपुस्तकालमा
लेवांकुशपाशकौ चापबाणौ कपालवकमलेचा
तुर्थतथा कपालाख्यां वामहस्ततले ऊर्ध्वाकपाल
वन् आवाहनाद्याद्यौस्मृतास्तास्तेवंपचत दर्शनीया
योनिमुद्रालासोललणमुच्यते योनिमुद्राहदिलिना
त्रैलोक्यक्षोभणीभवेत् त्रैलोक्यद्राविणीवासौत्रैलो
क्याकर्षिणीक्षवोः त्रैलोक्यवशकृड्डालेद्रादकुंडल
रंभगा ततः षडंगावरणं पीठस्यपरितोर्चयेत् अ
ग्नीशासुरवायव्यमध्ये दिदिग्दलेष्वक्रमात अग्निकोण
रतिपश्चात्प्रीतिमत्तरकोणके मनोभवांदक्षिणके
णेनतोबाणान्समर्चयेत् हाहावयागुदक्षेकमैत्रका

मे.
रु॰ तं
२५५
२१

मोक्षवाणवन्त तत्र संपूजयेद्देवताः पूर्वादिक्रमतो यजेत
अनंगकुसुमा चाद्या द्वितीयानंगमेखला तृतीयानंग
मदना चैवानंगमदनातुरा सुभगा पंचमी देवी भगा चै
भगसर्पिणी भगमाला च सर्वत्र देवपूज्य पूर्वादिक
ब्रह्मयोनिषु ब्राह्म्याद्या वाथ वाष्टदले ह्यथ ब्राह्मीपुष्कं
वासितांगरुकं माहेश्वरी पुनः चंडं कौमारिका पुष्कं क्रो
धं वैष्णवी पुनः वाराह्या च तथोन्मत्तं माहेन्द्र्या चक
पालिनं चामुण्डा भीषणो महालक्ष्मीं संहारं संपुना दी
वराहकं विंदुपुष्के नाम हृदा विने क्रमात स्वरष्टशा
कीनां पूजने पीठमन्त्रमाः तद्भैरवं मन्त्रे पुस्वराक्ष
स्वासु विडकाः कामरूपं च मलयं ततः कोलगिरिः
स्मृतः कुलान्तकं चौहारं जालंधरमतः परं उड्डिया
नं देवकोटपीठाष्टकं सदा हृते येष्वित्स्थानेषु संपूज्य
श्चिमादिक्रमेण तु हेतुकं भैरवं तथा द्वितीयं त्रिपुरां
तकं वेतालमग्निजिह्वं कालानलं कपालिनो एक
पादं भीमरूपं ततो वाह्ये तु भूपुरे पूजयेत्ततो कपाला
ष्टधा यक्रमतो यजेत ब्रह्माणं चैव विष्णुं वाप्य
वैयत्पश्चिमादितः वोपूर्वीवदकोउं तो हृदयाल्लो
नगान्तरः यो योगिनीध्यानमोपीतांतेत्रयतयेन
मः ॥

गं गणपतये नमो वायव्यादिविदिक्षु च वसवो द्वाद
शादित्या रुद्रा भूतगणेभ्यो बलिः नित्यहोमविधिं कृ
त्वा बलिदानं चरेत्ततः ईशानादिककोणेषु मंडलानां
चतुष्टये त्रिकोणं तद्बाह्ये वृत्तं च चतुरस्रकं पू
र्वमंत्रैस्समभ्यर्च्य वटुकादींस्ततः परं बलिमंत्रैस्स
बलयो देया मंत्रान्वदाम्यथ एह्येहि देवीपुत्रेति वटु
कोतेथ्यनाथ्य च कपिलात्तेजटाभारभास्वरात्रिने
त्र च ज्वालामुखेति सर्वान्विघ्नान्नाशय नाशय स
र्वोपचारसहितं बलिं गृह्ण हं यवदेत पंचपंचाशदु
लौये स्वाहा क्लो वटुकस्य तु पाद्यान्तेरेण क्षेत्रपाला पूर्व
स्थापितपात्रतः नैयरही वावामो गुष्ठानाभ्यां वि
जेद्बलिं यो योगिनीभ्यः स्वाहा सर्ववर्णयोगिनीपदे
हूं फट् स्वाहेति एतस्माद्योगिनीनां बलेस्ततः वामां
गुष्ठानामिकाभ्यां मध्यया पूर्ववद्बलिं क्षड्दीर्घयुक्तं
लेश्रीकाश्यान्तले त्रेतिपालभूः धूपदीपादिसहिते
बलिं फट्टयवभूः अत्रेरष्टनवोणयं ते क्षेत्रपालब
लेस्ततः अंगुष्ठतर्जनीभ्यां ठातर्जेमोचे कयापि व
गांगींगूं गणपतये वरदवरद सर्वजनमे वशमा
नेति च बलिं फट्समेवदत स्वाहान्तपकविंशव
मनोवर्णाः प्रकीर्तिताः नाणांगुष्ठमध्यमाभ्यां श

मे॰
तं॰
३॰॰
300

क्रोंऐंबलिमुत्सृजेत् निर्माल्यभोजिनीचास्यादेवीवि
श्वरंचेडिका नतंजपेद्विशानाम्नेसाधकस्तुकदाच
न सत्संप्रदायमेस्तुहानगुरोलज्ञामन्त्रेस्तुधीः प्रजपे
त्सिद्धयेसत्र्यलत्तंमेवहृदिव्रतः तस्माद्धस्तवजङ्गया
मलाशङ्कस्तुमेवेवेः त्रिसाडम्बुकेरस्थारिक्रस्तुमेरण
वाङ्गनेत रक्ताम्बरधीतमनामौक्तिकाभरणैर्युतः
चंदनागुरुकर्पूरकुङ्कुमगात्रलेपनः ब्रह्मचर्यर
तःशान्तोविरतःषरषङ्गणः सर्वभूतसमोमौनीनोकु
मारीपूजकोभवेत् अथैतत्साधकबीजप्रयोगोवक्ष्य
तेधुना नवकुंदनिभादेवीमुक्ताजालविभूषितामु
काकलापवियात्तमालान्वितभुजे पतस्याः प्रथमं
बीजेलक्षंजपात्सिध्यतः कविताजायतेतस्यनानाह
नाद्यैःशोभना अथद्वितीयबीजस्यध्यानादिकमिदं
स्तते रक्ताम्बरतरोमूलेविलसन्माणिपीठगो पाशं
चबीजपूरंचबाणानेकुसुमेवच कपालेवयत्रस्थ
तिष्ठद्रुजेदंषतीभजे रक्तैरलंकृतात्रुध्यैर्मदाघूर्णि
तलोचनां हेलाविलाससंपन्नांनवयौवनसुंदरीं
देवीध्यात्वाजपेल्लक्षंयोबीजंमध्यमंवशी त्रैलोक्यंक्षो
भयेदाशुप्रगावल्लिहिभोगसो अथतृतीयबीजस्य
वस्यध्यानादिकंवक्ष्ये शृतमालासुधाकुंभमुद्राशूल

कथारिणी नवकुंदेंदुसंकाशं राजन्मौक्तिकभूषणं
शक्तिसच्चिन्मयं संध्याबीजं सारस्वतं वशी योजयेज्जाप
तेनस्पकविताभुविसमन्वता पालाशकुसुमैस्त्रिस्वादुयु
तैर्होमो युतहुये कुर्यात्सारस्वतं नीलस्त्रीमोभाग्यपातोगर
हैर्हिमः जातीकरंजसशमीवटोडुवससमिद्वरैः विल्व
प्रसूनैस्त्रिस्वादुयुक्तैर्होमं समाचरेत् परनारीन्पाणां
वरंजनेभवतिध्रुवं मालतीवकुलोद्भूतैर्दलैश्चंदनवा
रिणा सिक्तैकैर्नेत्रमानस्पकवितमपिजायते ध्रुवलो
मविलोमेनमध्यस्थंसाध्यकर्मयुक् मंत्रप्रजपेद्धोत
वैलोणराजिकयातनतः नरनारीन्पाश्चैववशयेन्ना
त्रसंशयः त्रिस्वादुयुग्विल्वफलैर्होमोमस्याबुरंजनः
साधकस्पसमस्तहिश्रकमलायाभवेदपि त्रिस्वादुयुग
हविर्भिर्होमो यत्रानाशनः गुप्तरूपाश्रिताकाश्यामे
वत्रिपुरभैरवी अथ [illegible] देवीत्रिपुरभैरवी
शाकृतोगणनाथेनकौलिकाचारपूजिता हकारंवस
कारेचएकारंवफरेतथा एकारस्वरसंयुक्ताविंदुना
दविभूषिताः पंचवर्णात्मकंकूटंप्रथमंपरिकीर्तितं
द्वितीयबीजमेकारयुक्तौप्यावत्तृतीयकं एवंमंत्रःसमा
ध्यानोहिगाहत्याखडेंगाकें प्राग्वदस्यावरेन्यासो ध्यान
मस्यानिरूप्यते उद्यत्सूर्यसमप्रभांचंद्रचूडांत्रिलोच

मे॰
रु॰ तं॰
३०१

नो नानालंकारसुभगां सर्ववैरिनिकृन्तनीं सुवक्त्रपि
रमुंडलिलितिनां रक्तवाससां डमरुं च त्रिशूलं च व
द्धं खिट्टकमेव च पिनाकं च शरान्पाशान्नंकुशान्मुसलं के
तथा अक्षमालां स्वहस्तैः शवसिंहासनस्थितां एवं
ध्यात्वा यजेत्पीठं प्रथमं पीठमत्र ततः अघोरेभ्योऽथ घोरे
मायायोरहंयंतरे श्रीसर्वतस्सर्वसर्वेभ्यो नमस्ते पदं
वेदेन रुद्ररूपेभ्यो ह्रीं श्रीं च वलात्थां वयजेद्दिकरि
र्णीं ततः वलप्रमथिनीं चैव सर्वभूतदमां तथा द्वादशे
नः क्रमाद्देव्याः मद्वीं च मनोन्मनीं पूजापीठं समुद्दि
श्य प्रागवदंगानि पूजयेत् इत्यादित्रयमभ्यर्च्य तथानेमा
दिका यजेत् ब्राह्म्यादिपुरसंपूज्य वसुषु वेषु मातृकाः
भूर्विंवे लोकपालास्त्रमायुधान्परमेश्वरि अमन्तं वेत्र
घोगा चंद्रविद्युरभैरवीसमं चैतन्यभैरवीमंत्रसंद्धताः क
प्यंते पुनः महादेवकारसंयुक्तो प्रथमं बीजमारितं
सकलं ह्रीं समायुक्ता द्वितीयं बीजमुच्यते सहस्राश्रीस
माद्युक्ता विसर्गान्तास्तृतीयकं उद्यद्भानुसहस्राभा
नानालंकारभूषितां मुक्तकेशीं लसद्बंद्ररेखां रक्तांव
रांचितां पाशांकुशायंत्रानिमां वामहस्तकपालिनीं
वरदाभयशोभाढ्यापीनोन्नतचनस्तनीम् एवं
ध्यात्वा यजेद्देवीं पूर्वं सिंहासनस्थिताम् ।।

द्विरावृत्त्या षडंगानि न्यसेत्सर्वांगलतलं त्रिकोणं वै
वषट्कोणं वसुपत्रं ततः परं चतुरस्रं चतुर्द्वारमेवं
मंडलमालिखेत् प्रथमावरणे चात्र षडंगैः परिक
ल्पयेत् रत्यादिकामतः पूज्या त्रिकोणाग्रे वसंतकं
वामे कामे विभुं दक्षे यजेद्बाणांश्च पूर्ववत् डाकिनीरा
किनीं चैव लाकिनीं ततः शाकिनीं हाकिनीं वापि पा
स्त्रिमादिकमायजेत् अनंगकुसुमाद्याश्च वसुपत्रेषु
पूर्ववत् परमन्मारसाद्यौ चक्रक्रमेणाकर्षयो पुनः
अपांगभ्रूविलासैश्च भावहावैश्च पूजयेत् पुरस्थाप्यो
द्धिके प्राग्वत्स्वयोगास्त्रापि स्नापयेत् तद्वदेव पंचबाणा
दिशो बंधमासादिकं तथा अध्यात्मने त्रैलोक्याभिभुवने
स्वरभैरवी हस्रौं वैकारसंयुक्तो प्रथमे बीजमीरितं
हसकलाक्लीं समेता द्वितीये बीजमुच्यते हसौं वोका
मसंयुक्तो विसर्गानंदनीयकं षड्दीर्घाचितमध्ये
जेनोक्तं षडंगकं जयाकुसुमसंकाशां दाडिमीकुसुम
प्रभां चंद्ररेखांकजटाजूटां त्रिनेत्रां रक्तवाससां नाना
लंकारसुभगां पीनोन्नतस्तनललनीं पाशांकुशधरा
भीतिदयानां च शिवां स्मृत्ये चैतन्यभैरवीवत्स्यापंचे
नोक्तं निरुध्य ततः षडंगावरणे चात्र पूर्ववन्न्यसितो
यजेत् रत्याद्याः पूजयेद्देवी त्रिकोणे तदनंतरं त्रल

मे.
रु.तं
३-२

30

विघ्नमहेशाग्यालत्रपूज्यावहिः पुनः डाकिन्यायाव
सृदलेषु हृल्लेहाकिनीमुखोः अनेगजकमायाम्ब्र-
वाह्यादिषु गतेततः भूविंबेलोकपालास्त्रवटुकाद्या
स्त्रपूजयेत् ततः षष्ठियोगिनीभ्योहृदंतोयंदशान्तरः
शृहपत्रेषु भूविंबेल्वकोणारणपूजयेत् पकारदशम
हाकोटियोगिनीभ्योनगोर्भयेत् नपादिकश्रेयागोत्र
तेषुंप्रागवदेवहि अश्यानंतस्यवन्दामिभैरवीकमले
श्वरी हसस्थानेसहस्त्रकासर्वमेत्रादिपूर्ववत् एत्ता
तानाततः समाज्ञहिनागेभवमदी मत्कुलयावामममार्गे
गजभीमान्मत्कृत यतोत्रतनयाद्वः विकतोनामि
गमिष्यति पुनतेषुवदेवेषुप्रमेतेयभविष्यति अवः
णोवास्यापिवर्णोत्थभवक्ष्यतिवरप्रदाः त्वत्कामपंचकेष्व
नोकुलायजपनमनाः अस्माल्लीरेषुरस्यर्थानवकाल
प्रसीदति भुवनेशीभैरवीतत्कृतारूपान्तरेमम कार्या
र्थंवहः शिष्याः कौलिकावामिनः कृताः तस्मात्तव्या
नार्यचनादिप्रागवदत्तिणमार्गतः अश्यानंतस्यवन्दा
मिहसगायांवभैरवी भुवनेश्वरभैरव्याबीजाद्दोह
सगान्यटत् त्रयाणामपिबीजानांशध्यमेबीजनाम
कान् हसगायानथ्याविद्याप्रागवत्पूजादिकमतं अ
थानंतस्यवन्दामिहसगायांवभैरवी भुवनेश्वरभैर

व्याबीजादौ हसराम्यठन् त्रयाणामपि बीजानां प्रथ
मं केऽजनात्मकान् हसराघातथा विघाप्रागवसूनादि
केमते प्रथानतं सप्तवक्षामि सिद्धां कौलेशभैरवी श्रा
घंतबीजयोरेफरहिताहसरादिकाः ३.. कौलेश्वरीभ
वेद्धियाकौलिकानोसत्सिद्धिदाः संपत्प्रदाभैरवीचस
वं ध्यानजपादिकं कुर्वतोपीहशंकर्मे दिवोदाहस्पते
जप्ता नशक्तातत्रसंख्यानेतदावेदेनफ्रंकिणा जयदुर्गा
समाऽताभजनोजयदायिनी उग्रीस्नायस्यायोदेवता
वस्यामिसमासतः उग्रौदुर्गेरक्षपदेप्रणवादिनवात
१ एकादशार्णःस्वाहान्तोमंत्रएषुमंतदीयकं नारदोत्त
निराख्यातोविराट्छंदःउदाहृतं जयदुर्गादेवतास्या
ठुक्तिमुक्तिफलप्रदाः नारायेः पंचमंत्रस्यपदैःसर्वै
णीमता जातियुक्तैरंगकं क्लिः षट्पदैर्नैः षडंगकं
श्रष्ठपत्रांबुजाहंहंचक्रंरसत्रयाहृते चक्रंदीरसमा
युक्तेॐॐमादिभिरुद्धरेत् कर्णान्तपीठपूजायानव
शाक्तिसमर्चितं प्रभामायाजयाचैवसद्भमावविश्रु
द्धिका नादिनीसप्रभावापिविजयापिसिद्धिदातथा प
कवक्तिशरक्तीवहीनैरङ्गिः प्रपूजयेत् नारोवतन
विदंह्रायुथायमहासिंहाय हूंफट्नमः सिद्धमनुः
पीठंवानेनपूजयेत् श्रासनंमनुनानेनदद्यान्मलेन

मे॰
कं॰ तं॰
३२
303

कल्पयेत् मूर्त्तिमावाह्य तस्यान्तः पूजयेच्चन्दनादिभिः अ
मादावङ्गैर्यागैश्च जयादिभिः प्रभादिभिः देवायुधैर्दि
गीशैश्च हेतिभिर्ध्यानमुच्यते मेघाभां चंद्रमुकुटां सिंहस्थां
त्रीक्षणां करैः चक्रं वज्रं चर्म धरं यथा घोरं भजे दृष्यन्
जया च विजया कीर्तिः प्रीतिश्चापि प्रभा मता श्रद्धा मेधा
कृतिश्च धृतिर्नामा पचरपूर्विकाः अरिदरो गदा खड्गः पा
शांकुशशरौ धनुः इमामुथा निशेकानि लक्षाणां पंच
कं जपेत् दशांशे जुहुयाद्दोज्यलक्ष्मणादि ततस्मरेत्
ततः सिद्धमनुर्मंत्री प्रयोगानाचरेत्सुधीः इमं मनुं जप
न्नृपः प्रविशेच्च संगरे अशेषेणारिपुं हत्वा राज्ञका
ध्याविचारणा विवादे वा व्यवहारादोजमो विजयदी भ
वेत् अनया विद्यया सर्वाणि शस्त्राणि सुबहून्यपि संत
नानि च संग्रामे सम्यग्विजयदानि तु पनदोशयनादे
वा दिवोदासभवत्तणाः घोत्रारणार्थमानीताद्दिवो
दासस्य भूभुजः वनदुर्गीस्थिता गंगापारेरम्यामवे
स्थाए अंतिदृप्तरुषीमुक्ता किंस्वपिषिभयं वदेत्
मेमसुघेतिवोद्धायपस्माद्दुयात्क्षितेनतथा पद्दिश
कामशकोवानस्नेभगावतीतिव शमयाम्रिवपूंवे
तिमंगेनगगुणाणिकः स्वकार्यंसाधयितैर्यगणेना
येनकीलिना पनेजपेच्च निःकीलानदासिद्धिप्रजायते

ॐह्रीं क्रैं क्लौं पुनर्ह्रूंव प्रथमं बीजे पंचकं मंत्रादौ योजये
दंते क्रैं क्लौं मामिति जाप्यते निःकीलाजायते विद्या
साधकानां सुसिद्धिदा आरण्यको मुनिः श्लोको ह्रस्व
पूर्षच्छंद ईरितं वनदुर्गादेवतास्य सर्वशत्रुविना^
शिनी करन्यस्य षष्ठ पूर्वाणि मंत्राणि: स्यात्षडंगके दश
पादांगुली मूले गुल्फजानुनि चोरुके वामपादांगुली
मूले गुल्फजानुनि चोरुके गुदे लिंगे तथा मूलाधारे
वजठरे तथा पार्श्वयुग्मे हृदि कक्षद्वये कंठे च संपिपृ
करयोर्वदने नासायां गंडयुक्कर्णयुग्मके भ्रूमध्ये मू
र्द्धनि समनोर्वर्णान्न्यस्य यथाविधि विद्युत्त्रिभां त्रिनेत्रां च
लसत्कृपाणं पंकजे स्थितां चक्रं दरं वराभीतिं हस्तैर्दुष्ट
यतिं शुभां स्वर्णाभपंकोतिवसनां शशिमौलिं वन
स्थितां प्रसन्नां सुभूषांगीं पार्श्वायन्नरगणावृतां
ति ध्यात्वा यजेद्देवीं पीठपूर्वादिकेन ततः पूर्वमंगानि
पूजानि ततो आर्यादिका यजेत् चक्रायसहानिमार
स्व लोकेशानायुधानि च आर्यां दुर्गां च भद्रां च भद्रका
ल्यं विकां तथा क्षेम्यां वेदगर्भां वशंकरीं चाष्टमीम
ना चक्रशेखा लिखिटेषु यत्नः मूलेकरोटिका वेदल
तेजपेन्मंत्रं तद्दशांशं क्रमेण तिलैः श्रीखाहा तिलदग्धा
त्रैदुर्गी सर्वविंम्बाग्नले तर्पणमार्जनेकृत्वा ब्राह्मणाग्र

यंनेतथा धनधान्यादिभिः सम्यक् तोषयित्वा निजेश्व
रं एवं सिद्धमनुर्मंत्री वांछितार्थान्प्रसाधयेत् दुर्गाप्रयो
गभेदेन चिंतयेद्वनवासिनीं ध्यायेच्छिवेश्यामलांगी
ह्यारेमूर्द्धनिस्थितां चक्रशंखासिबाणांश्च तर्जनीं कर्म
खेटकं चापं वदधतीं हस्तैरभ्रसमाननां भजे प्रत्यहं
प्रजपेन्मंत्री स्वरसार्थं शंतसदा सहस्रं वत्तदेनैव प्रयो
गान्कर्तुमर्हति यद्यदिच्छेच्च मंत्री सहस्रं वा प्रतर्जप
त् प्रविगालभेत तत्तद्दशाघ्रमपि साधकः प्रातस्ना
पी मासमेकं वीस्मरन्देवीमनन्यधीः नित्यं सहस्रं प्रजपे
न्मंत्रं साधकसत्तमः ज्वरसर्पग्रहापोश्वदोषांश्च प्र
शोयत्सुधीः हुनेदारण्यकतिलैराजिकाभिश्च वा हु
नेत् अपामार्गसमिद्भिर्वा नाशयेत्सकलान्गदान्
अपस्मारादिकान्मंत्री नात्रकार्या विचारणा न्यग्रोधो
त्थसमिद्भिश्च सघृताभिर्हुनेत्सुधीः अश्वत्थेन सर्वसंप
त्समर्वापन्नाशयेदपि च ग्रहादिशांत्यै चवतण्णाहारभिर्वा
नादिशांतये अर्कहलसमुद्भूतैर्जुहुयात्सुसमिद्वरैः
आरभ्य रविवारं च सहस्रं प्रत्यहं सुधीः दशाहेनावां
छितार्थसिद्धिर्भवति नान्यथा अहवासमयात्रवावे
ध्येसारसमुद्भवैः एकैकं सकलं मंत्री हुनेद्वांछितसि
हयेत् त्रिशक्रवानसिनागांश्च विधायजङ्क्रयाद्बुधः

कटुतैलैस्सहस्रं वा सप्तुतैलस्यानेनतं संपाततैलेन
सगात्समभ्यर्च्य यथाविधि पूर्ववज्जपेन्मंत्रं ततोशशान
नभूपतिः शुद्धाचारस्सुधीरश्च यत्नीयंतयमानसः र
हीत्वा परसेनायामध्यगच्छेदभीतवत् साधनानिदि
शः सर्वास्संभ्रांता विफलास्सदा सग्रामपुन भूयोरु
रूप्यानि थनैरपि वस्त्रालंकरणोश्चापितोषयेज्जयदा
यितं ग्रहाधिकशतेनाण्यसंजपे शवभस्मच निःक्षिप
यस्य स्विरमिमविद्विषा भवेत्तैनैः देशाद्देशांतरं वैक्का
कवद्रुमेनसदा कारस्करद्रुमोस्थ्यश्चपत्रैर्वा पुत्तिपा
तितैः सहस्रं जुहुयात्सादरं जोभिस्सहवैरिणः उद्या
टोप्य भवेत्सद्यो विषहल्लसमुद्भवैः शुष्कैष्कनेत्स्महह
वसेनासेस्सैन्यभयेद्भुयः नावद्भिल्लस्यपत्रैश्चमत्रीसेना
मित्रवत्येन विषहल्लसमुद्भूतोशत्रोः प्रतिमुमामुमाः
कृत्वाप्रतिष्ठितप्राणां खंडंखंडीकृतो निशि कल्प
तेचतद्दर्पणोकाकोलकवसाश्रुतैः होमाद्रिपुत्रोशमे
तिम्नन्तसमिधांतथा होमान्मतोरिपून्नूनभवमे
वसहस्रतः वैरिणः प्रतिमांकृत्वा सम्यक्तस्यापिता
नला विधत्रिकटुकोलितोसमापगुत्येजलेलिपेत् प्र
जपेच्च मन्त्रसंख्या जगाक्रांतोभवेद्रिपुः उग्राभिषेक
तःशांतिर्भवत्यत्र न संशयः प्रतिमां निधहेल्लोस्या

मे·
रु· तं
३·५
305

निःशेषदुःखवारिणि उन्मादस्मारिपीडाः सयमदेवबध्नाति
शीरिताः सूर्यबिंबवदारक्तोङ्गुलनखैर्निकाधरो ध्याना
शुनश्रजप्याथमारयेद्रिपुंसेवये श्रमिविटकरार्केष्या
कुष्ठासावनवासिनी सेस्यनामेजजापेनशमयेच्छत्रु
संचयं शारयत्वकरोसिंहस्थितापावकसन्निभा का
रस्फारङ्कुसमिधामद्युतेजक्षयात्मधीः रोगिणः सर्वेजा
येततत्वविरानदा विषहृत्तोस्थितैः पेत्रेरश्मिनाशं प्रयां
तिव नहृतस्ममेनाभिः स्याड्डबारः करिणाम्फवे राज
हत्तसमिद्दामाद्दोगानस्पतिंदतिनो विषहृत्तपस्तू
नेम्बविमप्रकेरिभवजः वशीभवेनथ्याशीत्रंपैडेरा
दिपकोस्थितैः त्रिस्ताड्डप्रेक्षकरिणालानिमनाभवं
तिव श्रभ्यंणपवगढेनलोकरत्नाकरम्परः करिणा
मनजमोयप्रोक्तमत्रविड्डुनमेः सार्पिस्तिलानिमक
डुरानिकापंचगव्यकेः हविस्तडलकेश्चेवप्रेपकेव
महस्वतः जड्डयारिभस्मवानोहहिभवतिनाम्पणा
महेतत्रलहतचछिनानिर्भिचपंचथा दिकम
भैरिवपंचाथ्यायानुयानिश्रकल्पयेत् सम्पकशि
लपविराशंखोनेदकम्पशाङ्गैको कौमोदकीति
कमेणाश्रोक्तायाग्रुपपंचवकें निर्त्यपंचगव्ये
नजपेस्येवसहस्रकम्॥

तावच्चांजपेत्तज्ज्ञः कुर्यात्संपातेनत्रपानयेत् भूयस्तए
वंसंख्याकेजपेत्कुर्याद्धिचतत्त्वतः विदध्याद्दवतांसेव
पंचगव्येप्रस्तूतितान् मध्याह्नितेष्वायुयानिलिःहि
पेङ्तलेसमे कुर्याच्छोतिनतोवलिमंत्रेर्हविर्विनिजैः
स्रुभिः नगरग्रामदेशानांकायरलेयमीदृशी मंत्रेयकी
यतेरक्षासकलानत्रवर्द्धते धनधान्यसमृद्धिस्याविप्र
चौरमयनच पैष्टंपवशीकुर्यात्तमस्त्रीसुमलैरपि
ब्राह्मणान्कमुदैकैत्राकल्लारेविशपवच सृक्षानलव
णाहोमेनयांमृजातिप्रसूनकैः वकुंशाविगदाभोजह
लिंसंवितेपकुंभे रविविवेमुकुंदेवमनुव्यमपृष्ठलि
गाके प्रजपेद्वाण्युकृष्णोभगवान्मदयोरथ सर्वलि
द्विकरःप्रोक्तःप्रकारोयेस्तुमेविभिः समाध्यनामाव
गैसम्यगिवदभितमवेलिखित पंचेततःऊलालस
करलज्ञोप्रगटएवच तयाकृतायाप्रतिमातस्याह
दिवतेत्समेत् संख्यापिस्वाभिस्तुवैनसमाहंप्रजपेत्स
तु संख्यात्रेयशतेचाष्टाधिकंवश्योभवेत्स्मःश्रीही
न ऊनेदष्टशतेप्रसहंवत्सराद्भवेत् ऊनेदष्टशतेम
सहंवत्सराद्भवेत् श्रीहिमान्गोमयोभिस्तपस्तुमा
भवतिफवं हान्तहोमान्मंत्रिणःस्याकावनामिमंही
यस्री दभावसर्वसिद्धिप्रदादैरत्रसमृद्धिपुक म

मे॰
रु॰ तं॰
३०५
306

पुष्पहोमं रत्नानां विधिर्भवति नामतथा दूर्वाहोमेन दी
र्घायुर्मैत्री भवति निश्चितं श्वेतगुंजाः समानीय कु
ण्डवश्यमिताः शुभाः एतन्मंत्रस्य जनतालाविकिरेत्सु
मेरुकैः सर्वमैत्री सजनस्य स्तनामैर्वैरिणस्सू:
ज्वरादिके महारोगैः पीडितानां सान्त्वनं चिरं सेनापिप
तिसुखानां परस्परविरोधतः एवं कृत्वा एवं ज्ञानावि
धेर्ज्ञाशत्रवो यान्ति च ५ अथातः संप्रवक्ष्यामि बीजरूपं
महामनुं हरिप्रियाकालनेर्मंत्रः सर्वमंत्रोत्तमोत्तमः ऋ
षिकाश्यपश्चादिष्टो गायत्रीछंद ईरिते देवतात्र भव
दुर्गासदुर्गानां विधिस्तथा षड्दीर्घयुक्तबीजेन विस
र्गान्वितेन च दूर्वाषण्मात्रिनेत्रावकमले हृद्दले
स्थितो मूलवर्णान्विन्यसेत्केशे विंदुशेरसेन कृपा
लानि च दत्ताघः क्रमेणादर्धं तो स्मरेत् च नवलक्षज
पमंत्रं दशांशं जुहुयात्तिलैः पूजादिके प्रयोगादि
वनतुर्गोमयमंस्मरेत ये ये ममोपकारायगोलोकेन स
रार्थिनाः लक्ष्मीमंत्राकाशिकायामर्घदास्नात्स्व
चयेद्धे नमः कमलवासिमे स्वाहा होवतिदशाक्षरः
वरछ्यादत्तकविंगाहृकमलामसुदोरिताः देवीचप
स्थिनी विष्णुपत्नी च वरहाममा तथाकमलरूपाकेन
मोत्नाधविमसेत पंचांगेश्चवतारायाध्यानमस्यानिरूप्यते

नडितकांतिपद्मयुगवराभयसत्करां शरीरभा
साभुवनंभासयंतिंसरोजगां कांचीमुकुटमंजीर
मणाद्यैरुविरांध्याये श्रद्धावेगान्नितद्वाशिवलाका
यहृशाक्तयेः तद्धोलोकपालोस्यतदस्राणितेता
वह्निः १ एवमभ्यर्च्यलक्ष्मीभवेत्सातात्हनाधिपः
पंक्तिलक्षंजपेन्मंत्रेहविष्याशीजितेंद्रियः तदशां
शेसरसिजैस्त्रिस्वाहकैरकेनेत्सधीः नदीसमुद्रगा
मिन्यांकंठदघ्नेजलेस्थितः लक्षत्रयंजपेन्मंत्रीभवे
दर्प्याविनेतानरः नेशवत्नेप्रसूनैस्त्रजहूयाद्धतगाक
मे रंभासंहृस्यमाहसंतावद्धिलेम्सपूलैः फलैकैते
सौम्यामास्यापंचवर्ण्यावासितानुजैः सुक्रवारेस्पृष्टो
वीमासेघोजहूयात्सुधीः संवत्सरयत्नेपूर्णेलभते
नात्रसंशयः किंवहुक्तेनभजतेमनुमेतंजितेंद्रियः
सर्वांछितार्थान्नलभतेवस्याम्ममसहितुक स्र
ष्यवद्देगणेशेनकाशीराज्ञामयेमम शोवादिम
स्परत्नोदिग्भागेलक्ष्मीकृपासिता साम्राज्यलक्ष्मीवि
ख्यातागतराज्यप्रदायिनी लक्ष्मीविनायकमंत्रप
स्त्रिद्धोसोगजाननः दलिणेनेवमार्गेणतस्यासिद्धि
नेवामतः सकारंवहकारंवकलगावर्णापंचकं
ईकारस्वरसंयुक्तंप्रथमेकूटमुच्यते हेवीजेत

मे·
रू· तं·
३०७
307

ह्रितीयंस्यात्सोक्तोयंअलरोमनुः अस्यर्हरिब्रगायत्री
छंदोलक्ष्मीचमोहिनी साम्राज्यदादेवताकाकूटंबीजं
श्रकीर्तितं शक्तिःश्रीवषडंगानिषड्भिर्दीर्घैसमाचरेत
श्वतसीपुष्पसंकाशारत्नभूषणभूषिता शंखचक्रग
दापद्मशार्ङ्गबाणधराकरैः षड्भिस्कराभ्यांदेवेशीश्च
दाभयशोभिता पूजायंत्रत्रिकोणंस्यादष्टपत्रंचभूपु
रं मध्येप्रपूजयेद्देवीषडंगानिततोयजेत् त्रिकोण
कोणेगायत्रीसावित्रीचसरस्वती दशकोणेक्रमा
णेवब्राह्म्याद्याश्चदलाष्टके पकोद्वारकमेणेवभूप
रमनुनामुना अष्टादशमहाकोटियोगिनीभ्योनम
स्त्विति मंत्रेणप्रपूजयेत्समस्तानस्त्रादीनायुधानपि पुन
देवीसमभ्यर्च्यगंधपुष्पाक्षतादिभिः वटुकक्षेत्रपा
लेभ्योयोगिनीभ्योबलिंहरेत् एवमष्टभुजाध्यानाद्वि
लक्षंप्रजपेत्सुधीः तद्दशांशेनपद्मैस्तुजुहुयात्साज्यप्लुत
सिद्धये एवमाराधयेल्लक्ष्मीं साम्राज्यंस्यादसंशयं अ
थातस्संप्रवक्ष्यामि नित्यक्लिन्नामनुंपरं भवाणींमोभ
विमायानित्यक्लिन्नेमदद्रवे स्वाहानोस्यमुनिर्ब्रह्मा
छंदःत्रिष्टुप्चदेवता नित्याक्लिन्ना क्लींचबीजंस्वाहा
शक्तिस्समीरिता क्लिन्नेतिकीलकंप्रोक्तंहल्लाद्येनसमी
रितं ह्राभ्यांह्राभ्यांतेशेषाणिकुर्यादंगानिसाधकः

२०८